44069

Andrzej Pagowski

Cecilija Jaremna

Djanje

Svetnikov Božjih

in

razlaganje prestavnih praznikov alj svetkov.

Spisali družniki sv. Mohorja, na svetlo

dal

Anton Slomšek.

Drugo pol leta.

U Gradcu 1854.

Ima na prodaj Jožef Sirola.

Natis in papir od Jož. A. Kienreiha.

44069

Universitätsbibliothek Laibach
Univerzitetna knjižnica Ljubljana

Duše pravičnih so u božji roki, in terplenje smerti jih zadelo ne bo. Očem neumnih se je zdelo, da umerjejo, in njih ločenje, so mislili, da je nadloga, in njih odhod od nas pogublenje; pa oni so u miru. In če so ravno pred ljudmi muke terpeli; je njih upanje polno neumerlivosti. Malo hudega so prestali, pa veliko dobrega dosegli; zakaj Bog jih je skusil, in jih je najšel sebe vredne.

Bukve modrosti, 3, 1.

Kateriga Gospod ljubi, njega pod šiboj ima; tepe pa vsakega otroka, kteriga sprejme. Ostanite pod šiboj. Kakor do otrok, se Bog proti vam zaderži; zakaj kje je en otrok, kojega oče ojstro nima? — Vsako svarjenje pak, dokler je, se ne zdi veselo, empak žalostno; potlej pa bo njim, ki so skoz tisto vterjeni, prav mirn sad pravice prineslo.

Sv. Paul u listu do Hebr. 12, 6.

Sin, ne daj se premagati delu, ki si ga zavolj mene prevzel, in nadloge naj te popolnoma ne potarejo, temuč moje obljube naj te u vsih prigodkih krepčajo in tolažijo: govori Jezus. — Oh, ko bi videl svetnike u nebesih s večnimi venčami ovenčane! in u kolikem veličastvi in veselju so zdaj tisti, ki so bili nekdaj na svetu zaničovani — bi se veselil za Boga kaj terpeti, in od ljudi zaničevan biti, bi si naj veči dobiček mislil. Vzdigni svoje oči u nebesa. Poglej mene, in vse moje svetnike pri meni, ki so na tem svetu terd boj imeli; zdaj se veselé, so potolaženi, so brez skerbi in u počitku, in bodo vekomaj u kraljestvi mojega Ožeta prebivali.

Hoja za Kristusom III., 47.

030020938

Življenje Svetnikov

za vse dni julia alj maloserpana.

I. Dan julia alj maloserpana.

Izveličana Hema, keršanska vdova, ustanovnica Kerške cerkve na Koroškem.

Perve čase ednajstega stoletja po Kristusu je na Koroškem blažena Hema živela, imenitna, bogata in dobrotna gospa, ktera je s svojmi čednostmi in dobrimi delami široko po sveti, naj lepše pa po Koroškej, Štajerskej in Krajnski deželi slovela, kjer je imela veliko grašin in drugih posestva. Rodila se je okolj leta 983; njeni žlahni stariši so bili grof Engelbert Pilštajnski in pa Tuta, ki so bili imenitnim knezom u žlahti, tako da sv. cesar Arih (Hajnrih) II. Hemo svojo vnukinjo imenuje. Bila sta oče in mati silo bogata, imela veliko družin, rojastva, hlapcov in dekel, mrogo čred in rudnikov, polja in vinogradov, pa njih naj veče bogastvo je bila Hema, njunega zakona boži dar.

Kakor je bila pobožnemu Engelbertu in bogaboječi Tuti blaga hčer naj slajše veselje, tako jima je bila tudi naj vekša skerb Hemo prav po keršansko odgojiti, ter u vsih potrebnih in koristnih rečeh podučiti, kakor se je njenimu stanu spodobilo. Pervi je bil keršanski nauk Boga prav spoznati, njemu lepo služiti in pa Jezusa, svojega nebeškiga ženina čez vse drugo ljubiti, pa tudi delati se je mlada Hema učila, kajti so svoje dni tudi žlahne gospe predle in same kuhale. Naj bi se blaga Hema viših vednost naučila in pa privadila poštenih šeg svojega visokega stanu, so jo dali sveti cesarici Kunigundi, soprugi svetiga Ariha II. služit. Sveta cesarica njo je učila pošteno živeti, pa tudi voljno poterpeti in u Boga terdno zaupati; in kar je mlado učenko lepiga učila, to je tudi sama storila, in ji je bila svetosti naj lepši izgled. Tako je izrastla blaga Hema na cesarskem dvoru kakor žlahna roža, vsa ljubezniva Bogu in ljudem, glave prebrisane, serca pa žlahnega; srečen, kdor njo u zakon dobil! On je bil Bilhelm II., grof Brezinski in Selski na Koroškem, imeniten in bogat gospod.

Bilhelm II., vnuk rajne Ime grofinje, ktera je u Kerškem dolu lepo cerkvo na Ljudnem pozidala, je bil mogočen oblastnik u Brezjah in Selcah, kakor po vsih širokih okrajnah sredne Koroške vojvodine. Cesar ga je veliko obrajtal za del njegove zvestobe in pogumnosti, in Pilštajnska sta bila vesela, da je prišel Bilhelm Hemi u svate. Rada mu dasta svojo hčer in po svoji smerti vse svoje premoženje; pa tudi cesar in cesarica sta Hemi lepo juterno dala: Vitajino, Podčetertek, Anderburg, gradove na Štajerskem, in pa na Krajnskem Mokronog. Bogata in visoko poštovana sta Bilhelm in Hema srečno živela, in Bog jima je dvoje blagih sinov dal: Bilhelma in pa Hvartviga, ktera sta u strahu božjem izredila, in sta ju bila prav vesela. Kadar žlahna mladenča odrasteta, jima oče da nekoliko svojih velikih posestva oskerbeti, in njemu pomagati sosebno bogate rudnike u Brezjah in u Selcah obdelovati, u kojih je veliko sto in sto rudarjev (knapov) zlato, sreberno in železno rudo kopalo. Veliko je bilo njih premoženje, pa tudi veselje veliko vbogim pomagati. Blažena Hema je bila svojim podložnim dobra mati, ktira ni le rada vbogaime dajala, ampak je tudi skerbela za božjo čast, ter je po mnogih krajih lepe cerkve pozidati dala, naj bi imeli sosedje k službi božji hoditi. Tako je Hema časno blago u večne zaklade zmenila, in več ko je imela, več je dobrega storila, kakor nas sveta vera učí.

Kakor se pa zlato u goreči peči čisti, u britkem terplenju pa pravični ljudje, tako je tudi dober Bog svoji zvesti slu-

žavnici Hemi poslal terplenja grenko čašo, ktero je morla piti, naj bi ne pozabila, da u tej solzni dolini sreče brez nesreče ni, kar nas uči svoje prave sreče le u nebesih iskati, in serce svoje ne na to, kar je na zemlji, ampak na to, kar je u nebesih vezati. Mlada grofa sta skerbela, da so služavniki pošteno živeli, in sta jih dobro u strahu imela. Rudarjev eden se prešestvaje grozovito pregreší, ter se polasti žene nekega mestlana u Brezjah. Kakor je bila u tistih časih postava, sta mlada gospoda prešestnika na povelje očeta obesiti dala; malopridni rudarji se pa spuntajo, in si prisežejo, svoja mlada gospoda vbiti. Kadar prideta na Selce u rudnike gledat, kako kaj delajo, ju hudobci zgrabijo, in nevsmileno obdva usmertijo, u naj lepši mladosti kakih 16 alj 17 let stara gospodiča.

Neizrečena žalost je blago Hemo opekla, zaslišati grozovitno smert svojih ljubeznivih sinov; pa njeno serce se je hitro u sveto voljo božjo podalo; oče Bilhelm je pa u pravični jezi nad puntarje segel, ki so se u rudnike zagradili in hudo branili, namesto svojo hudobijo spoznaje odpušanja in vsmilenja prositi. S pomočjo svojih sosedov je puntarje vžugal in jih veliko pomoriti dal; le vsmilena Hema je serditega moža potolažila, in strašni moriji konec storila, ter je prosila za morivce svojih otrok. Osveta serditega grofa se u kervi puntarjev ohladí, alj rajnih sinov maščevanje ne oživi; njegovo ranjeno serce nima veselja, ne najde pokoja. Sklene pobožen mož žalosten kraj zapustiti, in se na božjo pot u Rim podati, kakor je tistokrat imenitnim gospodam šega bila. Vzeme od svoje ljubeznive sopruge slovó, prime za romarsko palico, in ni ga bilo več nazaj. Ko je Rim, Jeruzalem in druge svete kraje obhodil, in že blizo doma bil, ga je smert u Lavantinski dolini došla. Popotnik u borni kmetiški bajti umerje, in pri svetem Jakobu na grobih ga častito pokoplejo, kamor še zdaj veliko romarjev hodi se njegovi prošnji priporočat.

Pobožna Hema, zdaj sama, zapušena vdova, je imela veliko gradov, dnarjev in ljudí, ki so ji služili; pa vse to posvetno nje ni oveselilo. Svoje ljube je imela u nebesih, za nebesa je torej tudi ona pred vsim skerbela, in je vse svoje bogastvo Bogu u čast, ljudem pa u izveličanje obernila. Ko je že mnogo cerkvi po vsih svojih krajih pozidati dala, je poslednič sklenila u prijazni dolini za Kerkoj Marii, kraljici nebes in zemlje, veliko, zalo cerkvo postaviti, in zravno cerkve dva samostana, pervega za dvajset korarjev svetiga Auguština, drugi samostan pa za sedemdeset non ustanoviti, naj bi Bogu služili in bližnemu pomagali k časni sreči in u

izveličanje večno. Žlahna gospa je sama k delu priganjala; in še kažejo kamen, na kojem sedé je delavce plačevala. Ko je bilo vse gotovo, je naprosila Solnograškega nadškofa Balduina novo cerkev posvetiti, in samostana blagosloviti, kterima je vse svoje posestva sporočila, in sklenila svoje posledne dni u tem samostanu preživeti.

Bilo je na veliko gospojnico alj na veliko šmarno 15. Augusta 1042, ko Solnograški nadškof Balduin Kerško veliko cerkev slovesno posveti. Hema viši pastirju darivno pismo izroči, u kojem samostanoma obilne prihodke odloči; potem sedemdeset žlahnih devic pripelja, ktire s Hemoj nadškofu obljubo prisežejo u samostanu po deviško živeti. Ponižna Hema, ako ravno svojim tovaršicam mati, ni hotla njih abatisa, ampak njih dekla je hotla biti, ter je še kake dve leti u tej svojej pobožni družini preživela. Spomlad alj u vigredi leta 1045 je pobožna Hema hudo zbolela, še na smertni posteli veliko svojega posestva ostalega cerkvam in vbogim sporočila. Prijela je s gorečo pobožnostjo svete zakramente, je priserčno opomnila svoje tovaršice, naj pobožno živijo, in ravno na Petrovo leta 1045 je, stara 63 let, mirno u Gospodu zaspala; nje dobre dela so šle za njo. Pokopali so njo, kakor je sama hotla, u versto med druge verne; alj romarji so iz Krajnskih, Štajerskih in Koroških krajev grob svoje velike dobrotnice neprenehoma obiskovali, in Bog je na prošnjo zveličane Heme mnogoterim čudno pomagal. Sto let po tem so njeno sveto truplo vzdignuli in ji pod velikoj cerkvoj drag altar naredili, pod kojim počiva; pa tudi po Štajerskem in na Koroškem nekolike lepe cerkve stojé, Bogu in zveličani Hemi posvečene, ker zveličano Hemo posebno Slovenci, dobrotnico svojo, časté.

Nauk in posnema.

1. Prav lep izgled nedolžnosti je izveličana Hema keršanskim devicam, kako naj u cvetu svojih let pošteno in sveto živijo, ne zapelivega sveta in nja minljivih dobrot, ampak Jezusa ljubijo. Znaminja prave ljubezni Jezusove pa so: ako devica rada na Jezusa misli, od njega rada sliši in govori; če rada u cerkev hodi in se u sveti hiši božji rada pomudi, svete zakramente vredno prejemaje; — ako devica rada iz ljubezni do Jezusa križe in težave voljno poterpi, in druzega ne požélji, kakor samo to, kar Bog hoče. Pri kteri deklici teh znaminj ne najdeš, tudi ljubezni Jezusove ni. — Ravno

tak lep izgled daja izveličana Hema zakonskim ženam, kako naj svoje može pravično ljubijo, jim u dobro pomagajo in jih hudega varjejo, u strahu božjem svojo hišo oskerbé, in svoje otroke po keršansko redijo. Prelepo govori sv. Duh od take poštene žene: „Dom in premoženje se od starišev u del dobi, pa dobra zakonska žena je boži dar. Srečen mož, ki ima dobro ženko; število njegovih dni se mu podvoji; srečno preživi svoje leta. Veselja kopato daja sramožljiva sopruga; zderžno zakonšco nobeno blago ne prevaga. Kar je sonce, kadar iz zagor prisije, na nebi, to je lepota poštene zakonske u njeni hiši malimu svetu.“ Tako je bila Hema možu in sinoma; je pa tudi vdovam bila svetla luč, kako naj na svoje stare dni veliko bolj zvesto in serčno Bogu služijo, radi molijo in vbogim po svoji moči pomagajo, in le za nebesa skerbijo, da bodo, če ravno vbožne na časnem blagu, bogate na dobrih delih, kakor zveličana Hema u nebesa šle.

2. Gerdo pregreho je storil nesramen rudar, ki se je s ptujoj ženoj pregrešil; njegova strašna smert je bila zaslužena kazen; pa še gerši so puntarski tovarši storili, da so se nad svojima gospodama, ki sta bila, če ravno ojstra, vendar pravična in nedolžna, tako strašno maševali, ter sebi in drugim toliko hudega navalili. Tudi stari grof Bilhelm ni prav storil, da je za osveto mnogo nedolžnih pomoril, ker ni bil svoje če ravno spervič pravične jeze gospodar. — Osveta je velika hudoba; kdor se osveti prepusti, divjemu konju pamet in voljo da, in vkratkem toliko hudega stori, da ni dolgo let, tudi vse žive dni popraviti u stanu. Sv. Bazili primeri maščevavnega človeka osi. Ona, kadar se vjezi, veliko več sebi škoduje, kakor onemu, nad kojim se maščuje; zakaj njemu, kogar pikne in mu svoje želo zasadi, sicer sklino včini, sama sebi pa smert stori. Ravno tako dela serdit, jezov človek, ki poželji bližnemu hudo storiti, naj bi si jezo ohladil. On se ne boji greha; in dokler drugimu kako krivico stori, kako časno škodo včini, sam sebe pogubi. Torej nas sam Bog opomina: „Moja je osveta (maščevanje), jaz bom povernil.“ In vsmileni Jezus velí: „Kdor svojega brata sovraži, je vbijavec;“ „in vbijavci, uči sv. Paul, u nebeško kraljestvo ne pojdejo. — Jezite se, pa nikar ne grešite; vaša jeza naj mine pred sončnim zahodam.“

Molitva.

Vsliši nas, o Bog, naš Gospod in dobrotlivi Oče, na prošnjo izveličane Heme, tvoje služavnice, da, kakor ona, vse dolžnosti svojega stanu zvesto dopolnimo, se u svojih križih in težavah u tvojo sveto voljo podamo, po smerti pa pri tebi s njoj vekomaj veselimo, ki živiš in kraljuješ s svojimi izvoljenimi na vse večne čase. Amen.

II. Dan julia alj maloserpana.

Objiskava device matere Marie.

Sv. arhangel Gabriel je prečisti devici Marii skrivnost včlovečenja Sinu božega oznanovaje tudi naznanil, da je njena teta Elizabeta, dasiravno dolgo nerodovita in že visoke starosti, u 6. mesenci sina noseča. Maria, tega silno vesela, zahvali Gospod Boga za neprecenlivo gnado včlovečenja večne Besede, ter se napoti to svojo teto obiskat. Alj to ne stori, kakor bi dvomila nad oznanilom angelovim; to že spoznamo iz besed Elizabete, s kojimi je razsvetlena od sv. Duha Devico pozdravila: „Blagor tebi, ker si verovala," ampak Maria jo obiše iz drugih uzrokov. Sveti očetje nam taiste razložijo. Pervi uzrok uči sv. Krizostom, ter piše: „Sin božji, na svet pridši ljudi izveličat, je hotel že pri svojem nastopu u svet svojo ljubezen ljudem pokazati in službo odrešenika že takrat začeti. Torej je naklonil Mario, u ktere deviškem telesi je skrit bival, da je svojo teto Elizabeto obiskala, da bi tako skoz svojo pričejočnost Joaneza svojega napovedvavca, še skritega u maternem telesi, izvirnega greha očistil in s gnadami napolnil." Scer bi bil to tudi nepričejoč storiti zamogel; alj že takrat nam je hotel veličasten izgled ponižnosti dati, ker je taistega obiskal, ki je bil neskončno

nižej od njega. „Imenitniši pride k bornemu, Jezus k Joanezu:“ govori sv. Ambrož. — Drugi uzrok uči sv. Jeronim, ter pravi: „Kakor se je prečista Devica gnade, kojo je njena pobožna teta dosegla, razveselila, je pa tudi hotla njej to veselje naznaniti, ji srečo vošiti in s njoj vsmilenje božje za del tolikih gnad, ki ste jih obe sprijele, hvaliti in povzdigovati.“ Namenila se je pa tudi svoji teti u njeni visoki starosti postreči, kar je prav lepo storila. Morde je tudi po božjem razsvetlenji spoznala, kolike gnade Bog pri tej obiskavi sv. Elizabeti kakor Joanezu deliti hoče. Gotovo je, da je le iz svetega, čistega namena to pot storila, ter lep izgled ponižnosti in ljubezni zapustila, nam pokazaje, kako svojega bližnega ljubiti, mu pristopiti, ga obiskati, in mu tudi po zmožnosti postreči moremo, če je tudi bornej od nas, ker se je ona, dasiravno k naj višej časti božje porodnice povzdignena, vendar ponižala svojo teto obiskati in ji postreči.

Iz teh uzrokov tedaj se je Maria u judovsko mesto Hebron napotila, kder sta Caharia in Elizabeta stanovala, in ktero mesto je od Nacareta 38 do 40 ur daleč bilo. Pot je peljala čez visoke gore, torej se lehko vé, kako težavna je bila za blago Devico. In vendar jo je Maria s veseljem storila. U evangeliu se bere: „Ona je šla naglo čez gore.“ Zakaj naglo? Ne samo iz veselja in želj ji postreči, ampak tudi, ker je u njenem deviškem telesi skrit Izveličar željel, svojega napovedvavca brez odloge greha očistiti in posvetiti. Alj, kakor sv. Ambrož veli, ker je Maria bila polna sv. Duha, in sv. Duh od počasnosti in odlašanja nič vedeti noče. — Znotrajna ljubezen, in pa gnada sv. Duha ste Mario naganjale hiteti.

Ko Maria u mesto pridši u hišo svoje tete stopi, jo prav prijazno pozdravi, in pri tej dobi se dvojno čudo zgodi: mali Joanez je u maternem telesi od veselja poskočil, in Elizabeta je bila s sv. Duhom napolnena. Sveti očetje enoglasno učijo, da je Joanez takrat izvirnega greha očišen in s sv. Duhom napolnen postal. Pa tudi Elizabeta polna sv. Duha je spoznala skrivnost včlovečenja Kristusovega u deviškem telesu Marie; torej je zavpila s velikim glasom rekoč: „Zegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa.“ S temi besedami je sv. Elizabeta naznanila, da je Maria čez vse druge žene od Boga povzdignena, ker je memo vsih drugih naj več gnad prijela in mati taistega postala, ki je začetnik in vir vsih gnad in blagodarov.

Ker jo je tako nad vse žene povzdignila in poveličala, je dalej polna začudenja barala: „Od kod je meni to, da

pride mati mojega Gospoda k meni!“ Nevredno se je namreč štela, da jo je mati Gospodova obiskala, kakor se je pozneje tudi njeni sin nevrednega imenoval jermene od čevlov ravno tega Gospoda odvezati. Potem razodene, kaj se je s njenim detetom zgodilo, in pristavi: „Blagor tebi, ker si vervala; zakaj dopolnilo se bo, kar je tebi bilo povedano od Gospoda.“ Že iz tega se vidi, da ji je bilo od sv. Duha vse razodeto, kar se je s prečisto Devico zgodilo. — Maria vse to slišati se u svoji veliki ponižnosti zavolj vsiga tega ne prevzame, ker spozna, da je vse, kar se je s njoj zgodilo, gola gnada Najvišega, kojemu le zato čast in hvala gre. Torej je hvalno pesem zapela, ki preseže vse hvalne pesmi, ki so se kedaj k časti božji slišale, in u kteri hvali pervič Boga za del gnad, ktere je posebno njej pred drugim delil; drugič za del dobrot, ktere je pred prihodam Jezusovim svojemu ljudstvu skazal; in poslednič zavolj očakom že obljubleniga in zdaj spolneniga včlovečenja njegovega edinorojeniga Sina. Ta hvalna pesem se začne: „Moja duša poveličuje Gospoda, in moj duh raduje u Bogu, mojem Zveličarju.“ Vsak dan sveta cerkva s toj pesmjoj po svojih duhovnih Gospod Boga za neprecenlivo gnado v človečenja Jezusovega hvali in časti.

Toliko je znano iz svetiga pisma od denašnega goda. Še je premisliti, kako velike gnade so se hiši Elizabete skoz obiskavo Marie zgodile, ki je cele 3 mesence pri njej ostala. Ker je nekdaj Gospod hišo Obededomovo tak obilno blagoslovil, ko je skrinja zaveze tri mesence pri njem shranjena bila, kakor nam sveto pismo pripoveduje: kolike gnade so še le hišo Caharia in Elizabete zadele, ker je u njej živa skrinja nove zaveze, namreč prečista Devica tak dolgo se mudila! Sv. Ambrož terdi, da je čistost in nedolžnost, u koji je potem sv. Joanez živel, sad te gnade, ki se je skoz pričejočnost Marie u nja dušo izlila. — Pa tudi je še premisliti, kako pripravlena je Maria, nam revnim stvarem pristopiti. Kakor hitro je mati Gospodova postala, je hitro nam pokazati hotla, da je tudi ljubezniva mati človeštva postala. Ni bila zvana, ne prošena, in vendar je naglo u hišo Elizabete prišla. Milostivo se je skazala grešnikom in pravičnim. Sv. Joaneza s izvirnim grehom omadežvanega je po svojem Sinu greha očistila, in pobožno Elizabeto s novim gnadami napolnila. Koliko zaupanje do blage Device to u nas obudilo ne bo, naj si že bomo grešniki alj pravični! — In še je premisliti, kako je Bog, ki je človek postal, svoje perve gnade delil. On je hotel svojega napovedvavca še pred nja rojstvom iz-

virnega greha očistiti in posvetiti. To pervo duhovsko gnado deli po Marii; kakor hitro namreč Maria svojo teto pozdravi, Joanez od veselja poskoči, ter je očišen izvirnega greha. Dolgo potem je hotel u Kani Galileiski pervo gnado deliti u telesni potrebi; in to sopet deli po Marii. Posvečenje Joaneza je bilo pervo čudo, kojo je pred svojim rojstvom storil, in spremitva vode u vino je bilo pervo čudo, kojo je po svojem rojstvi dopernesil. Oboje se je godilo pod sredstvom Marie. Kaj drugega nas je s tem učiti hotel, kakor kar sv. Bernard piše: „Bog hoče, da naj po Marii vse dosežemo,“ t. j. po njeni priprošnji. Kdor torej bi s velikim zaupanjem u vsih duhovskih in telesnih potrebah k njej ne pribežal?

Nauk in posnema.

1. Ljubeznivo obnašanje božje porodnice do Elizabete kakor do še u maternem telesi skritega Joaneza, naj novo zaupanje u vsmilenje njeno u tebi obudi. Ponovi svojo pobožnost do nje in še zanaprej u dušni in telesni sili k njej pribeži. Vedno je še pripravlena, tebi, če si grešnik, skoz pravo pokoro odpušenje tvojih grehov doseči. Si pa u številu pravičnih, je Maria pripravlena ti novih gnad od Boga zadobiti, da u dobrem stanoviten ostaneš. „Vsim odpira krilo vsmilenja,“ uči sv. Bernard, „da bi vsi od njene obilnosti kaj sprijeli; jetnik rešenje, bolnik zdravje, žalosten tolažbo, grešnik odpušanje, pravičen gnado.“ Le k njej pribežati in u njo s otroškim zaupanjem klicati imaš. Denašno godovno ti kaže, da je ljubeznivo tudi taiste obiskala in s gnadami obdarovala, ki je niso povabili ne prosili. Kaj še le tebi bo storila, ako u njo kličeš in jo prosiš? Toliko dobrotno se je skazala, dokler je še na zemlji bila; kaj še le bo zdaj storila, ker se poveličana u nebesih znajde? Sv. Bernard pravi: „Veliko je bilo vsmilenje Marie, dokler je še na svetu živela; veliko veči je pa zdaj, ker u nebesih kraljuje. Ona zdaj skoz brezštevilne dobrote ljudem veči vsmilenje skazuje, ker zdaj revšino človeško bolj spozná.“ Vredno torej spoštuj sladko Devico, ter jo s otroškim zaupanjem u vsih potrebah na pomoč kliči. Bog je namreč tako sklenil, da nam naj Maria u vsih naših potrebah na pomoč pride.

2. Maria je svojo teto iz svetiga, čistega namena obiskala. Njo obiskovaje ni drugega govorila, ko od Boga, njegovih dobrot, in od njegove hvale. Se tudi ti pri obiskavi svojega bližnega tako zaderžiš? Sprašaj se dobro, in skleni resno, da zanaprej tvoje obiskave ne bodo nečimurne in grešne; da ti u navado ne postanejo; da zavolj njih dolžnost svojega stanu ne zanemariš. Pazno glej, kaj takrat počneš alj govoriš; zakaj vedeti imaš, da so prazne alj predolge obiskave, opravlivi, nesramni in grešni pogovori med taistmi, dolge

alj prepovedane igre pogosto smerten greh, in u pogublenje peljajo. In če bi ti dolge in nepotrebne obiskave druge škode ne prinesle, ko potrato in zgubo dragega časa, skerbno se jih zderži; zakaj sv. Bonaventura govori: „Nobena zguba ni veča, ko zguba dragega časa; zakaj čas, kojega je nam dobrotlivost božja našo izveličanje oskerbeti delila, enkrat zgublen se vekomaj več ne poverne.“

Molitva.

Dodeli, prosimo, o Gospod! svojim služavnikom dar nebeške milosti; da, ker jim je svete Device porod začetek izveličanja bil, jim vesel god njene objiskave rast miru podeli. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

III. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Joanez Frančišk, spoznovavec.

Leta 1737 je rimski papež Klemen XII. s navadno slovesnostjoj svetnikom prištel sv. Joaneza Franciška, po celem Francozkem slavnega zastran svetosti živlenja kakor mnogih čudov. Rodil se je u neki vasi Narbonske škofije 31. januaria 1597, žlahnih in slovitih starišev sin. Že u nježni mladosti je nja posebna pobožnost svedočila, kako velik svetnik da bo postal. Naj slajši veselje mu je bilo moliti, se učiti, u cerkvo hoditi in duhovne knige brati. Angelske sramožlivosti mladenč se je vsaki grešni priložnosti skerbno ogibal, in je

greh toliko studil, da celo živlenje le edne tudi naj manjši lažnive besede govoril ni. Pod vodstvam očetov jezuitov je u šole hodil, se razberzdanih tovaršev skerbno ločil in se s posebno pobožnimi mladenči, svojmi sošolci, združil, da so po meniško živeli, o dneva odločenih urih molili, se učili, pri mizi kaj duhovskega čitali, le poštene in dobre pogovore imeli, vsak večer vêst sprašali, večkrat sv. zakramente prijeli, o nedelih in svetkih besedo božjo poslušali, redko in brez potrebe nikdar od doma šli in nevarnih priložnost se skerbno zogibali. Tako u vsem dobrem in lepem izurjen je leta 1616 u Tuluzi u jezuitarski red stopil, h kojemu se je od Boga klicanega čutil. Cele dve leti skušnje tudi le edniga pregreška nad njim zapazili niso, marveč je vsim u izgled duhovske popolnosti služil. Da bi se tudi s višimi učenostmi soznanil, ga u mesto Tur pošlejo; tukaj se je o nedelih in praznikih duhovnikom pridružil, ki so po vaseh nevedne podučevali, ter jim je zvesto pomagal in pokazal, koliki ogenj za izveličanje duš u njem gori. Še lepšo priložnost ta njegova gorečost najde, ker so mu pervošolce izročili, kder je učence s pogovori, opominanjem, in lastnim lepim izgledom tako skerbno in srečno napeleval, da so se u pobožnosti in sramožlivosti od vsih drugih visoko razločili. — U mašnika posvečen je pa ves ogenj za širanje kraljestva božjega. Leta 1630 je u Tuluzi strašna kuga vstala. Frančišk si hitro sprosi od višh privolenje kužnim streči; kar je s nepopislivo ljubeznoj storil. Želel je pri tem posli tudi svoje živlenje darovati, alj Bog ga je med vsemi nevarnostmi k izveličanju veliko jezero duš odtel, za koje se je celih 10 let svoje duhovske službe po misionih trudil.

Rad bi se bil čez široko morje podal nevernikom evangeli oznanovat, alj ker mu viši tega ne dovolijo, je pa doma nja sveta gorečost svetila. Dve škofii mu odločijo, kder je svojo apostolsko delo opravlal. Po leti je u mestih pridgal in učil; spovedval, bolnikom stregel, jetnike obiskaval, revnim milošne nabiral, posebno betežnim, kojim je noč in dan dela ljubezni skazoval. Po zimi pa se je na vasi podal in tam nevedne podučeval. Popisati se ne dajo nevarnosti in težave, ki jih je po visokih gorah in planinah, med kterimi so te vasi ležale, od zime, mrazu in hudega vremena prestal. Vsakdan je k manjšemu enkrat pridgal, večidel dvakrat, pogosto trikrat, tako da so ga iz pridišnice alj spovednice pogosto nesti mogli, ker je od prevelikega truda omedlel. Ne samo cel dan, tudi več ur po noči je spovedval. Zvečer še le je kaj malega zavžil, komaj toliko, da si je živlenje prihranil. Vina in dragih

jedil nikdar pokusil ni. Navadna hrana mu je bil kruh, kojega si je sprosil. Na goli zemlji alj kakšnih dveh dilih je dve, k večim tri ure spal. Spokorni pas je nosil in se pogosto do kervi bičal. Katoličani in krivoverci nja gorečost občudujejo ter ga le svetnika zovejo. Brezbrojno terdovratnih krivovercov, kakor nespokorjenih grešnikov je s svojimi pridgami spreobernul. Škofi sami so spoznali, da so ljudje po mesti popolno spreoberneni, u kojih je on misione opravlal. Eden izmed njih takole od njega piše: „Zadel nja nedolžnega zaderžanja sim ga vedno le za angela imel; zadel nja gorečosti po izveličanju duš sim ga častil ko pravi izgled, brata in naslednika sv. Franciška Ksaveria. Zdel se mi je oče vbogih zavolj njegove čez vse velike ljubezni, — svetnik zavolj njegovih lepih čednost. Anižani ga častijo ne samo svetnika ampak svojega apostola, ker jih ni samo s pridgami, podučenjem, ljubeznivim svarjenjem, ampak tudi s svojim izgledom učil, k poboljšanju življenja napeljal in tako rekoč celo mesto posvetil.“

H kraju desetiga leta tega apostolskega življenja se je na posledni mision u Louves, majhni vasi med visokimi gorami namenil. Bog mu bližno smert razodene. Torej se še prej u Anižanski samostan poda, ondi vesolno spoved celega življenja opravi, in potem še le u imenovano vas potuje. Pri odhodu ga barajo, ali se bode ob novem letu pri navadnem ponovlanju redovnih obljub znajdel? Odgovori: „Moj tovarš bo prišel, jaz pa ne.“ In tako je tudi bilo. Pot u to planinsko vas je bila čez vse težavna. Po ledu in snegi se je tako vtrudil, da je ves bolan še le drugi dan u Louves prišel. Ko veliko ljudstva željnega, ga slišati, vidi, stopi pri vsi slabosti vendar na pridešnico in s gorečoj pridgoj mision začne. Cel dan in celo noč potem še spoveduje. Na božič, kakor praznik sv. Štefana je trikrat pridgal in vmes vedno spovedval. U spovednici omedli, da ga u staniše zanesejo. Kakor hitro se pa nekoliko okreva, še nektere spové. Potem prejme posledne sv. zakramente k veliki tolažbi svoje duše. Na sv. Silvestra dan je med molitvoj zamaknen bil. Ko se zavé, nazočimu duhovniku veselo kliče: „O ljubi oče, kakšna velika sreča! o s kolikim veseljem umerjem! Vidim Jezusa in Mario mi na prot priti, da bi me u domačijo izvoljenih peljala.“ Zdaj upre svoje oči proti nebesam in zdihne: „Jezus Kristus, moj odrešenik! sporočim ti svojo dušo, ter jo u tvoje

roke dam.“ S temi besedami je skelnil svoje apostolsko živlenje u 43. letu svoje starosti. Brezbrojno je bilo število ljudstva pri njegovem pogrebu, ki je s vrečimi solzami smert svetnika obžalovalo.

Nauk in posnema.

1. „Kakšna velika sreča! s kolikim veseljem umerjem.“ Slobodno je sv. Joanez Francišk posledno uro živlenja tako govoril; kajti celo njegovo živlenje ni bilo drugega kakor lepa in skerbna priprava na srečno smert. In u resnici, to je tudi edino potrebno; živlenje nam je le dano, da bi se učili taisto dobro končati. — Kaj pomaga posvetna učenost, imenitnost, bogastvo, če pa človek poleg vsega tega sam na sebe pozabi? Prava modrost u tem obstoji, da ko kristian živiš; — prava sreča pa u tem, da ko kristian umerješ. Naše živlenje je le popotvanje u večnost; hitro ko senca mine. „Nespametno je,“ sv. Euheri govori, „kratek čas, ki je nam dan, s praznimi rečmi potratiti, in zraven tega na konec pozabiti, na kojega vse za celo večnost pride.“ — Ti se smerti bojiš, in prav imaš se nje bati, če ko kristian ne živiš. Kdo se smerti bal ne bo, ako se na njo ni pripravlal in nikdar učil, srečno umreti? U poslednem trenutku živlenja je prepozno naučiti se, kar se komej celo živlenje zgodi. Noe je sto let barko delal, u koji se je potopa rešil. Težko boš ti sto let živel, morde že u treh dneh u grob zibnil; in vendar namestu posledno uro u spominu imeti in pred večnim ognjem se ubraniti, se celo leto komaj enkrat smerti opomniš! Cela, dolga, strašna in nesrečna večnost — ali to tebi nič ni, da bi se resno na-nj o časi spomnil?

2. Vsak dan se uči umreti; vsak dan si misli, da ti smert za herbtom stoji, ki te bo skorej, morebiti že jutre zgrabila. Premisli dobro; le enkrat se umerje; slaba smert je nesreča, ki se nikdar popraviti ne da. — Pa ni zadosti, samo na to misliti, tudi pripravleni mormo vsak dan biti. „Bodite pripravleni,“ Jezus govori, „Gospod bo prišel, kedar se ga nar majn nadjali bote.“ — Ko bi bil enkrat na strupne jedila pri mizi nameril, kako pazen bi bil zanaprej pri vsaki hrani alj jedi, ki bi se ti ponudila! Vsak trenutek živlenja pa si u smertni nevarnosti; eden taistih bo gotovo tvoj posledni; Bogu samemu je znan, — zakaj se torej vsakega ne bojiš? Kaj torej tako ne živiš, kakor bi te Bog ravno iz sveta pozvati hotel? Sv. Hieronim govori: „Ni vreden živeti in kristian se imenovati, ki vé, da se u stanu znajde, u kojem ne želi umreti.“

Molitva.

O Bog, ki si svojemu sv. spoznovavcu Franišku čudopolno ljubezen in nepremaglivo poterplivost dal, brezštevila težav za izveličanje duš prenesti;

daj nam po njegovem izgledu in skoz njegovo priprošnjo plačilo večnega življenja doseči; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IV. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Urh, škof.

Sv. Urh, slavni škof zadel svojih čednost kakor čudežev, se je h koncu devetiga stoletja vrodil. Nja roditeli Hupald, Kiburski knez, in Tietburga, hčér Burkarda, Švabskega vojvada, so komej 7 let starega sineka menihom sv. Gola u poduk sporočili. Lepo je napredoval u čednosti kakor vednostih, in bolj odrašen serčno želji, menihom uversten biti. Božjo voljo bolj spoznati je nekoliko časa prav obilno molil in se razno pokoril, pa tudi neko sveto devico, Vigerado po imenu, za svet pobaral. Tri dni je sveta devica k Bogu molila in potem Urhu rekla, da od Boga ni za meniha, ampak petrinarskega duhovnika poklican. Poverne se torej iz samostana k starišem, ki ga u Augsburg pošlejo in ondašnemu škofu, pobožnemu Adalberonu priporočijo. Škof njegove lepe čednosti, velike lastnosti in učenosti hitro spoznavši ga u mašnika posveti.

S dovolenjem škofovim se Urh čez nekaj let u Rim podá. Med tem škof umerje in papež hočejo Urha za nja naslednika postaviti; alj on to zvedeti se prestraši in na skrivnem izbeži. Ko papež to slišijo, so rekli: „Urhu ne do-

pade, Augsburgsko škofijo prevzeti, ker je u lepem redu in mirnem stanu; mu bo pa dopasti moglo jo prevzeti, ker bo vse u veliki zadregi in zmoti po škofii.“ Tako se je tudi zgodilo. Hiltin, naslednik rajnega umerje, in Urh je mogel škofijo prevzeti, ker ga je duhovstvo in ljudstvo enoglasno škofa izvolilo. Takrat so bili prav žalostni časi; sovražniki so lepo deželo s ognjem in mečom zaterli, cerkve oropali in požgali ter prebivavce u veliko revšino pripravili. Svet škof je neutrudliv cerkve sopet pozidati, revnim pomagati, žalostne potolažiti. Celih 50 let je škofijo vladal in popisati se ne da, kaj vse je u tem času za čast božjo in izveličanje duš storil in terpel.

Trojna čednost se nad njim posebno povzdiguje, namreč: zmernost, radodarnost in gorečost. Nja zmernost pri jedi, pijači in spanju je bila tako velika, kakor se pri naj ojstrejšem menihu komaj najde. Mesa ni nikdar jedel, pa ptujim in vbogim je s njim postregel; in kar je tudi zavžil, je bilo tako malo, da se nja življenje po pravici lehko veden post imenuje. Le malo je spal ter večdel noči u molitvi prebedel. Ležal je na goli slami; ojster rasovnik je nosil pod svojo obleko. — Do vbogih je bil čez vse radodaren. Vsakdan jih je nekoliko pri svoji mizi nahranil, jim u časi pri mizi stregel, o časi s njimi jedel. Vse svoje dohodke ostale od zidanja alj popravlanja cerkev je za vboge obernul, ter jim zernja, obleko in staniše oskerbel. Nja staniše je bilo brez vsiga kinča, da bi mu tolkajn več za vboge ostalo. Torej je iz lesenih skled jedel, kakor še zdaj edno kažejo. —

U čuvanju čez svojo čredo je bil ves goreč in neutrudliv in pravi apostol. Besedo božjo je pogosto oznanoval, sv. zakramente delil, bolnike obiskoval, vsako leto vse srenje cele škofije obiskaje peš prehodil. Večkrat je duhovnike sbral se s njimi posvetovat, kaj je u prid vernih storiti, kaj popraviti. U kratkem, očetno je skerbel za izveličanje svojih podložnih. — Pa tudi njih časno ga je skerbelo. Leta 955 divji Huni celo Bavarsko obsujejo; tudi do Augsburga priderejo ter mesto obležejo. Svet škof opomina možke k serčnosti, žene, otroke in betežne k molitvi. Celo noč s njimi u cerkvi moli, vojake s zakramentom altarja okrepča in se s njimi pred mesto sovražnikom naprot poda. Tu mu prinese nebeški angel mali križec, s kojim je vojakom serce delal, tako da so divje sovražnike popolno pregnali.

Poleg teh čednost se še pa sveti njegova angelska čistost, kojo je med mnogimi nevarnostmi neoskrunjeno ohra-

nil. — Velika je bila nja pobožnost do Boga in njegovih svetnikov. Vsakokrat se je pri očitni molitvi duhovnikov u cerkvi znajdel; mnogo novih cerkev u mestu in zvunaj taistega je postavil, podrene sopet popravil, tudi cerkvo svete Afre, ki se mu je večkrat prikazala in mu prihodne reči razodela. — Bog je svetost svojega služavnika tudi s mnogimi čudeži potrdil. Soljem, na veliki četertek posvečenim je mnogo bolnikov ozdravil; videli so ga čez neki potok ko po suhem iti. Na veliko nedelo so pri sveti maši zagledali roko iz nebes, ki je nja roko vodila, ker je pred povzdigvanjem križ nad kelihom delal. Memo drugih se še sledeč čudež pripoveduje.

Mogočen knez je nekega viteza skrivej obglaviti dal iz sumlivosti, da mu je žena nezvesta in se je s vitezom pregrešila. Odsekano glavo je vkazal svoji ženi na vrat obesti in nedolžna je morla s pesmi jesti. Sveti Urh pride ravno o tem času h knezu, ki ga h kosilu povabi. Alj svetnik nesrečno gospo zagledati in slišati, kaj se je zgodilo od mize vstane, ter u bližni sobi goreče k Bogu moli. Po molitvi stopi h knezinji, in glej, mertva glava se začne meziti in govori: „Jaz se s knezinjoj nisim pregrešil.“ Knez in vsi nazoči ostermijo. Zdaj reče sv. škof mertvo truplo prinesti, odsekano glavo k taistemu pritisne, in koliko čudo! glava se s truplom združi, vitez živ vstane ter svojo in knezinje nedolžnost terdi. Potolažen knez obžaluje svojo grozovitno delo; vitez se pa s Urhom u Augsburg poda, kder je še 27 let živel.

Zdaj občuti sv. škof konec svojega čudežev in brezštevilnih del za čast božjo in izveličanje vernih polnega življenja se bližati. Prav skerbno se na-nj pripravlja. Na god sv. Joaneza je poslednobart sveto mašo služil; domu ga pripeljajo, kder vse nazoče za odpušanje prosi, ako bi bil kterega razžalil in jim posledne izveličanske nauke sporoči. Zadno noč je dal križ s pepelom na tla narediti, ga s žegnano vodo poškropiti; potem se na-nj vleže in ko se svitati začne, med molitvoj litanij vsih svetnikov svojo sveto življenje s svetoj smertjoj sklene u 83. letu svoje starosti, u letu Kristusovem 973.

Nauk in posnema.

1. Sv. Urh skozi gorečo molitvo in mnoge pokorila spoznati želi, kaj za en stan naj nastopi. Tudi druge pri tej imenitni stopinji za svet popraša. Vsi ga naj u tem posnemajo, ki kakšen stan nastopiti hočejo, ker je

na tem veliko ležeče. Močno se pregreši, kdor neprimišleno si kak stan izvoli in ne prevdari, ali je od Boga u taistega poklican, ali si vupa u taistem Bogu prav služiti in se izveličati? Ni vsak stan za vsakega človeka. Mnogi se u duhovskem stanu pogubi, ki bi se bil u posvetnem izveličal; in sopet drugi u posvetnem stanu pogublenje najde, ki bi se bil u duhovskem posvetil. To velja tudi od prostega in zakonskega stanu, in scer zato, ker se taisti stan ne izvoli in nastopi, u kojega je poklic od Boga. — Hočeš pa ta stan spoznati, oberni se k Bogu u goreči molitvi, stopinjo namenjeno dobro prevdari in tudi s drugimi se u tem posvetuj. Dobro si to zapomni, če se še u nobenem posebnem stanu ne znajdeš, in vbogaj svet svojega pobožnega spovednika. Si pa že kakšen stan nastopil in najdeš, da si pri nastopu taistega se kaj pregrešil, obžaluj nespametno djanje, in kolikor zamoreš, s prav keršanskim življenjem taisto popravi. Dobro pazi na vse priložnosti, koje u svojem stanu najdeš, izveličanje svoje oskerbeti, in taiste u prid svoje duše modro obračaj.

2. Sv. Urh cele noči u molitvi prebedi; po dnevi se vsakokrat pri očitnih molitvah duhovnikov u cerkvi znajde. Ali si že tudi ti kedaj, ne rečem večdel, ampak le nekoliko noči k molitvi obernul? Oh, še po dnevi si za molitvo ves mlačen. Po dnevi redko k sv. maši prideš in službo božjo obišeš, kaj bi še le po noči! Boš rekel, spanje in druge hišne opravila tega ne pripustijo. O časi pa vendar celo noč s igranjem, praznimi pogovori, s dobroj voljoj in plesam potratiš. Tudi po dnevi mnogo uro s nečimurnimi obiskavami in s drugim grešnim djanjem potratiš. U tem te pa nič spanje in druge hišne opravila ne zaderžujejo? Zakaj te zaderžke le takrat poznaš, kedar se od molitve alj službe božje govori? Glej, potreba in koristnost molitve ste ti neznane. Saj juterne in večerne molitvi nikdar ne opusti. Daruj Bogu in svoji duši kolikokrat le mogoče en pol ure, ter pojdi k sveti maši. Povzdigni tudi po dnevi med delom večkrat svoje serce u zlatih molitvicah, kratkih izdihlejih k Bogu. O nedelah in svetkih se skerbno znajdi pri očitni službi božji ter več časa ko druge dni u molitvo in branje duhovskih bukev oberni. Sv. Krizostom piše: „Brez gorečosti do molitve ni mogoče pobožno živeti. Brez nehanja imamo moliti; ker pa druge opravila tega ne pripusté, mormo saj med delom u kratkih molitvicah se k Bogu oberniti. Saj, preden delo začnemo, si prizadenimo, taisto s kozmolitvo Bogu priporočiti. Vojak brez orožja na boj ne smé; in kristian naj nič brez molitve ne začne.“

Molitva.

Vsliši, prosimo, o Gospod! naše prošnje, koje ti ob godu sv. Urha, spoznovavca tvojega in škofa darujemo, in po nja zasluženji, ki ti je s tvojo pomočjo vredno služil, nas odveži od vsih grehov. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Ahaci, mučenik.

Sv. Ahaci se je u Kapadocii od keršanskih starišev rodil. Da bi znal sveto pismo, sladko hrano svoje duše, brati in prav zastopiti, se je u svoji mladosti skerbno učil in u sveti učenosti lepo izuril. Zlahen mladenč odraste in zastran vmetnostih in krasnih lastnost pri rimski vojski častnik postane. Ko u Tracii s svojimi vojaki biva, je cesar Galeri Maksimian leta 306 ukaz razposlal, naj vsi vojaki celega cesarstva malikom darujejo, da hudi kazni ne zapadejo. Firmi, vojakov viši vodja, jih vse na te ukaz skliče, ter več kristianov izmed njih s obljubami in žuganjem premoti, da cesarja vbogajo malikom darovaje. Ahaci pa na ravnost spozna, da je kristian in da to ime višej ceni od vsake posvetne visokosti. Vodja ga mnogoverstno prigovarja, naj s drugimi vred daruje. Ker pa nič ne opravi, ga da prijeti in vkleneniga Bibianu, vojaškemu sodniku u glavno mesto Herakleo pošle. Veselo stopi svet vojak pred sodni stol Bibianov, ter serčno svojo véro spozna in očitno pové, da je pripravlen vse, tudi naj hujše muke prestati, poprej kakor pa Boga razžaliti in gnado svojega Odrešenika Jezusa Kristusa zgubiti.

Bibiani ga torej zapové na štiri kole privezati in s volovskimi žilami tako dolgo biti, dokler bo pripravlen cesarjevo zapoved spolniti. Svetnik, dasiravno mu kerv curkoma

na tla teče, ne tožuje, marveč samo te besede zdihuje: „Moj Gospod Jezus Kristus, vsmili se svojega ponižnega služevnika! Gospod, ne zapusti me.“ Tudi sodniku se usmili; torej ga nagovarja darovati, da bi se muk rešil. Alj on odverne: „Vaše muke so me le močnejšiga in serčnejiga storile. Od začetka sim se nekoliko muk bal; zdaj pa, ker skušam, koliko moč in serčnost Jezus Kristus svojim služevnikom daja, se njemu popolno prepustim, in sim pripravlen vsako muko prestati. Storite s mojim truplom, kar vam rado. Huje ko me mučite, več me osrečite, višej pa tudi gnada Jezusa Kristusa u meni raste.“ Sodnik, serdit čez te besede, mu reče čelusti s svinčastmi bati streti; pa tudi te bolečine Ahaci mirno prenese od Boga s sladkoj znotrajnoj tolažboj pokrepčan. Nekemu častniku, ki mu svetje, se cesarju vdati in muk odteti, nevoljno odverne: „Poberi se s svojmi slabmi sveti; žuganja in muk sodnika nisim porajtal, in ti hočeš, naj bi tvoje besede posluhnil?“

Zdaj ga Bibiani ukaže u temno ječo zapreti, s težkimi verigami prikleniti in nobeniga, nar maju pa kristianov kterega do njega pustiti, nadajoč se, da mu bo tako serčnost opešala; alj ker tolažbe človeške ni imel, ga je Bog toliko obilnej tolažil, kojemu iz ljubezni je terpel. Sedem dni potem je moral Bibiani u mesto Bicanc, kamor tudi Ahacia pripeljati zapové. Svet mučenik ves u ranah in težkih verigah peš dalno pot stori, in ker se je bal, da bi po poti slabosti umerl, je Boga ponižno prosil, naj mu življenje le toliko še podaljša, da bi skoz prelivanje kervi mučeniški venec dosegel. Gospod vsliši prošnjo svojega služevnika, vlije čeznaturno moč u nja serce, in ko u Bicancu uječo pride, mu angele pošle, ki mu vse rane zacelijo.

Bibiani u mesto pridši da hitro Ahacia pred sodbo pripeljati in se zavzame zdravega in toliko čerstviga videti. Misleč, da je ječar njemu dobre jedila in vračtva oskerbil, taistega pred se pozove in ojstro pokrega, zakaj je Ahaciu tako stregel, da zdaj ko hraber vojak tukaj stoji. Svetnik pa na to reče: „Prav imaš, da me vojaka imenuješ, ker se zoper tebe vojskovati moram, ne na tem svetu, ampak pred sodnim stolom Kristusovim, ki je po svoji besedi moje rane zacelil.“ Bibiani razkačen mu da vse zobe izbiti, da bo vedel le govoriti, kedar bo prašan. Ker besedam Ahacia ni verjel, je dal ječarja hudo kaznovati; potem sopet Ahacia bara: „Kako dolgo še boš

u svoji termi terdovraten ostal in se branil, darovati bogovom našim?“ Ahaci odgovovi: „In kako dolgo pa ti nehal ne boš, ljudi terpinčiti, ki nič hudega včinili niso? Kako dolgo še boš taiste mučil, ki ti nič žalega storili niso?“ Ves divji sodnik ga zdaj reče izsleči, in po plečih in trebuhu tako dolgo biti, da trinogi onemorejo. Med tem grozovitnim mukami in hudim bolečinami Ahaci k Jezusu za pomoč zdihuje; Jezus ga s sladkoj notrajnoj tolažboj napolni in s glasom iz nebes k stanovitnosti opomni; rabelni pa nad tem glasom strahu ostermijo.

Poslednič viši vojaška sodba, koji svetnika sporočijo, sklene, naj se mu glava odseka. Ko svetnika na moriše pripeljajo, sledečo molitvo opravi: „Češeno bodi tvoje ime, o Gospod, za dobrote, koje si svojemu nevrednemu služevniku skazal, in za gnado, da čestito mučeniško smert umerjem! To ni moje zasluženje, ampak le gola dobrotlivost tvoja. Hvalim in čestim te, o Gospod, sveti Bog s tvojim edinorojenim Sinom in sv. Duhom. Tebi samemu gre čast, hvala, in veličastvo zdaj in vekomaj. Amen.“ Obglavili so ga 8. maja leta 306 u 25. leti njegove starosti.

Nauk in posnema.

1. „Nasiten sim s tolažboj, in u sredi terplenja občutim obilno veselja.“ Resnico teh besed svetiga apostola Paula je občutil sv. Ahaci kakor toliko drugih mučenikov svete katolške cerkve, od kojih se učimo, koliko zamore gnada Jezusa Kristusa u taistih, ki u terplenji zauplivo k njemu pribežijo. Zakaj pa Bog ravno dušam, ki njega posebno ljubijo, in njemu u čast toliko slavnega storijo, pogosto naj veči terplenje pošilja? Izvolil jih je za svoje ljubeje, in jim priložnost daja, njegovemu Sinu Jezusu Kristusu podobnej biti, ter tako veči veličastvo u nebesih si zaslužiti. Terplenje in bridkosti namreč so dragi biseri, iz kterih se nam krona nebeška pripravlja. Sveti Terezii je u neki prikazni Gospod rekel: „Verjemi mi, moja hčér, veči terplenje ko moj Oče eni duši pošilja, veči znaminja svoje posebne ljubave ji daja.“ Torej so svetniki pred vsim želeli, za Jezusa kaj terpeti, in so žalostni postali, če jih Bog dolgo s kovim terplenjem obiskal ni. Sv. Auguštin govori: „Velik križ je, nobedeniga križa imeti.“

2. So pa zopernosti in bridkosti živlenja posebne gnade božje, smo tudi dolžni, se za nje Bogu zahvaliti. Alj ti nauk je ljudem večdel neznan in veliko pretežek. Dalne pote storijo, svete kraje ob-

išejo, se Gospodu zahvalit, če so ozdravili, pravdo srečno speljali alj drugo važno delo po volji skončali; ali se pa tudi za bolezni, zgubo premoženja, preganjanje Bogu zahvalijo? Oh, že Bog vé, kaj mislijo da so storili, če le ne godernajo in u tih nadlogah zoper Boga ne tožujejo! In vendar ni resnice gotovši od te, da so križi in bridkosti dari božji. Svetniki, enako ko mi slabe in rahle stvari, so to resnico živo spoznali. Sv. Bernard je vsak križ iz roke Gospodove s velikoj hvaležnostjoj sprijel, rekoč: „O kako srečen bi bil, ko bi moč vsih ljudi imel, da bi križe celega sveta na svoje rame zadeti zamogel!“ Sv. Elizabeta, kraljica Vogerska, je bila pregnana iz kraljevega dvora; clo lastni podložni, kojim je dobrotliva mati bila, jo po blatu okolj vlačijo; in ko to mine, se u cerkvo poda, poklekne pred sv. rešno Telo, in se Jezusu za to žaničevanje zahvali. — Navadne besede sv. Terezie so bile: „Terpeti alj pa umreti.“ In ko več za Boga terpeti ni imela, ni hotla višej živeti. — Svetega Joaneza od križa, ki je strašno zaničevanje preterpil, je Gospod prašal, kaj za plačilo tolikih bridkost požeļi? Svetnik mu odverne: „Gospod, nič drugega, kakor iz ljubezni do tebe še več terpeti.“ Zakaj so pa svetniki tako mislili? Zato, ker so dobro vedli, da, več ko poterplivo terpijo, tolko podobniši Jezusu Kristusu postanejo in tolko več so od Boga ljubleni. Torej je govoril sv. Joanez Krizostom, on velik prijatel božji, po prestanem naj hujšem preganjanji; „Ljubši mi je, na zemlji za čast Jezusa Kristusa terpeti, kakor pa s njim u nebesih kraljevati.“ U resnici, le spoznajmo s svetim Bernardom: „Vse je sladko, kder velja neskončno veličastvo zaslužiti, in se večnega pogublenja odteti.“

Molitva.

Prosimo te, vsemogočni Bog, dodeli, da, ki godovno tvojega svetega mučenika Ahacia obhajamo, se po njegovi priprošnji u tvoji ljubezni vterdimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VI. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Arnoldi, godec, spoznovavec.

Sv. Arnoldi je živel u 8. stoletju, in je bil na Nemškem, alj kakor drugi terdijo, na Gerškem rojen. Že od perve mladosti se je s posebnim veseljem glasbe (muzike) vadil in je u kratkem za pervega godca svojega časa spoznan in obrajtan bil. Sosebno mično je znal citre vbirati, in je u tej umetnosti tako slul, da je cesar Karol veliki sam željel ga slišati; na cesarski dvor poklican se je njemu toliko vkupil,

da ga je za dvornega godca izvolil in u svojo službo vzel. Dasiravno Arnoldi ni iskal ne posvetne časti ne bogastva, je bil vendar te blagovoljnosti cesarjeve, svoje imenitne službe kakor lepih dohodkov prav vesel, ker je tako priložnost najšel, revnim in zapušenim, do kojih je posebno vsmilečno serce imel, pristopiti in jim po milošnih pomagati. Le malo svojih dohodkov je za se obernul, vse ostalo vbogim razdelil, in kder sam ni pomagati mogel, je pa cesarja poprosil, in tako revežam veliko dobrega naklonil. — Da je Arnoldi toliko pri cesarju veljal in premogel, pa ni storila nja blaga muzika, marveč nja čisto, sramožlivo in lepo zaderžanje, nja prijazno in poniżno obnašanje s drugimi, nja ojstrost do samega sebe, nja pobožnost pri očitni službi boži, in skerbno ogibanje vsiga, kar bi svetemu nauku Kristusovemu nasproti bilo. Te keršanske čednosti so ga cesarju toliko prijetnega storile, da ga je povsodi spremljati mogel, da se je cesar s njim prijazno pogovarjal in o časi pri sladkem petji vbranih strun razveselil. Pri tih prijaznih pogovorih je cesarju potrebne priporočal, in jim mnogo milosti in dobrot izprosil.

Neki dan se je cesar u Genecevo selo, majhno vas na sedajnem Porusovskem, na lov podal, kamur ga je tudi Arnoldi spremil. Šuma, u koji se je cesar s lovam kratkočasil, je bila obširna; več vasi je krog nje ležalo, kojim je lesa silno pomankovalo, ker edina šuma okolice je cesarska lastnina bila. Drago in od daleč so si vešani les kupovali; pritožijo se torej o tej priložnosti Arnoldu, in se nja priprošnji pri cesarju sporočijo. Neko jutro se Arnoldi k cesarju podá, ter ga prosi mu toliko šume u dar podeliti, kolikor bo o času cesarjevega kosila objahati zamogel. Cesar brez odloga prošnjo dovoli; zdaj vkaže Arnoldi nar urnejši konje po raznih mestih okolj šume razpostaviti, na kojih, kakor hitro se cesar h kosilu vsede, okolj šume jahati začne. Ker se je zmirom drugih, počitih konj pri jahanju posluževal, je ob času kosila celo šumo, ki je bila dve ure dolga in edno uro široka, objahal, ter na robi stoječe drevesa s mečom zaznamval u svedočbo, da je okolj cele šume jezdaril, kojo mu potem cesar u last podeli. Ali kaj včini? Drugo jutro predstojnike sosednih vasi skupej pozove in jim celo šumo prepusti samo s naročilom, naj jo med vse vasi po meri razdelijo. Cesar se zavzame nad tako lepim djanjem. Srečni vešani povzdigujejo in hvalijo cesarja, pa tudi Arnoldu svojo hvaležnost za njegovo priprošnjo s tem pokažejo, da vas prekerstijo in jo Arnoldovo selo imenovati začnó, ktero ime še zdaj ima.

Tako je Arnoldi vsmileno ravnal, in u keršanski popolnosti napredovati si močno prizadeval. Cesarja naprosi dovolenja, se na božjo pot k grobu sv. apostola Jakoba u Kompostelo na Španskem podati, da bi se spokoril svojih pregreškov, kojih vsak več alj maju na sebi ima. Alj zastran mnogoverstnih zaderžkov je moral to božjo pot opustiti in se zdaj na drugo, dolgo pot u neznano večnost prav resno pripravljati začne; dvorno živlenje popusti, se u neki samoti keršanskih čednosti neprenehoma vadi, vse svoje premoženje vbogim razdeli, in tako svojo pobožno, u resnici keršansko živlenje, s srečnoj, svetoj smertjoj sklene. Obhaja se njegov spomin 28. junia.

Nauk in posnema.

1. „Blagor vsmilenim; oni bodo vsmilenje dosegli.“ Te Jezusove besede so serce sv. Arnolda močno vnele, mu pa tudi srečo pripravile, da je tako pobožno živel, in srečno sveto smert storil. — Vsmilenje do bližnega je sveta, u človeško serce vlita čednost, ki stori, da ga revšina in sila bližnega gane, goreče želje u njem obudivši, potrebnemu sobratu po premožnosti pristopiti. Jezus sam nas zaresniči, da vse, karkoli enemu njegovih nar majnših bratov storimo, hoče tako poverniti, kakor bi bili njemu samemu storili.

Bog sam se imenuje Oče vsmilenja, in Bog vse tolažbe. „Njegovo vsmilenje preseže vse njegove dela.“ On da svojemu soncu sijati nad hudobnimi in pobožnimi, in dežvati čez pravične in krivične. Svojih darov nobenimu ne odtegne; tudi grešniki, njegovi sovražniki, taistih deležni postanejo. — Koliko gnad smo že mi sami od njega prijeli? Koliko grehov je nam odpustil, pred mnogim zlegom nas ohranil, od krivih potov nas odvernil, prizaneslivo na našo pokoro čakal in kako ljubeznivo nas sopet sprijel! Nja vsmilenje je storilo, da se že zdavnej nismo pogubili; na njega Kristus kaže, ter nas opomina: „Bodite vsmileni, kakor je vaš Oče nebeški vsmilen.“ Nič ni lepšiga in bolj keršanskega, kakor Boga u vsmilenju posnemati!

2. Terdo, nevsmileno serce ima sodbo brez vsmilenja pričakati. Vsmileni pa vsmilenje najdejo že u tem živlenji; najdejo vsmilenje na kraju svojega živlenja u smertni uri, najdejo vsmilenje u drugem živlenji pri sodbi božji. Vsmilenje je ključ do dobrotlivosti božje. Kdor revnega posluša, tega prošnjam se bode tudi božje uho odperlo. Kdor solze objokanih obriše, tega solze bo obrisal tudi Bog. Voda ogenj pogasi, milošna pa grehe pokrije. Sv. Jeronim govori: „Nisim še slišal, da bi bil taisti, ki je u svojem živlenji rad vsmilenje skazal, hudo smert storil. Takšen ima

preveliko priprošnikov, in ni mogoče, da bi Bog molitve jih toliko za vsmileniga ne vslišal.“ Ravno u tem duhu tudi sv. Krizostom piše: „Nima se hudega dneva bati, ki je revnim dobre dni pripravlal.“ — Vsmilenje se naj lepši s vsmilenjem poverne; tako bo gotovo tudi taisti povernul, ki ravno s toj meroj meri, s kojoj smo mi merili; le da še s bolj natlačenoj in zverhanoj meroj meri, kakor Jezus veli: „da bomo stotero sprijeli, in večno živlenje posedli.“

Molitva.

Vsmileni, dobrotlivi Bog, daj nam takšne serca, ki se vsakokrat revšine bližnega vsmilijo in po zmožnosti pomagajo; da tako tebe nasledujemo, ki se naše revšine rad vsmiliš in nam vedno pomagaš. Daj nam pa tudi po zasluženji in priprošnji svetiga Arnolda, gnado in vsmilenje najti, kedar nas iz sveta poklical boš, in ne zaverži nas spred svojega obličja. Amen.

VII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Vilibald, škof.

Sv. Vilibald, pervi škof u mestu Eihštedt, se je leta 704 na Angleškem rodil. Nja oče je bil sv. Rihard, kralj, nja mati Vuna, sestra sv. Bonifacia, Nemcov slavnega apostola, nja brat sv. Vunibald, Haidenheimski apat, in nja sestra imenitna apatica sv. Valburga. Tri leta star za smert zboli in zdraviteli mu več pomagati ne vedo. Pobožni stariši se u molitvi k Bogu obernejo in obljubijo, ga njegovi sveti službi posvetiti, ako ga pri živlenju ohrani in mu zdravje sopet podeli. Bog njih molitvo vsliši, in stariši svojo obljubo spolnijo. Ko Vilibald šesto leto doverši, ga Egobaldu, apatu samostana Valtheimskega sporočijo, ki ga ni samo pobožno odgojil, ampak tudi u vsih znanostih in umetnostih podučil. Dvajset let starega serčne želje vnamejo, sveto deželo in vse taiste kraje, po kojih je svoje dni Kristus naš Gospod hodil, po tačasni pobožni šegi vernih, obiskati.

Sv. Rihard, njegov oče te želje zvedši se sam k tej božjej poti razsklene, in jo s svojima sinoma Vilibaldom in Vunibaldom u družtvu mnogo drugih žlahnih mladenčev nastopi. Ko romarji u mesto Luka na Toškanskem pridejo, je Bogu dopadlo, sv. Riharda po kratki bolezni k sebi u večnost pozvati. Sina njegovo smert močno obžalujeta, pa od svojega svetega namena ne odstopita, ter naprej popotvaje u Rim prideta, kder sta svete grobe in spomnike mučenikov Kristusovih

pobožno obiskala. Po nekih mescih se je sv. Vilibald s sedmimi angleškimi mladenči sopet u sveto deželo napotil. Po poti so prav sveto živeli; dan so namreč tako razdelili, da je bilo nekaj ur molitvi, nekaj svetemu petju, in ostale ure pobožnim pogovorom odločenih. Živež so si izprosili, skorej drugega niso zavžili ko kruha in vode, ter na goli zemlji spali. Koliko nevarnost, zopernost in nadlog so na tem dolgem in težavnem potu prestati morli, se ne da popisati. Le edno se naj tukaj pové.

Ko sv. Vilibald s svojimi tovarši do Emese, feniškega mesta pride, in tam od svete cesarice Helene sv. Joanezu u čast postavleno cerkvo obiše, ga Saraceni za ogleduha deržijo in s tovarši vred vjamejo. Bog gane serce nekega keršanskega kupčovavca, ki jetnikom ni samo vsak dan potreben živež pošiljal, ampak jim tudi pripušenje izprosil, da so vsak tretji dan u cerkvo iti in tam svoje molitve opravljati smeli. Alj se sužnosti rešiti si svetvati ne vedó, ker se niso mogli ne s denarjem odkupiti, pa tudi Saracene ne prepričati, da niso ogleduhi, ampak le keršanski romarji. Vdajo se torej previdnosti božji in so pripravleni, zavolj Kristusa u tej sužnosti živeti in umreti. Pa ker so se nar manj nadjali, jih je Bog čudoma rešil. Neki Španski tergovec u mesto pridši jetnike u cerkvo iti vidi, in jih popraša, kako so u toliko nesrečo zajšli. Sliši njih nedolžnost in mestnega poglavarja za nje poprosi; ki jih pred se pokliče, nedolžne spozna in brez rešitve iz sužnosti izpusti. Čez vse veliko je njih veselje; serčno zahvalijo previdnost božjo, in mesto zapustivši s novoj gorečnostjoj u sveto deželo romajo.

Popisati se ne da, s koliko pobožnostjo so tam vse svete kraje obiskali. Sladka dušna tolažba pri tem obiskanji jim je obilno vse prestane zopernosti nadomestila. Alj Bog je tudi u sveti deželi čednost svojega zvestega služavnika Vilibalda poskusil. Neki dan se poda u mesto Gaca in u cerkvi sv. Matia med mašoj popolno oslepi. Ponižno, čisto vdan u voljo božjo prenese to britkost tako, da se nja tovarši močno zavzamejo. Po preteklih dveh mesencih je molil u cerkvi sv. Križa; in čudoma mu je Bog sopet pogled dal, za kojega se mu ponižno zahvali. Kratko po tem ga je Bog s hudoj boleznoj obiskal. Ponižno in poterpežlivo tudi to obiskavo božjo prevzeme, torej je sopet čudoma ozdravil. Poverne se zdaj domu, pride na Italiansko u slavni samostan na gori Kasino, ter želji med ondašne duhovnike Benediktinarskega reda uversten biti. Deset let je živel u samostanu vsim lep

izgled popolnosti. Zdaj ga pošle apat zastran važnih opravil s drugimi duhovniki u Rim.

Tačasni papež, Gregov III. mu da k sebi priti, se opomina s njim od božjega pota u obljubleno deželo, mu naznani, da ga sv. Bonifac, ki se je takrat po deželi Francii in sosednih krajinah mudil, sodelavca pri spreobernenji paganov želi, in mu ukaže, se na Nemško podati, ter paganov spreobernenje doveršiti. Vilibald vboga in se hitro na pot poda. Na Bavarskem se je zglasil pri vojvodu Otilu, ki je slavno škofijo Fraisingen ustanovil. Tu najde Svitgera, eniga pervakov dežele in silno bogatega, ki se je sv. Bonifaciu ponudil, da hoče iz lastnega škofijo u mesti Eihštedt ustanoviti. Vilibald se s njim k sv. Bonifaciu poda, ki se je močno razveselil sv. Vilibalda pa tudi radodarnosti Svitgerove; hitro Vilibalda pošle, naj gre kraj in mesto novega škofištva pogledat, in ako vse primerno najde, vse potrebno k utemelenju oskerbet. Kraj in mesto čisto pripravno najde in škofištvo utemeli.

Kratko po tem sv. Bonifac u Eihštedt pridši Vilibalda u mašnika posveti in mu ukaže ljudstvu pridgati in ga k pobožnemu živlenju napeljvati. Prihodno leto ga k sebi na Tirinsko pozove, ter se ga sodelavca pri svojih apostolskih opravilih posluži. Zavolj nja nevtrudlive gorečosti ga poslednič sv. Bonifac u škofa posveti, ter mu novo utemeleno škofištvo u Eihštedtu sporoči. Šest in trideset let je to visoko službo opravljal ves ogenj za širanje časti božje skoz spreobernenje nevernikov in opominanje kristianov k pobožnosti in svetosti. U resnici se zna reči, da je vsim vse postal, da bi vse Kristusu pridobil. Večkrat mu je Bog hude bolezni poslal; alj popisati se ne da, kako je svet mož u vsem se volji božji vdal, in s koliko poterpežlivostjoj je naj hujše bolečine prenesel. Poslednič Gospod Bogu dopade svojega zvestiga služavnika u 81. letu njegove starosti na večno plačilo pozvati. Pred smertjoj in po taisti ga je Bog s mnogoterimi čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Stara, hvalevredna in koristna pobožba kristianov je, na božjo pot hoditi in obiskati Bogu posvečene kraje, alj take cerkve in kapele, ki so k časti Matere božje alj drugih svetnikov postavlene. Že u stari zavezi je Bog ukazal božjo pot. U novi zavezi zastran tega ni scer posebne zapovedi, alj

skušnja in zgodivšina pričate, da so božje pota Bogu prijetne in ljudem koristne. To svedočijo mnoge in velike gnade, koje Bog na takih krajih ljudem deli. Zakaj pa Bog večkrat na takšnih krajih veče gnade deli ko na drugih — na to sv. Auguštin lepo odgovori, ter piše: „Bog je scer vsepričujoč, in taistega, ki je vse stvaril, nobeden kraj ne obseže. Kdo pa zamore nja sklepe izvedeti, zakaj se na enih krajih ti čudeži godijo, na drugih ne? . . Kakor po besedah apostola nimajo vsi svetniki dar ozdravlanja, ne vsi razločenja duhov, tako tudi taisti, ki vsakimu delí, kakor hoče, ni hotel, da bi se take reči na vsih krajih godile.“ Saj vemo, da je Bog že u starem testamenti na enih krajih, kakor pri skrinji zaveze, alj u Jeruzalemskem tempelni več gnad skazoval kakor na drugih: kaj bi se čudili, če to tudi u novi zavezi stori? Le žalostno je, da se mnogi teh gnad ne vdeležijo, ker svoje božje pote tako ne opravijo, kakor bi imeli. Alj gredó na božjo pot brez svetega namena, alj po poti, alj na svetem kraji veliko Bogu nedopadlivega storijo, in tako njegovih gnad nevredni postanejo. Hočeš k pridu svoje duše na božjo pot iti, jo opravi po izgledu sv. Vilibalda. Stori jo iz čistega namena, varuj se po potu kakor na svetem kraji vsiga, kar Boga žali, in te ob duhovski dobiček pripravi. „Da si u Jeruzalemu bil, te ne bo posvetilo; pa da si tam sveto živel, to je hvalevredno in izveličansko,“ uči sv. Hieronim.

2. Bog je pripustil, da so sv. Vilibalda po nedolžnem vjeli; je pripustil, da je oslepel in hudo zbolel. Bolezni in druge zopernosti niso vsakobart zaslužene kazni greha. Tudi nedolžnim in pobožnim jih Bog pošle. Če po nedolžnem terpiš, posnemaj sv. Vilibalda. U sužnosti, osleplenju in hudi bolezni ni opustil molitve ne drugih pobožnih vadb; in poterpežlivosti, pa tudi zaupanja na Boga ni zgubil. Torej ga je Bog iz sužnosti čudoma rešil, mu dal sopet pogled in nja poterpežlivost u bolečinah obilno poplačal. Še živi stari, mogočni in neskončno dobrotlivi Bog, ki tudi tebe tvoje bolezni in britkosti kakoršne koli rešiti zamore. Te pa taiste ne reši, ti bo vse poterpežlivo prestano u nebesih obilno povernil. Na-nj zaupaj; u njega kliči za gnado in pomoč; stanovitno moli. Ne rekaj: Bog me noče vslišati, alj Bog je čisto na mene pozabil; se ne zmeni več za mene; mi preveč nalaga; predolgo že terpim i. t. d. Pomni dobro besede serčne Judite: „To niso besede, ki Boga k vsmilenju ganejo, ampak le k jezi dražijo.“ Se takšnega grešniga guča varvati premisli nekoliko pretečeno življenje. Se nisi nikdar zoper Boga težko pregrešil? Kaj pravi tvoja vest? Se spomniš, da se je to večkrat zgodilo, ne podstopi se, zoper Boga tožovati alj čez terplenje godernjati; zakaj vse to ni nič proti tem, kar si zaslužil. Razžalen Bog bi te bil lehko u tvojih grehih umreti dal, in u pekel pahnil. Kaj je tvoje terplenje proti peklu, ki si ga zaslužil, ja jezerobart zaslužil? Poterpežlivo terpi in molči. Alj če že govoriti hočeš, hvali in zahvali Boga, ker te tako prizaneslivo kaznuje, in zdihuj

s poterpežlivim Jobom: „Grešil sim in u resnici hudo ravnal: pa vendar nisim kaznovan, kakor sim zaslužil.“

Molitva.

Dodeli nam, o Bog, na priprošnjo sv. Vilibalda milost, da čas svojega popotvanja na zemlji sveto obernemo in se u vsem terplenji skoz spomin terplenja in veličastva tvojega edinorojeniga Sina k poterpežlivosti obudimo; po ravno tem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Arnulf, keršanski strežaj.

Prelep izgled pošteniga hlapca nam sv. Arnulf daja, kteri je vedno opoveral, kar je bilo hudega, vse dobro pa podperal, kolikor je premogel; kar je keršanske družine sveta dolžnost. Bil je u Niskozemeljski rojen, in že od mladih nog vajen sveto čednost ljubiti in se nje deržati. Vse je po volji božji storil, vse na voljo božjo prepustil, in je bil ravno zato Bogu in ljudem ljub. In česar se mladenič privadi, to tudi serec zna, pravi sveto pismo.

Varno in skerbno je Arnulf od mladih dni čistost svojega telesa, in nedolžnost svoje duše neoskrunjeno ohranil, ter se je tudi sence nečistosti zbal. Naj bi pa zamogel greha merz u sebi ohraniti, in nečiste, zapeljive želje, hitro ko vstanejo u svojem sercu zadušiti, in za vse dobro moč dobiti, je pridno delal, zmerno živel in se ojstro postil; tako je svoj život u strahu imel, in je skoz pogosto, vredno sv. obhajilo svojo dušo pokrepčal. Vedno so mu bile besede svetiga Paula na misli: „Ne veste, da ste tempel božji, in da sveti Duh u vas prebiva? Ako pa kdo božji tempel pokvari, njega hoče Bog pokončati; kajti tempel božji je svet, in to ste vi.“

Arnulf je imel prebrisano glavo, in je bil lepe možke postave, zaderžanja čedniga, in pa cel korenjak; zato ga vzame njegov stric, slovit vojšak, za svojega oproda, kakor je bilo tiste čase navada. Oproda je imel pred svojim gospodam gerbe, sulce in drugo orožje nositi in mu postreči; kar je tudi Arnulf voljno in zvesto storil. Kakor je bil njegov gospod njegove postrežbe vesel, tako so bili tega njegovi sohlapci žalostni iz zavida alj nevoščivosti, ter so priložnosti iskali ga počerniti in ga ob dopadenje gospoda spraviti.

Arnulf je skrivaj vbogim hrane dajal, kar je sam sebi pritergal; in ravno jim pod svojoj suknjoj malića nese, ko ga sovražni tovarši popadejo, vsega prejišejo, da bi ga mogli pri gospodu nezvestobe zatožiti; pa tudi hudobneži ga nimajo česa tožiti, kadar vidijo, da drugega vbogim ne nese, razun tega, kar si je sam kosila prihranil. Za odpušanje ga prosijo; Arnulf jim odpusti in sovražnike svoje objame, kakor Kristus Judeža izdajavca.

Gospod Arnulfov bil je silo skop, stiskal svoje podložnike in jih je tako gerdo imel, da so ga bili po vsej pravici siti. Gostokrat je vkazal jim kaj hudega učiniti, kar je bila očividna krivica in greh; za to ni bogaboječimu strežetu vest nala, grešne povelje dopolniti, ki so bile božjim zapovedam zoper. Iskal je torej jezo svojega čemerniga gospoda vtolažiti, in je raji sam krivo terpel, kakor bi bil drugim krivico delal, kakor sluga krivičnega gospodarja, ki je svoje podložne tlačil.

Pripeti se, da je svojega gospoda na poti spremljal; obdva jezdita vsak svojega konja. Nenadoma med sovražnike naletita in u veliko nevaršino prideta. Sluga Arnulf hitro svojega konja ponudi, kteri bolj medel je lehkej dirjal, kakor obrejen gospodov konj, in reče: „Vtecite na mojem konju; jaz hočem vašega počasnega jahati; in če ravno sovražnikom u roke pridem, ne bodo tako gerdo s menoj delali, kakor bi s vami.“ Gospod vboga svojega strežaja, srečno uide in svoje živlenje ohrani; Arnulfa pa sovražniki doidejo, iz konja potegnejo, bijejo in zasramujejo, ter ga poslednič za verv na drevo obesijo. Nedolžen služevnik še na drevu visé moli, se umreti pripravi, milosti božji izroči in poterplivo smerti čaka. To pobožno djanje umerjočega je nevsmilence tako razkačilo, da so ga tako dolgo tokli in suvali, da je svojo dušo izdihnul. Njegova smert iz ljubezni do svojega gospoda se je u osmem stoletju po Kristusi zgodila.

Zvest hlapec je bolj skerbel svojemu gospodarju živlenje oteti, kakor sebi, in Bogu je ta lepa ljubezn do bližnega toliko všeča bila, da je drevesu, na kojem je sv. Arnulf visel, posebno svetlobo, vervi njegove smerti pa čudno moč dal one ozdravljati, ktire je gerlo bolelo, in verni so u tej bolezni veliko zaupanje u priprošnjo sv. Arnulfa imeli. Njegovo sveto telo je bilo slovesno vzdignjeno, in sv. Arnulfa spomin se 29. prosinca po Niskozemeljskem obhaja.

Nauk in posnema.

1. Perva in naj imenitnej dolžnost kerščanskega posla je resnična, poštena ljubezn do svojega gospodarja in gospodinje. Hlapec ima svojo gospodinjo kakor mater — dekla svojega gospoda spodobno spoštovati kakor svojega očeta, po nauku šterte zapovedi božje; alj mnogo družine to svojo dolžnost malo spozna, še manj dopolni, nad svojim prejpostavlenim brez strahu greši, in se tih grehov clo ne spové, in vendar so taki grehi veliki, kajti so grehi zoper dolžnosti svojega stanu. „Vi hlapci (in dekle) bodite svojim gospodarjem vdani, uči sv. Peter, ne le dobrim, ampak tudi čmernim, ker se to Bogu dopade.“ Gospodarji in gospodinje so namestu Boga podložnim postavleni, in od njih velja, kar sv. Paul kristianom veli: „Bodite svojim predpostavlenim pokorni, in slušajte jih, zakaj oni so, ki bodo za vaše duše odgovor dajali; da to radi storé, ne pa izdihvaje; to bi ne bilo dobro za vas.“

2. Hočeš služavnik, služevnica pogosto težke dolžnosti svojega stanu lehko dopolniti, pomisli večkrat, da je božja volja tako; je pa božja volja, naj še tvoja bo; saj te uči vsmileni Jezus moliti: Zgodi se tvoja volja! — Poprosi večkrat svetiga Duha, naj ti dodeli dar modrosti in moči, da vse prav storiš, pa tudi voljno poterpiš, ako moraš kako žerko požreti. Modro, pridno družinče vse prikupi, in poterpežlivo vse rado ima, posebno če je neprenehoma vedro in veseliga serca. Tako storiti moraš vsako jutro skleniti, zvečer pa poprašati svojo vest, ali se je tako zgodilo? Pogosta, vredna prijema svetih zakramentov bo ti pomagala svoje dolžnosti prav spoznati in spolnovati. — Ne daj se hudobnim soposlam zapeljati, ne zoper gospodarja alj gospodinjo podpihovati; podpihovanje in zapeljevanje med družinoj je dušna kuga. Posnemaj lepe, svete izglede onih svetnikov, kteri so u tvojem stanu živeli, ravno te težave in skušnjave imeli, koje ti imaš. Lep izgled so ti sporočili, da se po njih stopinjah ravnaš. In kdor do konca zvest ostane, bo izveličan; njemu Gospod enkrat veselo poreče: „Blagor tebi dober in zvest hlapec; pojdi u veselje svojega Gospoda.

3. Družina! ne gledaj pisano na dobrote svoje gospôde, in ne zavidaj jim, če kaj bolje živé, in jim bolj dobro je, kakor pa tebi. So njih dobrote veče, so tudi veče njih skerbi, in bo zatoliko ojstrejša njihova sodba. — Ne zameri jim, ako te gerdo imajo, alj ti kako krivico storé, marveč pomisli na dobro, kar od njih imaš, in reci pogosto s poterpežlivim Jobam: „Ako dobro prejmemo, pokaj bi tudi kaj hudega ne preterpeli?“ Bodi svojemu gospodarju in gospodinji pohlevno, ljubeznivo dete, in bojo tudi tebi dober oče in mati, Bog pa u nebesih tvoj plačnik, kakor svetimu Arnulfu.

Molitva.

Vsegamogočni, večni Bog, ki si družino stvaril, pa tudi gospodarje in gospodinje postavil, naj bi vsi tebi lepo služili; vlij u naše serca pravo keršansko ljubezn, naj družina po izgledu svetiga Arnulfa svoje prejpostavlene pošteno ljubi in jim služi, gospodarji in gospodinje pa družini za časno srečo in izveličanje večno skerbé, vsi pa pri tebi za svojo zvestobo nebeško krono dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IX. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Kilian s tovaršema, škof in mučenik.

Sv. škof Kilian, slavni apostol nekdajne dežele Francie, je bil od bogoljubnih starišev žlahnega stanú u daljni Škotii rojen. Gospod ga je že u zibeli izvolil u spreobernitvo nešteviluih duš, in ga je s svojim duhom napolnil. Že kot rahlo dete je Kilian pridno molil, sveto in nedolžno živel in se božjih resnic marljivo učil, ter je kot svet mladenček Jezus rastel na starosti in modrosti in na vsem lepem pred Bogam in ljudmi. Ko bolj odraste, in zve in čuje, kako še nevera, slepota in gerdo malikvanje po lepih deželah gospodari, se mu toliko nesrečnih duš militi jame, in jim pomagati serčno želi. Ko enega dne Jezusove besede premišlja: „Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zataji, svoj križ zadene, in hodi za menoj," je urno in terdno sklenil, kar je davno zaželjel. Berž, ko je u mašnika posvečen, nekterim prijatlam svoj sklep razodene, in jih prigovori, se njemu pridružiti in se s njim na pot podati malikvavskim ljudstvom sveto vero oznanovat. U družbi teh prijatlov Kilian svojo domovino, žlahto, premoženje in vse zapusti, se čez morje poda, več dežél prehodi, in pride na zadnje u mesto Vurcpurg (Würzburg) u Francii. U tem mestu in po celi tisti deželi so med drugim gerdim malikvanjem neko boginjo Diano nar bolj in po božje častilil. Kilianu ta neznana slepota k sercu gre, ter povzdigne svoj glas, in jim pričné pravega živega Boga, stvarnika nebes in zemlje oznanovati.

Ker je sprevidel, koliko bo opraviti, se u Rim poda, sv. očeta papeža prosit, naj mu dovolijo, sv. evangeli po Francii in bližnih pokrajnah oznanovati. Papež, tega vsi veseli, Ki-

liana u škofa posvetijo, ter mu popolnoma oblast podelijo, med neverniki sv. vero oznanovati, in mu še mnogo prijatelskih naukov in svetov dajo, kako naj ravna, da bo svojo sveto in težavno nalogo laglej doveršil. K slovesu mu svoj apostolski blagoslov podelijo, in novoposvečen škof se berž verne nazaj, in srečno dojde u Vurcpurg. Na tem potu sta ga mašnik Koloman in diakon Totnan, njegova rojaka in tovarša spremljala. S njima je pričel brez odloga svoje apostolsko delo, je nevtrudno pridigval Jezusovo vero, in živo razkazoval malikvavsko sleparijo, zraven pa čudeže delal, tako, da jih u malo dneh grozno veliko prepriča, preoberne in kersti. Ko Gozbert, tičasni vojvoda Francie, spreviden in pameten vladar, to začuje, sv. škofa k sebi zakliče rekoč, da si tudi on voši, novo vero iz njegovih ust zaslišati. Kilian urno pridši, mu nauke sv. vere tako jasno, modro in zgovorno razlaga, da vojvoda resnice kmalo prepričan, obljubi, velikonočni praznik, ki se je ravno bližal, očitno sv. kerst prejeti. In zares je sv. Kilian, neizrekljivo oveseljen u svojem sercu, ravno na veliko noč vojvoda in obilno število njegovih pervakov in dvornikov kerstil. Temu izgledu so se polagoma nebrojne trôpe podložnih vdale, in bilo je upati, da u kratkem cela dežela sladek jarm Kristusov voljno sprejela bode.

Vojvoda od dne do dne pobožnej prihaja in tudi svoje podložne modro in verno vlada. Alj vendar ena napaka je vso njegovo čednost obsenčvala. Geilo, alj kakor mnogi pišejo Geilano, svojo svakinjo je imel pri sebi, in je s njo po zakonsko živel. Sv. Kilian to slišati serčno pomoli, se k vojvodu poda, ter mu brez ovinkov pa pohlevno dopové, kako grozno s tem zoper Kristusovo postavo greši, in ga opominja, naj Geilo odpravi. Gozbert se spervega prestraši, in meni, da se od Geile nikakor ne more ločiti; vendar sv. škofu obljubi, da bo to reč ročno prevdaril, in po dokončani vojski, na kojo ravno kar odriniti mora, Geilo s lepo odpraviti skusil.

Geila vse to zve; jeze se togoti in peni, ter se nad svetim možem znositi hoče. Na ravnost sklene, se Kiliana za vselej znebiti, še preden se vojvoda iz vojske poverne. Skrivše dva hudobnika najme in jima lepo plačilo obljubi, če Kiliana s njegovima tovaršema vred po noči umorita. Černa noč, u to hudodelstvo namenjena, se približa. Sv. Kilian pobožno odmoli, in mirno počivati začne, kar se mu angel prikaže rekoč: „Vstani Kilian! Nočem, da bi se dalje trudil. Še en boj te čaka, in potem slavna krona pri meni.“ Kilian hitro vstane, svoja tovarša izdrami, ju k serčnosti spodbudi, s njima moli in se k napovedanemu boju

pripravi. U terdi noči najeta hudobnika pritapata; Kilian jima serčno naproti stopi in reče: „Prijatla, čemu sta prišla? Vidva bota povelje svoje gospé dopolnila, mi pa hočemo svoje živlenje, ki je doteklo, skleniti.“ Hudobca molčé svoja meča zgrabita, in sv. Kiliana s tovaršema vred na mestu umorita. Potem globoko jamo skopljeta, in mertve trupla s vso obleko, cerkveno pripravo in s knigami vred u njo zagerneta, kakor je hudobna Geila zavkazala, naj bi dognano umorstvo nikdar na bel dan ne prišlo.

Toda pravični Bog je neznano hudobijo kmalo po celi deželi razznanil, po ravno onih, ki so jo plaho skrivati hotli. Enega tih hudobnikov peklenšek obsede, da zdivja, se opoteka in na vso moč rujove: „O Kilian, kako strašno me preganjaš! Meč u tvoji smerti okervavljen vidim nad svojo glavo.“ Dolgo je tako gnal in rujovel, sam sebe togotno razgrizal, ter žalostno poginil. Tudi uni hudobnik zdivja, in se s lastnim mečem za smert prebode. Enaka je nesrečno Geilo zadela; tudi ona od vraga obsedena, mora očitno svojo hudobo spoznati; na vse gerlo je kričala: „Prav in kakor zaslužim sim terpinčena, ker sim svete može terpinčiti hotla. Zlo me tareš, o Kilian! Ti Koloman ogenj prižigaš, in ti Totnan ga podpihuješ. O kako strašno se mašujete!“ Tak in enak krič je dolgo gnala, dokler je u strašnih bolečinah zadolženo dušo izdihnila. Terplenje in smert sv. Kiliana in tovaršev spada u leto 689. Gospod je svete trupla svojih mučenikov pozneje svetu razodel in s veliko čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Kilian mogočnega gospoda posvari, in ga od greha zaverniti hoče, da ravno se mu je njegove zamere, in togote brezbožnega ženstva bati bilo. Tebi se morda ni kaj tacega bati, in vendar molčiš, kadar bi bližnega s resno besedo, s prijaznim posvarjenjem alj s dostojnim strahom lehko od greha zavernil. N. pr. ti molčiš, alj se h temu še smejiš, kadar pričo tebe gerdo klafajo, kolnejo, bližnega opravljajo in Boga žalijo. Lehko bi to vbranil, pa ne storiš in še besedice ne čehneš. Kaj je to? „Hudobec! pred tvojim obličjem Jezusa križajo,“ se potoži sv. Toma Vilanovski, „in ti molčiš?“ Naj bi eniga tvojih prijatlov pričo tebe gerdo opravljali, bi javalne molčal; zakaj ne? — ker ga za ljubo imaš. Kako bi ti torej verjel, da je le iskrica božje ljubezni u tebi, če vidim da mirno déš in molčiš, kadar

se Bog žali? Saj posihmal ne molči in vbrani božje žalenje, kder in kadar koli moreš; toliko bolj si to pri svojih otrocih, poslih in domačih dolžen. Kako zlo se stariši, gospodarji in predpostavleni pregrešé, ki k napakam svojih podložnih molčijo in jim nič straha ne dajo; vsih njih grehov, ki iz te zamude in potuhe izvirajo, se vdeležé, in terdo jim pojde na sodbi; — rajtenga zavolj ptujih grehov bo enkrat zlo huda. Kako Bog zavolj takih grehov tepe, imajo zlasti stariši svariven izgled nad starim Helitom, ki je k hudobijam svojih sinov molčal, jima prizanašal, in ju nikdar u strah vzel, ker je vse predober bil. Kako se je njima in njemu zgodilo, in kaj je Bog Helitu rekel?

2. Kako ojstro je Bog že na tem svetu oba morivca sv. Kiliana in razberzdano ženstvo, ki je umor izročila, udaril! In mu saj nista drugega, kot le trudno telesno živlenje vzela. Kako strašna kazen torej še le one čakati mora, ki bližnega ob duhovsko in večno živlenje pripravijo in so vbijavci njegove duše! In kdo so taki? Vsi tisti, ki bližnemu u greh svetvajo, ga prigovarjejo in zapeljejo, bodi si s besedo alj s svojim izgledom. Kristus naš Gospod sam pravi, da hudič je vbijavec od začetka, po mnenju sv. Auguština zato, ker je Evo u greh zapeljal, in jo po duhovsko umoril. „Ti si toliko vbojev alj umorov kriv, pravi sv. Gregor, kolikor grehov si uzrok pri bližnjem.“ Ti si ga za večnost umoril, če u grehu umerje in se pogubi; — in ako ojstre pokore ne storiš, kaj te čaka na božji pravici? . . . Sodba čez vbijavce je že sklenjena: Vbijavec večnega živlenja nima.“ „Vbijavci in nečistniki . . . bodo svoj delež imeli u breznu gorečega ognja in žvepla.“ To je seveda prav za prav telesnim vbijavcem zažugano; pa dušne vbijavce hitro še kaj strašnejega čaka, ker Jezus pravi, da takim bi boljše bilo, naj bi se jim mlinski kamen na vrat obesel, in naj bi se potopili u globočino morja. In sv. Toma Vilanovski na ravnost pravi: naj bi on vedel, da je pogubljenja le ene same duše kriv, bi se s večim strahom in trepetom iz sveta ločil, kakor kdo, ki je sto ljudi telesno umoril. Gledaj in skerbi torej, da ne boš ti enkrat s takim strahom in trepetom pred sodni stol božji stopiti moral.

Molitva.

O Bog, ki nam daš, da god in spomin tvojih svetih mučenikov Kiliana, Kolomana in Totnana obhajamo, dodeli nam, naj se enkrat večnega zveličanja u njih družbi veselimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan julia alj maloserpana.

Svetih sedem bratov, sinov sv. Felicite, mučenikov.

Imena sedem bratov mučenikov, kojih častit spomin sveta cerkva danes obhaja, so: Januari, Feliks, Filip, Silvani,

Aleksander, Vitalis in Marcialis. Njihova mati, sv. Felicita, gospa zadel žlahnega rodu, še bolj pa zavolj pobožnega življenja u Rimu slavno znana, se je po smerti svojega moža vsej posvetni nečimurnosti odpovedala in u popolni čistosti do smerti živeti slovesno obljubila. Izrejenje njenih sedem sinov ji je bilo naj važniši delo; in ker so takrat kristiane hudo preganjali, si je prizadjala, jih u svojem podučenji in u svojih pogovorih posebno k stanovitnosti u pravi veri, k zaničvanju časne sreče in tudi življenja napeljvati, ter visoko spoštovanje do večniga izveličanja in goreče želje po taistem u njihove mlade serca zasaditi. Pogosto jim je pripovedvala, kakove velike muke in bolečine so keršanski mučeniki u mestu in zvunaj Rima stanovitno prenesli; koliko veliko čast in veselje so pa tudi u nebesih dosegli; koliko velika sreča je, zavolj Kristusa kaj terpeti alj clo življenje darovati. „Kako srečna bi bila," je rekla, „ko bi vas nekdaj iz ljubezni do Jezusa kerv in življenje darovati vidila; kako srečni za celo večnost bi bili pa tudi vi." Te in enake besede vnamejo u sercih njenih sedem sinov velike želje, zavolj Kristusove vere terpeti in umreti. Naj raji so se od sreče mučeništva med seboj pogovarjali. Pogodili so se med seboj, da hočejo vse prilizovanje in obljube, vso čast in blago tega sveta zaničevati in vse muke s veseljem prestati. Sv. mati te pogovore radostno posluša, ter vsak dan Boga prosi, da bi vse njene otroke u dopadlivo klavno daritvo sprijel.

Bog vsliši njeno molitvo. Malikovavski popi videti, da veliko paganov ganjenih skoz svete izglede Felicite in njenih sinov keršansko vero prejme, se h tačasnimu cesarju Marku Aureliu podajo in se pritožijo, kako so bogovi nad rimskim mestom razserdeni, ker Felicita, edna naj imenitnejših gospi, mestjane od njih češenja odvraća; hoče jih potolažiti, naj zapové, da ona očitno razžalenim bogovom daruje. Cesar, od nekdaj že sovražnik kristianov, svojemu namestniku Publiu vkaže, po željah in svetu popov storiti. Publius, ki je sveto gospo zastran njene rodbinske žlahnosti in več drugih lepih lastnost visoko obrajtal, jo k sebi povabi, ji cesarski ukaz naznani in jo nagovarja, naj se mu popolno podverže. S hvaloj, obljubami in žuganjem jo iše premotiti. Alj keršanska junakinja neprestrašeno odgovori: „Tvojo žuganje me ravno tako malo premoti, ko tvoje obljube. Ne jaz, ne moji sinovi od prave vére odstopili ne bomo." „Tak hočeš svojo smert, ji Publius odverne, in če že sama konec vzeti hočeš, se saj smerti svo-

jih otrok ne vdeleži! Naj saj tvoji sinovi pri življenji ostanejo.“ „Moji otroci,“ Felicita odgovori, „bodo vekomaj srečno živeli, če zavolj Kristusa umerjejo; bodo pa vašim bogovom, ki so le hudiči, darovali, jim bo u večno smert služilo.“ Publius jo za zdaj spusti in opomni, naj si u dobro premisli. Sv. mati sinovom pové, kaj se je zgodilo, in s njimi celo noč u molitvi prebedi, ker je dobro previdila, da jih u kratkem muke čakajo.

Drugi dan Publius na terg malika Marsa pride, se na sodni stol vsede in sveto mater s sedmero sinovi pred se pripeljati zapové. Veseli pridejo in eden drugemu za bližne muke serce delajo. Publius mater ogovori: „Nadjam se, da si k boljšemu si premislila. Poglej svoje deca in vsmili se jih. Njih sreča za celo življenje je zdaj u tvojih rokah.“ Potem se k mladenčem oberne, rekoč: „Pridite moji ljubeznivi dečki, hočem vas prav srečne storiti. Vbogajte cesarja; ako ne, sim prisilen neusmileno s vami ravnati.“ Felicita pa mu u besedo seže: „Reci rajši, da hočeš s svojoj krivoj srečoj moje deca večno nesrečne storiti.“ Nato se k otrokom obernivši jih k stanovitnosti opomni, kakor nekdaj serčna Makabejska mati, rekoč: „Moji ljubi otroci! ne gledajte kervologa, ampak glejte na svete nebesa. Poglejte tam svojega Boga in Odrešenika Jezusa Kristusa. Že vas čaka pripravlen vam krono veličastva na glavo posaditi. On je dal svojo kerv za vaše izveličanje, dajte tudi vi svojo za njegovo čast. Ne porajtajte muk, s kojimi vam kervolog žuga, marveč spomnite se veselja, kojo vam Bog u nebesih obeta. Hrabro se vojskujte; serce vam naj ne upade; ne jenjajte od ljubezni do Jezusa Kristusa.“ Publius nevoljen tega prigovarjanja vkaže, serčno keršansko mater neusmileno tepsti, ker se je podstopila, u pričo njega svoje sinove k zaničvanju cesarjeve zapovedi opominjati.

Zdaj otrok ednega za drugim nagovarja s prilizvanjem in žuganjem, in pervemu reče: „Bodi pametnej, moj sin! in dopolni vkaz cesarjev; drugač te dam smertno bičati.“ „Moja mati,“ Januari odgovori, „je modro govorila; in nespametno bi ravnal, ko bi vkaz cesarjev zapovedi božji predstavlal. Bičanja se ne bojim; moj Bog mi bo pomagal, da mu do smerti zvest ostanem.“ Nad tim serčnim odgovorom se Publius silno razkači; mahoma ga reče isleči, neusmileno bičati in potem u ječo vreči. Tako je storil s drugim, tretjim, štertim in petim, ker so se

tudi ovi tako serčno obnašali, ko pervi. Zdaj poskusi naj mlajša dva Vitala in Marciala Kristusu odgovoriti. Pa tudi onadva sta serčna in stanovitna ko pervi. Vitalis mu reče: „Pripravlen sim prej življenje pustiti, kakor hudičom, vašim bogovom, darovati.“ Marcialis, naj mlajši, u strahu, da bi mu zastran nja nježne starosti prizanesli, glasno kliče: „Tudi jaz sim kristian, kakor moji bratri. Zaničujem malike kakor oni; če njim življenje vzamete, ga morte tudi meni vzeti.“ Publius se zavzame nad tolikoj serčnostjoj in cesarju vse to na znanje da. Cesar ročno vse k smerti obsodi.

Popisati se ne da veselje sedem keršanskih junakov, ko jim smert napovedó. S večim veseljem hitijo na sodiše, ko drugi na bogato gostijo. Veselje in serčnost jih med mukami ne zapusti. Eden drugega vserčevajo, dokler vsi svoje muke s življenjem končajo. Januaria tak dolgo s šibami tepejo in s svinčastmi bati bijejo, da ugasne. Feliksa in Filipa s palicami pobijejo. Silvana iz neke višave veržejo in usmertijo. Aleksandra, Vitala in Marciala pa obglavijo. Sv. mati Felicita je mogla mučenje vsih 7 sinov gledati. Alj drugega ni delala, ko jih nagovarjala, dokler so vsi srečno končali. Štiri mesence po smerti svojih sinov je še mogla u ječi veliko terpeti. Poslednič tudi njo ob glavo dajo, in tako je prišla u družbo k svojim sinom u svete nebesa. Njeno godovno se obhaja 23. novembra. To čestito mučenje se je godilo leta 171 po Kristusu.

Nauk in posnema.

1. Srečna, čez vse srečna mati je sv. Felicita, ki ima toliko svetih mučenikov u nebesih, kolikor sinov je na zemlji imela! Kaj je njene otroke posvetilo in jim nebesa odperlo? Matere skerbno podnaukvanje u pravi véri, njeni opomini véro visoko spoštovati, njeno opominjanje k serčnosti u mukah in bolečinah, njeni pobožni pogovori od velikega plačila mučenikov u nebesih. — Bi bila tako živela, takšne pogovore imela, ko dan denašen matere po navadi živijo in govorijo, gotovo bi bila več ko ednega za pekel izredila. Keršanski stariši! glejte, večdel po vašem življenji, poduku in vaših pogovorih se vaši otroci alj izveličajo alj pa pogubijo. Vidijo otroci vaše slabe izglede, kako u svojem življenju božje in cerkvene zapovedi prelomlate; ne slišijo drugega, ko laži, obrekvanje, klafanje, kletuv, perdušvanje, božje preklinjanje; se s njimi več od nečimurne noše, gizdosti, iger, plesa, kratkočasov in dobrih volj pogovarjate, kakor od Boga, svete čednosti, službe božje, po-

slušanja keršanskega nauka, — kako se bodo u keršanstvu vterdili in zveličali? Pazno glejte na celo svojo djanje, na vsako besedo svojih ust, ako želite, da bodo vaši otroci zvesti služiteli boži in nekdaj srečni prebivavci svetih nebes.

2. Srečni, čez vse srečni so pa tudi sedmeri sinovi, ki so tako sveto mater imeli! Alj kaj bi jim bila svetost matere pomagala, ko bi njene nauke ne bili vbogali, njenih izgledov ne posnemali? Keršanski otroci! vam je Bog za vaše izveličanje skerbne stariše dal, zahvalite Boga; molite za nje; radovoljno prijemajte njih opomine in svarjenje; pokorni jim bodete! Tako se bote nekdaj s njimi u nebesih veselili. Sedem svetih mučenikov se s svetoj materjoj u nebesih veseli in ji gotovo za njeno skerbno padučenje večno zahvalo vejo. Pa tudi sveta mati se s svojmi sinovi u nebesih veseli in jih hvali, da so njo tako radi vbogali. — Koliko otrok je pa tudi u pekli in preklinja nesrečne stariše, ki so jim preveč svoje volje pustili, jih niso strahovali, ne k dobrim napeljvali; morde še s svojimi slabimi izgledi in govorjenjem u hudo zapeljali. Pa tudi stariši preklinjajo tam svoje otroke zadel njih nepokoršine, razujzdanosti in terdovratnosti. Keršanski oče, kerš. mati, nočeš enkrat u številu tih nesrečnih biti, posnemaj sveto Felicito in pomni besede sv. Duha: „Podnaukuj svojega sina (s besedami in s dobrim izgledom); in on te bo razveselil in bo tvoji duši u tolažbo.“ In ti, keršansko dete, nočeš enkrat u peklu večno terpeti, spolnuj zapoved božjo, ki pravi: „Moj sin! (moja hči) poslušaj nauke svojega očeta, in ne zaničuj zapovedi svoje matere.“

Molitva.

O Bog, vlij gorečost, kojo si sveti Feliciti delil, u serca vsih starišev, da bodo nekdaj toliko svetnikov u nebesih šteli, kolikor so otrok na zemlji imeli; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XI. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Dula, devica, keršanska dekla.

Bila je sv. devica Dula u Nikomedii, slavnem mestu male Azie na jutrovem rojena. Imela je stariše vboge na časnem, alj bogate na večnem premoženju, zakaj bili so bogaboječi, svetoželjni kristiani. Učili so skerbno svojo ljubo hčérko prav po keršansko živeti; in Bog je njih dete s posebno lepimi čednostmi oblagodaril; ker Bog starišem rad srečo da, kterih perva skerb so otroci.

Kadar je Dula odrastla, in ne le na starosti, ampak tudi u čednostih keršanske device pricvetela, njo je pred vsim

drugim skerbelo, kako bo starišem pomagala in jim veliko skerb povernila, kajti so se postarali in jeli bolehati. Rada bi bila pri očetu in materi ostala, jih lepo vbogala in jim stregla do njihove smerti, naj bi njo še vprihodno vsega hudega svarili in opominali k dobrimu; alj dobra, hvaležna hčér je hotla tudi kaj zaslužiti, da bi jim imela svoje letnine dati, jim pa tudi kruha in drugega živeža poslati, kteriga bi si sama pritergala, naj bi očeta in mater poživila, ker ni pozabila, da sta oče in mati ravno to storila, ko je še Dula mala bila, in si ni zamogla sama še kruha služiti. Takim otrokam in poslam sam Bog obljubi, rekoč: „Jaz hočem tebi oče biti.“

Dula po privoljenju starišev neki keršanskej gospej u službo gre, in prav dobro ji je bilo. Bog je Duli blagoslov starišev, kojega je s seboj — vzela, poterdil in pomnožil, in vsa hiša je bila za keršanske dekle del oblagodarjena, zakaj pošteno, bogoljubno družinče je hiši velik božji dar. Bog je pa tudi dopustil, da se je krepost in zvestoba keršanske dekle terdo poskusila. Gospa te deviške dekle je imela moža razpušeniga vojaka, častnika, kteri se je u Dulo nespodobno zagledal in njo nesramno poželjel. Devica je bila nedolžna, in si ni mislila, kaj gerdež hoče, ter mu ni dala nobene priložnosti mu toliko pregrešne želje obuditi; alj vojaški častnik je bil nevernik in malikovavec, ter je hotel po sili deklo, ob času, kadar ni bilo gospe doma, u greh napeljati, se ji prilizovaje s obljubami in darovami. Dula pa vsega tega ne porajta; njeni ljubi je bil Jezus, njegova ljubezn je bila vso njeno bogastvo, zvestoba njemu vsa njena sreča. Svet strah jo je bil to svojo naj dražej blago, naj slajše veselje zgubiti. — Kaj je pač lepa obleka, u primeri nedolžnega veselja? — Kaj vsa prijaznost ljudi proti prijaznosti božji, ktero nedolžne, čiste duše posebno vživajo? — Vsa posvetna lepota je paječina, vsa časna dobrota pregrešnih ljudi je blato in prah. Tako je sramožliva devica mislila, po tih keršanskih resnicah je ravnala.

Dula bi bila lehko ponujane dare potrebnim starišem dala, in jim lepo pomagala, alj vedela je, da se s pregrešnimi rečmi dobro ne stori, in ne smé, ker njih Bog ne blagoslovi. Starišem pomagati se ne smé Bog žaliti; nikolj se ne sme grešiti iz ljubezni do ljudi; zakaj Jezus veli: „Kdor očeta alj mater bolj ljubi ko mene, ni mene vreden;“ in sv. Paul pravi: „Ako bi ljudem (pregrešno) dopadil, bi ne bil sluga Kristusov.“ Dula svojemu gospodarju na ravnost pové, da hoče taki iz službe iti, ako ji še le enkrat kaj takega po-

nudi, ter pravi: „Kristiana sim, in postava Jezusa Kristusa mi prepové vsako nesramno djanje.“

Skušnjavec pa ne henja rad; in če se mu iz perviga vstaviš, še vdrugič in vtretjič huje prisili, kakor prešestni nevernik; kajti nečisti ogenj se tim huje vnema, tim bolj ko se mu vstaviš. — Ednega dné, kadar ravno gospodinje sopet ni doma bilo, se hotiven gospodar spet svoje svete dekle loti, in jo žuga umoriti, ako ne stori, kar poželji. Alj kdor se Boga boji, se mu ljudi bati potreba ni. Dula se mu serčno vstavi, ter zaupa, da ji hoče Bog pomoči, kteri svojih u sili ne zapusti. Divji vojšak ni bil vajen svojih hudobnih želj vtolažiti, ne terpeti, da bi se mu kdo vstavil; silno se razserdi, in u svoji jezi nedolžno deklo zamori. Sv. Dula je raj svojo kerv prelila, kakor svojo deviško čistost zgubila; za to je pa tudi njena duša nedolžna u nebesa zletela, lepa nevesta k svojemu ženinu Jezusu; kar se je zgodilo leta 300 po Kristovem rojstvu. Njeni god se obhaja 25. sušca.

Nauk in posnema.

1. Pokoršina je Bogu ljubša ko dar, uči sveto pismo, in družina je dolžna po šterti zapovedi božjej svoje prejpostavlene gospodarje in gospodinje pohlevno vbogati; alj sv. Dula nam pokaže, kdaj posel svojega predpostavleniga ne smé vbogati: kadar namreč gospodar alj gospodinja vkažeta, alj hočeta, kar bi očividno črez božjo alj cerkveno zapoved, greh bilo. U takej stiski mora družinče prav spodobno in pohlevno odgovoriti, kakor so apostoli djali: „Bogu imamo bolj pokorni biti, kakor ljudem.“ Apostole so za to besedo dali kervavo bičati; alj veselilo jih je za ime Jezusovo zasramvanim biti; sveto Dulo je hudobn gospodar za to umoril; pa Jezus vse svoje zveste služevnike lepo tolaži, rekoč: „Ne bojte se jih, ki truplo umorijo, duše pa usmertiti ne morjo; timveč bojte se njega (Boga), kteri telo in dušo lehko u pekel pahne.“ — Ne slušaj jih, ki pravijo: „Bom pa jaz greh imel, bom jaz odgovor dal.“ Tvoj greh le tebi ostane, nihče ne bo na sodbi za tebe stal. Naj bo gospod alj gospa, naj se jezi alj preklinja; ne dovolji u česar, kar ni prav; njih jeza bo pri Bogu tvoja hvala, in njih kletev bo le njim škodvala, tebi pa hasnila in ti srečo prinesla. — Mož, ki deklo bolj obrajta, kakor svojo lastno ženo, je slab mož, in še slabši kristian, ki ni vreden tvoje ljubezni. Zakonska žena je slaba sopruga, ktera hlapca rajši ima, ko svojega moža, in ne zasluži, da bi se s njoj pečal. — Gorjej poslam, kteri zakon razderajo, in pri hiši nepokoj, vjedengo delajo! —

2. Gostokrat imaš razujzdane soposle, ki gerdo znanje imajo, in vidiš njih pregrešno djanje; kaj ti je storiti? Nikdar s njimi ne potegni, pa tudi k njih grehu ne molči, da se njih grehov ne vdeležiš. Posvari jih lepo prijazno, in če tvoja beseda ne zda, pové gospodarju alj gospodinji, kako se pri hiši godi. Ne boj se njihove zamere; boljše je se zameriti jim, kakor pa Bogu, ki bo duše tvojih soposlov iz tvojih rok terjal, ako njih grehe malopridno zakrivaš, in ti bi s njimi pogubljen, pogublena bila. — Kadar pa vidiš, da si pri tej alj uni hiši u hudi priložnosti in u nevaršini tvoja duša, in čutiš, da pri takej hiši ti ni brez greha ostati, potoži gospodarju alj gospodinji, in če kaj ne opraviš, poterjaj, kar si zaslužil! zaslužila, ter službo zapusti. Bližne priložnosti se je potreba kakor greha varvati, zakaj: „Kdor priložnost ljubi, bode u priložnosti konec vzel," uči sv. Duh. Dolžni so te pošteno plačati, ker so oni krivi, da iz službe greš, in če ti plačilo prideržavajo alj pa tergajo, njih greh u nebo vpije, in Bog bo tebi škodo povernil. Da se pa ne vkaneš, poprašaj svojega spovednika, jeli je prav in potrebno pred letom iz službe iti, in kakor ti spoznajo, stori. —

Za vsako malo reč iz službe siliti, za kake majhne zamere del svojo kložnjo pobrati, alj pa za to službo pustiti, ker ti gospodar svojvolje, gospodinja razujzdano živeti, se po noči potikati ne da, Bog ovarji! Tako bi veliko sovražtvo vstalo, gospodarju se škoda godila, Bog pa tebe ojstre kaznoval.

Molitva.

O Bog, ki si nas u služevni stan postavil, naj bi tebi zvesto služili in u putu svojega obraza svoj kruh zavživali, daj nam po izgledu in prošnji svete Dule, device in služevnice tvoje, vse svoje dolžnosti zvesto dopolniti, se pa tudi greha zvesto varvati, tako da po smerti pri tebi svojo plačilo prejmemo in s teboj vekomaj kraljujemo. Amen.

XII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Mohor in Fortunat, mučenika.

Sv. evangelist Marko, tovarš in učenc svetega Petra je okolj leta 46 po Kristusovem rojstvu u Oglej pripridgoval, ki je bilo tičas slavno in imenitno mesto, pervo za Rimom u zahodnih deželah, na zglavji jadranskega (teržaškega) morja. Sv. Mohor je bil u Ogleju pošten in moder mestlan, kojega po rodu za Nemca imajo; alj okoljšine tistih časov kažejo, da je bil berž ko ne rojen Slovenc. Pa naj si bo roda kakorga rad, saj to je gotovo, da je bil sv. Mohor pervi apostol Slovencom, ki so okrog Ogleja bivali, mnogotero imenovani.

Slišati sv. Marka božje nauke se da sv. Mohor kerstiti, ter je njemu naj zvestejši učenc. Spremi sv. Marka u veliko poglavito mesto Rim, u kojem ga je sv. Peter posvetil, in apostolskega škofa Ogleju in vsim okrajnim deželam poslal. Neutrudno je učil in svoje nauke s čudeži terdil, ter veliko Oglejanov pokristianil. Iz Ogleja se je po ptujcih, kojih je u tem teržaškem varošu vse gomezelo, keršanska véra na vse kraje razoznanila, in steza apostolskim možem napravila. Po njih se je sv. evangeli po sedajnem Primorskem, Krajnskem, Koroškem, Štajarskem, noter u Horvaško in Vogersko zemljo glasil. Sv. Mohorja zvest tovarš in goreč pomočnik bil je diakon Fortunat; oba sta veliko serčnih spoznovavcov Kristusu pridobila; malikvanje začne onemagvati in svetu po sveti veri nova zarja zasije.

Blizo dvajset let je sv. Mohor u vinogradu Gospodovem marljivo delal, tersje vernih se je lepo ozelenilo in jela sv. véra mogočno cveteti, kar kervolog, cesar Nero po vsih rimskih deželah, in tudi nad srečno Oglejsko cerkvo hud vihar nažene. U Rimu da svetiga Petra križati, svetiga Paula ob glavo djati, veliko vernih s smoloj politi, mnogo jih drugotero neusmileno pomoriti; pa tudi po deželah kristiane kervavo preganjati, česar so malikovavski rabelni že težko čakali.

U Ogleju je gospodaril tisti čas Sebast, človek hudoben kakor Nero, njegov gospod. Več se je bal ljudi kakor Boga; in se cesarju prikupiti je začel kristiane gerdo preganjati in zatirati svete vére nauk. Bile so u Ogleju štiri bogaboječe device, Eufemia, Rotia, Tekla in Erazma, hčere terdega malikvavca Valencia, ktere je sv. Mohor u pravi veri poučil, kerstil, in Jezusu neveste posvetil. Oče hoče stareje dve omožiti, pa one odgovorite, da ste že svojemu nebeškemu ženinu zaročene kristiani. Od jade bi nji bil serdit porodnik mahom zamoril, če bi mu hčeri ne bile h keršanskemu stricu Valentinianu utekle. Oče s rabelni nji dohiti, ter ji s bratovimi hčerami, koje so tudi kristiane bile, zgrabi in pred sodnika tira. Dokler Kristusa zatajile niso, so jih kervavo raztepli, s železnimi grebeni raztergali, jim perse odrezali, in na povelje sodnika tak razmesarjene po mesti gonili. Jezus svojim služavnicam pomočnika pošle, ki jih čudno ozdravi in zasramvanja ovarje. Ljudstvo to čudo videti Boga hvali in veselo device spremlja. Terdovraten sodnik jih poslednič u smert obsodi in lastnemu porodniku umoriti da. Grozoviten oče jih u svoj stolp pelja, jim s lastnoj rokoj glave poseka, trupla pa skoz lino u vodo Natiso pomeče, ki je memo zidovja tekla. Na to grozovitost huda ura vstane, strela u kervav stolp treši, ubije ne-

vsmilenega očeta in s njim tudi rabelne vpepeli. Sv. Mohor in Valentinian, mučenicam stric, gresta po noči svete trupla iskat. Mladenča dva jih u čolniču jima na proti pripeljata in izročivši jih zgineta; ona jih spodobno u poslopje Valentiniana pokopleta, in na njih pokopu altar postavita, na kojem se je potem sv. maša služila. Še kažejo na tem mestu čedno kapelico svetim devicam in mučenicam posvečeno.

Častita smert Oglejskih devic se je daleč okrog razslovila; njih prelita kerv je bila seme kristianov. Število vernih je rastilo, pa tudi ljutost terdovratnih malikanov. Tretjina Oglejanov se je pokristianila; malike so overgli, in malikovavske tempelne popustili. Sebast, Oglejski poglavar, od malikanov podpihan, vkaže sv. Mohorja u vozo (ječo) djati, potem pa pred svoj sodni stol prignati. Brez tajbe sv. Mohor pové, da že nad dvajset let pravemu Bogu služi, potem, ko je slepoto malikvanja spoznavši zmoto in hudobijo malikov zavergel. To očitno pričanje kristianstva sodnika toljko razkači, da vkaže apostolskega moža kervavo raztepsti, s železnimi grebeni tezati in s gorečimi baklami po malem žgati, na to ga konju na rep privezati in po mestu vlačiti. Sv. Mohor pa stanovitno Kristusa hvali in Sebastu na ravnost pové, da s njim kaj opravil ne bo, kajti je njegova živa véra in pa goreča ljubezen do Jezusa veliko močnejša od njegovih še tak grozovitnih muk.

Oglejanom se svet mož usmili; zagrozijo se sodniku, in on reče sv. Mohorja Poncianu jetničarju zapreti. Sv. škof u ječi Boga hvali, moli, in vsa ječa se osvetli; rane mu toliko čudno pocelijo se, da jetničar pred njega poklene, ter ga za poduk u keršanski véri in pa za sv. kerst prosi. S veseljem ga sv. Mohor poduči in kersti. Poncian potem po vsem mestu oznanuje, da je keršanska véra edino prava, katero toljko čudežev priča. Ječa se sv. Mohorju u živo cerkvo premeni, vse se krog njega ljudi tere, koje uči in nad njimi čudeže dela. Preoberne Gregoria, slovitega Oglejana, kteremu je sina ozdravil, in pa Alesandrino, žlahno gospo, ktéri je pogled izprosil; pa tudi veliko drugih vsakega stanú, vsake starosti. Kar jih sv. Mohor podučil, je njegov pomoga sv. Fortunat kerstil, in sv. véra je za toljko lepše rasla, za koljkor je sv. Mohor za njo terpel. Temna voza je bila služavniku božjemu rodovito polje.

Malikvavc Sebast zvé, da je sv. Mohor svojega diakona Fortunata za nastopnika vernim odločil, vkaže torej tudi njega u železje djati in k sv. Mohorju uječiti; pa še več ljudi se je k svetima jetnikoma sberalo, da sta jih učé u pravi

véri poterdila. Malikoni zdaj smert služitelov božjih sklenejo, in Sebasta prisilijo, da vkaže sv. Mohorja in Fortunata obglaviti. Po noči pošle trinoga u ječo, ki zvestima spoznovavcoma glave odseka, in jima diko nebeško odpre. Nju sveta trupla Poncian ohrani in žlahna gospa Alesandrina ju s pomočjo Gregoria u svojo bližno njivo častito pokople. Veliko lepih cerkev zdaj njima u čast pozidanih stoji u visokih planinah in na veselih gričih po vsih slovenskih krajih na desni strani bistre Drave; posebno pa Krajnska dežela sv. Mohorja in Fortunata za svoja perva priporočnika ima.

Nauk in posnema.

Kako hvaležni so bili naši slovenski predniki, Bog jim daj dobro! za naj dražji dar božji sv. kat. vére. Kako za ljubo so imeli sv. Mohorja in Fortunata in ostale oznanovavce, kako vérno jih poslušali, jih branili, jim pomagali, s njimi radi terpeli, in u vsem le ljubezen, zahvalo na znanje dajali. Otročja ljubezen in spoštovanje do božjih namestnikov bila je od nekdaj lepa čednost Slovencov. Alj žalibog, današni dan se je pri nas to zlo spreverglo.

1. Ljubi moj, u hudobii te je mati spočela in u grehu porodila; bil si otrok pogubljenja, ko so te goteji (botri) k cerkvenim vratam prinesli. Duhovnik so se pervi te usmilili, ljubeznivo prihiteli, te hudobi odpovedali in kerstili, med verne sprejeli in Bogu pripisali. Pozneje te u kat. véri podučijo, te varvajo in kličejo, in molijo za te; in ko te ob zadni uri vse zapušalo bo spet le duhovnik prileteli, in te u neznano večnost spremili bodo. Od zibele do groba so tvoj varh in naj veči dobrotnik. Oj bodi jim hvaležen za toliko dobroto in srečo, koja milionom in milionom ljudi na zemlji ne dojde, — ljubi, spoštuj, poslušaj in bogaj svoje duhovnike in moli za nje. Ne posnemaj posvetnjakov sedajnega časa, ki se duhovnikom vstavljajo, se jim smejijo, njih slabosti raznašajo, jim stare pravice in dohodke kratijo, ter jim za veliko skerbi in truda nič ljubezni in hvale ne vejo. — Ljubezen in poštovanje dušnih pastirjev je lepo znamnje vernega in hvaležnega serca in prihodnega zveličanja. „Boj se iz cele duše Gospoda in njegove mašnike u časti imej," uči sv. Duh.

2. Kakor se ljubezen in poštovanje duhovnikov manjša, se manjša tudi njih število; redek je zdaj mladenč, da bi se iz pravega namena duhovšine lotil, — le u drugih stanovih si srečo išejo. Že zdaj je to dosta žalostno in nam še žalostnej prihodnost obeta. — Oj koliko dobro delo je torej, če kristianski stariši tega alj nnega sina, ki je pobožnega serca in vedrega duha, u šole dajo, in u duhovski stan napeljajo; koliko dobro delo, ako kdo drugi,

ki nima otrok, ima pa premoženja, kteremu bornemu dečku, ki veselje in bistro glavico ima, u šole in u duhovšino pripomore; koliko dobro delo, ako kdo po svojem pomaga alj se u posledni voji spomni seminiščev, koje za pridne mladenčke napravljajo, jih zgodaj pred strupom obvarvati in za duhovšino izgojiti. S takim djanjem trud sv. Mohorja in Fortunata hvaležno povračaš, in Bog ti enkrat tudi tvoj trud obilno povernil bo. „Resnično ti povem, stokrat boš prejel, in večno živlenje zadobil," govori Kristus.

Molitva.

. O Bog, dodeli nam, ki dans praznik svetih mučenikov Mohorja in Fortunata veselo obhajamo, da nas s svojo sveto brambo vselej varjeta, in s svojo priprošnjo podperata. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Kamilo od Lelis, spoznovavec.

Sv. Kamilo od Lelis imenovan, ker je u tem imenitnem rodu leta 1550 rojen bil, je osnovavec duhovskega reda, kteriga udi se po obljubi k strežbi bolnikov sploh zavežejo. Ko ga je njegova mati pod sercom nosila, se ji je senjalo, da bo pubiča rodila, ki je na persih s križem zaznamvan, in druge fantičke vodi, kteri ravno take križice na persih imajo. Pomen tih senj se je še le takrat razvil, ko je sv. Kamilo imenovan red vpeljal, kteriga udi po papežovi volji temnorudeči križ na desnih persih nosijo. Perve leta svoje mladosti je pri svojih stariših pobožno živel, pozneje pa se je jigri toljko vdal, da ni le vse zapravil, temuč tudi bolehati začel. Ker ni imel dalej česar živeti, je šel u neko bolnišnico služit; kmalo pa se je službe naveličal, in se k vojšakom podal. Pa tudi vojaški stan se mu je slabo prilegil, in ker ni vedil boljšega početi, se je Kapucinarjem u službo ponudil. Zdaj se je Bog zgublene ovčice usmilil, in ga na pot izveličanja nazaj pripeljal, in scer po pridgi, ktero je enkrat na svečnico čeravno brezvoljno in od daleč slišal. Zaslišane besede pridgarja namreč so ga toljko ganile, da je precej začel svoje grehe in pa božjo ojstro pravičnost živo premišlovati. Ves skesan se na tla verže, svoje pregreške bridko objoka, in terdno sklene, svoje živlenje poboljšati. Brez odloga je svoj sklep dopolnil, svojih grehov se zgrevano spovedal, in po tem tudi videza vsakega greha se skerbno va-

roval. Želel je k veči popolnomasti med Kapucinarske brate vzet biti, kar so mu tudi dovolili; pa po enoletni skušnji že je moral spet iz samostana stopiti za del zastarane rane na nogi, ktera mu je odločene dela opravlati branila. Žalosten popusti Kamilo Kapucinarski red, in gre u bolnišnico sv. Jakoba u Rimi, kder je že nekdaj služil. Voljno sprejet je tu bil za strežbo bolnikov ves vnet. Ker je pa videl, da sploh za plačilo najeti strežaji bolnikom le slabo strežejo, je premišloval, kako bi si mogel drugih tovaršev dobiti, kteri bi po njegovem iz ljubezni do Boga in za večniga plačila del bolnikom stregli. Modro se u tem s svetim Filipom Nereiem posvetuje, ki je ravno takrat u Rimi živel. Po njegovem svetu vpelja družbo, u ktero so se samo združili oni, ki so bili voljni, brez časnega plačila bolnikom streči. S pervega so u to družbo le nekteri posvetniga stana stopili; po tem pa so se jim tudi nekteri mašniki pridružili, ter so si hišo pridobili, u kteri so skupej živeli. Tako je časamo te duhovski red bil osnovan, ki se je u kratkem po Italianskem in Sicilskem, in po drugih krajih Europe močno razširil. Povsodi so bratji sv. Kamila noč in dan bolnikom po bolnišnicah in drugih hišah stregli, in jim bili u telesno kakor tudi u dušno pomoč. U ta namen se je sv. Kamilo na svet svetega Filipa Nerea če ravno že postaran potrebnih učenosti naučil, da je bil mašnik posvečen, ki je mogel bolnikam ne le za telesno, temuč tudi za dušno zdravje skerbeti. U tem je bil sv. Kamilo svojim bratam pervi izgled, in gotovo se priča od njega, da naj skerbnejši mati ni kos svojimu bolnimu otroku ljubeznivši postreči, kakor je sv. Kamilo vse bolnike brez razločka oskerbel. Kder kolj je za bolnika zvedel, je hitro ga objiskal, mu jesti in piti in zdravila dajal, postelo in izbo snažil, rane obezoval, u kratkem, kar kolj je vedel in znal, bolnikom težave polajšal. Tako je vsakimu bolnimu veselo postregil, naj rajši pa je pri takih bolnih bival, ki so imeli skurne rane, alj so hudo smerdeli, alj so bili kakor bodi negnusni, da se je drugim do njih preveč gabilo. Pogosto je pri bolnikih vse noči prebedel, če ravno je njega samega tudi noga silo bolela. Večkrat se je u strežbi toliko vtrudil, da je omedlel, in na sledne celo opešal. O kužni bolezni, ktera je ravno u Rimi in po drugih mestih divjala, je čuda ljubezni delal; vse ulice in kraje mesta je s svojimi prehodil, bolnike jiskat in jim dušno in telesno pomagat. Mnogokrat je kteriga kužnega, ki je na ulicah zapušen ležal, na svoje lastne rame zadel, ga u svojo hišo zanesel, in ljubeznivo oskerbel, brez da bi se bil smertne nevarnosti bal. Ravno tako skerbno je stregel

kužnim u Milanu in Noli, kamor je naleš šel, bolnikam pomagat.

Vse to pa je storil sv. Kamilo iz gole ljubezni do Boga, ktera je njegovo serce toliko vnela, potem ko se je bil spreobernul. Kakor je sam Boga priserčno ljubil, ravno tako je želje tudi veliko drugih Bogu pridobiti, in jih s sovraštvom do greha, kakor naj hujšega razžalenja božjega napolniti. Zato je bolnike najprej opominal, po resnični pokori s Bogam se spraviti, in iz ljubezni do njega bolezen voljno terpeti.

Pa tudi za druge je bilo živlenje sv. Kamila vso nebeško. Pogosto so ga vidili u molitvi vsega zamakneniga s nebeško svetlobo obdanega, alj pa od zemlje povzdigneniga.

Sv. Filip Nerej priča, da je večkrat ga videl pri strežbi bolnikov od angelov obdanega. Bog mu je tudi dar prerokovanja dodelil, in moč, mnoge bolnike nagloma ozdraviti. Vsi Rimljani so ga torej velikega svetnika častili; on pa se je za toliko več poniževal; zavoljo grehov svoje mladosti, ktire je vedno bridko objokval, se je nevredniga štel, med ljudmi živeti; za naj veči grešnika se je imel, ki je že dalno pekel zaslužil. Naj bolj ga je vžalilo, ako ga je kdo hvalil. Nikolj ni hotel redni predstojnik imenovan biti, in ako je ravno že sedem in dvajset let svoje redovne brate modro vladal, ni henjal, da je drugi vodstvo prevzel, katerimu se je sam ves pokoren vdal.

Kakor ponižno in pokorno, ravno tako spokorno je živel sv. Kamilo. Če ravno je pri bolnikih veliko prestal, in o svoji rani na nogi mnogo preterpel, se je vendar s ojstrim postam, dolgim bedenjem in drugimi spokornimi delami toljko pokoril, da je bilo čudo, da je še tako dolgo živel. U letu 1614 je svojo sveto in ljubezni polno živlenje po dolgi hudi bolezni, 64 let star, pobožno sklenul. Ako ravno 33 mescev hudo bolan, je vendar vse bolečine voljno prestal, mislijoč, kakor je sam rekel, na peklensko terplenje, katero je bil za svoje grehe zaslužil. Pred smertjo je še svoje tovarše k stanovitni goreči ljubezni do Boga in bližnega opomnil; in po njegovi smerti so čudeži, ki so se na njegovo priprošnjo zgodili, kakor njegove čednosti daleč okolj sloveli; za to je tudi leta 1746 od papeža Benedikta XIV. slovesno bil svetim prištet.

Nauk in posnema.

1. Sv. Kamilo se je u mladosti jigri silno vdal, in je po nji premoženje in zdravje zapravil; poznej pa je svojo razvado opustil, serčno objokal, in ves čas svojega živlenja s molitvijo in dobrim delami keršanske ljubezni polnil. Poštena jigra sama na sebi scer ni greh, pa lehko u majhne alj clo smertne grehe človeka napelja, ako se ji kdo nezmasno in iz hudobnega namena vda, alj drag čas po nji preobilno trati, zravno pa dolžnosti svojega stana mudi; alj kedar kdo po njej obogateti želi in drugim premoženje krati. Tudi je jigra dostikrat kletve, krivice, goljufije, laži in drugih pregreh kriva. Ravno tako ni prav, ako te kdo u nepošteno alj krivično jigro napeljuje. Si morde kakor bodi tako u jigri zapadel, opusti jo brez odloga, da te u škodo gotovo ne pripravi. Sv. Frančišk Borgia pravi: „Jigra človeku trojno škodo prinese, ker se po nji dnar, čas in pobožnost in vest gubi.“ Veliko jih je že po jigri obožalo, obogatil pa mende še nobeden. In če tudi dnarja pri jigri ne zgubiš, pa zlat čas zapravlaš, kteri je dražeji od blaga. Pa tudi ob pobožnost in vest se jigravec lehko spravi; sploh jigravci namreč malo kaj molijo, veliko jih jigra od božje službe, posebno od keršanskega nauka zaderžuje; in dostikrat se vest s mnogim grehami obteži, ki so jigravcam navadni. Glej! kolika škoda in zguba za dušo in telo, ktera nobenimu dobičku primeriti ni.

2. Sv. Kamilo se je u svoji hudi bolezni peklenskiga terplenja spomnil, in tako svoje bolečine ložej preterpel. Ako si ti u terplenju, zmisli tudi ti na pekel, kteriga si morde večkrat zaslužil kakor sv. Kamilo. Zahvali Boga, da te na tem svetu tako milostno kaznuje, ki bi te bil lehko že po svoji ojstri pravici u večno terplenje obsodil. Ako se ti tvojo terplenje težavno zdi, reci: kar jaz terpim, ni nič proti peklu. Ako že dolgo terpiš, tolaži se rekoč: saj vendar še tako dolgo ne terpim, kakor morajo pogubleni u peklu terpeti; mojga terplenja bo enkrat gotovo konec, dokler oni brezkončno terpijo. Kako bi pogubleni Boga hvalili, naj bi njih terplenje ne bilo veči in daljši, ko moje. Tako boš u terplenju nevoljo premagal, in s sv. Hieronimom rekel: „Bodi hvala Bogu! saj spoznam, da dosti manj terpim, kakor sim si zaslužil. Moje terplenje je le majhno proti mojim pregrcham.“

Molitva.

Bog! ki si svetmu Kamilu milost dodelil, pregreške mladosti objokati, u keršanski ljubezni veliko dobrega storiti, in bolečine voljno prestati; dodeli po njegovi priprošnji tudi nam, se grešnega živlenja s terplenjem voljno spokoriti, in s obilnim dobrimi delami nadomestiti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIV. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Bonaventura, škof, cerkveni učenik.

Sv. Bonaventura, imeniten cerkven učenik, je bil u Toškanskem leta 1221 od bogatih in imenitnih, pa ravno tako pobožnih starišev rojen. Komej 4 leta star je za smert tako hudo zbolel, da so mu zdravniki že živlenje odrekli; njegova pobožna mati pa se k sv. Frančišku Asiskemu poda, in ga prosi, naj bi mu s svojo priprošnjo od Boga še zdravje zadobil, ter mu obljubi, sineka, ako ozdravi, Bogu u čast izrediti, in u red, kteriga je svet mož vpeljal, u zahvalo dati. Sv. Frančiško moli za bolniga otroka, in berž ga bolezen čudoma popusti. To čudo videti, svet mož zaupije: „O bona ventura!“ to je, „o srečna prigodba!“ in od te dobe so ozdravlenega Bonaventura imenovali, če ravno je za Janeza keršen bil.

Ko sv. Bonaventura leta modrosti doraste, rad obljubo svoje matere dopolni in veselo u redovno sv. Frančiška stopi. Po dokončanem skušnem letu je moral u Pariz u šole. U šolah je ravno tako spešno napredoval, kakor si je obilno lepih čednosti skerbno naberal. Bil je ves ponižen, voljno pokoren in prav spokorno je živel, posebno rad grenko terplenje Jezusa premišloval, in pa Izveličarja svojga u presvetem rešnem Telesu globoko častil, in scer vsaki dan, koljkor mu je le čas dopustil. Kedar je šel k svetmu obhajilu,

alj kedar je sam sv. mašo služil, vselej se je milo razjokal. Nedolžno je tako živel, da je neki njegovih učenikov rekel: „Zdi se mi, kakor bi Bonaventura greha po Adamu ne bil prejel.“ Še 30 let ni bil star, ko so ga učenika na imenitnem vseučelišču u Parizi izvolili, in s velikim slovesom je bogoslovje učil. Pet in trideset let star je bil viši poglavar vsega serafinskega reda izvolen, in od papeža Aleksandra poterjen. Kakor ponižno se je poprej toljke časti branil, za toljko več si je prizadeval, svoj red u gorečem duhu sv. Frančiška ohraniti. Celih 18 let je svoje redovne brate modro in ljubeznivo vladal in jih s besedo in lastnim izgledom k veči popolnosti napeljeval, da so ga vsi kakor svetnika častili.

Pri svojih mnogih obilnih opravilih pobožne molitve in potrebniga uka nikdar zamudil ni. Zapustil nam je mnogo bukev, ktere je učeno in marlivo popisal. Tako postavim bukve, u katerih zagovarja čast in prid svojga reda zoper nasprotnike. Popisal je življenje sv. Frančiška, vpeljavca serafinskega reda, in ko ga ravno pri tem delu sv. Tomaž Akvinski najde, ga ni hotel motiti alj muditi, rekoč: „Naj le popiše svetnik svetnika!“ za toljko svetiga ga je imel. Spisal je sv. Bonaventura tudi mnogih bukev u čast presvete Device Marie, ktero je iz mladega posebno častil, in mnogo drugih pobožnih in učenih bukev. Ko se mu sv. Tomaž začudi, od kodi toljko učenosti ima, mu na bridko martro s perstom pokaže, rekoč: „To je moja bukvišnica, iz katere sim se vsega naučil, kar kolj učim.“ Preden se je kaj učiti začel, alj kedar pri uki kaj prav zapopadil ni, je pred britko martro pokleknil in molil, in sam priča, da mu je to k veči učenosti pripomoglo, kakor vso lastno prizadevanje. Verh tega je povsod, kamor je po objiskanji samostanov svojga reda prišel, goreče pridgoval in učil, ter s svojim učenim nagovoram mnogo grešnikov spreobernul, in veliko pobožnih u dobrem poterdil. Imeli so ga sploh za imenitnega serafinskega učenika, kakoršen še dan današen u sveti cerkvi slovi. Zato so ga tudi škofi in papeži visoko čislali. Papež Klemen IV. mu je za njegove obilne zaslužke nadškofijo Jorsko ponudil; alj ponižen mož toljko joka in na kolenih papeža tako dolgo prosi, dokler mu vnudeno visoko službo spet odvzame. Po smerti tega papeža se kardinali u Viterbi sbrani ne morejo zediniti, koga bi papeža izvolili; sklenejo torej vsi sv. Bonaventura za svet pobarati, ter mu obljubijo, tistega papeža izvoliti, kterega jim bo on naznanil; toljko so ga u časti imeli. Sv. Bonaventura nekoljko pomoli, potem pa jim

Teobalda, Lesanskega naddekana za naj vrednejšiga napové, kateriga so za res tudi poglavarja Jezusove cerkve izvolili.

Izvolen papež, Gregor X. imenovan, je pozneje sv. Bonaventura kardinala in Albanskega škofa izvolil, in mu pod terdo pokoršino naložil, se te volitve ne braniti. Poslanci papeževi ga ravno u kuhini najdejo, kder je kuhinsko posodo omival. Silno se toljkega naznanila zavzame; ker pa vidi, da se iz pokoršnje poklicu vbraniti ne more in ne smé, se u voljo papeževo pokorno vda, poprej pa še ves ponižen vse orodje po kuhinji pomije. Pozneje ga papež u Rim pokliče, in seboj u Lionski cerkven sbor vzame, kder je po svoji visoki učenosti veliko u prid cerkve pripomogel.

Tu pa je Bogu dopadlo, svojga zvestiga služavnika po kratki bolezni iz dela u večno plačilo poklicati. Komej 53 let star je svet mož u letu 1274 sveto umerl. Sbrani škofi s papežem vred so silno za njim žalovali. Že berž po smerti ga je Bog s mnogimi čudeži poveličal; sto in šestdeset let po tem pa so hotli na mestu, kder je bil pokopan, novo cerkvo zidati, in zato njegovo truplo častitlivo prenesti; alj kako se zavzamejo, ko vso drugo meso po trupli že sperhneno, glavo pa celo, kakor bi še živa bila, najdejo. Spodobno druge kosti u trugo pobero, glavo pa u posebno kištico častitlivo shranijo, kder je še zdaj ovarvana; kosti pa so krivoverci pozneji sožgali in u vodo pepel vergli, ker jim te nečasti katoličani vbraniti mogli niso.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bonaventura je terplenje in smert Jezusa Kristusa vedno u veliki časti imel, vsak dan je kak del Jezusovega terplenja premišloval, bridko martro je skozi pred očmi imel, pred njoj kleče je svojo molitvo opravljal. Tudi ti, če si še vréden katolški kristian, imaš u hiši bridko martro, alj podobo Jezusovega svetega križa; pa kako redko pred njo poklekneš, kako malo misliš na Jezusovo terplenje in smert! Kako slaba je tvoja ljubezen in hvaležnost do tvojega Izveličarja! Naj bi bil kak človek iz ljubezni do tebe pol toljko storil, koljkor je Jezus za tebe prestal, alj ko bi bil clo za tebe umerl, da bi te smerti rešil, kako bi mu bil gotovo hvaležen! Zakaj pa svojemu Izveličarju nisi tako? Saj posehmal mu skaži veči ljubezen, poklekni vsak dan pred njegovo sveto podobo k serčni molitvi, oberni večkrat svoje oči u bridko martro, premišluj Jezusovo grenko terplenje in smert, in drami tako svoje serce k dolžni hvaležnosti in ljubezni do svojga Izveličarja, ki je tebe toljko ljubil.

2. Kedar kolj je sv. Bonaventura k svetimu obhajilu stopil, alj sam sveto mašo služil, vselej so ga pobožne solze topile, iz ljubezni do presvetega rešniga Telesa. Kako ljubezen in pobožnost pa kaj tvojo serce do presv. rešniga Telesa občuti? posebno kedar ga zavžiješ? Kako se kaj pripravljaš navadno k sv. obhajilu? Ali kaj prav očistiš poprej svojo vest po zgrevani spovedi? ali kaj ozaljšaš svojo serce s lepimi čednostmi, da bi vredno bilo, Jezusa, božjega Sina sprejeti? Ali se vselej spodobno zaderšiš, kedar k božji mizi pristopiš? Ali zahvališ Jezusa spodobno, ko si ga prejel? — O da bi saj vselej vse to zvesto dopolnil, kedar k svetimu obhajilu greš, da bi nikdar svetega rešniga Telesa po nevrednem ne prejel! Pomisli, da u presvetem zakramentu ne prejmeš samo Izveličarja svojga, temuč tudi prihodnega Sodnika, ki te bo u kratkem sodil. Kaka bo tvoja sodba, ako si s nevrednim obhajilom serd svojga Sodnika nabiraš? „Gorje človeku, vekomaj gorje! ki se prederzne, nevreden k božji mizi stopiti!“ uči častitlivi Beda. Judež Iškariot je bil pervi sv. rešno Telo u smertnem grehu zavžil; pa ko je grižlej dobil, je tudi hudič u njega zlezil, in ga napeljal, da je Jezusa izdal, po tem pa se tudi vekomaj pogubil. Le njemu ne bodi enak, in nikar k sv. obhajilu po nevrednem ne hodi, da se časno in večno nesrečnega ne storiš.

Molitva.

Bog! kteri si svetega Bonaventura velikega učenika svoje svete cerkve izvolil; dodeli nam milostlivo, da, ki ga na zemlji častimo učenika, bi ga imeli u nebesih pri tebi za nas besednika. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XV. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Henrik, cesar.

Sv. Henrik (Arih) je bil leta 977 na Parskem rojen, kder je njegov oče vojvod s pobožno vojvodino poročen bil. Da bi ga stariši bogoljubno izredili, so ga svetimu škofu Volfgangu sporočili, ki ga je u keršanstvi in mnogih vednostih podučil. Od svetiga učenika se je privadel sveto živeti, in vso njegovo živlenje je bilo sveto. Svet učenik mu je zgodaj odumerl, kar ga je silno vžalilo, in mnogokrat potem je na grobi svetega škofa klečal, kakor bi mu svoje serčne želje sporočal. Enkrat ga u taki molitvi spanje posili, in u senjah zagleda sv. Volfganga, ki mu miga, naj se na bližno steno ogleda. Ko se ozre, vidi na steni zapisano: „Čez šest.“ Na to se izbudi, in kaj si o tem drugega misli, kakor da bo

čez šest dni umerl. Za to se po vsi moči k smerti skerbno pripravlja. Ko šest dni preteče in še živi, meni, da pomenijo une besede šest tednov. In ko šest tednov ravno tako prejde, misli, morde čez šest mescov, in na sledno čez šest let; in vseskozi toljko pobožno živi, da je bil vedno na smert zvesto pripravlen. Čez šest let je bil sv. Henrik, dozdaj Parski vojvod, rimski cesar izvolen, in zdaj je še le prav razumel, kaj mu je u senjah sv. učenik naznaniti hotel. Preden je bil kronan, se je po željah svojih starišev zaročil s Kunigundoj, pfalskega grofa Sigfrida hčeroj; pa enovoljno sta sklenila, po deviško kakor brat in sestra vkupaj živeti, kar sta tudi dopolnila, če ravno od njih sklepa nobeden zvedil ni.

Na imenitnem cesarskem prestolu se nikakor ni prevzel, temuč ponižno in bogaboječe kakor poprej je živel, ter je svojo cesarsko čast in oblast u povikšanje svete cerkve in u prid svojih podložnih zvesto obračal. Dve in dvajset let je svojo cesarstvo modro in pravično vladal, in če ravno je ves dober in vsmilen cesar bil, se je vendar mnogokrat s svojim zopernikom, alj pa s sovražnikom sv. cerkve vojskovati moral. Vselej pa mu je Bog pomagal, in čudno premagati dal. Tako postavim so divje ljudstva iz Slavonie in drugih dežel njegovo cesarstvo napadle, podložne njegove zatirale, cerkve in somostane ropale in podirale. Na svet deželjnih knezov jih sv. cesar s svojmi vojšakami napasti sklene, ter se s mečam svetega Andriana opasan Bogu in svojim nebeškim priprošnikom, posebno sv. Mihaelu, sv. Jurju in sv. Andrianu priporoči, in sv. Laurencu, priporočniku Merzeburske

škofie, obljubi, njemu u čast zozidano, od nevernikov pa poderto cerkvo vnovič postaviti, ako mu Bog srečno zmagati da. Pred vojsko ta dan vkaže vsim svojim vojšakom sv. zakramente s njim vred prejeti, in s tem nebeškim orožjem u božjem imenu čez sovražnike plane, ter jih alj pobije alj celo razpodi, če ravno jih je neskončna truma bila. Po toljki čudni zmagi Boga za njo serčno zahvali, pa tudi svojo storjeno obljubo u čast sv. Laurenca zvesto izpolni.

Kakor se pa je sv. cesar neprestrašno in hrabro s svojimi zoperniki in sovražniki svete cerkve vojskoval, ravno tako vsmileno in prizaneslivo je s njimi ravnal, kteri so se mu vdali alj za mir prosili. Tako na priliko so Trojanci u Kalabrii njegovega vojskovodja hudo vžalili; in kaj takega je že drugim u prestrah kaznovati moral. Zato njih mesto terdo obsede. Trojanci vši prestrašeni cesarske mogočnosti mu svoje otroke u procesji naproti pošlejo, ki so neprenehoma vpili: „kirie eleison," to je: „gospod vsmili se nas!" Otročji krič in jok dobrega cesarja u serce gane, da puntarskemu mestu po tako mili prošnji popolnoma prizanese rekoč: „Ne spodobi se, da bi jaz, ki sim človek, te prošnje ne vslišal, po kateri se še Bog sam dostikrat omehčiti da." Prelepo znamnje keršanske ljubezni in prizaneslivosti! Njegove ljubezni do Boga je bila živ porok sveta gorečnost za božjo čast, katero je vsepovsod povikšati in razširati želel. U te namen je toljko cerkva in samostanov alj u novič postavil alj popravil, da nobeden cesar še toljko. Na Koroškem in Krajnskem je cerkve bogato obdaril, posebno cerkvo Device Marie na Blejškem jezeru. Bamberško škofijo je iz novega vtemelil, in u mestu Bamberg je postavil cerkvo imenitno sv. Mihela, cerkvo sv. Štefana in pa stolno cerkvo, katera je od papeža Benedikta VIII. samega blagoslovlena bila. Če ravno je za potrebne vojske veliko potrošil, je vendar še cele zaklade u kinč in druge cerkvene priprave obernul. Vse po cerkvi je moralo lepo in okinčano biti; rekal je namreč: „Bog, katerimu u čast se cerkve stavijo, je tako neskončen, da bi vse u njegovo veličastvo oberniti morli. Kar se u čast božjo oberne, nikolj ni zaverženo, in gorša ko je cerkva, še več naj se k njeni lepoti stori." Vse to je storil sv. cesar po izgledu keršanskega cesarja Konštantina, velikega, alj pa kralja Davida. Pri vsem tem, kar je sv. cesar Henrik za svojo cesarstvo in pa u prid in čast svete cerkve storil, si je pa tudi mnogih čednost nabral, ki so mu posebej u zveličanje služile. K molitvi in službi božji

je imel po dnevi in tudi po noči svoj odločen čas; nič ni brez molitve pričel. Čeravno od mnogih in še clo od lastnega brata hudo preganjan, je vendar vse voljno preterpel; nikolj ni bilo žal besedce od njega slišati. Težavno bolezen, ktero je imel, je poterpežlivo prestal, zravno pa še ojstro se postil in pokoril. Svete zakramente je pogosto in vsakokrat s velikoj pobožnostjoj prejemal, in po tih pomočkih je sveto čistost do konca svojga življenja ohranil.

Po toljko svetem življenju ga Bog k sebi vzeti hoče; na poti u Brunskem gradu nevarno zboli, in hitro se s sv. zakramenti previdet da. Po tem pa svojo ženo sv. Kunigundo s drugo žlahto k sebi pokliče, jo prijazno za roko poprime in pričijočim duhovskega in svetnega stana reče: „Ova mi je bila od vas, alj veliko več od Jezusa zaročena; spet jo Jezusu in vam čisto devico nazaj dam.“ Sedaj je še le skrivnost deviške obljube se zvedla, ktero sta onadva med seboj pri zarokih storila. Kmalo na to je ves pobožen u Gospodu zaspal u letu 1024, komej 52 let star. Njegovo sv. truplo so u Bambersko stolno cerkvo položili, kder se še zdaj visoko časti. Po velikih čudežih, ki so se na njegovem grobi zgodili, ga je papež Eugeni III. 1152 med svetnike prištel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Henrik je bil ves skerben za božjo čast, in zato je veliko premoženja na cerkve in njih kinč, za cerkvene priprave, za samostane in več drugega obernul, kar je bilo cerkvi u prid, ker je vedil, da vse kar se cerkvi da, za božjo čast velja. Saj je Bog že u starem testamentu svoj tempel Jeruzalemski sebi u čast čez vse okinčiti zapovedal; za koljko več mu lepota keršanskih cerkva dopade, u katerih njegov božji Sin Jezus Kristus prebiva in se njemu daruje. Ali imaš kaj ti veselja za lepoto svoje farne cerkve? Ali kaj rad pomagaš njo k božji časti vredno okinčiti? Ali kaj rad daš od svojga, kar je u prid Jezusove cerkve? Ali se ti ne mili dar, kteriga za cerkvene potrebe priložiti moraš? Morde si clo eden tistih, kteri bi raji cerkvi kaj vzeli, ko pa dali? kteri mislijo, da je vse nepotrebno zaverženo, kar se za cerkvo oberne? O nikar se jim ne pridruži, nikar jih ne poslušaj! Kar se po nezmasnem in mehkužnem življenju, po gizdosti in drugih strastih potrati, se jim nič škoda ne zdi; le kar se cerkvi da, imajo za zgubo. Ti pa koljkor zamoreš za lepoto božje hiše, k božji časti in u prid sv. cerkve veselo pomagaj, in če ravno toljko bogastva, kakor sv. cesar Henrik u te namen oberniti ne moreš, pa saj toljko rad daj, koljkor ti je mogoče, in On, ki je

dva beliča v boge vdove dopadlivo sprejel, bo tudi tvoj majhen pa vesel dar u svojo čast rad vzel, tebi pa vse kar njemu u čast storiš, stobart povernul.

2. Sv. Henrik se je s pervega šest dni, potem šest tednov, šest mescev, in poslednič šest let na smert zvesto pripravljal, ker je čudne besede: „čez šest“ na steni bral, in u tem odločen čas svoje smerti menil. Prav je imel, saj ni na sveti potrebnejšega, kakor za srečno smert se dobro pripraviti; zakaj kakoršna smert, taka tudi večnost. Kak pa se kaj ti na smert pripravljaš? Ali veš, da boš še šest let, šest mescev, tednov alj saj šest dni živel? Lehko da še šest ur ne! Da boš enkrat umerl, gotovo veš; kdaj, kako in kde pa ti je neznano. Ali boš torej še odlagal, na srečno smert se pripravlati? Si morde še dosti let obetaš? Saj nisi ti gospodar svojga življenja; le Bog, ki je časa, življenja in smerti gospod, On vé, kako dolgo boš še živel. In ko bi res Bog še dolgo ti živeti dal, te bo morde grevalo, ako se zarano na smert dobro pripravljaš? Pobaraj sv. Henrika, ali mu je žal, da je vedno na smert pripravlen bil. Koljko jih zdaj u večnosti terpi, ki se kesajo, da so si dolgo življenje na sveti obetali, na smert pripraviti se pa zamudili, ker so naglo alj nezaupno umerli. Posnemaj torej svetega Henrika, in stori kar te sv. Auguštin uči, rekoč: „Poboljšajte svoje življenje, pripravljajte se zgodej na smert, ker konec življenja je neznan.“

Molitva.

Bog! ki si svojmu služavniku svetimu Henriku milost skazal, posvetne dobrote zaničevati, in si ga po srečni smerti iz pozemeljskega kraljestva u svojo nebeško kraljestvo vzel: dodeli tudi nam po njegovem izgledu posvetnega se ločiti in s čistim sercom enkrat k tebi priti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVI. Dan julia alj maloserpana.

Spomin sv. škapulirja.

Med Judeo in Sirio na Jutrovem je imenitna gora Karmel, na kateri se je nekdaj Bog po molitvi preroka Elia čudno u ogniji prikazal, in se po njem edinega pravega Boga razodel. Na ravno ti gori so pozneje nekateri pobožni častivci Device Marie njej u čast cerkvico postavili, da bi u njej Boga in Mario častili; zato se jim je reklo: „bratji Device Marie od gore Karmela.“ Dan današen je u katolški cerkvi imeniten duhovski red, kteriga udi se ravno od te gore Karmelitari alj bratji Device Marie od gore Karmela zovejo.

Red Karmelitarjev se je že dalno po Jutrovem, pozneje pa tudi po drugih krajih okolj razširil, in sv. Ludovit ga je na

Francosko vpeljal, ker je iz Sirie nazaj gredé nekaj njegovih udov seboj vzel. Maria, ktero so Karmelitari posebno častili, jim je tudi sosebne milosti od Boga sprosila, in jih mnoge sile in nevarnosti otela.

Med drugim se to le bere: Sv. Šimon Stok, kteri je dolgo časa na Angleškem Bogu u pušavi zvesto služil, je silno željel u red Karmelitarjev, od kateriga je mnogo slišal, sprejet biti. Kar je željel, je dosegel; u redu pa je toljko goreče skerbel, popolnoma živeti, da so ga u kratkih letih predstojnika vsiga Karmelitarskega reda izvolili. Kmalo potem je neki dan pobožno pred podoboj Device Marie kleče jo zavuplivo prosil, naj bi njegovimu sv. redu kako posebno milost dodelila. Maria se mu na to prikaže in mu sv. škapulir izroči, naj bi se po njem njeni redovniki od drugih redov razločili, in u kteri kolj nevarnosti posebno pomoč imeli. „Prikazala se mi je (namreč Devica Maria)“ tako je pravil sv. Šimon, „s veliko trumo, in škapulir u rokah mi reče: Vzami, moj sin! te škapulir u znamnje tvojga reda, znamnje zveličanja; kdor bo s njim u pravi grevengi čez svoje grehe umerl, u večen ogenj ne pride.“ Na to čudno prikazen in obljubo se je pričela bratovšnja sv. škapulirja, ktera je bila od rimskih papežev poterjena in s mnogimi odpustki obdarovana. In gotovo sveta misel cerkve je, da udji te braterne, kteri po njej zvesto živijo, in Mario vredno častijo, po njeni mogočni priprošnji od Boga milost zadobé, po svoji smerti terplenja vic rešeni in od Marie potolaženi u nebeški raj priti.

Da je prikazen, kakor jo sv. Šimon Stok pripoveduje, gotova, ni dvomiti, dokler jo mnogi verjetni možje in pisavci popišejo in razni papeži verjetlivo spoznajo. Kar pa obljubo Mariino zadene, se ne sme misliti, da bi škapulir sam na sebi koga pekla otel, če bi pregrešno živel, kakor bi hotel; to bi ne bilo po misli katolške cerkve, katera nas uči, da nobeden brez posebnega božjega razodenja gotovo ne ve, ali ga po smerti čakajo nebesa alj pekel, — in da peklu oditi in zveličan biti je po nauku Jezusovem potreba prav verovati, keršen biti, po božjih in cerkvenih zapovedih zvesto živeti, greha skerbno se varovati, dobrega obilno storiti, in za storjene grehe vredno pokoro delati. Torej omenena obljuba ne pomeni, da človek, ki je u bratovšnji svetega škapulirja, bi moral naravnost zveličan biti, in bi se ne mogel pogubiti. Saj pravi tudi sv. pismo: „Milošnja smerti, to je, večnega pogublenja reši;“ in vendar se te besede le tako zastopijo, da Bog njemu, kteri rad milošnjo daja, zavoljo nje milost dodeli, da se greha ložej varuje,

alj za storjene grehe se spokori in tako večnimu pogublenju odide. Ravno tako tudi njemu, kteri Marii u čast blagoslovlen škapulir nosi, in kar je bratovšnje sv. škapulirja zvesto opravla, božja mati od Boga milost isprosi, pobožno živeti, peklu oditi in zveličan biti. Zato je tedaj svet škapulir in njegova braterna dobra pomoč izveličati se; pa sam na sebi k izveličanju še ni zadosti.

Za tega del pravi katolški kristian svet škapulir ne zaničuje, timveč u visoki časti ima, ker po njem Mario časti, ktera je u življenji in u smerti naša mogočna priprošnica. Gotovi so tudi mnogi čudeži, kteri so se nad njimi godili, kteri so svet škapulir pobožno nosili. Kdo bi pa zamogel vse te grešnike prešteti, katerim je Maria po sv. škapulirji milost pridobila, da so pravo pokoro čez svoje grehe storili in večnimu ognju srečno odjišli.

Nauk in posnema.

1. Peklu oditi in zveličan biti, naj bo tvoja naj perva in naj veča skerb. Hočeš pa to doseči, moraš za pomočke prijeti, kteri so ti k temu pred vsim potrebni, to je: „živi zvesto po Jezusovi sveti véri, derži terdno božje in cerkvene zapovedi, prejemaj večkrat in vredno sv. zakramente, varuj se skerbno vsakega greha, delaj pravo pokoro, naberaj si obilno lepih čednosti in dobrih del, in križe in težave, ki ti jih Bog pošle, voljno in poterpežlivo prenašaj. U kratkem, tako ravnaj in živi, kakor te sv. cerkva po Jezusu uči. Ako to ne storiš, ti vse drugo nič ne pomaga, nobena druga reč te ne more pekla oteti, nobena izveličati.

2. Zravno tega, kar ti cerkva u božjem imenu storiti zapové, se še pa drugih prostovoljnih dobrih del vadi; tudi one ti bodo dobra pomoč u zveličanje. Take dobre dela so na priliko svete družbe alj bratovšne; njih se priden kristian, ki izveličan biti želi, zvesto posluži. Pa le u toljko bratovšen stopi, koljkor si jih upaš spolniti; naj bi u vse bratovšne zapisan bil, pa nobene prav ne deržal, nič bi ti ne pomagalo. „Boljši je ne obljubiti, kakor obljube ne spolniti,“ pravi sv. pismo. Posebno dobre so bratovšne, katere se u čast presvete Device Marie sklenejo, ker se po vrednem Mariinem češenju naj prej milost od Boga zadobi. Zato se ti tudi bratovšna svetega škapulirja živo priporoča; kakor že mnogi, zamoreš po njej tudi ti od Marie milost zadobiti, da se spokoriš, greh zapustiš, pobožno živiš, in tako peklu odideš in večno zveličanje srečno zadobiš. Sv. škapulir, ako ga prav častiš, ti bo u življenju sveta pomoč, u smerti pa sladka tolažba.

Molitva.

Bog! ki si s posebnim imenom presvete vselej Device in Matere svoje Marie Karmelski red počastil: dodeli nam milostlivo, da ki njeni častitliv spomin veselo obhajamo, po njenem varstvu u večno veselje priti zaslužimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Alekš, spoznovavec, berač.

Sv. Alekš je bil edini sin Eufemiana, velikega svetovavca cesarja u Rimu, in njegove žene Agle, ki sta ga po dolgi nerodovitnosti od Boga isprosila. Bogata stariša sta svojga sina žlahno in pobožno izredila, in sin jima je bil u veliko veselje in tolažbo. Ko je Alekš odrastil, sta ga željela s bogato pa pobožno rimsko devico zaročiti. Alekš je scer hotel nezavezan ostati, pa vendar se je na sledne u voljo svojih starišev vdal in se oženil. Kar je bilo mogoče so ženitvino slovesno obhajali; sv. Alekš pa je ravno te dan naj serčnejši želje in nagib občutil, nevesto in dom s vsim bogastvom popustiti. Zdelo se mu je to božja volja; zato na večer k svoji nevesti gre, ji prelepi kinč in druge žlahne dari u spomin svoje ljubezni podeli, po tem pa jo, brez da bi ji bil svoje misli razodel, popusti, se preobleče, in na barko hiti, ktera je ravno po morji odrinila. Po njej se srečno do Laodicee in od tod u Edeso na Sirskem pripelja.

Zjutraj ženina nikder najti ni bilo, in vse je bilo o tem prestrašeno; nevesta in stariši so se na glas jokali. Na vse kraje, po vsih ulicah in cestah so služavnike razposlali, Alekša jiskat, pa nikder ga ni bilo. Razpošlejo jih za njim u bližne mesta in dežele, pa vse zastonj. Alekš je že bil u Edesi, potem ko je gredé imenitneji svete kraje objiskal bil. U Edesi je sklenil, iz ljubezni do Boga in za svojga izveličanja del, vse posvetne dobrote popustiti, in u prostovoljnim vboštvu vedno živeti. Zato je vse, kar je še premogel, med vboge razdelil, se beraško oblekel, in se k cerkvi Device Marie podal, kder je en čas vbogaime prosil, več del pa po dnevi u cerkvi, ponoči pred cerkvjo molil, in le kaj malega na terdih tleh pod milim nebom pospál. Postil se je vsak dan, in ako je obilno milošne prejel, je le malo kaj za se obderžal, vse drugo pa je med druge vboge razdelil.

To ojstro življenje ga je toljko spremenilo, da ni bil več poprejšnimu podoben; zato ga tudi poslanci njegovega lastnega očeta, ki so nekdaj doma mu stregli, zdaj pa u Edeso ga jiskat prišli, niso spoznali, če ravno je on dobro jih poznal. Njegovo ojstro in sveto življenje se je vsim čudno zdelo, in kmalo so ga ljudje za velikega služavnika božjega imeli, ki svojoj molitvijoj pri Bogu veliko zamore. Take hvale se zogniti, sklene Edeso zapustiti, gre na barko, in se Bogu pripusti, kamor ga on prepeljati hoče. In glej! barko, ktera je bila u Laodiceo namenjena, vihar blizo Rima prižene; in iz tega je sv. Alekš sklenul, da je božja volja, naj bi u domačem kraji speljal, kar je u Edesi Bogu obljubil.

Ko u Rim pride, naj poprej sedem poglavitnih cerkev objiše, ter Boga za pomoč prosi, da bi svoj terden sklep vboštva in neznanosti izpeljati mogel. Na to gre proti svojmu domu; po poti pa sreča svojga očeta u sredi strežajev, in ga kakor neznan berač serčno ogovori in ponižno poprosi rekoč: „Imejte, žlahen gospod! u imenu Jezusa vsmilenje s menoj vbogim romarjem, in najte mi kak kotec u vaši hiši, da ondi bivam; Bog vam bo vašo dobroto obilno povernil.“ Milo ga Eufemian pogleda, pa nikolj bi si ne bil mislil, da je born berač njegov sin, če ravno je bilo njegovo serce toljko ganjeno, da mu njegove prošnje nikakor ni mogel odrečti. Torej vkaže služavnikam, mu doma prebivaljšče odkazati, in ga vsak dan potrebno preživeti. Peljajo ga u hišo in pod stopnicami alj štengami mu kraj odločijo, kder bo stanoval. Tamo je prebival sv. Alekš do konca svojga življenja, in živa duša ga ni spoznala. Po volji božji so se ga domači služavniki sčasoma naveličali, ga zaničevali, za norca imeli, u njega pluvali, s pomijami ga polivali, in še več hudega mu prizadjali. Pa sv. Alekš je vse voljno preterpel, in jim žal besedce rekel ni. Nar težej mu je bilo se svojim starišem in svoji nevesti ne razodeti, ki so mu vedno pripovedvali, kako jih je njih Alekš zapustil in po sveti šel, in ker jih je dostikrat slišal zdihovati. Pa s božjo pomočjo se je terdno zatajil in premagal, da bi le bil do smerti se pokoril. Nikdar ni svoj kotec zapustil, razen kedar je u cerkvo šel; vsako nedelo je svete zakramente prejel in u cerkvi dolgo časa molil in svete reči premišloval. U svojem koticu je alj molil, alj pa svete bukve bral; vsak dan se je ojstro postil, in kar so mu boljega alj od več u živež poslali, je sam sebi pritergal in pa drugim vbogim dal. Na terdih tleh je ležal in pa nevsmileno se pokoril. Bridko martro in podobo Matere božje je vedno pri sebi imel; to ga

je nar bolj navdalo in vterdilo u sveti vojski zoper svet, lastno meso in pa hudiča. Celih 17 let je tako u očetovi hiši bival in se premagoval; zdaj pa je Bog sklenul, mu za njegovo zmago nebeško krono podeliti. Bila mu je od Boga ura njegove smerti naznanjena. Sv. Alekš gre še po navadi u cerkvo, ter svete zakramente pobožno prejme. Domu pridši popiše na listek celo svoje življenje, kdo da je, zakaj je svoj dom popustil, kodi je hodil in vse to; po tem pa zavije listek, in ga u roki terdno derži, dokler leta 403 mirno u Gospodu zaspi.

O smerti njegovi je bil oče Eufemian s cesarjem Honoriom ravno pri božji službi, ktero je tedajni papež Inocenci I. sam opravljal. Na enkrat se po cerkvi čudno zasliši glas: „U Eufemianovi hiši je velik služavnik božji umerl!“ Papež in cesar barata Eufemiana, „kakega služavnika bi u svoji hiši imel?“ On pa jima odgovori: „Ne vem drugega, kakor berača, ki že dolgo časa pri meni biva.“ Vsi trije hitijo na dom, in sv. Alekša že mertvega najdejo. Papež vzame mu listek iz roke, in ko ga glasno prebere, se čuje, da berač ni drugi kakor dolgo že pogrešan Alekš, preljubleni sin Eufemiana. Vse se je na tem zavzelo in na glas jokalo. Očetu je bilo omedleti. Mati priteče jokaje, pade na sina, ga objemlje, kušuje, s solzami vmiva njegovo obličje, in vpije: „Moj sin! moj sin! zakaj si ti meni to storil?“ Žena plaka, milo zdihuje, in se vtolažiti ne da. Vse je neizrečena žalost topila. Kmalo se je od te prigodbe po vsem mesti zvedilo, in ljudi brez števila je od vsih krajev privrelo, rajnega videt in poljubit. Veliko čudežev se je u pričo zgodilo. Papež vkaže sveto truplo u cerkvo sv. Petra zanesti, kder je 7 dni vsakimu na ogled bilo izpostavleno; potem pa so ga s veliko častjo pokopali, in pozneje u cerkvo svetega Bonifacia prenesli. Na mestu pa, kder je bila Eufemianova hiša so krasno cerkvo sv. Alekša pozidali. Sv. Alekš se ne le u naših, temuč tudi u jutrovih krajih visoko časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Alekš je zapustil svoj dom, premoženje, posvetne dobrote in vse kar je imel, da bi le ložeji u nebesa prišel. Kaj pa si že ti za nebesa storil? kaj zavoljo njih zapustil? Morde je tebi za svet in njegove dobrote več ko za nebesa? morde tu veselo in grešno živeti hočeš, in vendar še enkrat u nebesa priti želiš? Pa ne mehka, ampak težavna pot te zamore u ne-

besa pripeljati, kakor svetiga Alekša. Scer Bog ne tirja od tebe, da bi ravno tako beraško in zaničlivo živel, kakor sv. Alekš, vendar hoče, da bi se za nebesa po vsi moči trudil in se vsega posvetnega tvegal, kar kolj ti u nebesa brani; zakaj svet ljubiti in pa u nebesa priti mogoče ni. Zato ne pozabi, kar Jezus veli: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in lekteri se za-nj vojskujejo, ga bodo dosegli.“

2. Veliko se ti gotovo zdi, da je sv. Alekš svoj dom in vse posvetno popustil in tako vbožno in ojstro živel; pa še veči je to, da je toljko let in u toljkih skušnjavah terden in stanoviten pri svojmu sklepu ostal, in sebe kakor vse skušnjave serčno premagal. Vse to je zamogel s pomočjo, ktero si je od Boga sprosil. Kako pa kaj ti svoje dobre sklepe spolnuješ? Dostikrat si morde že za terdo obljubil, poboljšati se, in bolj skerben za izveličanje svoje biti; pa kako hitro od svojga naprejvzetja odstopiš, kako hitro svojo obljubo pozabiš, u dobrem opešaš, in se u stare grešne navade podaš! Ni zadosti začeti, pa ne tudi serčno do konca speljati. „Le, kdor do konca zvest ostane, bo zveličan. Zastonj ti je in nič ti ne pomaga,“ uči sv. Gregor, „kaj dobrega storiti, kar pa pred koncam svojga živlenja spet opustiš; kakor je zastonj letel, kdor je ostal, preden je na odmenjen konec priletel.“ Zato prosi, kakor sv. Alekš, Boga za dar stanovitnosti, da po njej svet in skušnjave premagaš, in enkrat krono srečne zmage zadobiš.

Molitva.

Bog! ki si svojmu spoznovavcu svetimu Alekšu milostlivo pomagal, svet in njegove dobrote serčno popustiti, in vse skušnjave stanovitno premagati: dodeli tudi nam svojo pomoč, serce svoje od posvetniga odtergati, in za nebesa stanovitno se vojskovati. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVIII. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Simforoza in 7 sinov, mučenikov.

Sv. Simforoza je bila žena rimskega vojskovodja Getulia, kterima je Bog 7 ljubih in pobožnih sinekov dal. Reklo se jim je po versti: Krescenci, Julian, Nemezi, Primitivi, Justin, Staktej, in pa Eugeni. Živeli so u Rimu za cesarja Adriana, pod katerim so kristiani hudo bili preganjani. Nje u pravi veri poterditi, in jih opominati, naj bi se k prihodni vojski alj skušnji za vero zvesto pripravljali, se je podala sv. Simforoza s svojim možem in pa svakom Amanciom s sedmem otroci vred iz Rima u Tivoli. Cesar to zvedši pošle svojga oblastnika Cerealia za njimi, ter mu vkaže, Getulia in Amancia

poprijeti, in u Rim pripeljati. Cereali, še nevernik, gre voljo cesarjevo izpolnit, Getuli in Amanci pa ga pregovorita, da sam kristian postane. To cesarja toljko vjezi, da oblastnika s Getuliam in Amanciom vred zapreti in po mnogih mukah vse tri ob glavo djati vkaže.

Lehko si je sv. Simforoza mislila, da u kratkem tudi na njo versta mučenja pride; ker pa si je u skerbi bila, da bi vtegnul kteri njenih še nježnih sinekov iz straha pred mukami od prave vere odstopiti, s njimi Tivoli popusti, in se u stranski bolj samoten kraj poda, da bi jih še bolj h keršanski serčnosti obudila. Živo jim je pravila, da je neprecenliva milost božja, za Jezusa življenje dati, in da vse terplenje, ktero se zavoljo njega prestoji, ni nič proti neizrečeni časti, ktera je mučenikom u nebesih pripravljena. Zakaj terplenje in muke se u kratkem prestojé, neskončno pa je za nje u večnosti plačilo. Prav ljubeznivo jih opomina, naj po svetem izgledu svojga očeta Getulia in pa strica Amancia nepremaklivo terdni u sveti veri ostanejo. Nekdaj pobara Eugenia, nar mlajšega svojih sinov: „Kaj bi kaj počel ti, mojo dete! ko bi te morali, malikom darovati alj pa bi te nevsmileno do kervavega raztepli?“ Nedolžno dete pa pravi: „Ljuba mati! raj bi se dal na male kosce raztergati, ko pa da bi zlodjem daroval!“ — „Bi se pa nič ne bali,“ reče mati dalej vsim skupej, „ko bi vas rabeljni zgrabili, in nevsmileno umoriti žugali? Bi se nič ne vstrašili, videti pred seboj ogenj, meč, alj drugo mučevno orodje za vas pripravleno? Bojim se, bojim, ljubi

moji otročiči! da bi vam kej serce ne vpadlo, in vi Jezusa zatajili?“ — „Tega nikdar nikolj, preljuba mati!“ odgovori Krescenci; „jaz in vsi moji bratji vam za terdo obljubimo, da nobena še tako strašna in grozovitna reč nas premagala ne bo, da bi Jezusa zatajili.“ To je sveto mater silno vtolažilo; opomni jih k molitvi in sama s njimi priserčno moli, naj bi jim Bog dal, namenjeno terplenje stanovitno prestati.

U kratkem je prišla za nje strašna ura. Cesar Adrian reče sv. Simforozo s otroci vred pred se pripeljati, in jim vkaže pri ti priči malikom darovati, če ne, jim je nevsmilena smert gotova; naj se le pripravijo. Neprestrašeno mu sv. Simforoza odgovori: „Ni potreba nobene više priprave, nobeniga pomislika. Terden sklep sim storila. Nikakor malikom ne darujem. Edine želje imam, svoje življenje njemu u dar prinesti, ki je za mene umerl.“ Takega odgovora se grozovitnež ni nadjal; zato ves serdit vkaže svetnico u malikovavski tempel vleči, jo grozovitno raztepsti in za lase obesti. Med toljko strašnimi mukami je sveta mati svojim otročičem serce delala, rekoč: „Ne vstrašite se tega, ljubi otroci! kar jaz terpim; jaz rada terpim, rada umerjem za Jezusa. Nič se ne bojte. Serčni bodite. Spomnite se izgleda svojga očeta, in na me glejte; le serčno za nama! Terplenje je kratko, vesela čast pa, ktera je nam pripravlena, je večna.“ Zvesto jo otroci poslušajo, vsi pripravleni, popolnoma jo vbogati. Cesar pa, tem pogovorom konec storiti, zapové ji velik kamen na vrat obesti in jo u vodo vrečti. Tako je sv. mučenica svoje življenje s častitlivo zmago sklenila leta 138.

Drugi dan vkaže cesar njenih 7 sinov pred se pripeljati, jih omiluje, da so sirote brez očeta in matere, in jim obljubi, za svoje sine jih vzeti, in po očetovo za nje skerbeti, ako ga vbogajo in malike molijo. Če bodo pa terdovratni, kakor njih stariši, jih naj grozovitneja smert čaka. „In ravno to je,“ mu odgovori Krescenci, „kar mi želimo in hočemo, namreč, da kakor naši stariši, za Jezusa umerjemo. Ne prilizovanje, ne žuganje tvoje, tudi vse muke in terplenje ni kos od Jezusove vere nas odverniti.“ Cesar jih vendar še en čas s lepim nagovarja, jim obljube dela, in še žuga; ker pa vidi da kaj ne opravi, se razserdi, reče pred tempelnom sedem stebrov postaviti, stanovitne kristiančike na nje obesti in jih nevsmileno mučiti. S železnimi vintami so jim vse ude raztegovali, da

so se reveži vsim pričijočim grozno vsmilili. Oni pa so u svojih strašnih mukah Boga na glas hvalili, in se še svojga terplenja veselili. Grozovitnega cesarja je bilo sram, da so ga slabi otroci vžugali; vkaže jih berž umoriti, kakor se je tudi razno zgodilo. Krescenciu so gerlo prerezali, Julianu perse, Nemeziu serce, in Primitivu trebuh prebodli, Justinu so ude porezali, Staktea s pšicami vstrelili, Eugenia pa, nar mlajšega, so od pers na dvoje razcepili. Tako je sedmero sinov svete Simforoze častitlivo premagalo, kakor nekdaj sedem Makabejskih sinov za brezbožnega kralja Antioha.

Nauk in posnema.

1. Komu bi ne dopadla serčna stanovitnost, s kateroj so sv. Simforoza in njeni sini naj grozovitneji muke in smert preterpeli, raji ko da bi Boga s odstopam od prave vere razžalili. Kaj pa da ti nisi tako stanoviten in serčen, kedar te ktera skušnjava napade? kaj da se ji tako hitro premagati daš? Nikdar ne boš ti tak močno skušan, kakor je bila sv. Simforoza in njeni sinovi; terplenje in smert jih premagati ni mogla, tebe pa večkrat kaka mala reč premoti. Ti seer tudi praviš, kedar grevengo moliš, da hočeš rajše umreti, kakor s enim samim grehom Boga žaliti; alj koljko tvoje besede veljajo, se u kratkem pokaže; perva grešna priložnost, zapelivca sladka beseda alj kaka majhna zguba, ki ti proti, je dostibart zadosti, da vso svojo obljubo pozabiš in Boga u novič žališ. Kaj bi še le bilo, ko bi ti za živlenje šlo, kakor svetim mučenikom? Zato obžaluj svojo nestanovitnost in prosi Boga za potrebno serčnost.

2. „Terplenje je kratko, vesela čast pa, ktera nam je pripravlena, je večna;“ s tim besedam je sv. Simforoza svojim sinam serčnost k terplenju delala, in jih vse muke za Jezusa voljno prestati opominala. Tudi ti si te besede k sercu vzemi, da boš svoje terplenje, ki ti ga moder in ljubeznivi Bog pošle, bolj poterpežlivo prenesil. Veš, da brez terplenja nobeden človek ne more biti, dokler u solzni dolini živimo? Ne pozabi tudi, da je vse sedajno terplenje le kratko; čez malo časa bo vse minulo. Srečen, kdor to kratko terplenje iz ljubezni do Boga voljno prestoji; njemu se pripravla nebeško veselje, kterega konec ne bo. Praviš: „je koj hudo terpeti!“ rad ti verjamem; pa ko bi še sto in sto bart toljko terpeti imel, tolaži se s besedami sv. Paula, ki pravi: „Menim, da terplenje zdajnega časa ni veliko proti prihodni časti, ktera bo nad nami razodeta.“

Molitva.

Prosimo te ponižno, vsmileni Bog! dodeli nam, ki spomin sv. Simforoze in njenih sinov, marternikov, obhajamo, po njih priprošnji enkrat s njimi pri tebi u nebesih se veseliti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIX. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Vinceuc Paulan, Lacaristev in vsmilenih sester duhovni oče.

Sv. Vincenc Paulan je bil rojen na Francozkem leta 1576. Njegovi stariši so bili vbogi pa bogaboječi kmeti. Majhen fantič je doma ovce pasil; dvanajst let starega pa so u šole dali, kder se je toljko pridno učil, da je u kratkih letih učitelj bogoslovstva izvolen bil. Nekaj časa potem se je zavoljo posebniga opravila u Marzel namenil, nazaj gredé pa so ga Turki vjeli, obropali, ranili, in vklenjeniga u Afriko u sužnost odpeljali, kder je za prave vere del veliko prestati imel. Tri razne gospodarje je služil; sledni je bil Mameluk, ki je iz gerde dobičkarije od katolške vere odstopil, in po tursko živel. Sv. Vincenc mu je zvesto služil, in na delu svete pesme prepeval. Gospodinja njegovo petje sladko posluša; in ko ji sužen sv. Vincenci naukov naše svete vere pové, možu očita, da je toliko sveto vero zatajil. Možu se vest obudi, da se je sčasoma tudi zmote in hudobije prepričal, ter s njim srečno na Francozko pobegne. Tu je dve fari s svetoj gorečnostjoj oskerbval. Sv. Frančišk Zalezi, ker je mnogo od njegovih čednost in svetega živlenja slišal, mu je tudi svoje nune, ktere je vpeljal u Parizi, u skerb sporočil, in sv. Vincenc je 40 let potem za nje pridno skerbel. Sv. Zalezi ga je s kratkim besedam prelepo pohvalil, ker od njega pravi: „Ne poznam boljšega mašnika, kakor je Vincenc Paulan.“

U letu 1625 je osnoval sv. Vincenc u Parizi u hiši imenovani sv. Lacara družbo duhovnikov, ki pa po meniško skupej živijo s to posebno obljubo, svete apostolske misione na deželi opravlati. Sam jim je bil u tem živ izgled. Blizo 85 let starosti je včakal, pa več del svojga živlenja je po deželi kmete in druge priproste ljudi učil. Svoje podložne duhovnike, Lacariste imenovane, kakor se jim še dan današen pravi, je u vsim skerbno vodil, kar je bilo za apostolske misione pripravno, da bi le njih pridge in nauki več zdali. Dobri

verni so radi tudi u ti dober namen pripomogli, in papež Urban VIII. je u letu 1632 to misionsko bratovšnjo poterdil. Kakor za potreben nauk, ravno tako je tudi za vsako drugo dušno in telesno potrebo ljudi preskerbeti si sv. Vincenc po vsi moči prizadeval. U ta namen je razne hiše in betežnice oskerbel in osnoval, u katerih so vbogi, betežni in postarani, bolniki in oslableni, sirote in drugi siromaki potrebno pomoč najšli. Noč in dan je mislil, kako bi enim alj drugim potrebnim u pomoč prišel, da bi le vsakimu bilo pomagano. Naj veči dobro je menda bolnikom skazal, ker je njim u postrežbo vsmilene sestre u družbo sbral in vpeljal, ktere še dan današen po vsih krajih sveta čuda keršanske ljubezni delajo. Ravno tako je še druge siromake drugim družbam u skerb sporočil, katere od njegà vpeljane še zmiram človeštvu neizreklivo dobrega storijo.

Sam za se pa je sv. Vincenc prav vbožno in ojstro živel. Terdo se je postil, in molil, kar mu je bilo mogoče. Če ga je kdo za kak svet pobaral, je vselej poprej s kratkoj molitvijoj Boga razsvetlenja prosil, preden je kaj svetoval. Tudi od doma nikolj ni šel, da bi se ne bil poprej u kratki molitvi Bogu za pomoč priporočil. Domu pridši pa je vselej dobro premislil, ali bi ne bil kaj zgrešil alj opustil, kar bi bil mogel u prid bližnega storiti. Vsak naj manjši, tudi nepremišleno storjen pregrešek je sam nad sebej ojstro kaznoval. S velikim grehom pa svojo vest nikolj ni obtežil. Čistost in nedolžnost je vedno neoskrunjeno ohranil, če ravno je večkrat u hudi nevarnosti bil. Že iz mladega ni mogel kaj nespodobnega čuti, alj kaj grešnega videti. Kder je le mogel, je po vsi moči ovarval, da ni kdo Boga žalil, in u serce ga je zabolelo, slišati, da je kdo koga u greh napeljal. Takim je vedno ojstro pridgoval, ker je bil živo prepričan, da se Bog bolj ne žali, ko po zapelivosti, ktera duše bližnih u pogublenje spravlja. Nasproti je povsodi ljudi opominal, ne le za svoje, temuč tudi za zveličanje bližnega skerbeti, ker Bogu od tega nič prijetnejšega ni.

U ta namen je svoje u misionsko družbo sbrane duhovnike ne le u bližne kraje, temuč tudi na Poljsko, Šotlansko, Irlansko, in clo u Indio in druge dalne kraje razpošiljal, in jih opominal, si skerbno prizadevati, naj bi nevernike k pravi veri spreobernili, kristiane pa u keršanskem živlenju vterdili; kar je tudi sam povsodi, kamor kolj je prišel, zvesto storil. Posebno so takrat krivoverci, Janzenisti imenovani, svoje zmote med katoličane trosili; sv. Vincenc pa je njih krive in zapelive nauke serčno overal, dušne pastirje o tem k skerbni

pazlivosti opominal, in škofe ponižno prosil, naj bi se zoper te krivoverce u sbor sbrali, njih zmote svetimu očetu papežu razodeli, in njih krive nauke overgli. Verne pa je svaril, naj bi nikar po ti zmoti ob pravo vero se spraviti dali; zakaj „vera zgubljena, vse zgubljeno,“ so bile njegove resnične besede.

Po visoki starosti, še več pa po takih neutrudlivih težavnih delah, in po ojstrem spokornem življenju je sv. Vincenc sčasoma močno opešal; Bog mu pošle kratko nevarno bolezen, da bi ga po njej k sebi poklical. Brez odloga se da s svetimi zakramenti previditi, opomni še enkrat svoje k stanovitni gorečnosti za prid in zveličanje bližnega, po tem pa se s molitvijo in serčno pobožnostjo k smerti pripravlja, in kakor veseliga serca, ravno tak veseliga lica mirno u Gospodu zaspi leta 1661. Bog ga je po njegovi smerti s mnogimi čudeži poveličal, papež Klemen XII. pa med svetnike vbral.

Nauk in posnema.

1. Sv. Vincenc je vedno za prid in zveličanje bližnega skerben bil, in si po vsi moči prizadeval, vsepovsod razžalenje božje odverniti, in ljudi k pobožnimu življenju napeljati, ker je vedel, da Bogu pred vsim drugim skerb za izveličanje duš dopade. Tudi ti, kristian! imaš gotovo priložnost, ravno tako storiti. Posebno stariši in predpostavleni imejte vedno skerb za duše svojih otrok in podložnih, katire vam je Bog sam sporočil, in jih bo tudi enkrat iz vaših rok terjal. Pa tudi vi mladenči in deklice pomagajte eden drugimu k izveličanju s lepim naukom, s ljubeznivim posvarjenjem in pa s pobožnim izgledom. Varujte se pa skerbno koga u greh zapeljati. Hujše, je menil sv. Vincenc, se Bog žaliti ne more, kakor po zapelivosti bližnega, po kateri se njegova duša pogubi. Zapelivec je hudičev najemnik in služavnik, kteriga se hudič posluži, kder sam nič ne opravi. Kdor pa hudiču pomaga, bo tudi s njim enkrat delež imel, kedar Jezus na sodbi poreče: „Poberite se od mene, vi prokleti, u večen ogenj, kteri je hudiču in vsim njegovim angelam, to je pomagačem, pripravlen.“

2. Od sv. Vincenca Paulana se bere, da je veseliga serca in obraza umerl; gotovo ga je spomin u smertni uri veselo tolažil, da je ves čas svojga življenja nedolžno živel, si za čast božjo in zveličanje bližnega gorče prizadeval, in dobrega kar kolj mu je bilo mogoče storil. Kaj pa boš ti človek u svojmu sercu na sledno uro občutil, ki le sladno in pregrešno živiš, si u službi božji nemarn, in za dobre dela celo nič ne skerbiš? Tvojo serce ne bo veselo, ampak polno grenke žalosti, ktera se bo tudi na tvojem

obrazu očitno vidila; zakaj grehi tvoji te bodo takrat pikali in terpinčili, za katere zdaj še ne porajtaš, ktere brez pomislika vganjaš, se jih ne izgrevaš in morde še ne ispoveš. Ob sledni uri namreč boš vse na tenko videl, kar kolj si bil u življenju hudega storil, in to bo tvoja nar veči bridkost. Hočeš pa, kakor sv. Vincenc veselo umreti, živi kakor on pobožno, varuj se vsakega greha; ako si pa grešil, stori brez odloga pravo pokoro, in skerbi, da si boš obilno dobrih del nabral, ktere te bodo u smerti tolažile in u srečno večnost spremile.

Molitva.

Bog! ki si sv. Vincencu Paulanu milost dodelil, obilno dobrega storiti: daj tudi nam, ki njegovo zasluženje častitlivo spoznamo, svojo pomoč, po njegovem svetem izgledu zvesto ravnati. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Marjeta, devica in mučenica.

Sv. Marjeta, devica in mučenica, je bila u Antiohii od bogatih, tode ajdovskih starišev rojena. Njeni oče Edezdi po imenu, je bil ajdovski pop alj duhovnik; mati pa ji je že zgodej, ko je Marjeta še u zibeli bila, umerla. Zato jo je oče na kmete u amstvo dal. Njena ama je bila pobožna kristiana, tode na skrivnem iz straha pred sovražniki kristia-

nov. Kakor je sv. Marjeto s svojim mlekom dojila, ravno tako jo je sčasoma keršanske vére skerbno učila. Rada ji je od svetih mučenikov pravila, ki so za Jezusa kerv prelili, in tako ji je serčne želje obudila, tudi priložnost dobiti, za Jezusa življenje dati. Ko je toljko odrastla, da se je pameti zavedla, je bila u sveti véri že popolnoma podučena, za to je hotla keršena biti, in že pri kerstu je Jezusu vedno devištvo obljubila, in želje obudila, njegova mučenica biti. Kar je toljko želela, se ji je u kratkem spolnilo.

Odrašeno oče spet na dom vzame; ko pa iz njeniga ponižnega in sramožlivega zaderžanja spozna, in tudi od drugod zvé, da je kristiana, se razserdi in jo k sebi zakliče, ter ji pravi: „Je li res, da si kristiana, kakor čujem? Menda se vendar nisi dala tako daleč zmotiti?“ — Vsa krotka sv. Marjeta očetu ponižno odgovori: „Res je oče! tudi mene je neskončno vsmilen Bog u svoje kraljestvo poklical, in že se smem nevesta Jezusova imenovati!“ Oče ji reče: „Kdo saj te je u to neumnost zapeljal? Ne veš kaj hudega te čaka, ako kristiana ostaneš?“ in jo s prilizunenimi besedami in mnogimi obljubami, pa tudi s strašnim žuganjem od keršanstva odverniti skuša. Ker pa vidi, da s vsim nič pri njej ne opravi, ji serdito reče: „Odslej nisi več moja hčera, temuč le sužnja.“ Vkaže ji se u borne raztergane cape preobleči, jo iz hiše spodi in krave past zažene. Mislil je, tako jo na druge misli spraviti. Sv. Marjeta pa je vse voljno prestala, s vsim bila zadovoljna, pridno pasla, in na paši molila in svete pesmi pela.

Vse to očeta še bolj stogoti; gre in sam jo mestnimu poglavarju izda, naj bi jo za del keršanstva ojstro kaznoval. Poglavar, Olibri po imenu, se zavzame nad njeno lepoto in priljudnostjo, in želi jo za ženo vzeti, če se keršanstvu odpové. Začne se ji prilizovati, jo hvaliti in omilovati, kako jo je škoda, ker je še tako mlada in toljkanj lepa, pa vendar jo grozovitno terplenje čaka, če se véri ne odreče; obetal ji je, kar kolj je še mogel, obilno veselja, veliko bogastva in visoko čast, naj bi le malike molila. Pa vse zastonj; hujši ko jo je skušal, bolj terdna je bila; za Jezusa terpeti in umreti ji je bilo ljubši ko dobrote celega sveta.

To je poglavarja toljko razkačilo, da jo vkaže do nagega isleči, in s šibami tako nevsmileno stepsti, da ji je kerv po vsem životi curkoma tekla; in še mu ni bilo zadosti; reče jo še s železnimi grebeni po vsem životi razmesariti, da je bilo premilo jo pogledati. Sv. Marjeta pa u toljkih mukah še besedce ne zine, temuč nepremakneno u nebo gleda, in pa

vse voljno preterpi. Na to jo vkaže u ječo zapreti; tamo sv. Marjeta na kolenih Boga hvali, da ji je dal vse to serčno premagati, in se mu še u prihodno za njegovo pomoč priporoča. Tudi je Bog pripustil, da se ji u ječi sam peklenšek u lintverski podobi prikaže, kakor bi jo mahoma požreti hotel; pa kakor je sv. Marjeta poprej grozovitnega poglavarja premagala, tako je tudi zdaj hudiča zmagala; vzela je namreč sv. križ u roke, in s njim je hudega odpodila. Bog pa ji je po toljki zmagi nagloma rane čudno ozdravil, po svojem angelu jo potolažil in še u prihodno svoje pomoči zagotovil.

Drugi dan vkaže poglavar jo spet pred se pripeljati, da bi jo še enkrat skušal. Ko mu jo vso zdravo pripeljajo, ji reče: „Glej! kako te maliki ljubijo, da so te tako naglo ozdravili; bodi jim hvaležna in daruj jim!“ Serčna devica pa mu odgovori: „Tvoji mertvi bogovi me niso ozdravili, temuč Jezus, božji Sin, kteri po svoji milosti dušo grehov, telo pa ran reši, in svojim vernim pomaga; in še enkrat tipovem, stobart raji umerjem, prej ko Jezusa zatajim.“ Ker se tedaj stanovitna devica ni dala zapeljati, se poglavar grozno razserdi, ter jo vkaže s razbelenimi plehi po životu žgati, in na rokah in nogah zvezano u kad polno vode vreči, da bi alj še več terpela alj po vtonila. U tem terplenju pa je sv. Marjeta nar slajši veselje občutila, in ravno o tem se je glas iz nebes zaslišal: „Pridi, nevesta Kristusova! Pojdi u prebivaljše svetnikov. Prejmi krono večne časti!“ In ker se je vmes zemlja stresla, so se vsi pričijoči zbali; veliko jih je pri ti priči se spreobernilo, ki so očitno spoznali, da so kristiani. Olibri pa se je punta zbal, in brez odloga veli ji glavo odsekati. Sv. Marjeta s veseljem rabeljnu glavo podá, in tako svojo čisto in sveto življenje za Jezusa konča u letu 175.

Nauk in posnema.

1. U kako visoki časti je sv. Marjeta čistost in nedolžnost imela, da je zavoljo nje vsih posvetnih dobrot se tvegala in raji strašne muke in grozovitno smert prestala, kakor pa deviško čistost zgubila. Koljko pa kaj tebi sveta čistost velja? Peklenski skušnjavec ti morde po zapelivem svetu šepeta: Nečistost ni tak velik greh, je le človeška slabost! — Ali boš pa raji satanu in zapelivemu svetu verjel ko Bogu? Naj bi nečistost ne bila velik greh, ali bi ga pravičen Bog tako strašno kaznoval, da noben greh tako? Lehko to spoznaš u občnem alj vesolnem potopu in u živem ognju, kteri je

za nečistosti del mesta Sodoma in Gomora pokončal. Zapomni si, kar sv. Paul piše: „Ne motite se, nečistniki in prešestniki nebeškega kraljestva ne bodo posedli.“ Nečistnik torej še upati ne smé izveličan biti, dokler resnične in stanovitne pokore ne stori. Pa kako težko je nečistemu pravo pokoro delati, ker nobena pregreha se bolj ne vkorenini, in nobena človeka u veči hudobije ne vpelja, kakor nečistost. In kaj je večkrat konec te pregrehe? Alj terdovratna nespokornost, alj pa nesrečna obvuplivost; za obema pa gotovo pride večno pogublenje. Pomisli torej, ali je nečistost le samo človeška slabost alj veliko več grozen greh?

2. O kako veselo je gotovo sv. Marjeta umerla, ker je o svoji smerti glas iz nebes čula, kteri jo je vabil prejeti nebeško krono? Hočeš tudi ti tako veselo in srečno umreti, in o smerti k nebeški kroni povabljen biti, premagaj tudi ti, kakor sv. Marjeta, serčno vse skušnjave sveta, mesa in hudiča, posebno kedar boš zoper sveto čistost skušan. Hujših sovražnikov res nimaš, kakor so svet, meso in hudič; pa nič ti ne morejo, ako sam nočeš. „Hudič je kakor pes na ketni,“ pravi sv. Auguštin, „ki laja in popasti želi, pa nobeniga vgrizniti ne more, razen kdor sam hoče in se mu bliža. On ne sili, temuč le napeljuje; on nas privoliti ne primora, temuč le želi.“ Ravno tako je s svetom in mesom. Skušnjava nas u greh ne sili, dokler u njo ne dovolimo; ako pa u skušnjave privoliš, nebeško krono zapraviš. Kaj pa ti pomaga časno veselje in posvetne dobrote, ker veš, da „svet prejde, in vse njegovo poželenje.“ Zato pravi tudi Jezus sam: „Kaj pomaga človeku, naj si cel svet pridobi, na svoji duši pa škodo terpi.“

Molitva.

Bog! ki si sveto Marjeto devico po srečni zmagi u strašnih mukah svojga kraljestva deležno storil: dodeli nam, te prosimo, po njenih izgledih in priprošnji tudi k tebi enkrat priti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Justa in Rufina, kerš. lončarici.

Za cesarja Diokleciana, ljutega preganjavca kristianov, ste živele u Sevili na Španskem dve devici bližne žlahte, Justa in Rufina, ki ste skupej prebivale in se s lončarskim delom živile. Znale ste namreč lične glinaste posode delati, koje ste prav po ceni prodajale, in kar ste skupile, večdel med vboge in preganjane kristiane razdelile. Zastran njune

pobožnosti, krotkosti in vsmilečnosti do vbogih, njune poštenosti in delavnosti je nje vse rado imelo, clo pagani so nje visoko obrajtali. Alj Bog je hotel njune čednosti in njuno terdo véro še bolj raznaniti in njima priložnost dati, si še veči plačilo za nebesa zaslužiti.

Pagani namreč so ravno sopet godovje svoje boginje Venere obhajali. Pri tem bezbožnem aldovanji so mnogoverstne posode rabili; torej pridejo paganke ličnih posod od pobožnih devic nakupit. Prinesle so seboj neko podobo te boginje. Alj keršanske devici jim posode k takšni grešni rabi na prodaj ne spusté, da bi se ne vdeležile malikvavskega djanja in tako ptujih grehov krive ne postale. Paganke serdite po sili u štacuno sterejo in jima vse posode potruplejo, podobo boginje ondi pustivši. Justa in Rufina pa zločasto podobo zgrabite in na ulice zalučate, da se na drobne kosce razleti. — Trume paganov zdaj pribrujejo, popadejo kristianke, nje ženejo pred deželskega poglavarja Diogeniana, ter ji zatožijo, koliko nečast ste boginji storile. Devici obstojite, kaj ste včinile; serčno spoznate, da ste kristianke, ki nobeniga malika, ampak le samo živega Boga molite, in da se nikdar malikvanja vdeležile ne bote.

Sodnik ji vkaže na tezavnico razpeti, s železnimi grebeni tergati, in potem u temno ječo vreči, kder ste lakote, žeje in mnogo drugega hudega konec jemale. Čez nekaj dni ju da sopet pred se pripeljati, in malika s kadilom pred nji postaviti, naj mu darujete. Ker pa se tega stanovitno branite, nji da zvezati, in zvezane po robidastih, kamnitih ulicah mesta okolj vlačiti, ter vse pobite in na pol žive sopet zapreti. Ko Justa u temnico pride, odrešeniku svojemu, kojemu iz ljubezni je te muke veselo prestala, svojo dušo izročivši umerje. Rufina pa Boga neprenehoma hvali, da jo je vredno storil, zadel svete vére kaj terpeti; zadnič jo s vervi zadušijo in njeno truplo sožgejo. Častita smert teh dveh svetih devic se je zgodila 19. julia leta 304 po Kristusu. — Sabini, tačasni Sevilski škof, je truplo sv. Juste iz jame, kamor so jo vergli, vzdignul, kosti in pepel sv. Rufine posbral, ter jima keršanski pogreb oskerbel.

Nauk in posnema.

1. Sveti devici Justa in Rufina ste bile pripravlene, vse zgubiti, clo življenje dati in kerv preliti, da bi le dalne priložnosti u greh ne dale, alj k tai-

stemu kaj ńe pripomogle. Grehi, ktere drugi storé, kojih se pa tudi mi vdeležimo alj jih ne zabranimo, ker bi jih opoverniti znali alj imeli, se ptuji grehi zovejo. Ker smo torej krivi, da se zgodijo, se pred Bogom močno pregrešimo. Sv. apostol Paul opomina: „Ne vdeleži se ptujih grehov. — Ne vdeležite se nerodovitih del teme, ampak jih velikobolj kaznujte. Ločite se vsakega, ki nespodobno ravna in po nauku Kristusovem ne živi.“

2. Ptuj greh storiš, ako — greh svetuješ, ter tako vsih grehov, ki iz tvojega grešniga sveta izvirajo, deležen postaneš. Kdor človeku, ki se še s grehom ni soznanil, grešen svet da, ga pahne u brezden, iz kojega se bo težko, alj clo nikolj več vzdignul. Ja, ti že svojega brata dušo umoriš, ako ga le u nevarnost, priložnost, skušnjavo pripraviš, smerten greh storiti. — Ptuj greh storiš, ako — velevaš alj saj želje razodeneš, da bi se kaj hudega zgodilo. Sebi in svojemu bližnemu torej pogublenje nakloneš, ako hudobijo svojega serca po njem spolniš. — Ptuj greh storiš, ako s besedami, djanjem alj izgledom druge u greh napeljujes alj dražiš, u greh, kojega bi drugač ne storili. Če torej pričo drugih hudo storiš, se ptujih grehov vdeležiš, ker drugi tvojo grešno djanje posnemajo. Ako s slabim izgledom alj nesramnim govorjenjem u nedolžnih sercih želje do hudega obudiš, vsih grehov deležen postaneš, koje ti zapeljani storé in u koje potem tudi druge zapeljujejo. Edno gnilo jabelko cel veršaj zdravih, edna grintava ovca celo čedo, eden spačen človek cele hiše, soseske in okolice pokvari. Sv. pismo pa pravi: „Gorje taistim, ki pohujšanje dajejo!“ — Ptuj greh storiš, ako greh hvališ, ki vendar le gnus, grajo in kazen zasluži. Kdor greh hvali, je hudobnejši od tega, ki ga stori. Sv. apostol Paul uči; „Ne samo taisti, ki hudo storijo, ampak tudi, ki hudo drugih hvalijo, so smerti krivi!“ — Ako grešno djanje drugih izgovarjaš, lepšaš, pregreho častiš in hvališ, kdo se bo potem še greha bal in varval, ker namestu kazni le hvalo in plačilo najde; poštenost, sramožlivost, pobožnost drugih pa se zasmehuje in zaničuje? „Kdor hudobneža praviči, in pravičnega hudo sodi, oba sta gnusoba u očih Gospodovih.“— Ptuj greh storiš, ako greh zagovarjaš. Greh pa zagovarjaš, ako se za hudodelnika poskusiš, mu prav dajaš in ga zasluženi kazni odtegneš. Med hudodelnike pa slišijo vsi krivičniki, pijanci, požrešniki, tati, nečistniki, prešestniki, zapravlivci, obrekvavci in puntarji. Pred temi nas sv. Paul svari in opomina, naj se jih sogibamo. — Kdor se pa s njimi pajdaši, jim potuho daja, jih pod streho jemlje in tako podpira, da še višej svojo hudobijo dopernašajo, on u kraljestvi božjem, u večnem izveličanju deleža najdel ne bo. — Ptuj greh storiš, ako — hudo ne opoveraš, kedar bi to lehko storil, alj ker to storiti te dolžnosti tvojega stanu ojstro vežejo.

Premisli vse to, moj kristian, bodi si že oče alj mati, hišen gospodar alj gospodinja, družinče, hlapec alj dekla, sin alj hči; tenko se poprašaj, ali se že tudi ti enega alj drugega ptujega greha deležen storil nisi? — koliko-

bart si se že pogublenja svojega bližnega zakrivil? — koliko tožnikov te morebiti že na unem sveti čaka?

Molitva.

Očisti nas, o Gospod, vsih skrivnih, ovari nas vsih ptujih grehov, in nas podpiraj, se greham bližnih, ki bi našim dušam škodlivi bili, serčno vstavlati. Daj nam serčnost, se ptujim grehom vpirati, in se le samo tebe, sodnika živih in mertvih bati, da se nobena duša skozi našo zadolženje ne pogubi; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Maria Magdalena, spokornica.

Serčnostanovitna spokornica in ljubezni polna prijatlica Jezusova sv. Maria Magdalena je bila od bogatih in žlahnih starišev, kakor se misli, u Betaniji blizo Jeruzalema rojena. Njeni brat je bil Lacar, in sestra Marta. Po svojih stariših je Maria grad Magdalon u doto dobila; zato se ji tudi Magdalena pravi. Sv. Lukež od nje piše, da je bila pred spokorjenjem velika očitna grešnica u mesti, nečistosti, gizdosti in sploh razujzdanosti vdana, in mnogim u veliko pohujšanje. Tudi pové od nje sv. evangelist, da je Jezus sedem hudih duhov iz nje izgnal, kteri so jo u svoji oblasti imeli.

Njena sestra Marta ji je vedno prigovarjala, Jezusa nauke poslušati. S pervega je Maria svojo sestro le vbogala in

iz radovednosti Jezusa poslušala; pa ravno to jo je pozneje na pot spreobernenja pripeljalo; Bog je njeno serce k pokori nagnul, katero je brez odloga začela delati. Ko je namreč zvedla, da je bil Jezus od nekiga farizeja, ki mu je bilo Simon ime, na kosilo povablen, se odpravi in naravnost k njemu gre. Ni na drugo priložnost čakala, kder bi bila mogla s Jezusam samim govoriti, in ga odpušanja grehov prositi, da bi je drugi ne bili vidli; serčna žalost nad storjenimi grehi, in živo spoznanje grešniga revniga stana ji pokoja ne da; ni marala, naj se ji farizeji in drugi smejijo, naj jò zasramujejo, kakor radi, vse voljno prenese, da bi nikoljko s tem pohujšanje popravila, ktero je poprej bila dajala. Torej serčno u hišo stopi, kder je Jezus pri mizi bil, k njegovim nogam pade in se bridko razjoka. Toljko solz je stočila, da je s njimi Jezusove noge močila in svojmi lasmi jih otirala; potem vzame pušico žlahnega mazila, s njim Jezusa noge mazili in pobožno kušuje. U tem scer besedce ni rekla, pa njene solze in vse njeno vedenje je več pričalo, kako žalost njeno serce občuti, kakor vse besede. Jezus je za to dobro vedel; zato jo potolaži, rekoč: „Tvoji grehi so ti odpušeni.“ In dalej: „Tvoja véra ti je pomagala; pojdi u miru.“ Poprej pa, ko je Jezus to ji rekel, je še Simona posvaril, kteri je u tem sam pri sebi prederzno mislil: „Naj bi bil on prerok, tako bi vedel, kdo da je ona, ki se ga dotika; je namreč velika grešnica.“ Gospod Jezus, misli farizeja spoznavši mu tedaj reče: „Simon! imam ti nekaj povedati.“ On pa pravi: „Učenik, povej! Neki posojevavec je imel dva dolžnika; eden je bil dolžen pet sto denarjev, eden pa petdeset. Ker nista imela sčem plačati, je obema odpustil. Kteri tedaj ga bolj ljubi?“ Simon je odgovoril: „Menim, da tisti, kterimu je več odpustil.“ On pa mu je rekel: „Prav si razsodil.“ In se je obernul k Magdaleni in je rekel Simonu: „Vidiš to ženo? Sim prišel u tvojo hišo, in mi vode za noge nisi dal; ta pa mi je s solzami noge močila, in s svojmi lasmi jih otirala. Kušljeja mi nisi dal; ta pa kar je u hišo prišla, mi nog ni jenjala kuševati. Moje glave nisi s oljem pomazilil; ta pa mi je noge s mazilom mazala. Zato ti povem: Veliko grehov ji je odpušenih, ker je veliko ljubila.“ O kako je bila Magdalena vtolažena, od Jezusa samega zaslišati, da so ji grehi odpušeni! Gotovo je berž šla, bratu Lacaru in sestri Marti to milost pravit.

Od te dobe je bila celo spremenjena, vsa ljubezni do Jezusa vneta. Povsod je za njim hodila, in njegove besede zvesto poslušala. Neki dan je šel Jezus u hišo njene sestre Marte. Marta ga je prijazno sprijela, in si je po vsi moči prizadela, mu dobro postreči. Maria pa se je k Jezusovim nogam vsedla, in njegove besede poslušala. Marta se mu je scer pritožila rekoč: „Gospod! ti ni mar, da me moja sestra samo pusti streči? Reci ji tedaj, da naj mi pomaga.“ Jezus pa je skerb Marie Magdalene bolj pohvalil, ter ji je odgovoril: „Marta! Marta! skerbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno. Maria je nar boljši del izvolila, kteri ji ne bo odvzet.“

Kako močno je Jezus Magdaleno ljubil, je posebno takrat očitno pokazal, ko je na njeno in njene sestre prošnjo mertvega njeniga brata Lacara obudil. Kmalo potem je prišel Jezus spet u Betanio, kder je u hiši Simona večerjal. Tudi od smerti obujen Lacar je bil povabljen, in Marta je gostom pridno stregla. Magdalena pa je prinesla dušeče maže, ter s njo noge in glavo Jezusu pomazilila. Judež Iškariot, ki je tudi zravno bil, je začel čez to godernati, da je tako dragega mazila škoda; naj bi se raji bilo prodalo, in skupnina vbogim dala. Jezus pa je nasproti Magdaleno zagovarjal rekoč: „Kaj ste ti ženi nadležni? Ona mi je dobro delo storila. Vboge bote zmirom imeli, mene pa ne bote imeli zmirom. Resnično vam povem, kder kolj se bo te evangeli po vsem svetu oznanoval, tam bo tudi u njeni spomin pripovedano, kar je storila.“

U kratkem na to je šel Jezus terpet in umret, in kakor sv. evangelisti pripovedujejo, ga je Maria Magdalena s njegovo božjo matero povsod spremljala in še na Kalvarii pod križem stala, in s drugimi ženami Jezusa objokovala. Kako je bila u sercu ganjena, ko je Jezusa iz križa snetega objemala, kako ljubeznivo in pobožno ga je kuševala, ni popisati. Ko so potem Jezusa pokopali, je scer s drugimi ženami u Jeruzalem se vernula, pa že pervi dan po saboti, to je u nedelo na vse zgodej je spet s pobožnimi tovaršicami k grobu Jezusa prihitela, njegovo sveto truplo s dušečim mazilom pomazilit. Po poti taj si je bila silo u skerbi, ter je rekla: „Kdo nam bo kamen od duri pokopališča odvalil?“ In Bog sam je pomagal. Ko so namreč žene k grobu prišle, je bil kamen že odvalen, in ko noter gredo, trupla Jezusovega več ne najdejo; angel jim pravi, da je vstal, kteriga išejo, in jim reče, to apostolom povedati. Berž potem se je Jezus Marii Magdaleni u

podobi vertnarja milostlivo prikazal, in koljko veselja je ona takrat občutila, se dopovedati ne da. Gotovo je Maria Magdalena Jezusa še une štirdeset dni po njegovem častitem vstajenju večkrat vidila; tudi je bila pričo, ko je Jezus u nebesa šel, in je na binkoštno nedelo s apostoli in drugimi vernimi sv. Duha prijela.

Čez nekaj časa potem so začeli po Jeruzalemi in okolj kristiane hudo preganjati. Posebno Lacara in njegove sestre, ki so bili žive priče Jezusovega vstajenja, Judje niso mogli terpeti. Vse tri, in s njimi njih služavnico Marcelo in pa učenca Jezusovega Maksiminiana u barko brez vesla in jadra po morji spustijo, ker menijo, da bodo s čolnom vred vtonili. Bog pa jih je čudno otel, ter na Francosko srečno prepeljal, kder so blizo Marzela na suho stopili. Ta čudna otetba je mnogo nevernikov tistega kraja naklonila, se spreoberniti. Lacar, od apostolov posvečen škof, je ravno u tem mestu ostal, Maksimin mašnik pa se je u mesto Es (Aix) podal, nevernike prave vére učit. Marta si je nekaj žen pridobila, in ko so bile keršansko dosti podučene, jih je k sebi vzela, in s njimi po nunsko tiho in bogaboječe živela. Magdalena je veliko nevernikov spreobernila, po tem pa je šla u pušavo, kder je u nekem berlogi ojstro in sveto trideset let živela. Ves dolgi čas je premolila, in božje skrivnosti posebno pa Jezusovo terplenje in smert premišlovala. Vsakdan je svoje poprejšne grehe obžalovala in objokala, če ravno ji je Jezus sam rekel, da so ji odpušeni. Bolj po angelsko ko človeško je živela; zato se lehko jim verjame, kteri pišejo od nje, da so jo večkrat nebeški angeli objiskali, ji jesti in piti nosili, in jo u nebesa povzdignili, da bi bila čula Boga hvaliti.

Kratko pred smertjo je bila u cerkvici, dve ure od ondot, od mašnika Maksimina obhajana, in kmalo po tem je svojo dušo u roke Jezusa zročila, kateriga je na svetu tako priserčno ljubila. U berlogu, kder je toljko časa živela, kakor tudi u cerkvici, kamor so njeno sv. truplo in ostanke shranili, so se mnogi čudeži godili. Nar veči čudo pa je bilo to, da je Maria Magdalena velika grešnica še veči spokornica postala.

Nauk in posnema.

1. Maria Magdalena je bila velika grešnica, in je velika spokornica in svetnica postala. Če ravno je Boga neštevilno žalila, Bog ji je vendar milost skazal in grehe odpustil. Iz tega se uči, da tudi ti obupati ne smeš, ako si

ravno velik grešnik. Naj bodo tvoji grehi brezštevilni in še toljki, Bog ti jih vendar kakor Marii Magdaleni odpusti, če se le kakor ona spokoriš. — Perva stopinja svete Magdalene k spreobernjenju je bila, da je poslušala nauke Jezusove; tudi ti se spokoril nikdar ne boš, ako za božjo besedo ne maraš. Veliko jih je u grehih terdovratno ostalo in se pogubilo, ravno zato, ker niso hotli poslušati božje besede. Sveto Mario Magdaleno ni bilo sram, k Jezusu iti, če ravno je dosti farizejev in drugih pri njem bilo, in za njih zaničovanje ni porajtala; serčno se je premagala in k Jezusa se podala, ter ga za odpušanje prosila. Ravno tako se moraš tudi ti premagati, če se ti ravno težavno in sitno zdi svojih grehov se spovedati, in te ne sme tega sram biti, alj hočeš, da ti Bog odpusti. — Maria Magdalena Jezusa ni druzega prosila, ko naj bi ji grehe odpustil; prosi tudi ti Boga naj poprej odpušanja grehov alj zdravja svoje duše, potem še le za svojo telesno zdravje in druge manj potrebne reči.

2. Kakor hitro je sv. Maria Magdalena svoj grešni stan spoznala, je brez odloga tudi pokoro delati začela, in se do konca svojga življenja pokorila, da si jo ravno Jezus zagotovil, da so grehi ji odpušeni. Zvesto je za Jezusam hodila do križa na Kalvarii, priserčno ga ljubila, skerbno njegove besede poslušala, in si prizadevala po vsi moči, druge spreoberniti. Po njenem sv. izgledu tudi ti ravnaj. Kedar ti Bog tvoje grehe spoznati milost da, nikar pokore ne odlagaj od eniga časa do drugega, alj clo na sledno uro. Naj ti tudi ne bo zadosti, grehov se spovedati, temuč ves čas svojga življenja se pokori za nje. Glej, da boš s večoj gorečnostjoj u službi božji in s dobrimi delami nekoljko popravil, kar si poprej s grešnim življenjem hudega storil. Tako zvesto stopaj tu za sv. Mario Magdaleno, da boš za njo tudi enkrat u nebesa prišel. Gotovo je Maria Magdalena večkrat Jezusa serčno zahvalila, da jo ni pustil u grehi umreti, temuč ji čas dal, se spokoriti. To storiti je tudi tvoja dolžnost; zakaj morde bi bil že zdalno pogublen, ako bi bil u grehih umerl; vsmilen Bog ti pa še čas daja, spokoriti se. Bodi mu za toljko milost tudi prav hvaležen, in nikar ga viši ne žali. Kakor je Maria Magdalena ves čas svojga življenja se pokorila; ravno tako je tudi tebi stanovitna pokora potrebna, če hočeš odpušanje grehov zadobiti in zveličan biti. „Prazna pokora je," pravi sv. Auguštin, „ktera se s novimi grehi oskruni. Nič ne pomaga zgrevati se, pa novič grešiti. Zastonj je prositi odpušanja storjenih grehov, pa spet grešiti."

Molitva.

Bog! ki si na prošnjo sv. Marie Magdalene mertvega Lacara k življenju obudil; daj tudi nam svojo milost, po njenem izgledu in priporočenju iz groba grehov vstati. Kteri živiš in kraljuješ s Bogam Očetom in s svetim Duhom enak Bog vekomaj. Amen.

XXIII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Apolinar, škof, mučenik.

Pervi škof u Raveni, slavnem mestu na Italianskem, je bil sv. Apolinar, kakor pravijo od poglavarja apostolov, svetega Petra samega taj poslan, sv. evangeli oznanovat.

Žalostna tema malikvanja in nevednosti je pokrivala mesto, kakor celo krajino; torej se lehko zapopade, koliko posla je sv. škof imel, kolika truda, zopernost in mnogoverstnega hudega je prestati moral, preden je luč svetega evangelia tukaj prižgal in vero u Jezusa Kristusa vpeljal. Alj njegove ganlive besede, s kojimi je resnice živlenja večnega oznanoval, mnogi čudeži, ktire je s pomočjo božjoj dopernašal, in s njimi resnico svojega nauka poterdoval, so pregnali noč malikvanja, so raztalili serca nevernikov, ki so se zaporedoma kerstiti dali.

Sovražnik vsiga dobrega videti kako svet mož kraljestvo božje šira, je nadražil nekoliko terdovratnih paganov, ki vsi divji in serditi svetega učenika preganjati začnó s peklenskim sklepom ga umoriti. Bog pa, on Oče vsmilenja, tega še ni pripustil, da bi mlada setva, ki je še le komaj zeleniti jela, se že u pervem začetku ne zaterla, in novokerščeni ob toliko skerbniga in gorečega pastirja prehitro ne bili. Dasiravno sv. škof nič bolj ni želel, kakor živlenje in kerv za Jezusa Kristusa in njegovo sveto véro dati, se je vendar sam nekoliko časa sovražnikov sogibal in smertni nevarnosti odtegoval, da bi ljubljena čreda brez pastirja se ne razkropila. Pogosto je bil od slepih malikovavcov do kervavega tepen, in je že zdaj kerv prelival in ranjen bil za čast Jezusa in njegovega svetega imena. — Goreč pastir je tako med vednim preganjanjem, smertnim nevarnostmi in brezbrojnimi težavami še več let mlado cerkvo vladal in verne u kerščanstvi vterdoval, dokler je Bogu dopadlo nja apostolsko prizadetje s dragoj mučeniškoj smertjoj venčati, ki se je zgodila za cesarja Vespaziana u pervem stoletji po Krístusu.

Nauk in posnema.

1. Če veliko gorečost sv. Apolinara kakor toliko drugih svetih škofov in učenikov kotolške cerkve, ki so u širanji kraljestva božega na zemlji, in za izveličanje duš brezštevila terplenja prestavši veselo svoje živlenje in kerv

dali, premislimo, se nam prašanje samo od sebe ponudi, kaj je te keršanske junake primorlo, vse to storiti? Nič drugega ko živa spoznava velike vrednosti in neizreklive cene človeške duše, ki je dražej od vsih zakladov zemlje, — in pa velika resnica, da je zguba edne same duše veče zlo, kakor razdjanje celega vidnega stvarjenja.

Baraj angele božje, koliko njim človeška duša velja? Glej, oni ljubijo naše duše, skerbijo za nje, jih varjejo, ker jim je sam Bog zavolj njih zapovedal, da jih naj povsodi spremljajo in obdajajo; oni sberajo njih molitve u zlate skledice, ter jih nosijo pred tron milosti božje; oni neizreklivo veselje občutijo čez dušo, ki grešne pota zapustivši se spreoberne in poboljša. — Baraj apostole, kako visoko so oni duše cenili, kaj vse za njih izveličanje storili? Naj apostol Paul namesto drugih odgovori; „Vsim sim vse postal, da bi vse Kristusu pridobil.“ — „Želim, ko bi mogoče bilo, pogubljen in Kristusa odločen biti zavolj mojih bratov“ t. j. za izveličanje njihovih duš. — Baraj očake in preroke, koliko njim človeška duša velja? Kraljevi prerok David u njih imenu odgovori, da omaguje in se mu serce žalosti topi videti hudobnike, ki postav božjih ne dopolnujejo in svoje duše tako pogubijo. — Baraj mučenike, sv. Apolinara in toliko tisuč drugih, kaj njim človeška duša velja? Rajši so naj hujše muke prestali, kakor na svoji duši škodo terpeli; s veseljem svojo kerv prelili za izveličanje svojih bratov. — Baraj spoznovavce, zveste služevnike božje, kaj njim človeška duša velja? Kralji, mogočni te zemlje so trone in krone zapustili, se vsemu posvetnemu odpovedali in u tiho samoto podali, da bi ložej in varniši za izveličanje svoje duše skerbeti zamogli. — Baraj kralja svetnikov, višiga pastirja naših duš, zakaj je na zemljo prišel, 33 let u tej solzni dolini bival, se dal mučiti in križati?

2. Tolike vrednosti je naša duša, da se Vsemogočnimu ni preveč zdelo, svojega edinorojenega Sina k nje odrešenju na zemljo poslati. Le edno besedo mu je veljalo, nebesa stvariti, za našo dušo je dal pa svojega Sina; in Sin božji je za njo svojo kerv in življenje dal — je tedaj tako rekoč toliko vredna kakor Jezus, Bog in človek; zakaj toliko je vredna, kolikor je veljala, za kakšno ceno se je odkupila. To premišlovaje kliče sv. Bernard: „O truplo, kako visoko si češčeno, ker duša u tebi prebiva, ker toliko visokočastitega gosta u sebi imaš; skazuj mu vso taisto čast, ktire je vreden!“ — Ko je satan Kristusa skušal, mu je ponudil vse kraljestva sveta, in s tim pokazal, kako visoko duše ceni, da, ko bi mu bilo mogoče, bi vse kraljestva sveta dal, le edno dušo u svojo oblast dobiti. Ali ni torej gerdo za nas, da mi sami svojo dušo nižej cenimo, kakor jo hudič ceni? — Naša duša ne sliši nam, ampak velikoveč Bogu, ki jo je za tako drago ceno odkupil; on jo je nam dal u zastavo, za kojo mu bomo morli nekdaj odgovor dati. — Kaj se iz vsiga tega učimo? To, da mormo svojo dušo ohraniti in rešiti, naj velja, kar rado: da se mormo, da u tej svetej skerbi ne opešamo, večkrat spomniti, da je po podobi boži stvarjena; da je

po svoji lepoti angelom enaka; da ji je en angel iz nebes za varha dan; da je Jezus Kristus za njo svojo kerv prelil, in da Bogu, kojemu sliši, bomo odgovor za njo dati morli. — Večkrat torej s sv. Auguštinom recimo; „Od kar sim spoznal, da je moja duša s kervoj živega Boga odkuplena, sim pripravlen jo ohraniti, naj še toliko velja, in nje nikdar skoz greh hudiču prodati.“

Molitva.

O Bog, plačnik zvestih duš, ponižno te prosimo, da nam po priprošnji svojega sv. škofa in mučenika Apolinara, kojega godovno obhajamo, odpušanje naših grehov deliš; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Kristof, mučenik.

Sv. Kristof, rimski rojak, je živel u pervi polovici tretjiga stoletja, in je bil častitliv mučenik za véro Jezusovo. Rojen je bil scer od ajdovskih starišev, pa Bog mu je milost skazal, in u poznejših letih ga u keršanstvo poklical. Zapustil je zmote ajdovske vére, in pravo Jezusovo véro sprejel. Kakor hitro pa je po božji milosti keršansko véro spoznal, si je po vsi moči prizadeval, tudi druge keršanstvu pridobiti. To se je posebno u deželi, Licia imenovani godilo, kder je več časa živel. Godilo se mu je, kakor sploh takrat kristianom, da je bil zatožen kristian, in da še druge u keršanstvo napeljuje; in dobro mu je bilo znano, koljko muk in terplenja ga za Jezusove vére del čaka. Že ga pokliče k sebi neverni oblastnik in sodnik, ter ga serdito izprašuje, ali je zares kristian, kakor so ga tožili. Neprestrašno oblastniku na ravnost pové, da u Jezusa veruje križanega. Neveren oblastnik ga vkaže naj pervo zapreti, in u ječo mu pošle dve razvujzdane zapelive ženske, da bi ga u nesramnost zapeljale, ker je mislil, če se le nečistosti vda, potem se bo že napeljati dal, da bo Jezusovi veri se odpovedal alj jo zatajil. Sv. Kristof pa se nesramnima zapelivkama serčno vstavi, in ju toljko ganlivo nagovarja, ajdovski zmoti in hudobnimu živlenju, ktero je s njo sklenjeno, se odpovedati, da od resnice njegovih gorečih naukov prepričane se date u keršanstvu podučiti, kerstiti in od tiste dobe zapelivo nesramno živlenje popustivši vse čisté in sramožlivi živite. To je oblastnika toljko vjezilo, da je vkazal sv. Kristofa, kar

si je še kolj vmislil, terpinčiti. Sv. Kristof pa za vse muke nič ni porajtal, vse je voljno prestal, in ker so neverniki njega toljko poterpežlivo vse terplenje za Jezusovo véro prestati vidili, jih je veliko se spreobernilo, in kerstiti dalo. Oblastnik pa s tim še bolj razserden mu glavo odsekati vkaže, kar je sv. Kristof s veseljem zaslišal, ker je že dalno serčno želel, za Jezusa kerv preliti.

Navadno se sv. Kristof na cerkvah vpodobla u orjaški postavi, u eni roki zeleno drevo, u drugi Jezusa na rami, s kterim vodo prebreda. Pravi se, da za to, ker je bil sv. Kristof silno velike postave, in ker je nekdaj nevernikam keršanske resnice razlagal, je u poterdenje svojga nauka suho svojo paljco u zemljo vteknul, ktera je vidoma zeleneti začela. To čudo videti se je neki veliko nevernikov kerstiti dalo. — Dalej se pripoveduje od sv. Kristofa, da je iz ljubezni do bližnega in poln gorečih želj vsakemu po moči pomagati več časa pri neki reki bival, in ker mosta alj bervi čez vodo ni bilo, je popotnike na ramah od eniga broda do drugega prenašal, dokler se mu je Jezus sam u podobi malega fantička prikazal, in ga prosil, naj bi ga prenesil; in sv. Kristof ga je zadel in varno prenesil; Jezus pa se mu je na to spoznati dal, in ga s neizrečenim veseljem napolnil. Ni čuda tedaj, da toljki ljublenc Jezusov in stanoviten, neprestrašen in serčen mučenik za véro Jezusovo, sv. Kristof, se po mnogih cerkvah in samostanih keršanstva od nekdaj časti. Njegova podoba je bila scer že večkrat tudi u prazne grešne vraže obernena; pa pravovern kristian take vražnike le omiluje, in za nje moli; sam pa pri podobi sv. Kristofa na njegovo sveto živlenje pomisli, in si ga u izgled in posnemo vzame.

Nauk in posnema.

1. Svetega Kristofa je hotel neverni oblastnik premotiti in od prave vére odverniti, ker mu je dvoje razpušenc poslal, naj bi ga u nesramnost napeljale, ker je bil prepričan, da po nečistosti se kristiani naj ložej od Jezusove vére odločijo. In za res, kakor dereča voda zemljo podkopuje in podsuje, ravno tako nečistost sveto véro. Iz pervega se nečistnik tolaži, morde pa ni tako velik greh, h čemur ga nagnjenje, po tem pa razvada toljko vleče, in kar je hudo razžalenje božje, le za človeško slabost ima, in če ravno u pridgah čuje, kako strašno bo Bog nesramen greh u večnosti kaznoval, ga nečisti greh, kterimu je vdan, napelja dvomiti nad strašno resnico, in si misli: vekomaj še pa saj ne bo Bog take slabosti terpinčil. Tako njegova véra zmi-

rom bolj omaguje in peša, dokler celo ob njo pride, pa se tudi ob zveličanje spravi; zakaj: „Kdor ne veruje, bo pogublen,“ pravi Jezus. Zato da ob sveto véro ne prideš, po kateri le moreš zveličan biti, nikolj se nesramnimu djanju in nečistimu živlenju ne vdaj, po izgledu svetega Kristofa; ako te je pa nečistost že vjela, hitro se ji vmekni, da vére ne zgubiš in se vekomaj ne pogubiš. Resnične so besede sv. Tomaža od Vilanove, ki pravi: „Noben človek ni bolj nagnjen k božjimu žalenju, nobeden k mnogim hudobijam bolj pripraven in prederzen, grešni terdovratnosti bolj vdan, in k pravi pokori manj nagibliv, zato pa tudi peklu bližej, kakor on, kteri nečisto živi.“

2. Pogosto si videl že na cerkvah u podobi svetega Kristofa s božjim detetom Jezusam vodo bresti; ali veš kaj ta podoba pomeni? Opomina te keršanske ljubezni, po kateri je sv. Kristof za telesn in dušni prid svojga bližnega skerbel, in kar je ljudem dobrega storil, je Jezus sebi zarajtal. Kakor namreč se bere od sv. Kristofa, da je na svojih ramah popotnike čez potok prenašal, ravno tako je na ramah keršanske ljubezni nosil nevernike čez zmote in pregrehe na lep brod Jezusovega nauka in svetega, pobožnega keršanstva. Naj te njegova podoba, kedar jo vgledaš, spodbode, ravno tako kakor sv. Kristof, nositi na ramah keršanske ljubezni bližnega čez nevaren dereč potok časnega živlenja na srečen brod večnega zveličanja. To storiš, kedar kteriga grešnika posvariš in na pravo pot obračaš; kedar nevedniga u potrebnih keršanskih resnicah podučiš, in mu luč prižgeš, katera mu sveti u izveličanje; alj kedar za spreobernenje in spokorjenje grešnikov sploh serčno moliš; alj kakor bodi ktero dobroto duhovsko bližnemu skažeš; zakaj od dušnih dobrih del še bolj ko od telesnih velja, kar Jezus pravi: „Resnično vam povem, kar ste nar manjšimu mojih bratov storili, ste meni storili.“ Tako boš tudi ti Kristonosec, kar se po naše Krištofori pravi. In če se ti Jezus ravno zdaj tako vidno ne razodene, kakor svetimu Kristofu, te bo pa enkrat, kedar pride sodit vse ljudi, za toljko veseljši sprejel, ter ti poreče: „Pridi, in posedi kraljestvo, ktero ti je od vekomaj pripravleno.“

Molitva.

Dodeli nam, vsegamogočni Bog! te prosimo, da, ki svetega Kristofa, mučenca tvojega god častimo, se po njegovi priprošnji u keršanski ljubezni vterdimo. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog, vekomaj. Amen.

XXV. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Jakob, apostol.

Sv. Jakob, veči imenovan zato, ker je bil poprej kakor uni apostol Jakob, kteriga god se pervega maja obhaja, od Jezusa apostol izvolen, je bil sin Cebedea in Salome, in brat svetega Joaneza apostola. Bil je rojen u mestu Betsajda na Galilejskem. Ravno je s očetom in bratom u čolni sedel, in ribje mreže popravljal, ko Jezus memo gredé njega in brata njegovega zakliče, rekoč: „Pridita za menoj!“ Mahoma sta obedva popustila čoln in mreže, in očeta, ter gresta za Jezusom, in sta do njegovega bridkega terplenja stanovitno za njim hodila. Kakor sv. Epifani priča, je sv. Jakob u vednem divištvu živel. Sv. evangeli pa spričuje, da je eden naj ljubših apostolov Jezusovih bil. Njega namreč si je Jezus s Petrom in Joanezom u mnogih prigodbah privzel, kder drugih apostolov nobenega ni bilo pričo, postavim: ko je Jezus mertvo hčerko Jaira k življenju obudil, ko se je na gori Tabor po nebeško spremenil, in ko je u vertu Getsemani od drugih ločen molil in kervav put putil.

Sv. Marka vé povedati, da ga je Jezus kakor tudi njegovega brata Boanergeza imenoval, to je otroka groma, u pomen: da bota kakor doneči grom s svojim naukom človeške serca majala in jih k pravi veri spreobračala Sv. Lukež pripoveduje, da enkrat, ko Samaritanci Jezusa niso hotli u svojo mesto sprejeti, sta se sv. Jakob in Joanez silno goreče za svojga Gospoda vnela, ter sta mu rekla: „Gospod! hočeš, darečemo, naj ogenj iz nebes pada, in jih požge?“ Jezus pa jima njuno brezljubno gorečost očita, rekoč: „Ne vesta, čegavega duha sta. Sin človekov ni prišel, duše pogubit temuč zveličat,“ to je, moj evangel ne uči maševati se, temuč ljubezen in krotkost, po kateri se več duš za izveličanje pridobi, kakor po ojstrosti. Pri sv. evangelistu Mateužu se bere, da je mati sv. Jakopa in Joaneza Jezusa prosila, naj bi enega njenih sinov na desno, drugega pa na levo u svojem kraljestvu posadil. Jezus pa te želje po časti na ravnost očita, ker apostola pokara: „Nevesta, kaj prosita;“ in ju bara: „Ali moreta kelh piti, kteriga bom jaz pil.“ Serčno mu odgovorita: „Moreva!“ In kar sta takrat s besedo obljubila, sta po tem zvesto spolnila, ker sta za Jezusa mnogo prestala in preterpela.

Sv. Jakob je spervega po Jezusovem unebohodu in po prejetem svetem Duhu u Jeruzalemu, Samarii in vsi Judovski deželi sv. evangeli oznanoval. Po tem pa se je na Špansko podal, in tamo s veliko gorečnostjo učil; vendar se prav ne vé, kako dolgo je na Španskem bil, alj kako daleč je keršanstvo razširal, in koljko jih spreobernul. U imenitnem mestu Saragosi je lepa cerkva, ktero menijo, je že sv. Jakob postavil, in scer, kakor pravijo, je Mati božja sama k njemu prišla, in mu velila tam nji u čast cerkvo sozidati, ker je prevedila, da jo bodo Saragosanci vedno lepo častili, in jih je zato že popred u svojo varstvo vzeti hotla.

Čez nekaj let se sv. Jakob s nekaterimi izvolenmi učenci spet u Jeruzalem poverne, kder po tem sedem svojih učencov škofe posveti, ter nazaj na Špansko pošle, keršanstvo po vsi deželi širit; on pa je u Jeruzalemu in okolj Jude spreoberniti si prizadeval. Veliko jih je kerstil; drugi pa so ga silno čerteli, in po vsi moči jiskali odpraviti. Posebno sta bila med njimi dva vražnika, Hermogen in Filet, ktera sta s sv. Jakobam za vére del se prepirala, in želela, alj očitno ga osramotiti, alj pa po svojih vražah napraviti, da bi ga hudi duhovi terpinčili. Fileta pa je sv. Jakob kmalo toljke zmote tako prepričal, da se je kerstiti dal in sv. apostola za zamero prosil. Hermogen pa, terdovratnega serca, je bil u kazen od hudega obseden; sv. Jakob pa mu pričo Fileta u imenu Jezusa hudiča izžene. Tega se Hermogen toljko zavzame, da ves spreobernen svoje vraže popusti, vse vražne bukve sožge in tudi kristian postane.

Sovražni Judji pa so hotli Jakoba, naj velja kar hoče, vgonobiti. Enkrat sv. Jakob ravno pridgje, in sbranim Judom goreče priča, da je Jezus, kterega so tako zaničlivo umorili, za res od Boga obljubljen in poslan Mesia. U tem pa terdovratneži punt med ljudstvam napravijo, en pismouk, Jozia po imenu, ga zgrabi, vojšakom izroči, kteri ga pred kralja Herodeža peljajo, in ga zatožijo, da je on punta kriv. Herodež ljudstvu vstreči ga hitro da zapreti, in na to k smerti obsodi.

Sv. Jakob, ki na sveti ni kaj bolj želel, kakor za Jezusa umreti, se krivične sodbe silno oveseli. Še enkrat očitno priča, da je Jezus resničen Bog in Zveličar grešnega sveta. Preden ga k smerti peljajo, se je Jozia, kteri ga je zgrabil in Herodežu nar hujši tožil, skesal, in ves zgrevan na ravnost pové, da tudi u Jezusa veruje, pade pred sv. apostola in ga zamere prosi; sv. Jakob pa ga prijazno objame, rekoč: „Mir ti bodi!“ Jude je to še bolj vjezilo, zato He-

rodeža preprosijo, da še Jozia da umoriti. Na poti k sodnišču je bil mertvouden človek, kteriga je sv. Jakob u imenu Jezusa nagloma ozdravil. Na smertnišču zahvali sv. apostol še enkrat Boga, da mu je priložnost dal, za Jezusa umreti, veseliga serca svojo glavo da, da se mu odseka, in tako smert za Jezusovo véro kratko dni pred velikonočjo stori. Med vsim apostolmi Jezusovimi je sv. Jakob pervi kerv za Jezusa prelil.

Njegovo sv. truplo so kristiani častitlivo pokopali, pozneje pa njegovi učenci u Kompostelo na Špansko prenesli, kder se do današnega dne u silno veliki časti ima; po vsem Španskem pa se posebno sv. Jakob mogočni priporočnik časti.

Nauk in posnema.

1. Kakor hitro je Jezus svetega Jakoba poklical, je berž vse popustil in za Jezusam šel. Naj bi se bil abotavljal, in na pervi poklic ne vbogal, kdo vé, ali bi ga bil Jezus še kedaj več klical? — Tebe Bog že dalno kliče, da bi za njim šel, da bi pokoro delal, svojo živlenje poboljšal, njemu bolj zvesto služil, hudih priložnost se varoval, grešne prijaznosti opustil, ptujo blago odrajtal, krivico popravil, odvzeto čast bližnemu povernil, i. t. d. Bog te kliče po tvojih notrajnih nagibih, po učenikih in spovednikih; zakaj ga ne vbogaš? zakaj njegov glas slušati odlagaš? Glej, da te ne zadene, kar Bog terdovratnim nespokornim strašno proti, rekoč; „Jaz sim vas klical, pa niste marali za me; svojo roko sim molel, pa nobeden se ni na njo ozerl; vsi ste moj svet zaničevali in moje kazni zanemarli. Zato se tudi hočem vaši pogubi smejati.“ Da boš toljki strašni sodbi odišel, ne zanemari glasu svojga Boga, temuč kedar te kliče, hitro kakor sv. Jakob, pojdi za njim.

2. „Ali moreta piti kelh, katerega bom jaz pil?“ je baral Jezus sv. Jakoba in njegovega brata. „Moreva!“ sta mu serčno odgovorila, da bi le u njegovo kraljestvo prišla. In kako zvesto je sv. Jakob svojo obljubo spolnil, veš iz njegovega svetega živlenja, ki ti pové, koljko je sv. apostol za nebeško kraljestvo prestal. Meniš, da si ti kos brez grenkega kelha terplenja u nebesa priti? Ne veš, da „nebeško kraljestvo silo terpi, in le kteri se zanj vojskujejo, ga bodo posedli?“ Kakor je Jezus sv. Jakobu grenek kelh pripravil, če hoče delež njegovega kraljestva imeti, tako tudi tebi veleva: „Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zataji, naj svoj križ zadene in naj za menoj hodi.“ Glej! bridek kelh zatajenja in terplenja, kterega je Jezus tudi tebi odločil, ako hočeš u njegovo kraljestvo priti!

Molitva.

Bog! ki si svetega Jakoba apostola izvolil, in po grenkem kelhu terplenja u svojo kraljestvo poklical: dodeli tudi nam po njegovem izgledu zvesto za teboj hoditi, svoj križ voljno nositi, in enkrat k tebi u nebeško kraljestvo priti. Amen.

XXVI. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Ana, mati Marie Device.

Sv. Ana, mati božje porodnice prečiste Device Marie, je bila u Betlehemu, dve uri od Jeruzalema, rojena. Po čistem devištvu je bila zaročena s Joahimom, ki je u mestici Nazaret na Galilejskem stanoval. U lepi zložnosti in u serčni ljubezni sta pobožno in bogaboječe živela, da se tudi od nju lehko reče, kar sv. Lukež od Caharia in Elizabete pravi: „Bila sta obedva pravična pred Bogom in po vsih zapovedih Gospodovih sta ravnala.“ Kar jima je Bog časnega premoženja dal, sta na troje razdelila: pervi del u čast božjo in polepšanje tempelna; drugi del za vboge; in tretji del u lastne potrebe. Vseskozi sta rada molila, po svojem stanu pridno delala, in kar jima je bilo mogoče dobrega storila.

Posebno žalost pa sta imela, da že tako dolgo u zakoni nobenega otroka od Boga nista prejela; zakaj takrat je bil

zakon brez otrok kakor kazen božja. U ti priserčni žalosti je sv. Ana s svojim možem k Bogu zdihvaje molila, naj bi jo sramote rešil, in rodovitno storil. Ker pa ju Bog vendar dolgo vslišal ni, sta se njegovi sveti volji prepustila in voljno poterpela. Spomnila pa se je sv. Ana, da Bog stanovitno molitvo hoče, in da človek ne vé, kdaj je Bog pripravlen ga vslišati; zato je še s večim zavupanjem u Boga prosila, naj bi jo Bog s otroci blagoslovil, ako je njemu k časti in k njenimu zveličanju. Enkrat posebno se je u tempelnu živo spomnila une Ane, ktera je ravno kaj takega od Boga prosila, in katera je potem po božji milosti mati preroka Samuela postala. Solze jo polijejo, in še enkrat bolj zauplivo je Boga prosila, ter obljubila, ako jo Bog vsliši, spočeto dete Bogu u čast k službi u tempelnu darovati, kakor je Ana, Elkanova žena, svojga sina Samuela, ki ga je od Boga sprosila, tudi u službo božjo darovala. Toljko gorečo in zavuplivo molitvo svoje zveste služavnice je Bog tudi vslišal, in kakor sveti učeniki verjetno menijo, ji pošle angela, kteri ji je oznanil, da bo hčer spočela in rodila, ktera bo izvolena med vsimi ženami, ker bo rodila obljubleniga Odrešenika. Misli se tudi, da je ravno te angel ji napovedal, naj svojo dete Mario imenuje. Ravno to razodetje je tudi sv. Joahim prejel. Koliko sta se sv. Ana in Joahim o tem oveselila, kako goreče Boga hvalila, posebno ko je sv. Ana Mario božjo izvoleno porodnico rodila, ni dopovedati. Serčno je bila sv. Ana svoje hčerke vesela, pa tudi za toljko skerbnejši jo je izredila, ker ji je bilo razodeto, da je njo Bog sam za mater svojga božjega Sina izvolil. Za naj srečnejšo mater se je torej sv. Ana imela, in če je že obilno sreče hiši Cahatia in Elizabete došlo, ko je Maria nju objiskala, za koljko več milosti je sv. Ana po svoji lastni hčeri, božji porodnici izvoleni zadobila!

Ker je sv. Ana dobro spoznala, da je njena hčerka le božji dar, kterega je Bog sam si po razodenju izvolil, je hotla tudi Bogu darovati, kar je od Boga prejela, kakor je poprej prostovoljno obljubila. Komej tri leta staro Mario vzameta sv. Ana in Joahim seboj u Jeruzalem in jo tam u tempelnu po mašniku božjem Bogu u službo darujeta. Težko scer jima je bilo svoje ljube hčerke se ločiti, pa ker jima je bila božja služba več, kakor njuno veselje, sta jo s veselim sercom Bogu u dar prinesla. Maria je bila po mašnikih med device vzeta, ktere so u tempelnu Bogu službo opravlale, in u vsih lepih čednostih bile vajene. Po tej Bogu tako prijetni daritvi, se sv. Ana s svojim možem domu poverne, in ves

čas svojga življenja sveto in pobožno preživi, posebno ko je u kratkem potem vdova postala. Kakor namreč je bila u svojem deviškem stanu devicam, u zakonskimu pa zakonskim u prelep izgled: ravno tako je bila tudi vdova vsih tistih čednosti polna, ktere sv. Paul u svojem pismu na Timotea vsim vdovam sploh priporoča. In tako sveto je mati božje porodnice do konca svojga življenja živela, ktero je, kakor pisavci menijo, s devet in sedemdesetim letom svoje starosti sklenila.

Veči čast se sveti Ani torej dati ne more, kakor da se mati božje porodnice imenuje, kakor se prečista devica Maria nar bolj s počešenjem: „mati božja!“ nar lepše časti. In ker je Bog sam jo za mater božje porodnice izvolil, ni dvomiti, da jo je že u življenju s mnogimi milostmi obdaroval, po smerti pa k nebeški časti povzdignul, u kateri vse svoje vredne častivce Bogu mogočno priporoča.

Nauk in posnema.

1. Dolgo je sv. Ana Boga prosila, naj bi jo nerodovitnosti rešil; ker jo pa Bog vendar ni hotel vslišati, se je u njegovo voljo podala, in vse poterpela, kakor ji je Bog namenil. Tako naj storijo tudi keršanski stariši, kterim Bog otrok ne da, če jih ravno serčno želijo; zakaj Bog vse kar stori, po svoji neskončni modrosti naredi; morde bi bili otroci, ko bi jih Bog jim dal, za nje nar veči nesreča, da bi se s otroci vred pogubili; veliko zakonskih namreč se pogubi, ker otroke svoje prav po božji volji ne izredijo, veliko jih je nesrečnih, ker se jim pri vsi skerbi otroci spridijo in popačijo, ter jim več žalosti ko veselja na sledne napravijo. — Ko je pa sv. Ana od Boga prejela po stanovitni prošnji, kar je prosila, je Boga naj prej zahvalila, da jo je dobrotlivo vslišal; pa tudi dete svojo prejeto je lepo oskerbela in ga u božjo službo, Bogu u dar dala. Tako naj storijo tudi keršanski stariši; naj otroke svoje za božji dar hvaležno spoznajo, naj jih pa tudi tako odgojijo alj izredijo, da bodo, u kteri kolj stan naj se podajo, Bogu lepo služili, posebno pa, če jim je Bog duhovski stan namenil, da bi u njem Bogu u čast in vernim u zveličanje svojo službo zvesto opravljali.

2. Sv. Ana je dolgo časa molila in prosila, in vendar jo Bog precej vslišal ni. Tega pa ni bila nevoljna, temuč je še bolj zavupljivo neprenehoma molila, dokler je bila vslišana. Ravno tako tudi nas Bog večkrat ne vsliši, in nam dolgo ne da, česar ga prosimo. Zakaj pa? Dostibart smo u grehih brez gnade božje, in dokler se ne zgrevamo, ne spokorimo in resnične volje se poboljšati nimamo, tak dolgo naša molitva Bogu ne dopade. Večkrat morde brez prave pobožnosti in serčne gorečnosti molimo, in zato naša molitva nič ne premore. Drugokrat prosimo za take reči, ktere bi bile nam u škodo,

če ravno tega ne spoznamo. Bog pa, ki vse to previdi in nas ljubi, nam za tega del odreče, kar ga prosimo. Tudi zna biti, da smo Boga s čem tako žalili, da smo nevredni vslišani biti. Sv. Salvian pravi: „Ali se imamo za čem pritožiti, da nas Bog ne vsliši, alj na našo molitvo ne posluša, ker mi toljkokrat nismo njega poslušali, in za njegove zapovedi nismo marali? Ali ne dela s nami po pravici, da nas ne vsliši, ker tudi mi nismo njega poslušali?“ Dalej nas morde Bog za to ne vsliši, da bi ga bolj goreče prosili in prijete dobrote bolj obrajtali; alj zato, da bi nas u poterpežlivosti in u zaupanju na njegovo milost bolj vterdil, in njegovih dobrot vrednejše storil. In slednič tudi zato, ker nam hoče kaj boljšega dati od tega, česar ga prosimo, kakor sv. Bernard k stanovitni molitvi opomina, rekoč: „Bog nam bo alj to dal, kar ga prosimo, alj pa kaj drugega, kar je za nas boljše.“

Molitva.

Bog! kteri si sveti Ani toljko milost skazal, da je bila vredna mati biti Matere tvojega edinorojenega Sinu; dodeli milostlivo, da, ki se njeniga spomina veselimo, pomoč njene priprošnje pri tebi občutimo. Po ravno tem Gospodu našem Jezusu Kristu, kteri s teboj in s svetim Duhom enak Bog živi in kraljuje vekomaj. Amen.

XXVII. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Pantaleon, mučenik.

Sv. Pantaleon je bil rojak mesta Nikomedie u Bitinii. Eubula, njegova mati, je bila kristiana, oče Eustorgi pa ajd. Mati je odmerla preden je bil Pantaleon keršen, torej ga je oče u ajdovski vêri izredil. Pantaleon, mladeneč lepe postave, pa ravno tak prebrisane glave, se je zdravništva izučil, in je kakor od priprostega ljudstva, ravno tako tudi od cesarja Valeria Maksimiana močno obrajtan zdravnik. Takrat je živel u Nikomedii pobožen duhovnik, Hermolai po imenu, kteri je preganjane kristiane na skrivnem učil, in jih k stanovitnosti u vêri opominal. Soznanil se je s Pantaleonam in ker sta se nekokrat od zdravlenja raznih bolezen pogovarjala, oberne marn na pravega Boga, gospoda bolezni in zdravja, ter pristavi, da se s imenom božjega Sina Jezusa Kristusa vse bolezni hitreji ozdravijo, kakor po natornih zdravilih; clo mertvi se po tem sv. imenu oživijo, ako se s spodobno častjo in terdnim zavupanjem izreče, in ako je to Bogu dopadlivo. U poterdenje svojih besed je sv. mašnik od

mnogih bolnikov pravil, kteri so tako čudno nagloma ozdravili, in od mertvih, kteri so mahoma oživeli, ter mu je serčno prigovarjal, naj bo tudi kristian, in Jezusa Kristusa pravega Boga moli.

Pantaleon ga zvesto posluša, in obljubi vse na tenko pomisliti. Enbart je po poti ravno mislil, ali bi tudi vse res bilo, kar mu je Hermolai pravil, in narajma gredé mertvega otroka, in zravno njega gada alj modrosa, kteri je menda otroka piknul in usmertil. Na enkrat mu na misel pride, kar je od vsigamogočnega Boga kristianov slišal, in s velikim zaupanjem u njega reče mertvimu otroku: „U imenu Jezusa Kristusa ti rečem; vstani!“ gadu pa je rekel: „in tebi rečem u imenu Jezusa Kristusa, bodi mahoma mertev, ker si revno dete zamoril.“ In glej čudo! ko bi trenul, je otrok vstalo, gad pa se je vpričo razpočil. To je bilo zadosti, neverniga Pantaleona u kristiana spremeniti; ves zavzet teče k pobožnem duhovniku, mu na tenko vse pové, kakor se je zgodilo, in ga prosi, naj bi ga u keršanstvu potrebno podučil, in pa kerstil.

Pa ni mu bilo zadosti, da je sam kristian postal, želel je tudi svojga očeta k pravi véri pregovoriti. Mnogokrat je torej krive bogove in njih nezmožnost u misel vzel, in rekel, kako bodo zadel njih kristiani po nedolžnem preganjani. Ko je enkrat ravno spet od tega govoril, je Bog hotel, da slepec pride, ki milo toži, da so ga zdravniki s svojim mažami ob pogled spravili, in Pantaleona ponižno prosi, naj mu pomaga, ako mu je še pomagati. Pantaleon mu reče: „Ali mi obljubiš, da boš kristian, če te ozdravim; in boš popolnoma spet videl?“ Slepec mu rad obljubi. Pantaleon pa križ čez njega stori in reče: „U imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa spreglej!“ In kar pogledal je in popolnoma videl. To čudo je pa tudi očetu svetiga Pantaleona dušne oči odperlo; spoznal je u tem, da je vse res, kar mu je sin pravil, in na glas zavpije: „Zdaj verjem, da je keršanski Bog sam pravi Bog!“ Poln veselja na to sv. Pantaleon slepca ozdravlenega in pa očeta svojega k duhovniku pelja, kteri ju u véri poduči in kersti. Postaran oče je kmalo po tem pobožno umerl. Sv. Pantaleon je po svojem očetu veliko bogastva poerbal, pa véči del ga je med vboge razdelil, da bi na bližni boj bolj pripravlen bil, ker je dobro vedel, da ga strašno terplenje čaka, kakor hitro cesar zvé, da je kristian. Bolj ko prej pa je bolnike pridno objiskoval, in dosti jih s samim znamnjem sv. križa ozdravil, in tako jih k pravi véri pripeljal.

Vsi mestni zdravniki so sv. Pantaleona zavidali, da je bolnike toljko srečno ozdravlal; bali so se ob ves zaslužek priti, torej so želeli se ga iznebiti. Zato so ga cesarju tožili, da je kristian, in da po navadnih vražah kristianov ozdravljuje. Pravijo mu posebno, kako je ne dalno slepca tako vražno ozdravil. Cesar ozdravlenega slepca pred se pokliče, in ga izprašuje, kdo in kako ga je ozdravil. Na ravnost mu pové, da ga je Pantaleon, ime Jezusa Kriztusa klicaje, mahoma ozdravil, in da je u tem spoznal, da je le keršanski Bog resničen Bog, kteriga moliti je zato brez odloga sklenil. To slišati je cesarja toljko vserdilo, da ga je pri priči ob glavo djati vkazal. Na to reče Pantaleona pripeljati, in ga bara, ali je res kristian? Neprestrašeno sv. Pantaleon Jezusovo véro pred cesarjem spozna in priča, in tako živo njemu in vsim pričejočim dokaže, da so njih maliki le krivi bogovi, da mu nobeden ni mogel kaj nasproti rečti. K slednimu še pristavi, da je pripravlen jih tega očitno prepričati, ter pravi: „Najte prinesti bolnika, kterimu se više pomagati ne more. Naj pridejo vaši popi, in naj vse svoje bogove kličejo, da bi mu pomagali; jaz bom pa svojga Boga u pomoč poklical. Bomo vidli, ali so kos vaši bogovi ga ozdraviti? Moj ga pa bo.“

Vsim je bilo to po volji. Prinesó mertvoudnega, kterimu nihče več pomagati ni mogel. Popi kličejo svoje malike eniga za drugim, pa vse zastonj, sromaku vendar ni bilo bolje. Ker so se dolgo časa tako zastonj trudili, pristopi sv. Pantaleon, nekoljko pomoli, po tem pa bolnega pokriža in glasno reče: „U imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa vstani in bodi zdrav!“ Ko bi trenul, mertvouden popolnoma zdrav poskoči in na ves glas zavpije: „Ni drugega pravega Boga razen Bog kristianov.“ Na toljko čudo, ktero se je u kratkem po vsem mestu zvedlo, se je veliko nevernikov spreobernulo; popi pa so cesarja zoper sv. Pantaleona tako hudo nadražili, da ga je, kar je vedel, grozovitno terpinčiti vkazal. Razpeli so ga na tezavnico in s železnimi grebeni tergali, s gorečmi baklami žgali in ga u razpuščen svinc posadili; alj Kristus se mu prikaže, in vse te muke mu kaj ne dejejo. Vkaže mu velik kamen na vrat privezati in ga vtopiti; alj kamen plava kakor list, in Pantaleon hodi po vodi kakor po suhem. Da svetnika zverinam vreči, alj divje zveri se mu k nogam vležejo, kakor bi ga častile. Vse te čuda videti je množica ljudi vpila: „Izpusti pravičnega; velik je Bog kristianov; on sam je pravi Bog.“

Cesar pa se ne da zmodriti, ter vkaže sv. Pantaleona privezati na kolo, in navdol potcčiti; alj kolo se razleti, in veliko neznabožcov rani. Poslednič ga reče ob glavo djati. S njim je tudi sv. Hermolai, pobožen mašnik, za véro, ktero je terdno pričal, ob glavo bil djan. To se je zgodilo leta 305.

Nauk in posnema.

1. Sv. Pantaleon si je po vsi moči prizadeval od ajdovske zmote svojga očeta odverniti, k Jezusovi véri pridobiti, k pobožnimu živlenju napeljati in tako izveličati. Lep izgled, kako naj bi tudi otroci svojim starišem k izveličanju pripomogli. Dosti otrok pa je, ki svojim starišem u nebesa branijo, ker jih dražijo in jezijo, da kolnejo in še druge grehe dopernašajo. Kak se bo takim že na svetu godilo, in kako bo enkrat za nje na sodbi božji? Če si kaj takega kriv, obžaluj svojo pregreho, in moli pridno za stariše, ako so ti že odmerli; če pa še živijo, skaži jim zanaprej dolžno čast, ljubezen in pokoršino, da boš popravil nikoljko, česar si jim bil poprej kriv. In če vidiš stariše u kteri zmoti alj grešni razvadi, lepo jih opominaj in prosi, naj opustijo, kar ni prav; moli za nje, da bi jim Bog milost skazal, poboljšati se, in po vredni pokori zveličanim biti. Tako jim boš skazal pravo hvaležnost za njih dobrote.

2. „U imenu Jezusa Kristusa ti rečem; spreglej!“ s temi besedami je sv. Pantaleon vbogimu slepcu spet pogled čudno dodelil, in u tem presvetem imenu je še potlej mnogo bolnikov nagloma ozdravil. Glej! kako se je njemu spolnila obljuba Jezusova, ki je svojim učencom rekel: „Kteri pa verujejo, pojdejo te znamnja za njimi: u mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače prijemali; in ako kaj strupenega pijo, jim ne bo škodvalo; in na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi.“ Pomisli pa tudi prečudno moč presladkega imena Jezusa, ktera se nad vsakim skaže, kdor ga s terdnim zavupanjem kliče. Zato prosi Boga, kar želiš, zauplivo u imenu Jezusa, in gotovo boš prejel, česar prosiš; saj pravi Jezus sam: „Resnično vam povem, karkolj bote mojga Očeta u mojem imenu prosili, vse vam bo dal.“

Molitva.

Bog! ki si sv. Pantaleonu moč dodelil, u tvojem imenu mnoge čudeža delati, pa za tajisto tudi veliko terplenja prestati: daj po njegovi prošnji tudi nam milost in moč tvojga presvetega imena občutiti, Jezus Kristus, naš Gospod in Izveličar. Amen.

XXVIII. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Kristina, devica in mučenia.

Tiro na Toškanskem je bil rojsten kraj sv. Kristine. Njeni oče Urban je bil mestni oblastnik, in živ sovražnik kristianov. Ga ni bilo tedna, da bi ne bil nekoljko kristianov pred se poklical, in jih kakor bodi nevsmileno terpinčil. Kristina to videti in pa priča biti, kak so kristiani vse muke neprestrašno in veselo prestali, je bila želčna vedeti, kdo bi bili, toljko serčni, ki se nobeniga terplenja ne vstrašijo, temuč vse muke veselo in vtolažno prestojé. To zvedši je po božjem naklonu serčne želje občutila, tudi kristiana biti, in po vsi moči je jiskala, svoje želje spolniti. Devet let stara je bila na skrivnem keršena, in pri kerstu je ime Kristina prejela. Njena gorečnost za Jezusovo vérо je bila veči, kakor bi si kdo od njenih mladih let mislil. Skrivej je po pomoči drugih zlate in sreberne malike svojga očeta krušila, in pa med vboge delila. Oče to zvediti se neizrečeno vjezi, in toljko svojim malikom storjeno nečast s smertjo svoje lastne hčere maševati sklene. Vendar jo hoče poprej poskusiti, s lepim od keršanstva odverniti. Zato jo k sebi zakliče, ter jo s prilizovanjem in na sledinje s žuganjem premarnati misli. Kristina pa mu serčno odgovori: „Storite s menoj, moj oče, kar kolj hočete; živlenje vzeti mi morete, vero u Jezusa iz mojga serca spraviti ne morete; moj

Zveličar mi bo moč dodelil, vse s voljo prestati, s čemor mi vi žugate.“ Komej je to izrekla, kar nevsmilen oče svojim hlapcom vkaže, jo grozovitno po vsem životu raztepsti. Kristina se za vse te bolečine ne zmeni. Zato jo brezserčni oče rabeljnom reče s železnimi grebeni po životu razmesariti. Cele kose mesa so nevsmileži od mlade device tergali. Kristina nekaj časa u nebo stermi; potem pa glasno začne Boga hvaliti za njegovo očitno pomoč. To je grozovitneža toljko razkačilo, da reče železno kolo prinesti, hčero nago na-nj prikleniti, polj pa s oljem politi in tako vstaviti, da se je verteti dalo; na to vkaže spod ogenj podnetiti, in Kristino po malem pečti. Bog je pa serčno devico tako vterdil, da je med toljkimi strašnimi bolečinami vedno prepevala; tudi ji ogenj ni nič djal, več drugih pa okolj stoječih je plamen hudo ožgal. Oče se scer tega silno zavzame, vendar od svoje grozovitnosti ne henja, temuč Kristino u ječo odpeljati veli, da bi jo drugi dan u novič terpinčil.

U ječi ji angel božji pristopi, ki ji vse rane čudno zaceli, jo tolaži in za prihodno terplenje božje pomoči zagotovi. Oče to čudo zvediti, vkaže rabeljnom Kristini velik kamen na vrat obesiti in jo u bližno jezero vreči, da bi ne bilo sluha ne duha več od nje. Pa angel, kteri jo je u ječi tolažil, jo živo spet iz vode na suho pripelja. To očeta nevsmilenega tako raztogoti, čuda da ne poči; u drugič jo reče u ječo vreči in za drugi dan na nove muke misli. U jutro pa ga mertvega u posteli najdejo; od jeze ga je menda mertvoud objišel, in Bog ga je za njegovo terdoserčno hudobijo s naglo smertjo kaznoval. Večno pogublenje očeta je sveto Kristino bolj bolelo, kakor vse prestane muke, katerih pa še po očetovi smerti za njo konec ni bilo. Dio namreč, za Urbanom mestni oblastnik, je bil ravno tako nevsmilen kakor njegov prednik. Pokliče Kristino pred se, in ker se stanovitno brani se keršanstvu odpovedati, vkaže železno zibel napraviti, jo s vrelim oljem in smolo napolniti in Kristino u njo položiti. Toljke muke se sv. devica ne vstraši, temuč pokriža se pobožno, in vojšakom, kteri so jo u zibel djali, serčno reče: „Prav je, da me ko dete u zibelo položite, ker sim po svetem kerstu še le leta stara.“ Nekaj časa jo pustijo u zibeli ležati, ker pa vidijo, da ji vrelo olje nič ne dé, jo vzdignejo iz zibele in u tempel malika Apola vlečejo, da bi njemu darovala. Ko pa sv. Kristina u tempel stopi in se prekiža, mahoma malik iz altarja na tla pade in se na drobne kosce razleti. Ravno u tem pa tudi oblastnik Dio mertvouden cepne, in nesrečno smert stori. Voj-

šaki vse to videti se silno zavzamejo, Kristino spustijo ter na glas zavpijejo: „Resnično! Bog kristianov sam je pravi Bog!“ in dosti pričiočih se je spreobernulo.

Po smerti Dia je bil Julian mestni oblastnik Berž ko je zvedil, kaj se je s Kristino in obema njegovima prednikama zgodilo, sklene serčno speljati, kar unima ni bilo mogoče. Reče ji torej, naj alj malike moli, alj bo pa živa u razbeleno peč veržena. Sv. Kristina neomaglivo stanovitna ostane. Vkaže jo tedaj oblastnik u peč vreči, pa ogenj ji ni nikakor škodoval, zdrava je u peči Boga hvalila, da jo toljko ljubi. Oblastnik meni, to ni druzga, ko vraž; zato jo reče u temno lukno pahniti, kder je bilo vse polno strupnih živali. Sv. Kristina se pa pokriža, in nič žalega ji niso storile. Glasno je u jami Boga hvalila, da jo tako čudno varuje. Da bi ne mogla Boga hvaliti, ji vkaže grozovitnež jezik izdreti, pa tudi brez jezika je Bogu hvalo pela. Na to čudo jih je veliko u Jezusa verovalo. Oblastnik s tem še bolj razserden, jo vkaže k stebru privezati in s pšicami do mertvega strelati. O tem je sv. mučenica silne želje u svojem sercu občutila, u nebesih gledati Jezusa, za del kteriga je toljko muk serčno prestala. Zato je ponižno Boga prosila, naj bi ji skorej dodelil krono svetih mučenic, po kateri je tako priserčno želela. Bog jo je vslišal; u kratkem jo pšica u serce zadene, in ona svojo dušo Bogu izroči, kateri ji je terplenje serčno premagati dal. To je bilo leta 300 p. K. Alj bi se komu neverjetno zdelo, kar je sv. Kristina prestala, naj pomisli, kar sv. Auguštin pravi: „Ako u toljkem terplenju poterpežlivost človeško premišlujemo, se nam neverjetna zdi; ako pa vsega mogočnost božjo pomislimo, dalej več čudna ni.“

Nauk in posnema.

1. Sv. Kristina ni zamudila priložnosti, Jezusovo véro spoznati; zato je tudi kristiana izveličana bila. Grozovitneži pa, kteri so jo terpinčili, so ravno tako lepo priložnost imeli, pravo véro spoznati, pa niso marali za njo; zato so pa tudi u svoji zmoti in hudobiji ostali in se pogubili. Kako potrebno je, priložnosti, kaj dobrega storiti, ne u nemar pustiti! Veči žalosti menda pogubleni nimajo, ko da so zamudili pre'epo priložnost se izveličati, katira jim vekomaj več dana ne bo. Sv. Krizostom namreč pravi: „O kako strašna žalost bo pogublene peklila, spomniti se, da niso marali za priložnost, se poboljšati, in so se torej u večno

terplenje zakopali.“ Tudi tebi dober Bog priložnost daja, se spokoriti, poboljšati in obilno dobrega za nebesa storiti; le nikar take priložnosti ne zanemari, da jo na vselej ne zamudiš, in zato vekomaj ne terpiš.

2. Sv. Kristina je za Jezusovo véro, če ravno slaba, mlada deklica, neizrečene muke serčno in stanovitno prestala, ter še Boga hvalila, da ji je terpeti dal. Kaj in kako pa kaj ti za voljo Boga terpiš? Tvoje terplenje ni nič proti terplenju sv. Kristine; pa kako nevoljno terpiš? Ali hočeš brez terplenja nebeško krono prejeti? To ni mogoče. Še Jezus je moral terpeti, preden je u svojo čast šel;“ vsi, ki so Bogu dopadli, so po poti terplenja zvesto hodili. Sv. Tomaž Kempčan pravi: „Kteri svetnik je bil na svetu brez križev in terplenja? Še Jezus Kristus naš Gospod ni bil brez terplenja in žalosti. Zakaj pa se ti poti terplenja zogibaš? Celo življenje Jezusovo je bilo polno križev in terplenja, ti pa hočeš mirno in veselo na svetu živeti?“ „Prava pot u nebesa so križi in terplenje,“ pravi sv. Bernard. Zato saj to malo, kar terpiš, bolj voljno terpi; ne jezi se na Boga, da ti terpeti da, veliko več serčno ga zahvali, da te po poti terplenja k sebi u nebesa pelja.

Molitva.

Bog! ki si sveti Kristini, slabi devici moč dodelil, strašne muke in smert iz ljubezni do tebe serčno prestati; daj po njeni priprošnji tudi nam svojo pomoč, sedajno terplenje voljno prenesti in se enkrat pri tebi veseliti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan julia alj maloserpana.

Sveta Marta, devica.

Sv. Marta, sestra Lacara, kterega je Jezus obudil, in pa sv. Marie Magdalene, je bila bogatih starišev, po katerih je domačijo u Betanii dobila. Vsa goreča je bila za dobre dela, posebno pa za ljubezen do bližnega. Menda je bila sv. Marta perva ženskega spola, ktera je po Jezusovih naukih in čudežih k spoznanju prave vére došla. Od perve dobe že se je njeno serce do Jezusa vnelo, in vedno ga je priserčno ljubila, kakor nam sv. pismo pričuje. Ona je tudi svojo sestro Magdaleno k poboljšanju zbudila, ker jo je ljubeznivo Jezusa poslušati napeljevala. Ko se je bila Maria Magdalena spreobernila, je sv. Marta s njoj vred za Jezusam zvesto hodila in njegov nebeški nauk željno poslušala. Jezus jo je pogosto objiskal, ter u njeno hišo na kosilo pri-

šel. Ravno ji je Jezus enkrat spet to veselje storil, in Marta si je vse prizadjala, mu vredno postreči. Njena sestra Maria pa je brezskerbno pri Jezusovih nogah sedela, in njegove nauke zvesto poslušala. Zato se je Marta Jezusu pritožila, rekoč: „Gospod! ti ni mar, da me moja sestra samo pusti streči? Reci ji saj, naj mi pomaga!“ Jezus pa ji njeno preveliko skerb nekoljko očita s pomlivim besedami: „Marta, Marta! ti si skerbna in si veliko prizadevaš. Le eno je potrebno. Maria si je nar boljši del izvolila, kteri ji ne bo odvzet.“ Marta si je Jezusove besede ponižno k sercu vzela, pri mizi pa je Jezusu in drugim gostom pridno in veselo stregla.

Kratko pred Jezusovim terplenjem je njeni brat Lacar nevarno zbolel. Berž je Marta k Jezusu poslala in mu povedati dala: „Glej! kterega ljubiš, je boln.“ Sestri Lacarjovi ste mislile, na te besede bo Jezus brez odloga prišel in ga ozdravil. Jezus pa, ki je hotel po obudenju mertvega Lacara Judam svojo božjo mogočnost skazati, ni poprej šel, da so Lacara že bili pokopali.

Ko je Marta čula, da je Jezus že na potu, mu naproti gre, ter mu reče: „Gospod! ko bi bil ti tukej, bi moj brat ne bil umerl. Pa tudi zdaj vem, da kar kolj boš Boga prosil, ti bo Bog dal.“ Jezus ji reče: „Tvoj brat bo vstal;“ Marta pa pravi: „Vem da bo vstal ob vstajenji, posledni dan.“ Jezus ji je rekel: „Jaz sim vstajenje in živlenje; kdor u mene veruje, bo živel, ako ravno umerje. In kdor kolj živi in u me-

ne veruje, ne bo umerl vekomaj. Veruješ to?“ Marta mu odgovori: „Tako da verujem, Gospod! da si ti Kristus, Sin živega Boga, ki si na ta svet prišel.“ Na to gre svoji sestri pravit, da je Gospod prišel, ktera je tudi berž k njemu hitela. Kako je po tem Jezus na prošnjo ljubeznivih sester njunega brata Lacara, kteri je že štiri dni zakopan bil, čudno obudil, na tenko sv. pismo pove; kako pa ste bile sestri tega vesele, in kako ste Jezusa za to hvalile, se dopovedati ne da.

Če ravno nam sv pismo samo ne pové, je vendar verjetno, da je tudi sv. Marta s drugimi pobožnimi ženami Jezusa o njegovem terplenju na goro Kalvario spremila, in pri njegovem vnebohodu, kakor tudi o prihodu sv. Duha pričijoča bila. Dalej pravijo tačasni pisavci, da so o nekem preganjanju kristianov Marto, njeno sestro Magdaleno, brata Lacara, Maksiminiana učenca Jezusovega, in še nekaj drugih kristianov u staro pokneno barko brez jadra dali, in brez vodnika jih po morju spustili, naj bi vtonili; da so pa po božji previdnosti srečno na Francosko priplavali in blizo mesta Marzelj na suho stopili. Magdalena se je čez nekaj časa u pušavo podala, kder je trideset let spokorno živela; Marta pa je nekaj devic, ktere je s ljubeznivim opominovanjem spreobernila, si privzela, ter s njimi u neki samotni hiši čisto in pobožno tako rekoč po nunsko živela, da jo po pravici nekteri za mater vsih nun imajo.

Njeni izgled je bil vsim tovaršicam njenim namesto redskih pravil. Trideset let je tamo bivala, in silno ojstro živela, ter se posebno vina in mesa vedno zderžala. Rada je molila; pravijo, da je po stobart po dnevi in ravno tak po noči k molitvi pokleknila. Devištvo je skerbno do smerti ohranila. Eno leto pred smertjo ji je bil od Boga dan razodet, kdaj da bo umerla. Ob enim je merzlico dobila, ktera jo do smerti ni popustila. Svojo bolezen je pa tudi u večí zasluženje obernila; vse bolečine je veselo in voljno prestala. Osem dni pred smertjo je čula nebeško veselje, in vidila svojo sestro sv. Magdaleno u nebeški angelski družini u nebesa iti. To jo ni samo s velikim veseljem, temuč tudi s serčnim željami napolnilo, skorej s Jezusom sklenena biti. In Kristus sam se ji je prikazal, rekoč: „Pridi! ljubezniva! ti si me na svetu u svojo hišo sprejemala, in jaz te hočem zdaj u svojo nebeško prebivaljše vzeti.“ Sv. Marta je bila tega silno vesela, in bližej ko je smerti prihajala, bolj priserčno je molila in k Bogu želela. Kratko pred smertjo je rekla, naj jo na tla s pepelom potrošene položijo;

tamo je še svoje duhovske hčere k sveti stanovitnosti živo opomnila, po tem pa svoje oči k nebesam obernila, in svojo čisto dušo kakor Jezus na križu, nebeškimu Očetu izročila, rekoč: „U tvoje roke priporočim jaz svojo dušo.“ Pri njenem grobu so se mnogi čudeži zgodili, in še dan današen ga u veliki časti imajo.

Nauk in posnema.

1. Kdo bi sveto Marto za presrečno ne imel, da je dostikrat Jezusa u svojo hišo sprejeti in mu prijazno postreči mogla? Glej! ravno tako srečo Jezus tudi tebi ponuja, ker želi u zakramentu sv. rešnega Telesa k tebi priti. Zakaj pa za to srečo tako malo porajtaš? Zakaj tako slabe želje imaš, Jezusa sprejeti? In kako se pripravljaš, Jezusa vredno prejeti? Kako kaj skerbiš, njemu postreči? Glej! sv. Marta je Jezusa rada in veselo u svojo hišo sprejemala, zato jo je pa tudi Jezus u svojo nebeško prebivaljše vzel. Hočeš torej tudi ti enkrat k Jezusu u nebesa priti, prejemaj ga pogosto in vredno u presveteri rešnem Telesu, dokler te Jezus sam zagotovi: „Kdor jé ta kruh, bo živel vekomaj.“

2. Sv. Marta je trideset let u samotni hiši bivala in ojstro živela; noč in dan je molila, deviško čistost skerbno ohranila, dobrega po vsi moči storila in svojo bolezen voljno prestala. Kdor tako sveto živi, lehko na zadno uro svojo dušo Bogu veselo izroči, rekoč; „U tvoje roke priporočim svojo dušo.“ Kdor pa u življenju svojo dušno in telesno moč ne obrača u božjo službo in čast, temuč le u žalenje božje; kdor svojmu životu dopadlivo streže in nič ne odreče; kdor za molitvo ne mara, čistost oskruni, u terplenju in bolezni nevoljen ječi; kako more tak o smerti s veselim zaupanjem Bogu svojo dušo izročiti, ktero je u življenju le hudiču u službo in oblast dajal? Hočeš da bo enkrat tvojo dušo, kakor dušo svete Marte, Bog u svoje roke sprejel, moraš ko ona skerbeti, da boš svojo življenje s dušo in telesom po Bogu ravnal, da bo tvoja duša božja. Samo u Boga zavupati in vpiti je premalo; sv. Krizostom pravi: „Kdor ne stori, kar je Bog zapovedal, zastonj upa, kar je Bog obljubil.“

Molitva.

Dodeli nam dobrotlivi Bog, te prosimo, da kakor se spomina sv. device Marte, služavnice tvoje veselimo, tudi po njenem svetem izgledu živimo. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje vekomaj. Amen.

XXX. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Joanez Gualbert, spoznovavec.

Sv. Joanez Gualbert je bil rojen u Florenci bogatih in žlahnih starišev, ki so scer kristiani bili, pa svojga sina niso prav po keršansko izredili. Ko je Joanez odrastel, ga je oče vojšakom dal; pri njih pa se je Joanez še manj lepiga naučil, kakor doma. Prigodilo se je po tem, da je neki žlahnik njegovega edinega brata Uga, kdo vé zakaj, umoril, in oče Ugota je prisegel, ne prej mirovati, dokler morivca ne dobi in se nad njim mašuje. To storiti in nad morivcom brata svojega se maševati je Joanez od očeta bil napeljan, u kar je rad privolil. In glej! na véliki petik je bilo, ko je Joanez ravno u mesto šel, in u tesnih ulicah narajma morivca, kterega je že dolgo pozvedoval. Nikakor mu ni mogel uiti, pa tudi orožja nobeniga ni imel, da bi se mu mogel braniti. U prevelikem strahu pade pred Joaneza na kolena in ga na ves glas prosi: „Iz ljubezni do Jezusa Kristusa, kteri je na današni dan za nas umerl, te prosim, zanesi mi. Naj me zavoljo Jezusa še živeti.“

Joanez ga zagledati, že meč potegne, ter hoče morivca svojga brata prepehniti, da bi se nad njim zmaševal. Ker pa klečeočega čuje tako milo za Jezusa del prositi, in se dneva spomni, ob katerim Jezus ni samo za nas umerl, temuč tudi svojim naj večim sovražnikom odpustil, in verh tega še za nje svojega nebeškiga Očeta prosil, je bilo njegovo serce vso premenjeno; vsa jeza mu prejde; on meč od sebe verže, ter morivca objame in vzdigne rekoč: „Ne morem ti odreči, kar si me za Jezusa del prosil. Pustim ti živlenje, in kar si hudega storil, ti popolnoma odpustim.“ Po toljki samosvoji premagi in pa lepi spravi s svojim sovražnikom gre Joanez u bližno cerkvo, poklekne pred bridko martro, in Jezusa prav ponižno prosi, naj bi mu njegove grehe tudi milostlivo odpustil. Zdelo se mu je, kakor bi bil Jezus na križu glavo nagnil, u znamnje, da ga vslišati hoče. To je Joaneza toljko u serce ganilo, da je mahoma sklenil, od te dobe Bogu samimu služiti. Gre torej u samostan svetega Minijata, apata prosit, naj bi ga med svoje menihe vzeli. Apat, ki ga je poznal, da ni nič prida človeka, mu na ravnost odreče. Ker pa le nadležno prosi in poboljšanje obljubi, je bil vslišan. Oče to zveditи, gre k minihom, ko bi treba bilo po sili jim svojega sina odvzeti. Ker

pa vidi, da sin sam po vsi moči želi, menih biti, in u tem radovoljno izvoljenem stanu Bogu služiti, mu ne brani dalej, storjen sklep speljati, temuč ga še nagovarja, pri svojem naprejvzetju stanoviten ostati. Joanez je svoji storjeni obljubi tudi popolnoma bil zvest in u kratkem je u vsih čednostih dosegel keršansko popolnomast. Nar ponižnejši, pokorniši, in zvestejši je bil; vsim tudi starim bogaboječim meniham je bil izgled popolnomasti. In tako goreč u službi božji je po svojmu spreobernenju do konca svojga življenja ostal in nikdar u nji opešal ni. Po smerti njegovega apata so enoglasno menihi njega apata zvolili; pa ni se dal ne pregovoriti ne preprositi, da bi bil njih predstojnik; raj je s nekimi tovarši pobegnul, da bi Bogu bolj popolnoma služiti mogel. Šel je s pervega u Kamalduensko pušavo k sv. Romualdu, in je nekaj časa pri njem ostal. Ker mu je pa sv. pušavnik razodel, da je tudi on izvolen od Boga, oče posebniga duhovskega reda biti, je šel u drugi samoten kraj, blizo Florenca, kterimu kraju se je reklo „Valis umbroza," alj senčna dolina. Tu najde dva pušavnika, in njima se s svojimi tovarši pridruži. U tej ljubi samoti je menil in želil vsimu svetu neznan ostati; pa ker je silno sveto, ojstro in spokorno živel, je njegovo življenje u kratkem daleč okolj slovelo. Dosti pokore željnih se mu je pridružilo, ki so pri njem u ojstrem pokorjenji mirno živeti hotli. Ker je njih število od dneva do dneva močno se množilo, je sv. Joanez tamo velik samostan pozidal, in nov red vtemelil, kteri še dan današni posebno po Laškem čudno slovi. Tovarši so ga svojga apata izvolili, česar se jim vbraniti ni mogel. Bil jim je pa vseskozi preljubi oče, ki jih je več s svojim izgledom, ko pa s naukom in svarjenjem vodil; tako da se je sploh rekalo: kteri je nar ponižnejši, nar gorečnejši, nar pobožnejši, nar poterpežlivši, ovi je menihov apat.

Pred smertjo si je včakal še dvanajst samostanov, in veliko število menihov svojga novega reda. Vsim je bil ves prijazen in prizanesliv, le sam za se je bil silno ojster. Vbogim je bil vedno dober oče; če jim drugega ni imel dati, se je clo cerkveniga orodja lotil. Vse svoje dni se je ojstro postil, in če ravno je hude bolečine u želodcu imel, posta mu vendar nobeden pregovoriti ni mogel.

Ko je čutil, da se njegova sledna bliža, je naj poprej prav pobožno svete zakramente prejel. Potem pokliče k sebi svoje duhovske sine, in jih k bratovski ljubezni in zložnosti, k zvestimu spolnovanju dolžnost svojga reda, in k pogostimu premišlovanju smerti in sodbe prijazno opomni. Silno je želel

skorej Boga gledati; zato je rad ponovljal besede Davidove: „Mojo dušo po Bogu žeja. Kdaj bom prišel in stopil pred obličje Gospodovo.“ Bog je njegove serčne želje spolnil, ker ga je po mirni smerti leta 1073 u 74. letu njegove starosti k sebi zaklical. Na svoj grob si je sam ti spominek naredil. „Jaz Joanez verujem in spoznam tisto véro, ktero so apostoli pridgovali, in ktero so sveti očetji u štirih cerkvenih sborih poterdili.“ Bog je svetega Joaneza u življenju in po smerti s mnogimi čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joanez je svojmu sovražniku zavoljo Jezusa iz serca odpustil. Stori po njegovem izgledu tudi ti tako. Koljkokrat je Jezus že tebi odpustil, ki si ga veliko bolj žalil; in ti bi svojmu razžalniku ne prizanesil, ki ti je morde le eno samo žal besedico rekel, alj kako majhno krivico storil? Nisi u resnici kristian, dokler po Kristusovem ne ravnaš. Kako moreš upati, da ti bo Bog tvoje grehe odpustil, če pa ti svojim razžalnikam ne odpustiš, dokler Jezus sam uči, da tudi Oče nebeški ne bo odpustil njim, ki ne odpustijo svojim sovražnikam iz svojih serc? Če tudi tvoj sovražnik vreden odpušanja ni, mu saj zavoljo Jezusa odpusti, da boš tudi ti upati smel, milost in odpušanje grehov od Boga zadobiti. In ako te huda skušnjava tare, da se ti zdi, da nisi kos svojmu sovražniku odpustiti, poklekni pred bridko martro, premisli prav živo Jezusa neskončno ljubezen, in na kolenih ga prosi za pomoč, da bi se premagati mogel, ter reci: „Moj Jezus! iz ljubezni do tebe hočem vsim iz serca odpustiti, kteri so mi kedaj kaj žalega storili, zato ker želim, da bi tudi ti meni moje grehe odpustil.“

2. Sv. Joanez je od perve ure svojga spreobernjenja Bogu zvesto služil, in od svojga naprejvzetja nikdar več odstopil ni. Koljkokrat si tudi ti že začel Bogu služiti, ker si spoznal, da drugač ne moreš izveličan biti; kako dolgo si pa svojmu sklepu tudi zvest ostal? Morebiti je komej nekaj dni preteklo, in ti si bil spet mlačen in len u službi božji, ves neskerben za svojo izveličanje. In pri svoji lenobi vedno ostaneš. Scer želiš morde Bogu služiti; pa le po večim; morde le toljko, da se še varuješ, kak smerten greh storiti; za male grehe ti še mar ni. Morde želiš za zveličanje svoje duše skerbeti; pa vojskovati se in premagati, se ti prehudo zdi. Kakšnega plačila pa se ima nezvest in len hlapec nadjati? Sv. Krizostom pravi: „Nobeden naj ne vupa s mlačnim in zanikarnim življenjem u nebesa priti.“ — „Ker si bil mlačen,“ pravi Bog, „te bom iz svojih ust plunil.“ Mlačnost pomalim u velike grehe, nasledne pa u pogublenje pelja. Stori torej terden sklep Bogu služiti, in kakor sv. Joanez, nikdar mu nezvest ne bodi.

Molitva.

Naj nas, prosimo Gospod, prošnja sv. Joaneza Gualberta apata tebi priporoča, da, kar po svojem zasluženju ne premoremo, s njegovo pomočjo dosežemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXXI. Dan julia alj maloserpana.

Sveti Ignaci Lojolan, spoznovavec, in oče jezuitarskega reda.

Sv. Ignaci, Španski rojak, je bil bogatih in blagorodnih starišev u letu 1491 na gradu Lojola rojen, zato se mu tudi Lojolan pravi. Bil je doma bolj posvetno kakor keršansko izrejen, in tudi potem, ko je mladeneč u dvorsko službo kralja Ferdinanda Kastilianskega prišel, se je tamo scer mnogih vednost naučil, pa malo kaj pobožnosti si pridobil. Odrašen je stopil u vojaški stan, in se pri mestu Pampeloni leta 1521 s Francozi serčno vojskoval, alj od kugle u nogo zadet, je obležal, da so ga morli domu zanesti. Doma še hujši zboli, in zdravniki so mu sploh že živlenje odrekli; Bog pa, ki ga je duhovskega vojšaka si izvolil, mu je čudno dal spet ozdraviti, vendar je po prestani nar veči nevarnosti za del slabosti in bolečin še dalj časa ležati moral. Da bi si čas kratil, je prosil domače za ktere posvetne bukve, jih prebirati; ker pa takih gleštali niso, so mu svete bukve živlenja Jezusovega in njegovih svetnikov vnudili. Iz pervega jih ni nič kaj rad čital, ker je bil prazen dobrega duha; sčasoma pa je veselje do njih dobil, in čedalje raši jih je bral. Na sledno je bil ves vnet svetnike posnemati, in brez odloga je sklenul posihmal popolnoma Bogu služiti. Da bi svoj sklep ložej speljal, je vso noč Boga prosil k temu za pomoč, posebno se je za to Marii goreče priporočil, ktero je potem vse svoje žive dni ko svojo nebeško mater pobožno častil.

Ko je že toljko ozdravil, da je mogel hoditi, zapusti dom in gre u čudapolno cerkvo Device Marie u Montserat. Tamo se vsih svojih grehov pretečeniga živlenja zgrevano spové, ter s solzami oblit s veliko pobožnostjo sv. zakramente prejme. Na to svojga konja, na kterem je prijezdil, meniham tamšnim u dar pusti, svojo vojaško orožje pa na altar Device Marie obesi, u znamnje, da noče več svetu, temuč samimu Bogu služiti. Sleče tudi svoje bogate oblačila, in jih beračem razdeli; on sam pa po beraško oblečen vso noč pred podoboj Device

Marie premoli, ter jo ponižno prosi, naj mu hude skušnjave, ktere so ga zoper njegov dober sklep nahajale, premagati pomaga; kar mu je Maria tudi zvesto od Boga sprosila. Odundot je šel u malo mesto Manrezo, kder je bolnikom ljubeznivo stregel, in veliko dobrega storil. Ker so ga pa zato ljudje hvaliti začeli, je šel zunaj mesta u samoten berlog; tam je več del molil, svoje grehe objokoval, se ojstro pokoril; cel teden postil in le ob vodi in kruhi živel, kterega je vbogajme sprosil, ob nedelah pa je vžival angeljski kruh sv. rešnega Telesa. Vsakdan se je po trikrat do kervavega bičal, in le na golih tleh in kratko časa je ležal; več del je Jezusovo terpenje in štiri posledne reči premišloval. Toljko ojstro živlenje ga je silno oslabelo; ker pa so ga nagovarjali, naj bi saj od prevelike ojstrosti henjal, jim je odgovoril: „O najte me saj to malo terpeti, da bom veliko delo svojga zveličanja gotovši opravljal.“

O tem času svojga spokornega živlenja je sv. Ignaci tudi pobožne bukve za duhovske vaje alj eksercicie spisal, katere so polne nebeškiga duha, in prelepih naukov u napeljevanje k pravi pokori in večji popolnosti in svetosti, in katere daleč okolj po kerščanstvu slovijo. Takrat scer še ni bil visoko učen, pa ljubezen do Boga mu je vso učenost domestila. Na to se je po serčnih željah podal svete kraje objiskat, po katerih je Jezus hodil, učil in za nas terpel. Vbožno pa pobožno je romal in na poti veliko iz ljubezni do Jezusa prestal. Ko je bil svete kraje s veliko gorečnostjo obhodil, pride u Europo nazaj, in u Barceloni se je s malimi šolarčiki, če ravno že 33 let star, latinskega jezika začel učiti, da bi si po njem potrebne učenosti za duhovski stan pridobil, u katerga je silno želel stopiti, da bi u njem več priložnosti imel, za čast božjo in zveličanje bližnega delati; kar mu je Bog tudi dodelil.

Ves čas, dokler se je šolal, ni le sam ojstro in sveto živel, temuč je tudi svoje sošolarje in druge mlade ljudi k lepimu zaderžanju, k pogosti prejemi svetih zakramentov, in k zvesti službi božji opominal. Mnogo je bil scer zato zaničovan in preganjan, pa vse je voljno preterpel za čast božjo in u zveličanje bližnega.

Kakor si je pa sv. Ignaci sam po vsi moči prizadeval, obilno duš za izveličanje pridobiti, tak je po božjem navdanju tudi sklenul še drugih tovaršev si pridružiti, da bi mu bili u pomoč pri tem svetem namenu. Devet mladenčev posebne pobožnosti in učenosti si je spervega vbral, med katerimi je bil tudi sloveči sv. Francišk Ksaveri, in s njimi se ravno na veliko gospojnico leta 1534 u cerkvo Device Marie poda, kder s terdno

obljubo sklenejo, vse zapustiti, in če bo mogoče, preden let in dan mine, u Jeruzalem iti, nevernike spreobernovat, alj pa se svetimu očetu, papežu sporočiti, naj jih po volji kamor kolj po svetu pošle, neverne in grešnike spreobračat, in vse povsod po vsi moči ljudi u zveličanje napeljevat. In ker za del vojske ni bilo mogoče u Jeruzalem priti, se torej s tovarši u Rim poda in papežu svoje želje in prošnje razodene. Papež mu rad vse dovoli, in tako je sv. Ignaci nov red vpeljal, kterimu se je reklo jezuitarski red, alj tovaršija Jezusova, kterega udje so se razen navadnih obljub vbožnosti, čistosti in pokoršine še posebno zavezali, mladost učiti, in po volji rimskega papeža kamor kolj po sveti u misione se podati. Svetega Ignacia so tovarši svojga predstojnika izvolili, ki je nov od papeža Paula III. u letu 1540 in poznej od drugih papežev in clo od sv. Tridentinskega sbora poterden red do svoje smerti modro in serčno u velik prid keršanstva vodil.

Sv. Ignaci je na to u Rimi ostal, svoje duhovske sinove pa je na vse kraje sveta razpošiljal, po tem ko jih je u vsem dobro podučil, kar jim je bilo za lastno popolnomast in za misione potrebnega, rekoč: „Vse k večí časti božji, in dušam u izveličanje!“ Posebno jim je priporočal, samih sebe zatajevati, po nauku Jezusovem, ki pravi: „Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zataji!“ Zato je vsakimu pogosto priporočal: „Premaguj se!“ Pa tudi u drugih potrebnih čednostih je sv. Ignaci svoje lepo napeljaval, in lasten izgled dajal, posebno u ljubezni do Boga. Učil jih je dalej, kako naj skerbijo za snažnost in olepšanje cerkev; kako naj krivoverce in nevernike k pravi véri napeljujejo; katoličane h keršanskimu življenju vodijo; nevedne, posebno mladost u potrebnih resnicah sv. vére učé; pogosto prejemo svetih zakramentov priporočajo; češenje Device Marie vsepovsod vpeljajo in vse kar je mogoče goreče k časti božji in u zveličanje bližnega delajo. Zvesti sinovi so ga tako radi vbogali, da se je u kratkem vsepovsod vidilo, koljko zveličanskega prida je njih sveto prizadevanje prineslo. Zato so pa tudi razni kralji in cesarji svetega Ignacia jezuitarskih misionarjev za svoje dežele prosili, in njih oče jih je pridno zberal in na vse kraje pošiljal, kder so se sčasoma nove družine kakor izraselki perve u Rimu vtemelile.

Dokler so razposlani misionari svoj poklic u ptujih krajih in deželah zvesto opravljali, je sv. Ignaci u Rimu pridno delal u zveličanje bližnega in u čast božjo. Otroke je skerbno in veselo keršanskega nauka učil, odrašeno šolsko mladost je pridno napeljoval k potrebnim vednostim in pobožnim čednostmi;

ljudi vsakega stana je s duhovskimi pogovori, pridgami in vajami u pravi véri poterdoval, in k pobožnimu živlenju vodil. Za vboge sirote, kterim so stariši odmerli, je u Rimu dve hiši vtemelil, u kterih so bili s potrebnim živežem in naukom oskerbleni, dokler so si po službi alj kakor bodi sami svoj kruh služiti zamogli. Za mlade dekleta, ktere so zavoljo vbožnosti u veliki nevarnosti zapeljevanja bile, je oskerbel pribežališe sv. Katarine, u kterem so najšle pomoč, dokler so se omožile alj u kteri samostan stopile. Drugo hišo je pripravil za ženske, ktere so poprej razujzdano živele, in so želele pokoro delati; in le Bogu je znano, koljko grehov je sv. mož po takih hišah odvernul. Ktera nesramnica se je scer po tem spet u poprejšno grešno navado povernila, in mnogokrat je od koga čul, po kaj se neki tako trudi, na sledne vendar vse nič ne pomaga; pa takimu je sv. Ignaci odgovoril: „Meni se zdi, da moj trud in delo ni zastonj, če ravno se dosti takih u poprejšne hudobije poverne. Mojo delo se dobro splača, če le toljko opravim, da se Bog le eno noč ne žali.“ Clo terdovratnih Judov sv. Ignaci u svoji skerbi pozabil ni, kterih je eno samo leto štirdeset spreobernul in kerstil. Nobeno delo, nobena nevarnost mu ni bila prevelika za izveličanje bližnega kaj storiti. „Ko bi mogel,“ je nekdaj rekel, „rad bi jezerokrat na dan umerl, da bi le eno samo dušo rešil.“ Večkrat je djal: „Ako bi mi Bog rekel: kaj hočeš, berž u nebesa iti, alj na zemlji ostati? bi odgovoril: Raji na zemlji ostanem, če zamorem bližnemu u nebesa pomagati.“ Takovnet je bil za zveličanje bližnega.

Ravno tako serčno se je pa tudi za čast božjo potegoval, ker se je s tačasnimi krivoverci, Lutrom in njegovim pajdašami, zavoljo prave vére s gorečo besedo in visoko učenostjo sam in po svojih tovarših nevtrudlivo skušal, da so nar hujši krivoverci sami spoznali in rekli, da je njih novi véri jezuitarski red nar močnejši opovernik. Res da ravno zato tudi noben duhovski red ni bil toljko sovražen, obrekovan in preganjan, kakor tovaršija Jezusova; pa vse so s svojim duhovskim očetom voljno prestali, kteri jim je s Jezusovim besedami serce delal: „So mene preganjali, tudi vas preganjali bodo!“

Hujši pa, ko je od sv. Ignacia vpeljan red preganjan bil, dalej in hitrejši se je širal, in svet oče je sam doživel, da so bili njegovi sinovi po vsih krajih celega sveta vpeljani, sam je slišal in videl, u koljki prid je njegova sveta tovaršija Jezusovi cerkvi, koljko nevernikov in krivovercov je bilo po njej spreobernjenih, koljko pravovernih poterjenih; kako je mladost bila

napeljevana po svetih naukih k bogaboječimu živlenju, kako so sdruženi vse pobožnejši živeli, svete zakramente pogosto prejemali in u vsih čednostih lepo rastli. Slišal je koljko čudežev se je po sv. Francišku Ksaveriu in drugih apostolskih misionarjih svojga reda u poterdenje svete vére godilo, in da je mnogo njegovih sinov clo kerv prelilo za del izveličanske vére Jezusove.

Toljko speha svojga truda videti, je svetega moža s neizreklivim veseljem polnilo; saj drugega bolj ni želel, ko da bi Bog povsod spoznan in češen bil; zato je pogosto rekal: „O! da bi tebe moj Bog! vsi ljudi spoznali in častili!“ Pri vsem tem je vendar serčnih želj gorel, Boga skorej od obličja do obličja gledati. Vedno je veselo na zadno svojo uro mislil, ker se je zravno nebeškiga veselja spomenil. U tem pobožnem premišlovanju je naj raji u nebo se oziral, rekoč: „O kako meni do zemlje merzi, kedar u nebesa pogledam!“ Zato je tudi vedno iz serca zdihoval, naj bi ga Bog skorej že k sebi vzel. Bog je njegove želje tudi spolnil. Merzlica, ktera ga je obšla, in se zdravnikom celo ni nevarna zdela, mu je občutiti dala, da se njegova posledna ura bliža. Torej ves pobožen sv. zakramente brez odloga prejme, si od sv. papeža blagoslov in popolnoma odpustik sprosi, vso noč ves zamaknen u nebo gleda, in kmalo po sončnem izhodu 31. dan julia leta 1556 u 65. letu svoje starosti svoje sveto živlenje, sladke imena Jezus in Maria neprenehoma klicaje, sklene. Vso mesto je za njim žalovalo, rekoč: „Svet mož je umerl.“ Bog ga je po smerti na zemlji še s neštevilnimi čudeži poveličal, in za del toljko veličastnega svetnika že je bil njegov red vsepovsod visoko spoštvan.

Nauk in posnema.

Mnogega se more kristian iz živlenja sv. Ignacia učiti; ti si pa pomni za posnemo nasledne resnice:

1. Sv. Ignaci se je spreobernil, po tem ko je veselje do branja svetih bukev dobil. Glej! koljko pripomorejo pobožne, svete bukve k spreobernjenju, poboljšanju in zveličanskimu živlenju. Svete bukve brati naj te torej vedno veseli, nikolj ti brez velikega prida ne bo.

2. Sv. Ignaci je vedno skerbel, vse u večo čast božjo oberniti, zato je vselej to si izvolil, kar bi Bogu bolj dopadlo. Vsak pobožen kristian ravno tako dela; skerbno se varuje vsega, kar Boga žali, in kar mu je dopadlivo, zvesto in obilno dopolni. Stori torej tudi ti vse kar počneš k veči časti božji in u zveličanje bližnega.

3. Sv. Igsaci je naj raji od Boga, božjih reči, in svetih nebes govoril, in clo svoje oči je naj raji u nebesa vpiral. Česar je serce polno, tega rado usta kipijo, pravi pregovor. Kder bodo tvoje misli, bodo tudi tvoje oči; kár tvoje serce želi, bo tudi tvoj jezik govoril. Skerbi tedaj za pobožno serce, in lehko se boš tudi zvunajno po Bogu ravnal.

4. „Vince te!“ „premaguj se“ je sv. Ignaci svojim vedno priporočal, pa sam tudi po tem zvesto ravnal, in tako si nebeško veselje pridobil. Zakaj hudobno je tvojo nagnenje po pervem očetu Adamu, hude skušnjave, ktere te od dobrega in zveličanja odvračajo; zato premaguj se, da ob zveličanje ne prideš. Premaguj svoj jezik, svoj pogled, in posluh! premaguj se o jedi in pijači! premaguj se, kedar se ti delo težavno zdi, ti molitva in služba božja merzi! Premaguj se, kedar pride pregrešna priložnost, kedar te kaj k jezi budi, alj kedar te hudi u greh napeljuje. Premaguj se vse svoje žive dni! zakaj: „Ako hočeš sveto živeti, se moraš vedno zatajevati,“ uči ravno sv. Ignaci. „Serčno tedaj se podstopi,“ pravi on dalej; „ena sama serčna premaga je Bogu dopadlivši, kakor mnogo drugih dobrih del.“

Molitva.

Bog! ki si k večí časti svojga presvetiga imena nov red po sv. Ignaciu izvolil: dodeli nam, da se po njegovem izgledu in priporočenju s svetam serčno vojskujemo, in tako enkrat nebeško krono prejmemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Živlenje Svetnikov

za vse dni augusta alj velikoserpana.

I. Dan augusta alj velikoserpana.

Spomin verig alj ketin svetega Petra.

Sv. katolška cerkva obhaja danes poseben spomin velike dobrote, ktero je Bog svojim pravovernim skazal, da je svetega Petra, vidnega glavarja svoje keršanske cerkve čudovito iz ječe rešil. Celo to zgodbo je sv. Lukaž u apostolskem djanju popisal. Herodež Agripa, sin Aristobola, je po milosti rimskega cesarja Klaudia kralj judovske dežele postal. Kraljestvo pozvestiti si, je iskal Judom naj bolje s tim prikupiti se, da je kristiane preganjal, posebno take, ki so nauk Jezusa Kristusa brez vsega straha oznanovali, namerč

apostole. Zato je vkazal Jakopa s imenom Večega, brata Joanezovega vzeti, in kmalo potem ob glavo djati. To Judom neizmerno dopade. Judom še bolje prikupiti se, vkaže Herodež tudi sv. Petra prijeti, mislivši, ga ravno tako iz sveta spraviti. Kar je vkazal, se včini; Petra primejo, u tesno ječo zaprejo, u verige vklenejo, vojaki ga skerbno stražijo, da ne uide. Velikonočni svetki bili so blizo; kmalo po tih svetkih ima Peter umorjen biti. Kristiane to bridko u serce boli; niso tedaj zamudili moliti, noč in dan Boga prositi, naj bi nikar ne dopustil, da bi njegova čreda tako rano svojega pastirja zgubila. Nobena človečja pomoč ni mogla Petra odločene smerti oteti; Bog pa je vslišal molitvo svojih vernih, in je Petra čudoma otel.

Tisto noč pred dnevom, ki je odločen bil za Petrovo smert, pošle Bog angela, da bi Petra osvojbodil. Sv. apostol dasiravno u težkem železji, sladko spi u sredi vojakov, ki ga stražijo. In glej! angel Gospodov pristopi, razsvetli s svojoj svetloboj vso ječo, udari Petra u bok, in ga zbudi rekoč: „Vstani! opaši se, in obuj svoje črevlje! ogerni svoj plajš, in pojdi za menoj.“ Kmalo na perve angelove besede odpadnejo iz rok verige, u ktere je bil Peter vklenjen, in sv. apostol u vsem pokoren misli, da se mu vse to le senja. Ko se Peter že obleče, gre za angelom, ki je pred jim šel. Angel ga pelje mimo perve in druge straže; ne eden vojak jima ne brani. Slednič prideta do železnih vrat, ktere peljajo u mestne ulice. Vrata se odprejo same od sebič; angel še ide črez edne ulice s Petrom; tu pa zgine izpred njega, da ga Peter ni videl več. Zdaj spozna sv. apostol, da ta rešitva niso senje, ne gola prikazen, temoč da se je u resnici zgodila. Zato je Boga hvalil rekoč: „Sedaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela, in me je otel od Herodove roke in od vsega pričakovanja judovskega ljudstva.“ Nemudoma se Peter napoti u hišo Marie, matere Joana Marka, kder biahu kristiani u molitvi sbrani. Poterka na vrata, dekla s imenom Rode pride poslušat, kdo bi zunaj bil. Po glasi spozna, da je Peter pred vratami. Dekla samega veselja in začudenja skoraj od uma, hiti, brez da bi vrata bila odperla, u hišo nazaj, pak na glas zaklikne: „Peter je pred vratami!“ Sbrani kristiani mislijo, da dekla nori; ko pa ona svoje besede poterdi, so nekteri rekli, angel varih sv. Petra je pred vratami. Med tim sv. apostol sopet na vrata poterka. Kristiani sdaj vendar pridirjajo, vrata odprejo, in čudovaje vidijo svojega preljubljenega pastirja zdravega, brez verig in brez železja. Kako

so se vsi zdaj razveselili, si lehko mislimo. Sv. Peter jim vkaže molčati, ter začne vse pripovedovati, kaj se je dogodilo, kako čudovito ga je Bog iz ječe osvobodil. Po dokončanem pripovedanju vsi nazoči Boga zahvalijo, naučivši se iz te prigodbe, kako imajo prihodnič u božjo vsemogočnost in dobrotlivost terdno zaupati.

Kakor nam sv. Krizostom u ednem svojih cerkvenih govorov pové, so kmali po Petrovej rešitvi te verige, u katere je uklenjen bil, kristiani dobili, in je u veliki časti imeli. Eudoksia, žena cesarja Teodozia mlajšega, obiskavši svete mesta, dobi od patriarha Juvenala te verige u dar; pošle edno cerkvi u Carigrad, drugo svojej hčeri Eudoksii, ženi cesarja Valentiniana III. u Rim. — Eudoksia (mlada) pokaže to verigo papežu Sikstu III., papež ji pokaže pak drugo verigo, u katero je Peter vkovan bil, prej da ga je cesar Nero u smert obsodil. Kedar ti verigi edno k drugej primerijo, se nagloma sprimete tako, da ni bilo drugači misliti, nego da je samo edna veriga, od ednega kovača skovana. Po tem čudeži so kristiani te verige še u večej časti imeli, Eudoksia je u Rimi posebno cerkvo pozidala, kder so dan današnji te verige še shranjene. Mnogi bolniki so po dotikanju tih verig zdravje zopet zadobili, mnogi obsedeni bili so hudega duha rešeni.

Leta 969 po Kr. bil je neki grof na dvori cesarja Otona od hudega duha obseden. Cesar ga pošle, da bi tamkaj po dotiki sv. verig se rešil hudega duha. Rimski papež Joan XIII. se s verigoj le vrata dotekne, in kar zbežal je hudi duh iz njega; grof bil je popolnoma oslobodjen vseh muk, katere je do seh dob terpel.

Sv. Gregor veliki piše, da so u njegovem času železa te verige na prah napilili, te opilke u križece, u sreberne in zlate zapire okovarili, in na vratu nosili.

Sv. Auguštin govorí: „Po pravici se u vsih cerkvah Kristusovih železje mučnih verig višej nad zlato časti. — Blaženi tisti okovi, katerih se apostol dotikal je, in ki so njega mučenika storili. — Dotika udov (Petrovih) posveti orodje njegovih muk.“ Še na drugem mesti sv. Auguštin pravi: „Ako je že senca (sv. Petra) u sebi zdravilno moč imela, koliko več so še verige njegovega terplenja na se potegale.“

Nauk in posnema.

Sv. Peter je bil nedolžno preganjan, vjet, svezan, u ječe zapert, in u smert obsojen. Uči se iz tega, da Gospod Bog svoje zveste služavnike in naj ljubše prijatele, ko sv. Petra, preganjati in terpeti pusti. Sv. Peter ni odviše žaloval zategadel, da je bil vječen, nego izročil se je Bogu, in je u železji mirno spaval. Uči se iz tega, kaj imaš tudi ti včiniti u vsakem terplenju, koje ti Bog pošle. Sv. Peter je mirno, dobro vest imel, se je volji božji izročil, zato je u ječi sladko spal. Izročaj se tudi ti volji božji u vsih prigodkih, prizadevaj si dobro vest imeti, in vsikdar boš mirnega, zadovoljnega serca. Ko sv. Petra nikaka človečja pomoč rešiti ne more, in bi drugi dan imel umorjen biti, mu pride Bog na pomoč in ga reši skoz čudež. Enako Bog tudi večkrat za svoje skerbi; jih verže u naj veče bridkosti; alj kadar je naj hujša sila, je božja vsemogočnost in miloserčnost naj bolj mila. Zato ne obupaj nikdar u nadlogi, temoč terdno zaupaj na Boga. „Si u naj veči sili, naj bolj zaupaj; zakaj takrat razodene Bog naj jasneje svojo vsemogočnost," uči sv. Krizostom.

Molitva.

Bog! ki si sv. Petru apostolu iz verig rešenimu srečno oditi dal: naših grehov, prosimo, verige odveži, in vse hudo od nas milostno odverni. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

II. Dan augusta alj velikoserpana.

Pomen Porciunkule in popolnoma odpustka.

Danes se obhaja obletnica posvečenja cerkvice Porciunkule, ktera je na Italianskem ne daleč od mesta Asis. Ta cerkva se imenuje tudi Maria od Angelov; kajti je na čast Materi božji pozidana, in se je u njej večkrat angelsko veselje slišalo. Veliki oče menihov Franciško je to cerkvo ponovil, in u njej tudi mnogokrat molil.

Leta 1223 pride po znotrajnem božjem nagibu, alj od angela opomenjen u to cerkvo, vidi tam Kristusa Gospoda našega na kraljevskem prestolji, božjo mater na desnici in okolj brez števila angelov. Ko sv. mož veselo moli svojega božjega Izveličarja, mu glas božji veli, naj si kako milost izvolji. Iz ljubezni do bližnjega na sam sebe celo pozabivši, drugega ničesar prosil ni, kakor popolne odpustke za vse ti-

ste, ki bodo zgrevano svojih grehov spovedli se, in cerkvo Porciunkulo obiskali. Gospod naš Jezus Kristus mu dovolji to sveto željo, naj le samo k papežu kakor njegovemu namestniku gre, naj mu to razodene, naj ga prosi, da poterdi to podeleno milost. Papež Honori III. poterdi po zvestem preiskanju te odpustke, vkaže cerkvo svetešno posvetiti, in od Kristusa podelene popolne odpustke javno oznaniti. Mnogi pozneji papeži so te odpustke tudi drugim cerkvam serafskega reda podelili, da vsi pravoverni kristiani, ako po opravlenoj spovedi prijemši sv. obhajilo, kako cerkvo menihov sv. Franciska pobožno obišejo, tam u namen odpustkov molijo, ravno tako popolne odpustke zadobé, kakor uni, ki cerkvo Porciunkulo obišejo.

Gledé teh velikih odpustkov, katere je Kristus naš Gospod cerkvi Porciunkuli, rimski papeži pak tudi drugim cerkvam podelili, je potreba dobro razumeti, kaj katolška cerkva od odpustkov uči. Odpustki so odpušenje tistih časnih kazn, koje grešnik po odpušenem grehu še terpeti ima. Popolni odpustki so odpušenje vsih ovih časnih kazn, nepopolni odpustki so odpušenje samo nekterih časnih kazn. Nobeden pravi katoličan ne uči, da se po odpustkih greh odpusti (to je dolg greha) temuč le kazen, terplenje greha, in sicer časno terplenje, ktero je po odpušenem dolgu greha še zaostalo; zakaj dolg smertnega greha in večna kazen, večno terplenje se nam keršenim samo u sv. zakramentu pokore, alj u pomanjkanju tega zakramenta skoz popolno obžalovanje odpusti; dolg odpustlivega greha pak se nam odpusti ne samo u zakramentu sv. pokore, temuč tudi brez tega skoz resnično nadnatorno popolno obžalovanje. Odpušenje dolga, kakor tudi večne in časne kazni nam samo le po zaslužen ju Jezusa Kristusa doide; in vso moč odpustkov edino le Kristusovemu zaslužen ju prilastujemo.

Verh tega sveta cerkev ne uči, da so edni popolni odpustki sami na sebi in u svoji bitnosti večji od drugih popolnih odpustkov; zakaj popolni odpustki so odpušenje vsih časnih kazn; kaj se tedaj more po ednih popolnih odpustkih več odpustiti kakor po drugih? Druga je pri nepopolnih odpustkih, po katerih ravno zato, ker niso popolni, se po ednih več odpusti, kakor po drugih.

Kar katolška cerkva od odpustkov u obče verovati veli, je to dvoje: pervič, prava cerkva ima oblast odpustke deliti; drugič, da je za nas dobro in koristno od cerkve delene odpustke zadobiti. Več drugih naukov od odpustkov cerkva Kristusova ni določila,

ne potrebno verovati zapovedla. Kar je cerkva od odpustkov določila, bodi dovolj katoličanom za podučenje, in za overženje tistih nekatoličanov, ki se zavolj sv. odpustkov prepirajo, in je preklinjajo.

Nauk in posnema.

Visoko spoštuj odpustke; oni so znamenje neskončnega usmilenja Jezusovega do nas, so neprecenlivi sad njegovega brezkončnega zasluženja! Prizadevaj si kolikor moreš, da odpustke zadobiš. Nekatoličani hudo grešijo, da odpustke preklinjajo in zamečujejo; katoličani pa se tudi močno motijo, če odpustke malo porajtajo, in jih zadobiti opustijo. Blodijo pak tudi oni, ki si domišlujejo, da so odpustki že zadobleni, ako sveto spoved in sveto obhajilo, alj predpisane molitve samo le poverhoma brez vse pobožnosti in brez duha prave pokore opravijo. Velika prizadeva, posebna gorečost je potrebna, če odpustke dobiti hočemo. Vest moramo skerbno očistiti grehov, in molitvo posebno pobožno opraviti. Ne smemo domišlevati si, ako smo odpustke zadobili, (kar vendar nikolj za gotovo vedeti ne moremo) da zategadel neha dolžnost spokoriti se in dobre dela opravljati. Bog namreč tirja, da si tudi ti prizadevaš pokoriti svoje grehe in doseči večno zveličanje. Bog veli: „Spokorite se. Prinesite vreden sad pokore.“ — „Bog se smili nas, alj on nam tudi kliče in govori: Daj tudi ti kaj; ne kakor da tebe potrebujem, temuč kajti hočem, da tudi ti za svoj hasen kaj pripomoreš;“ govori sv. Krizostom. Sv. Ciprian pa opomina: „Gospod se mora prositi. Gospod se mora tudi s našim zadostovanjem pomiriti. Moramo se u dobrih delah vaditi.“

Molitva.

O Bog, Oče vsega usmilenja in oveselenja! terdno zaupam od tvoje neskončne milosti, da si mi pri sveti spovedi vse moje grehe odpustil in izbrisal večne kazni, katere sim skoz grehe zaslužil. Pa tudi dobro vem, da si ti pravičen Bog, kateri grešnike s časnimi kazni kaštigaš in hočeš vreden sad pokore imeti. Joj meni! koliko in kako dolgo bi imel jaz pokoriti svoje velike pregrehe! Pribežim zato in se priporočim u zaklad neskončnega zasluženja Izveličarja mojega Jezusa Kristusa in te prosim, stori, da bom zgrevan, reven grešnik svetih odpustkov deležen, ter mi odpusti tudi časno terplenje, koje bi imel na tem sveti alj na unem u vicah terpeti. Vzemi zatorej milostno molitve in dobre dela, ki so naročene odpustek zadobiti. S Jezusovim neskončnim zasluženjem, s zasluženjem Marie device in vsih Svetnikov božjih, sklenem svoje slabo zadostenje. Amen.

III. Dan augusta alj velikoserpana.

Najdenje trupla sv. Štefana, pervega mučenika.

Ker je pervi mučenik za véro Jezusa Kristusa, sv. Štefan Judom nepreverglivo dokazal, da je Kristus, kteriga so križali, pravi obljubleu Mesia, so ga hudobni Judi kamenili. Neki bogoljubni možje so ga po besedah sv. pisma bridko tugovaje častitlivo pokopali in veliko žalovanje po njem imeli. Gamaliel bivši učitel sv. Paula, potem pak učenc apostolov, je tako naravnal, da so kristiani truplo sv. Štefana po noči odunod, kder je ležalo, odnesli, in na njegovo pristavo nekaj ur od Jeruzalema, prenesli. Pokopališe se je s časom pozabilo; kristiani so namreč u Judei dolge leta preganjani, in tudi večkrat iz dežele pretirani bili. Slednič je dobrotlivemu Bogu dopadlo rečeno pokopališe razodeti, za cesarja Honoria (395—423). Takrat je ravno tam, kder je sv. Štefan pokopan bil, živel bogoljuben mašnik cerkve Jeruzalemske po imeni Lucian. Njemu se prikaže po noči u senjah tisti Gamaliel, mu pové, kde da je sveto truplo sv. Štefana, kakor tudi truplo sv. Nikodema, potem njegovo lastno in njegovega sina Abibonesa truplo pokopano, mu reče sv. Joanu, škofu Jeruzalemskemu, pokopališe naznaniti, mu tudi naročiti, da naj on (škof) te trupla vzdigne; ker tako je volja božja, da bo to vzdignenje u zveličanje mnogim ljudem. Lucian se prebudi; vendar o strahu, da ne bi to samo prazne senje bile, alj celo sleparija hudega duha, škofu te prikazni razodel ni, temuč Boga ponižno prosi, ako je ova prikazen istinita, naj jo ponoviti dopusti. Lucian se na to pripravi s molitvo in postom do osmega dné. Osmi dan se Gamaliel sopet prikaže, in mu pové vse, kakor pervokrat. Lucian se še bolj uveri, podaljša svojo molitvo in post še osem dni. In glej! Gamaliel se mu prikaže tretjopot alj resniga in ojstrega obličja, ga posvarivši, da njegovim besedam verjel ni, mu zapové brez vsega odloga to prikazen škofu naznaniti, da pravoverni kristiani ne ostanejo dalej brez tistih milost, katere Gospod Bog po priprošnji sv. Štefana in drugih svetnikov jim namenil je.

Po tej prikazni Lucian ni mogel več dvomiti resničnosti tega, kar je u sanjeh videl; se tedaj napoti k sv. škofu Jeruzalemskemu, mu pové vse, kar se je pripetilo. Veselje sv. škofa in patriarha je neizrečeno. Škof pokliče mašnike in bližnje škofe, gre s velikoj množinoj kristianov na ome-

njeno pokopališe; kmalo je tudi tako srečen, da četiri zakopane rake (truge) najde, na katerih bile so imena gor rečenih svetnikov, namerč sv. Štefana, sv. Nikodema, sv. Gamaliela in sv. Abibonesa zapisane.

Rake se prepoštlivo odprejo, in zdaj se razprostre tako žlahna dišava, ko bi vsa okrajina s dišečimi rožicami bila obsjana. Več nad sedemdeset alj bolenih alj od hudega duha obsedenih ljudi je po dotiki teh sv. trupl, posebno pak sv. Štefana, pri tej priči ozdravelo. Truplo pervega sv. mučenika so s največoj svečanostjo u Jeruzalem zanesli u naj starej cerkvo Sion. Pozneje za cesarja Teodozia mlajšega se je to sv. truplo preneslo u Carigrad, od undot u Rim za papeža Pelagia I. (555—559.)

To čudovito najdenje in vzdignenje sv. Štefana, kakor tudi čudeži o ti priliki storjeni so se po vsem keršanskem svetu razglasili. Krivoverce, ki so takrat cerkvo Kristusovo hudo sovražili, je ta svetkovina silno osramotila; pravoverne kristiane pak u véri poterdila in spodbodla, da so pervega sv. mučenika še bolj častili. Od vsih strani so prosili njegovih svetih ostankov, in mnogi so bili tako srečni, jih dobiti na naj veči hasen prebivavcov. Nekterim so sicer samo zemlje poslali, u kateri je truplo ležalo; drugim kako rutico, ki se je njegove rake doteknula; vendar pak so tudi po teh ostankih tako neizmerni čudeži zgodili se, ko pri samem sv. trupli. Nezaverglivega zvedoka imamo sv. Auguština, ki je o časi tega najdenja živel. On pripoveduje u 22. knjigi od mesta božjega mnogo velikih čudežev, ki so se u mesti Hipon, kder je on škof bil, zdaj u sosednih mestah in pokrajinah pri ostankih pervega mučenika zgodili.

Neke teh čudežev je sv. Auguštin sam videl, kterih ene iz te knjige povzememo. Neka slepa žena je hipoma ozdravila, ko so ji na oči položili rožce, s katerimi so se na njene prošnje ostankov sv. Štefana doteknuli. Lucil škof je po teh sv. ostankih, katere je pobožno pri sebi nosil, nevarne zlatenice ozdravil. Euheri mašnik je spet oživel, ko so na njegovo mertvo truplo suknjo položili, katera je prej na ostankih sv. Štefana ležala. Dva moža na hudem protinu (podagri) bolena sta pri teh sv. ostankih sopet ozdravila. Deček, ki je povožen kmali potem umerl, zadobi pri teh sv. ostankih ne samo življenje, temuč tudi ravne ude. Enako je mertva apatica oživela in ozdravila, ko so na njo položili obleko, s kateroj so prej teh sv. ostankov se doteknuli. Eleusin položi svojega mertvega otroka na mesto, kder so ostanki sv. Štefana ležali, in mahoma je oživel. Marcialu oterpuje-

nemu Judu položi njegov kristianski svak pod glavo nekaj rožic, koje so na altarju pri sv. košicah ležale; drugi dan je prosil za sv. kerst. Brat in sestra sta na vsem životu trepetala; pri ravno teh sv. ostankih bila sta rešena svojega nesrečnega stana. Mnogo drugih takih čudežev pripoveda ti sv. cerkveni učenik, slednič te besede pristavi: „Ako bi jaz hotel samo čudeže ozdravlenja (da od drugih molčim) pripovedati, kateri so po tem mučeniku, to je po naj slavnejšem sv. Štefani u kalamenski in u našej pokrajini se zgodili, moral bi napisati mnogo knjig, in vendar bi ne mogel vsih popisati.“

Nauk in posnema.

1. Mnogi čudeži, katere je Bog pri sv. truplu sv. Štefana in pri njegovih ostankih storil, za res jasno dokažejo, da češenje sv. ostankov, kakor tudi češenje in na pomoč klicanje svetnikov ni samo dopušeno, timveč tudi Bogu dopadlivo in nam koristno. Ako bi ne bilo dopušeno alj Bogu dopadlivo, bi ne bil Bog tolikih milost podelil jim, ki so sv. ostanke svetnikov posebno poštovali, alj svetnike častili in na pomoč klicali. Ne daj se tedaj zmotiti od takih, ki od sv. ostankov zaničljivo govorijo, alj češenje in zavupanje na priprošnjo svetnikov grajajo in zamečujejo. Poštuj po prestari navadi sv. ostanke svetnikov. U časti imej in zauplivo na pomoč kliči svetnike, ko prijatele in zveste prošnike pri Bogu. Prava cerkva nikdar ni učila sv. ostanke alj svetnike kakor Boga moliti. Sv. Jeronim piše krivovercu Vigilanciu: „Radovedična glava! kdo je kedaj sv. mučenike molil? Kdo je človeka imel za Boga?“ Na drugem mesti spet pravi: „Mi častimo ostanke mučenikov, da molimo njega, kterega mučeniki so bili. Mi častimo služavnike, da čast služavnikov na Gospoda pride, ki govori: Kdor prejme vas, mene sprejme.“ Zraven tega pak se ne smemo čuditi, da so nekatoličani sv. ostankom tako neprijazni. Sv. ostanki jim vedno svedočijo in poterdujejo resnico naše sv. vére, oni pak take svedočbe za svojo véro ne zmorejo, kajti u njihovi véri še nikdar ni kdo umerl, da bi na njegovem pokopališu alj pri njegovih ostankih (ako jih smemo tak imenovati) kdaj kak čudež se bil zgodil; nasproti pak, mnogo jih je u naši sv. véri umerlo takih, da je na njihovih grobih in pri njihovih ostankih Bog mnoge in očevidne čudeže storil. Ali bi to ne bilo že zadosti jim oči odpreti, da bi resnico spoznali?

2. Sam Gospod Bog je razodel truplo sv. Štefana in je storil, da se mu na zemlji daja velika čast. Še vekša bode čast in dika tega sv. trupla u nebesih, kedar se po občem vstajenju sopet s dušoj sv. Štefana sdru-

žilo bo. Tudi tvoje truplo se bo nekdaj na dan občega vstajenja s tvojoj dušoj sdružilo, kajti véra nas uči, da bomo vsi od mertvih vstali, in ravno tiste trupla dobili, katere zdaj na sveti imamo. To pak posebno zato, kajti so ove trupla vsega, kar včinimo, dobrega in hudega, deležne, da tudi nekdaj plačo alj kazen zadobijo. Zato bode tudi velik razloček med vstalimi truplami. Truplo pravičnega bo med drugimi dari s neizrečenoj lepotoj okinčano. Nja svetlost in krasota bo veča kakor svetlost vsih zvezd na nebi. Nasproti pak bo truplo grešnika gerši in ostudnejši kakor vse, kar si ostudnega misliti moremo. Duša pravičnega bo po posledni sodbi s truplom u nebesa šla, tamkej bo s truplom vred uživala veselje in zveličanje, ki si ga nikdar prav misliti ne moremo. Duša grešnika pa bo po tisti sodbi s truplom vred pahnjena u pekel; tam bode s truplom vred neizrečene muke in bridkosti morala terpeti na veke. Kaka se bo godila pa tvojemu truplu? Na to vprašanje ti hočem odgovoriti. Ako zdaj ude svojega trupla na to obračaš, da Boga žališ, vsakotere grehe in hudobije vganjaš, vedi za resnično, da bo tvoje truplo s dušoj vred u pekel pahnjeno, in tam strašne muke terpelo dokler Bog, Bog ostane. Ako pa svoje truplo za službo božjo, za dobre dela rabiš, vsega greha čisto ohraniš, poterpežlivo ko sv. Štefan, vse terpiš, kar ti Bog težavnega pošlje, bo s dušoj vred u nebesa vzeto, tam neizmerno veselje vživalo, dokler Bog, Bog ostane. Zatorej ako svoje truplo rad imaš, in hočeš, da bi mu nekdaj vekoma dobro bilo, zdaj Bogu služi po izgledu sv. Štefana. Ne ognusi svojega trupla s pregrehami in hudobijami. Poterpežlivo terpi vse, kar tvojemu truplu težko dé. S svojimi udi nikar ne žali Boga, ki je tebi jih dal. Daruj svoje truplo Gospodu Bogu, da Bogu služiš po opominu sv. Paula: „Prosim vas bratje, skoz usmilenje božje, da svoje telesa date za živ, svet in Bogu dopadliv dar.“

Zaupanje prihodnega vstajenja in plačila te naj tolaži, kakor je tolažilo mnogo drugih sv. mučenikov in spoznovavcov. Reci kakor sv. Job: „Vem, da moj Odrešenik živi, in da bom posledni dan iz zemlje vstal, in bom spet u svojem mesu gledal svojega Boga.“

Molitva.

Daj nam, prosimo, Gospod! posnemati, kar častimo; da se učimo tudi sovražnike ljubiti, ker taistega najdenje obhajamo, kteri je vedel tudi za preganjavce prositi Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha, Bog vekomaj. Amen.

IV. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Dominik, oče menihov Dominikanov.

Sv. Dominik, častitliv oče in začetnik slavnega pridgarskega reda se je narodil u Španii od plemenitih, pobožnih starišev. Njegova mati je pred porodom u senjah prikazen imela, da u naročju peseka ima, ki u zobih gorečo bakljo nosi, s katero je vnel cel svet. Pri sv. kersti je vidla neka plemenita gospa na Dominikovem čeli zvezdo, katere žarki so razsvetlili vso okolico. S tim je menda Bog hotel prihodno djanje sv. Dominika in nja srečen uspeh naznaniti, kako bo namerč on s svojimi predigami krivoverce, te zares savražne volke od keršanske črede odgnal, cel svet s svojim naukom in krepostjo razsvetil, in k ljubezni do Boga užgal. Že u detečjih letih je mali Dominik pokazal celo nenavadno nagnenje do kreposti. O pol noči je vstajal, in je dolgo po noči molil. U jedi in pitji čudovito meren, u vsem djanju in nehanju angelsko krotek je vse posvetne veselice sovražil. Bežal je vse sumlive tovaršije; siromakom je bil dobroten; edino veselje mu je bilo moliti, cerkve obiskovati in učiti se. Da bi se u potrebnih znanostih izobrazil, so ga poslali na naj imenitniši vseučilišče, kder od svojega započetega življenja nikdar odstopil ni. Čez vse je skerbel za svojo deviško nedolžnost in čistost, katero je tudi do svoje smerti neomadežvano ohranil. U tem so mu kakor je sam pravil, tri pomočki

pomagali, namerč: ogibal se je lenobe, bežal je ženstvo, bil je meren u jedi in pitji.

Ko je svoje nauke s naj večo slavo doveršil, je bil od škofa Osmaškega med redovne korarje vzet. U svojem tridesetem letu je pridgati začel, pridgal je dve leti na neizrečeni blagor vsim dušam. Potem gre s rečenim škofom na Francozko, katero so takrat novi krivoverci Albigenzi silno pačili. Na svojem poti pride naj pervič u hišo, kder so taki krivoverci prebivali. Dominik jih začne na boljše učiti, jim dokaže njihovo krivovero, in je bil tudi tako srečen, jih pregovoriti, da so se tej krivoveri odpovedli. To so bili pervenci tega preobračanja, ktere je Bogu s gorečoj zahvaloj priporočil. Pri tej zahvali občuti silni opomin, Bogu se vsega edino k temu posvetiti in aldovati, da bi to novo krivovero izkoreninil. Temu božjemu glasu pokoren, prosi sv. Očeta za potrebno dovolenje. Še nekteri drugi goreči mašniki se mu pridružijo. Dominik se pripravi s njimi vred k temu velikanskemu delu s obilnoj gorečoj molitvijo, terdim postom in s drugimi pokorilami, vzeme po izgledu apostolov palico u roko, prehodi bos vse mesta, vesi in terge, kdèr so Albigenzi bili; oznanuje s naj večoj gorečnostjo katolške resnice, dokazuje s besedoj in pismom krivoverske zmote. Neprijateli vére so brez mere divjali in razsajali, brez da bi Dominika to kaj zmotilo bilo. Istiniti pisateli terdijo, da je Dominik nad 100,000 krivovercev na pravo véro spreobernil.

Pri tem sv. opravilu je veliko pomogel dar čudežev, s katerimi je neutruden apostol nauke prave vére poterdoval. Albigenzi so imeli neko hudobno knjigo polno krivoverskih zmot. To knjigo so katoličanom čitati davali. Sv. Dominik jo je opovergel s drugoj knjigoj, in dokazal vsemu ljudstvu, da je u njegovej knjigi pravi nauk; ter u pričo mnogo krivovercev in pravovernih verže obe knjigi u ogenj, k temu pripravlen. Krivoverska knjiga u plamenu mahoma zgori; una pak od sv. moža spisana ostane neoskrunjena, se požene sama od sebe na kviško, ferfra dolgo u povetri, da se vsi nazoči čudijo, se spusti poslednič nazaj dol, ter obleži na bližnjem trami. Te čudež se je zgodil drugič in tretjič. Katoličane je to potolažilo in u véri poterdilo; krivoverce pa osramotilo.

Slavni grof Montfort s malo katoličani, namerč 1800 mož napade silno vojsko Albigenzov. Sv. Dominik s svojoj gorečoj molitvijo, katero je s obilnimi solzami opravil, sprosi katoličanom tako veličastno zmago od Boga, da 20,000 sovražnikov na mesti mertvih ostane, še več se jih je potopilo, ostali pak so se vsi razkropili. Tudi je gotovo, da je te sv.

mož mnogo od hudega duha obsedenih osvobodil, mnogo bolenikov čudovito ozdravil, in nekaj mertvih k življenju obudil.

Zavoljo teh in drugih čudežev so sv. Dominika vsi visoko častili, tudi mnogo krivovercev je spoznalo svoje zmote, da so se spreobernuli. Tote u pravi véri stanovitno ohraniti, ostale krivoverce pa od njihovih zmot odvernuti, sklene sv. mož utemeliti novo družbo menihov, katerih poglavitna dolžnost bi bila svet evangeli oznanovati, s pomočjo sv. evangelia vse ljudi opominjati, da se hudobni spokorijo, krivoverci spreobernejo, in katoličani u véri stanovitni ostanejo. Inocenci III., rimski papež, ni hotel spervič poterditi tega naklepa. Alj sledečo noč je videl u senjah, da se zidovje lateranske cerkve podira, Dominik pa s svojim truplom ga podpira in si prizadeva vbraniti, da se ne podere. Iz tega spozna papež, da je Bog Dominika sv. cerkvi za steber odločil. Papež ga pokliče pred se, in mu dovoli, namenjen red osnovati. Papež Honori III. nastopnik Inocencia III. poterdi te red na neizrečeno veselje sv. Dominika. Ne da se popisati, koliko je ta sv. naprava celi cerkvi koristila in še koristi. Zares! reči se mora, po tej sv. napravi se je odvernula strašna šiba, katero je Bog zavolj krivovercev in krivih učenikov vsemu svetu naprotil. Zakaj sv. Dominik, ko po noči pred presvetim rešnim Telesom u cerkvi sv. Petra moli, vidi Kristusa u oblakih na kraljevskem prestolji u neizrečenem veličastvi, u roki tri sulice alj ojstre pušice, da bi s trojoj šiboj namreč: lakotoj, bojem, in kugoj cel svet zavolj premnogo grehov kaznil. Noben svetnikov si ne upa serditega Boga s molitvijo in prošnjo potolažiti. Mati božja mu pade k nogam, ga ponižno prosi usmilenja za nje, katere je s svojo kervjo tako drago odrešil. Ona mu tudi predstavi sv. Dominika, in sv. Francička, ki je ravno takrat tudi u Rim prišel prosit, da se njegov red poterdi; da oba, je rekla, bodeta s svojimi redovnimi sinovi vred na vso moč si prizadevala, grešen svet k pokori in poboljšanju spraviti. Kristus se je zdel pomirjen po prošnji njegove presvete Matere, in da se mu nakana obeh njemu predstavljenih svetih mož dopade. Sv. Dominika to ni samo posebno tolažilo, temuč tudi živo spodbodlo, k temu namenjenemu koncu vse svoje moči napeti.

Svoje apostolske dela neprenehoma opravlaje si je več let s neizrečenoj gorečostjo prizadeval to svojo sv. namenbo doveršiti in dokončati; sdaj Bogu dopade, svojega nevtrudenega služavnika na plačilo pozvati. Njegovo bližnjo smert mu Kristus sam naznani, ko se mu u molitvi prikaže ga tako nagovorivši: „Pridi, moj zvest prijatel! pridi vživat

pravega veselja!“ Potem zboli sv. mož na smert, ne mudoma opravi vredno spoved, zaprosi sv. popotnico s sv. poslednim oljem. Te sv. zakramente prejme tako pobožno, da so vsi nazoči solze točili. Pred svojoj smertjoj opomene svoje duhovske sinove na bratersko ljubezen, pokoršino, na duhovno uboštvo in na skerbno ohranitev čistosti. Jim vkaže goreče delati za zveličanje duš, na Boga terdno zaupati, Boga nad vse ljubiti, praznega marnovanja varovati se, ter nič drugegu kakor od Boga in s Bogom govoriti. Poslednič hoče, naj se mu navadno priporočenje duše moli. Domolivši do besed: „Pridite naproti vi angeli gospodovi, sprejmite njegovo dušo, in pripeljite jo pred obličje Narvišjega,“ je sveto zaspal, in poslal svojo dobrih del bogato dušo u nebesa leta 1221 u 51. letu svoje staroste. Svetu je zapustil svoje menihe, kakor tudi naj lepše izglede kreposti; sosebno pa slavno molitvo svetiga roženkranca, katero je u čast Jezusa in Marie moliti učil.

Nauk in posnema.

U živlenju sv. Dominika imamo mnogo naj izbranejših izgledov kreposti. Bomo le samo nektere za nauk in posnemo u misel vzeli.

1. Tri pomočke je imel sv. Dominik svojo nedolžnost in čistost med mnogoterimi nevarnostmi neomadežano ohraniti namerč: ogibal se je lenobe, bežal je ženstvo, meren je bil u jedi in pitju. Ako bi se bil vdal lenobi, večkrat nepotreboma s ženstvom obhajal, alj u jedi in pitji brez mere bil: resnično, njegova nedolžnost in čistost bila bi u nevarnosti, lehko tudi zgublena. Hočeš li pobožno in čisto u svojem stanu živeti, ove tri pomočke ti ne morem zadosti priporočiti; zakaj sv. pismo kakor tudi skušnja nas uči, da taki ljudje nikdar dolgo pobožni, nedolžni in čisti ne ostanejo, ki svojemu stanu primernega dela ne opravljajo, s drugim spolom brez potrebe se preveč družijo, alj u jedi in pitju mere ne vejo. Taki ljudje padejo u mnogotere skušnjave hudega duha, u katerih se lehko pogubijo, kajti sami k temu priložnost ponujajo; nasproti pa drugi, ki trezno živijo, nimajo alj celo nikakih skušnjav, alj jih lehko premagajo; kajti jih posebno milost božja podpira, da srečno premagajo; — zakaj star pregovor je: „Človek, ki stori, kar more, od Boga pomoč dobi.“ Kako pa zamore kakšno posebno pomoč od Boga pričakovati, ki ne dela, kar bi mogel in moral, temuč le nasprotno ravna?

2. Sv. Dominik je vse svoje žive dni Bogu služil, in si na vso moč prizadeval grešnike k pokori zbuditi, krivoverce k pravi véri spreobernuti, ter tako vse ljudi u nebesa spraviti. Iz ljubezni do Boga si je neprenehoma pri-

zadeval žalenje božje odvernuti. Po takem se tedaj ni čuditi, da ga je Kristus naš Gospod pozval u večno veselje. Kako pa ti živiš? komu služiš? za česa del se trudiš? Jeli si kdaj kakšnega grešnika k pokori spravil? ali kakšnega krivoverca na pravo véro spreobernul? Jeli si iskal le enega človeka u nebesa spraviti? Jeli si tudi le eno samo pregreho odvernil, kakor bi večkrat bil zamogel in moral po dolžnosti svojega stanu? Oh! prihodnič si prizadevaj tako storiti. Ako več ne moreš, moli za spreobernenje grešnikov in krivovercov, daruj u te namen svoje dobre dela Bogu. Iz ljubezni do Boga odvračaj nja žalenje, kder le moreš. Ne moreš tega pri drugih, stori pri samem sebi; drugač nikar ne reci, da ljubiš Boga. „Ako Gospoda Jezusa iz serca ljubiš, kako moreš njemu storjeno razžalo preterpeti in k tisti molčati?“ vpraša sv. Bernard, „kako moreš reči, da ljubiš Boga, ako njegove zapovedi zaničuješ? Kdo je, ki more po resnici reči: Jaz ljubim cesarja, njegove zapovedi pa ne porajtam.“

3. Češenje Matere božje na vse strani razširiti, je sv. Dominik prelepo rožno molitvo, kder je le mogel, vpeljal, po mnogih čudežih razglasil in uterdil. Naše dni je še več keršanskih hiš, kder alj vsaki dan, alj saj vsako saboto in nedelo, in svetek zvečer vsi skupej sv. rožni venec molijo. Brez števila katoličanov duhovskega kakor svetskoga stana ga tudi molijo vsaki dan posebej. Samo krivoverci in prav mlačni alj celo malovredni katoličani zaničujejo to molitvo, alj se sramujejo molek u rokah imeti. Ne bodi ti med totimi. Vemo, da so katolški vojaki na prigovarjanje sv. Dominika svet rožni venec (molek) na vrat djali, in po tem pod bramboj Device Marie krivoversko vojsko slavno zmagali; tako naj kerš. mladenči svet roženkranc na vojsko nesó in molijo, in ne bodo zapušeni; že mnogi je čudno rešen bil. Vemo, da mnogi svetniki niso drugač umreti hotli, ko s razpelom in molekom (paternoštram) u rokah, na znamenje ljubezni do Boga in Marie. Želiš po njih izgledu umreti, posnemaj njih pobožnost, da po resnici lehko poreče š: „O Gospod! jaz sim tvoj hlapec; tvoj hlapec, in sim tvoje dékle,“ namerč tiste dékle, ktera dasiravno mati Najvišjega izvoljena, se je vendar le deklo imenovala rekoč: „Glej! dekla sim Gospodova.“

Molitva.

Bog, kteri si s zaslužnjem in naukom sv. Dominika svojega spoznovavca svojo cerkvo razsvetiti hotel: dodeli, da po njegovej priprošnji tvoja cerkva ne ostane brez časne pomoči in tudi po duhovnej rasti vedno napreduje, skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

V. Dan augusta alj velikoserpana.

God Marie Snežnice. Sveti Ožbald, kralj.

Sv. cerkva obhaja danes obletnico posvečenja preimenitne cerkve u Rimu, ktera se Maria Snežnica imenuje. Pričetek te cerkve je ta: Okolj sred četertega stoletja, za rimskega papeža Liberia (353—366) je živel u Rimu imeniten plemeniti gospod Joanez. Časnega premoženja silno bogat, je bil duhovnih darov še bogateji. Njegova žena je bila enako plemenita, bogata in bogoljubna. U zakonskem stanu sta dolgo živela brez otrok, desiravno sta večkrat Boga za nje prosila. S pervega sta zategadel jako žalostna bila; vendar s časom se volji božji in njegovim neizvedlivim naredbam vdasta; za edno tudi deviški materi na čast vse svoje imetje namenita, kajti njo sta posebno pobožno vselej častila. Samo u tem, kako bi se ta namenba naj bolje speljala, še nista bila edinih misl. Zato sta oba molila in vbogajme dajala, ter neprestano prosila, da bi preblažena Devica jima le naznanila, kako bi se njujno premoženje nji na čast in dopadenje naj bolj potrošilo.

Maria se poniža jima sama to naznaniti. O pol noči se prikaže obema, ter jima pove, naj gresta sledeči, to je peti dan tega mesa (augusta) na bližnji hrib Eskvilinski; na mesti, kder bo te hrib s snegom pokrit, se na njeno čast cerkva naj pozida. Ko se bogoljubna zakonska zjutrej rano zbudita, eden drugemu svoje nebeško razodetje pripovesta, se neizrečeno razveselita, in nemudoma hitita k papežu Liberiu, njemu to naznanit, in njegovo mnenje u tej reči zvedit. Papež je imel tisto noč ravno takšno prikazen; po takem ni bilo dvomiti, da je ta prikazen resnična. Brez odloga pozove papež duhovnike kakor tudi ostalo ljudstvo, in odredi procesio na imenovan hrib. Pridši tje, vidijo zares, da je prostor, za eno cerkvo zadosti velik, s snegom pokrit. Vsi ostermijo samega veselja nad tim čudežem; zakaj to je bilo o času, kedar naj veča vročina pripeka; tudi ni bilo nikdar, ne znotrej ne zunaj mesta, snega najti. Bogoljubnema zakoncama je bila ta neslišana prigodba posebna, priserčna tolažba; zakaj to jima je bil očiten dokaz, da je njujno bogoljubno započetje Bogu kakor tudi njegovi presveti materi prijetno in dopadlivo. Nista tedaj nič več odlagala, temuč berž vse pripravila, česar je treba, da se veličastna cerkva pozida na tem prostori, ki je odločen od samega Boga. Cerkvo

s naj večoj gorečnostjo zidati začnejo in tudi srečno dokončajo. Karkoli je za zidanje in za ohranovanje cerkve potreba bilo, sta zakonca s naj večim veseljem in bogato vse oskerbela.

Papež Liberi novo pozidano cerkvo slovesno posveti; vsi pravoverni kristiani so odslej u ti cerkvi nebes Kraljico posebno pobožno častili, in imenovali jo basiliko veliko cerkvo papeža Liberia, pa tudi cerkvo Marie Snežnice zavoljo gori rečene prigodbe. Imenuje se tudi Maria k jaslicam, kajti u eni kapeli te cerkve se shranujejo jaslice, u katere je deviška Mati nekdaj svojega novorojenega Sina, našega zveličarja položila. K ti cerkvi je sv. Gregor Veliki leta 590 taisto slavno procesio vodil, da bi Bog po priprošnji Marie kugo odvernil, ki je takrat po celem mestu Rimu strašno ljudi morila. Po ti procesii pomor sicer malo, alj vendar ne popolnoma peneha; zato oznani sv. papež sledeče leto novo procesio na velikonoč, pri kateri se ima podoba Marie od sv. Luka obražena in u tej cerkvi shranjena očitno okolj nositi. Ino glej! u vsih hišah, mimo kojih so to podobo nesli, pomoria mine; po dokončani procesii pa je bilo celo mesto kuge rešeno. Tudi se ne sme zamolčati, kaj se je pri tej procesii še več pripetilo. Čulo se je namerč u višini petje angelov, ki so tako popevali; „Kraljica nebeška veseli se! Alleluja! Kterega si zaslužila nositi, Alleluja! Je vstal od smerti, kakor je rekel, Alleluja!“ Sv. papaž s vsim ljudstvom pade na zemljo, in dokonča angelsko hvalnico, pristavši te besede: „Prosi za nas Boga, Alleluja!“ Prigodilo se je tudi takrat, ko procesia med neprestanim molenjem in petjem pride do grada, ki od cesarja Adriana ime ima, vidi sv. papež angela, ki je gol meč spet u nožnice vteknul, na znamenje, da je serditi Bog po prošnji Marie zdaj pomirjen, da je pomorio, ki je tako dolgo ljudi davila, popolnoma odvernil. Ne da se popisati veselje mestianov, in pobožnost, ktero so Marii potem skazovali.

Sv. Ožbald, angležki kralj od nevernih starišev rojen, je bil večidel od njih tudi odgojen. Njegov oče, kralj Edelfred je bil u boju zoper Eduina premagan in umorjen; zdaj mora Ožbald s svojima bratoma in še s nekimi drugimi plemiči u Škoci pribežališa iskati. Tukaj najde ne samo pribežališe, temuč, kajti se je pogostoma s kristiani sošel, pride tudi k spoznavi edinozveličine katoliške vére. U pravi véri marljivo podučen, se da s svojima bratoma vred kerstiti.

Po Eduinovi smerti so bila s pervič njegova brata, potem pa on sam od angležkih plemičev na kraljevski prestolj poklican. Njegova perva skerb je bila, da je iz dežele pretiral grozovitnega Ceduala, smertnega sovražnika kristianov, ki je u celi pokrajini okrutno vladal. Potem je povsod keršansko véro vpeljal. Okrutni Ceduala je imel silno veliko vojsko; imenoval jo je nepremaglivo. Ožbald moli k Bogu, zbere svojo vojsko. Če ravno po številu veliko majnši od sovražne vojske, gre vendar s njoj nad grozovitneža. Na čeli svoje vojske ukaže en križ postaviti, u znamenje, da u Njega zaupa, ki je na križi umerl, da se za njegovo čast bojuje. Boj se prične, in se tako srečno dokonča, da uni grozovitnež popolnoma premagan, tudi na bojiši mertev ostane.

Slavodobiten premagavec se poverne Ožbald domu; zahvali Gospoda, ter si zdaj na vso moč prizadeva, vse svoje podložne k spoznavi keršanske resnice pripeljati. K temu naprosi iz Škocie škofa in več duhovnikov, ki bi nauk Jezusa Kristusa povsod oznanovali, in novo čredo Kristusovo pasli. Škociani mu pošlejo Aidana, zares svetega škofa s nekterimi drugimi mašniki. Ti začnejo keršansko véro kmalo na vse kraje oznanovati; Bog je s mnogimi očividnimi čudeži véro poterdoval, in število kristianov je od dne do dne tako narastilo, da mora kralj več duhovnikov poklicati. Jim je samostane in cerkve pozidal, in obilne dohodke odkazal. Iz polnega serca se je veselil viditi, kako sv. vera napreduje; nič drugega ni tako želel, ko sv. véro še dalje razširiti. Penda, kralj Mercianov, neprijatel keršanskega imena, noče tega dalje terpeti; napade Ožbaldovo deželo s vojsko. Sv. kralj obranit sv. véro nemudoma gre s svojoj vojskoj nad nja, ko prej nad okrutnika Ceduala; alj konec tega boja je bil drugačen. U svojih sodbah nezapopadliv, vendar pa pravični Bog je hotel, da sv. Ožbald zmagan na bojiši svojo smert najde. Tako je končal sv. Ožbald sv. življenje. Za čast božjo, za sv. véro se je vedno goreče bojeval, zato je po tem zemeljskem življenju prijel svetlo mučeniško krono u nebesih, kajti je, bojevaje se za sv. véro, svojo kerv prelil leta 642.

Neutrudeno goreč razširavec katolške vére je sv. kralj tudi vboge in reveže bolje kot oče svoje otroke za ljubo imel. Milodaren je jim na pomoč, kolikor mogoče s veseljem storil. Vsak dan je jih mnogo na svojem dvori nahranil. Nobenega ni brez obilnega milodara od sebe pustil. Posebniga služavnika je imel, ki je vboge oskerboval. Bilo je na sv. veliko-noč; kralj s sv. škofom Aidanom sedi pri mizi. Služavnik pride pravit, da je nekaj siromakov na dvorišu, ki za milodar

prosijo. Sv. kralj vzeme brez pomislika sreberno skledo polno jedil, jo podá služavniku velevši mu, ne samo jedila, temuč tudi skledo podariti vbogim. Sv. škof se tega neizrečeno razveseli, prime sv. kralja za tak milodarno roko, rekoč: „Bi ta roka nikolj ne strohnela!“ Ta želja se tudi u resnici izpolne. Penda premagavši sv. kralja, je ukazal mu glavo s desnoj rokoj vred odsekati, pak tam na mesti na kol natekniti. Alj ne glava ne roka ni strohnela. Osvin, Ožbaldov nastopnik u kraljevanji je čez leto no dan oboje iz kola vzeti dal; glavo in kosti so prenesli s velikoj častjo u cerkvo Lindisfarn; desno roko pak u tačasnem kraljevskem glavnem mestu u cerkvo sv. Petra. Tam se je nad boleniki in kruljevci mnogo čudežev zgodilo.

Nauk in posnema.

1. Neki nekatoličani nas grajajo, da nebeško kraljico Mario posebno pobožno častimo in cerkve njej na čast zidamo. Iz današnje resnične prigodbe lehko jasno spoznajo, kako starodavna Bogu in Marii prijetna je ta navada. Pripovedana zgodba o pozidanji cerkve Marie Snežnice je iz četertiga stoletja. Nekatoličani pak sami spoznajo, da je u tistem časi katoliška cerkva bila prava cerkva Kristusova. Takrat že so Mario častili in njej na čast cerkve zidali. Prava cerkva Kristusova je to pobožno navado vdobrila, in Bog sam je to s posebnim čudežem poterdil. Ne daj se torej motiti, keršanska duša, u počešenju Marie, in ne bodi mlačen častitel, častitelca Kraljice nebes in zemlje.

2. Pobožna zakonca sta vse svoje premoženje Materi božji izročila, in njej na čast veličansko cerkvo po nebeškem naukazi pozidala; sv. kralj Ožbald je veči del svojih zakladov za obranbo in razširanje prave vére, kakor tudi za vboge potrošil. Oh koliko veči veselje je to bilo unima in totemu na smertni postelji, koliko veči veličastvo so si s tim pripravili u nebesih, koliko veči slavo so pridobili po vsem keršanskem sveti, ko pa uni, ki svoje premoženje potrošijo za ničemerno (gizdavo) obleko, za razne posvetne razkoši in veselice, alj kako si bodi drugače; alj uni, ki svoje premoženje rodbini sporočijo, alj uni, ki svoje premoženje za razne grešne namenbe pozapravijo! — Ako ti je tedaj Bog morebiti več premoženja ko drugim podelil, ne bodi kakor bedaki, ki vso svojo slavo le u tem išejo, da svojej rodbini alj tudi otrokom obilno dedšino zapusté. In pa kakim? Lehko takim, ki ravno s tim premoženjem Boga mnogoterno žalijo, ter si večno nesrečo nakoplejo; alj takim, ki svoje dobrotnike in stariše kmalo pozabijo, le malo alj celo nič za nje ne molijo. Nikar ne pozabi na cerkve, bolnišnice, ne na vbožce. To ti bo tolažba u umiranji; na sodbi božjej bož ložej obstal, kadar te sodnik pokliče: „Daj odgovor od svojega hiševanja.“ Dobro si za-

pomni, kar Teofilakt govori: „Mi nismo pravi lastniki časnega premoženja, zakaj mi nimamo nič u resnici lastnega; temuč smo samo hišniki alj oskerbniki ptujega blaga, ktero je od Boga nam zaupano, da ga delimo po njegovem ukazu.“ Jeli si zaupano tebi časno blago do sih dob po zapovedi in po volji božji razdelival in vžival? Kaj misliš za naprej včiniti? Sv. Auguštin ti da kratek pa lep spomin u teh le besedah; „Alj nimaš bogastva, ne iši ga na tem sveti po hudobnih delih,“ to je prepovedanih grešnih potih; „alj ga pak imaš, prizadevaj si, da ga po dobrih delih založiš in ohraniš za nebesa.“

Molitva.

Dodeli nam svojim služavnikom, prosimo, Gospod Bog! vednega zdravja na duši in telesu veseliti se, in po častiti prošnji sv. Marie vselej device otetim biti sedajne žalosti, in vživati večno veselje. — Dodeli, prosimo vsemogočni Bog! da ki god sv. Ožbalda mučenika tvojega častimo, se po njegovi prošnji u ljubezni tvojega imena vterdimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Donat, škof, mučenik.

Sv. Donat je imel keršanske stariše, ki so za svete vére voljo bili umorjeni. Po smerti svojih starišev pobegne Donat s menihom Hilariom iz Rima u Toskano. Blizo mesta Areco u toskanskih hribih sta u molitvi, delu, ojstri pokori in drugih dobrih delih živela. Papež sv. Gregor veliki pripoveduje, da je sv. Donat zavoljo svojih krepost in mnogih čudežev slovel. Sv. Satiri, u mesti Areco škof, zvedši njegovo veliko svetost, ga med cirkvene služavnike vzeme, in ga tudi kmalo mašnika posveti. U leti 346 umerje sv. Satiri. Vsi izvolijo Donata svojega škofa. Ker se ne more ove težke službe obraniti, se vda, in gre u Rim k papežu svetemu Juliu, da ga je škofa posvetil. Potler gre Donat u Areco nazaj. Vsi kristiani ga veselo kot angela božjega sprejmejo; terdovratni neverniki pa, kterih u mesti ni malo bilo, ga čertè, ker so vedeli, da on njihove bogove sovraži. Sv. Donat je s svojimi čudeži, ktere je storil, mnogo nevernikov spreobernul.

Takrat je Julian, pravo véro zapustivši, rimski cesar postal. Te hudobnik je katolško véro sovražil, kristiane pre-

ganjal, in močno skerbel za čast lažnivih bogov. U keršanske mesta serdite nevernike pošila oblastnike, da bi sveto véro zaterl. Leta 362 neverni oblastnik Kvadracian u mesto Areco pride, ki zapové sv. škofa Donata pred se dopeljati. Poglavar mu serdito reče: „Zakaj ti s zapelivimi nauki odvračaš ljudi od službe mogočnih bogov, ktere vse rimsko cesarstvo in naši cesarji molijo? Tudi ti jih moli; če ne, boš živ sožgan.“ Sv. škof sodniku serčno odgovori: „Zaničujem tvoje bogove, da Bogu zvest ostanem; velika sreča mi bo terpeti in kerv preliti iz ljubezni do svojega Boga.“ Poglavar ukaže svojim služavnikom, naj ga po vustah tolčejo, da bi več tako ne govoril. Sv. Donat ima vusta vse kervave; vendar Jezusa hvali in bogove zaničuje. Sodnik ga ne more več poslušati; u ječo ga da odpeljati. Verni kristiani, kterih je u mesti mnogo bilo, svojega svetega škofa obiskujejo in mu strežejo. U ječi uklenjen stanovitno Jezusa oznanuje in u njegovem imeni velike čudeže dela. Neverni sodnik se je punta bal; pošle tedaj po noči ednega svojih služavnikov u ječo, svetemu škofu napovedat, naj alj malike moli, alj pa bo umorjen. Donat mu odgovori: „Rad umerjem za Jezusa, ker je tudi on za me rad umerl na križi.“

Služavnik ga s mečem umori. Njegova sveta smert je bila leta 362. Neverni poglavar, da bi kristiani Donata ne pokopali in ne častili njegovega svetega trupla, zapove še pred dnevom ga čez ozidje med skalovje vrečti. Alj verni ga naidejo in častito pokopljejo zunaj mesta pri cerkvi Marie Device poleg trupla prejšnega škofa sv. Satira. Po smerti so se po njem veliki čudeži godili; zavoljo teh so ga verni visoko častili in se mu goreče priporočali.

Nauk in posnema.

1. Sv. Donat je mirno, veselo živel u sv. katolški véri; rad je terpel in umerl za njo; vedel je namerč, da je samo katolška véra sveta in zvelična. Vsi bogaboječi kristiani živé radi po sveti véri; Bogu veselo služijo u zaupanji, da bodo zadobili obljubleno večno plačilo. Zato sv. apostol Paul uči; „Pravični iz vére živi.“ — Slabim pa je katolška véra grenka in zoperna, ker jim prepoveduje, kar njih grešno poželenje hoče. Zato se hudobni vzdigajo zoper sveto véro in njene zapovedi; zakaj njihovi spačenosti je jarm vére pretežek. — Neverniki so kristianam oponašali: „Zakaj ojstremu Bogu služite, kteri vam veselje prepoveduje? Bodite naše vére, bodite veseli s nami!“

Kristiani so jim odgovarjali: „Vi ste zdaj veseli, potler bote terpeli vekomaj; mi smo zdaj žalostni, mi zdaj terpimo, potler bomo veseli vekomaj.“ Govorili in živeli so po sv. evangelii, alj spačena narava noče tega slišati. Zato uči Izveličar naš: „Vrata so široke, in pot je prostorna, ktera pelje u pogublenje, in veliko jih je, kteri po nji hodijo.“

2. Poreče š: „Težko je u katolški véri živeti, ker je narava slaba, sovražnikov dosti, in zapovedi mnogo.“ Ti odgovorim: Res je to; alj glej, da si teže u zapovedih ne izmišluješ — izgovarjati svojo nepokoršino; glej, da ne povišuješ svoje slabosti — se u hudobii nedolžnega delati. Slab si, sam ne zamoreš po zapovedih živeti: alj misli Bog, ti pomaga s svojoj milostjo zavoljo Jezusa; s božjoj milostjo pa vse zamoreš. Ako ravno moraš bojevati se in terpeti, je vse to le malo gledé obilnega plačila, ktero boš u nebesih prejel in užival vekomaj. Glej svete mučenike Jezusove, kaj in koliko so terpeli, pa se sramuj izgovarjati svojo slabost. U terplenji bodi vesel, ostani Bogu zvest, in s Davidom reci: „Pravični bodo nasiteni od obilnosti tvojega prebivališa, ti, o Bog, jih boš s potokam veselja napajal.“

Molitva.

O Bog, dika svojih mešnikov: dodeli, prosimo, da svetega mučenika in škofa Donata, kterega svetek obhajamo, pomoč občutimo. Po Gospodu našem Jezu Kristu. Amen.

VII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Kajetan, duhovni oče menihov.

Sv. Kajetan oče menihov, ki se Kajetani alj Teatini imenujejo, je bil u Vicenci na Venečanskem leta 1487 od plemenitih, pobožnih starišev rojen. Njegova mati ga kmalo po sv. kerstu Materi božji izroči s ponižno prošnjo, da bi ga Maria pod svojo obrambo vzela in kot mati za nja izveličanje skerbela. Celo njegovo živlenje je pokazalo, kako zvelična je bila ta izročitev. Že u otročjih letih ni storil Kajetan nič otročjega. Njegovo edino veselje je bilo moliti, male altarčeke delati, siromakom dobro storiti, svoje stariše u vsem zvesto vbogati. Vse njegovo obnašanje bilo je takšno, da so ga že u mladosti svetnika imenovali. Pozneje se vda znanstvenemu nauku; vendar je le bolje skerbel svojo nedolžnost u tolikih nevarnostih neoskrunjeno ohraniti. U Padovi je postal doktor cerkvenega in deržavljanskiga prava; potem se

napoti u Rim, kder je bil mašnik posvečen, in papež Juli II. mu znamenito duhovno službo izroči.

Po smerti papeževi stopi sopet iz te službe, se poverne u svojo domovino, da bi več dobrega storil za zveličanje duš. Od sih dob si prizadeva s neizrečenoj ljubeznijo u bolenišnicah in zunaj tistih bolnikam strečti, tudi o časi kuge. Njegovo poglavitno prizadevanje pa je bilo za zveličanje duš. Zato je bolnike s ljubeznivim nagovarjanjem, zdrave pa s gorečim predigovanjem na pobožno živlenje opominjal. Sploh se je od njega govorilo: Kajetan je pred altarjem ko Seraf, na pridganci kot apostol. Kakor u Bogu sbran je namerč mešoval, tako goreče je pridgoval, tako ljubeznivo je bolenikom stregel. Kder je le mogel, je iskal priložnosti Gospodu Bogu kako dušo pridobiti.

Nekaj časa potem pride spet u Rim, kder po božjem navdanju še s tremi drugimi razumnimi možmi utemili družbo menihov, ki po apostolsko živeti, in si prizadevati imajo, mlačne, nevedne duhovnike in razujzdane svetnjake boljšati; cerkvene obrede na tenko obderžavati; pobožnost in poštovanje u cerkvi spet oživljati; zoper nove krivovere učiti; bolnikam in umirajočim strečti in pomagati za zveličanje bližnjega kakor in kolikor je mogoče. Pri obljubi vboštva je svojem menihom posebno dolžnost naložil, ne samo nikakih dohodkov imeti, temuč še celo milošne ne prositi. Vso skerb za časno naj izročijo previdnosti božji, mirno pričakovaje, da se njim prostovoljna milošna podari.

Kakor je bilo težavno tako živeti, vendar jih je mnogo u ti red stopilo, ki so se tako terdemu vboštvu zavezali. Pervo staniše so imeli u Rimu, alj že drugo leto potem morajo to staniše zapustiti; cesarski vojaki so mesto napadli. Pri tem napadu je sv. Kajetan silo véliko terpel. Eden vojakov je sv. moža že iz Vicence poznal. Dobro vedoč, da je sv. Kajetan bogatih starišev, misli na kupe bogastva pri njem najti. Med mnogoterim zasramovanjem ga hudo pretepajo, večkrat na dolgo časa u ječo zaprejo, da bi domišlevano bogastvo iz njega dobili. Iz Rima pride sv. Kajetan u Venetke, kder je spet okuženim bolenikom stregel. Od tod se napoti na papežev poklic u Neapel, da bi tamkaj novo staniše za menihe vredil. Mesto Neapel se ima za Bogam naj več temu sv. možu zahvaliti, da se ni krivovera u njem ukorenila; zakaj nekteri učenci Lutra, ki je takrat po Nemčii strupeno krivovero trosil, so se prederznuli celo u Neapel priti, kder so u osebujnih shodih kakor tudi očitno pridgovaje Luterove nauke sejati začeli, in priprostemu, nevednimu ljudstvu knjige dajali polne zmot.

To nevarnost nemudoma cerkveni oblasti naznani, tudi sam zoper te nove krivoverske blodnje na vso moč pridga, kar je toliko pomagalo, da so razsejane, bogokletne bukve zažgali, mestjani pa u pravi véri ostali in u njej se poterdili. Več drugim mestom je te sv. mož ravno tako skerbliv varh bil.

Verh tega je sv. Kajetan sam za sebe silno ojstro živel. Zimnate obleke nikdar islekel ni. Skorej vsaki dan se je bičeval prav po resnici neusmileno. Živel je tako pri tenkem, da se celo njegovo življenje more po pravici veden post imenovati. Po noči nikdar drugač počival ni, ko na terdi slamnici, in še to le kratek čas; naj več del noči je premolil. Govoril nikolj ni, ko Bogu na čast alj bližnemu u zveličanje. Za zveličanje duš je bil neutrudliv. Zato se ne smemo čudovati, da mu je Bog toliko posebno velikih milost podelil. Na svet (božični) večer gre u cerkvo Marie, da bi u njej prenočil. Tukaj se mu prikaže dete božje, kako je nekdaj u jaslicah ležalo. Mati božja, ki Jezusa na rokah nosi, ga položi Kajetanu u naročje. To je bilo nebeško veselje za njegovo dušo. Mnogo drugih prikazn je sv. mož o raznih časih imel. U molitvi je bil večkrat zamaknjen. Mnogo prihodnih reči je prerokoval; brez števila bolnikov čudovito ozdravil. Enemu njegovih redovnikov bi se imela drugi den noga odrezati. Sv. mož pregleda zvečer nevarno nogo, ktere se je že prisad lotil; jo poljubi, jo prekriža, jo vnovič preveže, bolnika pa opomne, naj terdno zaupa na prošnje sv. Franci-

ška. Potem moli, in glej! Drugi dan pridejo vračiteli, da bi to nevarno, skelečo nogo odrezali; alj kako se začudijo, ko najdejo nogo popolnoma zdravo! — Iz Venedik se pelje na ladji u Neapel. Strašna burja vstane na morju; vsi niso drugega pričakovali, ko zdaj no zdaj gotovi pogin. Kajetan vzeme en Agnus Dei, *) ga verže u morje, in pri ti priči je morje mirno. Takih prigodkov se najde u njegovem življenji več. Samo od njegove blažene smerti še nekaj.

Ko se je sv. mož neizrečeno veliko že strudil Bogu na čast in bližnjemu u zveličanje, je dal svojo življenje iz posebno čudovite ljubezni do svojega bližnjega. Duhovna kakor svetna gosposka u Neapoli hoče versko sodnijo u tem mesti osnovati, da bi se prava véra zoper razsejano krivovero ohranila. Alj ljudstvo, zategadel serdito se ti osnovi neizrečeno vpira, da se je zdelo, po celem mestu se bo naj strašneji kervavi punt užgal. Opominanju in nagovarjanju sv. Kajetana in drugih mož se ljudstvo umiriti ne da. Nesreča tako velikega mesta, veliko več pa pogublenje toliko duš sv. moža u serce boli. Zato sam sebe in svojo življenje Bogu ponudi in daruje za spravni dar s ponižno prošnjo, da bi Bog temu mestu in njegovim prebivavcem milostno prizanesel, in tak nevarni nemir potolažil. Sv. mož zboli na smert, še enkrat ponudi Bogu svojo življenje, in kmalo potem sveto umerje.

Pred svojoj smertjo je bil še tako srečen, da se mu naj prej križani Jezus, potem Mati božja prikaže. Kristus mu zagotovi večno zveličanje, Maria pa svojo pomoč do poslednе ure; vendar noče drugač ko spokornik umreti. Vračitel mu svetuje, naj se za polehčanje bolečin na boljšo posteljo vleže; on pa na konci svojega življenja noče svojemu truplu strečti, temuč na pepeli u spokorni obleki umreti, rekoč: „Nobene druge poti u nebesa ni, ko pot nedolžnosti in pokore. Kdor je zajšel iz perve poti, se mora podati na drugo, drugače je zgubljen.“ Sam je požélel posledne sv. zakramente, jih je prijel s naj večoj pobožnostjo, po tem pa povzdignuvši svoje oči k nebesam umerje sladke smerti leta 1547. Kmalo po njegovej smerti nemir u mesti potihne in zaželjena sloga se sopet poverne. Iz tega so spoznali vsi, da je Bog življenje sv. Kajetana vzel kot spravno daritvo za zveličanje neštevilnih duš.

*) Agnus Dei (Jagnje božje) je okrogel svetinji podoben kos voska, ki je od blagoslovlenih velikonočnih sveč ostal; na njem je podoba sv. Jagnjeta s premagavnim banderom alj pa sv. Joanez, letopis, in ime papeža vtisjeno. Papež jih mnogo blagoslové in razdelijo.

Nauk in posnema.

Pred vsim drugim te prosim, da si posleden nauk, ko ga je sv. Kajetan na smertni postelji dal, globoko u serce vtisneš. „Nobene druge poti u nebesa ni, ko pot nedolžnosi in pokore.“ Te nauk je popolnoma resničen in u sv. pismi poterjen. Ako ti je resnica priti u nebesa, izprašuj se skerbno, ali hodiš po stezi, ki pelja u nebesa. Kaka je s tvojoj nedolžnostjoj, kaka s tvojoj pokoroj? Odgovor prepustim tebi. Samo to ti povem, kar je rekel sv. Kajetan: „Ako si zajšel iz pota nedolžnosti, moraš se podati na pot pokore, drugač si zgubljen na veke.“ — Hočem ti še zdaj nektere nauke iz živlenja tega svetnika povzeti:

1. Sv. Kajetan je terdno zaupal na Boga posebno gledé časnega živeža. Mnogi u tem grešijo; eni premalo skerbijo, brez dela živé, na svoje hiševanje ne gledajo, ne delajo po svojem stanu, alj razujzdano zapravijo, kar so si težko pripravili. Drugi pa, in sicer takih je več, preveč skerbijo. Od ranega jutra do terde noči drugega ne mislijo, ko na posvetno blago. Toliko časa si ne privošijo, da bi opravili juterno molitvo, alj h kaki sv. maši šli, kajti se že bojé, da bi jim bilo na kvar, da bi s tim pri hišovanju kaj zamudili. Cel dan ne zmislijo ne na Boga, ne na svojo dušo. Kratkoma: za časno toliko skerbijo in se trudijo, ko bi samo za to na sveti bili. Vse hočejo le s svojim delom prisiliti, ter ne pomislijo: Kdor s Bogom začne, s Bogom henja — naj lepše spelja pot živlenja. Ne bodi ti med pervimi, ne drugimi. Delaj in skerbi za svojo časno živlenje po svojem stanu in vari se lenobe. Zraven tega pa zaupaj terdno na Boga, ki te gotovo zapustil ne bo, ako le ti to svoje storiš. „Poglejte ptice neba, ker ne sejejo in ne žanjejo, in ne spravlajo u žitnice; in vaš Oče nebeški jih živi. Ali niste vi veliko več kakor one? — In za obleko kaj skerbite? Poglejte lilije na polji, kako rastejo; ne delajo in ne predejo. — Če pa travo na polji, ktera danes stoji, in se jutre u peč verže, Bog tako oblači; koliko bolj bo vas maloverni! — Išite tedaj naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“

2. Sv. Kajetan telesne hrane nikdar stradal ni, Bog mu je večkrat čudovito pomagal. Mnogim se celo druga godi. Večkrat pomanjkanje terpijo, in Bog jim ne pomaga. Neki so si sami krivi, drugi pa ne. Ti naj pomislijo, da jim pomanjkanje k zveličanju pomaga ko siromaškemu Lazarju. Bi ta bil časnega premoženja obilno imel, kdo vé, ali bi zdaj u peklu ne terpel, ko bogati požertnik. Naj poterpijo, si prižadenejo kerščansko živeti, in na Boga terdno zaupajo; Bog jih gotovo zapustil ne bo. Uni pa, ki so si sami krivi svojega vbožtva, kajti alj lenobo pasejo, alj u nedelah in svetkih brez potrebe delajo, alj po prepovedanih potih časnega blaga išejo, naj se nikar ne čudijo, ako pomanjkanje terpijo; zakaj kako zamorejo po pravici časnega blaga

od Boga pričakovati, ako njegove zapovedi tolikobart in tako brez straha prelomlejo? Ali ne vedó, da Gospod Bog vse kletve tem žuga, ki po njegovih zapovedih ne živijo? po Mojzesu rekoč: „Ako ne boš hotel besed svojega Gospoda poslušati, bodo vse kletve nad te prišle: — Preklet boš u mestu in na njivi; prekleta bo tvoja žitnica; preklet bo sad tvojega telesa; sad tvoje zemlje, in tvoje črede, voli in ovce.“ itd. — Nasproti pa obeta Bog svoj blagoslov njim, ki njegove zapovedi spolnujejo, rekoč: „Blagoslovlen boš u mestu in na njivi; blagoslovlen bo sad tvojega telesa, sad tvoje zemlje; sad tvoje živine; blagoslovlene bodo tvoje žitnice in blagoslovleni ostanki tvojega pridelka.“ itd. — Hočejo torej takšni ljudje, da bi jim Bog u njihovem siromaštvi pomagal, naj začnejo bolj po zapovedih božjih živeti, po svojem stanu marljivo delati, in pošteno za časno premoženje skerbeti. „Glej,“ govori Gospod, „pred vaše oči vam danes postavim blagoslov in kletvo. Blagoslov, ako bote pokorni zapovedam Gospoda našega Boga; kletvo, ako ne bote zapovedam Gospoda vašega Boga pokorni.“

Molitva.

Bog, kteri si sv. Kajetanu, svojemu spoznovavcu apostolsko življenje posnemati dodelil, daj nam po njegovi priprošnji in izgledu samo u tebe zaupati in samo nebeško želeti. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

VIII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Žofia in njene tri hčere, mučenice.

Sv. Žofia, plemenita Rimljanka je imela tri hčere: Fides, Spes in Karitas. Za keršanske vére del so bile vse tri zatožene rimsko deželskemu namestniku, kateri ukaže neusmileno mučiti jih in slednič obglaviti. Sv. Fides 12 let stara je bila spervič grozovito bičana; potem ji perse odrežejo, jih veržejo u zakurjeno žarečo peč; njo pa položijo u posodo polno razpušene smole. Kajti pa u vsih tih mukah Kristusa brez vsega straha spozna, in u ognjeni peči in u posodi polni vrele smole nepoškodvana ostane, ukaže okrutnik obglaviti jo. —

Sv. Spes še le 10 let stara, gleda s vpertimi očmi vse te muke, koje je njena sestra preterpela; in vendar ostane nepremakliva u spoznanju prave vére. Okrutnik ukaže oblačila iz nje stergati, in vse ude s bikovcami strahovito pre-

biti. Potem jo ukaže u žarečo peč vreči; ker pa tudi u peči nepoškodvana ostane, jo na soho obesijo in na celem truplu s železnimi grebeni raztergajo. Alj vse te muke nič ne opravijo; slednič jo tudi s mečem usmertijo. —

Zdaj pride na versto tretja še le 9 letna hči sv. Karitas. Iz pervega jo pretegnejo na tezavnici in jo neusmileno prebičajo; potem jo veržejo u žarečo peč, sprevertajo in razpraskajo njene truplo brez mere grozovito; — kajti pa neprenehoma neprestrašeno Kristusa spozna, in u žareči peči nepoškodvana ostane, se zadnič ukaže tudi njej glava odsekati. Bog je na tih treh še tako mladih in slabotnih devicah paganom in kristianom očevidno pokazal, kaj človek zamore, ki od zgorej pomoč dobi. Med strahovitimi mukami se na vsih treh sestrah vidi neizmerna veselost in vitežka serčnost.

Za to svojo stanovitost so zahvaliti imele svojo mater Žofio, ktera enako makabejski viteški materi svoje ljube hčere na stanovitost opominja, kazavši jim večno veličastvo u nebesih, jih sprevodi na moriše, in še tam do konca jim k sercu govori. Spomina vredne so besede, ktere je mati po dokončanem terplenju izrekla: „Oh srečna mati jaz! ki sim vredna bila po svojih treh hčerih počastiti presveto Trojico. Oh moj Bog! kako veliko milost si mi dodelil, ki si moje ljubljene otročiče s mučeniškim vencem okinčane u svoje kraljestvo vzel.“ Bog je dal, da grozovitnež sv. materi nič žalega storil ni, temuč je sv. trupla svojih hčeri mirno lehko pokopala. Čez tri dni pride na njih pokopališe molit. Tu se vneme u njenem sercu vroča želja, biti pri svojih hčerih. „Oh vé tri drage klavne darila,“ je zaupila, „ki ste presveti Trojici na čast bile zaklane, vzemite vendar mene, svojo mater med svojo družbo.“ Bog je vslišal njeno molitvo; sv. mati ostane u svoji želji in prošnji, dokler se omedlevši na zemljo zgrudne. Na grobu svojih sv. otročičev je mirno u Gospodu zaspala. Ta blažena smert in terplenje vsih treh sv. devic je bila okolj leta 120 po Kristusu.

Nauk in posnema.

Bog je ohranil ove tri sv. device u ognji nepoškodovane; meča pa ni vstavil, timveč je pustil jih sjim umoriti. Tako Bog u časi služavnike svoje iz ene nadloge reši, iz druge jih pa ne reši, marveč jih pusti obnemagati in umreti. U obojem ravna pravično, če ravno mi uzroka ne vemo. Naša dolž-

nost je, da smo vsigdar njegovi voditvi voljno pokorni. Tri sv. device pusti Bog po mukah umoriti, sv. mater Žofio pa brez terplenja mirno umreti. Unim da u mladih letih, ovi u sivi starosti u večnost iti. Enako pelja Bog še dan današen služevnike svoje po razni smerti u nebesa; ene zgodej, druge pozno. Naša dolžnost je sopet, da s tim za ljubo vzememo, kar Bog s nami odloči. On bolje vé od nas, kdaj je smert nam koristna, in kakšna smert nam bolj zvelična. Sv. Žofia je želela presveto Trojico počastiti skoz smert svojih treh hčeri, ktere je ko toliko klavnih daril presveti Trojici veselo darovala. Fides, Spes, Karitas se pravijo po slovensko: véra, upanje, ljubezen. Po gorečem obudovanju ovih treh božjih krepost alj čednost tudi ti presveto Trojico vredno lehko častiš. Nikar ne opušaj tega. Zjutraj alj zvečer ti je k temu naj lepša priložnost. „Kteri se Gospoda bojite, verujte u njega . . . upajte u njega . . . ljubite ga,“ govori sv. pismo.

Molitva.

Bog! kteri si tri sestre Fides, Spes in Karitas po zmagi muk u slabotni mladosti svojega kraljestva storil deležne: pomnoži u nami svoje kreposti, da po njih izgledu in priprošnji s živoj veroj, terdnim upanjem in gorečoj ljubeznijo vse težave serčno premagavši po tem življenju u njih družbi večno se veselimo u nebesih. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

IX. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Afra in tovaršice, mučenice.

Zgodovina sv. Afre nam očitno svedoči, kako neizmerno milostiv je Bog grešnikom, ki se k njemu sopet vernejo in se resnično spokorijo. U Augsburgi na Bavarskem od malikovavskih starišev rojena je Afra zavoljo svojega razujzdanega življenja po vsem mesti razglašena. Ne le sama je pregrešno živela, tri dekline je imela u svoji hiši, da so nepazne mladenče zapeljevale. Alj Bog se nje vsmili, in izvleče iz blata nečistosti, u kojo se je bila pogreznila; nesramna nečistnica postane sveta spokornica in slavna mučenica.

Sv. Narcis, škof pribeži s svojim diakonom u Augsburg. Nevedoma se zaideta u hišo očitne grešnice Afre. U mislih, da so pregrešne želje oba privabile, jima postreže Afra s naj boljšimi jedmi. Alj kako se začudi, vidivši, da škof pred jedjo pobožno moli, in ji pové, da sta kristiana, ki pred jedjo molijo ne samo zato, naj Bog blagoslovi naš vsakdanji kruh, nego tudi zato, naj Jezus, ki je za naše grehe terpel in

umerl, milostivo nas vsih grehov obvarje. Na te besede se u njeni vesti obudi sodni glas božji; od straha in srama pade pred škofa na kolena in ga prosi za pomoč. Sv. škof jo ljubeznivo vzdigne, jo poduči in potolaži. Škofova ljubeznivost, ktero je Afra občutila, gene tudi njeno mater Hilario, kakor tudi njene tri dekle Digno, Eutropio in Eunomio. Verovale so, in sv. Narcis jih kersti.

Afra ima zdaj svoje grehe vedno pred očmi in jih bridko objokuje. Svoje pridobleno premoženje je razdelila vbogim. Nekoji kristiani, akoprem siromaški, niso hoteli milošne od nje vzeti, kajti je njeno premoženje bilo plačilo prejšnih grehov; s solznimi očmi jih Afra ponižno prosi, naj ji storijo to milost, naj vzamejo njene dare. Priporočala se je tudi u njihovo molitvo, da bi ji Bog odpustil njene grehe. Cesar Dioklecian je takrat na vsih koncih rimskega cesarstva kristiane preganjal. Zapoved ta pride tudi u Augsburg. Afro veržejo u ječo. Pred sodnika Gaja jo pripeljajo. Daruj bogom, ji reče, če ne, boš mučena. „Moji grehi, ktere sim včinila zoper Boga, so že zadosti veliki,“ odgovori Afra; „kar mi ti ukazuješ, ne bom činila nikdar.“ Pojdi le — reče Gaji — u tempel. — „Moj tempel,“ odgovori svetnica, „je Kristus Jezus, kterega vedno imam pred očmi; njemu vsak dan izpovedujem svoje grehe. Nisim vredna njemu darovati, in ravno ta moja nevrednost željo u meni budi, da sama sebe darujem za njegovo sveto ime, naj se ovo s tolikimi grehi ognušeno telo očisti u terplenji in u mukah, ktere hočem rada terpeti za svoje grehe.“ Čujem, reče sodnik, da si nečistnica; nikar se tedaj ne brani našim bogom darovati, ker po takem živlenji nimaš od kristianskega Boga nič upati. „Moj Gospod Jezus Kristus,“ odgovori Afra, „je rekel, da je prišel iz nebes na zemljo, grešnike izveličat; u evangeliu najdem, da je žena (Magdalena) grešnega živlenja s svojimi solzami Jezusu noge umivala, in zadobila odpušanje svojih grehov. U evangeliu tudi čitam, da Jezus Kristus ni zavergel ne razujzdanih žen, ne očitnih grešnikov; še ponižal se je, s njimi celo jesti.“

Sodnik se ni sramoval Afri svetovati, naj še nadalje ko prej nesramno živi; ji razloži, koliko dobička ji tako živlenje lehko verže. „Jaz se odpovem,“ reče Afra, „vsim takim nesramnim dobičkarijam, in nje čertim čez vse. Svoje pridobleno premoženje sim kot krivi-

čen pridobitek vse razdelila vbogim kristianom; mnogo sim si prizadela, prositi sim jih morla, da so le vzeli. Zakaj bi tedaj takšnega dobička znovič iskala?“ Tvoj Kristus, reče Gaj, te ne spozna za sebe vredno. Ne imenuješ ga po pravici svojega Boga; zakaj takšna, ki je razujzdano živela, se ne more za keršenico šteti. „Zares,“ reče Afra, „nisim vredna, da se kristiana imenujem; nisim vrédna tega imena. Alj vsmileni Bog, ki ne gleda na naše zasluženje, me je po svoji milosti k sveti véri poklical.“ Odkodpa veš, vpraša Gaj, da ti Bog dovoli, da njegovo véro spoznaš? „Da me Bog ni zavergel, vèm iz tega, kajti mi je danes dopustil njegovo sveto ime spoznati, in mi je terdno upanje dal, da mi po tem spoznanji vse moje grehe odpustil bo.“ Prazne kvante! reče sodnik; le daruj našim bogovam; oni te bodo u resnici zveličali. „Moje zveličanje,“ reče Afra, „mi je le edino u Kristusi, kteri, na križ pribit, je razbojniku, ki je spoznal svoje grehe, svet raj obljubil.“ Ako ne daruješ, reče Gaj, te dam islečti in nazoči tistih bičati, kteri so s teboj nesramno grešili. „Ne sramujem se,“ reče svetnica, „ničesar, ko edino le greha.“ Sramujem se že, reče sodnik, s teboj toliko časa zapravljati; alj daruj, alj te obsodim k smerti. „Ravno to je,“ reče Afra, „kar želim; zakaj u spoznanji svoje vére najdem večni mir.“ Daruj, reče Gaj še enkrat; če ne, te dam mučiti in živo zažgati. „Ovo telo, ki je toliko grehom služilo,“ reče Afra, „naj le terpi; svoje duše pa nočem ognusiti s hudičevimi daritvami.“ Zdaj izreče sodnik obsodbo s timi besedami: Mi ukažemo nečistnico Afro, ktera se za keršenico spoznava, in bogom darovati ni htela, živo zažgati.

Berž jo zgrabijo rabeljni, ter jo peljejo na otok Leh. Tam jo islečejo in k stebru privežejo, da bi jo zažgali. Afra pa povzdignivši k nebesam svoje solzne oči, moli: „Gospod moj, Jezu Kriste, vsemogočni Bog! ti nisi prišel, pravičnih, marveč grešnikov k pokori klicat. Tvoje obljube so resnične, da odpustiš grehe spokorjenimu grešniku, ki se pobitega, ponižnega serca k tebi oberne. Darujem ti onda iz vsega serca, kar bom zdaj terpela. Po tem ognji, u kojem bo moje telo zgorelo, reši mojo dušo večniga ognja, u kojem bi telo s dušoj vred gorelo.“ Po dokončani molitvi zapalijo gromado okolj nje; sred ognja pa slišijo Afro

tako le moliti: „Zahvalim te, Gospod! da si dar mojega živlenja milostivo sprejel; ti si na križi daroval sam sebe za odrešenje celiga sveta; zahvalim te, da si ti pravični za krivične umerl; da si ti nedolžen za dolžne sam sebe dal za dar; da si ti, začetnik vsega blagoslova, hotel preklet biti, odrešit in zveličat nje, ki so bili prekleti. Dam ti svoje živlenje u dar, o moj Bog, ki s Očetom in sv. Duhom živiš in kraljuješ od vekoma do vekoma. Amen.“ Izrekla je te besede, in umerla.

Digna, Eunomia, Eutropia, njene dekle, tovaršice Afrine u njenih grehih, pa tudi tovaršice njeniga poboljšanja in pokore, povejo vse to Hilarii, Afrini materi. Hilaria da svete ostanke trupla po noči odnesti in u grob svoje rodovine položiti. Sodnik Gaj to zvedši ukaže svojim rabeljnom: Ite, polovite vsakega, kterega okolj groba najdete. Ako bogom darovati nečejo, pozaprite jih vse u tisti grob, napolnite grob s palivom, potem pa užgite, naj vsi notri zgorijo. Rabelni včinijo, kar jim je ukazano, in vse te svete ženske umerjejo za sveto véro okolj leta 304.

Nauk in posnema.

1. Sv. Afra je prej nečisto živela; alj temu se ni toliko čuditi, kajti je bila od nevernih starišev, je med neverniki prebivala, pravega Boga ni poznala in zapovedi vedela ni. Od svete vére razsvetlena je ne le pošteno, tudi sveto je živela, svoje grehe sovražila, rajši umerla, ko grešila. O kristian! morebite si s njoj vred grešno živel, si bil sužnik svojega gerdiga poželenja; pa je ne posnemaš u pokori? Ona je bila u neveri, ti si u sveti véri Jezusovi, veš in zmirom slišiš, da je nečistost velik greh; vendar se ga malo bojiš, alj ga clo izgovarjaš. Zares! nečistost je velik greh, zlasti pri kristianih, ker so Jezusovi udje. Sv. Paul uči: „Nečistost se naj ne imenuje med vami, kakor se svetim spodobi.“ Zdaj je ves svet poln tega greha in nesrannega govorenja; že nedolžna mladina se pohujšuje, kajti med odrašenimi skorej več sramožlivosti ni. Sužniki gerde nečistosti se nočejo ne le ne spokoriti, še nečistost izgovarjajo rekoč: „To je malo, alj nič greh.“ Gerdi zagovorniki ostudnega, nečistega greha ne bodo ušli sodbi, ki hudobno govorijo: „Nečistost ni greh.“ Sv. Paul pričuje: „Ne mehkužniki, ne nečistniki ne bodo kraljestva božjega posedli.“

2. Nečistnik je malikovavcu podoben. Sv. Paul pravi od požertnikov: „Njih bog je trebuh.“ Ravno to se sme od nečistnika reči. Kar človek bolj ljubi, to je njegov bog alj namesti Boga. Malikovavec moli podobe, ne-

čistnik meso; zato je nečistnež malikovavec. Nobena grešna zaveza ni skorej hujša od tiste, ktero nečista ljubezen napravi. Nečistnik je iz med vsih grešnikov malikovavcu naj bolj podoben. Malikovavec ima malike lesene, kamenene, bronaste, sreberne in zlate; jih moli, jim daja svoje serce, se pred jimi ponižuje; nečistnik ima malika iz mesa, ga ljubi, ga časti, mu daja svoje serce, pokoj, dobro ime, premoženje in tudi dušo. Prav je govoril Job: „Nečistost je velika hudobija.“ Sv. Peter pričuje: „Gospod bo prihranil krivične k terplenju, posebno tiste, kteri po mesu u poželenji nečistosti živijo.“

3. Nečistost je pri kristianih hujši greh, ker so u sveti Jezusovi kervi posvečeni, so Jezusovi udje, so prebivališe sv. Duha. Nečistost je že nevernikom prepovedana, kristianam pa še ojstreje. To resnico nas uči sv. Paul: „Ne veste, da ste tempel božji, in da Duh božji u vas prebiva? Ako bo kdo božjemu templu storil nečast, ga bo Bog končal; zakaj svet je tempel božji, in to ste vi.“ Če ravno so sveti zakramenti za posvečevanje duše, je vendar pri njih prejemanji tudi telo posvečeno; tedaj je tudi telo časti vredno. Kaj bi ti rekel, ako bi videl kelih alj kakvo drugo posvečeno posodo u blato vrečti? Kako hudo pa ti grešiš, ako svoje posvečeno telo s nešistostjo osramotiš? Časti svoje telo, ktero je prebivališe duše in posoda svetega Jezusovega telesa. „To je volja božja, da se nečistosti sderžite; da vé vsak med vami svoje telo ohraniti u svetosti in časti, ne gnan od poželenja, ko neverniki, kteri Boga ne poznajo,“ uči sv. Paul.

Molitva.

Daj nam, prosimo, Gospod naš Bog! svetih mučenic, Afre in njenih tovaršic zmago vedno pobožno obhajati; da, ki jih ne moremo vredno hvaliti, jih vendar s ponižnoj prošnjoj počastimo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

X. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Laurenc, levit in mučenik.

Mnoge prelepe hvale, ktere so sv. Laurencu dajali naj stareji sv. očetje, namerč sv. Auguštin, Ambrož, Leo pervi, papež, Maksim, Peter Krisolog, naj jasneje pričajo, da so sv. Laurenca vsikdar za naj slavnejšega mučenika Jezusovega častili. U španskem mesti Osma se je od keršanskih starišev sred tretjega stoletja rodil. Njegovemu očetu je bilo ime Orenci, materi Paciencia, ktera oba se svetnika častita. Tako

sveti stariši so Laurenca tudi sveto odgojili. U vsih priložnostih se je vidla na njem posebna ljubezen do Jezusa, neprestrašena stanovitnost u pravi véri, in vedna skerb za deviško čistost. Že u mladih letih pride u Rim, kder si s svojim nedolžnim živlenjem veliko poštovanje pridobi. Sv. papež Sikstus ga za tega del posveti diakona rimske cerkve. Usled te časti mora papežu pri altarju streči, sv. cerkveno posodje in mešno obleko shranovati, dohodke oskerbovati, ki so namenjeni cerkvenim služavnikom u živež in vbožcem u pomoč.

Tisti čas za cesarja Valeriana ze vzdigne strahovito preganjanje kristianov. Sv. očeta Siksta vjamejo, in ga u Mamertnisko ječo veržejo. Laurenc od daleč gleda, kako sv. očeta vlečejo, in teče k njemu, in mu reče: „Kamo greš, oče! brez svojega sina? Kamo hitiš o sv. mašnik! brez svojega diakona? Nikdar nisi svete daritve aldoval brez svojega služavnika. U čem sim se, oče moj! tebi zameril? Ali si me spoznal nevrednega tebe in svete službe? Le poskusi me, ali si vrednega služavnika izvolil, katerimu si izročil razdelivanje kervi Gospodove.“ To in še več je govoril sv. Laurenc želé s sv. Sikstom vred za Kristusa terpeti. Sv. papež odgovori: „Ne zapustim te ne, moj sin! temuč še bridkeje se imaš bojevati za véro Kristusovo. Nas, kot starce čaka lehek boj; ti pa, kot mladenč, moraš častliveje premagati okrutnika. Skorej boš prišel za menoj. Nikar se ne jokaj. U

treh dneh boš mene sledil. Idi, oskerbi cerkvene zaklade, ki so ti izročeni.“ Laurenc s tim obečanjem alj marveč prerokovanjem sv. papeža popolnoma potolažen, gre berž, okovari sv. cerkveno posodje in mešno obleko, razdeli nabrane peneze siromakom namenjene, obiše kristiane po raznih hišah in skrivnih grobnicah sobrane, jih opomenuvši na stanovitnost; s eno besedo, celo noč u sv. djanji ljubezni prebedi. Drugi dan peljajo sv. papeža na terplenje, in sv. diakon sopet k njemu pristopi in reče: „Sveti Oče! nikar ne zapusti me; zakaj zakladi, ktere si mi izročil, so že vsi razdeleni.“ Sv. papež potolaži Laurenca kakor včeraj, in odpeljan na moriše je končal svoje živlenje.

Med tim neki trinogi slišavši sv. Laurenca od zakladov govoriti, cesarju Deciu kmalo na uho vteknejo, kar so slišali. Grozovit cesar ravno tako dnarjaželen ko kervožejen, ukaže Laurenca berž zgrabiti, ter ga u varstvo izroči Hipolitu plemenitemu častniku. Ta mu kmali naukaže ječo, u kateri je več hudodelcov sedelo. Med temi vjetniki je bil eden po imeni Lucil, ki se je zavoljo svojega vjetja toliko jokal, da je popolnoma oslepil. Sv. Laurenc se ga usmili, mu svetuje, naj u Kristusa veruje, naj se da kerstiti, ter mu obljubi, da bo potem spet videl. Lucil stori po tem naročilu, in glej! prijemši sv. kerst hipoma spregleda. Hipolit po tem čudeži znotrej milosti božje ganjen, tudi svojo družino da u keršanski vêri podučiti in kerstiti. Drugi dan ukaže cesar Laurenca pred se dopeljati. Serčni spoznovavec Kristusov tega poročila vesel, reče Hipolitu: „Pojdiva; zakaj meni in tebi je slavni venec pripravlen.“ Laurenc pride pred cesarja; cesar ga popraša: Kdo in odkod bi bil, kde so cerkveni zakladi skriti? — Na pervo vprašanje odgovori svetnik neprestrašeno tako le: „Kristian sim, u Spanii rojen.“ Na drugo vprašanje odgovori, da ako se mu odlog da, hoče vse cerkveno bogastvo pred njega prinesti, in pokazati. Cesar tega odgovora silno vesel, mu dovoli toliko časa; pa mu Hipolita tovarša da, iz straha, da Laurenc nebi ubežal. Svetnik te čas sbere vse vbožce, kar jih najde, jih pelje pred cesarja in reče: „Glej, to so zakladi naše cerkve.“ Okrutnik ne more prenesti tega osramotenja; silno razkačen se zaroti pri svojih bogovih, da hoče to osramotenje brez usmilenja kazniti. Zdaj ukaže Valerianu mestnemu poglavarju Laurenca naj grozovitneje mučiti, ako ne bo hotel deržavnih bogov moliti. Valerian okruten ko cesar sam, ukaže sv. Laurencu vse oblačila iz života stergati, nja pa kot naj zaverženejega sužnika s šibami tako dolgo tepsti, da je

na vsem životi ves ranjen in okervavlen. Potem ukaže okrutnik vse mučeniško orodje pred svetnika prinesti, protivši mu, da bode s vsim tim orodjem mučen, ako pri tej priči bogom ne daruje. Laurenc pogleda vse pred nja položeno orodje, in reče: „Vse to me ne vstraši. Že zdavno sim želel iz ljubezni do svojega Szveličarja kaj terpeti. Tvoji bogovi niso češenja vredni, niso bogovi. Jaz jim ne darujem.“ Še le izrekel je to sv. diakon, ga že po Valerianovem ukazi na tezavnico napnejo, s vervi na kviško potegnejo in po vsem životi s takimi biči stepejo, ki so na koncih imeli železne zvezdice alj grebene. Tako neusmileno bičanega, po vsem životi s gorečimi bakljami žgejo. Sv. mučenik se trohice ne premakne, temuč povzdignuvši svoje oči k nebesam kliče Boga na pomoč. Valerian se tej serčnosti čudi; vendar meni, da so to skrivne čarobije, in še hujše muke proti. Svetnik pa mu viteško odgovori: „Počni karkolj hočeš; u imenu Jezusa Kristusa se tvojih muk ne bojim, kajti ne bojo terpele dolgo.“ Grozovitnež silno razkačen ga da tretjič bičati, in sicer s svinčenimi palicami. To bičanje je bilo tako nevsmileno, da Laurenc sam misli, da mu bo umreti. Zato kliče na Boga: „Vzemi, o Gospod! mojo dušo, in reši me iz te umerlivosti.“ Alj iz nebes se glas zasliši. „Še bridkejši boj imaš bojevati. Še slavnejša zmaga je za te pripravlena.“ Ljudstvo ostermi; alj okrutnik reče: „Jeli slišite vi Rimci, kako hudiči tega brezbožnega človeka tolažijo. Pa bomo videli, kdo je gospod.“ Zdaj ukaže svetnika še enkrat bičati. Pri tem bičevanju se pripeti, da Roman, eden izmed vojakov, angela na strani vidi, ki sv. Laurenca tolaži, mu iz lica put, iz ran kerv briše, in tega ganjen prosi tudi on za sv. kerst. Trinogi opešajo tepenja, sv. Laurenc ne opeša terplenja. Veselje, dobra volja se mu vidi na lici. Okrutnik mu žuga, da ga hoče cèlo noč mučiti, ako bogovam ne daruje. „Nobena noč mi ne bo tako vesela, ko ta, s kateroj mi protiš. Tvojim lažnivim bogovam ne darujem.“ Na te viteške besede ukaže grozovitnež, sv. Laurencu vusta s kamenjem tolči, potem ga sopet u ječo zapreti.

Celo noč misli okrutnik, kako bi sv. Laurenca jutre prav grozovitno terpinčil, in sklene ga živega peči. Še le razdeni se, že ukaže okrutnik železno posteljo u podobi roša pripraviti, živega voglovja pod roš nastlati, svetnika na nja privezati, da bi se tako počasno pekel. Kar se ukaže, se tudi zgodi. Vsi nazoči groze stermijo; sv. Laurenc pa dolgo celo

mirno leži na žarečem roši kot na rožicah; le časoma kliče na Boga: „Vzemi, o Gospod! to žgavno daritvo za sladko dišavo.“ Na lici se mu bere popolna znotranja radost. Mnogi nazoči kristiani so pričevali, da so ga vidli s nebeškoj svetloboj obdanega, in da je naj prijetniša dišava iz njegovega trupla puhtela. Sv. mučenik se precej dolgo že na svojej postelji po eni strani peče; tedaj grozovitnežu reče: „Gtej tu sem, Valerian! po eni strani sim že dovolj pečen; oberni me in jedi.“ Kako so okrutniku te besede dopadle, si lehko vsak sam misli. Sv. Laurenc pa je bil vedno vesel, poln nebeške tolažbe, kar se je na njegovem obličju poznalo. Boga je hvalil za to milost, da zamore za njega terpeti. Slednič povzdignuvši svoje oči k nebesam izroči svojo viteško dušo svojemu Zveličarju, leta po Kr. 288, deseti dan augusta. Mnogi tam stoječi spoznavši iz tega resničnost keršanske vére, so postali kristiani.

Nauk in posnema.

1. Živlenje nepozablivega keršanskega viteza Laurenca nezaveržlivo pričuje, da so že u pervih časih služili sv. mašo kot pravo daritvo novega zakona; zakaj sv. Laurenc sam pové, da je papež Siksto kot mašnik to sv. daritvo opravljal, Laurenc ko diakon mu je stregel. Ti moj katolški kristian si prepričan, da se pri sveti maši nekervavo daruje ravno on, ki se je nekdaj, vidoma svojo sv. kerv prelivaje, na sv. križu svojemu Očetu nebeškemu daroval za odrešenje sveta. To veruješ terdno; — pokaži pa tudi očitno svojo véro s tim, da si večkrat in u Bogu sbran pri sv. maši. Imaš priložnost, stori to vsak dan; zakaj resnica je, kar sv. Laurenc Justinian govori: „Ni dara imenitnejšega, božjemu veličastvu dopadlivšega in nam zveličnejega, ko ravno ta dar sv. maše.“

2. „U imeni Jezusa Kristusa se ne bojim tvojih muk,“ je rekel sv. Laurenc okrutniku; „kajti ne bojo terpele dolgo.“ Tako je tudi bilo. Muke, ktere je terpeti imel, so bile sicer strahovite; alj dolgo terpele niso. Ako bi bile terpele cele mesce alj leta, bi vendar enkrat jih konec bil. Kar pa ima konec, od tega po pravici lehko rečemo, da dolgo ne terpi. „Vse kar se s časom konča,“ uči sv. Augustin, „je kratko.“ Čisto drugo pa je terplenje, s katerim Bog grešnika u pekli kaznuje. Strašne, neizrečeno velike muke so, terpijo dolgo, terpijo večno in nimajo konca. Sto in sto let bode minulo, tisuč in tisuč let bode minulo, in terplenja peklenskega še ne bo konca. „Njih červ ne umerje, njih ogenj ne ugasne,“ govori Kristus. Na to strašno in tudi tako dolgo terplenje vsikdar misli, kedar kaj terpeti moraš, in gotovo tožoval nikdar ne boš, kako veliko, kako dolgo je tvoje

terplenje, timveč se boš sam poganjal poterpežlivo vse terpeti. Misli si: kar terpim, ne terpi dolgo; se bo dokončalo. Terplenje u peklu pa terpi dolgo, terpi večno, in je brez konca. Kaj bi tedaj vse ne storili, da večnemu, tako strašnemu terplenju ujidemo! Zares, ako bi treba bilo, da — peklu ujiti — s sv. Laurencom se na ognjenem roši peči damo, bi morali to radi terpeti; zakaj sv. Auguštin vpraša: „Kdo ne bi s sv. Laurencom rad eno uro terpel, da ujide peklenskemu ognju?“

Molitva.

Daj nam, prosimo, vsemogočni Bog! plamen svojih pregreh ugasiti, kteri si sv. Laurencu dodelil ogenj svojih muk premagati. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Aleksander, voglar, škof in mučenik.

Od svetiga škofa Aleksandra nam sv. Gregor Nisenski to le piše: Mestjani mesta Komane so prosili sv. Gregora čudodelca, naj bi prišel, jim koga škofa posvetit. Sv. Gregor neke dni božjo besedo tam oznanuje. Zdaj pride čas, da bi izvolili novega škofa. Velikaši mesta mislijo izvoliti kakšnega slovečega govornika, visokorojeniga, učeniga alj nači imenitniga moža. Gregor od Boga razsvetlen ni gledal na zvunajšno imenitnost, nego na krepost, ktera je tudi pod umazanim, zaničlivim oblačilom globoko u serci skrita, ter jih opomene, naj pomislijo, jeli morebiti ne bi kdo iz nizkega stana te škofovske časti bolj vreden bil. „Morebiti še celo hočeš — ga vpraša eden velikašev zaničevaje — da voglarja Aleksandra škofa izvolimo.“ Sv. Gregor to slišati hitro pozvedava, kdo bi ti Aleksander bil? Pripeljajo ga pred nja u tistem umazanem oblačili, ko voglari po navadi oblečeni so. Sv. škof, od Boga memo drugih bolj razsvetlen, na Aleksandrovem resnem, krotkem, modrem obličji berž spozna, da mora visokega roda biti; ga poštuje in časti, dokler se drugi šalijo s njim. Na stran ga pokliče, naj njemu samemu razodene, kdo da je. Alj na škofovo prašanje Aleksander nič ne odgovori. Po vsej svojej oblasti mu škof ukaže, naj svoje ime in rod pové. Aleksander iz pokoršine govoriti primoran pové, da je plemenitega roda. „Bog mi je dal — reče nadalje — dovolj premoženja, u svoji domovini sim se znanosti

učil, in vse zapustil, da bi posnemal ponižnost svojega Gospoda Jezusa Kristusa. Daleč od svoje domovine sim to zaničevano, vbogo, težavno življenje, to umazano, zaničlivo delo izvolil, da sim ušel nevarnosti, u koji sim bil zavoljo lepote u svoji cveteči mladosti, svojo čistost zgubiti; zdaj po siromaško živim od svojega dela; kar si več pridelam, dam vbogim na pomoč.“

Ko sv. Gregor takšnega moža naide, se ne more prečuditi njegovej nebeški modrosti, ki brez vse mere daleč preseže vsako znanost, ktero so mestjani od novega škofa tirjali. Skrivši mu da drugo obleko, in mu reče svoje lice omiti. Ljudje ostanejo sbrani; škof jih nauča, kakšne dolžnosti ima vsak kristian in kakšne dolžnosti škof; potem pripelje Aleksandra u sbor. Aleksander se jim zdi celo drugi človek. Sv. Gregor vsim razglasi, kdo je ta mož, kako imenitna krepost ga zaljša; ne posvetne, nebeško modrost mu je Bog dal. Vsi se čudijo, vsi se veselijo in enoglasno škofa ga izvolijo. Sv. Gregor ga po cerkvenih obredih škofa posveti, ter ga prosi, naj po tedajšni navadi ljudstvu progovori. Modro in primerno Aleksander govori. Po njegovem nagovori so vsi veseli te dobre volitve. Še bolj pa je Aleksander pozneje u svoji pastirski službi pokazal, da je vreden visoke časti, u kojo ga je Bog poklical. Bog mu je pa tudi dal terpeti za sveto keršansko véro. Ko mučenik je sklenul svoje sveto življenje okolj leta 250, ko je rimski cesar Decio kristiane preganjal.

Nauk in posnema.

Pravi služavniki božji si na vso moč prizadevajo svojo znanost in svoje kreposti skriti pred svetom, da jih ne bi častili ljudje. Vse, kar človek ima, je od Boga. Zato se tudi zavolj svojih dobrih del, ktere sicer sami storimo, ne moremo hvaliti; temuč le Boga, od kojega vsak dober dar pride. Mi pa morebiti le išemo svoje časti? Koliko si prizadevamo, da bi nasitili svojo častiželnost, da bi videni bili pred svetom, čeravno dobro vemo in vsaki dan skusimo, da vsa imenitnost na sveti je le goljufna senca, od katere nič druga ne ostane, ko bridek spomin, da smo letali za njoj! Ako želimo zadobiti pravo modrost, moramo malo porajtati sebe in vse, kar svet visoko časti. „Misli kdo, da je moder po navadi sveta, naj postane bedak, da bode moder,“ uči sv. Paul. Ne išimo druzega premoženja na zemlji, ko za Jezusom hoditi, ki je prišel na svet, vzel podobo človeka, podobo hlapca na se, in se ponižal do smerti na križi. Živel je na tihem, neznan pred sve-

tom, odločen od sveta; le takrat se je pokazal, ko je bila njegova ura prišla čast svojega Očeta očitno oznanovati, ktero mu je napuhnjen grešen človek odvzel, ker ni dopolnil njegovih zapovedi. Izvolil si je vbogo devico svojo mater, kajti je naj ponižniša bila. Apostoli ga vprašajo, kdo je naj veči u nebeškem kraljestvi. Jezus jim odgovori, da brez ponižnosti nihče u nebesa ne pride. Da bi ga prav razumeli, postavi otroka med nje in jim reče: „Resnično vam povém, ako se ne spreobernete, in niste, kakor otroci, ne pojdete u nebeško kraljestvo. Kdor kolj se tedaj poniža, kakor te otrok, te je veči u nebeškem kraljestvi.“ Ako ne nehate se poganjati, kdo da je veči iz med vas, se napuhu ne odpoveste, ako niste dobri in ponižni u svojih sercih kot otroci, ne pojdete u moje večno kraljestvo. — Učite zato, vi stariši! svoje otroke od mladih nog ponižnega zaderžanja. Ne lišpajte jih po abotnih šegah, in gizdosti jih nikar ne učite. — Mladenči! bodite pametni, modri in tihi; nikar se ne bahajte. Nobena reč vas pri Bogu in ljudih tako prijetnih ne stori, kakor ponižnost. — Device! poštene in ponižne bodite, svoje lepote na sejem zapelivega sveta nikar ne nosite; bodite žlahni violici podobne, ktera na skrivnem cvete. Kakor ona ves svoj kraj s žlahnim duhom napolni, tako tudi ve s svojim pobožnim, tihim, ponižnim zaderžanjem svojo sosesko razveselite. Ne bo vas pozabil Bog, ne pravični ljudje. — Gospodarji, gospodinje! ponižno živite, kakor se vašemu stanu spodobi, u kojega vas je Bog postavil. S premoženjem se nikar ne bahajte, suknje in mize svojega stana nikar ne spremenujte, da bi začeli bolj mehko, predobro živeti. Ne sramujte se svojega stana, da se Bogu ne zamerite. Več ko imate, več dobrega storite. Tako je storil sv. Aleksander.

Molitva.

Bog! kteri nas s obletnim godom sv. Aleksandra mučenika svojega in škofa oveseliš; dodeli milostivo, da, ki njegov god častimo, se tudi njegoviga varstva razveselimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Klara, devica.

Sv. Klara, slovita mati redovnic Klarisarc, se je u Italianskem mesti Asis od bogatih, pobožnih starišev vrodila. Ime Klara, po slovensko: svetla alj sjavna je dobila po sledeči prigodbi. Njena mati Hortulana moli pred križanim Kristusom za srečen porod; kar zasliši te besede: „Ne boj se! Luč boš porodila, ktera bo s svojoj svetlostjo cel svet razsvetlila.“ U detečjih letih je že molitva nje edino

veselje. Kar je u dar dobila od starišev, alj sicer gleštala, podarila je vbogim. Vsaka prevzetija u obleki, igrače, vse posvetne veselice so se nji gnusile. Pod dragoj oblekoj, ktero obleči je bila primorana, je nosila ojster spokorni pas. Jedi in pitvine je tako pri tenkem vživala, da se je zdelo, ona se hoče le vedno postiti. Po noči nikdar ni u mehki postelji počivala. Tako je živela že u mladih letih, ko druge njene verstnice le na mehko, veselo živlenje mislijo.

Ravno ti čas je živel sv. Francisko Seraf, sloveč zavoljo svojega krepostnega živlenja. K njemu je pogostoma hodila sv. Klara, ter mu razodene svoje želje, da hoče svetu in vsemu svetnemu veselju se odpovedati, svojo devištvo Bogu obljubiti in popolno živlenje u naj večem vboštvu živeti. Sv. Francisko opazivši na njej zraven drugih dušnih darov in milost še posebno nedolžnost, ljubezen do Boga in zaničevanje sveta, jo poterdi u tej sv. želji; med tim pa tudi njeno stanovitnost poskusiti hoče. Že zadosti skušana se sv. Klara po Franciskovem svetu od doma napoti, pride cvetno nedelo u cerkvo Porciunkulo, si da lase odrezati na znamenje, da je sklenila zanaprej duhovsko živeti; zaverže ves ženski kinč, obleče ojstro spokorno obleko, se opaše s vervjo, in sv. Francisko jo izroči Benediktinskim nunam, ko je še le bila u osemnajstem letu svoje starosti.

Njeni stariši to zvediti, hitijo s žlahtoj vred u samostan, ter hočejo Klaro siloma odpeljati rekoč, da je le u svojej otročji lehkomiselnosti alj od drugih goljufana si te stan izvolila. Klara se serčno vstavi, pribeži u cerkvo, se prime

s enoj rokoj altarja, s drugoj zgrabi svoje odrezane lase, jih pokaže nazočim rekoč: „Vedite, da drugega ženina ne želim, ko Jezusa Kristusa. Njega sim dobro premišleno izvolila; od njega ne odstopim nikdar.“ Nazoči ostermijo tega odgovora, odidejo sopet domu čudovaje se tej viteški kreposti. Klara zahvali Boga za to zmago, in te srečno dokončan boj jo u njenem naklepu še bolj poterdi. Še eno mlajšo sestro je imela doma, Nežko. Ta zapusti tudi čez nekaj dni natihoma svoj očetov dom, in pridši h Klari ji razodene želje, da tudi ona u taki redovni obleki in u ravno u tem redi Bogu služiti hoče. Sv. Klara jo s veseljem sprejme; alj vsa rodbina se na to hudo razserdi. Dvanajst jih pride u samostan, vtergajo nedolžno Nežico sv. Klari iz naročja, in jo vlečejo seboj. Sv. devica mahoma k molitvi pribeži, in ko bi ji Bog bil na misel dal, kaj je početi, vstane kmalo potem, dirja za odpeljanoj sestroj, in jo kliče na ves glas. In glej! Bog je čudovitno pomagal. Na enkrat je Nežica tako negibliva, da vsi njeni žlahtniki s vsoj močjoj ne morejo je iz mesta premekniti, kder je stala. Zdaj spoznajo vsemogočno roko božjo, se ji tudi nočejo dalje vstavljati; timveč pustijo nedolžno Nežico u samostan sopet nazaj.

Med tim sv. Francisko ponovi poderto cerkvo sv. Damiana in tudi sosedno hišo prikupi. U to hišo pelja svoji dve pervi duhovski hčeri, namerč Klaro in Nežico. Kmalo se njima več drugih pridruži, ki vse resnično voljo imajo ravno u tem redi živeti, u katerem je sv. Klara po napeljevanju sv. Franciska živeti začela. Tako se je začel red Klarisarc, ki u celi keršanski cerkvi slovi; ki je do sih dob dal mnogo izgledov kreposti in svetosti u zveličanje brez števila duš, in u spodbudo vsih pravovernih. Sv. Klara mora po ukazi sv. Franciska službo predstojnice prevzeti; to službo je dva in štirdeset let čudovito modro in sveto opravljala. Tudi mati sv. Klare s naj mlajšoj hčerjo se poda u samostan, ter se izroči svoji sv. hčeri na podučenje. Sv. Klara je svojemu redu čudovito ojstrost u vboštvi zapovedla. Sam sv. papež ji ponudi nekaj zemljiša za boljši prevžitek; Klara si to ponižno prepové. Zraven tega pa je tudi ona sama vsim podložnim izgled terdega vboštva, kakor tudi vsih drugih kreposti bila.

Kako je bila sama sebi ojstra, moramo se ji le bolj čudovati, kakor jo posnemati. Gola zemlja alj kak otep slame je bil ji postelja, terd kos lesa je bil ji zglavnik. Dvekrat u leti je štiridesetdanski post opravila pri kruhu in vodi. Zraven tega posta tri dni u tedni ni zavžila ne trohice, dru-

ge dni pa tako malo, da so se čudili, kako more ob tem živeti. Naj veči del noči je u molitvi prebedela. Tako močno je želela svojo telo vedno u vsih priložnostih strahovati, da se sv. Francisku potrebno vidi, ji zmernost ukazati. Bolenikom je stregla s naj večim veseljem; kajti pri takih bogoljubnih delih je vsak trenutek priložnost najšla, premagovati in mertviti se. Da molčimo od drugih kreposti, napomenemo le samo nje posebno pobožnost do presvetiga rešniga Telesa. Pred njim je cele ure molila, da se ganula ni. Večkrat je bila zamaknjena priserčne ljubezni do svojega Zveličarja u sv. rešnem Telesi. U vsaki nadlegi ga je pomoči prosila. Kako velike milosti je po tej pobožnosti zadobila, nam sledeča prigodba naj pričuje.

Saraceni (Turki) so oblegli mesto Asis. Že se pripravljajo, da bi prišli na verh zidovja, ktero je bilo tikama Klarinega samostana. Sv. Klara leži bolena. Kakor hitro zve, da je sovražnik že tako blizo, se s kazalnicoj *) vred, u kateri je bilo presveto rešno Telo, da zanesti pred samostanske vrata, pade pred naj Svetejšim s svojimi vred na kolena, glasno klicaje: „O Gospod! ne daj nevernikom duš tajistih, ki tebe spoznajo in hvalijo. Obrani in obvari svoje služavnice, ktere si s svojoj dragoj kervjo odrešil.“ Po tej molitvi se zasliši glas: „Vsikdar vas hočem obvarovati.“ Saracene napade nagloma tak strah, da skorej do slednega vsi izbežijo. Drugi že na verh zidovja pridši oslepejo, ter se sami dol prekupicnejo. Tako je bila sv. Klara s svojimi vred čudovito rešena, celo mesto pa oteto strašne pogube, kajti se je Bog ogledal na pobožnost in terdno zaupanje sv. Klare do presvetiga rešnega Telesa. Mnogo drugih čudežev, katere je Bog po tej svojej zvesti služavnici storil, moramo opustiti, da le nekaj še od njene blažene smerti povemo.

Že je doživela šestdeseto leto. Osem in dvajset let je terpela razne bridke bolezni, če ravno ne vedno u posteli alj bolje rekoč, na slami ležé. Vse bolezni je čudovito poterpežlivo prebila; nikdar se ni le besedice pritožila, da veliko alj dolgo terpi. Premišlevanje terplenja Kristusovega ji polehča in osladi vse bolečine. „Kako kratka,“ je rekla, „se mi zdi noč, katero prebedim premišlevaje terplenje Kristusovo!“ Drugobart je rekla: „Jeli pač more človek pritožiti se, ako pogleda Jezusa, ko na križi visi in je s kervjo ves oblit.“ Kedar je že tako

*) Kazalnica = monštranca.

dolgo in toliko terpela, občuti bližni konec svojega življenja. Prejemši sv. zakramente opomene vse svoje podložne na popolno vboštvo, in na stanovitno gorečnost u duhovskem življenji. Kedar ji spovednik govorijo od velikega zasluženja poterpežlivosti, reče sv. Klara: „Dokler sim to milost imela u duhovskem stanu Bogu služiti, mi nobena pokora, nobeden trud, nobena bolezen nikdar težavna ni bila. Oh, kako veselo je iz ljubezni do Kristusa kaj terpeti!“ Ko priteče ura njene smerti, vidi veliko množino belo oblečenih devic sebi naproti priti, med njimi je ena nad vse druge naj lepša, in ona jim sledi u nebesa gledat Boga od obličja do obličja. Mnogi, ki so njeno znotrajno duhovno življenje zapopadli, pričujejo, da je ona le bolj iz goreče ljubezni do Boga, kakor pa zavolj bridkih telesnih bolečin svoje življenje sklenila. Umerla je leta po Kr. 1235. — Zavoljo mnogih čudežev, in zares viteških kreposti je papež Aleksander IV. že u drugem leti potem jo med svetnice uverstil.

Nauk in posnema.

1. „Jeli se pač more človek pritožiti, ako pogleda Jezusa, kako na križi visi, in je s kervjo ves oblit?“ Tako je vprašala sv. Klara, in zraven tega je še rekla, da so noči se ji kratke zdele, katere je u premišlevanju terplenja Kristusovega prebedela. Ona je namerč u svojih dolgih, in mnogih bridkih boleznih premišlevala, kaj vse je Kristus naš Gospod iz ljubezni do nas terpel. To premišlevanje ji je toliko hasnilo, da ni le zoper Boga godernjala, ne pritožila se, ampak je tudi vse svoje bolečine s naj večim veseljem poterpežlivo nosila. Terplenje Kristusovo tudi tebe naj tolaži, kedar boš kako bolečino terpeti imel. Poglej svojega na križi visečega, s kervjo oblitega Zveličarja, in misli sam pri sebi: Kaj je le moje terplenje proti temu, kar je Jezus iz ljubezni do mene preterpel. Moj Jezus je terpel nedolžen, jaz sim tavženkrat zaslužil si. Moj Jezus je terpel poterpežlivo in veselo, želel še je več bolečin; zakaj bi jaz nepoterpežliv bil, zakaj bi obupal. S takimi mislimi se razveseluj, posebno kedar se po noči, ko po navadi, tvoje bolečine shujšajo. Misli si uno bridko noč, ko je Kristus naš Gospod u Kajfaževem dvoru tako hudo zasramovan in zaničevan bil, ter ga za milost prosi, da to malo, kar ti Bog pošlje, poterpežlivo in stanovitno poterpiš. Le poskusi, in gotovo polehčanje boš najšel. Zakaj sv. Gregor je po pravici rekel: „Ako se spomnemo terplenja Kristusovega, bomo poterpežlivo vse prenesli, naj bo težavno kakor hoče.“

2. Sv. Klara je zraven ljubezni do križanega, tudi presveto rešno Telo posebno pobožno molila. U vsih svojih nadlogah je Kristusa Jezusa u sv. rešnem Telesi tolažbe in pomoči prosila, katero je tudi večkrat čudovito zadobila. Pokaj tudi ti ne storiš tako? Bi ti bil živel takrat, ko je Kristus naš Gospod vidno na zemlji okolj hodil, ne bi bil u vsaki nadlegi s naj večim zaupanjem k njemu tekel, in zdaj to, zdaj kako drugo milost od njega izprosil? Zakaj pa ne storiš zdaj ravno tako? Ni li on, ki je u krušni podobi u naših cerkvah pričejoč, ni li on ravno tajisti, ki je nekdaj toliko bolnikov ozdravil, ki nikogar brez tolažbe, brez pomoči od sebe pustil ni? Zares, tvoja véra te uči, da je on ravno tajisti. Zakaj ne pribežiš bolj pogostoma in s večim zaupanjem k njemu? Zakaj ne išeš tolažbe in pomoči pri njem? Večkrat se u svojej potrebi potožiš kakemu človeku, ki ti pomagati ne more alj noče. Oh! idi u cerkvo, potoži svojemu Zveličarju svojo težavo, razodeni mu s terdnim zaupanjem svojo nadlogo, in polehčanje boš gotovo najšel. Posebno stori to, kedar te kaka nesreča zadene, alj te nadlegvajo hude skušnjave. Moli k Jezusu, kakor sv. Klara; „Ne daj hudim duhom duše tajistega, ki tebe spozna. Ohrani in obvari svojega služavnika, kterega si s svojoj dragoj kervjo odrešil.“ Ne pozabi nikdar tega nauka, ki si ga zdaj slišal. Stori po opominu sv. Paula, ki tako govori; „Približajmo se tedaj s zaupanjem sedežu milosti, da usmilenje dosežemo, in milost najdemo.“ Toti sedež milosti najdeš u cerkvah pred naj svetejšim rešnim Telesom; beži torej tje u vsaki sili, in najšel bodeš vsikdar pomoč.

Molitva.

Svoje služavnike, prosimo Gospod, kteri sv. tvoje device Klare častitliv god ohhajajo, nebeškiga veselja po njeni prošnji vdeleži, in stori jih sodediče tvojega Edinorojenega, ki s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XIII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Hipolit, vojšak, mučenik.

Sv. Hipolit, častnik pri životni straži cesarja Decia, je bil u slepem malikovavstvi rojen in odrejen. Odkar pa je njegovemu nadčuvanju sv. Laurenc u ječi izročen, vidi Hipolit sam na svoje oči velike čudeže, katere je te svetnik nad slepimi in drugimi boleniki storil. Ti čudeži ga toliko ganejo, da se s vsimi svojimi domačimi kerstiti da. Moral je tudi gledati, kako je ravno te sv. mučenik Laurenc na razbelenem rošu naj strašneje muke terpel. Vidivši, kako keršansko

junaški je u tem terplenji sv. Laurenc, želi Hipolit iz vsega serca, svoje živlenje tudi za Kristusa dati, in se hoče očitno kristiana spoznati; alj sv. Laurenc ga za takrat od te misli odverne. Ko sv. Laurenc slavno preterpi svojo martro, pokople Hipolit s mašnikom Justinom njegovo sveto truplo s velikoj pobožnostjo in častjo. Cesar to slišati ukaže Hipolita precej zgrabiti in pred se prignati. Cesar ga vpraša, če je res, da je kristian postal? Hipolit spozna odkrito: „Da! jaz sim kristian, in sim terdno sklenil ko kristian umreti.“ Cesar, Hipolita vselej visoko častivši, ga hoče s obljubami in protenjem od Kristusa odverniti; kajti pa s tim nič ne opravi, ga ukaže mučiti.

Na cesarjevo povelje sv. spoznovavcu obleko iz života stergajo, ga na zemljo pritegnejo, pa tako nevsmileno s baticami in svinčenimi cepci bijejo, da vsi mislijo, on mora med temi mukami umreti. Bog pa ga po očitnem čudežu pri živlenju ohrani. Med terplenjem svetnik povzdignivši svoje oči k nebesom neprenehoma zdihuje: „Jaz sim kristian; za Kristusa voljo terpim.“ Po dolgem terpinčenju ga u ječo odpeljejo, in mestnemu poglavarju se ukaže umoriti ga. Poglavar gre naj prej u Hipolitovo stanišče, da si osvoji vse njegovo premoženje, da mu nič ne uide. Tje pridši in zvedši, da so Hipolitovi domači vsi kristiani, jih ukaže vse skupej iz hiše pred vrata peljati, in ob glavo djati. Konkordia, sveta in že starovična gospa, nekdej Hipolitova dojka, opominja domače na stanovitnost u terplenju. Njo precej zapové s svinčenimi cepmi tako dolgo biti, da izdehne svojo dušo. Slednič ukaže Hipolita spet iz ječe dopeljati, ga dvema divjima konjima za rep privezati, ki sta ga dotlej po kamenju in ternju vlačila, da je svojo viteško dušo njemu izročil, kterega je tako nevstrašeno spoznal.

Nauk in posnema.

Sv. Hipolit med terplenjem povzdigne k nebesam svoje oči. Ravno to so storili drugi svetniki u svojih boleznih in bridkostih. S tim so hotli pokazati, da iz ljubezni do Boga svoje bolečine terpijo. S tim so se tudi spominali na plačilo, ktero so upali po svojem terplenju zadobiti, s tim spominanjem so si serce delali u svojem terplenju. Stori ti ravno to u svojih težavah, bolečinah in zopernostih; s tim pokaži, da iz ljubezni do Boga terpeti hočeš. Kliči Boga za moč in pomoč. Misli na obilno plačilo, ki je tebi obljubljeno. To bo te gotovo spodbudilo poterpežljivo, ja s veseljem vse terpeti. Nobeno delo, nobena težava, nobena bolečina se ti ne bo prebridka, predolga

alj nepreterpliva zdela, ako povzdigneš svoje oči, in nebesa pogledaš; zlasti ako tudi premisliš, da tvoje delo, težava alj bolečina je proti večnemu plačilu le silno mala in kratka. „Povzdigni svoje oči med delom," govori sv. Jefrem, „premisli tisto večno veselje, in nič se ti ne bo težko zdelo." — „Sedajno terplenjo," govori sv. Toma od Vilanove, „je le trenutek proti nebeškemu veselju. Kar boli, berž beži; kar za plačilo se da, ostane vekoma."

Molitva.

Daj, prosimo, vsemogočni Bog; da sv. mučenika tvojega Hipolita častiti god nam pomnoži pobožnost in zveličanje. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XIV. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Radegunda, kraljica.

Radegunda (Radla), sveta žena Klotara francozkega kralja, je bila rojena kraljovna Turingie. Francozi, ki so takrat Turingiško kraljevino oplenili (pokončali), Radegundo u njenem 10. alj 11. leti vjamejo in na Francozko seboj odpeljejo. Zavoljo njene neizmerne lepote in drugih izverstnih naravskih darov, ki so se že u mladih letih na njej svetili, jo Klotar za ljubo ima, ter jo u nekem gradi po njenem stanu odgojiti (odre-

diti) da. Radegunda u ženskih umetnijah verlo napreduje, posebno pa u znanosti zveličanja. To znanost je zajemala iz duhovnih bukev, ki so bile njej naj veče veselje. Bila je angelsko krotka, goreča u molitvi, siromakom ljubezniva pomočnica. Zraven mnogo drugih kreposti se je čuditi, kako je že u mladih letih svoje rahlo truplo pokorila s tim, da si je vse sladke hrane pritergovala, se ojstro postila, in se še nači pokorila. Deviške čistosti venec je višej cenila, ko kraljevsko krono. Zato zvedši u poznejih letih, da jo kralj snubiti želi, hoče ubežati. Alj kmalo sopet nazaj dopeljana, mora u kraljevo zahtevanje privoliti. Sklene torej, u tej visoki časti, na ktero je bila zoper svojo voljo povzdignjena, Bogu lepo služiti, in za zveličanje svoje duše na vso moč skerbeti.

Kar sklenula, je tudi u djanji speljala. Ne kraljevske krone bliš, ne sladost, ne bogastvo nje ne oslepi, ne odverne od steze krepostnega živlenja, po kteri je doslej hodila. Odločila si je čas za molitvo, za duhovno čitanje in druge bogoljubne vodbe. Ljubezniva siromakom in bolenikom je bila sama sebi nevsmilena. Pod kraljevskoj oblekoj je nosila ojstro spokorno obleko. Za bogatoj mizoj sedé je vendar le malo in vselej naj lagoše jedi vžila; in te svoj post je vedla dobro zakriti. Postila se je ojstreje ko menihi u samostani; ker postne dni je bila zadovoljna s enoj hranoj, in to samo o poldne alj zvečer. Klotaru se je spervič bogoljubno živlenje njegove sv. žene sila dopadlo: alj tajisti, kterim je bila kraljičina pobožnost tih posvar njih razujzdanosti, ga proti kraljici našuntajo. Ti šuntari jo po marsikakem ogovarjanju tako počernijo, da kralju vsa ljubezen do Radegunde vgasne, in ji on svojo serditost večkrat prav bridko občutiti da. Kraljica dobro spozna merzlo serce svojega moža, in slišavši, da je kralj celo eniga njenih bratov umoriti dal, prosi naj ji od dvora pusti, ob enem tudi dovolji, se u kak samostan podati. Oboje brez težave zadobi. Vsa vesela se napoti k sv. Medardu Nojon-skemu škofu, njemu razodene svoj namen; odtod roma h grobu sv. Martina; potem gre u grad Sais (reci: Sé), kojega je kralj ji podaril. Poslednič pride u Poitiers (reci: Poatjé), kder s dovoljenjem kralja kakor tudi ondešnjega škofa utemeli samostan sv. križa, kteri je eden naj slavniših samostanov na Francozkem.

U tem samostanu je še bolj sveto živela ko prej. Predstojnica nikdar ni hotela biti, temuč je to službo izročila Neži, ktera je bila nekdaj njena dvorna gospodična, in nji je bila, kakor naj sledna u družbi, popolnoma pokorna. Naj zaničlivše, naj težavniše dela je prosila za se, ko za kako milost. Torej nikomur ni pustila hiše pomesti, bolnikom streči;

temuč u takšnih delih se je ona neutrudlivo vadila. Svoje truplo je še ojstreje krotila ko prej. Vsa njena hrana je bila kruh in voda, alj srovo korenićje: njena postelja iz bičovja spletena odeja, ktera je zakrivala gole deske. Malokdaj je dalje ko dve uri spala. Verh vsega tega je želela še več in več terpeti; posebno kedar je pogledala križanega Jezusa.

Večkrat je želela vse terpeti, kar so nekdaj sv. mučeniki iz ljubezni do Kristusa terpeli, in je tako rekoč jim zavidala srečo, ktero so imeli, da so za Kristusa toliko terpeli. Dokler se kraljica polna svete gorečnosti u tih in drugih krepostnih delih vadi, se vneme u sercu kralja Klotara spet prejšna ljubezen do svoje sopruge Obžalovaje, da jo je od dvora pustil, sklene kralj jo spet nazaj spraviti. Iz tega namena se napoti h grobu sv. Martina, mislivši potem u Poitiers iti, in kraljico tako natihoma seboj vzeti. Bog pa je naravnal, da ona u pravem času to zvé. Mahoma se k Bogu oberne, prosi prav goreče, naj vendar ne dopusti, da bi ona to sveto tihoto zgubila, in se morala poverniti u svetne nevarnosti. Obilno je zatorej molila, se iz novega pokorila; prosila je tudi druge služavnike in služavnice božje, naj prosijo za njo. Zadobila je, kar je prosila. Po nasvetu Germana, Parižkega škofa si kralj spremisli, in pusti Radegundo mirno u njenem duhovnem živlenju. Za to milost je Boga čez vse ponižno zahvalila, in je do svojega šest in šestdesetiga leta Bogu prav lepo služila.

Kristus ji u prikazni sam razodene bližno smert. Veselje, ktero je občutila u tem razodetju se ji je celo na obrazi vidilo. Torej prosi za sv. zakramente, jih prejme u naj večí ponižnosti, poštovanju in ljubezni; vsemši sv. razpelo gleda Jezusa križanega s vpertimi očmi, dokler se njeno serce ne razlije u naj gorkejših izdihlejih ljubezni. Tako dokonča svojo zemeljsko živlenje 13. augusta 587. Sv. Gregor Tourski, kojemu je svetost te kraljice znana bila, jo s velikoj svečanostjo pokople. Bog je na njenem grobu mnogo čudežev storil.

Nauk in posnema.

Sv. kraljica Radegunda ti je izgled čudovito ojstrega, vkrotenega, spokornega živlenja. Samo dve uri spati, vedno ojstro spokorno obleko na životi nositi, vsih sladkih jedil zderžati se, zapovedane postne dni ojstreje se postiti, ko smo dolžni, s bodečim pasom prepasan biti, ob vodi in kruhu alj srovem koreničji živeti, in še druge spokorne dela opravljati: zares za tako nježno odgojeno kraljevsko hčer in veliko kraljico so to dela, ktere nas osra-

motiti morajo. Kaj takega tebi svetovati, se vé, bilo bi zastonj. Ali bi tudi ti iz ljubezni do svojega Zveličarja, alj za spokorjenje svojih grehov, u časi kakega dopušenega veselja pritergati si ne mogel? Ali bi ne mogel svojega spanja si prikratiti? Ali bi ne mogel pri jedi in pitji si kaj pritergati? Ali bi tvoje truplo o hudem mrazi po zimi, alj o silni vročini po leti te alj une težave u službi božji prenesti ne moglo? Le serčnost! le loti se, premagaj se! Več zamoreš, ko si misliš. „Vadi se u malih rečeh pogumno premagovati. Prikrati svojemu mesu, kar nerednega poželi, in loti se tega, kar mu merzi.“ Tako sv. Francisko Ksaveri opomina. In sv. Ciprian uči. „Kteri se tako premagajo, delajo silo nebesam, in bojo taiste na se potegnuli.“

Molitva.

Bog, kateri si sveto Radegundo kraljico nam za izgled spokornega živlenja dal; dodeli milostno, naj po njenem izgledu in priprošnji tudi mi tako spokorno živimo na zemlji, da večno veselje zadobimo u nebesah. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XV. Dan augusta alj velikoserpana.

Vnebovzetje Marie Device, alj velika Gospodnica.

Tri reči so, kterih spomin danes obhajamo: Blažena smert Marie matere božje, nje častito vnebovzetje in nje po-

višanje alj kronanje u nebesah. Kristus naš Gospod ni hotel svoje presvete matere o svojem vnebohodu seboj vzeti, kakor je sicer oblast imel; temuč je hotel neke leta jo na sveti pustiti kristianom u tolažbo in vsim živ izgled vsih kreposti. Mati božja je ves te čas — mnogi menijo tri in dvajset let — naj svetejše živela u molitvi, u premišljevanju božjih skrivnosti in nebeških radost. Živo se je spominala na vse, kar je njeni ljubleni Sin skoz tri in trideset let storil, učil in za odrešenje sveta terpel; je tudi učila in opominala kristiane. Doživela je veselje, videti in slišati, kako se véra u njenega božjega Sina med Judi in neverniki vsestrano razšira. Torej čedalje bolj želi s svojim ljubljenim Sinom u nebesah združena biti, preserčno prosivši, da bi jo Bog iz tega umerlivega življenja zaklical in u nebesa vzel. Bog vsliši njeno prošnjo, ji pošlje angela, ki ji nazvesti dan njene blažene smerti. Maria vsa vesela naznani te radostni glas kristianom, ki so sicer tega silno žalostni, vendar nje to razveseli in oživi, ko jih mati božja zagotovi, da jih nikolj pozabila, temuč za nje prosila bo pri svojem Sinu Jezusu.

Odločen dan njene smerti napoči. Bilo je mnogo žlahte in znancev kristianov, tudi sv. apostoli (razun sv. Tomaža) so se znajdli pri Marii. To milost si je izprosila od svojega preljubega Sina, da so apostoli bili pri njeni blaženi smerti. Preljubeznivo jim je na serce govorila, jih na stanovitno gorečnost opominjala, jim božjo pomoč zagotovila, in obečavši, da bo u nebesah ko mati za nje prosila, je vzela od njih slovo. Potem se prikaže Jezus Kristus sam svoji presveti materi u družbi brez števila nebeških angelov, ter jo pokliče u nebeško veličastvo. Maria neizrečeno vesela zdaj drugobart reče: „Zgodi se mi po tvoji besedi;“ in tako sklene svojo presveto življenje na zemlji brez vsake telesne bolečine samo u popolni in iz popolne, goreče ljubezni do Boga. Umerla je, kakor mnogi verjetni pisateli menijo, u svojem 72., alj ko drugi hočejo, u 63. leti. Nekteri terdijo, da je blažena devica umerla u Efezu, drugi, da u Jeruzalemu; da je namerč s sv. Joanom u Efezu živela, pozneje spet u Jeruzalem povernila se, in tukaj do svoje smerti ostala. Temu bodi kakor rado, zadosti nam je vedeti, da blažena mati božja je umerla naj zveličnejše smerti. Kako živo so pa apostoli in drugi kristiani občutili njeno smert, si lehko mislimo,; vendar so se tolažili vsi s tim, da je mati božja jim obljubila svojo priprošnjo in obrambo. Pa tudi nobeden človeški jezik ne more izreči, alj dopovedati, ne um zapopasti, s kakim veličastvom je preblažena Mariina duša u nebesa vzeta, s kolikim veseljem je u nebesah sprejeta bila, in koliko

čast so ji vsi svetniki in vsi nebeški duhovi skazali. Le samo tisti, ki so pri tem slavnem sprejetji pričejoči bili, vedó, kar nam zemljenčanom skrito ostane.

Med tim apostoli in drugi kristiani nemudoma vse pripravijo, kar so za dostojen pokop tako presvetega trupla matere božje storiti zamogli. S naj večoj pobožnostjo so truplo poljubovali, s dragimi mazilami ga pomazali, in pred njim Boga hvalili noč in dan. Tudi angeli, po verjetnih zgodopiscih, so navzdignuli premilo veselo petje, koje so vsi pričejoči tako dolgo slišali, da so sveto truplo prečastito pokopali; tako pričuje sv. Juvenal Jeruzalemski škof. Tri dni so kristiani s apostoli vred na grobu ostali, Boga vedno hvalivši, in imenitni pisatelji terdijo, da so angeli na grobu častite Device in matere božje tudi tako dolgo svoje vesele pesme prepevali. Po preteklih treh dneh še le pride sv. apostol Tomaž. Posebna previdnost božja je to tako naravnala. Sv. Tomaža je neizrečena žalost imela, da ni bil tako srečen, preblaženo mater svojega Zveličarja pred njenoj smertjo enkrat še videti. Zatorej milo prosi druge apostole, naj mu grob odprejo, da saj mertvo truplo preblažene matere Jezusove enkrat še videti in počestiti zamore. Apostoli dlagovoljno grob odprejo, alj u njem ne najdejo več nikakega trupla, temuć samo rute, u katere je truplo bilo povito. Po božjem razsvetlenju iz tega vsi spoznajo, da duša Marie milostive matere, kakor hitro je po svoji ločitvi od telesa u nebesa šla, se je po božjej vsemogočnosti spet s truplom sdružila, in tako s truplom vred u nebesa vzeta bila. Za tega del se današni svetek imenuje: vnebovzetje.

Nobenemu kristianu se vnebovzetje Marie s dušoj in s telesom ne more neverjetno zdeti, ako pomisli, da je sam božji Sin u Mariinem naj čistejšem telesu devet mescev počival. Zares, ne bi se spodobilo, da bi strohnelo, alj telo červom živež bilo, ktero je, vsega greha popolnoma prosto, le samo Bogu služilo, in u katerem je Beseda božja tako dolgo prebivala. Gospod Bog ohrani zares mnoge trupla svetnikov noter do naših dnevov, da ne strohnijo; kdo more torej misliti, da je On veliko svetejše truplo Marie u zemlji strohneti pustil, alj u prah in pepel pokončal? Bi pa truplo Marie še kde na tem sveti nestrohnjeno bilo, se verjeti ne more, da bi Gospod Bog ga svojim pravovernim tako dolgo ne bil razodel; dokler iz cerkvenih zgodb vemo, da je Gospod Bog trupla mnogih svetnikov, ki so vendar manje sveti in častitlivi bili, ko Jezusova presveta mati, čudovito razglasil. Kar so tedaj vsi pobožni kristiani do sih mal za resnično imeli, da je mati božja

s telesom in s dušoj u nebesa vzeta bila, tega po pameti nikakor dvomiti ne moremo. Ravno tako dvomiti ne moremo, da je Bog mater božjo tako veličastno u nebesah povišil, kakor nobenega druzega svetnika. Za tega del po pravici rečemo: Maria je kronana kraljica vsih svetnikov. Da jo je Bog pravo mater svojemu edinorojenemu Sinu izvolil; ta visoka čast je Mario povišala nad vse svetnike. Alj tudi na milostih, krepostih in zaslugah je Maria vse druge svetnike neizmerno presegla. Kaj drugega tedaj iz tega sklenemo, kakor da tudi na veličastvi u nebesih vse svetnike preseže? Pravični se bodo po besedah sv. pisma u nebesih svetili in lesketali ko zvezde; kako velika mora tedaj biti svetlost in luč tajiste, ktera je vse pravične tega sveta u pravičnosti in svetosti presegla? — „Če nobeno oko ni videlo, nobeno uho slišalo, in nobeno človeško serce občutilo ni," govori sv. Bernard, „kar je Bog pripravil jim, ki njega ljubijo: kdo more izreči, kaj je Bog pripravil Njej, ki je njega porodila in več ljubila, ko vsi drugi." — Kralj Salomon hotevši mater svojo počastiti, ji da na prestoli na svojej desnici sedeti; kar nobenemu svojih pervih deržavnih služevnikov dovolil ni. Ali bo pa pravoverni kristian dvomil, da Jezus Kristus, ki je Mario svojo mater veliko bolj ljubil ko Salomon svojo, ne bo njo tudi enako častil u nebesih? Ne! Vsi pravoverni kristiani spoznajo in časté mater božjo, kraljico, koja povišena nad vse svetnike nebeške, tudi vse svetnike u diki in u veličastvi daleč preseže. Sv. Bernard govori: „Veličastvo preblažene Device tako preseže veličastvo drugih svetnikov, kakor svetlo solnce svetlobo vsih drugih zvezd na nebi preseže." „Celo posebna tolažba pa je za nas ta: koliko je Maria u nebesih višej nad vse svetnike povzdignjena, toliko bolj, ko vsi svetniki, skerbi za nas;" tako piše sv. Bonaventura. Sv. Bernard pa pravi, da Maria preblažena Devica je zato vzeta u nebesa, da bi tamkej prosila za nas pri svojem ljubem Sinu. „Našo potovanje — so Bernardove besede — je priprošnico naprej poslalo, ktera kot mati našega sodnika in kot mati milosti opravilo našega zveličanja resnično in spešno u nebesih oskerbovati hoče." — Ravno to učijo drugi sv. očetje, namerč sv. Irenej, sv. Jefrem, sv. Anselm, sv. Gregor Nazianski in sv. Joan Damasčan, kteri mater božjo enoglasno imenujejo priprošnico, ter se zato njeni priprošni priporočajo. „Mi vsi," govori sv. Jefrem, „ti pademo k nogam;

mi vsi te za tvojo priprošnjo prosimo.“ — „Zakaj bi ti nam grešnikom na pomoč ne prišla,“ govori sv. Anselm, „ko si vendar zavolj nas tako povišana? Tebi se priporočimo; brani nas, da se ne pogubimo.“ — Kakor sveti očetje, tako uči tudi sv. katolška cerkva, včerej in danas u mešnih molitvah pričuje, da preblažena devica je zato iz tega sveta u nebesa vzeta, naj u nebesah prosi za nas. Verh tega sv. katolška cerkva pogostoma tisto lepo hvalno pesem Marii na čast moli: Salve Regina (Češena bodi kraljica mati milosti), u kateri mater božjo na pomoč kličemo ko našo priprošnico pri Bogu.

Nauk in posnema.

1. Maria je u ljubezni in iz ljubezni do Boga umerla. Kdo se bo temu čudil? Saj je živela vedno u ljubezni božji. Kar kolj je govorila, storila alj terpela, je bilo vse iz ljubezni do Boga. Kako boš pa ti umerl? Zares, ako vedno alj večidel brez ljubezni do Boga, alj celo u sovraštvu božjem živiš, se imaš bati, da boš tudi brez te ljubezni, u sovraštvu božjem umerl; zakaj že večkrat si čul: kakošno življenje, taka smert. „Konec bo po njih delih,“ govori sv. apostol Paul. In že davno pred njim je prerok Izaia te besede pisal: „Povejte pravičnemu, da bo za njega dobro, ker bo užival sad svojih del. Gorjé hudobnemu zavolj nja hudobije; zakaj njemu bo po njegovih delih povernjeno.“ Čudo milosti božje je, ako človek, ki je dolgo u grehih živel, srečno umerje. Lehko je med sto jih komej eden tako srečen. Hočeš u ljubezni in milosti božji umreti, prizadeni si tudi u ljubezni in milosti božji živeti, in ohrani svojo vest čisto vsih grehov. Si pa svojo vest, bodi si iz človeške slabosti, alj iz hudobnosti s kakim grehom oskrunil, očisti jo nemudoma, kakor je Kristus pomočke k temu odločil, da se spet hitro u stan milosti in prijaznosti božje poverneš. Prizadeni si tudi, da se večkrat u ljubezni božji goreče vadiš, kar so mnogi svetniki storili, in s tim zadobili milost, da so u tej ljubezni sklenuli svoje življenje.

2. Maria je u nebesih povišana nad vse svetnike, kajti je že na zemlji vse svetnike presegla u časti in visokosti, kakor tudi u zaslugah in krepostih. Ne moreš u kreposti in pobožnosti nje doseči, saj prizadeni si, posnemati jo. Začni še danes mater božjo uravno tej kreposti posnemati, od katere smo govorili, namerč u goreči ljubezni do Boga. Kar koli govoriš alj storiš, govori in stori iz ljubezni do Boga. Kar imaš terpeti, terpi iz ljubezni do Boga. Mario imenujemo mater lepe ljubezni. Lepa ljubezen je, ako Boga zavoljo njega samega, in bližnjega zavoljo Boga ljubimo. Maria je mati

take lepe ljubezni. Kakor takšno mater jo s terdnim zaupanjem danes kliči na pomoč. Prosi jo serčno, naj ti od Boga to milost izprosi, da bi tudi ti u pravi goreči ljubezni božji umerl. Oh! bi ti bil tako srečen iz gol ljubezni božje umreti! Moli danes in prihodnič posebno u Bogu sbran: „Sv. Maria, mati božja! prosi za nas grešnike zdaj in ob uri naše smerti. Amen.“ Silno stara je že navada o smertni uri Mario na pomoč klicati. — Sv. Jefrem je molil: „Stoj mi zdaj in vsikdar na strani, o mati božja, mati milosti! Reši me, o sv. devica prečista! iz vsih nadlog, iz vsih skušnjav hudičevih. Bodi moja besednica smertno uro; pred neugaslivim ognjem ovarvaj me. Ponižaj se mati predobrotliva! h gledanju in u čast svojega Sina vzemi me.“

Molitva.

Služavnikom svojim, prosimo, Gospod! dolgove zanesi; da, ki ti zavoljo svojih del ne moremo dopasti, po prošnji porodnice tvojega Sina, Gospoda našega večno zveličanje dosežemo. Kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XVI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Rok, spoznovavec.

Stariši sv. Roka u mestu Montpellier na Francozkem, visoko plemenitega rodu in bogati časnega blaga, so živeli nekaj let u zakonskem stanu brez otrok. Obernejo se k Ma-

teri božji s prošnjo, da bi jim Bog naslednika dal, ki bi njihovo premoženje na dobro obernil in Bogu lepo služil. Zadobili so otroka u letu po Kr. 1284. Roka so imenovali sebi od Boga podeleno dete, ki je pokazal kmalo u detečjih letih, da ga je Bog za kaj posebnega odločil; tudi so na njegovih persih rudeč križ zapazili. Ob sredah in sabotah je samo enkrat materno mleko zizal, in kadar se je jokal, ga niso mogli leženje vtolažiti, da so Mariino podobo mu pokazali alj mu njo u ročice podali. Tako skerbno so ga odgojili njegovi stariši, dokler je še nedolžen dečec bil. Dvajset let star zgubi svoje stariše, ter je zdaj dedič znamenitega premoženja. Ker si pa ni upal u tolikem bogastvu svoje duše zveličati, in je hrepenel le bolj po nebeškem, kakor po zemljskem bogastvu, sklene u prostovoljnem vboštvu Kristusa Gospoda našega nasledovati, in vse gotove dnarje med vboge razdeli. Še nekaj svojega blaga je prodal, in tudi te dnarje med vboge razdelil. Ostalo blago, ktero prodati ni mogel, pusti svojemu stricu, se skrivej po romarsko obleče, zapusti svojo domovino, ter se u Rim nameni.

Na potu je bogajme kruha prosil, in je mnoge težave prebil. Stopivši na Toskansko začuje, da u mestu Akvapendente kuga razsaja. Kmalo občuti u svojem sercu goreče želje, kužnim bolenikom strečti, da bi tako svojo življenje dal Bogu u dar ljubezni. Božjemu poklicu koj pokoren gre u bolenišnico, prosi dovolenja bolenikom strečti, ter kmalo vse mogoče dela ljubezni opravlja. Zdelo se je, da je Bog to junaško ljubezen sv. Roka za blagor in srečo celega mesta pri tej priči plačati hotel, ker kuga moriti neha, in mestjani popolnoma ozdravijo. Enako se je zgodilo tudi u mestu Cesena, kamor se je sv. mož napotil, berž ko je zaslišal, da tam tudi kuga ljudi mori. Slednič pride u Rim, alj ravno ob času, ko je mnogo ljudi u kugi pomiralo. Kardinal, ki je svetnika spovedaval, spozna njegovo nedolžnost in krepost, ter mu naroči, naj prosi Boga za odvernenje te nesreče. Svetnik vboga, in Bog mu zagotovi, da je njegova prošnja vslišana; kar je tudi Kardinalu naznanil. Nasledek je poterdil resnico tega razodetja; zakaj mesto je bilo strašne kuge popolnoma rešeno. Tri leta je sv. Rok u Rimi preživel, je vedno molil, cerkve obiskoval in bolnikom stregel. Iz Rima je potoval u razne druge mesta, kder je opravljal enake dela ljubezni s naj vekšim veseljem in postrežnostjo. Med temi mestami je bila tudi Piacenca, kder je svetnik precej dolgo kužnim bolnikom stregel. Zdaj Bog dopusti, da sv. Roka tudi ta bridka bolezen napade. Prehudih bolečin je večkrat na

glas javkal in izdihaval. Da ne bi drugih bolnikov nadlegoval, je prosil, naj ga u kaki daljni ulici u kakšen kot položijo. To se zgodi; alj sosedi so se bali, da ne bi tudi kuge nalezli; zatorej svetnika primorajo, iz mesta gladko se pobrati, za ktero je vendar toliko zasluženja imel. Alj to ga ni kaj žalilo, timveč je bil le vesel, da je saj nekoliko svojemu Zveličarju podoben postal, kteremu se je tudi dobro s hudim vračvalo; vzeme svojo palico, poiše vse svoje moči, ter težko svoje boleno truplo nese vun skoz mestne vrata. U bližnem gojzdu, kamor je prikoračil, najde neko tesno bajtico, u kateri se na tla vleže u veselem zaupanju, da bo tukaj umerl. Alj Bog mu na pomnoženje njegove nebeške dike še dalej živeti odloči; zatorej ga tudi s potrebnim živežem oskerbi. Ne daleč od tega gojzda je u gradu stanoval neki plemenitaš. Eden plemenitaševih pesov je med obedom večkrat kako hrano iz mize vzel, ter nesel tajisto ravno sv. Roku; kar je sluga sledivši za pesom videl. Blizo bajtice je izvirala studenčnica; ta je svetniku bila za žejo, s njoj si je tudi svoje rane izpiral, svoje bolečine lajšal.

Ko si iz svoje bolezni opomore, gre spet u mesto Piacenco, kder je vedno še moria razsajala; naredi na vse ulice, kakor tudi na bolenišnico znamnje sv. križa, in vsi kužno boleni so ozdravili. Ludje to zapazivši, hitijo kupoma za svetnikom, ter ga zahvalujejo; on pa jo potegne nazaj u svojo bajtico. Božji glas ga opomene, naj se u svojo domovino spet poverne; ter mu razodene, da bo moral tamkej svojo poterpežlivost novič pokazati. Koj pokoren gre brez odloga nazaj u Francozko. Terdi post, na potu preterplene težave so njegov obraz tako premenile, da ga u vesi, ktera je prej bila njegova lastina, za ogleduha imajo, ga vjemejo, in u Montpellier, njegovo rojstveno mesto odvedejo. Deželski poglavar, kojemu ga izročijo, je bil njegov stric, vendar pa ni več poznal svojega strićnika. Svetnik ni hotel razodeti, kdo in odkod da je; tedaj še bolj sumljiv je bil pahnjen u temnico. Hotel je tudi u tem svojemu Zveličarju nekej podoben postati, ki je u svojo lastino prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Ves čas svojega vtemničenja je molil in hvalil Boga.

Slednič mu Bog razodene dan in uro njegove smerti; sv. Rok poprosi svojega temničarja za mašnika, da bi se njim svojih grehov spovedal. Mašnik pridejo, ga vidijo vsega u nebeški svetlosti; ga spovejo ter spoznajo njegovo veliko svetost. Na to dirjajo mašnik u eni sapi k poglavarju, mu povejo, kaj so videli, zraven opomnivši, da je zares velik svetnik, nedolžen jetnik u temnici zapert. Poglavar se sicer

temu smeje, pošlje vendar temničarja, da bi to reč preiskal. Temničar, dveri otvorivši, najde vso temnico u nebeški svetlosti, svetnika pa na zemlji ležečega in že mertvega. Zraven njega je ležala tablica, na kteri je bilo napisano njegovo ime. Poglavar to zvedši ves ostermi, pové svoji materi, ktera je sv. Roku babica bila. Ona dirja u temnico; na rudečem križu, kterega je sv. Rok s seboj na svet prinesel, spozna, da je to u resnici njeni ljubljeni vnuk, kterega je že dolgo mertvega objokvala. Lehko si mislimo, kaj je ona, kaj so vsi drugi mestjani o tej prigodbi občutili. U svojem 34. letu je te velik služavnik božji sveto umerl. Truplo tega svetnika so s naj večim poštovanjem in častjo pokopali. Sv. Roka so vsikdar do naših dnevov posebnega varha zoper kugo spoznali, častili in s čudovitim pridom u pomoč klicali.

Nauk in posnema.

1. Sv. Rok si ni upal u obilnem časnem bogastvu svoje duše zveličati; zatorej sklene u prostovoljnem vboštvu živeti po izgledu Kristusovem. Posest časnega premoženja sama na sebi nikakor ne zavira večnega zveličenja. Lehko smo bogati, in vendar zveličani. To vidimo pri mnogih velikih svetnikih, ki so na zemlji veliko bogastva posedli, in se zveličali. Alj vendar ne moremo tajiti, da bogastvo tega sveta je že mnogim ljudem bilo spotika zveličanja, in priložnost pogublenja. Kristus to resnico sam priča s temi le besedami: „Resnično vam povem, da bogat pojdé težko u nebeško kraljestvo. In spet vam povem: Ležej je kameli iti skoz šivankino uho, kakor bogatemu priti u božje kraljestvo.“ Mnogi se za bogastva del pogubijo, ker si ga po krivici pripravijo. Drugi se za bogastva del večno pogubijo, ker krivično pridobljenega bogastva pravičnim lastnikom ne povernejo. Spet drugi, ker svojega bogastva dobro ne obernejo, timveč samopašno pozapravijo, siromakom prepičlo darujejo, alj ga celo na vsakotere grehe in hudobije vžijejo. Slednič se mnogi pogubijo, ker svojo serce preveč na dnarje in blago navežejo, tajisto brez vse mere in skorej več ko Boga samega ljubijo; zatorej le malo na večnost in na zveličanje svoje duše pomislijo, temuč le na to, kako bi si svojo bogatijo ohranili in pomnožili; ko bogatin u evangeliu, ki je rekel: „Kaj bom storil, ker nimam, kamor bi svoje pridelke spravil? To bom storil: poderl bom svoje žitnice, in veče naredil; in vánje bom spravil vse, kar mi je izraslo, svoje blago. In porečem svoji duši: Duša! veliko blaga imaš spravljenega za prav veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje.“

Sv. Paul imenuje skopost malikovanje, ker namerč, kakor sv. Tomaž to razlaga, lakomnik svoje dnarje in svojo blago ko malika časti, kojega bolj ljubi ko pravega Boga. „Obogatel sim," je rekel Efraim, „najšel sim si malika." Jeli se tedaj čuditi, ako se malikovavec pogubi? Ako vse to pomislimo, se ne bomo čudili, da je sv. Rok dvomil u obilni bogatiji zveličati se. Vendar pa ne zapové Bog, da bi vsi bogatini morali svojo bogastvo zapustiti in vse vbogaime dati, kot sv. Rok; temuč ako so pravedni posestniki blaga, naj svojega serca na tajisto ne navežejo, in naj bogastvo na dobro obernejo. So pa krivični posestniki svojega blaga, tirja Bog pod kaznijo večnega pogublenja, tajisto pravednim gospodarjem nazaj dati.

2. Sv. Rok je bolj hrepenil po nebeški, ko po zemeljski bogatiji. Za uno si je prizadeval s tim, da je u prostovoljnem vboštvu živel, bolenikom ljubeznivo stregel, vse protivnosti poterplivo nosil, in po drugih krepostnih delih, ktere je do svoje smerti goreče opravljal. Kako razumno se je sv. Rok u tem obnašal! Zemeljska bogatija je ničemerna, ne more človeka prav za prav razveseliti, ne u resnici osrečiti. Terdo, s težkim trudom in skerbjo se pridobi, in ker smo jo pridobili, nismo mirni pri njej. Zemljsko bogastvo lehko mnogoverstno zgubimo. U eni uri je naj veči bogatin berač. Ohranimo pa bogastvo do konca svojega življenja, mormo ga vendar o smerti zapustiti. Na drugi svet ga ne moremo seboj vzeti. U življenju bogastvo nikogar ne ovaruje bolezni alj drugih nesreč. Konec življenja ne zaderži smerti ne za en hip, še manje zamore koga pred smertjo ohraniti. Pred serdom božjim nas bogatija ne bo obranila. „Komu prizanese smert za bogatije del?" vpraša sv. Basili; „koga se ogne bolezen za njegovih dnarjev del?" „Njih srebro in njih zlato ne bo moglo jih na dan Gospodove jeze rešiti;" govori sv. Duh po preroku Sofroniu. Ne u smerti, ne na sodbi nas trohice ne tolaži bogastvo, ako ga nismo na dobro obernili. Velikobolj nja spomin bogatinu že nemir in zmoto dela, kakor pravi sv. pismo: „O smert! kako grenek je tvoj spomin človeku, ki svojo premoženje u miru vživa!" — Celo druga je s duhovnim, nebeškim premoženjem. To je pravo premoženje, ki človeka razveseluje in osreči. Lehko si ga pridobimo, varno ga posedemo. Nihčer nam ga ne more po sili vzeti. Duhovno premoženje nas tolaži u smerti, nas sprevodi na uni svet. Na sodbi božji je s nami in nam daja veselo serce. Časne smerti sicer ne odverne od nas, da nam pa nebeško življenje zadobiti, koje bomo celo večnost u popolnem miru in blaženosti vživali. — Kdo tedaj ne bi veliko bolj za nebeško, kakor za zemeljsko premoženje se trudil? Po dobrih delih, po krepostih, poterpežlivosti u križih in težavah, po spolnovanju božjih in cerkvenih zapoved si tega premoženja pripravimo. „Hočete li, ljubi moji bratje! obogateti, hočete bogastva imeti," govori sv. Gregor papež, „išite pravega bogastva." Pravo bogastvo pa je le tajisto, ktero je nebeško. Na to meri opomin Kristusov: „Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kder jih rija in mol konča, in kder jih tatje izkoplejo in vkradejo; te-

muč sberajte si zaklade u nebesah, kder jih ne konča ne rija ne mol, in kder jih tatje ne izkoplejo in ne vkradejo.“

Molitva.

Svoje ljudstvo, prosimo, Gospod! vselej milostno obvaruj, in po zasluženju sv. Roka vse dušne in telesne kuge reši. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Joakim, oče device Marie.

Sv. Joakim, oče matere božje Marie je rojen u Nazaretu, malem mesticu Galilee. Njegovi stariši, če ravno ne posebno poštovani pred svetom, so bili vendar kraljevega Davídovega roda. Pri obrezovanju so mu — ne brez božjega razsvetlenja — ime „Joakim“ dali, kar pomeni: priprava Gospoda, alj ko drugi prestavlajo, priprava na prihod Gospoda; kajti je odmenjen bil, hčer imeti, kojo pripraviti ima prebivališe Gospodu, Zveličarju sveta. Zaroči se s Ano, čisto bogoljubno devico iz Betlehema, ktero je brez dvoma Bog s posebnimi milostmi obdaril; kajti jo je izvolil mater Marie, koja ima poroditi edinorojenega Sina božjega. Joakim in Ana kakor sta u samiškem stanu Gospodu prelepo služila, sta tudi u zakonskem stanu enako goreča u službi božji bila.

Gospodovala je med njima vsikdar naj veča ljubezen in sloga. Kar sta gleštala časnega premoženja, sta razdelila na tri dele: Pervo tretjeno sta posvetila Bogu na čast in za lepoto tempelna; drugo tretjeno sta odločila siromakom u pomoč; sledno tretjeno za svoj lasten prevžitek.

Edino, kar je Joakima ne malo žalostilo, je bilo to, da sta bila brez otrok. Bivši že prileten ni zaupal več, dediča kedaj zadobiti. Takrat se pa je nerodovitnost pri zakonskih kakor božje prekletsvo imela, in njim je bila u naj večo sramoto. Ovo sramoto je moral sv. Joakim dolge leta terpeti. Prosil je sicer neprestano Gospoda, naj mu odvzeme to nadlogo, zraven molitve se je tudi postil in obilne solze prelival; alj Bog ga ne vsliši, kar je sv. Joakimu delalo naj bridkejo žalost. Vendar, Bog obvari! da bi za tega del bil godernjal zoper Boga, timveč božji naredbi voljno izročivši se, je neprenehoma molil. Tudi — tako neki mislijo — je s svojoj ženoj vred zaobljubil se, ako Bog njuno prošnjo vsliši,

da hoče njima od Boga podeljeno dete popolnoma službi božji posvetiti in darovati. Čez več let (sv. Joakim je ravno molil) se prikaže (tako sv. Epifani uči) angel zaresnivši mu, da je vslišana molitva njegova, in da bo hčer dobil, koja bo mati že davno pričakovanega Mesia. Angel mu tudi ime nazvesti, ktero je Bog odločil za njo. Kakšno veselje je to sv. Joakimu bilo, se popisati ne more. To veselo prikazen razodene hitro svoji sv. ženi; od koje mnogi pišejo, da je enako prikazen imela. Oba zahvalita Gospoda, hvalivši njegovo vsmilenje.

Kar je angel napovedal, se je o svojem času tudi spolnilo. Sv. Ana je porodila hčer, koja brez izvirnega greha spočeta, od sv. Duha s vsimi čednostmi okinčana, blažena med vsimi ženami, je bila od nebeškega Očeta izvoljena mati edinorojenega Sina božjega. Sv. Joakim zdaj sopet hvali Boga in mu tim bolj goreče služi. Po preteklem postavnem času nese Joakim s svojoj ženoj novorojeno hčerko u tempel, jo daruje s naj vekšoj pobožnostjo Gospodu; alj po zapovedi postave odkupivši jo, se s njoj domu poverne. Tri leta ima Joakim svojo hčerko pri sebi doma, po preteklih treh letih pelje s ženoj še mlado sicer, alj popolnoma umno hčer u Jeruzalemski tempel, jo podari in priporoči po navadni šegi Gospod Bogu u službo, izročivši jo mašnikom u podučenje in odrejo. Tako je spolnil svojo prej storjeno obljubo, pokazavši u djanju koliko ljubi Boga. Nikakor ne smemo dvomiti, da mu je Bog to veliko ljubezen s posebnimi milostmi in ljubeznivostmi poplačal. Po tej Bogu opravleni daritvi sta Joakim in Ana še nekaj let u naj večji svetosti živela.

Mislijo nekteri, da sv. Joakim je u svojem osemdesetem letu umerl, vendar pa za gotovo ne vemo. Naj si je pa umerl, kedar kolj je Bogu dopadlo, gotovo je vendar, da njegova smert je bila Bogu draga in dopadliva, kajti je tako sveto živel. Gotovo je po takem tudi, da veličast sv. Joakima u nebesih je silno visoka, da njegova priprošnja pri Bogu je veliko zamožna, kajti je bil od Boga izvoljen oče matere božje, in dedec Jezusa Kristusa. Zatorej je dobro njega posebno pobožno častiti, njega s velikim zaupanjem u nadlogah in potrebah u pomoč klicati.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joakim je živel s sv. Ano, svojoj ženoj, vedno u ljubezni in lepi zastopnosti, je obernil svojo časno premoženje Bogu na čast, za lepoto tempelna, za prevžitek vbogih; s njoj vred se je vadil u poterplivosti, s njoj vred je molil, je daroval svojo ljubo hčer Bogu u tempelnu. O da bi se vsi zakonski na tem učili, u ljubezni in u lepi slogi skupej živeti, u dobrih delih popolnoma enih misel biti, in eden drugega h kreposti spodbujati! Po besedah sv. pisma taki zakonski Bogu dopadejo, ki u ljubezni in miru skupej živijo. Kako Bogu studni pa so, ki u prepiru in kregu živé, eden drugega zaničujejo, psovajo in zmerjajo, preklinjajo in izdajajo, eden drugega u dobrem pačijo, alj še celo u hudo dražijo. In kaj takim zakonskim njih nesloga pomaga? Oni odvračajo od sebe blagoslov in pomoč božjo, ktera jim je vendar u njihovem težavnem stanu potrebna; kajti Bog, prijatel miru, ne more nikakor med takimi bivati, kder svaja in prepir, sovraštvo in nemir gospoduje. Do smerti morajo skupej živeti; kajti le sama smert zakonsko zavezo razveže. Živijo tedaj nemirno, si prikratijo s jezoj svojo življenje, in česa se imajo nadejati na unem svetu? Kdor svojega bližnjega iz serca ne ljubi ko sam sebe, zares, on ne pojde u nebesa; kdo pa je možu bližej, ko njegova žena; kdo je ženi blažeji ko njeni mož, ki sta po besedah sv. pisma dva u enem mesu? Keršanski zakonski naj torej vsaki dan prosijo Boga za pravo ljubezen in mir; ako pa nastane nemir, naj kmalo pozvejo, kde mu je začetek, ki naj se hitro odverne; da ne zmaga nemir, in časne kakor tudi večne nesreče ne prinese. Je nemir že zmagal, je treba, kakor pri vsakem drugem grehu, serčno pomiriti se, neslogi dati slovo, in resnično poboljšati se; drugač greš peklu naproti.

2. Sv. Joakim je u svojej žalosti Boga pomoči prosil, in ako ravno ni bil hitro vslišan, je u molitvi vendar stanoviten ostal, in pokoren božji naredbi ni tožil zoper Boga! Tako stori tudi ti u sleherni težavi in preganjanju. K Bogu pribeži, moli stanovitno, in ako nisi na enkra tvslišan, ne obupaj. Ne gondraj zoper Boga; Bog že vé, zakaj te hitro ne vsliši, če ravno ti ne veš. Misli le malo nazaj, kolikobart te je Bog klical, zadel te alj une pregrehe, na večo gorečnost u njegovi sv. službi. Ti pa si pustil Boga klicati in ga nisi posluhnil, si zaperl svoje ušesa njegovim opominom. Kako hočeš, naj te Bog hitro vsliši; kako moreš toževati, ako te hitro ne vsliši? Lehko pa tudi tvoja molitva ni vredna od Boga vslišana biti. Lehko si pri svoji molitvi rad raztrošen, da še samega sebe ne slišiš; kako se moreš čuditi, ako Bog tvoje molitve ne vsliši? „Hudo žalim Boga,“ govori sv. Bernard, „ako tirjam, naj Bog molitvo mojo vsliši, dokler je vendar jaz sam ne slišim, ker na Boga, in tudi na samega sebe ne pazim.“ — „Hočeš od Boga slišan in vslišan biti, glej, da prej sam sebe slišiš,“ govori sv. Jefrem. Ako te Bog vendar ne vsliši, spomni se na besede sv. Gre-

gora: „Nisi kmalo vslišan, ne nehaj moliti; ampak pomnoži velikoveč svojo molitvo in opravi jo še bolj goreče. Zakaj Bog hoče prošen biti. Bog hoče tako rekoč primoran, tako rekoč silovito zmagan biti.“

Molitva.

Bog, kteri si pred vsemi svojimi svetniki sv. Joakima materi tvojega Sina očeta izvolil, dodeli milostivo; da, kterega god obhajamo, njegovo tudi pomoč vsikdar občutimo. Po ravno tem Gospodu Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XVIII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Hiacint, spoznovavec.

Sv. Hiacint, poseben kinč slavnega pridgarskega reda, rojen u Poljskoj zemlji od plemenitih pa tudi pobožnih starišev, je bil prav bogaboječe odgojen. U svojih dijačkih letih je bil izversten izgled nedolžnosti, pobožnosti in neutrudene marljivosti; zatorej je dosegel tudi visoko učenost. Njegov stric, Krakovski škof, ga izvoli korarja stolne cerkve, da bi ga pri vladanju svoje škofije pomočnika imel. Škof ga vzeme tudi seboj u Rim, kamor je u opravkih iti moral. Ravno takrat je bil u Rimu sv. Dominik, slavno znan zavoljo svoje apostolske gorečnosti in mnogih čudežev. Hiacint je premarljivo opazoval djanje in nehanje tega svetiga moža in njegovih redovnih duhovnikov, ter občuti pri tem znotrajen opomin, njim se pridružiti. Gre tedaj še s tremi drugimi svojih potnih tovaršev k sv. Dominiku, in ga prosi, naj jih u svoj red vzeme. Sv. Dominik ga sprejme dragovoljno, ga poduči skerbno u duhovnem živlenju, kakor tudi u načinu po kerščansko pridgvati in za zveličanje bližnjega spešno delati. U kratkem mu sv. Dominik svojega duha tako popolnoma u serce vtisne, da ga s tovarši vred brez vsega pomislika u domovino spet nazaj pošlje, naj doma besedo božjo oznanujejo in za zveličanje bližnjega delajo. Gredé sv. Hiacint u Brežah na Koroškem pervi imeniten samostan svojega reda postavi, u kojem je svoje dni po sto dominikanov u veliki pobožnosti in učenosti živelo.

U Krakovem, kder je prej kot korar s svojim izglednim živlenjem pridgoval, je začel naj prej tudi s besedo pridgovati. Bog je njegovim besedam tako moč dal, da se naj

terdovratniši grešniki spokorijo, drugi začnejo bolj goreče Bogu služiti, vsi pa za zveličanje bolj živo skerbeti. Da bi pa vse to na terdnih nogah stalo, sbere več duhovnih pomagavcev, podučivši jih u duhovnem živlenju po duhu sv. Dominika, ter vtemeli dominikanski samostan u Krakavi. Hiacint, od svojih redovnih družnikov predstojnik izvoljen, s svojim izgledom sveti vsim drugim. Zraven zapovedanih postov svojega reda se je postil tudi o petkih in k vsakemu svetku pri kruhi in vodi. Naj veči del noči je u cerkvi pred naj svetejšim rešnim Telesom goreče molil. Svojemu truplu je dal le kratko počivati, in to samo na goli zemlji. Vsako noč se je brez vsmilenja bičal. Cel dan je pridgoval, spovedaval, bolenike obiskaval, alj druge enake bogoljubne dela opravljal. Do naj svetejšega zakramenta, kakor tudi do prečiste Matere božje je bil posebno pobožen; zatorej se dela nikdar lotil ni, prej da je tisto Bogu pred naj svetejšim rešnim Telesom priporočil, in blaženo Devico na pomoč poklical. Ona se mu na bilo velike Gospojnice prikaže, ter mu reče! „Zagotovlen bodi moj sin! karkoli boš prosil, boš od mojega božjega Sina prijel.“ Kako je oveselilo to sv. moža, si lehko mislimo. On pa drugega prosil ni, kakor kar bi k dušnemu zveličanju pomagalo. Vse njegovo in njegovih tovaršev bogoljubno prizadevanje je bilo le za zveličanje duš. Ker se mu je zdelo, da je s svojimi tovarši ljudi u Krakovem in u celi škofiji dovolj podučil in k dobremu obudil, pošlje svoje duhovnike u razne tudi daljne dežele, da bi tam enako zvelično učili. On sam se na pot poda, in skorej je neverjetno, koliko dežel, koliko kraljevin je obhodil, koliko samostanov kot semenišče apostolskih delavcev je povsod vtemelil, koliko ljudi je k pravej véri, alj k poboljšanju živlenja spravil.

Da bi vse to srečneje doveršiti zamogel, mu je dal Bog dar čudeže delati, kterih je toliko storil, da se je po pravici čudodelc svojih časov imenoval. Znamenito je, kar se je dogodilo, ko so Tartari u Ruskem mesto Kiev silovito obsedli, ter s ognjem in mečem vse vkončali. U tem mestu je sv. mož cerkvo in samostan imel.

Hiacint je ravno pred altarjem, in opravlja sv. mašno daritvo. Po dokončani maši vzeme — še u mašni obleki — kazalnico s presvetim rešnim Telesom, opomenuvši svoje duhovnike, naj brez straha njemu sledijo pred cerkvene vrata. U cerkvi je bil precej velik kip blažene Device iz alabastra, pred katerim je svetnik večkrat molil. Hiacint gre mimo tega kipa, kar začuje iz nja te besede: „Moj sin Hiacint!

hočeš mene mojim neprijatelom na sramoto prepustiti?“ Sv. moža na te besede solze polijejo. „Kako te morem odnesti?“ reče, „teža je presilna.“ — „Le primi me,“ reče mati božja iz kipa; „moj Sin ti bo težo zlehkotil, da me boš brez težave nesti mogel.“ Sv. mož zagrabi solznih oči podobo, pa jo čuti tako lehko, da jo s edno roko nese. Tako nese u edni roki kazalnico, u drugi kip Marie, gre s svojimi duhovniki posred skoz sovražne trume mirno do mestnih vrat — ktere niso bile obsedene — in se napoti dalje u Krakavo. Alj je Gospod Bog pri tej prigodbi služavnika svojega Tartarom nevidnega storil, alj njim drugač branil, da mu niso žalega storili, se ne vé. Gotovo pa je, da je brez zaderžka skoz mesto odišel. Pridši s svojim predragim bremenom do nekega potoka, kder ni bilo ne mosta ne berve, obudí terdno zaupanje na vsemogočnega Boga, kterega je imel u desni roki, stopi nevstrašen u vodo, gre po suhem čez potok, in nastopi dalje svoj pot. Enak alj še vekši čudež se je zgodil o drugem časi. Sv. mož mora u Višegrad iti, da bi tam pridgal. Pri potoki, čez kateriga mu je iti, ni čolna alj broda, da bi se prepeljal. Zdaj razgerne Hiacint svoj plajš, se usede nanj, se prepelje h kraju, pa prepelje tako tudi svoje tovarše čez potok. Po tih in mnogih drugih enakih čudežih je poslavil Bog svojega zvestega služavnika že na zemlji.

Da bi ga u nebesah še bolj poveličal, ga pokliče Bog iz tega sveta u njegovem 74. letu, 1257 po K. r. Ker se je apostolski mož 40 let za izveličanje duš trudil, mu razodene Bog, da mora pričejoč biti pri slovesnosti blažene Device na dan nje častitega vnebovzetja. Na dan Marie Snežnice zboli; na bilo Marie vnebovzetja je k svojem duhovskem sinom slednokrat govoril; potem se pripravi na jutrajšen svetek, na kteri odmolivši dnevne ure in prijemši sv. zakramente, 30. psalm moliti začne s besedami: „U tebe sim zaupal, o Gospod!“ Pri besedah: „U tvoje roke izročim svojo dušo!“ obernivši k nebesam svoje oči, blaženo u Gospodu zaspi. Svojo pervo pri sv. kersti dobljeno nedolžnost in svojo deviško čistost je ohranil do svoje smerti neoskrunjeno. Ko u živlenju je tudi po njegovi smerti Bog mnogo čudežev storil, s katerimi je vsemu svetu pokazal svetost in velike zasluge svojega neutrudenega služavnika.

Nauk in posnema.

1. Sv. Hiacint je nesel u eni roki kazalnico, in u nji pod krušnoj podoboj resnično pričejočega Zveličarja sveta, u drugi roki pa kip Device matere; tako je šel svoboden in nepoškodovan posredi skoz sovražnike iz mesta. Blažen! ki Jezusa in Mario ne le vedno u ustih, temuč tudi u svojem sercu nosi. Svoboden in nepoškodovan bo hodil med mnogoterimi nevarnostmi in sovražniki svojega zveličanja. Neki hočejo le Mario in sicer samo u ustih nositi, Jezusa pa ne; to je, blaženo Devico nekaj pobožno častijo, razne molitve njej na čast opravljaje, Jezusa pa, preljubega sina Marijnega pogostoma nesramno žalijo; vendar si pri tem mislijo, da so za svojo pobožnost do Matere božje pred sovražnikami svojega zveličanja in pred večnim pogublenjem že okovarjeni. To je huda sleparija peklenskiga duha. Taka pobožnost in pa nobena; kajti k temu je potreba, da si prizadenemo, vsega se varovati, kar ji je nedopadlivo, in vse storiti, kar ji je dopadlivo. Gotovo pa je, da ne more njej nič tako nedopadlivega biti, ko žalenje njenega Sina, kterega ona nad vse ljubi. Kako zamore kdo zaupati, da bo ušel peklu, ako vsa njegova pobožnost do Matere božje le u tem obstoji, da kake molitve alj druge dobre dela stori? Takšen hoče Jezusa od Marie ločiti, to pa je nemogoče. Jezusa in Mario moraš ob enem nositi, in sicer ne samo u ustih, temuč tudi u rokah: to je, u djanju moraš pokazati, da Jezusa in Mario iz serca ljubiš. Ljubiš Jezusa iz serca, varji se, žaliti ga. Ljubiš Mario iz serca, ne žali njega, kterega ona nad vse ljubi. Taka pobožnost te bo obvarovala sovražnikov tvojega zveličanja, in te bo peljala u večno zveličanje.

2. Štirideset let je delal sv. Hiacint za čast božjo in za zveličanje duš. Zdaj on že 500 let vživa nebeško veselje kot plačilo za svoje dela, in ga še tudi vžival bo celo večnost. Oh kako darovito plačuje Bog svoje zveste služavnike! Ako bi za stoletno službo Bog le samo eno uro nebeškega veselja dal, bila bi ta služba po besedah sv. Krizostoma že obilno naplačana; kaj še le boš rekel, ko nas prava vera uči, da za tolikanj kratko Bogu storjeno službo obljubi Bog večno plačilo u nebesah, in tajisto tudi zares da? Kdo tedaj ne bo s veseljem toliko darežlivemu Gospodu služil? Kako slepi in bedasti tedaj so, ki hudiču raje, ko Bogu služijo! Jeli hudič svoje služavnike bolje plačuje ko Bog svoje? Vprašaj pogubljene, oni ti bojo odgovorili. Ne moreš alj nočeš tih prašati, poslušaj, kaj je Bog že davno govoril od razločka, ki bo med njegovimi in med hudičevimi služavniki, in skleni po takem, komu prihodnič služiti hočeš. „Glejte,“ govori Gospod, „moji hlapci bodo jedli, in vi bote stradali: glejte, moji hlapci bodo pili, in vi bote žejo terpeli. Glejte, moji hlapci se bodo veselili, in vi se bote sramovali; glejte, moji hlapci bodo od dobre volje ukali, in vi bote od serčne žalosti vpili, in od nevolje tulili.“ Kaj je to drugega ko: moji služavniki bodo večno srečni u nebesah, vi pa bote večno nesrečni u peklu.

Molitva.

Bog! kteri nas s obletnim godam sv. Hiacinta spoznovavca svojega oveseliš; dodeli milostlivo, da, ki njegov god častimo, tudi njegove dela posnemamo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XIX. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Kasian, škof in šolski učitelj, mučenik.

Sv. Kasian, pobožen, keršanski učitelj u Imoli, slavnem talianskem mestu, je bil visoko učen škof, kteri je poprej na Tirolskem u sedajni Brišenski škofiji sveto vero Jezusovo oznanoval, in njih veliko pokristianil. Od nevernikov izgnan se je u Rim namenil; gredé pa u mestu Imola ljudstvo še malikovanju vdano najde, in sklene po božjem vdajanju tukaj seme božjega nauka sejati.

Seme keršanske vere prav pridno vsjati si je sv. Kasian mladino izvolil, zakaj takih, pravi Kristus, je nebeško kraljestvo, ter je otroke pisati in brati, zravno pa tudi Boga spoznati, in njemu prav služiti učil. Dokazal je svojim učencam, kako neumno je malikovanje, kako modra pa in izveličanska sveta vera Jezusova, ter jim je globoko u njih mlado serce ljubezen do Jezusa vtisniti, in jih poglavitnih resnic keršanskega nauka naučiti jiskal; je pa tudi razujzdane dečke ojstro strahoval.

Blizo leta 340 je u tistem kraju hudo preganjanje kristianov vstalo; verne so lovili, zaperali, in jih silili malikam darovati. Kteri niso vere zatajili, so bili mučeni in grozovitno umorjeni. Ko se po mestu zve, da učitelj Kasian otroke kerstianske vere uči, vkaže deželski oblastnik tudi njega prijeti, pred se prignati, ter ga poskuša s dobrim in s hudim vpotiti, da bi očitno malikam daroval. Sv. Kasian se ne dá omotiti, in je pripravlen rajše življenje dati, kakor sveto vero zgubiti. Razkačen sodnik si vmisli novo nečloveško muko; vkaže naj huje, razberzdane dečke, njegove učence sbrati, in jim učenika izda, naj ga po svoji hudovolji terpinčijo. Mladi hudobci veseliga serca nad svetiga učenika sežejo, kteri jih je poprej za njih hudobe svaril in ojstro strahoval. Privežejo svetiga Kasiana h kamenitemu stebru, mladi trinogi pa vzemejo svoje dilice, na koje so tistokrat pisali, in pa železne peresa, s katermi so risali; razbijajo tablice

po njegovi sveti glavi, in pikajo njegovo sveto telo, iz kojega so mu kožo in meso na kosce tergali. Počasnej ko je bilo njegovo mučenje, grozovitnej njegovo terplenje, ter so ga le polahoma s vbadanjem smertili. Huje svetiga učenika učencov gerda nehvaležnost boli, kakor kervave rane, ktere so mu po celem životu delali; dobro je svet učitelj svojim učencam storil, oni mu pa hudo povračajo; alj če ravno ves u kervi, ves pohleven svojim malim rabeljnam, kojih je blizo 200 bilo, veli, naj ga le h smerti mučijo, in se ne bojé, zakaj on želi skoraj pri Jezusu biti.

Po celem životu razmesarjen in s kervjo oblit se po dolgem terplenju zgrudne, ter na zemlji kleče za svoje mlade umorivce moli, in svojo dušo Bogu izroči. Verni so truplo svetiga mučenika častito pokopali, in mu poznej veličasten nagreb postavili. Sveta cerkev 13. velikoserpana spomin sv. Kasiana obhaja.

Nauk in posnema.

1. Imenitno je opravilo učiteljev, slabo pa veči del njih plačilo na ovem svetu; kdor hoče torej dober učitelj biti, si mora to težavno službo iz čiste ljubezni do Boga in pa do drage mladine, kakor sv. Kasian izvoljiti. Kdor pri šoli samo kruha jiše, nikolj zadovoljn učitelj ne bo; najemnik slabo uči, pa po navadi ravno tako slabo živi, in pri mladini več pokvari, kakor dobrega stori. Gorje srenji, joj mladini, ktera malopridnega učenika ima! Kar je slab gospodar kmetiji, še huja nesreča je slab alj clo razpušen učitelj mladini; na polju zanikarnega kmeta bo ternje in oset — u sercu mladeža pa na mestu potrebnih vednost in svetih krepost le nevednost in hudobija rasla. Iz ljubeznivih otrok prirastejo u slabi šoli živi peklenšeki, kteri stariše, srenjo in celo deržavo peklijo in pohujšajo. Takim učiteljam veljajo strašne besede Jezusove: „Gorje tistemu, ki eniga malih, ki u mene verjejo, pohujša; bilo bi njemu bolje, naj bi se mu mlinski kamen na vrat obesil, in u globočino morja potopil.“ Kdor hoče priden učitelj biti, si naj besedo Jezusovo osvoji, ki jo posebno učiteljem vsim govori: „Vzemite moj jarm na se, in od mene se učite, zakaj jaz sim pohleven in ponižnega serca.“ Tak izgled tudi sv. Paul učiteljem da, rekoč: „Postrežni smo se vam skazali, kakor mati, ktera svoje otroke goji. Vsim sim se storil kakor služavnik, naj bi jih več pridobil. Slabim sim kakor slab postal, naj bi slabe pridobil; vsim sim bil vse, naj bi jih več izveličal. Ljubezen Kristusova me goni, vse to za vas storiti.“

2 Sv. Kasian si je prizadeval svojim učencom pred vsem trojin nauk globoko u serce vtisniti, namreč: poštovanje prave vere, strah pred grehom, in pa ljubezen do svete kreposti alj čednosti. Naj bi si vsi učitelji prizadevali ravno teh naukov svoje učence prav naučiti, bila bi naša mladina bolja ko je. „Začetik modrosti, uči sv. Duh, je strah božji.“ „Le pobožnost, pravi sv. Paul, je za vse dobra, kajti obljubo sedajnega in prihodnega živlenja ima.“ Za to sv. cerkev zapoveduje: „Vsi učeniki, naj si bodo javni učitelji alj doma, so dolžni keršanski nauk ravno po tem načinu, kakor ga tistega kraja škof naredi in vkaže, mladino učiti; nauk imajo najpoprej s molitvijo začeti in s molitvijo tudi končati; vsako nedelo in praznik imajo svoje učence u cerkvo peljati, ter pri službi božji in pri predigi biti.“ Kar pa mladino uči, ima učenik poprej u svojem djanju pokazati; djanje učitelja so učencom žive bukve, in otroci rajši posnemajo, kar vidijo, kakor pa ono, kar slišijo. Vsak učitelj je luč na visok svečnik postavlen, kojemu Jezus veli: „Naj se sveti vaša luč tako pred ljudmi, da bodo videli vaše dobre dela, in hvalili Očeta, ki je u nebesih.“ Ne reci: saj so le otroci; oni se še ne čajmajo; pokaj bi se jih toliko varval. „Otrokam smo naj vekšo varstvo dolžni,“ so že nekdajni neznabogi djali; otroka se vse, hudo in dobro naj rajše prime, in kar se ga prime, to mu ostane vse žive dni.

3. Keršanski učitelj ima svoje učence spoštovati in ljubiti, jih u ljubezni pa tudi u strahu imeti in za potrebo strahovati, kakor sv. Kasian. Kazen alj štrafa pa mora biti zdravilo alj uračtvo, ne pa vsakdanje kosilo. Kdor otroke u jezi strahuje, on jih poboljšal ne bo; jeza in kletva ste iz pekla doma. Kdor učence po krivici kaznuje, jih krivice vadi; kakor si sami krivico skušajo, bodo tudi drugim krivico okušati nali. Kdor šolce za uho bije, po glavi tolče, alj predolgo terpinči, on je rabelj, pa ne učitelj, ki mladini serce za vsako dobro občutje pobije, in šolo u terpivnico premeni. Učitelj se pa tudi ravno tako hudo pregreši, ako učencom vso svojvoljo dopusti, in svojoglavne, termaste ljudi izgoja. „Globoko je hudobija u sercu dečka vsajena, govori sv. Duh, alj šiba njo bo izpodila. Kratiš šibo otroku, hoče ti žalost delati.“ Tudi sv. Paul opomina otroke u božjem strahu rediti, pa jih ne dražiti. — Je pa služba učitelja po vsem tem težavna, in na tem svetu malo obrajtana, ter še slabo plačana, za toliko več pri Bogu velja, in za toliko lepše plačilo dobrega učitelja u nebesih čaka. Pravi keršanski učitelj je apostol svojega kraja, in bo plačilo apostolov, poseben venec učenika u nebesih prijel. „Učeniki, govori prerok Daniel, bodo svitli kakor zarija na nebi, in kteri druge čednosti učé, se bodo svetlili kakor zvezde vselej in vekomaj.“

Molitva.

O Bog, ki nas s obletnico svetiga Kasiana, škofa in mučenika svojega oveseliš, dodeli milostlivo, da ker njegovo godovno obhajamo, se tudi njegove priprošne razveselimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Bernard, cerkveni učenik.

Sv. Bernard, po vsem keršanskem sveti visoko slaven zavoljo svoje svetosti kakor tudi učenosti in čudežev, je rojen u Fontaines (reci Fontên) u Burgundii na Francozkem. Njegovi stariši bili so sila pobožni. Imel je 6 bratov in eno sestro. Materi se je senjalo, da pod svojim sercom pesa nosi, ki že u maternem telesu laja. Neki redovni mašnik, kteremu je to pripovedla, ji reče: „Ne boj se; porodila boš otroka, ki bo u duhovni stan stopil, cerkvo božjo čuval, proti njenim sovražnikom se bojeval, in rane mnogih ljudi s svojim jezikom ozdravil.“ Mati s tim živo potolažena, si na vso moč prizadene tega svojega sina verlo odgojiti; veselo opazi na njem že u njegovih detečjih letih priserčno ljubezen do Boga in preblažene device Marie, veliki stud pred grehom, enako skerb pa za svojo nedolžnost in čistost, čudovitno zaničevanje vsega posvetnega, nasproti pa visoko poštovanje vsega, kar zadene Boga in dušno zveličanje. Nekdaj

je mladega Bernarda strahovito glava bolela; neka žena pride k njemu, hoče nek krivoverski blagoslov nad njim govoriti, in s tim bolečine pregnati. Opazivši to pobožen otročič, skoči nagloma iz postelje, in tira žensko od sebe, rekoč, da je pripravlen raje umreti, kakor skoz greh svoje bolečine rešen biti. To viteško odločbo je Bog s tim plačal, da je u tem hipi mladega Bernarda vsih bolečin osvobodil. U njegovih mladih letih mu je Bog to milost podelil, da se mu Kristus božično noč u tisti podobi prikaže, kakšen je nekdaj u jaslicah ležal; od tod je una nježna, priserčna ljubezen, s kateroj je te svetnik pozneje Kristusa ljubil.

Njegova bogoljubna mati mu ravno umerje. Bernard mora zavoljo svoje izverstne telesne lepote od hudobnežev mnogotere skušnjave terpeti; pa vsikdar jih je serčno premagal, ter je namerč alj izbežal, alj siloma pregnal nje, ki so ga u greh napeljavali, alj pa je na pomoč klicaje nevarnosti ušel. Neka nečista stvar se u njegovo spavnico natihoma podkrade, pa ga brez vsega srama u greh napeljava. Bernard začne na ves glas kričati: „Razbojniki! razbojniki!“ Kmalo pridejo ljudje na pomoč; kajti pa ne vidijo nikoga, ki bi ga bil umoriti hotel, ga vprašajo, zakaj je tako glasno kričal? Čisti mladenč odgovori: „Niso li razbojniki, kteri naj dražji zaklad čistosti siloma poropati, in moji duši neprecenljivo življenje odvzeti hočejo?“ Te zaklad čistosti tim bolj varno ohraniti, je čisti mladenč goreče molil, je krotil svoje zunajne čutila, posebno oči, je ojstro pokoril svoje telo, in je po sinovsko častil Mario devico. Nekdaj je proti svoji volji nekaj nečistega dalje ko je prav, nepremišleno gledal. Kakor hitro se tega spomni, se vstraši te storjene pregrehe, se nje spokori, in Bog mu da, da ga od sih dob nikaka nečista skušnjava več ne pači. Ta skušnjava gene čistega mladenča poprej u duhovski stan stopiti, da bi mu manje nevarnosti bilo čistost zgubiti. Njegovi brati kakor tudi ostala žlahta so si prizadevali od te misli ga odverniti; on jim pak tako zgovorno in živo razloži ničemernost sveta, da naj prej svojega strica, potem četiri brate in še nekaj drugih pregovori, da s njim stopijo u duhovni red, ki se cistercienski imenuje. Ko s svojimi tovarši blizo kloštra pride, najde tam svojega naj mlajšega brata Nivarda, ko si na ulici s svojimi pajdaši igra. Guido, stareji brat Bernardov reče Nivardu: „Nivard, u samostan gremo, in pustimo tebi vse premoženje. Zdaj si ti gospod vsega našega premoženja.“ Nivard od Boga razsvetlen, odgovori: „Jeli

hočete nebesa za se prideržati, meni pa zemljo popustiti? Oh zares, ta delitva je preveč nejednaka.“ Kratko potem se poda tudi on za svojim bratom, in pride čez malo dni u samostan.

Sv. Bernard postane novinc, in že je popolni menih, in izgled meniške popolnosti. Cele bukve bi se morale napisati, ako bi hoteli le nektere njegove kreposti omeniti, zlasti njegovo ponižnost, ojstrost do samega sebe, ljubezen do Boga in do bližnega, pobožnost u molitvi in drugih več. Zraven tega mu je Bog dal tudi izverstno modrost in učenost. Zatorej ga pošlje njegov svet apat Štefan u novo vredjen samostan Clairvaux (reci Klêrvó), velevši mu, naj se u kloštru kot predstojnik obnaša. Bernard — kajti še mlad — slabih moči, u opravkih klošterskega predstojnika neskušen, se brani sicer, dokler more; alj moral je biti pokoren. U novem samostani najde zraven drugih težav tudi terdo siromaštvo. Bog pa je svojemu zvestemu služavniku u tej sili večkrat s očevidnim čudežem pomagal, in tudi mnoge genil, da se Bernardovemu vodstvu u samostanskem življenji izročijo; med temi je bil sam oče sv. Bernarda. Henrik, francozkega kralja brat obiše samostan; sv. apat ga s kratkimi besedami pregovori, da u duhovni red stopi. Tudi svojo sestro, ktera edina je še u sveti ostala in jako ničemerno živela, pregovori Bernard na enako bogoljubno življenje. Molitva, ktero je Bogu pošiljal, in njegovi goreči opomini so jo od ničemernega življenja odvernili, ter njeno serce pridobili za duhovno življenje.

Začetkoma je bil sv. apat preojster svojim podložnikom; alj po božjem opominu je blagomilši postal. S tako blagomilim opravljanjem si je pridobil ljubezen svojih podložnih, da so voljni bili za vse, kar jim vkaže, kajti jim je tudi s svojim izgledom u vsem svetil. Samemu sebi je bil do smerti ojster u posti, bedenji, u kervavem bičevanji in u drugih pokorilih. Ako je kdaj občutil le naj manjšo lenobo, se je spodbudil s tim prašanjem: „Bernard! pokaj si prišel sem?“ Med tim se razširi slava tega sv. moža tudi u daljne dežele. Povsod se govori od Bernardove učenosti in svetosti. Zatorej se mu ponujajo razne škofije, kterim pa se je vsikdar s izgovorom svoje nesposobnosti odrekel. Ob časi groznega razkolništva, ko sta namreč dva papeža bila izvoljena, se nalaš za tega del skliče cerkveni sbor. Sv. Bernarda na te sbor pokličejo, in mu naročijo odločbo raznega vprašanja: Ali se ima Inocenc II., ali Peter Leo pod imenom Anaklet II. za pravega papeža spoznati? Po dolgem razmišlenju in

obilni molitvi izreče svetnik svojo razsodbo: vsi nazoči se tej razsodbi vdajo. Henrika, angležkega kralja, ki se je nezakonitega papeža deržal, je pregovoril, da spozna in zagovarja pravega papeža.

Naj težje opravilo je bilo, da je na papežev ukaz kronane keršanske vladarje in druge pravovernike na križarsko vojsko u svete dežele zoper Saracene (Turke) pozvati moral. Sv. apat je pokoren temu ukazu, in Bog je po njem velike in mnoge čudeže delal ravno takrat, ko je Bernard s svojimi pridgami vse ljudi na to vojsko opominjal; iz česar se je razvidlo, da je to namenjeno veličansko delo Bogu dopadlivo. Ker se pa je vendar te, če ravno svet boj nesrečno končal, so sv. moža povsod preklinjevali, zasramovali in preganjali. Bernard je vse to s naj večoj poterpežlivostjo prenesel in je rekel: „Rajši imam, da se zoper mene gondrá, ko zoper Bogá. Ne maram, ako moja čast terpi, ako le čast božja neoskrunjena ostane.“ Bog se za svojega zvestega služavnika potegne, in reši njegovo čast očevidno po velikih novih čudežih, ktere je po njem storil, in je usta preklinjavcov zamašil, da so od sih mal še bolj poštovali ga, ko preje. Iz mesta Kostnice vemo, da je tam na en dan u pričo mnogo ljudstva ednajst slepih čudovito ozdravil, da so videli; desetim, ki so roke, osemnajstim, ki so noge zlamane imeli, je ravne ude dodelil. U Kolini je u treh dneh tri mutaste, deset gluhih, in dvanajst kruljevih čudovito ozdravil. Brez števila bolnikov je ozdravilo od kruha, ki ga je Bernard blagoslovil. Zraven tega je mnogo obsedenih ljudi rešil hudega duha, in je prerokoval prihodne reči.

Svet mož je od mnogih težavnih potov kakor tudi od pokoril in preterplenih bolezn ves oslabel. Zdaj ga u želodcu primejo tako hude bolečine, da nikakih jedil več prenesti ne more. Verh tega mu tudi še noge otečejo in mnoge druge težave ga tlačijo. Svetnik terpi vse to ne samo poterpežlivo, temuč tudi veselega serca. Poželel in prejel je s naj večoj pobožnostjo sv. zakramente. Mnogi škofi in drugi imenitniki so ga obiskali in obžalovali; on je pa rekal: „Jaz sim nevreden hlapec. Čas je že, da se tako staro nerodovitno drevo poseka in izkorenini.“ Med molitvoj in jokanjem nazočih povzdignivši k nebesam svoje oči, je u svojem 64. leti umerl, po K. r. 1153, potem ko je sto in šestdeset samostanov utemenil, mnogo knig zoper krivoverce in za podučenje pravovernih spisal, in mnogo storil za blagor cerkve in zveličanje duš. U njegovih spisih so naj

zveličneji nauki za vse verste ljudi. Pogostoma in na vso moč je opominjal na ljubezen do Boga, na češenje in nazvanje Marie, na stanovito gorečost u dobrem; za to so sv. Bernarda poslovili cerkveniga učenika.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bernard, še dečko, je hotel rajši umreti kakor dopustiti, da bi mu naj hujše glavne bolečine s vražnimi pomočkami zlehkotili, alj izvračili. — Varji se, da u boleznih alj drugih okolšinah vražnih pomočkov rabil ne boš; zakaj to je velik greh. Dvomiš, jeli je to alj uno vraža alj ne, poprašaj umnega mašnika, prej da tajisto porabiš.

2. Sv. Bernard ima za razbojnike tajiste, ki so ga u greh napeljevali, in jih spodí s tim, da je zoper nje na pomoč klical. — Ravno to tudi tebi naj velja; kdor te u greh napeljuje, je razbojnik tvoj; ker tvoji duši duhovno živlenje vzeti hoče, in te u nevarnost pripravi večno živlenje zgubiti. Zato naj ti bo takšen tudi kot razbojnik. S razbojnikom se ne šalimo, se ne smejamo, ne igramo; temuč kličimo na pomoč, in se branimo, kar se naj bolje moremo, na vso moč. Resnoben in nevstrašen bodi, kedar te u greh kdo napeljuje. Bog je u starem zakoni zapovedal, ako kdo žensko u greh zapelje, se mora ona s zapeljivcem vred kamenovati. Zakaj? „Zato, da ni vpila, ker je bila u mestu;“ govori sv. pismo. Ona bi bila morala na pomoč klicati; kajti pa tega storila ni, je znamenje, da se ni za resnico brnaila. To resnico si dobro naj zapomnijo tisti, ktere zadene.

3. Za eno samo nepremišleno dolgše gledanje nekega nečistega predmeta je sv. mož sam sebe kaznil s tim, da je o hudi zimi svoje truplo u potok potonil. Bil je tedaj presvedočen, da je tako gledanje nevarno, in se ga mora zvesto varovati vsak, kdor čisti bit želi. Kaj pa še le bomo rekli, ako pomislimo prostovoljno, nepotrebno, radovedno, želčno zijanje po drugem spolu, alj ako pomislimo pohujšlive podobe in igrokaze?

4. Sv. Bernard je s svojim izgledom in besedoj mnoge pregovoril, da so u duhovski stan stopili. Goreč služavnik božji ni zadovoljen, da samo on Bogu služi; on si prizadeva tudi druge s besedoj in izgledom k službi božjej pripeljati.

5. Kedar se je navolil Bogu služiti, se je sv. mož s temi besedami spodbudil: „Bernard! pokaj si prišel?“ Enako spodbadaj se tudi ti, mislivši na svojo večno odločbo, za ktero si stvarjen; prašaj se: zakaj sim prišel na svet; zakaj sim stvarjen?

6. Sv. Bernard je u angelski poterpežlivosti prenesel zaničevanje in preganjanje, ktero je terpeti moral zato, kajti se je boj nesrečno končal, h kateremu je Bernard svetoval, in keršanske vladarje pozval. — Ne žaluj preveč,

ako svojih opravil, alj svojih dobrih misl po volji izpeljati ne moreš. Ne maraj, ako te drugi zasmehavajo, zasramujejo alj preganjajo. Terpi, pa molči.

7. Sv. Bernard se je imel nevrednega hlapca, za nerodovitno drevo, ki ni vredno drugega, da se poseka. Tako globoko se je ponižal tako velik svetnik. Zakaj se hočeš hitro visoko povzdignuti, alj veliko kaj domišljevati si, ako si morebiti ovo alj uno dobro delo storil? —

8. Sv. mož je, utemelivši sto in šestdeset samostanov, mnogo gorečih služavnikov božjih zapustil po svoji smerti; enako je tudi u svojih spisih premnogo zveličnih naukov zapustil, kteri še so naše dni silno haslivi vsim, ki nje čitajo alj poslušajo. — Varji se, da po svojej smerti ne zapustiš mnogo hudičevih služavnikov na svojih otrocih, alj na njih, koje si pohujšal alj na hudo napeljal. Slednič slovi ta svetnik po vsem keršanskem svetu zavolj svoje goreče pobožnosti do device matere Marie. U vsih potrebah je u njo s velikim zaupanjem klical, tudi druge na to opominal; kar iz njegovih mnogih predig vidimo. „Častimo Mario," govori med drugim, „iz globočine serca; zakaj to je volja Njega, ki hoče, da vse po Marii zadobimo. . . u nevarnostih, u strahih, u dvomih misli na Mario, kliči Mario." Tako govori tudi drugdé: „Daj nam pristop k tvojemu Sinu, o blažena delivka milosti, o porodnica živlenja, o mati zveličenja!" Posnemaj sv. Bernarda u tej pobožnosti in stori, kar ti je svetval in sam dopernašal; tako boš pod obramboj Marie vsikdar greha prost živel, u vsaki nadlogi pomoč imel in se boš zveličal.

Molitva.

Bog! kteri si svojemu ljudstvu sv. Bernarda dal služavnika večnega zveličenja; dodeli, prosimo, da, ki smo ga učenika živlenja imeli na zemlji, ga zaslužimo imeti besednika u nebesah. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XXI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Joana Franciska Fremiot, vdova.

Joana Franciska je bila rojena u mesti Dijon (Dižon) na Francozkem. Njeni oče Benigno Fremiot je bil deželne sodnie predsednik u Burgundii; njeni materi je bilo ime Margareta Berbisi. Do 15. letą jo oče odgoji; mati ji že u njenih detečjih letah umerje. Že u svoji nježni mladosti je Joana izgled lepiga zaderžanja, pobožnosti in modrosti. Njena starejša sestra Margareta se je omožila; želela je svojo ljubleno sestro Joano pri sebi imeti. Oče jo ji dajo; alj kako nesrečna bi bila zdaj Joana, ako dobrotlivi Bog nje ne bi

posebno bil obvarval! U hiši njene sestre je bila stara dekla, ktera je Joano prilizovaje, sladkaje s mnogoterimi hudičevimi sleparijami hotla u pregrešno ljubezen zapeljati, in od pobožnega živlenja jo odvernuti. Mlada devojka pa s božjo pomočjo in pod obranboj preblažene Device Marie hudobni služavnici prepové za vsikdar ji več priti pred njene oči.

Željela je Joana se spet u Dijon povernuti. Oče jo pokliče, da bi jo omožil s baronom od Chantal (Šantal), ki je bil pervorojenec plemenite rodovine. Bog je temu ženinu izverstne darove duha in blago serce podelil. Joana zdaj šteje 20 let, alj ne cveteča mladost, ne prošnje drugih plemenitih gospé nje ne zamorejo zapeljati u prazne igre, u nepotrebne tovaršije alj u druge veselice; timveč prizadevala si je svoje dolžnosti ko keršanska gospodinja zvesto spolnovati. Zapovedla je, da se imajo vsi njeni hlapci in dekle ob odločeni uri k molitvi sbrati, pri kteri je sama perva bila. O svetkih je u farno cerkvo k službi božji hodila, da bi tudi svoje podložnike za očitno službo božjo obudila, dobro prepričana, da je občinska molitva Bogu bolj dopadliva od posamesne. Njena obleka je bila pohlevna brez vsake gizdosti, brez nepotrebne lepotije.

Ne samo u obleki, tudi u vsem, kar je le dopušeno in dostojno, je možu bila pokorna, kakor po besedah sv. Paula žene biti morjo. Nekdaj mož nevarno zboli; u bolezni mu je na vso moč ljubeznivo stregla. Tako ljubevnivo je ta pobožna gospa pomagala tudi siromakom vsih stanov. Na mesti ničemernih, nepotrebnih potroškov je darovala vbogim. Posebno tisto leto, ko je Bog ljudem u bližni okolici hudo lakoto poslal, je čuda mnogo kruha speči dala in ga s lastnimi rokami razdelila. Nekteri jo hočejo goljufati; dobivši milošnjo k njej sopet nazaj pridejo rekoč, da še niso dobili. Joana — akoprem je za to goljufijo dobro vedla — se ni za tega del serdila, temuč jim podarila, rekoč: „Moj Bog, vsak trenutek stojim pred dvuri tvoje milosti in prosim u tvoje ime; jaz pa bi zamerila, če kdo k meni drugič alj tretjič pride? Ti mojo nadležnost dobrotlivo poterpiš, jaz pa ne bi poterpela, ako me tvoja stvar nadleguje?“ Ljubeznivo in poterpežlivo je prizanesla svojim služavnikom, rada pozabila jim vse, ako so le spoznali svojo pregreho. Le dva služavnika je, dokler je bila gospodinja, iz svoje službe odpravila; bila sta nepoboljšliva.

Osem let je u naj lepši slogi živela s svojim možem, in bila mati šestero otrok. Primeri se, da mož, na lovi iz ne-

nada ranjen, umerje. Joana bridko žaluje čez smert svojega moža, alj njena živa véra je premagala občutke naravske. Kot pokorna hčer se vda naredbam Očeta nebeškiga, rekoč besede iz psalma 115: „Raztergal si Gospod, moje vezi; tebi darujem zahvalno daritvo.“ Mislila je zdaj na to, kako bo dolžnosti svojega vidovskega stana spolnovala, posebno kako bo gojila svoje otroke, edniga sinka in tri hčere. Bog ji je poslal to nadlogo, da bi jo k veči popolnosti pripeljal. Kajti nič drugega iskala ni, ko voljo božjo vselej spolnovati; je tudi goreče neprenehoma Boga prosila, se postila in vbogim darovala, naj ji Bog razodene svojo voljo po kakem učenem, svetem spovedniki, kteremu hoče rada pokorna biti. Dolgo je Bog ne vsliši, še le nove težave ji pošle, da po njih milost božjo, kadar jo zadobila bo, tim bolj spozna. Njeni oče jo pokliče u Dijon, da bi tam svoje po rajnem moži žalostno serce razveselila. Joana gre u cirkvo blizo Dijona; pri tej cirkvi je bil menih, ki je slovel kot dober spovednik. Njegovi vodbi se popolnoma izroči, se s obljubo zaveže, da hoče njemu in samo njemu pokorna biti. Alj brez vsega haska za njeno dušno zveličenje jo ti spovednik s maličkimi pobožnimi vadbami tako preobloži, da Joana pod njih bremenom opeša. Njeni duh zgubi vso svojo prostost; njena rodovina ji merzi; vso svojo hišo je zblodila. Med tim jo pokliče njeni test k sebi u Montelon. Tam ji Bog nov težek križ naloži, da bi se vadila u poterpežlivosti in u ponižnosti. Bila je u hiši njenega testa sila prevzetna, lagodna dekla. Napuhnjeno je u hiši gospodinila, na zlo obračala Joanino dobrotnost, večkrat je terde, razžalive besede dajala in obrekovala jo je, da bi počernila njeno dobro ime posebno pri njenem očetu. S edno besedo: u terdi, sramotni sužnosti jo je imela. Joana ji hudo s dobrim povračuje; poterpežlivo vse prenese in deklinim otrokom s lastnimi rokami streže, jih uči, za nje skerbi, ko za svoje lastne deca. Na vse to dekla ne porajta in se ne poboljša Tako je delala dekla 7 let, dokler je Joana pri svojem testu bila. Ko je Joana u Monteloni, pride sv. Franc Salez u Dijon pridgat. Ona gre u Dijon njegovih pridg poslušat, zakaj povsod je te svetnik glasoviten pridgar slovel. Joana berž spozna, da je Bog tega svetega škofa ji za spovednika odločil.

Po obilni molitvi jo vzeme škof pod svoje vodstvo. Joana občinsko spoved od vsega svojega živlenja pri njem opravi. Škof jo odveže vsih nespametnih obljub in vsih ji naloženih vadb. Joana je vsa razveselena in polna znotrejšniga mira. Zdi se ji, da je kakti iz terde sužnosti odrešena; slu-

žila je od sih dob Bogu s veselim, mirnim sercom; nikomur ni bila nadležna, zakaj sv. Franc Salez jo je učil, da naša pobožnost ne sme nikomur nadležna biti. Razdelila si je svoj čas k molitvi, ki je bila vsak dan njeno pervo opravilo; potem je deca učila, bolenike obiskavala in drugo delala; brez dela nikdar ni bila. Vsikdar je rada svoje prostovoljne pobožnosti opustila alj odložila na drugi čas, ako je blagor bližnega to tirjal; zakaj od svojega svetiga voditela se je naučila, da s tim naj bolje Bogu služimo, ako vsikdar to s veseljem in iz ljubezni do Boga opravimo, kar dolžnost našega stana nam zapové. Posebno ljubeznivo pa je sv. Joana bolnikom stregla. Naj je bila bolezen še tako ostudna alj nevarna, povsod je s lastnimi rokami pomagala. Naj potrebnejše vračtva je imela vedno pri sebi in dajala bolnikom. Večkrat je klečé vmivala, snažila in obezovala rane siromakom, rekoč, da to samemu Zveličarju stori. Zlasti je imela navado o svetkih vboge po fari obiskovati, jih tolažiti, in jim po zmožnosti pomagati na duši in telesi. Svojim služavnikom je vkazala, če kakšnega bolnika naidejo, ki do nje priti ne more, alj si ne upa, naj ga k njej pripeljajo. Eden njenih služavnikov naide vbozega človeka, ki je ves gobav od vsih ljudi zaveržen zvunaj pod drevesom ležal. Služavnik ga vzeme na konja, ter ga pripelja Joani. Iz serca prijazno ga Joana položi u dobro posteljo, mu streže več mescev s lastnimi rokami; nič se ji gabilo ni. Zraven tega je skerbela za zveličanje njegove duše, učila ga je in tolažila. Vedno huje mu prihaja, cele noči je pri njem. O pravem časi mu pokliče mešnika, da so ga oskerbeli s svetimi zakramenti; ona pa mu na serce govori za srečno smert. Prej da vbožec umerje, poprosi Joano za njeni blagoslov. Ona mu reče: „U zaupanji na Boga pojdi u večnost moj sin; angeli te bodo sprejeli u večen mir.“ Umerliga še poljubi na čelo, mu zatisne oči in ga sprevodi na pokopališe. To ji nekdo oponosi rekoč: „U Mojzesovi postavi je Bog prepovedal, gobovega človeka se doteknuti.“ „Istina je, — odgovori Joana — alj od kar u sv. pismi berem, da Zveličar naš je iz ljubezni do nas pri svojem terplenji gobovemu podoben postal, se mi le grešne gobe gabijo.“

Med tim je sv. Franc Salez sklenil družbo osnovati, u katero bi se take ženske jemale, ki alj zavolj slabotne postave, bolehnosti alj vboštva, alj kajti so vdove, u druge samostane iti ne morejo. Spisal je za to družbo take pravila, da bi tudi naj slabšim ne bile pretežke; imele bi namerč u

ponižnosti svojo lastno voljo zatajati, in brez posvetnih skerbi bolenikom u keršanski ljubezni strečti. Bog svetemu Francu Saleziu razodene, da Joana ima tej novi družbi začetnica biti. Ko sv. škof svojo misel njej razodene, jo ona veseliga serca hitro poprime in premaga vse napote, ktere so ji svet in njena žlahta delali. Njeni sin se vleže na prag, kojega je imela prekoračiti. Plakaje in jokaje, vendar viteško stopi Joana prek njegovega trupla, in se loči od sina. Prepričana, da jo Bog kliče, je pokorna temu poklicu. Natorni nagibi morajo odstopiti volji božji. Joana gre s dvema tovaršicama u mesto Annecij (reci: Ansi), kder je škof genevški takrat stanoval. U mesti Annecej je sv. Franc Salez osnoval pervo družbo obiskanja blažene Device Marie. S neverjetnoj gorečostjo Joana u tej družbi poskušnjo dostane; potem zapriseže dve obljubi: čistosti in pokoršine. Se tretjo obljubo je pristavila, obljubo vboštva, na ktero pa ostale njene tovaršice niso bile zavezane. Po storjenih obljubah začne Joana bolnike po hišah obiskavati, kakor je po družbinskih postavah zapovedano bilo. Čudovito je, koliko je bolnikom pomogla za dušno zveličenje in za telesno ozdravo. Vsim je bila izgled kreposti, in po daljnih deželah so njene zasluge slovele, tako da so tudi drugi u svojih mestih enako družbo imeti želeli. Sv. Franc Salez je pošiljal Joano na vse kraje, da bi take družbe utemelila. Neke leta potem premeni sv. Franc Salez to družbo s slovesnimi obljubami po redi sv. Auguština, ter jim da postave modre, ktere je papež Paul V. leta 1618, potem Urban VIII. leta 1625 poterdil. Sv. škof je priserčno želel, naj bi u tem novem duhovskem redi ljubezen in ponižnost vladale; vkazal je tedaj gledati ne na plemenšino, ne na bogastvo, timveč na ponižnost in na pohlevnost, s edno besedo: na keršanske kreposti. Deklica s temi krepostmi ozaljšana — akoprem nizkega stana — ima pravico pred knezinjoj, naj si bo kakor hoče plemenita in bogata. Rekal je namerč sv. škof: „Jezus Kristus je vboge tako ljubil, da so skorej vsi njegovi apostoli siromačkega stana bili.“ Ravno takšega duha je bila tudi sv. Joana. Zadovoljniša in veselejša je bila, kadar je vboge, od ljudi malo obrajtane dekleta u svoj samostan jemala, nego da so bogate, visokorojene se oglasile. „Kako močno ljubim to zapoved, da se vboge u ti red jemlejo, kako drage so mi te besede!“ je pisala svetimu Francu Saleziu.

Sv. Joana je to duhovsko družbo na vse kraje razširila; 30 samostanov je utemelila. Vse te redovnice so Joano za svojo občinsko mater poštovale, vendar so u mestu

Annecij — kder je naj imenitneji samostan bil — njo za svojo predstojnico imeti htele. Kot poglavarka bila je naj lepši izgled vsim redovnicam. Spolnovala je na tenko ne le redovne obljube, nego tudi vsako naj manjšo zapoved družbinsko. Zahtevala je, da vse kar se vkaže, se mora storiti iz ljubezni do Boga. „Iz ljubezni do Boga — je rekla večkrat svojim redovnim sestram — moramo molčati, iz ljubezni bodimo pokorne; iz ljubezni ponižajmo se; iz ljubezni in s veseljem nosimo svoje nadloge, svoje naj veče težave; vse naredbe spolnovajmo tako marlivo, tako zvesto, da pikice ne opustimo; s edno besedo: ta nebeška ljubezen bodi naš konec, naša popolnost.“ Svoje duhovske sestre je opominjala, naj molijo, naj se u ponižnosti, u pokoršini vadijo, naj same sebe in svoje počutke zatajajo. Priporočala jim je, naj vse svoje dela s kratkimi molitvicami vsak dan Bogu izročijo. Ni vstala ktera sestra na pervo zvonenje, jo očitno posvari in s solznimi očmi reče: „Ako bi pomislile, da nas kliče božji glas, Boga častit, brez pomude bi vstale.“ Čudovitno je bila ponižna. Akoprem poglavarka, se je vendar za naj manjšo štela med vsemi. „Predstojnice — je pisala — morajo neutrudno paziti, da se spolnujejo družbinske postave; zraven tega pa u ponižnosti in u pohlevnosti pomagati, da se doseže družbe namen. Predstojnice nimajo misliti, da od njih učenosti zavisi dobro vodstvo samostana, temuč edino le od Boga in od božje milosti. Naj boljše predstojnice pa tiste bodo, ktere same u se nič ne zaupajo, nego le u Boga.“

Tudi nepremaglivo poterpežliva je bila sv. Joana. Bog ji pošle pogostoma težke bolezni, vendar ne trohice se potožila ni. „Daj, moj Bog — je večkrat rekla — daj svoji preobčutlivi, mehkužni služavnici le terpeti. Kako malo je pač, kar mi terpimo, proti temu, kar je Jezus Kristus za nas terpel.“

Še več pa je terpela na duši. Skušnjave so jo tako hudo mučile, da najnč na svoj živež, na telesne svoje potrebe zmislila ni. „Bog me ni — je rekla — za vredno spoznal, da bi kot mučenica bila umerla, kakor sim od mladih let vedno želela; skušnjave pa so tako neusmilene, da bi je vsako uro za zgubo svojega življenja rada zamenila.“ Vendar serca zgubila ni; vedno popolnejša je prihajala. Naj si je bila u kaki težavi kolj, volji božji se je izročila vsikdar; po volji božji je ravnala svoje misli in djanja. Ne smert njeniga očeta in otrok, ne smert sv. Franca Salezia, ne drugi sila žalostni prigodki ji niso znemirili njenega mirniga serca; u

vsem tem je spoznala le voljo božjo. Ojstro se je tudi pokorila. Svojim početkom je zabranila vsako veselje. Do sitega se nikdar ni najedla; le toliko, da je preživela; svoje žeje nikolj dovolj pogasila ni. Več dni u tedni je bičala svoje truplo. Na vse skrivne nagibe svojega serca je pazila tenko, da je tiste hitro od začetka zaterla, in svojo voljo vedno zatajala.

Ljubezni božje je bila tako nadušena, da bi vedno le od Boga bila rada govorila, ako bi je ponižnost ne bila zaderževala. Zato se je s posebno obljubo zavezala, vsikdar le to storiti, kar za popolnejše spozna, in je vedno molila, kadar druga posla bilo ni. Sveto pismo je vsak dan brala, in besedo božjo globoko u svojem serci ohranila. Izreke sv. pisma je znala na pamet, nekaj da bi sama po teh živela, nekaj da bi druge učila po njih. „Ves svet," je pogosto rekla, „bi umerl iz ljubezni do tako ljubeznivega Boga, ako bi spoznal sladkost, ktero vživa bogoljubna duša."

Tako je sv. Joana do svojega osem in šestdesetiga leta ko predstojnica učila svoje redovne sestre s besedo, še bolj pa u djanji. Da bi tudi ko podložna pokoršino in podložnost učila, je prosila, in po težkem prizadetji tudi dobila dovolenje, da sme službo poglavarke položiti. Nikdar ni bila tako zadovoljna ko sdaj. Nobena novinka ni bila tako ponižna, tako pokorna svoji poglavarki, ko Joana. — Ne dolgo potem ji genevski škof zapové u mesto Moulins (reci: Mulén) iti, kder so jo njene redovne sestre imeti hotle. Od tod gre po volji francozke kraljice u Paris, in se poverne sopet u Moulins, kder mora ostati; bolezen jo je napadla, u kterej je tudi umerla. Spoznavši, da se bliža njena smert, prejme zakrament presvetiga rešniga Telesa neizrečeno pobožno. U svoji posledni oporoki priporoči svojim sestram vestno spolnovanje redovnih postav, slogo med seboj, ljubezen, priprosto serce, resničnost, edinost u mislih itd. Bridka je bila sicer njena bolezen, pa mirnega serca jo je terpela. Želela je rešena biti tega življenja in živeti s Kristusom. Dan pred svojoj smertjoj je slišala kakor iz sladkega spanja prebudena te besede: „O kako lep dan je pač jutre! Kako blažena je duša, koja si prizadeva prav moliti! Kaj je redovnica brez spolnovanja redovnih postav!" Bolezen se hujša; Joana prejme zakrament sv. posledniga olja. Pokorna svojemu spovedniku blagoslovi vse svoje sestre. Terplenje Jezusa Kristusa premišlavati ji je naj veča tolažba. U roki derži podobo Križanega. Nazoči mašnik jo vprašajo, jeli svojemu

nebeškimu ženinu, ki je k njej prišel, nasprot iti hoče; — odgovorila je: „Ja, oče moj duhovski! jaz grem, Jezus, Jezus, Jezus!“ To presladko ime izreče, in umerje 13. decembra 1641. Njeno truplo so prenesli u mesto Annecij. Bog je njeno svetost poterdil s mnogimi čudeži. Papež Klemen XIII. jo je med svetnice uverstil.

Nauk in posnema.

Ne moremo dovolj občudovati ne prehvaliti pobožnih misl, ktere je sv. Franc Salez svoji duhovni hčeri Joani u serce vtisnil. Kako ljubeznivo je sprejemala vboge, bogaboječe device u svoj duhovni red! To je prav po nauku Jezusa, ki blažene imenuje vboge u duhi in jih pred bogatimi tega sveta posebno poziva njega posnemati. To so storili tudi sv. apostoli oznanovaje sv. evangel. „Ponižnost — uči sveta Joana — je u tem, da če nas drugi ponižajo, ponižujmo se mi še bolj; nas tožijo, tožimo se mi še bolj, nas drugi zaničujejo, bodimo zadovoljni.“ Jeli storimo tako? — Medsebojno ljubezen je svojim sestram priporočala s temi besedami: „S kom se je tovaršil Jezus? S izdajavcom, ki ga je prodal; s razbojnikom, ki ga je na križi zasramoval; s grešniki, s gizdavimi farizei. Jeli ne pokažemo pri naj manjši zoperni besedi, da smo brez ljubezni, da smo nepoterpežlivi?“ Premisli večkrat ove besede! —

Molitva.

Vsemogočni milostivi Bog! kteri si blaženi Joani Franciški, vneti tvoje ljubezni, čudovito moč sv. Duha po vsih potih življenja na stezi popolnosti dal, in kteri si po njej kakor po novem sadu svojo cerkvo razsvetliti hotel; po njenih zaslugah in priprošnji dodeli, da, ki spoznavši svojo slabost le u tvojo moč zaupamo, s pomočjo milosti božje vse napotike premagamo. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XXII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Armogast, bogaboječ kravar.

Sv. Armogast je bil grofovskega rodu; alj njegov imenitni stan ga ni zapeljal na razujzdano življenje. Bogu je popolnoma izročil svojo serce, tako da ga tudi naj bridkejši terplenje ni moglo več od njega ločiti. Bil je na dvori kralja Genseriha, ki si je na vso moč prizadeval u svojih de-

želah katolško véro izkoreniti, ariansko krivovéro pa vpeljati. (Arianci so tajili, da je Jezus pravi Bog; zato jih je cerkva ko krivoverce izobčila.) Kralj, sovražnik katolške vére vkaže, da se noben ne smé pri dvoru terpeti, ne kake službe imeti, ako se k arianski véri ne spozna. Ako je kak dvornik prave vére bil, so mu to za pregreho prištevali. Med dvorniki kraljeviča Teodorika je služil tudi katolški grof Armogast. Kajti se ni hotel izneveriti, ne k arianski krivoveri prestopiti, je ob svojo službo djan, svojega premoženja obropan iz dežele bil poslan. Pričakovali so, da bo te žalosten stan grofa ganul, da bo po kraljevi volji svojo véro prémenil, in u svojo prejšno čast se povernil. Alj pobožni Armogast po izgledu sv. Paula, ima vse za blato, da Jezusa Kristusa pridobi. Več mu je mar za milost in prijaznost Jezusovo, kakor za nevarno milost kralja in kraljeviča. Nič ga ne loči od Boga: ne pomanjkanje in bridka sila, ne zaničevanje alj kakšna si bodi časna nesreča. Pripravlen je terpeti rajši mučeniško smert, kakor svojo véro in s tistoj svojo prepričanje in mir svojega serca zgubiti, za ktero je do sih mal kakor za nezasluženo milost Bogu priserčno zahvalo dajal.

Začnejo ga mučiti, da bi tega vednega spoznovavca Jezusovega s naj grozovitnišimi mukami primorali svojo véro zatajiti. Dolgo ga mučijo s strunami, s kterimi so mu vse ude terdno sklučili; — Armogast stori znamenje sv. križa, in strune razletijo na drobne kose. Prinesejo močnejih; s njimi mu terdno svežejo kolena. Mučenik pokliče presveto ime Jezus, in vezi se raztergajo. Potem ga obesijo za eno nogo, da s glavoj na zemljo visi; alj s močjo naj svetejšega imena Jezusovega vidijo ga u tem tužnem stanu kakor na mehki postelji mirno spavati. Kraljevič njegov gospod mu hoče zdaj glavo odsekati dati; alj arianski mašnik Jokondus opomni, da je še drugih muk, ktere bodo Armogasta premagale; in ako se mu s enim mahlejem življenje vzeme, ga bojo kristiani ko mučenika častili. Pošlejo ga torej u pregnanstvo na težko delo.

Njegov gospod Teodorik ga čez nekej časa nazaj pozove; alj kmalo ga spet pošle u pregnanstvo blizo slavnega mesta Kartago u Afriko: tam mora krave pasti. Ta kazen je morala blagoserčnega Armogasta hudo u serce boleti. Po svojem stanu je nosil prej bogato zlatno, sreberno obleko; zdaj jopo alj borni pastirski plajš. — U časti in poštovanju se mu je prej vse priklanjalo: — zdaj goni krave na pašo; plemenitaši in mestjani, ga prej dobro poznavši, se mu norca delajo in ga zasmehujejo. Alj bogoljubni grof u tem zaničli-

vem stanu tako zvesto Bogu služi, ko prej na kraljevskem dvoru; bil je s tim stanom popolnoma zadovoljen, dokler dolgo ga Gospod skušati hoče. Umerl je u pregnanstvi za sv. véro kot bogaboječ kravar okolj leta 360 po Kristusovem rojstvu.

Nauk in posnema.

Pravo véro moramo očitno spoznati, kedar čast božja, zveličanje duš in blagor vére to tirja. Jezus Kristus sam je nam u tem naj lepši izgled dal. Kedar so Judi njega, njegovo véro in čudeže preklinjevali, je djal: „Jaz častim svojega Očeta, vi pa mi čast jemlete. Pa jaz ne išem svoje časti; je (moj Oče nebeški), kteri nje iše in sodi.“ (Bo kaznoval nje, kteri Sina zasramujejo.) Perva zapoved božja nam tudi zapové, da moramo Boga častiti. Boga pa častimo, ako ga očitno spoznamo, in smo njemu pokorni; ako njega spoznamo, kterega je poslal, Jezusa Kristusa, njegove besede poslušamo in njegove nauke dopolnujemo in njemu iz vsega serca služimo. Čast je za Jezusa Kristusa, ako ga spoznamo pred takimi ljudmi, ki ga ne spoznajo, alj ga spoznati nočejo. Véro moramo očitno spoznati, ako bi opušenje takega spoznanja Jezusu Kristusu alj njegovemu evangeliu velika nečast bila. Voljno moramo u sili tudi svoje premoženje, clo življenje dati; zakaj čast božja mora nam veliko bolj na serci biti, ko naše časno premoženje in življenje; zakaj Bog ima pravico tirjati, da za njegovo čast vse damo. Jezus sam govori: „Pred poglavarje in kralje bote peljani zavoljo mene, in bote sovraženi od vsih zavoljo mojega imena; alj ne bojte se njih, kteri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti.“ Véro moramo tudi očitno spoznati, kolikrat je to našemu lastnemu alj našega bližnjega zveličanju potrebno, ako bi verniki alj neverniki nad tem se pohujšali, ter bi mislili, da se prava véra zatajuje. Zveličanje našega bližnjega nam tudi zapove véro očitno spoznati, kedar je takšno spoznanje drugim dober izgled, kedar slabe in boječe alj ne stanovitne kristiane u véri poterdi, preganjane tolaži in oveseli; ako po takem spoznanju nevernike poboljšati in na pravo véro spreobernuti zamoremo. Jezus tirja, da moramo voljni biti svoje življenje dati za svoje brate, voljni biti, za vero, za resnico in pravico tudi umreti. Kervni svedok alj pričevavec terpi celi cerkvi na izgled. Sv. apostoli in mučeniki so svedočili alj pričevali véro pred Judmi in malikovavci, pred sodniki in pred kralji, čeravno za to pričevanje niso drugega pričakovati imeli, ko zasramovanje, zaničevanje, terplenje in smert.

Tudi za blagor vére moramo svojo véro očitno spoznati; kolikrat je naimer nauk alj poštovanje katolške cerkve u nevarnosti, kedar se katolška cerkva preklinja alj zametava, je sleden, ki to vidi alj sliši, in pomagati za-

more, dolžen svojo véro spoznati, in se za sveto véro potegniti. Ako brezbožni ljudje dela pobožnosti zasramujejo, smo dolžni, dela svoje vére tim bolj goreče opravljati in se po takem zasmehovanju ne motiti. Tudi s modrim zagovorom moramo takim zasramovavcem usta zamašiti. — Zatorej ne smemo 1) nikdar iz dopadlivosti na videz razujzdano živeti, da bi se drugim razujzdancem s tim prikupili, alj se njim podobni zdeli. 2) Moramo blodenje alj zmote zoper pravo véro, ako se u pričo nas take govorijo, naročito zavreči in ovreči, ako se nam zdi, da bi to kaj pomagalo, in veči hudo iz tega ne nastalo. U tem bodite modri ko kače, priprosti ko golobi: uči Jezus. 3) Ne smemo terpeti, da bi podložniki naši resnice evangelske zametovali alj zasramovali in derzno prelamali. 4) Ne smemo zapovedanih dobrih del opušati iz straha, da bi nas hudobneži ne zasmehovali; Jezus naš Gospod govori: „Kdor mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je u nebesih.“ 5) Neobhodno pa smo dolžni svojo véro spoznati, kedar pravedna duhovna alj deželska oblast za našo véro nas popraša. Oboje, namerč véra u serci in spoznanje s ustmi je k zveličanju potrebno.

Molitva.

Bog, kteri si nam brez našega zasluženja luč prave vére dal; dodeli milostivo: da po prošnji tvojega spoznovavca sv. Armogasta véro stanovitno spoznamo, in po tej véri vedno živimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Filip Benici, spoznovavec.

Sv. Filip je rojen u Florenci na Italianskem. Svetost Filipa je Gospod Bog že pred rojstvam njegovi plemeniti in bogoljubni materi u sanjeh naznanil; zakaj senjalo se ji je, da je vidla svetlo zvezdo iz svojega telesa svetiti, ktera se je sčasoma razširila in slednič cel svet razsvetlila. Ta prikazen je bila materi zraven druzega vsikdar krepki nagib, vse storiti, kar je bilo potreba za odrejo svetnika. Še bolje pa jo je u tem dobrem sklepu poterdila sledeča prigodba: Dva duhovnika Servita prideta u njeno hišo. Filip takrat še ne pet mescev star nju gleda en čas, potem pa reče materi: „Glej! služavniki Mariini; daj jim vbogaime.“ Vsi nazoči se zavzemejo tega čudeža, in po pravici sklenejo, da je kaj posebnega Bog s tim otrokam namenil. Ravno to so

lehko spoznali iz vsega njegovega živlenja, kajti Filip je že u detečjih letih popolnoma sveto živel.

Po doveršenih šolah, ko Filip resno premišluje, kakšni stan bi si naj izvolil, gre u četertek po velikonoči u Servitarsko kapelo zunaj mesta Florenc, k sveti maši. U listi pri sv. maši čuje besede, ktere je sv. Duh sv. Filipu rekel: „Pristopi, in pridruži se k temu vozu.“ Slišavši te besede je bil zamaknjen in zdelo se mu je, da je na širokem pustem polju, kder nič drugega videti ni bilo, ko goli hribi, sterme pečine in skale; na zemlji pa povsod polno močirja in pošasti, s ternjem prerašeno zemljo, in povsod zanjke nastavljene. U strahu gleda na vse kraje, kako si pomagati in oteti. Zdaj zagleda na nebi preblaženo Devico na vozi sedeti med mnogimi angeli in svetniki, u roki redovno obleko Servitov. Ob enem čuje tudi ravno tiste besede iz Marijinih ust, ktere je u listi pri sv. maši slišal: „Filip, pristopi, in pridruži se k temu vozu.“ Po tej prikazni se prebudi, in ni mogel dvomiti več, da je u te novo utemeljen Servitarski red poklican. Gre nemudoma še tisto jutro u hišo sedem utemeliteljev tega reda, ter prosi, naj ga u svojo družbo vzemejo. Bil je kmali vslišan; alj ker nekaj let ko svetski hlapec duhovnikom služi, je bil za mašnika posvečen, od ene časti na drugo povišan, dokler je bil general celega reda izvoljen.

Te časti se ponižni Filip sicer iz vsih moči brani, alj moral je biti pokoren. Zdaj si goreče prizadeva svoj sv. red razširiti. Posebni namen tega reda je: Mario mater božjo dostojno častiti, in njeno češenje po moči razširati. Nektere svojih podložnih pošle u Skitio, da bi tam evangeli oznanovaje po takem tudi češenje Marie oživeli. On sam prehodi s dvema svojima duhovnikoma brez števila mnogo mest in dežel, iše s gorečim predigovanjem terdovratne grešnike k pokori pripeljati, hude razpertije umiriti, rimskemu papežu nepokorne mesta k pokoršini ganiti, u vsih ljudeh ljubezen do Boga in češenje Marie užgati. Gospod Bog mu u vsih njegovih opravilih čudovitno pomaga, in mu po takem naj veče poštovanje pripravi. U Viterbi so sbrani kardinali novega papeža volili. Ker se pa sediniti ne morejo, izvolijo vsi enoglasno sv. Filipa, kojega so vsi vrednega spoznali tako visoke časti. Čuvši to sv. Filip ves ostermi, in beži skrivoma u pušavo, kder je u pečovji tako dolgo skrit bil, da so druzega papeža izvolili.

Svojo deviško čistost je ohranil do smerti neoskrunjeno, ter je svoje truplo sila ojstro pokoril. U molitvi je bil

tako goreč, da je veči del noči u molitvi prebedel, in tudi pri deli svojo serce s kratkimi molitvicami k Bogu povzdigaval. Nikakega dela se lotil ni, prej da je tisto u ponižni molitvi Bogu priporočil; imenitneje ko je bilo delo, dalše in gorečejše je molil. Ljubezen do Boga in bližnjega je bila edini nagib tolikih težavnih potov, ktere je na vse kraje storil, da bi grešnike zavernil od žalenja božjega, čast božjo razširil, in bližnjemu pomogel. Priserčno pobožnost je imel do Matere božje, ktero je že u detečjih letih kot svojo mater ljubil in častil. Njej na čast je že kot mladenč razne praznike obhajal in opravljal mnogo molitve. U vsih predigah je opominjal svoje poslušavce, naj Mario visoko častijo, in u vsih potrebah na pomoč kličejo. Sv. mož je na vse strani velike težave imel; moral je mnogo zasramovanja in preganjanja terpeti, vendar nič ga ni odvernilo od njegove ljubezni do Boga in do Matere božje, nič ga ni ustrašilo na njegovih težavnih potih in u apostolskih opravilih.

Med tim je njegovo telo toliko oslabelo, da je spoznal, njegovo živlenje gre h koncu. Torej se napoti u svoj samostan, obiše naj poprej cerkvo, pade pred altarjem na svoj obraz; po precej dolgi molitvi vstane rekoč: „Gospod! zahvalim te. Tu je počivališe moje.“ Na svetek Marie vnebovzetja je slednokrat pridgal, pa tako govorno, da so se vsi čudili. Pridši iz pridišnice čuti merzlico in spozna oznanovavko bližne smerti. Sledne dni je opominjal svoje brate, pobožno zdihoval k Bogu in presveti Materi, obžaloval svoje grehe in priserčno želel priti pred obličje božje.

Prijemši s naj večoj pobožnostjo sv. zakramente, je prosil, naj se mu spokorni psalmi in litanie vsih svetnikov molijo. Pridši do besed: „Mi grešniki, prosimo te, vsliši nas!“ se ves zamaknjen, nič več ne zavé, in zdelo se je, da je svojo dušo že izdehnil.

U tem stanu je bil tri ure. Potem ga pokliče na glas eden prijatelov; svetnik se prebudi kakor iz globokega spanja, pa pripoveduje, kako strašno se je bojeval s peklenskim duhom; kako mu je te njegove storjene grehe očital, in ga skušal na božjo milost obupati. Alj kedar so skušnjave in boj naj hujše bile, se mu prikaže Mati božja, ga nevarnosti otme, in mu krono pokaže, ki u nebesah njega čaka. Ko je vse to pripovedal, poželi svojo knjigo, to je, podobo križanega, jo pritisne terdno na svoje persa, navzdigne vesel zahvalno pesem Caharia, potem pak 30 psalm: „U tebe zaupam o Gospod!“ Pri besedah: „U tvoje roke izročim svojo dušo,“ pogleda še enkrat svojega križa-

nega, in dokonča svojo čudodelno življenje u osmini vnebovzetja Marie leta po Kr. 1285.

Nauk in posnema.

1. Sv. Filip Benici je moral pred svojoj smertjo se hudo bojevati. Hudič mu je njegove, če ravno lehke in zadosti že spokorjene grehe očital, in ga je skušal u obupanje spraviti. Ako se to godi na zelenem lesu, kaj še le bo na suhem? Kakšen boj še le čaka grešnika, ki u svojem življenju brez skerbi u en dan greši, in na nikakšo pravo pokoro ne misli? Je hudič sv. Filipu lehke grehe ojstro očital, in ga s tim tako strašil, kako še bo le strašil tistega, kteremu mnogo težkih, morebiti nikdar prav spovedanih grehov po pravici očitati zamore? Je hudič se podstopil tako svetiga moža na obupanje skušati, koliko bolj bo njega na obupanje skušal, ki je u svojem življenju tolikobart in prederzno na milost božjo grešil, in naj težeje grehe kakor vodo požiral? Oh spoznaj grešnik in uči se, da hudiču nikdar upati ne smeš. Kedar te napeljuje u greh, ti dela vse lehko, ti pravi le od milosti božje, rekoč: saj se lehko tega spoveš. Bog je milostiv, lehko ti bo to odpustil. Alj ob smertni uri napne drugo struno, in ti predstavlja od ene strani strašno hudobijo in težo greha, od druge strani ojstro pravico božjo, te u obupanje pripraviti. Zatorej mu nikar ne upaj, si prav živo predstavljaj težo greha in pravico božjo, da se greha obvaruješ, alj po storjenem grehu hitro spokoriš; tako boš ob svoji smerti veselo lehko zaupal na božjo milost.

2. Sv. Benici zadobi u svojem hudem boju očevidno pomoč od Matere božje, ona prežene hudiča, reši svojega služavnika iz nevarnosti, in mu pokaže venec večne dike, ki mu je u nebesah pripravlen. Tako je ta blagomila mati plačala pobožnost svojega zvestega služavnika. Želiš enako pomoč Marie nekdaj zadobiti, bodi vsikdar njeni prav sinovsko pobožen služavnik. Prosi jo večkrat in priserčno, naj ti zadobi od Boga milost proti vsim skušnjavam hudičevim možko bojevati se, že zdaj u življenji, pa tudi ob smertni uri. Vslišala bo tvojo molitvo in ti pomagala. „Hudi duhovi,“ govori Tomaž Kempenčan, „se bojé kraljice nebeške, in kmalo bežé, ko čujejo njeno ime.“ In sv. Bonaventura govori: „Vidni neprijateli se dobro vredjene vojske tako ne bojé, ko peklenski duhovi imena Marie.“

Molitva.

Bog! kteri si po sv. Filipu spoznovavcu svojem nam izversten ponižnosti izgled dodelil, daj služavnikom svojim, njega nasledovaje srečo sveta zaničevati, in le nebeško vsikdar iskati. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Jarnej, apostol.

Od sv. apostola Jarneja iz sv. evangelia vémo, da ga je Kristus naš Gospod vzel u število izvoljenih mož, ktere je apostole imenoval, in jih k spreobernenju celega sveta izbral. S drugimi apostoli je tudi sv. Jarnej našega Zveličarja vedno spremljal, da bi u njegovem božjem nauku popolnoma podučen, potem tudi nevernim narodom nauk Jezusov oznanoval. Ni dvomiti, da je enako drugim apostolom sv. evangeli neutrudeno, goreče pridgoval, mnogo čudežev storil, brez števila nevernikov za Kristusa pridobil, in po mnogem preganjanji svoje življenje ko mučenik sklenil. Kar še posebniga u življenju sv. Jarneja pri verjetnih zgodopiscih najdemo, je to:

Sveti apostoli prijemši sv. Duha se po vsem svetu razidejo, nauk Jezusa Kristusa oznanovat. Sv. Jarneju je bila juterna India s drugimi sosednimi kraji odločena. S mnogimi velikimi težavami se napoti u ove dežele, prehodi mesta, vesi in terge, in povsod mnogo malikovavcev spreoberne. Mašnikov in dušnih pastirjev tim novim kristianom zapustivši se dalej napoti u veliko Armenio. Pride u glavno mesto ove dežele, in gre naj prej u naj veči malikovavski tempel, u katerem so Astaroto častili in molili. Tukaj najde mnogo slepih, šantavih, gluhih in drugih bolnikov, ki so tega svojega malika za zdravje na pomoč klicali.

Hudič je iz kipa tega malika odgovoril jim, ki so ga za kaj vprašali; alj od te dobe, ko sv. apostol u njegov tempel stopi, je omolknil, in ni besedice več spregovoril. Armencom se to molčanje kaj posebnega, celo nezapopadlivega zdi. Za tega del poprašajo druzega malika u nekem drugem tempelnu, kaj je krivo tega molčanja? Hudič odgovori iz malikovega kipa: Jarnej, apostol pravega Boga je tega kriv, in meni se bo ravno taka zgodila, če ov apostol u moj tempel pride. Malikovavski popi želijo zdaj zvedeti, kdo je te apostol, na čem ga imajo spoznati? Hudič ga na drobno popiše, pristavši, da stokrat po dné, in stokrat po noči klečé moli. Malikovavski služavniki nemudoma sv. apostola iskati začnejo, ter ga poslednič najdejo, ko ravno hudega duha iz obsedeniga človeka izganja; zakaj peklenski duh je na glas kričal, da molitva Jarnejeva ga terpinči in sili odstopiti. Spoznavši sv. apostola se začnejo malikovavski služavniki posvetovati, kaj bi s njim počeli?

Med tim kralj Polimi, ki je imel hčer tudi od hudega duha obsedeno, sliši rešenje unega človeka, od kojega smo zgorej govorili, in pošle po sv. apostola s ponižno prošnjo, naj pride k njemu, in njegovo ljubo hčer hudega duha reši. Jarnej opravi kratko molitvo, vkaže hudiču na ime Jezusa Kristusa iz obsedene se pobrati; in pri tej priči je hudič izbežal iz nje. Kako neizmerno je bilo veselje kralja in celega dvora, kako veliko je bilo stermenje celega mesta! Kralj hoče u zahvalo sv. apostolu brez števila denarjev in drugih darov dati; Jarnej pa ne vzeme ničesar rekoč: „Nisim prišel iskat zlata alj srebra, temuč dušek spoznanju prave vére spreobračat in u večno zveličanje spravljat.“ Zdaj začne pred kraljem in drugimi nazočimi govoriti od edino pravega Boga, razloživši jim, kako je edinorojen Sin božji s svojim terplenjem in smertjo ljudi odrešil. Na to jih zaroti, da bogovi, katere je kralj s ljudstvom vred do sih mal molil, so sami lažnivi bogovi, nič drugega ko peklenski duhovi; to jim popričati se ponudi, hudiča samega iz njegovih malikov do zdaj govorivšega prisiliti, da mora očitno to spoznati. Kralju ta ponudba dopade; torej gre drugi dan s celim svojim dvoram u malikovavski tempel. Sv. Jarnej pride tudi taj, zaroti malika Astaroto na ime Jezusa Kristusa očitno povedati, kdo da je. Hudič začne strahovito jojmenckovati; slednič pa po božji oblasti primoran spozná, da je on eden izmed peklenskih duhov, ki je kralja in vso ljudstvo dosihmal gerdo goljufal. Ni jih več kakor edini pravi Bog, in ta je tisti, kojega Jarnej njegov apostol oznanuje. Vsi pričejoči osupnjeni eden drugega pogledavajo, in ne vejo, kaj bi rekli, ne kaj bi si mislili. Sv. apostol

vkaže na dalje hudiču, da ima pri tej priči bežati iz vsih malikov, in vse malike po celem mesti porušiti. Hudič mora vbogati; u tem hipi se na tla porušijo in se na kose zdrobijo. Kralj dovolj prepričan, da sv. Jarnej je oznanovavec resnice, se da s svojoj ženoj in s decoj u keršanski véri podučiti in kerstiti. Po izgledu kralja storé dvorni in skorej vsi stanovniki glavnega mesta, potem še dvanajst pervih mest dežele. Tako veliko čredo novih kristianov u pravi véri ohraniti, je bilo mnogo mašnikov treba; kar sv. apostol vse oskerbi.

Po tej slavni zmagi sv. evangelia malikovavski popi skorej sami u svojih blodnjah terdovratni ostanejo. Vidivši, da so po prepadlih malikih od vsih ljudi zaničevani in zasramovani, mislijo na vse načine, kako bi nad svetim apostolom si jezo ohladili. Ker jim je vse spodletelo, se slednič obernejo na kraljevega brata Astiaga, kteri je u drugem deli Armenie oblastoval. Njemu zatožijo sv. Jarneja kot sovražnika in puntarja dežele, ki je celo kralja s njegovim dvorom vred gerdo ogoljufal, ter hoče staro molenje bogov popolnoma zatreti. Astiages, malikovavstvu do nespameti vdán, sklene bogom storjeno razžalenje naj strašneje maševati. Pozove sv. apostola pred se, kakor bi hotel njegove nauke poslušati. Ko pride pred njega, mu zaproti Astiages naj grozovitniše muke in naj strašnejo smert, ako pri ti priči deržavnim bogom ne daruje. Sv. apostol hoče kralju lažnivost bogov dokazati; alj okrûtnik noče tega ne slišati, ne vedeti; timveč grozovito vkaže apostola živega iz kože djati, in ga tako počasi, pak vendar med naj hujimi bolečinami umoriti.

Trinogi storijo po zapovedi, in sv. apostola živega ogolijo. Med tim nečlovečjim terpinčenjem svetnik vendar ne nehá Boga hvaliti in pravo vero oznanovati. Bog ga čudoma ohrani tako dolgo pri živlenju, da mu celo kožo oderejo. Ker pa vendar ne henja pravega Boga oznanovati, vkaže okrûtnik ga ob glavo djati. Alj Bog je očevidno kaznil okrûtnika kakor tudi malikovavske pope, ki so ga na takšno grozovitost našuntali; zakaj vsi so bili od hudih duhov obsedeni, trideset dni strahovito terpinčeni, in slednič zadavljeni. Sv. truplo mučenikovo so kristiani u svinčesto rako položili, in prečastito pokopali. Truplo je potlej po čudoviti previdnosti božji na otok Lipari prišlo. Od tod se te sv. zaklad u Benevent, poslednič za cesarja Otona III. u Rim prenese, kder je še dan današen u naj vekši časti.

Nauk in posnema.

1. Jarnej sv. apostol je stokrat po dne in stokrat po noči kleče Boga molil. Apostol je toliko molil, ki je s tolikimi sv. opravki preobložen, ki je u svojem djanju in nehanju posebne pomoči božje si svest bil. Ti nimaš toliko dela; tudi pomoči božje si nisi nikakor svest; vendar pa tako redkoma u molitvi k Bogu pribežiš! Odkod to? Ti si morebiti eden izmed unih mlačnih bogapozablenih kristianov, ki zjutrej in zvečer na molitvo ne zmislijo; temuč kakor neumna živina zjutrej vstanejo in zvečer se uležejo. Čez dan kaj pomoliti ti še na misel ne pride. Ali se to pravi, ne rečem keršansko, temuč le človeško in razumno živeti? Kaj boš prihodnič storil? Ne tirjam, da po dne in po noči stokrat kleče moliš; vendar ti svetujem, da bolj pogostoma alj saj bolj pobožno moliš, ko dosihmal. Pred vsim ne opušaj zjutrej in zvečer goreče, in kleče svojega Boga moliti. Hočeš pa u časi to molitvo opustiti, opusti jo takšen dan, ko nisi nobene dobrote od Boga prijel. Kdaj pa bo tisti dan? Gotovo nikdar, dokler živiš; zakaj ni ga dneva, ko bi ti ne zabredel u mnogotere telesne in dušne nevarnosti, u katerih ti je pomoči božje resnično potreba. Zatorej je tudi dolžnost, da že zjutraj u molitvi za ovo pomoč božjo prosiš. Ni ga dneva, da bi ti raznih milosti na telesi in duši od Boga ne prijel; kaj si bolj dolžen, ko Boga zvečer za te dobrote zahvaliti? — Kakor po dne, ravno tako malo si čez noč si svest pred zalezovanjem hudega duha, pred zalezovanjem ljudi; — zatorej ti je tudi po noči božje obrambe treba, kakor po dne; kako pa se hočeš na božjo obrambo zanašati, ako za njo ne prosiš? „Zjutrej vstanemo,“ pravi sv. Peter Krizolog, „in ne vemo, kaj se nam bo čez dan pripetilo; cel dan živimo u samih nevarnostih; zakaj tedaj nočemo Gospod Boga na pomoč klicati?“ Moli od vsih dob zjutrej in zvečer, kakor tudi čez dan med delom. Poslušaj besede sv. Laurenca Justiniana: „Nič ni tako močnega, hudobo naših sovražnikov zatreti, ko stanovitna molitva.“ Ker pa druge opravila ne dopustijo, da bi neprenehoma molili, moramo med delom kaj moliti. Glasno sicer k Bogu kliče, kdor dobre dela dopernaša, če ravno jezik njegov ne govori; moramo si vendar prizadeti, da saj o začetku vsakega dela svojo molitvo k Bogu pošlemo. Kakor vojšak brez orožja na boriše priti ne sme, tako tudi kristian ne sme kaj početi prej, da je s molitvoj oborožen. Če od doma greš, molitva s teboj pojdi; se domu poverneš, te molitva naj spremi. Tvojo telo naj počivat ne gre, preden si opravil svojo molitvo.

2. Sv. Jarnej se da rajši živega ogoliti, kakor bi malikovaje Boga žalil. Muka je bila nečlovečja, bolečine neizrečeno grozne; alj vse muke in bolečine so imele konec; davno so že minule. Bi drugač bil storil, Boga bil žalil, lehko bi bil tej veliki muki ušel, alj ako bi potem bil umerl, bi bil moral mesto tistih muk še hujše bolečine in sicer brez konca terpeti, kakor uni

okrutnik in malikovavski popi, ki so krivi bili, da je sv. Jarnej mučen bil. Ovi so na tem svetu trideset dni terpeli, u peklu že čez tisuč (tauzent) let terpijo, in to terplenje bo naprej skoz celo večnost terpelo. Povej mi zdaj: ako bi ti na izvoljo dano bilo, da bi alj s svetim apostolam, alj s malikovavskimi popi terpeti moral, s kom bi hotel rajši terpeti? Mislim, gotovo rajši s sv. apostolom; zakaj ovemu terplenju bi vendar prej konec bil; naj bi tudi kakor hoče bridko bilo, bilo bi vendar majhno gledé peklenskega terplenja. Zdaj te še pa dalej vprašam: zakaj si pa Boga tolikobart žalil, ko se vendar nobenega terplenja nisi bati imel? Zakaj si svojevoljno u očevidno nevarnost šel, u tako grozno, večno peklensko terplenje pahnjen biti? Oh! prijatel moj, na to nisi zmislil, nisi premislil, kakšno terplenje, muke in bolečine grešnika u pekli čakajo. Imej prihodnič to prav za resnico na mislih, gotovo ne boš grešil, in peklu boš ušel. Večkratni pekla spomin nam silno pomaga peklu uiti; kakor nasproti pozablenje pekla u velike grehe, iz teh pa celo u pekel mnogega pahne. Sv. Krizostom od bogatega požertnika tako le piše: „Bi ta bogatin bil mislil na peklenski ogenj, bi gotovo ne bil grešil; ker ga pa nikdar ni u mislih imel, je grešil, in je u njega padel.“ Zatorej prosim, misli na pekel!

Molitva.

Vsemogočni večni Bog! kteri si ta dan zavoljo goda sv. Jarneja svojega apostola s častitlivim in sv. veseljem napolnil; daj, prosimo, svoji cerkvi ljubiti, kar je veroval, in oznanovati, kar je učil. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XXV. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Ljudevit, kralj Francozki.

Ljudevit IX., kralj francozki, naj lepši izgled kreposti, je bil rojen u mesti Poissy (Poasi) leta po K. r. 1215. Zgodaj že mu je umerl njegov oče Ljudevit VIII. Blanka, njegova mati, silno bogaboječa in modra gospa dá svojega dvanajstletniga Ljudevita u mesti Reims za kralja pomaziliti; vendar ostane ona sama oskerbnica in varohinja njegova. Ta bogaboječa kraljica je Ljudevita pobožno odgojila, dobro prepričana, da le pobožnost zamore osrečiti celo kraljevino. Od mladih nog ga je učila bogaboječe živeti in greh sovražiti. Večkrat mu je rekla: „Ljubi sinko moj! rajši bi te vidla mertviga, nego da mi smerten greh storiš.“ Te pomenlive besede mlademu Ljudevitu tako globoko u serce segnejo, da se je greha vsikdar več bal ko smerti in vsih drugih nesreč. Kakor svoje vesti nikdar s ni-

ednim težkim grehom omadežil ni, ravno tako je tudi druge učil se greha bati. Vidiv nekdaj gobavega človeka, vpraša edniga svojih dvoranikov: jeli bi rajši gobav bil, alj pa en smertni greh storil? Dvoranik odgovori, da bi rajši sto grehov na duši kakor pa gobe na svojem trupli imel. Sv. kralj ostermi takšega odgovora, in reče sila nejevoljen: „Zares, ti ne veš, kaj se reče u jezi božji živeti. Vedi tedaj: smertniga greha se moramo več bati, kakor vsakiga zla na sveti.“

Kakor hudo je sv. Ljudevit pregreho sovražil, tako goreče je včinjal tudi dobre dela in kreposti. Vsak dan je bil pri sveti maši s naj večim poštovanjem. Pri svojih dvoranikih in slugih ni terpel kaj nedostojnega. Vsak dan je imel za molitvo odločene ure. Milost svetiga kersta in keršanske vere mu je več veljala, ko vsa čast francozkega kralja; zato se je od svojega kerstniga mesta po navadi Ljudevit Poasinski imenoval. Njegova vera je bila tako terdna, da, ko mu povedó, da zamore Jezusa Kristusa kot ljubeznivo dete u podobi kruha videti, odgovori: „Jaz verujem, da je Kristus naš Gospod u svetem zakramenti rešniga Telesa resnično nazočen; to verujem tako terdno, da mi ni treba s očmi videti.“ Svete košice svetnikov je visoko častil. Carigradski cesar Konštantin mu pošle ternjevo krono Kristusovo za dar. Ljudevit gre s celim svojim dvoram in duhovšino pet mil naproti, in sprevodi krono s gorečo pobožnostjo do Pariza. Bos in razoglav nese on sam ti sveti zaklad do cerkve device Marie, odtod u kapelo

svetiga Miklauža, kder so ti svet ostanek s dostojnim poštovanjem priložili. Samemu sebi je bil tako ojster, da boš težko pri menihih tako ojstro življenje najšel. Skorej vsak dan je spokorno resovino na svojem životi nosil. Postil se je vsak petek, in cel adventni čas. Štiridesetdanski post je deržal vestno. Lov, riblenje in glediše ga je u mladih letah posebno veselilo; alj od svojega petnajstega leta je Bogu daroval vse te veselice, ktere bi brez vsega greha lehko bil užival, da je za molitvo in vladne opravila tim več časa pridobil. Vbogim je bil tako mili pomočnik, da je ne samo čuda mnogo u Boga ime jim delil, temuč jih tudi u njih bolezni obiskaval, vsako saboto nekterim izmed njih noge vmil, vsak dan sto in dvajset na svojem dvori preživel, in vsakobart tri siromake k svoji mizi poklical, kterim je pri obedi stregel. Neki dvoraniki so rekli, da je to nepristojno za kralja; on pa reče ednemu izmed njih: „U vbogih spoznam in poštujem Kristusa Gospoda, ki je rekel: Kar ste ednemu naj manjših učinili, ste meni učenili.“ — Drugokrat je rekel: „Vbogi morajo spoterpežlivostjo si nebesa pridobiti, bogati pa s milošnjo.“ Sila mnogo bolenišnic je utemelil za siromake, še več pa je pozidal cerkev in samostanov Bogu na čast in dušam u zveličanje.

Sv. Ljudevit je pa tudi goreče skerbel za blažnost dežele, je branil pravo, sveto cerkvo, in je bil svojim podložnikom pravičen vladar. Ojstro je vkazal: vsi uradniki morajo marlivo in urno vsakemu po pravici prisoditi in za njegove podložnike, koliko mogoče, skerbeti. Kteri so se pregrešili zoper to postavo, so bili kaznovani. Vsak teden je dva dni odločil, da je vsak tudi naj vbožneji, naj nižji pred kralja priti in se njemu pritožiti smel. Grehe in hudobije, ktere odvračajo blagoslov božji, in jezo božjo nad vso deželo nakoplejo, je želel popolnoma zatreti. Zato vkaže, da vsakemu bogokletcu mora rabel znamenje užgati. Za plemenitaša, ki je bogokletstva presvedočen bil, prosijo, naj mu milost podeli; sv. kralj ga ni pomilostil, rekoč: „Samemu sebi si dam ustnice s žerečim železom prebosti, ako s tim zamorem zatreti bogokletstvo u mojem kraljestvi.“ — Viteško je premagal kraljestva sovražnike, goreče je branil pravico in zatiral hudobije. Vsemu svetu je ti viteški kakor bogaboječi kralj pokazal, da pobožnost se prav lepo s viteštvom sdružiti da. Albigenze, naj hujše zopernike deržave in cerkve je srečno in popolnoma zmagal. Nektere puntarske podložnike, ki so kmali začetkoma od nekod s veliko močjo podpirani se zoper kralja bojevali, je k pokoršini

pripravil. Te in mnoge druge slavne zmage so Ljudevitu tudi pri drugih kraljih poštovanje in strah pripravile.

Svojo gorečost za pravo cerkvo in svojo serčnost pa je kralj s tim naj bolj pokazal, da je drugokrat križarsko vojsko u svete dežele peljal stiskanim kristianom na pomoč; čeravno ni perva ne druga vojska srečna bila. Perva vojska je bila začetkoma jako srečna; alj po neizvedlivih sodbah božjih naj veči del vojske razne bolezni pomorijo; sv. kralj sam pride Saracenom (Turkom) u pest, ki ga u sužnost odpeljajo. U bridki sužnosti je sv. kralj tako poterpežliv, da se divjaki silno čudijo. Dragovoljno se je volji božji povdal, ne trohice se pritožil. Svoje navadne molitve, post in druge bogoljubne vadbe je u ječi ravno tako marlivo opravlal, ko u Parizi na svojem kraljevem gradi. Poslednič je bil osvoboden, alj pod terdimi pogodbami: 800,000 zlatov mora odkupšine plačati, pridoblene mesta Turkom prepustiti in na deset let mir skleniti. Osvoboden je kralj še nekaj časa u sveti deželi ostal, je obiskal svete kraje s naj večoj pobožnostjo, odkupil mnogo jetnikov, vbogaime mnogo med siromake razdelil, in mesta uterdil, ktere so kristiani še imeli. Med tim umerje u Parizi sv. kraljica, njegova mati. To slišav se Ljudevit kmalo u svojo deželo poverne.

Čez nekaj let se zvé, da Turki kristiane u juternih deželah huje ko kdaj stiskajo. Sv. kralj počne še edno vojsko, da bi nevsmileno preganjanim kristianom pómogel. Začetek je srečen, alj konec je bil žalosten. Vročina je neizmerna, zdrave vode pomanjkuje, živež na pol segnije. Strašna kuga iz tega nastane. Vsak dan jih čuda pomerje, med jimi tudi sin sv. kralja. Poslednič napade bolezen tudi kralja. To ga ni ustrašilo; pripravljal se je na smert s gorečo molitvo, pobožno prijemši svete zakramente. Svojemu sinu nasledniku, kojega je tudi pri sebi imel, sporoči ustmeno in pismeno naj lepše nauke, u katerih je prava keršanska in kraljevska modrost. Nič drugega ni poslušal ne govoril, kakor od Boga, kateremu se popolnoma izroči. Prosil še je poslednič, naj mu spokorno rêsovino oblečejo, in ga u posteljo s pepelom potroseno položijo. Ko to storijo, prime podobo križanega Jezusa, ga poljubi, moli tri božje kreposti, in umerje leta po K. r. 1270 u svojem 55. letu. Njegove posledne besede so bile: „U hišo tvojo bom šel, molil te bom u tvojem sv. templi, tvoje ime bom častil o Gospod.“

Nauk in posnema.

Koliko lepih kreposti najdemo u življenji tega preslavnega kralja! Naj ti razložim le dve resnici:

1. „Zares ti ne veš, kaj se reče u jezi božji živeti. Vedi tedaj: smertniga greha se moramo več bati, nego vsakega zla na sveti," je rekel sv. Ljudevit. Uči se iz tega, kako dobro je spoznal in kako je sovražil vsako pregreho. Njegova sv. mati ga je tako sveto odgojila, kajti mu je večkrat rekla, da bi ga rajši videla mertviga, kakor s težkim grehom omadežaniga. S tim ga je učila, da se je greha več ko smerti bati. O da bi vsi stariši svoji deci od mladih nog tako na serce govorili! O da bi vsi ljudje to resnico popolnoma dobro spoznali, in po njej živeli! Alj večdel ne spoznajo in nočejo spoznati, kakšna hudobija je greh; za tega del tako lehkomiselno grešijo, in greha ne porajtajo; dokler vendar za gotovo vemo, da je greh naj večje zlo na sveti. Nobeno zlo človeku toliko škodvati ne zamore na duši in telesi, ko ravno greh. Ako bi greh nič drugega ne škodoval, ko da po jem milost in prijatelstvo božje zgubimo, ima že to od greha nas vračati. Ti malo porajtaš na to, kajti ne veš, kaj je u jezi božji živeti, alj vsemogočnega Boga za svojega sovražnika imeti. Naj veča nesreča pogublenih je, da je Bog njihov sovražnik; zakaj odtod je vse njih strašno terplenje. Zakaj tako malo porajtaš na jezo božjo? Zakaj si jo tako lehkomiselno s težkim grehom nakapleš? Zakaj u jezi božji tako dolgo ostaneš, in si nič ne prizadeneš, da bi se s Bogom spravil? — Prosi vendar danes Boga prav ponižno, naj ti podeli dobro spoznati hudobijo vsakega greha. Ako spoznaš hudobijo pregrehe, boš jo tudi živo sovražil, in brez odloga se spokoril.

2. Lov, riblenje, gledišče je Ljudevita u mladih letah posebno veselilo; alj od svojega petnajstega leta je Bogu daroval vse te veselice, ktere bi brez vsega greha lehko bil užival. — Zares, to je veča krepost, kakor si neki misli. Brez greha bi bil slobodno užival te veselice, alj premagal se je, iz svetiga namena. Tako delajo služavniki božji in pravi spokorniki. Anajo se ne samo prepovedanih, nego večkrat tudi dopušenih veselic, in jih Bogu darujejo za dopadliv dar. Vem, da se ti večkrat priložnost narajma, Bogu kako veselje darovati; nikar ne opusti takih priložnosti. Bolj ti je treba, ko svetemu kralju Ljudevitu, kajti pogosto, ko si grešil, si užival prepovedane veselice. „Kdor se spomni, govori sv. Gregor papež, da je užival prepovedane radosti in veselice, naj se tudi dopušenih veselic večkrat zogne, da s tim svojemu Stvarniku nekaj zadosti."

Molitva.

Bog, ki si blaženiga Ljudevita spoznovavca svojega iz zemeljskiga kraljestva u čast nebeškiga kraljestva preselil: po njegovih, prosimo, zaslugah

in prošnji nam dodeli, da postanemo tovarši kralja kraljov Jezusa Kristusa, Sina tvojega, kteri s teboj živi in kraljuje u edinosti svetiga Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXVI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Umbelina, spokornica.

Sv. Umbelina je bila sv. Bernarda sestra, rojena u letu 1092. Njena bogaboječa mati Aleta jo je kot svoje druge otroke keršansko učila Boga iz vse duše ljubiti, in njemu popolnoma služiti; pa dobra mati ji prehitro umerje. Umbelina je še mala ostala brez materne pomoči, in je s časom opešala. Ni bila razujzdana; alj po navadi mnogo mladih u svoje telo zaljublena, je preveč skerbela za svojo lepoto, za svet in za svetne reči. Podobna ni bila nič sv. Bernardu in drugim sv. bratom; pa Bog jo je nekej časa pustil po svoji volji živeti, da bi jo skušnja zučila, kako prazno je u svet upati in njemu služiti. Umbelina je bila mlada in bogata. Te dvé močni skušnjavi ste jo u pozablivosti božji zaderževale. Njeni sv. bratje so šli u samostan, in nji zapustijo vso svojo veliko premoženje; ona pa drugega ne misli, ko svet in njegove dobrote vživati; se omoži s imenitnim, bogatim mladenčem in nji ni drugega mar, ko po svojej volji živeti. Zgublena ovca je bila; alj ljubi pastir Jezus jo k svojej službi pokliče.

Sv. Bernard in njegovi bogaboječi bratje zvedó slabo živlenje svoje sestre Umbeline. Silno so žalostni; noč in dan prosijo Boga, naj jo spreoberne; in to so tudi dosegli. Poda se Umbelina u samoto Klaraval, pa njenega prihoda niso njeni bratje veseli, ko zvejo, da u veliki družbi in polna ničemernosti pride. Sv. Bernard ni hotel ne govoriti s njoj, ne videti jo; drugi bratje storijo ravno tako. Andrej, eden njenih bratov, ki je u potrebnem opravku ravno mimo nje šel, jo ojstro posvari, rekoč: „Ti ne poznaš Jezusove ponižnosti, in vse tvoje prevzetne oblačila niso drugega ko mreža gnusobe.“ To izgovori, in berž dalje gre. Umbelina od vsega tega u serci presunjena se na ves glas razjoče, rekoč: „Zares, velika grešnica sim; pa Jezus Kristus je umerl za grešnike. Da Bernard zaničuje moje ničemerno telo, je pravično; pa božjemu služavniku se ne spodobi moje duše zaničevati. Naj pride, naj mi zapove; vbogala ga

bom u vsem.“ Sv. Bernard in njegovi bratje, zvedši njeno govorjenje, grejo k svoji sestri, jo prijazno učijo, in goreče opominajo, naj začne drugač živeti in pokoriti se. Sv. Bernard ji slednič reče: „Ker si omožena, in se ne smeš od moža ločiti: opusti saj vso ničemernost in vse veselje svetá, živi ponižno, samotno in bogáboječe, ko se spodobi keršanski gospej, in ko so živeli naša bogáboječa mati Aleta.“ Umbelina terdno obljubi vse to dopolniti. Bratje nad njoj veseli ji vse dobro vošijo, in potem grejo Boga goreče prosit, naj ji moč in stanovitnost da.

Umbelina vsa žalostna, pa tudi poveseljena pride domú, in stori vse, kar ji je sv. Bernard ukazal. Ponižno oblečena je u samoti rada živela, dolgo molila, se pogosto postila, in u vsih rečeh ponižna, skerbna kristiana bila. Vsak se je nad toj mladoj, bogatoj gospoj čudil; tudi njeni mož se ni malo čudil nad njenim naglim spreobernenjem. On je bil tega vesel, in Boga hvali. U pokorjenju, u molitvi, u solzah in u vsih dobrih delih je neprenehoma Umbelina Bogu služila, in ob kratkem posebna božja služavnica postala. Sv. Bernard in njeni bogáboječi bratje so bili njenega sv. živlenja jako veseli, in ko je sedemnajst let u stanoviti pokori živela, je zbolela. Sv. Bernard to zvedši, hiti k njej, jo lepo uči u božjo milost, u zasluženje Jezusovo upati; in zraven njega je mirno umerla, 50 let stara, leta 1141.

Nauk in posnema.

1. Sv. Umbelina, mlada, zdrava, bogata, u sebe in u svet zaljublena, ni vedela, kako daleč je bila zajšla. Sv. Bernard jo je priserčno ljubil, jo obžaloval, in molil za njo; vendar jo je iz ljubezni do njene slepe duše zaničeval; ravno tako njeni drugi bratje. Od njih zaničevana je spoznala, obžalovala in opustila svoje grehe. Terdoba sv. Bernarda se je zdela nesmilena, pa je bila usmilena in iz čiste ljubezni. To te uči ravno tako delati s grešniki, kedar je priložno in dobro. Le varuj se, grešnike iz napuha zaničevati, ker to nikdar ni dopušeno; zaničuj jih iz ljubezni, kolikor je prav, da se sramujejo, svoje grehe spoznajo, in tajiste opustijo. Ta modra ojstrost in to pametno zaničevanje naj bo le od zunaj; v serci bodi ponižen in usmilen, ker si tudi ti grešnik. Od sv. Bernarda se lehko tega naučiš. On je svojo ničemerno sestro, da bi jo ponižal, iz ljubezni zaničeval, je iz ljubezni za njen

spreobernenje molil, in po njenem spreobernenju iz ljubezni Boga hvalil. Samuel prerok te tudi tega uči. Kralju Saulu je grešno nepokoršino očital, ga ojstro svaril, pa tudi goreče prosil za njegovo spreobernenje.

2. Ne bodi s hudobnim prijatel; če ne, jim boš hitro enak. Pri kužnih bolnikih se njih bolezni lehko nalezeš, če ravno se bojiš; pri slabih se njih hudobije lehko navzameš, če ravno nočeš, ker se tvoja duša nevidno alj nečutno spridi; s časom zgine strah božji, in ne boš vedel, kako in kdaj njim enak postaneš. Če razujzdani u pričo tebe grešno govorijo, posvari jih; če te na greh napeljujejo, odreci jim ojstro; ne vdeleži se njih greha ne s smehom, ne s besedoj, ne drugači. Od očitnih grešnikov se očitno loči, pa prosi Boga za njih poboljšanje. Če te zaničujejo, ker nočeš njih grehov, njih norosti deležen biti, zaničuj njih grešno zaničevanje. Sv. Joanez uči: „Ako ima kdo zapeliv nauk, ga nikar u hišo ne vzemite, tudi ne pozdravite ga.“ Ljubeznivi Joanez je ljubezen vedno zapovedval; pa tudi to je iz ljubezni zapovedal, da svojo dušo ohraniš nedolžno, in grešnikom pomagaš poboljšati se.

Poreče: „Če tako delam, me hudobni zaničujejo in preganjajo.“ Ta tvoj izgovor te ne opraviči, temuč razodene slabost tvoje mehke duše. Povej, ti je škoda alj dobiček, če si od hudobnih zaničevan? Če se njihovemu razujzdanju možko ustavljaš, pomagaš svoji in njihovi duši; če pa u njihovo hudobijo dovoliš, grešiš, in njim prederznost daš hudobniši biti. Ne moreš biti s njimi in s Bogam prijatel; le verjemi, da ne ljubiš Boga, ako se zaničevanja hudobnih bojiš. Taki, ki druzega ne vedó govoriti, ko od nečistosti alj zoper bližnega, bi se hitro poboljšali, ako bi zasluženo zaničevanje prejemali. Ljubi Boga, sovraži greh, in se ne boj delati po prijetih naukih. „Vsi, kteri hočejo pobožno živeti u Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli,“ pravi sv. Paul. Ako se tedaj zaničevanja alj preganjanja bojiš, ne moreš u Kristusu Jezusu pravično živeti, ker se hudobnih bolj bojiš ko Boga.

Molitva.

O Jezus! odpusti mi mojo veliko slabost, ozdravi mojo maloserčno dušo, in daj mi ljubeznivo pa serčno modrost, da bom vedel s svojim bližnjim prav ravnati k svojemu in njegovemu izveličanju, po prošnji sv. Umbeline. Amen.

Denašen dan se obhaja spomin sv. Adriana, mučenika, ki je bil sin cesarja Valeriana Proba, u Sremu na Slavonskem rojen.

XXVII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Jožef Kalasanc, oče pobožnih šol.

Sv. Jožef Kalasanc je bil u Španii rojen. Njegovi stariši, plemenitega rodu, so zavoljo svoje keršanske pobožnosti sloveli. Gospod Bog je dal Jožefu bister um in tako blago serce, da se je že od mladih let pregreh varoval, u koje mladina rada zaide. Po željah svojega očeta se je marlivo znanosti učil, še bolj marliv je bil u pobožnosti, kar je poglavitna dolžnost vsakega kristiana. Bežal je vsako nevarno tovaršijo, vsako grešno priložnost; strahoval je svoje meso s postom in drugimi pokorami, rad je molil, prejemal svete zakramente, je čital duhovne knige, posebno življenje svetnikov, obiskaval bolnike in zlasti pobožno častil blaženo devico Mario. Po takšnih pomočkih je ostal u strahi božjem in premagal hude skušnjave, ktere mladino od vsih strani napadajo.

Jožef je želel u cerkveni službi se popolnoma Bogu posvetiti, in zadobil od svojega očeta dovolenje, da je manjše duhovne rede prejel. Pri tej priložnosti obljubi sv. mladenč večno čistost, za ktero se je pozneje terdo bojevati moral, zakaj njegov oče ga po smerti svoje sopruge sili se oženiti, kajti je bil edini sin, po kterem bi se rod ohranil. Jožef si na vso moč prizadene očeta od te misli odvernuti; vidiv pa, da vse nič ne hašne, pomnoži svojo molitvo, in po prošnji blažene Device Boga prosi, naj mu iz te nadloge pomore, spolniti svojo obljubo. Bog ga vsliši, ter mu pošle tako hudo bolezen, da je njegovo življenje u naj veči smertni nevarnosti. U tej silni nevarnosti, ko vračniki vsi na njegovo ozdravlenje obupajo, mu oče dovoli obljubo storiti, da hoče mašnik postati, ako mu Bog sopet zdravje da. Zaobljubi se, in pri tej priči ozdravi. Ves vesel in Bogu hvaležen za to dvojno milost, da je ozdravil in mašnik biti smel, misli, kako bo svojo obljubo spolnil, in 17. decembra 1582 ga njegov škof mašnika posveti. Uzvišen u to visoko čast pomnoži sv. Jožef svoje pobožne vadbe, oznanuje besedo božjo, uči in nevtrudno spoveduje. U tih duhovskih opravilih mu je svetila učenost, in ljubezen ga je naduševala. U kratkem spoznajo njegovo zasluženje, in ga za imenitne službe izvolijo. Postane vesolni namestnik (generalvikar) Urgelskiga škofa, od kojega je bogato duhovnio in imenitno dekanio dobil.

Jožefova učenost, njegova krepost in čudovitna modrost kmali po vsej deželi slovi; tudi španski kralj Filip II. mu u mnogoterih priložnostih svoje visoko poštovanje izreče. Vsak mu je prerokoval, da bo u kratkem kakvo imenitno škofio dobil. Alj Jožef Španio zapustivši gre na božji poklic u Rim.

Njegov pervi pot je na grobje sv. apostolov Petra in Paula, da bi tam svojo pobožnost naj prej opravil. Njegova pobožnost je bila silo velika; ojstro in spokorjeno je živel, le enkrat na dan je jedel le večidel kruha; vina nikdar ni pil; po navadi je do polnoči molil in premišlaval; vsak dan je bolnike po bolnišnicah obiskaval; na svojem golem životu je nosil ojstro resovino, na ledjah železni bodeč pas. Spaval je le toliko, da je živeti zamogel, in malokdaj u postelji; večkrat je kleče spal, alj se je s glavoj naslonil na mizo, alj pa je ležal na golih tleh.

Naj imenitnej djanje, za kterega voljo je Bog svojega služavnika u Rim poklical, je bilo pobožne šole vpeljati. Svojo vitežko ljubezen do bližnega je Kalasanc pokazal že o časi pomora, ki je u Rimi iz vsih stanov nemilo mnogo ljudi pobral. Hodil je u tistih ulicah mesta od hiše do hiše, kder je kuga naj huje morila, nosil je bolnikom jesti, jim je pomagal u njih dušnih potrebah, jih je spovedaval, umirajočim je bil na pomoč; še več: nosil je sam merliče na pokopališe; edino je le želel, da bi u sredi teh del keršanske milosti dokončal svoje živlenje, ktere dela je Izveličar naš Jezus Kristus svojim vernim tako živo priporočil. Ko sv. Jožef o tej priložnosti u hiše siromakov pride, da bi jim bil na pomoč, opazi u Rimi čuda mladih revežev brez vsake odreje, brez vsega keršanskega nauka okoli blodiți, ki za tega del razujzdano živijo. Mislil je Kalasanc, temu bi se dalo pomagati, ako bi se takim šole brez plačila odkazale. Leta 1579 začne torej šolo u dveh izbah ne daleč od cerkve sv. Dorotée. Učencov je vsak dan več; zato napravi učilnice na več krajih po Rimu. Poslednič kupi u te namen neki grad blizo sv. Pantaleona za 10.000 škudov alj tolarjev. Svoje šole je imenoval pobožne šole, naj bi se že iz tega imena spoznalo, da ki u te šole hodijo, se naj ne samo znanosti, marveč tudi pobožnega živlenja učijo. Spervič sta mu pomagala dva mašnika; alj berž ga zapustita. Pozneje vzeme druge učitele po številu učencov. Da bi učitele dostojno plačeval, je potrošil vse svoje dohodke; tudi druge milodare pobožnih kristianov je na to obernul.

Po izgledi tega svetnika se še drugi pobožni mašniki s njim sdružijo, da bi naučali siromaško mladino. Sbere se tedaj družtvo svetskih mašnikov u eni isti hiši, poterjeno od papeža Klemena VIII. Glavar tega družtva predstojnik imenovan je bil Kalasanc, ki zapustivši svoje pervo stanovanje zdaj s drugimi skupej živi. Ni moč dopovedati, kako ljubezniv in ponižen je u tem bogoljubnem opravilu sv. Jožef bil. Na ceste in ulice je hodil iskat otročičev: pohlevno, ljubeznivo jih je u učilnice spravlal. U kojem razdelku je bilo naj več siromaških otrok, tam je on sam učil. Po dne je učil in druge pobožnosti včinjaval, po noči je drugim učitelom na pomoč predpise in šolske naloge k redi pripravlal. On sam je učilnico pometal in še druge priproste dela opravljal. Vbogim je daval papir, peresa, pisavno černilo, knige in vse, česar jim je za učenje potreba bilo; posebno pa je skerbel za njih duhovno podučenje. On sam je deca keršanskega nauka učil, jih je opominal, naj radi molijo, svete zakramente pogosto prejemajo, ter si je na vso moč prizadeval jih od vsake grešne nevarnosti odvernuti. On je s svojimi pomočniki po dokončanem učenji deca sprevajal na dom, da ne bi gredé na kak nevarn kraj zaišli.

Gospod je obilno blagoslovil prizadetje svojega služavnika, pobožne učilnice so lep sad obrodile, in njegova svetost je dalje bolj slovela na vse kraje. Imenitni velikaši rimski so te pobožne šole podpirali, alj od druge strani so hudobneži s zobmi škripali vidivši, da toliko dobrega te šole rodé. Po zvijačah so iskali zatreti in uničiti to bogoljubno napravo; u lažnivih pismih so ogovarjali šole in njih začetnika. Vidivši, da s lažmi kaj ne opravijo, sklenejo nasprotniki svetnika umoriti, in gotovo bi ga bili umorili, alj bi ga Bog čudovitno iz nevarnosti rešil ne bil. Tudi njegovi pomočniki ga zapustijo, nekaj zarad tolikega preganjanja, nekaj zavoljo težavnega dela, pa tudi za del pomanjkanja na živeži, ktero so morli terpeti. Vso težo začetiga dela mora Kalasanc zdaj sam nositi.

Približal pa se je čas, da je Bog to dušo u nebesa zaklical, ktera je kakor zlato u ognji težav obilno skušana se u naj lepših keršanskih krepostih dolgo vadila. Proti koncu leta 1648 svetiga moža hude bolečine na jetrah napadejo; nemila ognenca ga od znotraj suši. U svoji bolezni je vsak dan duhovne molitve molil, alj si jih je dal predmoliti, kadar sam moliti več ni mogel; vsak dan je prejel zakrament presvetiga rešniga Telesa. Bil je tako poterpežliv, da u svoji

hudi vročinski bolezni nikdar toževal ni; Gospod ga je s svojoj milostjo in nebeškim veseljem obilno krepčal. 23. dan augusta prejme zakrament presvetiga rešniga Telesa za popotnico u večnost s takoj ljubeznijo, da so vsi nazoči do solz ganjeni. Dal je svojim duhovnikom mnogo zveličnih opominov; priporočil jim, naj posebno častijo presveto Devico, in zvesti ostanejo u svojem poklicu. Dal si je terplenje Kristusovo iz evangelia brati; svoje serce in svoje oči je imel vedno obernjene u nebesa. 24. augusta zvečer prejme zakrament svetiga posledniga olja, in blagoslovi svoje duhovne sine, rekoč: „Zdaj sini moji, le pojdite u božjem imeni spat, čas je že.“ Trije vendar ostanejo pri njem. Tistemu, ki mu iz čela pôt obriše, svetnik reče: „Poterpi le, moj sin, Bog ti bo plačal, kar se s menoj trudiš.“ Drugo noč potem, ko je izrekel trikrat presladko ime: „Jezus, Maria!“ — blaženo u Gospodu zaspi, u svojem 92. leti. Neverjetno mnogo ljudstva iz vsih stanov je navrelo gledat njegovo sv. truplo. O tej priložnosti kakor tudi pozneje je Bog po mnogih čudežih razodel svetost tega svetnika. Leta 1748 18. augusta ga je papež Benedikt XIV. med blažene, leta 1767 Klemen XIII. med svetce uverstil.

Nauk in posnema.

1. Vdajmo se volji božji, ako vidimo, da hudobni alj zapeljani ljudje nam nasprotvajo u dobrem djanji, ktero smo Bogu na čast in svojemu bližnemu u zveličanje iz dobrega namena s težkim trudom začeli. To nam je večkrat lepa priložnost, da si obilno zasluženja pri Bogu pridobimo, in se vadimo ponižnosti, ljubezni in poterplivosti. Po takih zopernostih se očisti naša duša in postane Bogu dopadliva. Ako nam pa Bog dá srečno doveršiti dobro delo, ktero smo s božjoj milostjo zečeli, dajmo Bogu vso čast, pa pomislimo na besede, ktere je Jezus svojim učencom priporočil: „Ako ste vse storili, kar vam je zapovedano, recite: Nevredni hlapci smo; storili smo, kar smo storiti dolžni bili.“

2. „Kdor sprejme kterega takega otroka u mojem imeni, mene sprejme,“ govori Jezus, in mi bi ne sprejeli Jezusa u otrokih, kterih angeli u nebesah vedno gledajo obličje Očeta nebeškiga? Jezus je imel in še ima poterplenje s nami, mi pa bi s decoj ne poterpeli? — Ako se ne spreobernete in niste kakor otroci, ne pojdete u nebeško kraljestvo; veli Jezus.

Smo mi sami otroci po nauki sv. evangelia, to je: verujemo, upamo in ljubimo kakor otroci, bodemo otroke tudi radi sprejemali.

Molitva.

O Bog, kteri si po svetem Jožefu spoznovavcu svojem novo pomoč svoji cerkvi priskerbel, da bi se mladina u znanosti in pobožnosti naučala: dodeli prosimo, naj po njegovem izgledi tako živimo in učimo, da bodemo vredni večno plačilo zadobiti. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XXVIII. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Auguštin, škof in cerkveni učenik.

Sv. Auguštin, preslavni in nad vso hvalo velik cerkveni učenik se je vlegel u Afrikanskem mestu Tagaste leta po K. r. 355. Njegov oče Patrici, plemenitaš, je bil pagan, njegova mati Monika pa bogaboječa kristiana. Bil je Auguštin za vse véde in učenosti prebrisane glave. Oče ga u malikovavstvu odgoji, pobožna mati pa ga želi keršanski veri pridobiti. U mesti Kartago, kder se je govorništva izučil, ga krivoverci Maniheji zapeljejo, da u njihovo krivoverstvo prestopi. Svoje perve leta je po lastnem spoznanju u veliki svobodnosti in razujzdanosti preživel. Pred vsim pa se je

nečistim sladnostim vdal, ki so tako oblast s njim imele, da je sam mislil, njemu je nemogoče se jih iznebiti. U to revno živlenje, kakor sam piše, ga je zapeljala lenoba, igra in nemarnost njegovega očeta, ki mu je vse spregledal, brezsramni igrokazi, pri kterih je bival, in slednič grešne tovaršije. Pobožna mati ni zamudila opominati in kaznovati ga, ter je vse, kar je zamogla, storila, da bi ga od njegovih pregreh zaderžala; Auguštin se za vse to ne zmeni in se ne da opovreti u svojem grešnem živlenju.

Devet let je tako u svojih pregrehih živel, in ravno tako dolgo je sveta Monika neprestano molila in solze prelivala za zveličanje svojega sina. Bog se milostivo na njo ogleda, usliši njeno molitvo, in njene solze; — manihejska krivovera je začela Auguštinu merzeti, ko je spoznal, da nima nobene terdne podlage. Nečisto živlenje se mu začne od dné do dné bolj gnusiti, in iskal je mu s tim slovó dati, da je svoje prebivališe premenil. Zapusti mesto Kartago, kder je govorništvo s veliko slavo učil, ter se proti volji svoje matere napoti u Rim. Tu smertno zboli, in da takrat umerl ni, je pozneje zahvalil molitvi svoje sv. matere. Ker je nekaj časa u Rimu za svojega blagorečja del slovel, ga deržavni namestnik Simah pošle u Milan, kajti je Simahu cesar naročil slovečega govornika poiskati. U Milanu je živel takrat sv. škof Ambrož, preslaven zavoljo svoje svetosti in lepe govornosti. Auguštin želi se s njim soznaniti, posluša pogosto njegove pridge, vendar ne iz namena se kaj koristnega naučiti, temuč le iz vedičnosti. Hotel je namerč se prepričati, je li zares sv. škof vreden slave, ktera je zavoljo njegove lepogovornosti po vsem svetu slovela. Ta vedičnost mu je vendar cesto nadelala k spoznavi resnice. Dokler je samo na to paziti želel, kako Ambrož govori, je slišal in se naučil ob enem tudi resnice katolške vere, ter je popolnoma spoznal lažnivost manihejske krivovere. Vendar se še ni mogel odločiti, da bi spoznano resnico posnemal. Bila mu je na poti še posebno neugašena poželjivost pregrešne sladnosti. Občudoval je čisto živlenje sv. Ambroža, vendar je nemogoče mislil, ga u tem posnemati. Med tim pride tudi sv. Monika u Milan u bogoljubni skerblivosti za zveličanje svojega sina. Ona gre k sv. Ambrožu, mu odkrije celo stanje svojega Auguština, ga prosi solznih oči, naj si prizadene na vso moč, spreobernuti ga. Sv. škof jo potolaži s zaupanjem, da se bo Auguštin skorej preobernul; kar se je tudi zares potem zgodilo.

Simplician, star bogoljuben menih pripoveda nekdaj že jako nepokojnemu Auguštinu, da se je Viktorin, naj slavneji govornik u Rimu u svoji starosti kerstiti dal. Polician, Auguštinov rojak mu pripoveda spreobernitvo dveh cesarskih dvorjanov, ktera, slišavši življenje sv. Antona čitati, mahoma druga človeka postaneta, dvor zapustita, ter si izvoljita pušavsko življenje. Te in druge tim podobne povesti zbudijo velik nemir u serci Auguštinovem. Volja mu je, svoje življenje spreoberniti. Um ga prepriča, da je potreba to storiti; alj hude navade ga zaderžujejo. Od dneva do dneva je sklepal spreoberniti se; alj domišljevane težave so bile krive, da je od dneva do dneva odlašal. Slednič, ker se je nekega dne sam seboj dolgo bojeval, ker mu od ene strani hude navade pravijo, da mu ne bo mogoče čisto živeti; od druge strani mu pa krepost čistosti kakor s perstom kaže na toliko čistih devic, mladenčev, mužev in vdov, rekoč: „Ako so oní in one, zakaj bi pa ti ne?“ Začne se bridko jokati, gre u vert, se vsede pod figovo drevo, ter zdihava u globoki otožnosti k Bogu: „O Gospod! kako dolgo še jutre in jutre? in zakaj to uro ne storim konca svojemu gerdemu življenju?“ Ko tako zdihuje in žalosti ves oslablen sedí, glej! zdaj začuje na enkrat neki glas, ki mu pravi: „Tolle! lege! tolle! lege!“ to je: Vzemi! čitaj! vzemi! čitaj! Ves osupnjen vstane, vzeme naj bližej ležečo knigo, jo odpre, ter zadene kmalo na besede sv. Paula: „Kakor po dnevi pošteno hodimo, ne u požrešnosti in pijanosti, ne u nečistosti in nesramnosti, ne u kregi in nehvaležnosti.“ Več ni trebalo Auguštinu znotrajn nemir vtolažiti in dosedajn boj popolnoma skončati. Njegovo serce je bilo na enkrat spreobernjeno, in terden sklep storjen, nečistemu življenju kakor tudi krivoveri slovo dati, in skoz svet kerst u pravo cerkvo stopiti. Auguštin pri ti priči k svojej ljubeznivi, pobožni materi gre, in k sv. Ambrožu, jima razodene storjen sklep, in prosi ponižno za sv. kerst, kterega je tudi po dolgi pripravi prijel na božično saboto u 33. letu svojega življenja s neverjetnim tolažem svojega serca. U obče se misli, da se je pri tej priložnosti hvalnica „Te Deum laudamus“ od sv. Ambroža in od novokeršenega Auguština osnovana, na zahvalo za tako veliko milost, ktero mu je Bog skazal, pervobart zapela. Veselje, ktero je sv. Ambrož, posebno pa sv. Monika o tej spreobernitvi občutila, se dá le premišlavati, ne s besedami popisati. Kolikor je bogoljubna mati prej brez števila solz

bridke žalosti pretočila, toliko je zdaj prelila solz samega veselja, da je tako priserčno željeno spreobernitvo doživela.

Prijemši sv. kerst sklene Auguštin se berž u svojo domovino povernuti, da bi tam edino za svoje dušne zveličanje skerbel. Ko pride u Ostio, zboli njegova sv. mati, in blaženo sklene svojo življenje. Auguštin mudivši se nekaj časa u Rimu, nastopi dalje svojo pot, in pride u Afriko. Tam gre na neko pristavo, kder tri leta u samoti živi, u vedni molitvi, posti in u drugih pokorilih, u čitanju sv. pisma in u premišljevanju božjih skrivnost. Neki znameniti gospod ga poprosi, naj pride u mesto Hipon. Ni dolgo bival u tem mestu, že ga Valeri, ondašni škof na prošnjo ljudstva, kojemu je svetost in učenost Auguština znana bila, za mašnika posveti, dasiravno se je iz ponižnosti dolgo branil. Kmalo potem Auguštin pozida samostan, u katerem je še s nekimi drugimi duha polnimi moži tiho živeti začel. Auguštin jim napiše stalne vodbe, ktere so dale začetek duhovnemu redu, ki u keršanski cerkvi pod imenom Auguštinskega reda slovi. Ko četiri leta tako živi, mu Valeri ukaže besedo božjo oznanovati, ktero službo so takrat samo škofi opravljali. Neverjetno je, koliko je sv. mož s svojimi pridgami koristil, in kako so ga za tega del vsi poštovali. Na to škof s dovolenjem drugih škofov in u naj veči veselje vsih katoličanov Auguština za škofa posveti, s pogodbo, da za njegove žive dni bi mu Auguštin u škofijski službi pomočnik, po njegovej smerti pa njegov nastopnik bil.

Auguštin je še za živega Valeria, kakor tudi po njegovej smerti neizrečeno veliko dobrega storil, je odpravil mnoge razvade, koje so se bile vgnezdile; je katolško vero ohranil, krivovere zaterl, naj terdovratniši krivoverce zavernul; posebno pa je spisal mnogo knig, u katerih najdemo neizmerjen zaklad njegove učenosti. Tudi naj učeneji tistega časa niso mogli zapopasti, kako je eden mož toliko spisov in knig tako raznih predmetov tako izverstno spisati mogel. Zato se je obče ménilo, da njegova učenost in vednost je poseben dar božji, kterega je Bog njemu čudovito podelil ravno takrat, ko so toliki krivoverci cerkvo Kristusovo napadali in preganjali. Nobeden krivoverec mu ni bil kos; vsi so ga se ravno tako bali, kakor so katoličani ga ljubili in poštovali. Tudi u daljne kraje je slovela njegova učenost in svetost. Vse povsod se je govorilo, kako pogostoma, kako slavno je krivoverce zdaj u očitnih prepirkah, zdaj pri dru-

gih priložnostih zavernil. Svetci, takratni možje, posebno sv. Jeronim in sv. Paulin, so prijatelstvo s njim sklenuli in brez vsega pomislika u dvomih ga za svet prašali. Cerkveni sbori in rimski papeži so ga naj više poštovali. Le sam sebi je bil majhen, in daleč od vsake prevzetnosti. Zato je vsakega ponižno poslušal, kdor ga je hotel podučiti. Še več pa se moramo čuditi, da je spisal posebne bukve, u katerih je svoje, pred sv. kerstom storjene zmote in grehe vsemu svetu razodel, da bi božja njemu skazana milost timveč se hvalila, in grešniki k pokori se obudili. Škofove dohodke, kakor tudi vsakoršne darove je obernil edino siromakom na pomoč. Od kersta do svoje posledne ure je živel neomadežano čist, ter je u djanju pokazal, kaj tudi tak človek, ki je u železju grešnih navad tako dolgo koperrel, s božjoj milostjo zamore, ako le u resnici hoče. Spoznal je, da, kar je prej nemogoče mislil, se mu je zdaj lehko in veselo zdelo. Vendar pa se je skerbno ogibal vsake priložnosti in nevarnosti, kder bi njegova čistost kvar terpela. Pred sv. kerstom se je rad priduševal; potler se je tega popolnoma odvadil. Obrekovanje je čertil neizmerno; zatorej je nad svojoj mizoj ove latinske verstice zapisati dal:

Kdor kolj s besedoj bližnemu čast podjeda,
Vedi, da se ta miza mu prepoveda.

Nekdaj se prigodi, da neki gost začne bližnega obrekovati. Svetnik se k njemu oberne, rekoč: „Ali moram te verstice zbrisati, alj vi moj gospod morate nehati tako govoriti.“

Mnogo drugih kreposti tega velikega svetnika, zlasti njegovo gorečo ljubezen do Boga bi še morali omeniti, ktero lehko spoznamo iz njegovih premišlovanj in razgovorov s Bogom. Iz te ljubezni do Boga je grehe svojega prejšnega živlenja vedno obžaloval, in otožnega serca zdihoval: „Pozno sim te spoznal, pozno sim te ljubil, oh večno nova in stara lepota! Oh nesrečen tisti čas, ko te nisim ljubil!“

Tako je obžaloval svoje grehe do smerti. Umerl je u svojem 76. letu u naj večo žalost vsih katoličanov. Ker se je četiri leta prej močno oslablenega čutil, izroči škofovske skerbi drugemu, on pa ves ostal čas svojega živlenja večidel svoje grehe obžalovaje u molitvi, u premišlavanji nebeškega veselja preživi.

Med tim divji Vandali mesto Hipon obsedejo. Nastajoča nesreča mesta mu tako u serce sega, da je Boga goreče

prosil, naj alj sovražnika od mesta odverne, alj naj mu ne da bodôčega razdjanja doživeti. Po tej molitvi napade svetiga moža neka vročinska trešlika. U tej je spoznal gotovo znamenje bližne smerti. Zatorej prejme pobožno sv. posledne zakramente, si da sedem spokornih psalmov prepisati, in jih krôg svoje postelje obesiti; da bi nje molivši sklenil svoje življenje. Prosil je tudi, naj ga ostale dni u miru pustijo, da bi tim mirniši le s Bogom govoril. Dvanajst dni je terpela ta samota. Med tim dnevi je obilno solz prelil čitaje alj poslušaje spokorne psalme, ter je rekel: „Nobeden kristian, če je kakor hoče pobožno živel, naj nikar drugač, ko spokoren, umerje.“ In tako je umerl sv. cerkveni učenik, kteremu ni enakega, u letu po K. r. 430. Njegovo sv. truplo se je u stolni cerkvi s naj vekšoj častjo pokopalo; potem se je u Sardinio, od tod u Pavio preneslo, ker se še naše dni visoko časti.

Leta 1830 so Francozi deželo, kder je mesto Hipon stalo, in kder je sv. Auguštin tako sloveče živel in umerl, si pooblastili ter ondašno pastirstvo posebnemu škofu izročili. Pred nekemi leti se pervi Algierski škof po en del sv. trupla u Pavio napoti, si tajisto tam izprosi, ga slovesno u mesto Bona — tako se namreč nekdajni Hipon imenuje, — pripelja in u ondašno cerkvo častito shrani, kar je u obudenje sv. katolške vere močno služilo. Ne dá se popisati, koliko so naj učeneji, naj sveteji možje tega svetnika hvalili. Njegove bukve, u katerih še zdaj njih spisatel živi, presežejo vso hvalo.

Nauk in posnema.

Izmed mnogih naukov, koje ti življenje sv. Auguština za posnemo podá, povzemi jih saj nekolko.

1. Auguštin se je še le u svojem 33. letu spreobernil, začevši od tih dob Bogu služiti. Prejšne leta je u veliki razpušenosti in razujzdanosti živel, potem pa u naj vekši svetosti. Pogostama je objokoval, da je prepozno Boga ljubiti, Bogu služiti začel; goreče pa si je prizadeval popraviti, kar je prej zamudil. Ti si morebiti veči del svojega življenja enako, alj še hujši od Auguština, živel. Prizadeni si konec, ostali del svojih dni bolj lepo živeti. Obžaluj vsak dan iz celega serca, da si prepozno Bogu služiti začel; s pomnoženoj gorečostjo si prizadevaj popraviti, kar si zanemaril.

2. Auguštin je svojo poboljšanje dolgo odlagal; slednič pa je na mah serčno sklenil in začel pokoriti se, je ostal stanoviten, in se ni povernil več u prejšne grehe. Nisi li tudi ti že dosti dolgo odlagal svojega poboljšanja? Daj, skleni viteško brez odloga še danes; poboljšaj se, začni pokoriti se, bodi stanoviten!

3. Pot k poboljšanju Auguština je bila puslušanje predg sv. Ambroža in od Boga ukazano čitanje nauka iz sv. pisma. Grešnik, ki besedo božjo poslušati zanemarja, in duhovno branje opuša, je daleč od svojega poboljšanja in od svojega zveličanja. Kako se u tem ti obnašaš?

4. Auguštin je grehe svojih mladih dni u bukvih izpovedi na svoje lastno osramotenje in ponižanje vsemu svetu odkril; zakaj se ti obotavljaš natihoma odkriti svoje grehe? Ne veš, kaj ravno te sv. učenik govori: „Ako brez spovedi skrit ostaneš, to je, ako se svojih grehov spovedati nočeš, temuč jih skriti hočeš, boš brez spovedi pogubljen.“ Jeli tedaj pogubljen biti menjša nesreča, kakor svojih grehov mašniku se spovedati, ki trohice iz spovedi razodeti ne smejo.

5. Auguštin je iz pervega menil, da mu ni mogoče čisto živeti, in svoje hude navade opustiti; alj izgled tolikih svetnikov, ki so čisto živeli, in potem lasten poskus sta ga presvedočila, da je mogoče; zakaj sam je poskusil, da mu je celo lehko, kar se mu je prej težko in nemogoče dozdevalo. Ravno to boš tudi ti skusil, ako si le, kot Auguštin, resnično prizadeneš.

6. Bivši prej terdovraten krivoverec je Auguštin postal ne samo goreč katoličan, temuč tudi učenik in branitel katolške vere. Dar sv. katolške vere je neizmerno visoko poštoval, in Boga za njo večkrat preponižno zahvalil. „Ni ga večega bogastva,“ piše med drugim, „ne večega zaklada, ne vekši časti, ne večega premoženja na tem sveti, ko katolška vera.“ Od časa svoje preobernitve si je prizadeval pismeno kakor tudi ustmeno krivoverce od njih zmot odvračati in h katolški veri spraviti. Njegova priserčna želja je bila: „Oh, da bi vsi postali katoličani!“ Poštuj tudi ti dar prave vere bolj ko do sih mal. Zahvali Boga večkrat, da je pred mnogimi drugimi tebi pravo vero podelil. Prizadeni si, s besedami in keršanskim življenjem druge k pravi veri spraviti alj jih u tajisti poterditi. Slednič uči se, kako se ima oberniti zlat čas, ki ti ga je Bog podelil, ako ti pred tvojoj smertjo pošle kako bolezen. Vari se praznega, nepotrebnega kvantanja; tudi ne terpi takega krôg svoje smertne postelje, in oberni tisti čas na obžalovanje svojih grehov. Daj si posebno kaj duhovnega čitati, da vedno u dobrih mislih ostaneš. Te čas je silo drag in kratek; dobro ga oberni na svoj hasen, zakaj nikdar se ti ne poverne več. Ne nehaj obžalovati svoje grehe in Boga odpušanja prositi, dokler da živeti ne nehaš. Resnica ostane, kar je rekel sv. Auguštin: „Nobeden kristian, če je kakor hoče pobožno živel, naj nikar drugač, ko spokoren, umerje.“

Molitva.

Pristopi našim ponižnim prošnjam, vsemogočni Bog! in ko nam daš upanje, milost doseči, dodeli nam dobrotlivo po prošnji sv. Auguština, spoznovavca svojega in škofa, tvoje neskončno vsmilenje občutiti. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XXIX. Dan augusta alj velikoserpana.

Obglavitev svetega Joana kerstnika.

Sv. Joan, kerstnik in predhodnik Jezusa Kristusa zapustivši na božji opomin pušavo, gre k Jordanu oznanovat pokoro in ljudi pripravlat na spoznavo pravega Mesia. Navadne pregrehe judov je svaril brez straha, ne gledé na imenitnost ljudi. Vladal je takrat u Judéi kralj Herodež s priimkom Antipas, sin unega Heroda, ki je nedolžne otroke dal pomoriti, in brat unega Heroda, ki je Kristusa s belim oblačilom ogernil in zasramoval. Toti Herodež Antipas je svojemu še živemu bratu Filipu ženo Herodiado po sili vzel, in s njoj ko s svojoj lastnoj ženoj živel. Vsa dežela se na tem strašno pohujšuje. Alj nikdo se ne upa kralju od tega besedice ziniti. Le svet Joan k temu grehu ni molčal.

Sv. evangeli pričuje, da je Herodež Joanove pridge rad poslušal, in tudi mnogo storil, kar je on učil. Joan tedaj stopi brez straha pred kralja, in mu reče: „Ni ti pripuščeno, bratove žene imeti.“ Kaj je še Joan več govoril, nam evangeli ne pové; alj že ti kratek, odkritoserčen posvar razserdi nečistega kralja tako, da sklene sv. Joana umoriti. Bojivši se pa, da se ljudstvo spuntalo ne bi, si ne upa Herodež silovito Joana umoriti. Hudobna prešestnica Herodias, po Joanovem posvari tudi razžalena, ne da mira, dokler Heroda pregovori, da ukaže svetiga moža u ječo zapreti. Učenci Joanovi so vendar dohajali k svojemu ljublenemu učitelu u ječo, poslušat njegovih svetih naukov. Kakor iz evangelia vemo, je sv. Joan dva svojih učencov iz ječe do Kristusa poslal prašat: „Si ti, kteri ima priti, ali druzega čakamo?“ Kakor sv. cerkveni očetje učijo, je sv. Joan sam dobro poznal Jezusa, in ni dvomil, da Jezus Kristus je pravi Mesia; alj poslal je svoje učence k Jezusu,

naj poslušajo Jezusove nauke, naj gledajo sami Jezusove čudeže, da tim terdneje verjejo, kar jim je bil od Jezusa večkrat že povedal. Misel je, da je sv. Joan mesca decembra (grudna) bil u ječo veržen, in je u ječi bil do mesca augusta alj velikoserpana sledeče leto.

Veselo praznuje Herodež mesca augusta svoje rojstvo. Bilo je imenitno gostovanje, na ktero so pozvani vsi galilejski poglavari. Konec gostovanja pride hčer hudobne Herodiade u obednico, goste s plesom oveselit. Njeni ples kralja tako u serce razveseli, da ji reče, naj le poželi, kar koli hoče, vse ji bo dal, makar bi tudi pol kraljestva hotla. Toto svojo nepremišleno obljubo še celo s prisegoj poterdi. Brezsramna plesavka ne vé, kaj bi si poželela; gre tedaj prašat svojo mater. Mati, ki je že zdavno želela svetiga Joana iz poti spraviti, da bi ga ne bilo, ki bi njeno prešestovanje svaril, reče na ravnost svoji hčeri: „Idi, pa tirjaj glavo Joana kerstnika.“ Brezsramna hčer pride berž u dvorano nazaj, in reče kralju prederzno: „Daj mi tukaj u skledi glavo Joana kerstnika.“ Kralj se prestraši tega nedočakovanega, hudobnega poželenja; vendar da nebi razžalil brezsramne plesavke in svoje nepremišlene prisege prelomil, pošle eniga svojih stražnikov, naj svetiga Joana ob glavo dene in glavo u skledi princse. Po tem nevsmilenem, neizmerno krivičnem ukazi je bil sv. Joan obglavlen, njegova sveta glava se izroči hudobni plesavki, ktera jo svoji še hudobniši materi nese.

Sv. Jeronim pripoveda, da je Herodias, ohladiti svojo hudobnost, jezik sv. Joana s igloj prepikala: kajti je namerč sv. Kerstnik s jezikom kralja za njegove nesramne pregrehe voljo tolikobart in tako odkritoserčno posvaril. Učenci Joanovi pokoplejo s velikoj častjo truplo svojega preljubleniga učitela u mesti Sebaste med prerokoma Elizeom in Abdiom. Sveto glavo pa je dala Herodias u svojem gradi pokopati; tam je dolgo časa skrita bila, dokler jo čez več let, po prikazni sv. Joana samega, najdejo in za očitno častenje vzdignejo. Naše dni je ta glava u Rimu, u cerkvi sv. Silvestra. — Pravičn Bog je pa nevsmileniga, krivičnega Heroda tudi kaznoval. Judovski zgodovinar Jožef nam pové, da je Herodež vso svojo čast in oblast, svojo krono in kraljevino zgubil; arabski kralj ga u boji zmaga in iz dežele prežene, kajti je njegovo hčer iz zakona zavergel. Rimski cesar ga pošle u pregnanstvo na Francozko u mesto Lión. Odtod uide s Herodio u Španio, kder je s brezsramnim ženstvom prav bridko

in žalostno umerl. Tudi razujzdana, hudobna plesavka je prijela zasluženo kazen. Prek zmerzjeniga potoka gre, led se vlomi pod njenimi nogami; plesavka pade u vodo; Bog je hotel, da ledene plošе sopet vkup tresnejo in ji glavo celo sdruznejo. Tako je sklenila hudobna nesramna plesavka svoje živlenje.

Nauk in posnema.

1. Sv. Joan je po nedolžnem u temnico palnjen, u temnici dolgo časa nemilo terpi, in poslednič se mu glava še odseka; hudobni Herodež na kraljevem prestoli sedi, hudobna Herodias s svojoj hčerjo se po volji veselite in radujte. Neki se temu čudovajo, kakor bi Bog ne bil pravičen. Strašno se motijo taki; Bog, ki to vse vé, in dopusti, dela popolnoma pravično. Pobožnim pošila Bog terplenje, da jim zasluženje in plačilo u nebesah pomnoži; alj jim priložnost da, se popolnoma spokoriti, kar so u tem živlenji pregrešili. Hudobnim da Bog časne sreče in dobrote, da jim na tem sveti tisto malo troho dobrih del naplati, kar jih pri vsej svoji hudobnosti še včasih storijo, ker jim ne more za take dela nikakšnega plačila u nebesih dati, ki so storjene u grehi. Kdo zamore po pameti proti temu kaj reči? kdo zoper sodbe božje gondrati? kdo bo za tega del rekel, da Bog ni pravičen, ako pomislimo, kako bo pravičnim in hudobnim u večnosti? Sv. Joan kraljuje zdaj častito u nebesih, Herodež, Herodias in nemerzka plesavka gorijo zdaj u pekli. Pobožni tedaj, ki na tem sveti mnogo terpijo, ako so le, ko sv. Joan, poterplivi, bodo u nebesih večno srečni, hudobni pa u pekli večno nesrečni. Tu glej in spoznaj pravičnega Boga, pa se nikdar ne prederzni, grajati sodbe božje. Bog je pravičen, in vse njegove sodbe so pravične.

2. Sv. Joan mora umreti, kajti je Herodež, plesa ves omamlen, s prisegoj obečal vse dati, kar koli bo nesramna plesavka tirjala. „Ples sam na sebi ni greh,“ tako pravijo nekteri. To jaz dovolim, pa rečem, da ples, kakšen je naše dni, brez greha ni. Vsi cerkveni učeniki so vedno zoper ples govorili. Sv. Bernard je rekel: „Ples je kolo, čigar središe je satan.“ Po tem takem se vsi plesavci okolj satana verté in si s njim igrajo; pa dobro vemo, kdor si s satanom igra, prijatel božji biti ne more. — „Kdo je ples znajdel? vpraša sv. Jefrem, od koga so se ga kristiani naučili? Svest rečem, da se ga niso naučili ne od sv. Petra, ne od sv. Joana, marveč le peklenska kača ga je znajšla.“ — Sv. Basili vpraša: „Koga hočem prej objokovati, ali deklice, ktere po plesih hodijo, ali žene? Oboje so vredne naših solz: deklice zgubé sramožlivost, žene se učé prelomiti zakonsko zvestobo;

n če ravno se vselej to ne zgodi, se vendar pohujšajo.“ — Sv. Karl Boromeo govori: „Nihče naj nas ne misli preojstrih, ako si ne upamo plesavcov in plesavk od smertniga greha izgovoriti.“ Skušnja nas žalostno zadosti uči, da po plesu alj le gledanji na plesu je nekter nedolžen u naj veče grehe se pogreznil, kojih bi ne bil nikdar storil, ako bi ne bil čul in videl. Nikder nisim bral, da bi ples bil pomoč, čisto alj keršansko živeti, da bi ga kakšen svetnik bil priporočil. Nikder nisim čital alj slišal, da je kdo iz plesiša pobožniši domu prišel, alj da se je kdo na smertni postelji s veseljem spominjal na tiste ure, ko je plesal alj na plesiši gledal. Nasprotno pa sim že večkrat bral in slišal.

3. Zastran Herodove prisege moram za podučenje to povedati. Gotovo je, Herodež ni bil dolžen svoje prisege spolniti, ko se je glava Joanova od njega tirjala; zakaj ta prisega je bila nepremišlena, krivična prisega. Božje in človečje postave pa ne dopušajo, krivično, pregrešno prisego spolniti. Človek se pregreši, če tako prisego spolni.

Molitva.

Naj nam, prosimo, Gospod! svetiga Joana kerstnika, predhodnika in mučenika tvojega častiti god da zvelično pomoč občutiti. Kteri živiš in kraluješ s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXX. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveta Roza Limanska, devica.

Sv. Roza u glavnem mesti Lima, u amerikanski kraljevini Peru leta 1585 rojena, je dobila pri sv. kersti ime Izabela; vendar pa že u zibeli jo imenujejo Rozo, kajti njeno obličje je bilo ko roža. Že u detečjih dneh je sveto živela, in sklenila sv. Katarino Siensko u vsem posnemati, ktere življenje je čitala, zato tudi pozneje u tretji red sv. Dominika stopila. Petletna obljubi deviško čistost, se službi božji popolnoma posveti, in vse svoje žive dni Boga s nobenim malim, še manj pa s velikim grehom svojevoljno žalila ni. Ves svoj čas je odločila za molitvo in delo. Po dvanajst ur je molila, dvé alj tri ure je spala, ostal čas je pa delala. Odrašeno so mnogoteri u zakon snubili; alj vsakemu je na ravnost odgovorila: „Nebeškemu ženinu sim se zaročila.“ Da pa

stariši je ne bi več nadlegovali, si odreže lase na znamenje, da je deviško čistost obljubila.

Svoje nedolžno telo je neusmileno pokorila; se tako ojstro postila, da se to človeku nemogoče zdi. Od šestiga leta je živela edino kruha in vode, u petnajstem leti se je zagovorila nikdar mesa jesti, razve za pokoršino. Njena postelja je bila le gola deska, alj pa kake gerčave polena. Namestu zglavnika je imela terde opeke. Vsako noč je bičala svoje truplo na čast bridkemu bičanju Kristusovemu za spreobernenje grešnikov. Pri tem bičevanji je vsakokrat kerv prelivala. Ker pa spovednik ji to prepovejo, si da narediti žimnato obleko, ktera ji velike bolečine dela. Pod pečoj je nosila na spomin ternjeve krone Kristusove silo bodeč, iglast venec.

U samoti je rada živela, da je bolj u miri Boga molila. Zato je prosila svoje stariše, naj ji malo isbico u kakem koti na verti postavijo. Tukaj je živela bolj zadovoljno, ko drugi u kraljevih dvoranah, in je velike milosti na tem mesti od Boga zadobila. Večkrat se ji prikaže sv. Katarina Sienska, angel varh, preblažena Devica in Kristus sam. Naj imenitnejša prikazen pa je bila cvetno nedelo u cerkvi svetega Roženkranca, pred podoboj blažene Device. Roza gleda to podobo, kar opazi, da Maria s svojim božjim Detetom sta posebno ljubeznivega, milostnega obličja. Na to zasliši iz ust Deteta božjega razločno te besede: „Roza, bodi moja nevesta!“ Roza se prestraši; alj berž odgovori besede,

ktere je nekdaj preblažena Devica angelu rekla: „Glej, dekla sim Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ Potem ji reče Mati božja: „Premisli dobro, Roza moja! kolikošno milost ti je storil moj Sin.“ Ta prikazen je Rozo nezmerno veselila, pa tudi jo priganjala k vedno veči popolnosti.

Ta sveta devica je bila vitežko poterpliva ne samo u telesnih bolečinah ampak tudi u dušnih bridkostih. Petnajst let so jo po božjem dopušenji strahovite skušnjave hudičeve vsak dan tako nevsmileno mučile, da je večkrat mislila, da u sredi pekla terpi. Ni mogla misliti ne na Boga, ne na božje dobrote; ne molitva, ne duhovno čitanje je ne more potolažiti. Večkrat se ji zdi, da je od Boga celo zapušena. Tako je hotel Bog, ko tudi pri mnogoterih drugih svetnikih, njuno krepost očistiti in poskusiti. Dvojna, ja nekdaj trojna bolezen ji grozne bolečine navdaja. Tri posledne leta je bila skorej na vsih udih mertva. U tih in še u drugih bridkih bolečinah je bila vsikdar nepremaglivo poterpežliva. Nikdar se ni trohice potožila; dapače želela je za Kristusa voljo le več terpeti. Na tako poterpežlivost je tudi druge bolnike nagovarjala, kterim je čudovitno ljubeznivo stregla, dokler je zdrava bila. S duhovnimi opomini jih je tolažila, alj tudi, ako je treba bilo, na srečno smert pripravlala; njeno edino veselje je bilo od Boga govoriti in druge k Bogu spravlati. — Nekdaj jo napade velik strah zavoljo večniga zveličanja. Alj Kristus Gospod ji u prikazni reče: „Moja hčer! jaz ne pogubim nikogar razun njega, ki sam hoče pogubleu biti.“ Ob ednem jo Kristus tudi zagotovi: 1) da bo izveličana; 2) da ne bo nikdar s nobenim težkim grehom milosti božje zgubila; 3) da ji Bog u vsaki sili alj nevaršini pomogel bo.

Bog ji razodene uro in dan, kdaj bode umerla. Pobožno prejemši svete zakramente prosi vse nazoče za odpušanje, in jih opomne, naj Boga ljubijo. Čim bliže smerti, tim veselja je bila. Kratko pred smertjo je vsa zamaknjena u nebeško veselje. Ko se spet zavé, reče svojemu spovedniku: „O koliko veličastnega, koliko prelepiga bi vam imela povedati od nebeškiga veselja! Jaz grem s veseljem gledat prelepo obličje, ktero sim iskala ves čas svojega potovanja.“ Zdaj poprosi svojega brata, naj ji vzeme zglavnik iz pod glave, da umerje na golih deskah, ko Kristus na terdem križi. Ko se to stori, reče trikrat na glas: „Jezus! Jezus! bodi s menoj!“ in

umerje u svojem 31. leti 1617. Po tej blaženi smerti je njeno lice tako milo lepo, da se vsi nazoči silno čudijo. Po njeni smerti so se mnogi čudeži zgodili, za kterih voljo jo papež Klemen X. med svete device uverstijo leta 1670.

Nauk in posnema.

1. Jeli si pazlivo bral, brala, kako ojstro je sv. Roza svoje nedolžno telo strahovala, da je stanovitno sama sebe premagala? Kaj si o tem misliš? Kaj si misliš, hočem ti povedati. Iz življenja svetnikov vemo, da so svetniki posvetnih veselic se ogibali, in u prostovoljni pokori živeli. Naše dni nočejo ljudje nič od pokore slišati; le mehko, dobro živeli bi radi, in vendar bi radi u tiste nebesa prišli, u katere so svetniki šli le po ojstri pokori. Ako to premislimo, nas taka misel obhaja: alj so svetniki bedasti bili, da so tako ojstro živeli; alj sedajni svet se moti, ker misli, da je ležejšo stezo u nebesa znaišel. Kaj sodiš ti od tega? S kom boš ti potegnil? S svetom alj s svetnikami? Le ednega mi pokaži, ki je u tej zadevi s svetom potegnil in u nebesa prišel? Ali misliš, da boš ti pervi? Pazi, pazi! da se ne goljufaš.

2. Bog je sveto Rozo zagotovil, da bo zveličana, da ne bo nikdar s težkim grehom milosti božje zgubila, da ji Bog u vsaki nevaršini pomogel bode. Kako velike, kako neprecenlive so te milošče! Sv. devica je s svojim svetim življenjem te milošče, koliko je od njene strani mogoče bilo, zadobila. Tvoje mlačno življenje si ne more obetati takih milosti. Zato pa moraš Boga pogostoma goreče prositi, naj te nikar ne zaverže, marveč zveliča, da nikdar s nobenim težkim grehom milosti božje ne zapraviš, in naj ti u vsih potrebah pomaga. Da milost božjo zadobiš, prizadevaj si, prav po keršansko živeti. Pri vsem tem pa še ne smeš za svoje izveličenje brez skerbi biti; le zaupati zamoreš, da ne boš pogubljen. Misli na besede Kristusove: „Jaz ne pogubim nikogar razun njega, ki sam hoče pogubljen biti.“ Kdo pak je — morebiti prašaš — ki hoče sam pogubljen biti? Po besedi nihče, po svojih delah silo mnogi: vsi tisti, ki hudo grešijo, in vsi tisti, ki u grehi ostanejo in svojo pokoro na dolgo odlagajo. Ako svojevoljno to storim, za česar vem, da sim za tega del lehko pogubljen, po vsej pravici hočem pogubljen biti. Če se ne spokorim storjeniga greha, hočem pogubljen biti, kajti nočem pomočka, po kterem lehko peklu uidem. Zdaj glej, jeli nisi eden unih nesrečnih, ki hočejo pogubljeni biti. „Kolikokrat kdo hudo greši,“ uči sv. Joanez Krizostom, „tolikokrat sam sebe obsodi u pogubljenje;“ hoče sam pogubljen biti.

Molitva.

Vsih dobrot delivec vsemogočni Bog, kteri si hotel, da je blažena Roza s rosoj nebeške milosti okrepčana Indiancem ogledalo devištva in poterplivosti bila; daj nam služavnikom svojim, da po dišavi njene čednosti Kristusu prijetna dišava postanemo. Ki živi in kraljuje s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXXI. Dan augusta alj velikoserpana.

Sveti Rajmund Nonat, kardinal.

Sv. Rajmund je bil rojen u Spanii leta po Kr. 1204. Imenovali so ga Nonata to je: Nerojen, kajti se je po smerti svoje matere narodil. Ko pozneje zvé, kako zgodaj je zgubil svojo mater, izvoli s detinskim zaupanjem nebeško Kraljico za svojo mater, in nje nikdar drugač imenoval ni ko svojo ljubo mater. U znanostih je verlo napredoval. Oče se boji, da mu ne bi Rajmund u kak duhovni samostan ušel, zato ga pošle iz mesta na svojo pristavo oskerbnika. Sin pokoren svojemu očetu najde tudi tu zaželjeno priložnost Bogu lepo služiti. Samo to ga u serce veseli; zato svojo čredo kot pastir sam pase, da bi bolj vtegnil moliti in nebeške resnice premišlovati. Pod hribom, kamor je svojo čredo po navadi sganjal, je bila razderta pušavska bajtica s kapeloj, u kapeli premila podoba Marie. To Rajmunda neizmerno veseli. Neke in neke ure je u tej kapeli premolil. Rajmundova pobožnost je drugim pastirom tern u peti; zatožijo ga torej njegovemu očetu, da sin nič drugega ne dela ko moli, svojo čredo pa stradati pusti. Oče gre gledat, pa naide pri čredi mladega nebeškiga pastira, u kapeli pa svojega sina, ko je molil. Vpraša ga oče, kdo je uni mladi pastir, in pokaj ga je najél? Rajmund, ki od te čudovitne previdnosti božje nič vedel ni, pade na kolena in prosi za odpušanje svoje pregrehe, s resničnoj voljoj poboljšati se.

Vedno je prosil Mater božjo, naj mu da spoznati pot zveličanja. Maria se prikaže Rajmundu in mu naznani, da bi ji drago bilo, ako bi se on podal u novo osnovan red za rešenje jetnikov. Berž po zadoblenem očetovem dovolenji gre u Barcelono u odločen samostan. U samostani tako goreče

napreduje na poti keršanske popolnosti, da ga u treh letih njegovi predpostavleni u dežele divjih nevernikov pošlejo, keršanskih jetnikov reševat. U Algieri naide mnogo jetnikov, alj denarjev za rešitvo mu zmanjka; Rajmund sam sebe za poroka ponudi, da bi še ostale rešil. Na to čudovito, sveto ljubezen ga je ganila posebno nevaršina, u kateri so jetniki bili, svojo sveto véro, in s veroj večno zveličenje zgubiti. Tu je imel priložnost za Kristusa mnogo terpeti. Spervič ga divjaki hudo imajo; alj kajti so se bali, Rajmund bi jim vtegnil prej umreti, da bi potler obečane odkupšine ne dobili, mu dovolijo več svobode ko spervič. Sv. mož opominja sužne kristiane, naj stanovitni u véri ostanejo, da zadobijo večno zveličanje; tudi nevernike je na sveto véro preobračal. Divjaki ga za tega del sodniku zatožijo, kteri ga berž obsodi, živega na kol nateknuti. Le u zaupanju obilne odkupšine sodnik to smertno obsodbo prekliče, in ukaže svetnika dolgo neusmileno tepsti. Rajmund iz serca želi, za Kristusa voljo umreti; neusmileno tepenje ga ne prestraši, in kder je le mogel, je nevernikom keršanske resnice razlagal. Sodnik to zvedši, ukaže Rajmunda po vsih ulicah mesta s šibami tepsti. Zdaj ga peljajo na očitni terg, rabel mu s žarečim železom obdve ustnici prebode, malo verižico skoz nji napelje, in jo od spodej s klučanicoj zaklene, naj bi sv. mož s jezikom drugih ne učil alj opominjal. Vsak tretji dan klučanico odklenejo, pa mu le toliko jesti dajo, da ne umerje. Verh tega še s težkim železjem obložen mora u gnusni ječi osem mescov zdihovati, dokler je odkupšina dospela.

Želel in prosil je apostolski mož, da bi dokončal med divjaki svoje živlenje: zakaj tu bi mu priložnost bila svojo kerv za keršansko véro preliti; alj pokoršina ga kliče nazaj u njegov samostan. Rimski papež zvedši, koliko je sv. Rajmund u sužnosti preterpel, ga izvoli kardinala; alj ponižen svetnik se poverne sopet u tih samostan, u kojem živi ko drugi njegovi redovni bratje; ne u obleki, ne u jedi, ne u prebivališi kaj premenil ni. Papež Gregor IX. hoče tako svetiga moža pri sebi imeti, in ga u Rim pokliče. Rajmund pokoren se napoti, alj ko do Kordone dve mili od Barcelone pride, na smert zboli. Naj bolj je želel posledne svete zakramente prijeti. Kajti se pa poklicani mašnik daljše zamudijo, mu pošle Bog angela, ki mu nebeško hrano podá. Prejemši presveto rešno Telo zahvali Boga za toto in za vse druge prejete dobrote, pa ves potolažen umerje u svojem 37. leti. Po njegovi smerti nastane prepir zastran pokopališa. Skle-

nejo tedaj, naj Bog to reč razsodi, in položijo sv. truplo u rako, in rako nakladajo na slepiga mulca; kamo ga mulec zanese, tam bodi njegovo pokopališe. Mulec, s njim tudi čuda ljudstva, gre tako dolgo, da pride do pušavske bajte in kapele, u kateri je sv. kardinal še kot pastir toliko ur premolil, in tolike milosti od Boga zadobil. Tam ga pokoplejo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Rajmund je učil in opominjal pravovernike in nevernike. Da prihodnič ne bi več učil, mu grozovitno klučanico na usta obesijo. O koliko bolj bi se klučanica prilegla tvojim ustam, ktere večkrat odpreš za laž, kletvo, psovanje, preklinvanje, za nesramno klafanje in petje, za ogovarjanje, obrekovanje, za nepotrebno šeptanje u cerkvi in za drugo grešno govorenje! Alj veruj mi, ako Bog na tem sveti ne kaznuje tvojih ust, jih bo kaznoval na unem sveti. Usta sv. Rajmunda se bodo u nebesih posebno veličastno svetile, kajti so toliko dobrega storile in nedolžno terpele; tako pa bojo tudi hudobne usta u pekli posebno hudo terpele. Sv. Gregor papež misli, da bogati požertnik zato posebno na svojem jeziki terpi, kajti je pri mizi nespodobno klafal, kakor še današne dni znajo. To terplenje je tudi tvojemu jeziku odločeno, ako ne varješ svojega jezika. Strah božji bodi straža pred tvojimi ustami, da ne zineš besede, ktera bi žalila Boga. „Ne poslušaj, kaj hudoben jezik govori; dveri in klučanice napravi na svoje usta,“ govori sv. pismo.

2. Prejemši sv. zakramente, zahvali Rajmund Boga za prijete dobrote, in vesel nebeške tolažbe umerje. Vsak dan moramo u jutro in zvečer Boga zahvaliti; kajti vsaki dan, vsako noč prejmemo od Boga brez števila dobrot. Človeka zahvališ, ki ti kaj dobrega stori, zakaj ne zahvališ Boga, ki ti je brez mere dobrotliv vsak dan? Ne pozabi tedaj tudi vsak dan Boga zahvaliti! Še bolj goreče zahvali Boga konec vsakega mesca za toliko milosti, ktere si prejel skoz cel mesec, za ktere morebiti še prosil nisi. Koga imaš zahvaliti, da postavim u totem mesci umerl nisi, da nisi pogubljen, ko več drugih? Koga imaš zahvaliti, da nisi u take nevaršine alj u nesrečo zaišel, ko drugi? Koga imaš zahvaliti, da ti je še čas in priložnost za svoje zveličanje skerbeti, dokler je za nekega že prepozno? Zares! to so same dobrote božje milosti, ktere si lehko majn zaslužil ko drugi. Zato se pristoji, da konec vsakega mesca Boga za vse to posebno goreče zahvališ. Ako tega do sih dob storil nisi, obžaluj s pobitim sercom svojo nemarnost, in prosi Boga za milost, da prihodni mesec nadomestiš, kar si zamudil; drugač boš nekdaj milo, pa zastonj zdihoval: „Prazne mesce sim imel.“ —

Molitva.

O Bog, kteri si u reševanji vernikov tvojih iz sužnosti hudobnežev, blaženiga Rajmunda Nonata, spoznavca svojega čudovitnega storil: po njegovi priprošnji dodeli, da grehov odvezani, to kar tebi dopade, s prostim duhom spolnujemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Živlenje Svetnikov

za vse dni septembra alj kimovca.

I. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Egidi, apat in pušavnik.

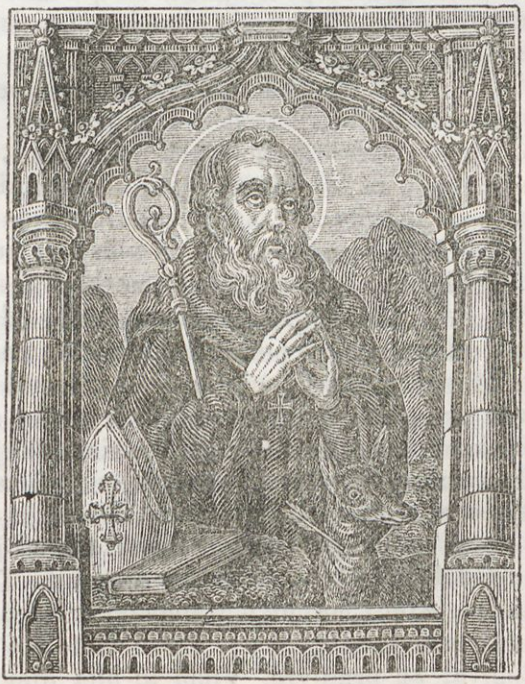

Sv. Egidi alj sv. Ilen, tudi Šent-Ilj in svet Tilen imenovan, je bil rojen na Greškem u mestu Atene. Njegov oče Teodor in mati Pelagia sta bila visokoplemenitega rodu in bogata, pa tudi pobožna; torej nista toliko skerbela svojemu sinu časne zaloge zapustiti, kakor ga s svojim razgledom k pobožnosti napeljevati. On se je pa tudi u vsem po njiju volji ravnal. Svoje mlade leta je obernul u to, da si je u Ate-

nah učenosti pridobil. Zraven se je pa nad njim že u pervej mladosti kazalo, da velikodušno svet in časno blago zaničuje. Jako vsmiljen je bil do revnih in betežnih, in njim pomagal kakor je vedil in znal. Enkrat ga sreča reven deček napol nag in bolan. Vsmilen Egidi mu da obilen milodar, in zraven sleče svojo zgorno obleko, da s njoj napol nagega obleče. To vsmilenje je bilo Bogu tako ušeč, da ga je koj poplačal; vbogega dečka je pri tej priči ozdravil, Egidia pa s neizrečenim notrajnim veseljem napolnil, kar je tega svetnika še bolj k enakim delam spodbadalo. Stariši so mu bili kmalo odmerli. Po njih smerti je razdelil svojo bogato nasledšino med vboge, in sklenul u radovoljnem vboštvu živeti, ter si nebeške zaklade nabérati. Tako pobožnemu je dal Bog moč čudeže zaporedoma delati. Neki obsedenec je u cerkvi grozovitno tulil, in tako druge ljudi motil; Egidi stopi k njemu, ter u Jezusovem imenu zapove hudemu duhu vmolknuti, in obsedenca zapustiti; in koj ga hudič zapusti. Nekega se je bila strupna kača ovila, in ga smertno pičila. Svetnik ukaže kači izbežati, in izbežala je; on je pa pičenega ozdravil.

Se časti ogniti, ktero so mu sploh skazovali, je zapustil svojo rojstno deželo, in šel iskat kraja, kder bi živel neznan, in brez nevarnosti se prevzeti. Šel je u barko, ki je proti Francozkem jadrala. Na morju vstane silen vihar, in žuga vse pokončati. Sv. Egidi povzdvigne roke, in nevarnost mine. Pridši na Francozko je nastopil pot u Arles (Arl) do sv. nadškofa Cesaria, in prosi se u pobožnem živlenju pod njegovem vodstvom vaditi. Dve leti je tu u samoti pri ustji Rodane na vso moč sveto živel. Se hvali umakniti je potlej se na tihem podal čez Rodano, in šel k reki Gardi u nismeskej (nimskej) škofii k nekimu pušavniku živet. Ko je bil nekaj časa tu, in ko je bil spet začel sloveti zavolj čudežev, ktere je nad bolniki in betežniki delal, se je spet hvali in časti, s kteroj so ga osipali, ognil, in dalej zbežal u nek temen gojzd. Tu je najdel pečino alj špiljo, ktera mu je u stanovanje. Svet okolj je bil pust in nerodoviten. Komej je sv. Egidi nekoliko divjih zelš in korenin dobival se preživiti. Voda je bila njegova pijača. Ob času hude in dolge zime se je vidil primoranega, te divji kraj zapustiti, da bi lakote ne umerl. Bog je pa hotel svojega zvestega služavnika na čudno vižo ohraniti; poslal mu je namreč eno košuto, ktera ga je potlej s mlekom preživila, in zato vsakdan ob svojem času k njemu prišla. To čudo ga je še bolj spodbadalo Bogu lepo služiti. Cel čas je molil, Boga hvalil, in skrivnosti premišljeval. Čez nekaj let je na Francozkem gotski kralj Flavi u tem gojzdi lov napravil. Pesi so bili ob tej

priložnosti svetnikovo košuto osledili, in jo u pečino do njega pripodili. Zunaj pečine so ostali, in na vso moč lajali. En lovec pride in sproži eno pušico u pečino, da bi košuto vun pregnal. Namesti košute je bil sv. mož zadet, kteri se pa za to nič ne pritoži in ne jezi. Lovci pridejo in vidijo ga u kervi, košuta mu je krotko pri nogah kot kužek ležala. Kralj, ko mu to povedo, sam pride u špiljo, prosi sv. pušavnika za odpušanje, ukaže, da naj mu rano obežejo, in skerbé, da ozdravi. Ponuja mu kraljeve darove, kterih pa sv. mož noče. Zadnič ga kralj vpraša, ali bi mu s ničemur ne mogel ustreči? Svetnik pravi, da bi mu ne bilo nič ljubšega, ko če bi dal kralj na tem kraju samostan izzidati, kder bi bil stari redovniški poredek vpeljan, kakor je bil nekdaj pri tebajskih pušavnikih. Ko so ljudje za sv. pušavnika zvedili, so od vsih strani vkupej vreli njegovih sv. naukov poslušat. Zlasti se je bil od njega glas še bolj razširil, ko je on s molitvijo, in s na pomoč klicanjem presladkega imena Jezusovega veliko bolnikov ozdravil.

Komej da kralj Flavi samostan izzidati, že pride veliko pušavnikov vkupaj, tu zvesto Bogu služiti in lepo živeti. Egidi je bil enoglasno apat isvoljen, in je vpeljal pri svojih redovnikih pravilo sv. Benedikta. U vsem je bil drugim razgled. Zavolj čudežev, ktere je od novega začel delati, je slul. Največi med čudeži je bilo spreobernenje kralja Flavia. Temu je bil svetnik posebno gnado sprosil se težkih pregreh spovedati, in do konca u pokori stanovitno živeti. Veliko pobožnih in od Boga razsvetlenih mož je bilo u tem samostanu izrejenih, ki so šli potlej med nevedne ljudstva sv. evangeli oznanjevat. Sv. Egidi je še več let potlej u samostanu živel kot razgled pobožnosti. Veliko grešnikov, ki so u grozovitnih pregrehah tičali, je na pravo pot pripeljal. Nazadnje je s sladkoj smertjo svojo sv. življenje sklenil. Sv. Egidi je blagodetelj alj patron več slovenskih nemških in francozkih cerkva, zlasti pa koroške dežele in mesta nemškega Gradca na Štajarskem.

Nauk in posnema.

1. Sv. Egidi je bežal iz eniga kraja u druzega se človeški hvali umaknit. Marskdo ravno nasproti ravna; s malim dobrega, kar stori, iše le posvetne časti in hvale. Tako so počeli nekdaj farizeji in pismarji pri svojih postih, molitvah in ubogeime dajanju. „Vse svoje dela dopernašajo,“ pravi Kristus, „da bi jih ljudje vidili.“ Pa kaj so imeli od tega? Jezus

pravi: „Oni so svoje plačilo prejeli.“ To plačilo je bila prazna človeška hvala; oni bi si bili pa lehko večno plačilo u nebesah zaslužili, ako bi bili svoje dela prav in iz ljubezni do Boga storili. Ko so pa le prazne ljudske hvale iskali, so jo tudi na tem svetu prijeli, in po smerti jim zato ni nič plačila ostalo. Nikar ne bodi farizej alj pismar. Če po svoji dolžnosti kaj storiš, ne iši posvetne hvale za to, temuč le to skerbi, da boš Bogu vstregel, njemu h časti storil. Kaj bi imel prida od človeške hvale? Ko si u stanu veliko veči plačilo u nebesah doseči, zakaj bi po majhnem na sveti hrepenel. Menim, da ni noben služavnik tako nespameten, da bi za 10 goldinarjev plačila služil, ko je pri ravno takem delu u stanu 60 alj 100 goldinarjev zaslužiti. Stori torej sleherno jutro sklep, da hočeš vse, karkoli imaš črez dan početi alj terpeti, Bogu k časti delati alj terpeti. Črez dan večkrat reci: „Naj bo vse Bogu k časti.“ Alj pa: „Gospod! zavolj tebe to storim.“ Tako si zamoreš večno plačilo u nebesah zaslužiti.

Pa dobro si zapomni, da takega sklepa ne boš delal samo pri opravilih, ki so same na sebi dobre, postavim: pri molitvi, pri obiskanju službe božje i. t. d. ampak tudi pri tacih opravilih, ktere same na sebi niso ne dobre, ne hudobne, na primer pri delih svojega stanu, pri spanju, pri jedi in pijači, pri nadležnej vročini alj hudem mrazu i. t. d. „Če jéste alj pijete, alj kaj druzega počnete; vse u čast božjo delajte.“

2. Kako prečudno je Bog sv. Egidia u pušavi ohranil in preživil! U starem zakonu je Bog preroka Elia po krokarjih preživil, u novem zakonu pa Egidia po košuti. Tako ravna Bog s svojimi zvestimi služavniki; raji dela čudeže, kakor bi jih zapustil. Ako želiš od Boga svojega časnega preskerblenja; služi mu zvesto in stanovitno; delaj zraven po svojem stanu, in gotovo ti bo dal, kar ti je k pridu. Prevelika skerb za časno in neizmerna žalost pri pomankanju je znamenje premalega zaupanja u Boga. Ta skerb in žalost Bogu ni ušeč in človeku dostikrat več škoduje, kot bi kdo mislil. Jezus je torej za časno preskerbnim vrabce in lilije kazal, kako nje nebeški Oče preživi in oblači; in zraven je preskerbne opominjal najpred božjega kraljestva iskati, da če to storé, jim bo vse drugo priverženo. Ako verjameš tej Kristusovi obljubi, tako odloži nezmerno skerb in žalost. Iši najpred božjega kraljestva, služi goreče Bogu, delaj po svojej moči, in: „Verzi svojo skerb na Gospoda, on te bo preživil,“ pravi David.

Molitva.

O Bog, ki si sv. Egidia apata, po tem ko je bil svoje časno bogastvo vbogim razdelil, po svoji neskončni previdnosti u pušavo pripeljal; prosimo te, daj tudi nam gnado, da bomo po njegovem razgledu in prošnjah, kar je minlivega zaničevali, samo po nebeških, večnih dobrotah hrepeneli in spoznali, da nas zamorejo samo te resnično osrečiti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

II. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Štefan, Vogerski kralj.

Sv. Štefan, ki je zavolj svoje gorečosti u razširjevanji prave vére Vogerski apostol imenovan, je bil na Vogerskem u takratnem poglavitnem mestu Ostrigonu 20. velikega serpana okolj leta 977 rojen. Njegov oče je bil Vogerski vojvoda Geisa, materi je bilo Sarlota ime. Popotniki, ki so po opravilih iz keršanskih dežel na Vogersko hodili, so bili Geisu, kteri je bil sicer neusmilen, dopovedali, da je keršanska véra resnična, in so ga učili usmileno gospodovati. Ko je en večer spat šel s premišljevanjem, kako bi keršanstvo u svoje okrajne sploh vpeljal, in nektere puntarje ukrotil, se mu je u spanju en angel prikazal in mu naznanil, da bo sina dobil, kterega je Bog izvolil vse speljati, kar on, Geisa sam misli. Zraven mu je angel tudi razodel, da bo potlej po dnevi en božji poslanec prišel, kterega naj prijazno sprejme, in vbogljivo posluša. Tudi Sarlota je imela eno prikazen. Njej se je bil pervi mučenec sv. Štefan prikazal, in nji med drugim naročil otroku, kterega bo dobila, njegovo ime Štefan dati. Potlej po dnevi je prišel sv. Vojteh alj Adalbert Pražski škof,

ko je bil na potu iz Rima. Ta je Geisa in njegovo soprugo Sarloto u pravi véri bolj podučil in kerstil, u letu 973. Ko je bil potlej okolj leta 977 vojvodič Štefan rojen, ga je tudi sv. Adalbert kerstil. Geisa in Sarlota sta do konca življenja lepo po keršansko živela. Svojega sina sta izročila pobožnemu Teodotu, italianskemu grofu, da ga je on u vseh učenostih, zlasti pa u izveličanski veri podučil.

Ko je Štefan po smerti svojega očeta u letu 997 vladarstvo prevzel, je bila njegova posebna skerb s vsemi sosešnimi deželami mir vterditi, in med svojimi podložnimi keršanstvo razširiti. Na Vogerskem je bilo še veliko malikovavcov, ki so se pod vodstvom grofa Kupa Štefanu nasproti postavili. Štefan gre proti Vesprimu nad nje s vojsko, ktera je bila veliko manja od vojske sovražnikov. Preden se je bojevati začel, se je postil, vbogaime dajal, molil, in se priporočal sv. Martinu, kter je bil na Vogerskem rojen in sv. Jurju. Dasiravno je bilo sovražnikov kot listja in trave, jih je vendar premagal, in sovražnega vojvoda končal. Iz hvaležnosti za to zmago je dal na bojišču k časti sv. Martina izzidati samostan, in tega je izročil redovnikom, ki so bili iz Bavarskega semkaj prišli sv. evangeli oznanovat. Ta samostan je bil potlej imenovan Vogerska sveta gora. Sv. Štefan mu je dal bogate prihodke, in verh tega še tretji del u vojski doblenega plena. Ta samostan je še dendanašni najbogatša Vogerska apatija, kteri se pravi Martinja gora.

Potlej je sv. vojvoda poklical iz katolških dežel veliko duhovnov in redovnikov, da so hitreje njegove podložne u izveličanski veri podučili. Po mestih in vasih je dal cerkve, kapele in farovže zidati, ktere je s obilnimi prihodki preskerbel. U četertem letu njegovega vladanja je bilo keršanstvo na Vogerskem že povsod razširjeno; zato je postavil zdaj deset škofij, ena med njimi je bila nadškofija, u Ostrigonu. Ker je pa za napravljanje škofij treba poterjenja od apostolskega sedeža, je poslal u letu 1000 benediktinskega apata iz Smartina, Anastazia u Rim do sv. očeta Silvestra II., se mu u imenu vojvoda Štefana poklonit, in ga prosit, da naj poterdi, kar je ta vojvoda na Vogerskem storil; in da naj temu vojvodu da tudi naslov kralja, da bo pod tem naslovom važniše, kar misli Štefan še storiti. Sv. oče je bil tisto noč, preden je Anastazi u Rim prišel, vse po angelu zvedil, kaj ga bo Anastazi prosil; in zravno mu je bilo rečeno tisto krono, ki je bila nekemu drugemu knezu namenjena, na novo pridšemu poslancu izročiti. Jako je bil sv. oče vesel tega, kar mu je Anastazi pripovedal, in je vse poterdil, kar je bil do

tega časa sv. Štefan u prid sv. vere storil, in mu je še zanaprej dovolil vse po svoji volji s porazumljenjem škofov storiti. Poslal mu je tudi tisto zlato krono, s ktero naj se da po kraljevo kronati, dovolil mu je ime apostolskega kralja, in dal zlat križ, kterega naj pred kraljem nosijo, zlasti ob času vojske. Ko je Štefan zvedil, da ima njegov poslanec iz Rima priti, mu je šel proti, in si dal papeževe pisma brati, in jih je iz poštovanja stojé poslušal.

Ko je bil kinč svojega novega zvišanja prejel, je sbral vso duhovšino in plemiče svoje deržave, in se dal prav s veliko slovesnostjo za kralja kronati in pomaziliti od Anastazia, Koločkega škofa, kter je bil blagoslovleno krono iz Rima prinesel. Ob tej priložnosti je s očitnim pismom naznanil, da celo svoje kraljestvo postavi pod posebno varstvo preblažene device, matere Marie, ktero je vselej serčno častil. U Albi, kder je stanoval, je dal njej k časti lepo cerkev izzidati. Tukaj so bili dalej Vogerski kralji maziljeni, tudi svoje pokopališče so si bili u tej cerkvi izvolili. Zato se je to mesto imenovalo Alba regalis alj Stolni beli grad. U Budi je utemelil samostan sv. apostolov Petra in Paula. U Rimu je dal izzidati cerkev sv. Štefana, ktero je s dvanajstimi duhovni previdil; tudi bolnišnico za romarje je u Rimu dal napraviti, u Jeruzalemu pa cerkev izzidati. Ko je vse tako lepo počel, so mu bili sosešni knezi nevošljivi, zlasti pa sedmograški. Ovi, Štefanu stric, je s vojskoj njegove dežele napadel in veliko škode delal. Kralj mu gre s vojskoj naproti, ga premaga, ujame in za rešitvo drugega od njega ne tirja, kot da naj u svoji deželi malikovanje odpravi in da sv. evangeli oznanovati. Sv. kralju ni bilo mar svojega kraljestva razširjati, le to mu je bilo pri sercu, da bi se božje kraljestvo razširjalo. Tudi Bulgari so bili njegove dežele napadli; terd boj je imel s njimi, zadnič jih je vendar premagal. Ko se je s njimi pomiril, je s vsimi sosešnimi poglavarji stare pogodbe miru ponovil k sreči svojih podložnih. Njemu k največi časti in cerkvi najbolj k pridu je bila pogodba, ktero je napravil s Henrikom, Bavarskem vojvodam, kteri je bil pozneje nemški cesar. Ta pogodba mu je bila pot nadelala, da je Gizelo, Henrikovo sestro, posebno pobožno vojvodičino u zakon vzel. Ta ga je spodbadala še bolj k pobožnosti. Bog jima je dal več otrok; med njimi je bil Emerik najstarši in najbolje glave.

Zravno apostolske gorečnosti je bil sv. Štefan usmilen do vbogih, da je čudo. Pri vbogaimedajanju se mu tudi njegove obleke in kraljevega kinča ni škoda zdelo. Ko je enega

dne hotel sam vbogaime deliti, se je bil preoblekel, da bi ga ne bili poznali, in ga zaupniše prosili. Pa med berači so večkrat zarobljenci, in tako je bilo tudi tukaj. Nekteri taki, ko so od kralja denarjev dobili, so namesti ga zahvaliti, ga zgrabili, na tla vergli, za brado in za lase vlačili, pretepali, mu mošno s denarji vzeli. Kralj je vse to poterpel, vesel za Kristusa kaj prestati. K Devici Marii se je obernil rekoč: „Kraljica nebes in moja preljubezniva gospa! vse to zasramotenje in nespodobno počenjanje in kar se mi še vtegne primeriti, veselo prenesem.“ Njegova keršanska ljubezen za to ni opešala, terden sklep je storil nikoli nobenemu milodara odreči, naj ga prosi kdor koli hoče. Dvorniki to zvedeti, so ga zasmehovali; Bog je pa pokazal, kako mu je to kraljevo obnašanje ušeč, dodelil mu je marsikaj čudežev storiti, in prihodne reči vediti. Bolnikom je noge vmival; obiskoval je po noči bolnišnice bolnikom streči; molil je po noči tudi več ur, tako da je bil večkrat zamaknjen in od zemlje kviško vzdignen. Po dnevi je s vsoj resnobo kraljeve opravila opravljal, in vsim podložnim je bilo dovoljeno k njemu priti. Od lova, igranja in od drugih takih kraljevih razveseljenj ni hotel nič slišati, da je imel več časa za dela svojega stanu in za opravila pobožnosti; on je rekel: „To mi je prijetniše, kot ves lov alj igra, in kar vtegne kak kralj še razveseljenj imeti.“ Nebeško kraljico, ktero je svojo gospo imenoval, je od perve mladosti prav preserčno častil. On je tudi na skrivnem ojstre spokorne dela dopernašal. To je pa delal iz previdnosti. Boljarji in dvorniki so bili od mladosti ošabni, in ko novospreobernjeni kristiani niso vedili ponižnosti dovolj obrajtati. Kraljeva dostojnost bi se jim bila skoz spokorne dela znižana zdela, da bi ga bili zaničevali; zaničevanje bi bilo pa lahko punt unelo. Zato se jim je vselej sv. kralj bolj častitlivega in zraven resnobnega kazal; na skrivnem je pa počel kakor kak najniži izmed podložnih.

Ko je bil skoz vojskino srečo mir uterdil, je podložnim veliko davka odpustil. Tudi je skerbel, da so se lepo po keršansko vedli, za to je dal prav primerne postave, in ojstre kazni odločil za bogokletstvo, za krive prisege, za tatvine, za prešestvo, za ubijanje in druge pregrehe. Prepovedal je bil zakonske zaveze delati med kristiani in neverci; oskerbel je bil naprave za preskerblenje vbogih družin; u svojo varstvo je sprejemal vdove, zapušene sirote in druge pomoči potrebne.

Tega svojega zvestega služavnika je bil Bog tudi s težkimi križi obiskal. Poslal mu je jako hudo bolezen, ktera je tri leta terpela. Zoper njega so se enkrat štirje najime-

nitniši dvorniki spuntali. Eden izmed tih je zvečer u njegovo stanico prišel s namenom ga umoriti. Kralj ko je bil bolan u postelji, ga sliši priti in glasneje, kot je bil sicer navajen, vpraša: „Kdo je?“ Ko so to drugi kraljevi slišali in h kralju pritekli, se je hudobnež tako prestrašil, da mu je meč odletel, in tako je bil hudoben naklep overžen. Hudobnež pade pred kralja, spozna svojo veliko pregreho, in jokaje prosi odpušanja. Svetnik mu koj odpusti, njegove pajdaše pa izroči pravici. Kar je bilo za svetnika še občutlivšega, kot bolezen in druge zopernosti, je bila smert vseh njegovih otrok; le en sam Emerik mu je še ostal. Tega je s vsoj skerbjoj redil, in ga svojega naslednika postavil. Sam mu je nektere nauke spisal, kako naj se zaderži. Med temi nauki so bili ti: da naj se katolške vere vselej stanovitno derži, njo serčno varuje in si prizadeva jo po celi deržavi razširiti; da naj duhovne spodobno časti in vboga; da naj svoje podložne ljubi; goreče moli; do vbogih in terpinov vsmiljen in radodaren; pravico ljubi in se u vseh zopernostih in težavah voljno božji volji podverže. Emerik se je u vsem ravnal po naukih svojega očeta, kar je tega jako veselilo. Zato je sv. Štefan vsakdan Boga prosil, da bi temu ljubemu sinu dal dolgo živlenje, da bi pobožni sin pravo sv. vero u kraljestvu ohranil. Pa tudi tega sina je Bog še le 24 let starega k sebi poklical. Mladeneč je umerl u deviški čistosti, in papež Benedikt IX. ga je svetnikom prištel. Velika je bila žalost sv. Štefana zavolj sinove smerti, pa še veče je bilo poterplenje in izročenje u božjo voljo. Boga je še celo hvalil, da je njegovega sina k sebi vzel.

Ko je po sinu žaloval, ga je Konrad, naslednik sv. cesarja Henrika s vojskoj nadleževal, in nenadoma Vogersko napadel. Štefan pri vsih tih zopernostih ni obupal. Po nasoveti duhovšine in plemstva je sbral vojsko, pred njo šel nad sovražnika, po tem ko se je bil Bogu priporočil in Mario devico prosil, da naj bo pri Bogu njegova besednica. Ko se je vse na boj pripravljalo, je Konradove trume, Nemce, izviškega tolik strah obišel, da so vsi u neredost prišli in se umikali. Tako je Bog dal svetniku zmago brez prelivanja kervi, in Vogersko je zavolj svojega služavnika nepoškodovano ohranil.

Približal se je čas, da je hotel Bog svojega zvestega služavnika poplačati za vse dela pobožnosti, ki jih je s božjoj pomočjoj storil. Že tri leta bolni svetnik je to čutil, zato je sbral boljarje svojega kraljestva, in izvolil Petra svojega sestriča naslednika in kralja. Vse sbrane je opominal k edinosti

in k pokoršini do sv. očeta papeža in k pobožnosti. Priporočil je kraljestvo u varstvo Matere božje, rekoč: „O Kraljica nebes! tebi in tvojej brambi priporočim sv. cerkev s vsimi škofi in duhovnimi in celo kraljestvo s vsimi predstojniki in podložnimi. Zlasti tebi pa priporočim svojo dušo.“ Prejel je s posebnoj pobožnostjoj sv. zakramente in umerl 15. velikoserpana u letu 1038, na veliki Šmarni dan, ravno kakor je želel u nježnej pobožnosti, s ktero je bil do device Marie napolnjen. Pet in štirdeset let po njegovi smerti so njegovo sv. truplo vzdignuli in ga prenesli u prelepo kapelo u cerkvi Matere božje u Budi. Pri tej priložnosti so truplo najdli strohnjeno, desnico pa celo. Papež Benedikt IX. ga je prištel svetnikom. Na Vogerskem obhajajo kot zapovedan praznik 20. velikoserpana njegov rojstni dan.

Nauk in posnema.

1. Sv. Štefan nas s svojim razgledom uči, da prava visokost in imenitnost ne obstoji u posvetni časti, ampak u božji prijaznosti, u spolnenju božjih zapoved, da se sam Bog časti.

Zravno je bil sv. Štefan pa tudi ponižen, poterpežliv; doprinašal je spokorne dela, bil dober oče do svojih otrok. Sv. kralju so se te lepe čednosti toliko bolj podale, kolikor raji bogati na nje pozabijo. One so za večno srečo in pravo visokost doseči potrebne, in vsakemu je pot do njih odperta. Pomisli, moj človek! kako u teh rečeh s teboj stoji?

2. Kar je dozdaj rečenega za vse velja, naj tu še nekaj za tiste stariše stoji, kterim je otroke zgodaj smert pobrala. Nekteri za to ternjajo, čez Boga tožujejo in marsikaj nespodobnega rečejo. Naj premislijo, kako se je sv. kralj Štefan vedel, ko mu je bila smert otroke, in zlasti ljubega in sv. sina Emerika zgodaj pobrala, in naj ga posnemajo. Ko zavoljo smerti kakega otroka žalujejo in jokajo, to ni greh, če se zravno poterpežlivo u božjo voljo izročé. Neizmerno žalovati je pa pregrešno. Povej mi oče alj mati: kdo ti je otroka skoz smert vzel? Ali ni Bog tisti, ki je gospod življenja in smerti vseh ljudi? Ali ni tvoj otrok še bolj božji, kot pa tvoj? Ali ti krivico stori, ko ga vzame? Oh, celo ne. On je Gospod, svoje sme vzeti kader hoče; ali bo morda tebe pripušanja prosil? Ali ti je dolžan odgovor dati, zakaj to stori? Tega menda ne boš terjal? Zakaj se hočeš črez Boga potoževati in memrati? Vedi, da je Bog ravno to iz ljubezni do tebe, alj iz ljubezni do otroka alj pa iz ljubezni do obeh storil. Morebiti je previdil, da bi se ti s nespametnoj ljubeznijo, alj s slabim izrejenjem svojega otroka na

vekomaj pogubil. Morebiti je previdil, da bi tvoj otrok, ko bi dalje živel, u pregrehe in hudobije zajšel, in se večno pogubil. Ali ni torej znamenje božje ljubezni do tebe in do tvojega otroka, če ga Bog zgodej vzame? Je tvoj otrok nedolžen umerl, tako se imaš velikoveč veseliti zavolj njegovega zdajnega izveličanja. Ali bi mu bil ti mogel kaj boljega dati? Pustimo vse drugo na stran, dovolj ti je vediti, da je Bog tvojega otroka k sebi poklical. Bog je to storil; kaj hočeš več? Hočeš pametno storiti, podverži se Bogu in njegovi naredbi, in pred njim poterdi, da nočeš nič drugega, kot to, kar on hoče. On je vstvaril otroka, ne ti. Daruj Bogu žalost, ki ti jo je ta nezgoda napravila in misli: Bog vse prav ravna. Reci s sv. pismom: „On je Gospod, kar je u njegovih očeh dobro, to naj stori.“

Molitva.

O ljubi sv. Štefan! ki bi bil lehko u zložnosti, u mehkužnosti in kratkočasnosti živel, pa si želel terpeti, se zatajevati, božjo voljo spolnjevati, in svoje podložne za božje služavnike napraviti, da si tako poln zasluženja časno kraljestvo s večnim kraljestvom zmenil; prosimo te, nam od Boga gnado zadobiti, da bomo svoje misli, besede in djanje od posvetnega proti nebesam ravnali, in po tvojem razgledu prave visokosti iskali; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

III. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Serafia in sveta Sabina, mučenici.

Sv. Serafia je bila rojena u Antiohii, poglavitnem Sirskem mestu. Ob času, ko so bili kristiani preganjani, so šli stariši s toj svojoj hčerjoj na Italiansko. Ko so ji bili stariši zgodej pomerli, jo je več rimskih mladenčev snubilo, kir je bila lepe postave in spodobnega obnašanja. Ko pa ni hotela drugega ženina, kot Jezusa, se je odpovedala vsim snubačem in njih bogatim ponudbam, in se je ko dekla vdinjala k blagi pa neverni vdovi, Sabini. Ta vdova je živela lepo pošteno in je marsikaj dobrega storila, da si je bila ravno neverka. Na cesarskem dvoru je bila močno obrajtana zavoljo svojega pokojnega moža Valentina, ki je bil sloveč častnik pod cesarjem Vespazianom. Nje mož ji ni bil otrok zapustil, premoženja pa veliko. Nje dekla Serafia je bila zraven drugih lepih čednost tudi poterpežliva, pridnih in zvestih rok; zato je bila gospej Sabini jako ušeč; kot svojo dobro sestro jo je ljubila. Ta lepa ljubezen je bila gospej

začetek večniga izveličanja; svojo dobro deklo je rada poslušala, s pomočjoj gnade u pravega Boga verovala, svoje slepe malike zapustila in se dala kerstiti. Potlej ji je Serafia svetovala, da naj gre iz mesta na svoj grad stanovat, da bi se od mestnega šuma ločena laglej u keršanstvu vadila. Sabina vboga, gre s Serafio in še s nekterimi pobožnimi devicami poldrugi dan hoda od Rima po keršansko živet. Serafia je s besedo in djanjem učila tovaršice, kako naj mirno in sveto živé.

U letu 122 je pod cesarjem Hadrianom bilo hudo preganjanje zoper cerkvo božjo vstalo. Deželni oblastnik Beril je hotel to s Sabininoj družinoj začeti, ker je razgled te družine vse kristiane podperal. Ko je oblastnik slišal, da je Serafia poglavitna učiteljca te družine, jo je s družinoj vred pred se poklical. Sabina ni hotla družine u nevarnost poslati; pa dekla ji je rekla: „Vsaj jaz naj grem, da bo sodnik potolažen, in da se ne bo preveč razserdil.“ Sabina jo je do Berila spremila. Toti je Serafii ojstro očital, da je druge malikom odvračevala. Sabini je pa rekel: „Čudim se, da si se ti rimska gospa tej revni dekli dala zapeljati.“ Sabina mu odgovori: „Oh! da bi tudi ti tako zapeljan bil, ko jaz, da bi svoje neumne malike zaničeval, in pravega Boga, stvarnika, začetnika pravice in sodnika dobrih in hudih spoznal.“ Neverni oblastnik ji iz spoštovanja do nje visokega stanu ni nič odgovoril, in obe domu spustil

Črez tri dni je po Serafio poslal, jo po postavah preprašati in obsoditi. Sabina jo je spet do oblastnika spremila, in ga lepo za njo prosila, da naj ji nič žalega ne stori; pa ga ni mogla preprositi. Vsa žalostna in objokana je domu se vernila. Beril je sv. Serafio s vsoj ojstrostjoj, pa tudi jako prijazno nagovarjal malike moliti; ona mu pa odgovori: „Kristiana sim; ne smem in nočem malikov moliti, kteri niso bogovi, ampak hudiči; jaz le Jezusa molim in njemu darujem.“ Beril pravi: „Kde je tempel tvojega Kristusa? Kaj mu daruješ?“ Svetnica odgovori: „Jaz ne darujem ne volov, ne telet, ampak sama sebe, svojo truplo, svojo dušo in svojo življenje. Najprijetniši dar mu je čisto in nedolžno serce in sveto življenje. Čisto truplo in čista duša je tempel božji, in jaz sim svojemu Bogu deviško čistost obljubila.“ — Beril: „Tedaj si ti tempel božji?“ — „Sim,“ mu odgovori, „če s njegovoj gnadoj ostanem čista. Božja beseda pričuje: Vi ste tempel živega

Boga, in sv. Duh u vas prebiva.“ Oblastnik je ukazal čisto Serafio u ozko ječo vreči, in dvema najnesramnišima hudobnežama u oblast dati, da naj ji silo delata, in, kakor ona pravi, nje tempel božji podirata in vkončata. Nečistnika sta vsa zdivjana hitela u ječo, in sta se že hotla čiste device vlotiti. Ta se je pa k nebesam ozerla in na moč vpila: „Kristus Jezus, moj Izveličar! ki si hotel od ene čiste device rojen biti, varovaj mojo tebi popolnoma izročeno čistost.“ Komej je to izrekla, že se je zemlja tresla in oba hudobneža sta mertva znak na tla padla. Ko so Berilu to povedali, je hotel od jeze zdivjati, in je to zgodbo copernii pripisoval. Serafia pa je rekla: „To se ni zgodilo po copernii, ampak s pomočjoj tistega Boga, kterega jaz častim.“ „Če je tvoj Bog tako mogočen,“ pravi Beril, „tako zadobi od njega, da bota ta dva mladenča spet oživela.“ Serafia se verže na tla, opravi kratko molitvico in merliča sta oživela. Pri tako očitnem čudežu bi bil moral oblastnik vendar u se iti; pa tudi čudež je copernii pripisal, Serafio dal isleči, nevsmileno tepsti, in s gorečimi plameniki (baklami) po životu smoditi; pa še strašneje bolečine ji je napovedal, če ne bo bogov molila. Serafia je stanovitna ostala. Beril ji na zadnje reče: „Povem ti, da ako naših bogov ne moliš, ne boš smerti odšla.“ Ona mu je pa serčno odgovorila: „Ne bom jih molila, in ravno s tem bom večni smerti odšla.“ Sodnik vidi, da pri nji nič ne opravi, zato jo k smerti obsodi. Njegovi služavniki so jo odpeljali, ona med tem glasno Boga hvali in časti, dokler ji niso s mečem glave odsekali. Sv. gospa Sabina je truplo njeno odkupila, in ga na pokopališe svoje rodovine pokopala. Častita smert te sv. prijatlice božje ni sv. Sabine ostrašila za Jezusovo vero umreti, še velikoveč serčnost ji je dala; pobožneše je živela, in se skerbno pripravljala za sv. vero umreti.

Neverni oblastnik Beril je sv. Sabini zavolj njeniga visokega rodu prizanesel. Za njim je drugi oblastnik Elpidi nastopil, kteri iz gorečnosti za čast lažnjivih bogov ni nobenemu pregledal. Berž je po Sabino poslal, in ji rekel: „Zakaj si se ti, imenitna gospa! osramotila s keršanskoj veroj?“ Odgovorila mu je: „Zahvalim Jezusa Kristusa, kteri me je po svoji služavnici Serafii milostlivo otel iz hudičeve oblasti.“ Oblastnik se pri vseh bogovih zaroti, se nad njo maševati, ako terdovratna ostane, s lepim in s hudim jo je nagovarjal, da naj bogove moli; pa se ni dala premakniti. Oblastnik jo obsodi, da ji je glavo odsekati. Ni

moč veselja izreči, ktero je pri tem povelju občutila in na znanje dajala. S u nebo obernjenimi očmi je rekla: „Tebi, o Bog se neskončno zahvalim za gnado, ktero mi s tem skažeš, da moram zdaj zato ko tebe častim, svojo življenje dati. Tebi izročim svojo dušo.“ Potlej je pokleknula, sama nastavila vrat in stanovitno prejela zadnji mahlej, okolj enega leta po Serafinej smerti. Nje truplo so kristiani u tisti grob pokopali, kamor je bila ona svojo učiteljco sv. Serafio pokopala. Svetinji teh dveh mučenic ste bile tri sto let potlej na Aventinski grič preneseni, in počivate u cerkvi, imenovani: „svete Sabine.“ God sv. Sabine je za 29. dan velikoserpana odločen, pa se tudi 3. kimovca obhaja.

Nauk in posnema.

O srečna gospodinja, sv. Sabina! ki je bila tako dobro deklo sv. Serafio dobila. Pa tudi srečna dekla sv. Serafia, ki je bila k tako dobri gospodinji prišla! Za dekle naj bo tukaj razgled sv. Serafia; za gospodinje pa sv. Sabina.

1. Ljuba kristiana! ki si revna in greš služit, glej, da ne boš zavolj tega, ko moraš služiti, žalostna in nepoterpežliva. Sv. Serafia je bila radovoljno vboga dekla. Lehko bi se bila bogato omožila, in tako premožna gospodinja postala, pa je rajše revna dekla in samica. Neomožena je zato hotla biti, da je laglej Kristusu služila. „Devica,“ pravi sv. Paul, „misli, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesu in duši. Ktera je pa omožena, misli, kar je tega sveta.“ Tako se tudi ti keršanska dekla samištva posluži, da boš bolj Bogu služila. In zavolj revšine, zakaj bi žalovala in nepoterpežliva bila? Ali ne veš poštena dekla, da je bil Jezus, ki je tvoj ženin, na svetu reven? Ali ne veš, da je bila revna njegova mati Maria?

Ko službe išeš, jo iši le pri pametnih in poštenih ljudeh kakor sv. Serafia. Ne glej ravno na to, kde bolje jedó alj pijó, zlasti ne na to, kde bi več svobodnosti imela hoditi, kamor bi te posvetno veselje in pregrešne druščine vabile. Ogibaj se služb, kder bi bila za te nevarna priložnost; pri razujzdanih bi bila tudi ti razujzdana, pri nesramnih možkih bi bila pa kakor slama na žerjavci. Tudi nikar ne hrepeni, da bi le samo u kakem velikem mestu služila. Velike mesta imajo za ženstvo veliko nevarnosti. Res, da bi u kakem mestu ložej k sv. mašam hodila, če bi te služba ne zaderževala, pa satan bi ti vtegnul tisuč mrež nečistosti nastaviti. Res, da se po takih mestih vidi semtertje marskaj lepih razgledov, pa še več pohujšanja. Zraven poštenih služb je dosti nevarnih. Čemu

bi se u nevarnost podajala, če bi ne vedila kamo prideš, in če od mestnega šuma odločeno pošteno službo lahko dobiš. Sv. Serafia se je bila res u rimskem mestu u službo vdinjala, pa ta služba je bila pri dobri gospej, in zraven je bila tudi to gospo pregovorila, da ste šle iz mestnega šuma na deželo stanovat, kder ste laglej Bogu služile. Tebe kmetiška dekla morda to mika u kako veče mesto služit iti, ko kako mestno deklo vidiš lepše alj celo po gosposko oblečeno? Pa tvoja obleka je po tvojem stanu, morda še celo terdneja, bolj za mraz in za poterpež, zraven pa morda za pošteno kristiano še spodobniša. Kaj hočeš več? Ali bi se rada čez stan lišpala, in k videzu gospa bila? Eni bi se ti zato posmehovali, drugi bi s glavoj zmajevali. Ako bi u kako pomankanje prišla, bi ti u oči vtikali, kako si se nosila in koliko si za nečimurne obleke potratila. Ljuba duša! ne glej se nečimurno lišpati, le glej, da boš kerstno oblačilo nedolžnosti čisto ohranila, alj pa madeže pregreh pridno spirala. To ti bo delalo u sercu veselje in pokoj. Tako boš poštenim ljudem, in kar je naj bolje, tako boš Kristusu ušeč.

Sv. Serafia je bila zraven drugih lepih čednost poterpežlivega serca, pridnih in zvestih rok. Ljuba dekla na službi te marskaj zopernega in težavnega zadene; prizadevaj si vse voljno poterpeti; Bog te iše skoz težave izveličati; vzemi svoj križ na rame in hodi za Jezusom. Pridnost in zvestoba te bote Bogu in ljudem priporočale. Ti si boš pri ljudeh, ki te bodo radi imeli lahko telesen živež služila. Če svoje delo in terplenje vsakdan Bogu daruješ, si boš večno življenje u nebesah zaslužila, in zalog nabrala, kterih molji ne snedó, in tatje ne vkradejo. Na službi vtegneš tudi najti nauka potrebne, postavim otroke, kake tovaršice, kake pastarice alj pastirje. Take uči moliti, keršanski nauk, priporočaj jim, naj lepo pošteno živé, in Bogu služijo, in jim boš, kar je bila Serafia Sabini. Če kdo domačih pijančuje, preklinja, alj nespodobno govori, ga o priložnosti lepo in ob kratkem prosi, naj ne bo tak. Varuj se pa slabosti domačih okolj raznašati. Kar se doma zgodi naj doma ostane. Tudi tako boš sv. Serafio posnemala, če boš po svoji moči od hiše nesrečo odvračevala.

2. Kakor je sv. Serafia lep razgled deklam, tako je sv. Sabina lep razgled gospodinjam, zlasti u tem, kako naj se do svojih dekel zaderžè. Keršanska gospodinja pri vdinjevanju dekle med drugim glej posebno na deklino lepo keršansko življenje. Ktera Bogu zvesto služi, bo tudi tebi zvesto služila, kakor Serafia. Ti ji bodi pa tudi prijazna Sabina. Nikar ne bodi do nje ošabna, nikar nad njoj ne reži, privoši ji lepo besedo, prijazno ji ukazuj, ne kaži ji svoje terme, če si tudi gosposka alj celo imenitna. Sabina žlahna gospa ni za sramoto deržala s svojoj služavnicoj po sestersko živeti. Bogu in ljudem so zoperne tiste čmerne nevstrežlivke, kterim dekla nikolj ne more vstreči naj stori, kakor hoče; še celo dekelna hoja jim je zoperna. Če dekla po nesreči kaj poškoduje, ji je pri loni ojstro zarajtano. Še celo otrokam je pripušeno, revno deklo zaničevati in zmerjati. Oh gospodinje! zapomnite si besede Modrega: „Ne bodi ko lev u svoji hiši, da bi

svoje domače okolj metala in svoje podložne zatirala.“ „Vedite,“ pravi sv. Paul gospodarjem in tudi gospodinjam, „da imate tudi vi Gospoda u nebesah.“ Če gospodinja vidi, da je dekla nepobolšliva, in da ni za njo; naj jo ob svojem času brez hrupa in brez raznašanja odpravi. Gospodinja! skerbi za dušo in telo cele družine torej tudi dekle. Nikar ob nedelah in praznikah dekli časa ne krati k božji službi hoditi, in večkrat svete zakramente prijeti. Pred Bogam in pred katolškoj cerkvijoj bi ne bilo dovolj, ko bi dekla mogla ob nedelah in svetkih le samo s sv. mašoj brez pridige in brez keršanskih naukov zadovoljna biti; ko bi čez teden ob jutrah in večerih ne vtegnila moliti. Pri svoji prijaznosti do dekle se varuj, da ti ne bo praznih marnjev od domačih alj ptujih donašala, da ne bo zdražb napravljala, da ne bo ne podpihovavka, ne opravljivka, neda bi natolcovala alj krive sodbe delala. Tudi ti ji nobenih skrivnost ne vleci na dan. Če deklo kaka nesreča zadene, da zboli, alj ji kdo kaj krivice stori, imej s njoj vsmilenje in poterplenje. Nikar svojega družinčeta ko zboli, od hiše ne ravnaj, nikar mu bolezni ne očitaj, nikar ga u kakem kotu brez vse pomoči ne pusti. Sv. Sabina je mertvo truplo svoje rajne služavnice spoštovala, in u pokopališe svoje rodovine spravila. Oh kako bi ne bila taka blaga duša dobre dekle dobila! Kako bi ne bila od Boga gnade stanovitnosti in nebeške krone dosegla!

Molitva.

O Bog! ki si med drugimi čudeži tudi slabemu ženstvu u grozovitnih mukah zmago doseči dal, daj tudi nam po prošnjah sv. device Serafie in sv. mučenice Sabine, da bomo tebi zvesto služili in eden drugemu u nebesa pomagali. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IV. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Rozalia, devica.

Sv. Rozalia je bila visokega stanu, rojena na Sicilskem otoku, u velikem primorskem mestu Palermo, okoli leta 1160. Nje oče Sinibald je bil Kviskvinski in Rožni knez iz rodovine Karola velikega. Dasiravno je bila Rozalia u dvoru (palači) rojena, se je vender zdelo, kakor bi bila med redovnicami u samostanu izrasla. Doma je imela, karkoli zamore svet dobrega dati; karkoli zamore človek po svoji slabi natori poželjeti, bi bila lehko vživala; pa s pomočjoj gnade božje je spoznala, da so vse posvetne dobrote prazne, zapeljive in nestanovitne, da je bogastvo nevarno bodeče ternje. Boga je torej več časa goreče prosila, da naj jo razsvetli

in ji pokaže pot, po kteri bi varniši u večno izveličanje prišla. Vidila je, da je lepe postave, in da se leta bližajo, u kterih bi jo k možitvi silili. Da bi torej u deviški čistosti zamogla Bogu služiti, je sklenila natihoma dvor zapustiti. Pred podobo Device Marie je pokleknula, se ji za serčnost in pomoč priporočila, in šla na pot brez komu kaj od tega povedati. Prišla je 40,000 korakov daleč, na visoko goro. Na tej gori je najdla u pečovju špiljo, u ktero je šla prebivat. Nad špiljo je na kamen začerkala te besede: „Jaz Rozalia, hčer Sinibalda Kviskvinskega in Rožniškega gospoda, sim iz ljubezni do svojega Gospoda Jezusa Kristusa sklenula u tej špilji prebivati.“

Tukaj je svetnica več let živela, brez da bi bil kdo za njo zvedil; varovala se je, da je ni kdo ugledal, in da je niso prišli s siloj domu spravljat. Moliti, Boga hvaliti, nebeško veselje premišljevati, sv. bukve brati je bilo nje delo. Pri tem jo je satan hudo nadleževal in skušal; rad bi jo bil nazaj na dom spravil. Keršanska junakinja je vse skušnjave s tem premagala, ko se je ojstro postila, večkrat sama sebe pretepala in še druge spokorne dela dopernašala. Bog jo je napolnjeval s posebnim notrajnim veseljem; večkrat so se ji prikazali angeli, marskteri svetniki, Devica Maria in tudi Kristus.

Ko je dolgo časa u tej špilji sveto živela, jo je Bog po angelu opominal, se u drugo špiljo preseliti, na gori takrat Erekta, zdaj pa romarska gora imenovana. Ta špilja je bila le 3000 korakov, to je okoli ene ure daleč od Palerma. Iz

nje se je naravnost na očetov dvor vidilo. Pa ta špilja je bila vožja od prejšnje, zraven tudi temna, odperta vetrovam in hudim vremenom. Tukaj ni bilo ne sledu ne tira ne od zveri, še manj pa od kakega človeka, kraj je bil strašen in pušoben. Vhod u špiljo je bil zlo tesen; od znotrej je bilo dovolj prostora, pa u eno samo skalnato tukavo ni teklo, in u to se je morla svetnica stiskati, kakor golobica, zdihovaje po nebeškem ženinu. Toti kraj ji je bil vendar ljubši kot očetova grašina, u ktero se ni hotla vernuti, dasi je bila ravno blizo nje. Živež so bile svetnici divje zeljiša. U tej ojstrosti je bilo nje opravilo ravno to kar u prešnjej špilji, namreč premišljevanje nebeškega kraljestva, Jezusovega terplenja in smerti, vedno pokorjenje, ojtri posti, molitva in hvala do Boga. Še večkrat ko pred je bila u tem divjem kraju iz nebes obiskana; angeli so jo velikokrat s kruhom večnega živlenja poživili. Včasi jo je otožnost zavolj revšine in samote opadla; kakor hitro je pa to začutila, se je obernila k podobi križanega Jezusa in glasno zdihnula: „Iz ljubezni do mojega Gospoda! Iz ljubezni do tebe, moj Gospod!“ Te besede je ponavljala u sleherni težavi, in tako se od vnovič k gorečnosti spodbudila.

Zadnič ji je bil Bog poslal angela, nji uro ločitve iz sveta naznanit. Ljubezen do Boga, želje u nebesih pri Izveličarju biti, prikazanje Matere božje in sv. angelov, to ji je smert neskončno posladkalo in prijetno storilo. U špilji se je torej na tla vlegla, glavo na desno roko naslonila, kakor bi hotla tako počivati; levico u kteri je podobo križanega Jezusa in molek deržala, je na persa položila, in tako mirno u Gospodu zaspala. Nje posebno sveto živlenje je Bog s marskterim načinom svetu razodeval. Pet sto let potlej je tudi razodel, kde nje sv. truplo skrite leži. Najdli so ga kakor u kamnitnem grobu, s glatoj (kristalom) prevlečenega, ker se je bila na njo kapljajoča voda na čuden način uglatila. To znajdenje se je zgodilo leta 1623 k tolažbi in sreči Palerma. Strašna kuga je bila tačas u tem mestu; vsakdan jih je u nekterih urah okoli sedemdeset do sto pomerlo. Nekemu pobožnemu mestnjanu je bilo razodeto, da mesto ne bo kuge rešeno, dokler ne bode Rozalijna svetinja alj sv. truplo slovesno vanj prenešeno. To je bilo pod papežem Urbanom VIII. Napravili so slovesen sprevod, prinesli svetinjo sv. Rozalie, in še tisto uro je bilo kuge konec. Zato še dandanašni keršanstvo sv. Rozalio kot blagodeteljico zoper kugo časti, in na pomoč kliče.

Nauk in posnema.

1. Sv. devica Rozalia je iz bogatega dvora in iz velikega mesta u samoto bežala, ker je s pomočjoj gnade božje spoznala, da je samota keršanski duši hasnovita. Vedila je sicer, da je pri marskterih posvetnih opravilih in med svetom pravično živeti mogoče; pa tudi, da je samota varniša. Bog nam ne zapové premoženje in dom zapustiti in u nerodovitne samotne kraje iti, kar so nekteri radovoljno storili, ter u samoti najšli Boga, mir in zveličanje. Ljuba kristiana! ko od sv. Rozalie slišiš, da je u samoto šla, si boš mislila: Ali naj grem tudi jaz izmed zapeljivega sveta u kako pušavo, da bom sama? Tega ti Bog ni ukazal. Ti in sleherni je lehko u samoti brez pušave takole: Nikar ne ljubi posvetnega šuma, nikar ne bodi radovedna; tako boš doma pri svojih, na kmetih, u mestu in povsod najdla samoto, ktera je vsakemu potrebna. Ako hočeš, ljuba duša! u samoti biti, ne iši razveseljenja u posvetnih družinah, kakoršne so po kerčmah, po plesiših, po hišah, kder se klafači in razujzdanci shajajo, po shodiših, kder posvetna in neumna druhal zjale prodaja, kder se mladi ljudje nastavljajo in skazujejo, alj kder je dosti prešernega smeha. Nikar se ne pritožuj, če ti skerbni stariši alj gospodarji veljevajo doma biti, ne okoli hoditi. Če si do zdaj zunaj doma veselja iskala, in ti je doma koj dolgčas bilo, pomisli na pečovje in špilji, u kterih je sv. Rozalia leta in leta prebivala, in boš raji u samoti doma; kar je za te potrebno. K tvojej samoti spada dalej, da nisi sničava alj radovedna, kakor tiste osebe, ki ena drugej pripovedujejo alj pozvedajo, kaj je kdo pregrešnega zlasti nesramnega storil alj rekel; še celo misli drugih hočejo vediti, tudi svojih nespodobnost jih ni sram pripovedovati. Sv. Rozalia je stanovala veliko let u samoti, brez da bi bila s kom govorila, in vendar bi jo bilo le kake stopinje stalo veliko zvediti, kaj se doma alj po Palermi sliši. Če ti tudi ne greš u posvetne shajališa, ali pa zato ne govoriš veliko nepotrebnega? Ti ne maraš, da vse brez premislika govoriš, karkolj si vidila alj kar si sama domišljuješ, bodi si od domačih alj ptujih. U to se poslužiš priložnosti, ko se s kako osebo snideš, bodi si že doma, na deli alj če greš po vode alj kam drugam po opravili; še celo cerkvena pot alj prostor pred cerkvjo ti mora u to služiti. Ti morda ne moreš prej mirovati, da vse prazne alj terdega molčanja vredne reči alj sprašas alj drugim povéš. Verjemi, da le zmotene, mlačne in omamlene duše išejo nepotrebne in slabe družbe in marskaj nečimurnih skerbi, ker so prazne dobrega. One ne morejo samotne biti, ker jih Bog in božje reči ne veselé, ampak le svet. Te duše so kakor vlastovke, ktere cel dan letajo, komarje, muhe in metulje lové. Takim osebam je vsa soseska, vsa dežela znana; vedo, kar se u sleherni hiši godi, sebe pa ne poznajo. Ljuba duša! opusti nepotrebne skerbi, bodi samotna in pa rada samotna. Če si doma, alj če je hiša, u kteri prebivaš, na samem, in nikdo sicer u njo ne zahaja, je to še premalo, če ti nisi rada samotna. Sv.

Gregor papež pravi: „Kaj pomaga človeku telesna samota brez dušne samote?“ Če tvoja duša ni rada samotna, te bo tudi u samoti dosti nepokoja in zmot najdlo. Od kod je bilo pa prišlo, da je sv. Rozalia bila tako rada u samoti, da je rada molila, in svete reči premišljevala? Boga je ljubila. Kdor Boga ljubi, se rad s Bogom pogovarja. To se pa ložej godi u samoti, ko u posvetnem šumu. Če nerad moliš, če nerad kaj svetega bereš, poslušaš alj premišljuješ; o tako je gotovo znamenje, da Boga ne ljubiš. Ti se rad pogovarjaš s ljudmi, ktere ljubiš, nikoli se ti pri njih ne stoži. Ali bi se ne zaderžal ravno tako do Boga, če bi ga ljubil? Vsaj za naprej se tako zaderži. Alj pa povej mi, ali imaš več tolažbe in prida od družbjin pogovorov s ljudmi, kot pa iz tega, ko bi se s Bogom pečal?

2. Iz ljubezni do mojega Gospoda.“ Tako je sv. Rozalia večkrat iz serca zdihovala. Dasi je bila ravno kraljevega rodu in mehko izrejena, je vendar iz ljubezni do Boga tako ojstro živela. Ljuba duša! ti si dolžna Boga čez vse ljubiti; ali si ga pa ljubila? Včasi ponoviš besede sv. Rozalie. „Iz ljubezni do Boga,“ i. t. d. Prav je da tako rečeš; pa s besedami še ni vse opravleno. S Rozalio tudi u djanju pokaži, da Boga čez vse ljubiš, sicer tvojim besedam ni verjeti. Ne terjam od tebe toliko, ko je sv. Rozalia storila; pa povej mi, ali bi bilo preveč, če bi se včasi iz ljubezni do Boga tudi pripušenih veselj zderžala, oči od nečimurnih stvari obračala, marskaj težav, ki po leti in po zimi od vročine alj mraza pridejo, poterpežlivo prenesla, sovražnikom dobro storila namestu njih slabosti in kako so te razžalili, po svetu raznašati? Ali bi bilo preveč, ko bi od tebe terjal, da več časa moliš, sv. bukve bereš, alj božjo besedo poslušaš, da vse kar ti je terpeti iz božjih rok prejmeš i. t. d.? Jezus je toliko iz ljubezni do tebe storil; iz ljubezni do tebe se je vsih veselj zderžal, in ti bi kaj tako malega iz ljubezni do njega ne storila? O nikar ne reci, da resnično Boga ljubiš, če tega ne storiš. Dela so spričevanja ljubezni. „Ljubezen mora biti delavna, n pri velikih rečeh delavna, sicer ni prava ljubezen,“ pravi sv. Gregor. Veliko manj je ljubezen prava, ako še kaj malega noče iz ljubezni do Boga storiti.

3. Kdor je rad u samoti, najde počitek in ljubi mir, in skušnjave tega sveta premaga. „Jezus je bil od Duha u pušavo peljan, da bi bil skušan.“ Kdor samoto ljubi, dobi neizrečeno moč skušnjave premagati; Boga in sebe bolj pozna, ker sv. Duh u samoti rad govori. Sv. Duh vodi človeka u samoto, hudobni duh vodi človeka u nepokojno in posvetno družbo, mu dušo slabi, in jo lehko pogubi. Kdor ni rad domá, dokler zamore biti, najde veliko skušnjav, in u veliko grehov zabrede.

Molitva.

Usliši nas, o dobrotljivi Bog! da kakor radi god tvoje sv. device Rozalie obhajamo, tako tudi po njej razgledu nebeških dobrot želimo, neminljivo več kot minljivo, nebesa več kot zemljo obrajtamo, da bomo tako po prošt-

njah te pomočnice, šib tvoje jeze milostljivo rešeni. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Laurenc Justinian, škof.

Sv. Laurenc Justinian je bil u Venedkah 1381. leta rojen. Njegov oče Bertrand Justinian je bil najstarših in najbolj slovečih rodovin Veneške ljudovlade. Laurenčova mati Kvirina je bila ravno tako visocega rodu. Ko je bila pet in dvajset let stara, je bila vidova, in se je trudila svoje otroke dobro odgojiti. Najpred jih je učila Jezusa Kristusa spoznati, ljubiti in mu zvesto služiti, in posebno Devico Mario čestiti. Iskala jim je tudi greh pristuditi in jih k spoznanju pripraviti, kako nečimurne in prazne so posvetne reči. Mladenč Laurenc se je bil tako maternih naukov nauzel, da je že kot otrok zaničeval otroške igrače. Mati je menila, da to iz čestiželnosti alj napuha pride, zato ga je prijazno svarila; pa odgovoril ji je: „Ljuba mati! ne bojte se; jaz sim li te časti željen, velik in zvest služavnik boži biti.“ Mati se je nad tem govorjenjem zavzela, Boga hvalila in še skerbneje prosila, da naj ga s svojoj gnadoj podpera. Gnada božja in materna skerb ste pri Laurencu obilen sad obrodile. Dasiravno mlad in bogat, je vendar vse posvetne dobrote saničeval, sklenul svet zapustiti, in Bogu u samoti služiti. U tem, kar je u sercu sklenul, se vendar ni hotel prenagliti alj svojovoljno kaj storiti. Dolgo je molil, in božjo voljo premišljeval; premislil je kaj mu svet, kaj Bog dobrega obeta, in kako mu sveta véra pot kaže s postom, čuvanjem, s pokorjenjem lastne volje Bogu služiti. Na to vpraša samega sebe: „Ali boš dovolj serčen, vse posvetne dobrote zaničevati?“ Potlej se je ozerl na podobo križanega rekoč: „O Gospod! Ti si moje upanje in moje približališe.“ Ni mu bilo zadosti le moliti in premišljevati; šel je u Algo, modrega in bogaboječega korarja za svet vprašat. Toti mu je rekel, da naj še nekoliko odloži, in bolj goreče moli, ter se privadi samote in pokorjenja. „Sčasoma se bo zvedilo,“ mu je rekel korar, „ali je tvoja gorečnost lažniva alj resnična; še le 19 let si star, torej nekoliko počakaj, da se ne prenagliš, in da se ne boš prepozno kesal.“ Laurenc je

bil temu svetu pokoren; več in skerbneje je molil, se ojstro postil, na golih tleh ležal, in še drugače pokoril svojo mlado truplo.

Njegova mati je bila vesela vseh njegovih dobrih del, vendar mu je svetovala, ker se ni na njegovo stanovitnost zanesla, da naj se s bogaboječoj nevestoj zaroči. Pa ponižno in zraven serčno je materi odkritoserčno razodel svojo terdno misel, se Kristusu darovati. Kmalo potlej je šel u samostan korarjev sv. Jurja u Algi, kder so u velikem pokorjenju živeli. Da si ravno mlad, je vse u svetosti presegel, ker je na vso moč skerbel križanemu Jezusu podoben biti. On ni šel na svoj dom, ko takrat, ko je bil k materi poklican, kder je bila na smertni postelji. Poleti u najhujši vročini ni za žejo nikoli drugekrat pil, kot opoldne in zvečer. Enega dne so mu hudožejnemu korarji rekli, da naj bi pil; on pa jim je odgovoril: „Kako bodemo vročino u vicah prenesli, če vročine od žeje ne moremo prenesti.“ Posebno se je zauzeti, kako stanovitno je prenesel bolečine, ko mu je vrač enkrat veliko bulo na vrati mogel odrezati in izžigati. On sam je vraču prigovarjal to delo serčno opraviti rekoč: „Ali mi ne bo mogel Kristus toliko moči dati, kolikor jo je trem mladenčem u babilonski peči dal? Le režite; vaše orodje celo ni tako strašno, kot tisti železni grebeni, s kterimi so mučenike tergali.“ Med tem izrezovanjem ni nobenkrat zaječal, temuč le presvete imena Jezus in Maria je večkrat zgovoril, in ko so se nekteri temu čudili, je rekel: „Kaj je to moje terplenje proti tistemu, ki ga je toliko sv. mučenikov prestalo, ko so jih s gorečimi plamenicami in razbelenimi ploščami mučili alj na razbelen roš položili?“ Tako je svojo voljo popolnoma s božjoj voljoj sedinil.

Ko je bil mašnik posvečen, je vsak dan s največoj pobožnostjo maševal, in večidel med tem solze točil. Sveti večer je k svojem največem veselju imel gnado, Izveličarja u podobi preljubeznivega deteta gledati. Sčasoma so ga bili samostanski tovarši višega izvolili; pa njegova ponižnost je bila velika, tudi kedar je povikšan bil. Navado je imel reči: „Menih, kteri se zaničevanja boji, ni serca preoblekel, ampak le oblačilo.“ Enega dne je bilo vse zgorelo, kar so menihi živeža imeli, in on jim je rekel: „Zahvalimo Boga, ki nas obiše, in učile u njegovo previdnost upati.“

Papež Eugeni IV. je zvedil njegovo veliko zasluženje, in ga je postavil škofa u Venedkah. Ko je sv. Laurenc to zvedil, se je močno prestrašil. Ker se je resnično nevrednega štel, je hotel pobegnuti; pa so mu vbranuli, in ga primorali papežu se podvreči. Škof je bil posvečen leta 1433 u 51. letu svoje starosti. U svojej škofjej časti ni celo nič spremenil u ojstrosti do sebe alj u drugih pobožnih delih. Prihodke je obračal cerkvi u prid in revežem u pomoč, in je vsak dan veliko vbogih nahranil. Nekdo izmed njegovih rodnih ga je prosil, da bi njegovi hčeri doto iz škofijskih prihodkov povikšal. „Če ti malo dam, ti ne bo dosti; če ti veliko dam, boš samo ti dobil, in tisuč drugih nič. Naj bo kakor hoče, duhovskih prihodkov ni obračati u gizdave obleke alj u kodranje las, ne u pozrešnost alj pijanost, ampak revežem u tolažbo. Torej mi ne vzemi za zlo, da ne morem tvoje prošnje uslišati.“ Tako je govoril sv. škof, kterega je papež Miklauš V. kmalo potlej še bolj povzdignul.

Takrat je duhovni očak (patriarh) u mesticu Grado umerl. Papež je hotel, da mora Laurenc patriarh biti. Ko je pa sv. oče papež previdil, da bi Venečani ne pustili radi od sebe sv. škofa, je prestavil očakovski sedež iz Grada u Venedke, in je Laurenca pervega Veneškega patriarha izvolil. Tako visoko povikšan je živel ko zadni menih najrevnišega samostana, ponižno oblečen, je malo in kaj slabega jedel, na slami ležal, in u ojstrem pokorjenju bil. Nekdo mu je rekel, da prevbožno živi; pa temu je odgovoril: „Tako mi zapoveduje moja velika družina.“ Njegova velika družina so bili pa vbogi, do kterih je jako usmilen bil. Bog je tudi zavolj njega od Venedk zasluženo veliko kazen odvernil. Na otoki Kerfu je tiste čase živel sloveč in svet pušavnik. Neki blagi Venečan ga je obiskal, in pušavnik mu je rekel: „Bog je čez vas Venečane razserden, ko ste božjo besedo zavergli; če bi solze vašega duhovnega očaka Boga na pomoč ne klicale, bi bili že zdavnej pokončani kakor Sodomljani.

Kakor je sv. škof lepo in ponižno živel, tako si je prizadeval tudi druge napraviti, da bi ponižno in lepo živeli. Ženskam je ojstro prepovedoval, se nesramno nositi in se nepristojno gizdati, ker je vedil, da so nesramno oblečene ženske nastava hudičeva, in veliko grehov krive. U svoji jezi so bile ženske Veneškega dožeta (viši poglavarja) našuntale, da se je zoper škofovo postavo pritožil, ktera je nesramne ženske vstavljala, in je rekel, da u posvetno oblast

sega. Svetnik je pa tako ponižno in krotko, pa zraven vender tako krepko odgovoril, da je dožeta u serce ganilo, in da poln spoštovanja do svetnika njega ni več nadleževal. Ko sv. duhovni očak ni imel več zopernost od ljudovladnih poglavarjev, so mu drugi zopernost delali, ki so njegovo dobro ime černili, in se niso hotli po njegovih naukih poboljšati. Od hudobnih zaničevan je pa djal: „Jezus veliki pastir je bil od hudobnih preganjan, kaj se bom čudil, da mene zaničujejo? On sam je djal: Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali; hlapec ni več ko njegov gospod, ne učenec več ko njegov učenik.“ Ponižnost, pohlevnost in poterpežlivost sv. Laurenca je Bog visoko povikšal, da mu je dal čudeže delati, ki so mu tudi terdovratne serca nagnili in so ga bolj spoštovali; on pa je le Boga hvalil in želel od sveta ločen biti. Velikokrat je jokaje djal: „O ljubi Jezus! k tebi želim; pa ti veš, kaj je meni boljše in mojemu ljudstvu“ Njegova prošnja je bila vslišana. Na svet dan ga je med sv. mašoj neizrečena želja obšla, Boga od obličja do obličja gledati. Po sv. maši ga je hud mraz stresel. Dasiravno je bil jako slab, si vendar ni nobenega zlahčanja dovolil; u pokori je hotel umreti, kakor je u pokori živel. Zato zunaj navadne slamnice ni nobene druge postelje hotel. Ko je videl, da mu njegova družina pernico pripravlja, je rekel: „Moj Gospod, Jezus, je na terdem lesu, ne pa na mehki postelji umerl; pustite me na slami.“ Ko je bil svete zakramente prejel, je rekel: „Ljubi moji! prišel je čas iti iz tega sveta; Bog bodi hvalen tudi za smertne bolečine, ker drugače ni mogoče u nebesa iti. Jezus je umerl nam srečno smert zaslužiti. O Jezus! življenje mojega življenja, ne zanašam se na svoje dobre dela, ampak na tvojo neskončno milost.“ Ko je svoj nagovor dokončal se je proti nebu ozerl, rekoč: „Gospod Jezus! k tebi grem,“ in tako je umerl 8. prosenca u letu 1455 star 74 let. Cerkva obhaja njegov god 5. kimovca, ker je bil toti den škof posvečen. U njegovem življenju in po njegovi smerti je Bog zavoljo njega marskaj čudežev storil.

Nauk in posnema.

1. Bog je zavolj sv. Laurenca Justiniana Venečanam prizanesel, ko jih je hotel zavolj zaničevanja božje besede kaznovati. Tu vidimo, da so pobožni

ljudje celemu mestu in okolci močno koristni; Bog zavolj njih večkrat odverne zaslužene kazni. Tako je Bog nekdaj Jeruzalemskimu mestu obljubil ga zoper njegove sovražnike varovati, in razdjanje od njega odvernuti zavolj svojega zvestega služavnika kralja Davida rekoč: „Jaz hočem to mesto varovati zavolj sebe in zavolj Davida mojega služavnika.“ Kako se motijo, ki pravijo, da redovniki in redovnice, med kterimi je gotovo veliko pobožnih in sv. služavnikov alj služavnic božjih, niso k pridu občestva, ampak od več. Ako bi u kakem mestu, u kaki deželi ne bilo nobenih duhovnikov alj menihov in nun, kdo vé, če bi take mesta alj dežele ne bile že zdavnej se pogreznile, alj s ognjem iz nebes pokončane, alj s vojskoj, kugoj in lakotoj popolnoma razdjane? Pobožni duhovni so večdel take kazni odvernuli. Veneško mesto bi bilo imelo od Boga kaznovano biti, zato ko so Venečani besedo božjo zaničevali, in raji hodili u kazališa in k drugim igram, kot pa k pridgam. Pridgarje so zaničevali, grajali, obrekovali, preganjali, ker razujzdanim in samopašnim niso po ušečnosti pridgovali. Bog je bil s takim obnašanjem Venečanov razžalen, in hotel je njih mesto zavolj takih nespametnost pokončati. Kdor besedo božjo in nje oznanjevavce zaničuje, zaničuje samega Boga. Kristus je rekel apostolam: „Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Strašno je brati, kar Kristus od tistih pravi, kteri bi apostolov ne sprejeli, alj predig ne hotli poslušati, rekoč: Resnično vam povem: „Prebivavcom Sodome in Gomore bo enkrat na dan sodbe laglej ko takemu mestu,“ kder namreč taki ljudje prebivajo. In kmalo po tem je Kristus od mest, kder so besedo božjo scer poslušali, pa jo niso nič obrajtali, tako rekel: „Gorje tebi Korocain, gorje tebi Betzaida! Ker, ko bi se bili u Tiru in u Sidonu čudeži godili, kteri so se pri vas godili, bi bili zdavnej u žimnatih oblačilih in u pepelu pokoro delali. Jaz vam pa povem, prebivavcom Tira in Sidona bo na dan sodbe laglej, kot vam. In ti Kafarnaum, ali se boš pač do neba povzdigoval? Do pekla boš ponižan, ker, ko bi se bili u Sodomi čudeži godili, ki so se u tebi godili, bi bila pač do denašnjega dne ostala. Jaz vam pa povem, da bo kraju Sodome na dan sodbe laglje ko tebi.“ Kar je Kristus tem mestam in njih prebivavcom žugal, naj živo premislijo tisti, ki so za poslušanje božje besede leni, ki pridgarje zaničujejo in jih ne vbogajo.

2. Sv. Laurenc si je u svojih težavah s tem serčnost delal, kar so mučeniki terpeli. Imaš karkolj si že bodi terpeti, se tudi tega pripomočka posluži. Misli si in reci sam pri sebi: Kako majhna je ta moja bolečina proti tem, kar je moj Izveličar iz ljubezni do mene terpel? U svojih mislih stopi u pekel in samega sebe vprašaj: Kaj je mojo terplenje proti temu, kar jih toliko pogublenih terpi, in kar bi moral jaz sam u peklu terpeti, če bi me bil Bog u mojih grehih iz tega sveta poklical. Ako to troje premisliš, se ne boš zavolj svojega terplenja pritoževal. Vse terplenje se ti bo majhino zdelo,

kakor je tudi res majhino, če se primeri s tem, kar so svetniki terpeli, kar je Kristus terpel, in kar pogubljeni zares u peklu terpé.

3. Zadnji nauk sv. Laurenca je, da se varujmo mehkužnosti. U mehkužnosti se truplo razvadi, da ni za nobeno ojstrost, in da mu škoduje u postrežbi vsak majhen pregrešek. Duša postane pri tem vsa razvajena, nobeniga veselja nima ne do zatajevanja, ne do pokorjenja. Da človek ne postane mehkužen, si mora u mladosti marsikaj odreči. Nikar ne misli ljubi moj! če se u ojstrem živlenju alj zatajevanju vadiš, da boš zato koj truplo poškodoval. Natora je s malim zadovoljna, mehkužavmu pa ni nikoli dovolj postreženo; zdaj mu ni po ušečnosti jed, zdaj ne pijača, zdaj mu ni nič prav postelja, zdaj mermra čez obleko, zdaj mu hišno orodje ni dovolj pripravno; zdaj mu ne morejo družina nič prav vstreči; zmirej stoka in mermra, nikolj ni vesel, ne zadovoljen, ne miren. Kako strašno bo mu sodni dan pogledati Jezusa sodnika, kter je u revšini, u težavah in u terplenju živel, in na križu smert storil. Strašne besede bo mehkužnik od njega slišal, kakor nekdej evangelski bogatin, namreč: „Spomni se, da si ti u svojem živlenju dobro prejel.“ Ljubi kristian! hodi po ojstri poti za Jezusom in za svetniki, ker le ta pot pelja u nebesa.

Molitva.

O sveti vsegamogočni Bog! ki nam zapoveduješ, naj tebi u čast vse storimo iz gole ljubezni do tebe, daj nam na prošnjo sv. Laurenca gnado po njegovem razgledu svoje misli besede in djanje u tvojo čast obračati, da bomo iz ljubezni do tebe za svoje in bližnjega zveličanje skerbeli in s tvojim služavnikom živi in mertvi le tvoji. Amen.

VI. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Eufemia in tovaršice, device, mučenice.

Svete device Eufemia in Rotija alj Dorotea, Tekla in Oražma alj Erazma so bile u Ogleji plemenite rodovine rojene. Eufemiin in Rotijin oče je bil Valenci, malikovavec; Teklin in Oražmin oče je bil pa Valencijev brat Valentinian, pobožen kristian, ki je skerbel, da so bile te device vse u keršanstvi podučene. Enega dne so močno zdihovale, da bi bile s vodoj reke Nadeže keršene. Na njih prošnjo je Bog velik čudež storil, da se je reka vstavila, in tako dolgo stala, da sta prišla Valentinian in sv. Mohor škof, in so bile še tisto uro keršene in kakor device Bogu posvečene.

Med tem časom je Valenci svoji dve hčeri Eufemio in Rotijo za omožiti namenil. Oni ste pa pozemeljsko možitev zavergle, ker ste bile svojo devištvo Bogu obljubile. Oče to zaslišati začne od jeze divjati, ter zgrabi meč ji umoriti. Hčeri ste mu k svojemu stricu Valentinianu zbežale. Toti ju je s svojima lastnima hčerama u svoji hiši skril; tode hudobnih pomagavcov in vohunov, ki povsod slede in vse oprašajo, kar jim ni nič mar, se nikolj ne zmanka. Hudoben Valencijev hlapec je zasledil, kde device skrite tičé, in jih je izdal. Zato ga je pa koj božja kazen zadela; od hudiča obseden je u Nadežo skočil in se vtopil. Valenci je svoje in Valentinianove hčere najdel, ko so molile, jih dal zgrabiti, in poglavarju Sebastu jih izroči, da naj jih zavolj keršanstva kaznuje in muči. Poglavar jih najpred s lepim nagovarja se keršanstvu odpovedati in malike častiti; pa nič ne opravi. Ojstro začne torej s njimi ravnati, jih ukaže nage bičati, potlej jih tako obesiti, da so s glavami proti tlam molele, zravno so jih s bitci po glavah tolkli, tako da jim kri obilno iz nosa teče. Ko so vse te muke serčno prestale, jih da u ječo zapreti. Drugo jutro so bile spet vse zdrave in brez ran. Sebast jih opomina za to dobroto se bogovom zahvaliti, ter pravi, da so le po dobroti malikov spet zdravje zadobile. One pa samo Jezusa Sina božjega časté, kot svojega nebeškega ozdravnika. Poglavar jih zdaj da na tezavnico privezati, po životu s plemenicami žgati, potlej jim persa odrezati, in psam vreči, naj jih požrejo; pa psi se jih še ne dotaknejo. Spet so bile svetnice u ječo pahnjene, in drug dan po tem so jih nage po mestu vodili. Na prošnjo sv. Eufemie je angel božji vsako posebej u belo oblačilo ogernil in ozdravil; verh tega jim je še novo lepoto dodelil, in niso se jim na životu rane poznale, njih obličja pa so se ko sonce svetile. Pa ne ti čudeži, ne stanovitnost devic, nič ni poglavarja ganilo. Ko je vidil, da malike zaničujejo, in Jezusa stanovitno spoznajo, jih je ukazal ob glavo djati. Za rabeljna to obsojenje spolniti se je Valenci sam ponudil. Šel je u jako visok stolp, kder je nekdaj svoje lepe hčeri nekaj časa zaperte varoval, in tam je svoji in svojega brata hčere ob glavo djal; njih glave in trupla pa skoz lino u memo tekočo Nadežo zmetal. Za to pregreho je pa koj božje maševanje prišlo; potres je stolp razsul, in ogenj spod neba ga požgal, in tako so bili Valenci in njegovi tovarši pobiti in požgani. Po noči je šel Valentinian s sv. Mohorjem k reki svetih trupel iskat, in glej čolniček je priplaval s ostanki sv. mučenic obložen; dva lepa in svetla mladenča, dva angela sta ga pripeljala, in sv.

Mohorju izročila svete ostanke, ktere je škof slovesno pokopal u Valentinianovi hiši, ki je bila potlej u cirkev spremenjena. To se je godilo ob času cesarja Nerona, okolj leta 63.

Nauk in posnema.

1. Pri sv. devicah in mučenicah Eufemii, Rotii, Tekli in Oražmi vidimo posebno keršansko serčnost. Da so si ravno bile slabega ženskega spola in mlade, so vendar grozovitne muke prenesle, in nam vsim lep razgled serčnosti dale. „Vzemite svoj križ na rame in hodite za menoj,“ nam Kristus veljeva. Serčen kristian se ne boji nobenih težav za Kristusa terpeti; zakaj „nebeško kraljestvo silo terpi, in le silni ga bodo posedli:“ govori Kristus; in sv. Paul pravi: „Vse deržim za zgubo proti vse presegajočem spoznanju Jezusa Kristusa svojega Gospoda, zavolj kterega sim vso škodo terpel, in vse za blato spoznam, da bom Kristusa pridobil;“ to se pravi, vsega se rad tvegam, da sim le Kristusov. Kristian mora vse zapustiti, naj mu je še tako ljubo, če bi ga imelo zaderževati Kristusov učenec biti. Le tisti bo krono dosegel, kdor se je dobro bojeval. Tako serčna je bila sv. Eufemia s svojimi tovaršicami. Vse težave so premagale, na posvetno srečo, bogastvo in veselje tega sveta niso porajtale, ampak u božjo voljo so se izročile, in grozovitno smert za Jezusa prestale in tako šle za Jezusom.

2. Od nas, ki u keršansko katolških deželah prebivamo, se dandenašni ne terja. da bi kot mučeniki vse zapustili, muke in silno smert prestali; pa smo ravno tako lehko, in še celo dolžni biti mučeniki vsak po svojem stanu. Vsak ima kakšine zopernosti in težave, ktere naj voljno in serčno prestaja, da si bo s tem nebesa služil. Revnega muči revšina; ne veš, kako bi sebe in svoje preživil, zaslužka ni, lakot, nagota in pomankanje te na duši in na telesu hudo pesti. Če revšino u duhu pokore voljno prenašaš, te izveličanje čaka. Tebe bolnega muči bolezen; noč in dan ti ne da pokoja; po postelji se moraš valjati kakor mučenik na tezavnici; zdaj te to, zdaj uno boli. Nikar ne obupaj; Bog te poskuša kakor bolnega Joba, kakor je poskušal apostole in mučenike, da ti bo u večnosti lepšo krono dodelil. Ti, ki imaš sovražnikov, imaš od tih dosti prestati; oni te s svojimi opravljivimi in lažnivimi jeziki pikajo, alj te preganjajo in krivico delajo. Voljno bodi mučenik po svojem stanu, in bodeš prišel na desnico božjo, kder ti bodo tvoji sovražniki iz svojega zaverženja blagre dajali rekoč: „Ta je, kterega smo toliko zaničevali. Kako je božjim prijatlom prištet!“ Ako te še celo tvoji sorodniki sovražno preganjajo, naj se ti to nič novega ne zdi; pomisli, da je sveti Eufemii in nje tovaršicam Valenci največ prizadjal in u muke pripomogel, in da jih je nazadnje kot rabelj ob glavo djal, da si je bil ravno dvema oče, dvema

pa stric. Ako tebe kaka nesreča zadene, bodi serčen mučenik pri prenašanju nesreče, pri vdanju u božjo voljo. Vedi da se na svetu vse s božjim pripušenjem zgodi, da bi ti svetu odmerl, in za nebesa živel. Vas stariše radi mučijo hudobni otroci; vam naprejpostavlenim težave napravlajo podložni in vaše težke dolžnosti; vas služavnike in podložne mučijo čmerni in terdi naprejpostavleni, gospodarji, težavne dela, zaničevanje, pomankanje, slab živež, mraz, vročina. Oh koliko priložnost imate mučeniki in mučenice biti! Le serčni bodite; Bog najmanjšega terplenja ne pozabi, on pa tudi na to gleda, s kakim sercom ga prestojite. Vsak stan ima svoje težave. „Kakor se srebro u ognji, in zlato u plavži poskuša, tako poskuša Gospod serca," pravi Modri sv. pisma. K temu terplenju nam Kristus serčnost dela rekoč: „Veselite se, in od veselja poskakujte, kir vaše plačilo je obilno u nebesih." Vse težave tega živlenja, če so še tako silne, le en čas terpé, plačilo u nebesih je pa veliko, da ga ni mogoče popisati. Sv. Paul pravi, da vse zdajno terplenje ni za primeriti s prihodnjoj častjoj, ktera bode nad nami razodeta. Ljubi kristian! če ti hoče u težavah serce upadati, se spomni nebeškega plačila. Ljubljanski škof Tomaž Hren je u stiskah in zopernostih imel navado reči: „Tomaž! ali te straši delo? Poglej plačilo." S božjoj pomočjoj ti ne bo nič pretežkega; torej si tudi ti tako serčnost delaj. Sv. Eufemii in nje tovaršicam je Bog vidama angele u tolažbo in pomoč poslal; pokaj bi dan denašnji njegov služavnik boječ bil, ko ima še zmirej vsegamogočnega Boga pomočnika?

Molitva.

Daj nam usmiljeni Bog! po prošnjah tvojih sv. devic in mučenic Eufemie, Rotije, Tekle in Oražme obilnost nebeških dobrot, da ko spomin njih terplenja obhajamo, nam ta spomin tudi u pomoč za časno in večno živlenje služi. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, kteri s teboj in sv. Duhom enaki Bog živi in kraljuje od vekoma do vekoma. Amen.

VII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Korbinian, škof.

Sv. Korbinian je bil rojen na Francozkem u okolici Melunskega mesta. Njegovi stariši so bili pobožni in premožni. Že od mladih nog je pridno hodil k sv. maši, in zraven premišljeval Kristusovo terplenje. Rad je poslušal božjo besedo, in sveto pismo bral. Pozneje si je tudi pridno učenost pridobljeval, si marsikaj odrekel, kar je sicer pripušenega, zlasti pa u jedi in pijači, da se je navadil se ložej zderževati

prepovedanih reči. Zravno cirkve sv. Germana je bil dal samostan izzidati, kder je štirnajst let sveto živel. Ljudje so slišali od njegove pobožnosti in modrosti, torej so od vsih strani k njemu hodili, ga za svet vprašat, alj se u njegove molitve priporočat. To mu ni bilo po volji, zato ko bi bil rad le na tihem Bogu služil. Šel je torej u Rim, in kir je posebno sv. Petra u časti imel, prosi papeža za priličen prostor blizo cirkve sv. Petra, kder bi zamogel s svojimi tovarši lepo živeti in Bogu služiti. Papež je iz Korbinianovega obnašanja in besed sklenil, da mora posebno pobožen in previden mož biti. Ko se je še bolj na tenko tega prepričal, ga je najpred mašnika in pozneje škofa posvetil, ter mu ukazal se nazaj u svoje kraje podati, in za izveličanje duš skerbeti, zraven pa, kder se mu ljubi, svoje škofje opravila opravljati. Korbinian se je tej božji naredbi podvergel in papeža vbogal. Domu gredé obhodi celo Lombardsko in velik del Francozkega. Pridgje po mestih in tergih, kder se je veliko ljudi sošlo, in njegovo predigovanje ima sploh vspeh. Korbinianova svetost in čudeži, ktere je Bog po njegovih prošnjah delal, so pripomogli, da so ga ljudje posebno spoštovali. Temu spoštovanju se umakniti se je vernul u svojo nekdajno stanovanje, kder ostane eno leto. Ko se je spet za njegovo stanovanje zvedilo, so ljudje od vsih strani k njemu vreli, kakor popred. Da bi se tega ognul, se je vdrugič u Rim napravil. Bog ga je napotil skoz Bavarsko k velikem pridu ondotnih ljudi. Tukaj je sv. škof vidil veliko nevednost u vernih resnicah; zato je začel keršanske nauke učiti, in je delj časa učil. To je jako veselilo pobožnega vojvoda Teodora, ki je tečas Bavarsko vladal, in željel, naj bi Korbinian u njegovem vojvodstvu ostal. Ravno tako je željel tudi Grimoald vojvodov sin, ki je imel svoj sedež u Frajzingi. Svetega moža je pa le u Rim mikalo; šel je torej tje, in prosil ponižno papeža za oprostenje od škofjih dolžnost. Papež ga ni vslišal, ampak prigovarjal ga je apostolske dela k izveličanju duš dalej opravljati.

Korbinian se je torej vernul po prejšnem potu na Bavarsko. U Majsi, to je bil terg s gradom ne daleč od Merana, kar je tečas k Bavarskem spadalo, je ostal nekaj dni pri grobu sv. Valentina, nekdajnega Pasavskega škofa. Grimoald zveditи, da je svet mož prišel, je k njem tje poslance napravil, kteri naj ga u Frajzingo povabijo. Svetnik je obljubil; ko pa zve, da vojvoda s Pilitrudoj, soprugoj svojega rajnega brata pohujšlivo živi, in kaže kakor bi bil s njoj u zakonu, pošlje nekega svojih k vojvodu in mu poroči, da ne

bo popred čez prag njegove grajšine stopil, dokler ne bo to pohujšanje odpravleno. Tudi je še pristavil, da je in ostane res, kar je sv. apostol rekel: „Ne prešestniki ne kurvirji ne bodo božjega kraljestva dosegli.“ Pilitruda se je hudo rastugotila, in sklenila tega novega Joaneza kakor nova Herodinja skrivej umoriti. Vendar sta se pa oba Grimoald in Pilitruda toliko dala pogovoriti, da sta svojo napako spoznala in obžalovala, ter da sta pred svetiga škofa se vergla, in obljubila se resnično poboljšati. K temu ju je pregovoril tisti, kterega je bil svet mož k vojvodu Grimoaldu poslal. Kot resnična spokornika ju je svetnik ljubeznivo sprejel, ju dalej opominjal k pokori in k usmilenju do revežev.

Zdaj je svet škof prevzel Frajzinško škofijo in jo nekej časa prav goreče vladal. S vsakdanjim svojim predigvanjem, opominjevanjem in prigovarjanjem je pripravil hudobne k poboljšanju, lene k večji marlivosti za izveličanje, pobožne in vnete k večji popolnamosti. Pilitruda se je bila pa u prejšne hudobije povernula, in da bi bila u svoji hudobii pokojniša, je iskala svetiga moža iz sveta spraviti. Dala je enemu izmed svojih, Ninu po imenu, povelje Korbiniana skrivej umoriti. Preden je Nin škofovo stanovanje s vojaki obstopil, spolniti, kar mu je bilo rečenega, je bil škof po noči ušel. Ko pride u Majs, da Grimoaldu in Piltrudi kazen naznaniti, ki jima jo je Bog namenil, in ktera ju je tudi u kratkem potlej zadela. Grimoalda je vbijavski podložen tajno končal; Pilitrudi je pa bila vsa dostojnost s bogastvom vred odvzeta, da jo je bilo zlega konec; Nin, ki se je podal svetiga škofa umorit, je bil nenadoma zaboden, in tako pred božji sodni stol poklican. Hugibert, sin pobožnega Teoda, ki je za Grimoaldom vlado prevzel, je svetiga škofa prelepo prosil, da naj se u svojo škofijo verne, in krivice, ki so se mu godile, pozabi. Svet mož je to vslišal in spet prevzel svoj škofijski sedež. Neizrečeno veselo ga je sprejelo celo mesto in ves kraj.

Komej je bil pa svetnik prišel, mu je že Bog razodel čas odhoda iz tega sveta. Nektere važne opravila je poravnal, in ob dnevu, ki mu je bil za smert odločen, je vzel svoje škofje oblačila, šel u cirkev maševat, in ko je od maše prišel domu, je zavžil nekaj malega vina, se pokrižal, in u pričo nekterih duhovnih umerl, brez da bi bil pred kaj bolan, alj da bil kako znamenje bolečine od sebe dal. To se je zgodilo 8. kimovca u letu 730. Njegovo truplo je bilo u Frajzinski škofiski cerkvi slovesno pokopano. Kir je pa svetnik želel u Maisi pokopan biti, je Bog pokazal, da hoče njegovo željo spolnjeno viditi. Koj po pokopu se je u Frajzingi začelo strašno deževje, ki

je tako dolgo terpelo dokler niso svetiga trupla u Mais prenesli. Ko so petdeset let potlej Longobardi Tiroljsko napadli in deželo pustošili, ga je pobožni škof Aribo po božjem razodenju vzdignul in nazaj u Frajzing prenesel, kder ga še zdaj posebno česté.

Njegovi podobi dajo medveda na strani, u spomin, da ko je svet mož vdrugič u Rim popotoval, in s svojimi moral pod milim Bogom prenočiti, je medved zgrabil njegovega konja, kteri je bil s nekterimi potrebnimi rečmi obložen, in ga je požerl. Svetnik je medveda še pri žrenju najdel, in mu u božjem imenu zapovedal, da mora težo, ktero je dozdaj konj nosil, prevzeti, in do Rima nesti. Zver je vbogala, in naloženo težo tako dolgo nesla poterpežljivo, dokler ji je po dokončanem popotvanju niso odvzeli. To je vidilo brez števila veliko ljudi. Bog je hotel s tem, kakor s več drugimi prigodbami pred svetam počestiti in povikšati svojega zvestega služavnika.

Nauk in posnema.

1. Sv. Korbinian je opominjal Grimoalda in Pilitrudo zavoljo njiju nesramnega živlenja. To je storil gotovo iz ljubezni do Boga, kir mu je razžalenje božje težko djalo; pa tudi iz ljubezni do teh dveh grešnikov, ki sta se mu usmilila. Ako moreš koga zavolj njegove napake opominjevati, stori to iz ljubezni do Boga in do bližnjega, da boš žalenje božje in pogubo bližnjega odvernul. Če pa tebe kdo svari, sprejmi svarjenje voljno, zlasti če se to zgodi od tvojega spovednika, od domačega duhovnega; oni so dolžni svariti, zakaj bi se zoper njih pritoževal; zakaj jim za zlo vzel? „Bolje je od modrega moža posvarjenemu biti, kot pa se goljufati dati prilizvanju norcov,“ pravi sv. Duh. In sv. Krizostom piše; „Bolnik neumno počne, če se pritožuje zoper zdravnika, kter mu zdravilo zapiše, ki je za zdravje potrebno alj služno.“ Tisti, ki se zoper svoje duhovne pritožujejo, jim naganjajo, alj, ko jim je kaj storiti alj odrajtovati, žugajo, da jim tega ne bodo storili, tisti sami sebe raznašajo, da so hudobni. Lehko je vganiti, kaj je uzrok njih hudobnega besedovanja in obnašanja; svarjenja in morda ojstrega svarjenja so vredni, zato so jim duhovni napoti; alj pa tudi morde na skrivnem tako hudobno živé, da jih že samo spomin na duhovne u oči bode: kir njih pregrešno vest že spomin na duhovske opravila drami in nadležuje. Hudobnim pobožnost že od deleč smerdi. Grimoald in Pilitruda že dolgo na unem svetu obžalujeta, da nista vbogala, ko ju je sv. Korbinian opominjal. Veliko jih že u peklu za to terpi, ko opominvanja svojih duhovnih in spovednikov niso poslušali. Varuj se, da se tudi tebi ne bo taka godila.

2. Sv. Korbinian je umerl brez popred kaj bolan biti, vendar je srečen, zato ko je bil za smert vedno pripravlen. Nekteri ljudje pripravo za smert in torej tudi pokoro na zadno odlašajo. Menijo, da kadar bodo zboleli, bodo najbolje pokoro storili. Kdo jim je pa obljubil, da bodo pred smertjoj bolni? Ali se ne more zgoditi, da bodo brez bolezni na enkrat umerli, kakor se je že veliko ljudem zgodilo? Če bodo pa prej bolni, ali ne vtegne kaka taka bolezen biti, ki jim bo koj pamet zmešala, alj ki jim bo take bolečine napravljala, da ne bodo mogli ene same dobre misli obuditi, še manj se vseh grehov prav spovedati? Vrag jim bo kvasil, da še nobene nevarnosti ni, da bo bolezen kmalo prejšla, da bodo kmalo spet zdravi i. t. d. Tako jih je bilo že veliko omamlenih in ogoljufanih. In naj že bo kakor hoče, vendar le to res ostane: pozna pokora je redko prava pokora. Smerten alj bolezni čas ni pripraven čas za tako veliko in imenitno opravilo kot je priprava za smert, na kterej je cela večnost ležeča. Če hočeš varno ravnati, se za časa pripravljaj, ne odlašaj pokore do zadnjega, kir je res, kar je sv. Auguštin rekel: „Pokora, ki jo bolnik dela, je bolna pokora, in tista, ki jo umirajoč dela, se bojim, da bi ne bila umirajoča, mertva pokora. Kdor hoče milost božjo doseči, naj stori pokoro, dokler je še zdrav.“

Molitva.

Prosimo te, vsegamogočni Bog! daj nam po prošnjah sv. Korbiniana tebe čedalje bolj spoznati, za svoje pregrehe in zmote pravo pokoro storiti, in tako večno izveličanje doseči; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan septembra alj kimovca.

Rojstvo Marie Device.

Cerkvi ni navadno obhajati godú rojstva svetnikov, temuč spomin njih smerti. Rojstvo je prihod na toti reven svet, smert izvoljenih je odhod iz revnega sveta u nebesa. Zato pravi Salomon: „Boljši je dan smerti od dne rojstva.“ Vendar obhaja sv. cerkva spomin rojstva sv. Joaneza kerstnika, kir svet evangeli pričuje, da je bil pred rojstvom posvečen. Veliko bolj se spodobi obhajati vesel spomin rojstva prečiste Device Marie, ktera je bila namenjena mati odrešenika Jezusa, in je zato bila že pred rojstvom posvečena. Po vsi pravici torej katolška cerkva današen dan u duhovnih molitvah opominja vse pravoverne se u duhu veseliti, rekoč: „Obhajajmo s veseljem god preblažene Device Marie.“ Uzrok tega veselja pové sv. cerkev, ki Mario tako

ogovori: „Tvoje rojstvo, o božja porodnica! je celemu svetu veselje oznanilo: kir iz tebe je izšlo sonce pravice, Kristus naš Bog.“ S temi besedami cerkva omeni, kar je več svetih očakov naravnost učilo, da je namreč Maria zarija, ktera gre pred soncam Kristusom, in njegov prihod tako reči celemu svetu naznanuje. Kdor po noči spati ne more, alj kdor po temnem gojzdu tava, željno pričakuje sonca. Ako vgleda jutrajno zarjo, se veseli ter si misli, da bo sonce kmalo izšlo. Svet je bil že več sto in sto let u najžalostneji noči in temi. Željno so pričakovali tistega, ki je sonce pravice, in je imel temo pregnati. Veliko tisuč zdihljejev je bilo zanj storjenih. Maria je bila od Boga mati tega sonca pravice izvoljena. Ko je današni dan rojena, zadobimo s njoj obljubo, da bo zaželjeno sonce gotovo kmalo izšlo. Po vsi pravici nas torej cerkev opomina, da veselo obhajajmo Marijino rojstvo.

Maria je bila rojena u Nazaretu u tisti preblaženi hiši, ktero keršanstvo zove sveta hiša, in je še dandenašni u Loreti na Laškem viditi. Po meri in podobi te hiše je po keršanstvi semtertje več kapelic, ki se Lauretanske kapele imenujejo. Marijini stariši so bili sv. Joakim in sv. Ana. Ta dva sta sveto živela, pa sta bila brezdetna. Zato sta presercno Boga prosila, da bi jima kako dete dal; pa več let nista bila vslišana. Bogu sta se podvergla in lepo naprej živela. Ko sta

bila oba že stara, jima je bil Bog poslal angela oznanit, da bodeta hčer dobila, ktera bo med vsemi ženami žegnana, in mati obljubleniga Odrešenika, in da naj nji dasta ime: Maria. Od te prikazni se sicer u svetem pismi nič ne bere, vendar jo je verjeti. Kir je bil Bog še rojstvo Kristusovega predteča Joaneza kerstnika njegovim starišem po angelu oznanil in njegovo ime odločil; ali ni še verjetniše, da je kaj takega storil, ko je imela Odrešenikova mati rojena biti? Kolikor veseljša sta bila sv. Joakim in sv. Ana tega oznanila, toliko ponižniše sta se Gospod Bogu za obljubleno milost zahvalila.

Kar je bil angel oznanil in napovedal, je bilo tudi ob svojem času spolnjeno. Sv. Ana, že toliko let nerodovitna, je spočela, in čez devet mescov je bila rojena preblažena hčer, ki je imela s časom postati mati Odrešenika celega sveta. Po božjem povelju so jej dali ime Maria, kar veliko pomeni. Kakor sv. Krizostom pričuje, je Bog hotel s tem imenom pokazati veliko Marijno čast, h kteri jo je bil namenul, in pa posebno veliko izveličanje, ktero so si imeli ljudje od nje obetati. U Sirskem in Hebrejskem jeziku pomeni Maria toliko kot gospa, razsvetlena, razsvetlevavka, morska zvezda. Komu se spodobi to lepo ime bolj, kot denašni dan rojeni? Kristus je naš gospod, Maria naša gospa; kakor so jo tudi vselej našo gospo imenovali. Ona je rodila Kristusa, Gospoda nebes in zemlje; kako bi njo ne bilo torej gospo nebes in zemlje imenovati, zlasti ko je bila u nebesih črez vse svetnike povzdignjena? Tako govori od nje sv. Joanez Damasčan. Vsa cerkev jo kliče s besedami: „Ti častitliva in žegnana Devica! naša gospa, naša srednica, naša besednica!“ Maria je gospa; ona je tudi razsvetlena, in pa bolj razsvetlena, kakor vsi drugi svetci; kir je veliko čistejše spoznala Boga in božje skrivnosti, kot vsi drugi svetniki, kir je bila najbolj s tistoj lučjo sklenjena, ktera vse ljudi razsvetli. Ona je razsvetlevavka, kir je po nauki sv. Anzelma in več drugih apostolam in evangelistom, kakor tudi drugim kristianom marskaj razodela kako se je s Kristusom godilo, in jih tako u vernih skrivnostih podučila in razsvetlila; zlasti pa kir je večim, ki so s nje priporočenjem iskali pri Bogu spoznanja u izveličanskih rečeh, zadobila kar so prosili, in še dandenašni zadobljuje Ona je morska zvezda, kir nas s svojoj prošnjoj in razgledi varno vodi skoz veliko nesreč na morju tega živlenja proti bregu večnega izveličanja. Zato piše sv. Bernard: „Ako se vzdigujejo vetrovi skušnjav, če si veržen na skalovje otožnosti, ozri se na zvezdo: kliči Mario. Ako te

valovi napuha, opravljanja in ljubosumnosti semtertje zanašajo; če jeza, lakomnost, mesna poželjivost tvoj dušni čolnič gugajo, ozri se na to zvezdo: kliči Mario. Te tvoja vest nepokojnega dela, te grabi strah zavolj sodbe, da začneš nad svojim izveličanjem dvomiti — misli na Mario. U nevarnostih, u težavah, u dvomih misli na Mario, kliči Mario. Ne spusti nje od svojih ust, ne od svojega serca. Ako se nje deržiš, ne zaideš; ako jo kličeš, ne obupaš; ako na njo misliš, se ne zmotiš; če te ona derži, ne padeš; ako si pod nje bramboj, si varen; če te ona spremlja, boš brez vse nevarnosti hitel proti bregu večniga izveličanja, in u resnici zvedil, da je ime Device Maria, to je morska zvezda.“ To skrivnosti polno ime je bilo novorojenemu detetu dano, in ga še dandenašni vsi kristiani visoko časté. Gotovo za najsvetejšim imenom Jezusovim ni nobeno ime častitlivše kot ime Maria. Kakor ste bile najsvetejši osebi Jezus in Maria na tem svetu, u tako bližnji zvezi, kakorkolj zamoreta mati in sin u zvezi biti, tako tudi mi družimo ta dva najsvetejša imena Jezus in Maria. Oba imena sta za tiste, ki jih na pomoč kličejo, polna utehe u življenju in na smertno uro; oba sta strašna peklenskim duhovam. Zatorej se najde u življenju svetnikov, da so ta sveta imena zlasti u bolečinah večkrat s vsoj pobožnostjo izgovarjali in s tem imenom u ustih tudi umerli, alj vsaj vselej željeli tako umreti. Vernimo se k Marijinem rojstvu.

Gotovo je, da stą se sv. Joakim in sv. Ana ob tem rojstvu močno veselila. Če se jih je že pri Joanezovem rojstvu po angelovem prerokovanju veliko veselilo, ko je bil toti svetnik le namenjen Kristusov predteča biti, koliko veče veselje je morlo biti o Marijinem rojstvu pri tistih, ki so po božjem razodetju spoznali, da ima novorojeno dete biti Izveličarjeva mati. Stariši so u svojem veselju Boga hvalili, in se še k večimi čednostim spodbadali. Kaj je pa novorojeno dete počelo? Več učenikov terdi in ne brez uzroka, da je preblažena Devica že u maternem telesu bila obdarovana s darom se popolnoma pameti zavediti, kar se iz tega kaže, ko je Bog bil že svojemu predteču sv. Joanezu dal se u maternem telesu pameti zavediti, kar se iz tega vidi ko je Joanez vpričo božje Matere od veselja u maternem telesu poskakoval. Od tod učeniki dalej sklepajo tako: Zakaj bi ne bil Bog take in še veliko veče gnade preblaženi Devici kot prihodnej materi svojega Sina dodelil? To naj vsak za go-

tovo ima, da kakor hitro se je Maria pameti zavedila, se je tudi koj k Bogu, svojem cilu in koncu obernila, ga preserčno ljubila, in se popolnoma u njegovo službo izročila. To je gotovo storila ob svojem prihodu na svet. Zato je še bolj spodobno in prav, da nas sv. cerkev opomina obhajati s veseljem denašen dan, rekoč: „Obhajajmo Mariino rojstvo s veseljem.“

Nauk in posnema.

1. Kakor hitro se je Maria pameti zavedla, se je Bogu popolnoma u njegovo službo izročila. Kaj si pa ti storil, ko si k pameti prišel? O kako pozno si začel Bogu služiti, če si kdaj začel! Vsaj danes stori, kar bi bil imel storiti, ko si k pameti prišel. Oberni se k svojemu stvarniku, moli ga ponižno, zahvali ga za vse dobrote svojega življenja, daruj se mu u njegovo službo, in še danes začni u delah kazati, da hočeš zanaprej bolj goreče Bogu služiti, kot pa do zdaj. Kakor je Bog tebi življenje dal, samo njemu služiti, tako bi bil imel svoje življenje vse in popolnoma u to obračati, da bi bil Bogu služil. „Nihče ne more dvomiti,“ pravi sv. Salvian, „da imamo to, kar nam Bog iz zgol dobrote da, tudi njemu u čast obernuti.“ Tvoja vest ti pa pové, da se to do sihmal ni zgodilo; najmanji del življenja, ki ti ga je Bog dal, si u božjo čast obernul, veliko si ga obernul celo u razžalenje božje. Nič drugega ti ne ostane, kot grenko kesanje zavolj pretečenega, in terden sklep za naprej se poboljšati. Oboje danes resnično oskerbi.

2. Maria devica, mati božja, pomočnica vseh kerščenikov je naše časti vredna, kir jo je Bog povikšal. Torej nam jo gre hvaliti in častiti, visoko od nje misliti in govoriti. Toda ta čast nič ne velja, ako človek zraven po nekeršansko živi. Samo u mislih in besedah jo častiti, po nje razgledih pa ne živeti, je lažnjiva alj hinavska čast, Bogu in Marii zoperna. Vsi bogaboječi kristiani in učeniki so Mario visoko častili, pa so si vse tudi prizadevali po njenem razgledu živeti. Ti praviš, da Mario častiš, to je prav; saj je sama Maria, da si je bila ravno ponižna, svoji teti Elizabeti rekla: „Vsi rodovi me bodo srečno imenovali.“ Vendar je pa sama hvala brez dobrih del enaka drevesu brez sadu, sekire in ognja vrednemu. Sv. Tomaž pravi: „Resnična hvala je terdna delavna volja Bogu in Marii ustreči.“ Sv. Auguštin pa uči: „Mario resnično častimo, če po njenem razgledu skerbno živimo.“

Če po razgledu Marie živiš, zamoreš tudi u nje mogočo prošnjo upati. Ko bi pa u nje pomoč upal, zraven pa terdovratno u grehih živel, bi te to ne obvarovalo pekla. Kdor upa u Mariino pomoč, da bi u grehih mirno živel, pravi: O Maria! ti veliko zamoreš; torej me obvaruj pogublenja, dasiravno

se nočem spokoriti. — Časti Mario, upaj u njeno pomoč, priporočaj se ji, da ti sprosi gnado pokore, pa biti se tudi resnično spokoriti. Tako boš, če si ravno grešnik, od Marie, usmilene matere, pomoč dosegel; takim je ona pribežališe grešnikov, in tolažnica revnih.

Molitva.

Pod tvojo pomoč pribežimo o sv. božja Porodnica! ne zaverzi naših prošenj u naših potrebah, temuč nas vselej reši od vsih nevarnost. O častitliva, o žegnana Devica, naša gospa, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica! s svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči. Prosi za nas sv. božja Porodnica, da vredni postanemo Kristusovih obljub. Amen.

Danes obhajajo bratji in sestre Mariine bratovšine pod naslovam: Juterna zvezda, misionam u sredni Afriki pomagati, da bi zamorcam prave vere zveličanska luč zasvetila, svojo obletnico. Pomagaj tudi ti s molitvijo in milošnjo zapušenim zamorcam u božje kraljestvo, in si delaj prijatele, ki te bodo veselo sprejeli u večno prebivališe.

IX. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Hadrian in tovarši, mučeniki.

Rimski imenik mučenikov spominja včerajšni dan sv. Hadriana; tukaj naj bo pa današni dan njegovo živlenje postavljeno s sv. Gorgoniom, Doroteom in Petrom, ktere rimski martirologi današen dan u misel jemlje.

Dorotej je bil nadzornik tistih, kterim je bilo izročeno varovati posebne cesarjeve zaklade, in kateri so imeli tudi skerbeti za dvorske poslopja. Doroteu je bil u službi Gorgoni dodan, torej sta bila oba cesarjeva služavnika, zraven pa na skrivnem kristiana. Gorgoni in Dorotej sta sčasoma vse svoje tovarše k spoznanju prave vere pripravila. Med temi je bil tudi Peter, in po spričevanju nekterih pisateljev celo Djuklanova alj Dioklecianova sopruga in njegova hčer. Da je u cesarskem dvoru več kristianov, ni moglo cesarju skrito ostati; vendar je Dorotea, Gorgonia in Petra veliko obrajtal, in jih kot svoje otroke ljubil; posebno jih je pa zavolj vere rad imel in jim svojo bogastvo, sebe in svoje živlenje zaupal, prepričan, da so mu zvestejši od vsih drugih. Ko je bil Dorotej u veči službi ko drugi, in je imel večkrat priložnost s cesarjem govoriti, se je cesar tudi najbolj nanj zanesel, se večkrat s njim posovetoval, in to, kakor pravi

Euzebi, je dalo Doroteu nekako veljavnost čez vradnike in popečitele cesarstva. Pri vsem tem se posvetnemu niso dali oslepiti. Bog je pripustil, da so bili kmalo na poskušnjo djani, kder se je pokazalo, da vse zaničevanje in terplenje zavolj Kristusa više cenijo od vse posvetne časti in časnega veselja.

Dioklecian je namreč svoje misli spremenil, in začel kristiane čerteti. Temu je bil uzrok njegov zet Galeri Maksimian, kteri ni bil s tim zadovoljen, da je bil pervi ukaz za kristiane preganjati, tako rekoč iz cesarja iztišal, timveč je še kmalo potlej vanj silil, da je drugi ojstreji ukaz dal. Ko pa tudi ta ukaz ni bil tako spešen, da bi bil naglo toljko opravil, kolikor si je Galeri vošil, je sklenul cesarski dvor u Nikomedii, kder je leta 303 s cesarjem bival, zažgati dati. Potlej je na skrivnem raznesel, da so kristiani zažgali in da so bili kot sovražniki deržave s kristiani, ki pri dvoru služijo, spogovorjeni, oba cesarja živa sožgati. S tem je hotel Diokleciana zoper kristiane nadražiti. Diokleciana je jeza preslepila, da je marnom verjel, in dal kristiane mučiti. Petnajst dni pozneje je bil dvor spet začel goreti. Galeri, ki je vsega tega uzrok bil, je to požiganje spet na kristiane spahnul. Cesar strašno razserden je dal kristiane mučiti in moriti. Med njimi je bil Peter. Oba cesarja sta ga poklicala pred se, in mu ukazala malikom darovati. Ko se je tega branul, so ga nagega nakviško potegnuli, njegovo truplo mesarili ga primorati, naj malikom daruje. Ko je pa to stanovitno odrekel, so ga do belih kosti s železnimi grebeni raztergali, na rane mu soli posuli, da bi ga bolj sklele, in potlej so jesiha u nje lili. Tudi te bolečine ga niso premagale, in mu serčnega pokoja vzele. Pekli so ga dalej na roši; še to malo mesa, kar mu ga je bilo ostalo vničiti. To se je pa počasi godilo, da bi bil od daljih bolečin gotovše premagan; pa nasproti je on vse bolečine, trinoge in rabeljne premagal, in u tej muki umerl.

Dorotej in Gorgoni sta enkrat vidila, kako je cesar nekega kristiana neusmileno dal mučiti; in to jima je u sercu tako silno željo do muke unelo, da sta cesarja javno tako nagovorila: „Zakaj tega samega mučiš? Midva imava ravno to vero kakor toti, in hočeva tudi za Kristusa voljo terpeti kakor toti.“ Cesarja je strašna tugota popadla; pri tej priči da oba običati, in potlej jima rane s soljoj potrosti, in s jesihom obliti. Na to ju da s ketnami na roš prikleniti, in pod roš žerjavce nagrebsti, ter tako nekaj časa mučiti, nazadnje pa obesiti.

Sv. Hadrian je bil na enako vižo k pravi veri spreobernjen. Bil je osem in dvajset let star mož iz najimenitnišega

rimskega plemstva, vojaški častnik u Nikomedii in dvorjan cesarja Maksimiana Galeria. Po cesarjevi volji je on tudi kristiane preganjal; bil je tudi pri cesarju, ko so vpričo tega kristiane mučili. Med drugimi je bilo enkrat tri in dvajset vernih po cesarjevem povelju neusmileno mučenih, potlej pa u temno ječo verženih. Neverni cesar je bil na nje grozno serdit, kir jih ni mogel ne s lepim ne s hudim po svoji hudobni volji nagnuti. Rekel je svojim služavnikom: „Zapišite njih imena, da bodo drugikrat huje od vseh drugih mučeni.“ Ti serčni Jezusovi pričevavci so bili vseh prejetih ran in bolečin veseli, Jezusa so glasno hvalili, in eden drugemu so serčnost delali za njegovo sveto vero umreti. Neverni Hadrian se ni malo njih serčnosti in stanovitnosti čudil; k njim je šel in jim rekel: „Ljubi moji! povejte mi, kako zamorete u hudih bolečinah dobrovoljni biti? Kaj upate po smerti od svojega Boga dobrega prejeti? Bolečin, ktere vi terpite, bi ne hotel terpeti, ako bi ves svet dobil; kakšnega plačila vi čakate, da bo vredniše od vsega sveta?“ Kristiani so mu odgovorili: „Tudi mi bi ne hotli za ves svet toliko bolečin prestati, pa jih radi terpimo za nebeško kraljestvo. Ves svet, njega dobrote, čast in vse drugo ni nič memo nebeškega kraljestva. Silne bolečine terpimo zdaj, pa teh bo hitro konec; nebeške dobrote pa ne bodo nikoli minule.“ Veliko tacega so mu pravili, in tudi ob kratkem ga učili poglavitnih resnic katolške vere. Hadrian od gnade božje razsvetlen je u njih besede veroval, se k svojim vojakom obernul, in jim rekel: „Tudi jaz sim kristian in hočem pri tih svetnikih ostati.“ Vojaki so mu rekli: „Pojdi s nami pred cesarja.“ Kadar so pri cesarju bili, so mu povedali: „Naš poglavar, tvoj služavnik Hadrian se meša; hotel je pri unih hudobnih u ječi ostati in pravi, da je kristian.“ Cesar zavolj te novice ves jezen, je sv. Hadrianu serdito rekel: „Berž si premisli in popravi svojo naglost.“ Sv. Hadrian je cesarju odgovoril: „Ne bom si premišljeval; prosil le bom vsegamogočnega Boga, da naj mi odpusti, kar sim ga iz nevednosti žalil.“ Neverni cesar Maksimian je svojim služavnikom serdito rekel: „Uklenite ga, in verzite ga u ječo med une hudodelnike, da bo s njimi zasluženo plačilo prejel.“

Služavnik sv. Hadriana, kadar je vidil ga u ječo med kristiane gnati, je tekel, in to njegovi soprugi Natalii pove-

dal. Natalia ga je vprašala: „Zakaj je mož u ječo vržen? Kaj je hudega storil?“ Služavnik ji je odgovoril: „Nekaj časa se je s tistimi hudobnimi pogovarjal, jim verjel, in kristian postal; zato je u ječi.“ Natalia, ki je bila že dolgo kristiana, se je močno oveselila, to novico slišati, in hitela je k njemu u ječo, ga najpred objela, potlej se predni vergla, celivala njegovo železje, in mu rekla: „Zdaj te prav ljubim, ko si hudičevo službo zapustil, in pravega Boga veruješ; njemu bodi večna hvala, ker te je razsvetil in k spoznanju resnice pripeljal. Poterpežliv in stanoviten bodi do smerti, da prideš u kraljestvo božje.“ Tudi vernim jetnikom je rekla: „Prosite Boga, da naj mojemu možu stanovitnost da, in učite ga u keršanskih resnicah.“ Potlej se je domu vernula, ker nji ni bilo dovoljeno, dalj časa u ječi ostati. Cesar je sklenul Hadriana in vse njegove tovarše u nekterih dneh iz ječe pred se poklicati, in če ne odstopijo, jih do smerti mučiti. To se je imelo u osmih dneh potlej zgoditi, ko je bil Hadrian u ječo veržen. Toti cesarjev sklep je bil Hadrianu in njegovim tovaršem naznanjen. Hadrian se tega ni celo nič vstrašil. Od ječarja je za nekaj denarja dovoljenje kupil, na svoj dom iti, svoji soprugi to veselo novico povedat; obljubil je pa čez nekoliko ur spet u ječo priti. Ko je bil na poti proti domu, ga je neki znanc vidil, kter je hitro tekel Natalii povedat, da nje soprug domu gre. Ženi je na misel prišlo, da je Hadrian vtegnul Kristusovo vero zatajiti, in zato spušen biti; torej se je grozovitno prestrašila, in tekla k hišnim vratam, mu jih pred očmi zapreti. Rekla je, da takega, ki je Bogu nezvest, ne more več za svojega moža spoznati. Hadrian ji od daleč dopoveduje, da naj ga posluša, ker on ni odpadel, temuč le pride povedat nji veselo novico od svoje bližne smerti. Zdaj si je Natalia oddehnula, mu odperla, predni padla, ga odpušanja prosila, in ko sta se nekoliko pogovorila, ga je do ječe spremla, mu od novega živo prigovarjala in priporočala Boga goreče prositi za gnado moči pri naprejstoječi muki.

Ko je imel rečen dan cesar jetnike spet pred se poklicati, je bila Natalia spet k svojem možu prišla in mu rekla: „Zdaj je čas prišel, ljubi moj mož! u djanju pokazati, kar si sklenul. Misli na Boga. Kar imaš zdaj terpeti, bo minulo, kar ti bo Bog za to dal, bo večno terpelo. Si bil tako serčen, ko si se za svojega cesarja vojskoval, ki ti je le časno plačilo dal, kaj ti je še li storiti za tistega, ki ti bo

večno krono dal?“ Hadrian je poln keršanske serčnosti stopil pred cesarja, in s tovarši vred stanovitno pričal vero u Jezusa, in neumne malike zaničeval. Cesar je dal vse razmesariti, Hadriana pa še najhuje. Najpred ga s šibami, potlej s batmi tepejo, in nazadnje s železnimi grebeni po životu raztergajo. Kosti in oserčje se je svetnikom vidilo, pa so vsi stanovitni ostali. Nazadnje so jih spet u ječo odpeljali.

Natalia, ki je bila s nekterimi pobožnimi gospemi zraven, je Hadriana preserčno poljubljevala in objemala, mu srečo vošila, da je pervi vihar tako serčno prestal; brisala mu je kerv, in po svoji moči iskala mu stan polajšati. Ko je trinog to zvedel, je prepovedal u prihodnje kako žensko blizo pušati. Natalia si je berž dala lase odrezati, u možko obleko se preobleče, in tako nespoznana spet pride u ječo. Kmalo potlej je bilo od cesarja povelje dano Hadrianu in drugim kristianom roke in noge posekati, trupla pa sožgati. Neprestrašen Kristusov spoznovavec je s drugimi vred hvalil Boga, in se za to prestrašno muko pripravljal. Natalia je rabeljne prosila pri nje možu začeti, da bi kje pri pogledi ptuje muke ne obupal. Potlej Hadrianu tako goreče, da pred nikdar ne tako, prigovarja in ga na moriše spremi. Tu je storila junaško delo, kakoršnega še svet morda nikolj ni vidil; sama je zgrabila moževe noge, jih na pripravlen ploh poravnala, in jih med prigovarjanjem tako dolgo deržala stanovitno, dokler jih rabeljni niso odsekali. Ravno tako je storila s njegovimi rokami. Hadrian se je neprestrašen kazal u svoji muki do zadnega zdihleja. Natalia je potlej vzela roke in noge, in jih s poštovanjem celivala, pa s seboj vzeti jih ni smela. Kakor so s sv. Hadrianom počeli, tako tudi s drugimi. Njih sveta smert je bila u letu 310.

Ko so bili vsi muko častitlivo prestali, so njih trupla in odsekane udje na gromado zmetali. Nastala je pa strašna nevihta; vsi so strani zbežali; zažgano gromado je ploha vgasnula. Tako svete trupla in ude ni ogenj poškodoval, in kristiani so priložnost dobili, jih u najbližno keršansko hišo prenesti. Drago so odkupili tudi njih oblačila, ktere so rabeljni že med seboj razdelili. Vse to so pobožni kristiani naložili u čoln, in od Nikomedie, kder so mučeniki terpeli, pripeljali u Bicanc alj Carigrad. Natalia, keršanska junakinja, da ji ni enake, je eno ramo svojega moža obderžala za se, in jo varovala kot drag zaklad. Čez nekaj dni se ji je njeni mož, sv. Hadrian prikazal, in ji zapovedal tudi v Carigrad iti, da bi odšla nevarnosti, zakon s malikovavcom nastopiti, u kar je cesar silil. Natalia je vbogala, šla u Carigrad in več časa

na vso moč Bogu služila. Potlej se ji je spet u spanji sv. Hadrian prikazal, in ji rekel: „Pridi zvesta služavnica Kristusova in mučenikov, sprejmi veliko čast, ki ti jo je Bog pripravil.“ Na to se je zbudila, pripovedovala svoje sanje, spet oči zatisnila, kakor bi se ji dremalo, in tako je zaspala srečno u Gospodu.

Nauk in posnema.

1. Gorgoni in Dorotej sta vse svoje tovarše k pravi veri pripravila, in s tem pokazala pravo gorečnost za izveličanje duš. Tudi u naših časih je že več takih služavnikov in rokodelskih poddružnikov bilo, ki so s prijaznim razlaganjem sv. katolške vere, in s tem, ko so marskoga h katolškim pridgam napotili, jih pripravili k spoznanju resnice, in k sprejetju sv. katolške vere. Tudi so še druge priložnosti, kder utegne kaka dekla, kak hlapec, kak vojak ravno tako svojo ljubezen skazati. Lehko imaš zraven sebe hlapca, deklo alj prijatla, ki se mu toži moliti, pridig poslušati, svete bukve brati, zakramente prejemati, alj druge pobožne in dobre dela doprinašati. Alj imaš drugega, ki rad igra, kolne, se priduša in roti, popija, opravlja, nesramno govori, in ima to le za šalo, in rad kvante poje. On je nezvest gospodarju in vzame, kar doseže, se morda prepovedano s drugim spolom peča; hodi okolj, da ga je po vsih kotah dosti, alj hoče doma naskrivnem hudobije početi. O kako lepo zamoreš tu svojo gorečnost in keršansko ljubezen pokazati! Kako lahko utegneš na znanje dati, da ti je za čast božjo in zveličanje bližnega mar, če take u dobrem tožljive opominjaš k veči gorečnosti do molitve, če hudobne od grehov zaderžuješ, alj če kake grehe, kolikor je mogoče, odvračaš; kar si tudi storiti ojstro zavezan, če ne, se ptujih grehov vdeležiš. Včasi ne moreš s besedo nič opraviti; s lepim razgledom si pa u stanu veliko storiti, kakor tudi s molitvijo, če jo za tiste opravljaš, kterih ne moreš s besedoj spodbosti alj jih od česa zaderžati; saj moli za nje. Spovednik, kterega moraš zavolj tih okoljšin za svet vprašati, ti bodo zamogli u tem najboljše svetovati.

Nasproti pa tudi ne moreš storiti, kar bi bilo pred Bogom ostudniše, tebi in bližnemu škodljivše, kot je to, če svojega bližnega od dobrega odvračaš, in k grehu dražiš. Varuj se torej zasmehovati svoje tovaršice, svojega tovarša zato, ko ima veselje do molitve, u cerkev hoditi, pridig poslušati, alj druge dobre dela dopernašati; varuj se take od pobožnosti in lepih navad, kakor si bodi, odvračevati. Še bolj se pa varuj druge dražiti k nezvestobi, k nepokoršini, k nečistosti, alj h kakem drugem grehu. Po nobeni ceni h grehu ne pomagaj, če te za to tudi preganjajo, alj celo od hiše spravijo. Bolje je po nedolžnem iz hiše, kot pa od Boga u peklenski brezen jiti. Če bi ti svojega tovarša s strupam, alj kako drugače ob časno življenje pri-

pravil, bi si gotovo zaslužil, da bi te rabelj končal. Kaj pa misliš; kaj si pri Bogu zaslužiš, če svojega bližnega ob dušno, ob večno življenje pripraviš? Nikdar ne dvomi; večno pogublenje si gotovo zaslužiš.

2. Misli na Boga: s temi besedami je sv. Natalia svojega moža k stanovitnosti spodbadala. Ona je hotla reči: Bog je pričujoč, Bog vidi kaj terpiš, Bog ti bo pomagal, ti moč dajal, in te tudi obilno poplačal. Vzemi, ljubi moj! te besede danes kot poseben nauk za se; s njimi se ne boš samo u težavah tolažil, ampak se tudi greha varval, in se u dobrem spodbadal. Misli na Boga, Bog je vselej pri tebi; on vidi kaj in kako terpiš; on ti bo s svojoj gnadoj na strani stal; on ti bo vse obilno poplačal. Bog je pri tebi, ko si u priložnosti greh storiti; on vidi, on ve, in sliši vse. On gleda na to kaj počneš, govoriš alj misliš. Ne zlobi se u pričo njega grešiti. Ne zupaj si kake nespodobne besede izreči, alj u hude misli dovoljiti; zavolj tega bo enkrat od tebe odgovor ojstro terjal. Misli na Boga: te nauk je bil že nekdaj stari Tobia svojemu sinu dal: „Dokler živiš imej Boga u svojem spominu, in varuj se kdaj u kak greh dovoliti.“

Molitva.

Daj nam, o Bog! ker danes god tvojih sv. mučenikov Hadriana, Gorgonia, Dorotea in njih tovaršev častimo, da bi po njih prošnjah in razgledih tudi eden drugemu u nebeško kraljestvo pomagali, in s tvojoj pomočjo ravno tako vse časne težave stanovitno prenesli; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Nikolaj Tolentinski, spoznovavec.

Sv. Nikolaj alj Miklauž imenovan Tolentinski, od mesta Tolentina, kder je svojih zadnjih trideset let živel, in tudi umerl, je bil rojen u Jakinski pokrajni, u tergu Sent-Angelu, blizo mesta Forma leta 1239. Njegovi stariši niso bili premožni, pa sosebno bogaboječi, in dolgo časa so živeli brezdetni, česar so bili žalostni. Goreče so se torej priporočali sv. Nikolau, bilšemu Mirskemu škofu, da bi jim od Boga zarod sprosil; zato so šli na božjo pot u Barij, kder je toti sv. škof počival. Ko so se tukaj goreče sv. Nikolau priporočali, da naj za nje Boga prosi, se jim je potlej pervo noč prikazal in jih potolažil rekoč, da bodo posebno pobožnega sina dobili, kteremu naj ime Nikolaj dajo. Resnica te prikazni in tega prerokovanja se je kmalo skazala; dobili so sina, in ga Nikolaja imenovali. Iz hvaležnosti do Boga so

skerbeli tega sina sosebno bogaboječe izrediti, da bi on vse svoje žive dni Boga hvalil. Otrok Nikolaj je bil veselje svojih starišev in vsih znancov. Da si ravno še otrok, se je vendar vsih hudobnih zogibal. Le slušati, pridno učiti se, moliti, u cerkev hoditi je bilo njegovo veselje. Če je po otroški navadi se jokal, so ga najlaglej vtolažili in razveselili, če so mu rekli, da ga u cerkvo ponesó: na to je koj vtihnul, u cerkvi pa je bil vselej tiho in spodobno. Usmiljen je bil do vbogih, učil je druge otroke, in rad se pokoril. Tudi kot otrok se je tri dni u tednu postil, in po svoji moči neprenehoma dobro delal. Nekoliko veči se je varoval ženske le pogledati, in se ni s njimi pečal.

Ko je u šolo hodil, se je pridno učil, in ni bil še svojega šolanja izveršil, že so ga bili zavolj njegovega sv. življenja postavili med korarje, da bi s lepim razgledom vsim pomagal. Vidil je, da je ta služba sama na sebi sveta, vendar mu ni bila po volji, ker je bil sklenul svet zapustiti, u samostan iti in se popolnoma Bogu u službo izročiti. Dolgo je premišljeval in Boga prosil, naj ga razsvetli, kaj bi storil, svoj namen spoluiti. Enega dne je poslušal pridigo od nevarnosti sveta in od vrednosti duše po besedah apostola, ki pravi: „Ne ljubite sveta, ne tega, kar je na njem.“ Prediga mu je bila ušeč; predigar je bil pa menih pušavnikov sv. Auguština. Mladeneč Nikolaj je šel u samostan, ponižno prosit, naj sme ondi ostati; in po dovolenju njegovih starišev je vslišan bil, ker so menihi nad njim vse znamenja bogaboječe duše vidili. Koj u letu poskušnje se je nad njem pokazala posebna pobožnost.

U samostanu pušavnikov sv. Auguština je Nikolaj sosebno sveto živel, ker je bila njegova duša polna ponižnosti. Iz ponižnosti se je štel nevrednega grešnika, vso hvalo je sovražil, vsim menihom kot svojim oblastnikom stregel, in narzaničlivše samostanske dela je opravljal, ves krotek, pokoren in poterpežliv. Čistost ohranuti je bila njegova največa skerb; torej je bil sramožlivih oči, vedno je molil in se ojstro pokoril. Nosil je rasovnik, vsako noč se je bičal, malo počival, in pa le na tleh alj na terdih deskah, nikoli si ni dal odloga. Že pri sedmih letih, ko je slišal, da je sv. Miklauž njegov sv. godovnik že kot dete se vsako sredo in vsak petek od maternih pers zderžal, da ni sesal, je tudi on začel ta dva dni brez vse jedi in pijače živeti. Tema dvema postama je sčasoma dostavil vsak teden še dva druga. Trideset celih let se ni ne s mesom, ne s ribami omersil; celo jajc, mleka, jabelk in drugega takega sadja se je zderžal, samo kruha, zelenjad alj smugovje in vodo je vžival. Njegovo pokorjenje ni bilo njegovi telesni moči primerjeno, zato je iz pokoršine do oblastnikov svojemu slabemu telesu nekoliko prijenjal. Da si ravno je pa mehčeje živel, se je vendar vsak dan postil. Dobri menihi njegovi tovarši mu za to niso nadležni bili; pa oblastnik drugega bogatega samostana, njegov sorodnik, je k njemu prišel, in mu ojstro življenje odsvetoval rekoč: „Moj ljubi prijatel! merliču si že podoben; mlad si še, pa že umiraš. Zakaj si boš življenje kratil? Če hočeš, preseli se u moj samostan, kder boš živel po moči slabe človekove natore.“ Tako mu je zapeliv prijatel govoril, in dalej pred oči stavil, kako je še mladeneč u cvetju starosti že bolj medel, kot kdo pri sedemdesetih letih, da njegovo življenje ni drugega kot večno hiranje, da bo u kratkem svojemu redu li k težavi, da je človek lehko izveličan brez da bi se tako terpinčil. Nikolaj je kmalo vidil zadergo, in odgovoril: „Jaz nisim u toti stan stopil po svoji zložnosti živeti,“ in ni hotel odstopiti od ozke poti, „po kteri je za Jezusom hodil.

Čez nekaj časa so ga njegovi prejpostavleni po svoji okrajni u marsktere samostane poslali, redovnikom poseben razgled pobožnosti pokazati. Nazadnje, leta 1279 so ga poslali u Tolentin, kder je potlej trideset let, do smerti ostal. Ondi je živel ravno tako ojstro kakor popred; ni jedel ne mesa, ne drugih dobrih jedi, ne vina pil. Enkrat so bili zdravniki spoznali, da mu je treba mesa vživati, in to mu je samostanski poglavar zapovedal. Božji služavnik je vbogal, in nekoliko mesa jedel, pa je koj svojega poglavarja prosil, naj

mu s tem prizanese, ker bo ozdravil brez da bi meso jedel, kar se je tudi zgodilo. Svojemu bližnemu je močno pomagal s dobrim svetom, s lepim razgledom in s molitvijo ter s pridigami. Bolnike in jetnike obiskovati, jih tolažiti, jim po svoji moči pomagati, je bilo njegovo največe veselje. Pri sveti maši in sicer pri svojih molitvah in pokorilih je posebno prosil za duše u vicah. Mario mater božjo je s vsoj pobožnostjoj od svojih otroških let častil, zato je tudi s njenoj pomočjoj veliko in posebnih gnad zadobil. Enkrat je u posebno hudi merzlici bolan ležal, in mislil, da mu bo zdaj umreti. Strah in groza ga je začelo biti, ko je premišloval skrivne sodbe božje. U tem se je obernul k podobi Device Marie, in ta najljubeznivša mati se mu je prikazala, in ga potolažila, da naj bo dobre volje, in strah odloži. Pri tej priložnosti je ona blagoslovila koščik kruha, ki ga je Nikolaj pri sebi imel, in mu rekla ga jesti. Od tod so še dandenašen u navadi tolentinski kruhki, ktere ob godu tega svetnika blagoslovijo. On sam je nad bolniki in revnimi storil veliko čudežev. U premišlevanju nebeškega kraljestva in Kristusovega terplenja je stanoviten bil; zato je u ljubezni gorel, in ni ga bilo drugega, kot svet ogenj čiste ljubezni do Boga. Po gosto je k Jezusu zdihoval: „O preljubi Jezus, ki si iz ljubezni do mene vso svojo sveto kerv na križu prelil! močno mi je žal, ko ti ne morem drugega, kakor malo solz povernuti.“

Kakor je sveto živel, tako je tudi sveto umerl: Bog mu je bil njegovo smert naznanil; toda pred smertjo mu je bil grozno hudo bolezen poslal. Vendar je imel tudi u tej neizrečeno veselje, ker je sleheren dan alj po noči, alj proti jutru neko angelsko veselje slišal, ktero so tudi okolj njega stoječi večkrat slišali. Prosil je zdaj, da so mu podelili sv. zakramente. Ko je prejel sv. rešno telo in sv. poslednje olje je rekel: „Svojega Izveličarja sim prejel; smerti se ne bojim, ker bom s njegovoj pomočjo vse sovražnike premagal.“ Podobo Križanega, u kteri je bil en koščik sv. križa shranjen, je neprenehoma poljubljeval, in Izveličarja prosil s vsoj gorečnostjo, naj mu dobrotlivo u zadnjem boju pomaga, in ga skoz moč sv. križa obvaruje vseh nevarnost. Zraven je bil poln gorečih želj Boga u nebesah gledati; zato je gostokrat na ves glas ponavljal besede sv. Paula: „Želim razvezan in pri Kristusu biti.“ Nekoliko preden je sklenul, so ga veseliga obraza vidili, in ko so ga po uzroku tega vprašali, je rekel: „Jezus Kristus moj gospod, ki se na svojo preljubeznivo ma-

ter in na sv. Auguština opira, me k sebi kliče s besedami: Blagor ti pobožen in zvest hlapec! pojdi u veselje svojega Gospoda.“

To izrekši je vperl oči u podobo Križanega, rekoč: „Gospod! u tvoje roke izročim svojo dušo.“ In tako je sv. Nikolaj svojo življenje sklenul 70 let star, 10. kimovca u letu 1309.

Njegovo podobo malajo, da ima lilijo u roki, in zvezdo na persah. S lilijoj naznamljujejo angelsko nedolžnost in čistost, ki jo je svetnik vselej neoskrunjeno ohranil. Zvezda pomeni njegovo sv. življenje; on je bil namreč u svojem življenju svetla zvezda Cirkve božje s svojimi mnogimi in lepimi krepostmi. Njegov grob slovi še dandenašen zavolj mnogih in posebnih čudežev, ktere Bog po prošnjah svojega svestega služavnika dela, posebno u prid tistih, ki se temu svetniku priporočajo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Nikolaj je živel u vednem pokorjenju, vendar je bil zmirej vesel. Grešno življenje je grenko, pravično pa sladko. Sv. Nikolaju je pravično, lepo življenje upanje dajalo, da je Bogu ušeč, in da bo u njegovo kraljestvo prišel, in to ga je veselega delalo; hudobni nasproti ne morejo imeti notrajnega veselja, hude dela jim proté s nesrečnoj smertjo in s večnim pogublenjem. Torej vpraša Job: „Kdo se je Bogu vstavil, in je mir imel?“ Svet človeku ne more pravega miru dati, zato ko človek ni vstvarjen za svet, ampak da bi bogaboječe živel. Žival je zadovoljna s tem, kar nje počutki poželé, zato ko je za svet stvarjena; človek ima pa viši namen, in če se ravno njegovi telesni in hudobni počutki pri oživanju vidnih stvari razveseljujejo, vendar duša ni zadovoljna. Posvetne dobrote in počutne sladnosti dušo le motijo namestu jo nasititi. Lakomnik, če ima veliko, vendar še več želi. Nečistniku njegova pregreha nakopava grizenje, sramoto, revšino in druge zlege. Ravno tako gre drugim grešnikom; zmirej se nasitujejo s grehi, vendar so jih zmirej še lačni, in zavolj njih nepokojni. Modri Sirah pravi: „Hudobno serce bo s bolečinami napolnjeno.“ Grešniki, ki se iz hudega poželenja s pregrehami nasititi želé, in so zraven zmirej bolnega serca in žalostne duše, so podobni tistim otrokam, kteri od notrajnega pečenja gnani jedó perst, če ravno jim škoduje. Grešniki so podobni dalej trapu, ki s sladkim vinom strup pije, ki je njegovim ustam prijeten; pa kmalo mu bolečine napravi, da po besedah Jeremia preroka vedó in vidijo kako hudo in grenko je zapustiti Boga. Neusmiljen Kain ni nikder pokoja imel; izdajavca Judata je vest toliko gnala, da je kervav denar tje vergel in se obe-

sil. David je bil mogočen kralj, pa po grehu ni mogel vesel biti, če je ravno u dobrotah plaval. Zakaj ne? Zato ko ga je vest pekla in mu djala: Kje je tvoj Bog? Sv. Auguštin ni miru imel, dokler se ni Bogu popolnama vdal. Ravno tako se je godilo drugim grešnikom, in se jim še godi. Res je, kar modri Sirah pravi: „Narhujša rana je žalost serca; vsaka rana se ložej terpi, ko rana serca.“ Porečeš: „Nekteri, akoravno veliki grešniniki, so vendar le jako veseli.“ Prijatel! nikar jim hitro ne verjemi, ker ne vidiš njih serca; pa naj bi bili tudi veseli, saj bi bila to njih najhujša nesreča. Grešnik je nesrečen, če ga vest peče, nesrečniši pa, če ga vest ne peče. Veselje u grehih ima nad seboj znamenje božjega zapušenja, in sodbo večnega pogublenja. Če grešnik u svoji slepoti tudi pozabi na smert, na sodbo in na večnost, bo vendar le umerl, in pravično povračilo prejel. Hudo je delal, in hudo bo terpel vekomaj. „Britkost čaka duše vsakega, kteri hudo dela,“ pravi sv. Paul Rimljanom. Kako gre na zadnje takim, ki so pri vsih pregrehah veseli, in si nič zavoljo njih vesti ne delajo, uči sv. Bernard; on pravi: „Povej mi kde so ljubimci sveta, ki so bili, ni zdavnej tega, pri nas? Kaj je od njih ostalo kot prah, pepel in červje? Poslušaj! kaj so u resnici, in kaj so bili? Ljudje so bili, ko ti. Jedli so, pili so, šalili so se, in ko bi trenul so šli doli u pekel.“

2. Kdor hoče pravo veselje vživati, naj iše večnega veselja. Duša za Boga stvarjena le u njem pravo veselje najde. Sv. Nikolaj je u sredi svojih hudih bolečin veselje vžival, Bog ga je s posebno nebeško sladkostjoj razveselil, pokojna vest, in upanje, da bode izveličan, mu je u sercu veselje delalo. Na smertno uro se mu je veselje u obrazi bralo, ker ga je Kristus u večno veselje zaklical. Sv. Filip Neri od velikega veselja ni mogel zaspati, in cele noči je premišljeval dobroto nebeškega kraljestva. Mogočni gospod Frančišk Borgia je vse zapustil, in u velikem vboštvu Bogu služil, in to ga je tolikaj veselilo, da je Bogu vedno hvalo pel. Sv. Terezia, nuna, je že na svetu nekoliko veselja nebeškega vživala, zato je bila vajena reči: „Slajša je majhna kaplica notrajnega veselja od veselja celega sveta.“ O keršanska duša! služi Gospodu, in boš mir vživala. David pravi: „Kteri božjo postavo ljubijo, imajo velik mir.“ Če se Gospoda deržiš, boš tudi u preganjanju in u drugih nadlogah pokojen zavoljo upanja prihodnega plačila. „Veselite se, in od veselja poskakujte,“ govori Jezus, „ker je vaše plačilo u nebesih.“

Molitva.

Daj nam o Gospod! da ker spomin sv. Nikolaja tvojega spoznovavca obhajamo, po njegovih prošnjah od Tebe ponižnost, krotkost, notrajen mir na tem svetu, po smerti pa večno nebeško veselje dosežemo; naj občutimo, da je tvoj jarm sladek, tvoja butara lahka, u tvojem kraljestvu pa plačilo neizrečeno; ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XI. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Regina, devica in mučenica.

U letu 238 je bila sv. Regina u Alize (izreci Aliz) na Burgundskem od malikovavskih starišev rojena. Kmalo po svojem rojstvu je zgubila mater; zato ji je moral oče amo preskerbeti, ki je bila k sreči kristiana, kar pa Reginin oče ni vedil. Pobožna ama je imela črez vse drugo to skerb, Regino sčasoma po keršansko izrediti. Kakor se je torej dekletce pameti zavedilo, ji je ama vse dopovedala, kar jo je moglo k spoštovanju sv. vére spodbosti. Bog je Regini dal brihtno glavo: za to je kmalo spoznala, da je malikovavstvo prazna reč, in da je le sv. keršanska véra prava. Za to je sklenula keršanstvo sprejeti, in se na skrivnem kerstiti dati, kar je tudi spolnila. Ker je pa skerbna ama previdila, kakšen vihar bi prišel, ko bi oče od tega kaj zvedil, si je vse prizadevala, še le keršeno Regino za mučeništvo pripraviti. Pripovedovala ji je torej, kako grozovitne muke so že semtertje mladi dečki in deklice zavolj keršanstva prestali, in kako so se u tem serčno obnašali, in kako prečudno stanovitnost jim je Bog dodelil; kako velika sreča je iz ljubezni do Kristusa kaj terpeti, in kako neizrečeno veliko plačilo si imajo obetati, ki se za Jezusovo véro dado umoriti. Verh tega ji je tako živo razložila vrednost deviške čistosti, da je Regina brez pomišlevanja Bogu deviško čistost za vedno obljubila. Ta mlada deklica je po tem, kar ji je ama pravila, tako živo začela muke želeti, da je vsak dan Boga prosila, naj ji da gnado mučeni biti, in kot mučenici umreti. Sicer je pa tako lepo živela, da so se ji vsi čudili, in jo spoštovali.

Ko je bila nekoliko odrasla, jo je oče od ame k sebi na dom vzel, in ko ni vedil, da je kristiana, jo je močno ljubil, in skerbel jo pristojno omožiti. Ko jej je to enkrat razodel in privoljenje od nje terjal, mu je rekla: „Oče! vem da me ljubite, in nič drugega ne išete, kot mene s tem srečno storiti, ko bi tistega vzela, kterega mi ponujate. Kako bi pa bilo, ko bi jaz za koga vedila, kteri bi me še bolj srečno storil; ali bi mi bili pač nasproti?“ — „Ne,“ odgovori oče, „jaz bi ti hotel k tem pomagati. Pa kde hočeš takega najti?“ „Jaz sim ga že najdla,“ odgovori Regina, „in toti je Jezus Kristus, moj Izveličar; tega sim izvolila, temu sim svojo zvestobo obljubila.“ Oče to slišati je

od jeze ves mamlen. Ko si je spet nekoliko oddahnul, ji reče serdito: „Kaj moja hčer! da bi bila ti kristiana? Ali si se tako dala coperniji zmotiti, da si se k tako zaničljivi véri podala? Tega ti ne pustim. Le berž si premisli, ali me hočeš raji kot trinoga, alj kot očeta imeti.“ Regina je neprestrašeno odgovorila: „Jaz nisim s copernijami premotena. Keršanstvo ni zaničliva véra, kristian biti je največa čast. Meni ni nobenega spremislika treba; kristiana sim, in kot kristiana hočem živeti in umreti.“ Oče od same nevolje ni vedil kaj reči, in je strani šel. Sv. devica je šla koj k svoji ami, ji povedat, kaj se je namerilo, in pri njej ostane. Ta jo je od veselja objela, ji srečo vošila k tako serčnem začetku, in jo zraven opominjevala goreče Boga za gnado in moč prositi na boj, ki jo gotovo čaka, in bo še hujši. Regina jo je vbogala. Ker je bila pa Reginina učiteljca revna, ni mogla svoje učenke tako dobro preskerbeti, kot oče; torej je morla Regina jagnjeta in drugo živino pasti. Leto samotno in mirno opravilo ji je dalo priložnost k premišljevanju keršanskih resnic. Nje ljubezen do Jezusa, njenega ženina, je bila čezdalje veča, in celo svoje otroško serce mu je izročila, in popolnama je podvergla svojo voljo božji volji. Pa Bog jo je kmalo še večej poskušnji podvergel. Oče jo je večkrat s lepoj in s hudoj, s prilizovanjem in božanjem, večkrat pa tudi s strašnim žuganjem nadlevaval, pa zastonj. Regina je terdna ostala, da hoče kot devica in kristiana živeti in umreti.

Ob tistem času, pod cesarjem Deciem, je bil u Alize prišel Olibri deželski poglavar Galie. Ko je zvedil, kaj se je s Reginoj zgodilo, jo je ukazal pred se pripeljati, in ji je razodel, da jo on za ženo vzeti želi, in ni mislil, da bi mu to odrekla. Regina se je do njega obnesla s vsim spoštovanjem, pa mu je vendar naravnost povedala, da je že večo srečo dosegla, ker se je pokristianila in Kristusa za svojega ženina izvolila. Olibriu toti odgovor ni bil po volji, in ker nič ni opravil ne s večkratnim prilizovanjem, ne s strašnim žuganjem, je ukazal Regino u ječo peljati, in prepustil nje očetu jo mučiti. Oče jo da s verigoj tako k zidi prikleniti, da ni mogla ne stati ne ležati. Ta muka je terpela en mesec. Med tem časom je nje oče s sorodniki vred skušal serčno Kristusovo spoznovavko od prave vére spraviti; pa vse zastonj. Régina za vse prigovarjanje ni marala; vsa vesela je bila, in se srečno štela za Kristusa kaj terpeti; samo Boga je milosti prosila, da bi mogla za pravo véro umreti. Oli-

bri hudo razljuten je hotel vso silo poskusiti. Pred sebo da Regino na tezavni ploh raspeti in tako rastepsti, da se je vsim pričujočim usmilila, in da so začeli čez njega očitno na glas memrati. Iz strahu pred splošnim puntom jo je ukazal spet u ječo vreči. Keršanska junakinja je celo noč molila, nazadnje je vidila to le veselo prikazen: velik križ od zemlje do nebes, zgorej na križu je bil bel, svetel golobec. Zraven je slišala razločno te besede: „Bodi veselega serca, ljuba nevesta Jezusa Kristusa! tvoje devištvo in poterpežlivost sta ti krono pripravila, ktero boš kmalo prejela. Tvoj križ, tvojo terplenje ti bo lestva u nebesa.“ Oh kakšino tolažbo, kakšino moč je zadobila sv. devica po tej prikazni! Pervi dan potlej je bila po Olibrievem povelju spet na tezavnico raspeta, in po životu s gorečimi plemenicami mučena, nazadnje pa u kad polno merzle vode posajena. Pri tem mučenju ni nobenih bolečin občutila; serčno je okolj stoječemu ljudstvu priporočala spoznanje edino pravega Boga. Med govorjenjem je vidila ravno tistega golobca, kteri se ji je bil u ječi prikazal. Toti je u kljuni nesel drago krono, in se s njoj glavi sv. mučenice približal. Zraven se je slišal glas: „Pridi Regina (to je kraljica) da boš s svojim ženinom u nebesih kraljevala.“ Več kot 800 malikovavcev se je ob tej priložnosti spreobernulo, Olibri pa je terdovraten ostal, in dal nazadnje Regini glavo odsekati. Tako je keršanska junakinja čestitlivo smert storila, še le 16 let stara.

Nauk in posnema.

1. Hudobni oče sv. Regine naj bo keršanskim očetom u svarjenje. Oče je dolžen svojega otroka pametno po božji volji ljubiti; pametno bi ga pa ne ljubil, če bi ga nježnega alj mehkižavega izredil. Že možka očetova natora kaže, da naj s otroci ne ravna po babje alj po otročje, kar bi storil če bi jih nepotrebno miloval, jim nespametnih reči ne odrekel. Izneženci so nevboglivi, čmerni, kujavi, nevtišni, nepoterpežlivi. Matere se rade spozabijo, da so s otroci preotroške, jim prepostrežlive; kaj bi bilo, ko bi bili tudi očetje taki; otroci bi se nobenega ne bali, ne matere ne očeta; sami sebi in drugim bi bili k težavi. Zlasti očetova skerb mora biti otroka po keršanski izrediti, in od njega slabe nagone odpravljati, ter k dobrem napeljevati; mater mora pa voditi, da otroka ne spakadra. Otrok se mora očetove besede bati. Žalostno bi pa bilo, če bi keršanski oče bil tak, ko je bil oče sv. Regine alj sv. Barbare alj pa oče sv. Eufemie in sv. Doroteje; ti očetje so svoje otroke

zavolj pobožnosti čerteli, preganjali, pretepali in celo sami umorili. Oče mora sam otroke učiti keršanski nauk in molitve. Ako sam ni za to pripraven, alj če ne utegne, mora skerbeti, da otroka dobrim učenikom u šolo pošilja, in gleda, da pridno u šolo hodi, iz šole ne ostaja, in u slabe družbe ne zahaja. Ravno tako je skerbeti, da otrok hodi u cirkev h keršanskemu nauku, in da se lepo u cerkvi vede. Če se po očetovi neskerbnosti otroci spridijo in so nevedni, bo dalej tudi njih zarod neveden in spriden, od vsega tega pa oče pred Bogom odgovor dajal, da mu gorje! Ako je otrok hudoben, ga mora oče kaznovati, vendar mora kazen biti po pameti in otroku primerjena, le iz namena, da bi se otrok poboljšal. Oče naj bo malo besedi, in otroka navadi, na pervi pomigljej slušati, če ne, naj ga s šiboj strahuje. Modri Sirah pravi: „Kdor svojega sina ljubi, ga zmirej pod šibo ima, da na zadnje veselje nad njem doživi.“ Da pa očetovsko strahovanje ne smé neusmileno biti, uči apostol, ko piše Kološanom: „Nikar ne dražite svojih otrok k serdu.“ Oče more materi pomagati, če jo otroci ne slušajo. Ako se pa nameri, da bi imel zavolj otroške izreje kak prepir med očetom in materjo priti, naj to naskrivnem poravnata, ne pa vpričo otrok. Da bo oče vselej vedil otroka svariti, naj gleda, kodi otrok hodi, in kaj počne, ko ni doma. Očetova hiša naj bo otroku zavetje pred vsimi dušnimi in telesnimi nevarnami. Zraven mora oče še posebno skerb imeti otroku za živež, za obleko, za stanovanje, za zdravje. Zato mora biti oče delaven, varčen, skerben, in to vse toljko bolj kolikor ima več otrok.

2. Devištvo in poterpežljivost sta sv. Regini pridobila nebeško krono. Križ in terplenje ji je bilo lestva u nebesa. Menim, da imaš tudi ti kak križ, in kaj terpeti. Če tega nimaš, bo gotovo še prišlo. Ali ti bo pa terplenje lestva u nebesa? Če križe in težave zavolj Boga brez memranja in pritoževanja prenašaš kakor sv. Regina, ti bodo lestva u nebesa, če ne, ti bodo lestva u peklenski brezen. Kaj hočeš raji? Terpeti ti je, križ ti je nositi. Terpi in nosi torej s voljo, in pojdi tako proti nebesam, saj je to bolje, kot pa bi po cesti nevolje u pekel šel. Poterpežlivost in čistost ste sv. Regini nebeško krono napravile. Nepoterpežlivost in ljubezen nečistih veseljic neizrečeno veliko ljudem pripravljate prostor u peklu. Kaj pa ti k temu praviš? Oh objokuj s kervavimi solzami svojo slepoto in neizrečeno neumnost vse svoje žive dni; saj imaš dovolj vzroka, prosi prav ponižno Boga za odpušanje in za milost, da bi nebeško krono, ktere ne moreš več s deviškoj čistostjo doseči, vsaj s pravoj pokoroj dosegel. „Nič drugega ne objokujmo, kot greh,“ pravi sv. Krizostom. „Blagor jim, ki se jokajo ne po kakem mertvem, ne zavolj kake časne zgube, ampak zavolj greha.“ Imaš pa še drag zaklad deviške čistosti, Boga prav lepo in ponižno zahvali, in skleni vse časno premoženje, clo življenje raj zgubiti, kot pa toti zaklad s nečimurnoj sladnostjo pregrešno zameniti. „Tvoja deviška čistost je tvojo največe bogastvo, tvoj naj imenitniši zaklad,

kter se ne da nadomestiti," piše sv. Jeronim; zaklad s kterim si zamoreš posebno čast u nebesah kupiti.

Molitva.

O Bog! ker si sv. Regini posebno veliko terdnost in moč dodelil, daj nam po nje prošnji milost, nje terdno véro in serčnost posnemati in nam enkrat nje plačila deležnim biti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Gidon, cerkvenik.

Sv. Gidon (Guidon) je bil rojen na Brabantskem u neki nevažni vesi zraven mesta Brisela. Sploh so ga imenovali ubožica iz Anderleka. Njegovi stariši so bili kmetiški, vbogi, pa pobožni. Lepo so ga učili Boga spoznati in njemu služiti. Kakor stari Tobia svojemu sinu, tako so mu velikokrat djali: „Ljubi sin! vbogi smo, pa bodemo bogati, če se Boga bojimo in greha varujemo." Skerbno so ga učili, pa so tudi sveto živeli, bili stanovitni u terdem delu, u pokorjenju, u poterpežljivosti in u božjej hvali. Otrok Gidon je s pomočjo gnade božje ves nedolžen, pokoren in bogaboječ bil; dobrega duha svojih starišev se je bil nauzel, in je po njih razgledu skerbno živel. Ko je odrasel, je spoznal srečo in dobroto svojega nizkega stanu, bil je poterpežliv, in tudi vesel svojega vbožtva; vedno je hvalil Boga, kteri ga je vbožimu Jezusu podobnega storil. Oblastnike in mogočne je spoštoval, in ni bil jim nikolj nevošljiv visokosti. Kadar je vidil ljudi u svet preveč zamaknjene, je njih slepoto obžaloval; vboge je učil pokorno in poterpežlivo živeti, in si prizadevati nestrohlivo bogastvo nebeškega kraljestva zaslužiti, ktero ne bo nikdar prejšlo. Bil je priden delavec; lenobo je iz serca sovražil; nikomur ni bil nadležen, da bi bil dobil, kar drugi s trudom zaslužijo, kakor veliko lenih beračev dela; pridno je delal ne iz lakomnosti, temuč da bi se pošteno živel, in svojo truplo pokoril. Kar mu je živeža ostajalo, je vbogim delil. Zraven terplenja, ki vbožtvo zadeva, si je tudi radovoljne pokorjenja nakladal, malo spal, dolgo molil, bolnike obiskoval, nevedne učil, in dosti drugega dobrega pridno delal. Molil je tako rad, da je večkrat skrivej u cirkev slezil, in tako zvesto molil, da so ga angela imenovali. Svetih naukov je bil zmirej lačen, rad jih

poslušal, skerbno premišljeval, in zvesto po njih živel. Ne le kar je od duhovnih pastirjev u cerkvi božjega slišal, temuč tudi, kar so mu drugi dobrega povedali, je u sercu ohranul, in s veseljem spolnoval.

Njegovi stariši so mu bili kmalo pomerli; torej je bil le Bogu in samemu sebi prepušen. Ko je bil blizo kakih 14 let star, je šel neki dan u vas Lek, dve uri od Brisela. Predem je tu svoje opravila opravil, je šel po svoji navadi u cirkev Matere božje molit. Eno uro dolgo je molil, in premišljeval pred Marijno podobo. Fajmošter ga je vidil, neznan mu je bil; pa njegovo posebno lepo vedenje u cerkvi, in njegova gorečnost mu je jako ušeč. Kadar je Gidon iz cirkve šel, ga je k sebi poklical; ga spraševal od kod pride, koliko je kaj star, kako se živi, in več drugih takih reči. Iz njegovih odgovorov je fajmošter spoznal, da je posebno bogaboječ in moder. Vprašal ga je, če hoče biti cerkvenik alj mežnar pri njem. Sv. Gidon je bil te priložnosti vesel, in je ostal cerkvenik pri tej farni cerkvi Marie Device. To službo je več let zvesto opravljal; ne kot najemnik li zavolj obljubljenega plačila, ampak kot zvest služavnik božje veže. Iz spoštovanja do Boga ni le altarjev, mašnih oblek, in kar še k božji službi gre, ampak tudi vse kote, in karkolj je u cerkvi bilo, lepo čedno ohranul. Gidon ni bil podoben marsikterim lenim mežnarjem, ki imajo cirkev nesnažno, ko revno beraško hišo; iz spoštovanja do Boga je skerbel za njeno lepoto. Pri sv. maši je s vsoj spodobnostjo stregel, in pri vsih cirkvenih opravkih je u Boga mislil. Kadar kolj je šel memo sv. rešnjega Telesa, alj mem altarja, kder je bilo shranjeno, je pokleknul in se mu pripognul. Bil je svoje službe neizrečeno vesel, ker mu je bilo priložno, vsak dan pri sv. maši biti. Velikokrat je bil do noči, včasi celo noč u molitvi alj premišljevanju, in če ga je spanje premagalo, je na cirkvenem tlaku nekoliko podremal. Večkrat so ga objokanega najdli pred podoboj Device Marie u molitvi. Mario je na ves glas prosil, naj mu zadobi odpušenje grehov. On je vselej lepo živel, vendar je najmenjo napako, ki jo je storil, bolj obžaloval, kot nekteri svoje največe pregrehe. Zaslužek pri njegovih opravilih je bil majhen, pa še tega je večdel drugim revežem razdelil. Fajmošter, drugi duhovni in vsi farmani so ga bili veseli, in kedar ni slišal, mu niso drugače rekli ko sveti mežnar. Kdorkolj je u cirkev prišel in vidil njegovo bogaboječe zaderžanje, je bil po njegovem razgledu nagnjen božjo vežo bolj spoštovati, in raj moliti.

Sv. Gidon je po volji božji živel, in čedalje pobožniši prihajal, vendar ga je bila neka zapeliva zmotnjava pretentala, in ga nekoliko časa motila. Bogat kupec iz mesta je bil k njemu prišel, in mu tako govoril: „Slišim praviti, da si do vbogih jako usmilen, pa tvoja majhina služba ti ne dopusti, jim veliko pomagati; stopi s menoj u španovijo, dokaj boš prikupčeval, in svojemu revnemu bližnjemu obilniše pomagal.“ Sv. Gidon ni vidil hudičeve nastave, in ni pomislil, da Bog noče od njega, kar je čez njegov stan in čez premožnost, ktero mu je dal. Od te zapeljive skušnjave osleplen je svojo mirno službo popustil, in začel kupčevati. Vsi so se mu čudili, in nad njim se pohujšali, pa je menil, da prav ravna. Bogat kupec je njegovi zvestobi veliko blaga zaupal, s njim šel na morje in se u daljno deželo namenil, pa ladija se je bila na klečet nasadila, in tako ostala. Gidon je bil zdaj u smertni nevarnosti; vsak se je otel, kakor je vedil in znal. Gidon je zgrabil neko ranto in s njoj ladijo odrival se oteti; pa ranta se mu je u rokah zlomila, in ena špritla (skala) se mu je tako daleč u roko zasadila, da je ni bilo mogoče izdreti; na suho je bil vendar srečno prišel.

Ta naključba mu je oči odperla, da je spoznal, kako napak je storil, zapustivši svojo cerkveno službo. To je on obžaloval, se vernul u Lek, prosil fajmoštra za odpušanje in za privolenje spet u cerkvi streči kot pred. Špritla, ki se mu je bila u roko zasadila, mu je močno na poti in velike bolečine mu je napravljala. Pri Materi božji je torej pomoči in milosti iskal, ki jo je tudi kmalo zadobil; špritla se je sama odkala, ko je pred Marinoj podoboj molil. Od tistega časa je bil še enkrat bolj priden u svojih opravilih, in u krotenju svojega života. Ko je bila roka zdrava, ga je še več let bolela rana serca, ki si jo je bil pri svoji kupčii napravil. Torej je bil sklenul, za pokoro na božjo pot u Rim iti, in potlej tudi u Jeruzalem. Zato je prosil svojega fajmoštra, naj mu dajo iti, kakor si je namenul. Na božji poti je imel le to za živež, kar si je vbogaime sprosil. Šel je pa najpred u Rim, in potlej u Jeruzalem. Ko je bil iz Jeruzalema spet u Rim prišel, je tu najdel Vondulfa, tehanta Anderleške sborne cirkve, kteri je s nekterimi tovarši tudi hotel u Jeruzalem na božjo pot iti. Vondulf ga je prosil, da naj njega s tovarši vred spremi u Jeruzalem, kamor že nekoliko bolj pota zna. Gidon je bil že močno opešal, vendar iz ljubezni do bližnjega je hotel še enkrat u Jeruzalem iti. Ko so bili božjo pot u svetih krajih opravili, so se u Europo vernuli. Na potu

je dekan s svojimi tovarši vred na vročnici zbolel, in vsi so pomerli zunaj Gidona. Gidon jim je cel čas bolezni s vsoj skerbjo stregel; potlej se je vernul u Brabant, kakor mu je bil dekan že pred ukazal, torej je Gidon tud u Anderlek prinesel naznanilo od dekanove smerti. Mali Anderleški dekan je romarja u svojo hišo sprejel in ga odvernul, da ni šel u Lek. Ko je bil Gidon kot svetnik toliko dolgih potov storil, je začel od truda in težav se slabega čutiti. Bog mu je tudi bližnjo smert naznanil, h kteri se je Gidon iz vse moči goreče pripravljal. Ko je sv. zakramente prejel, se je u molitvo zamislil, in vsa soba, kder je ležal, je bila s nebeškoj svetloboj napolnjena, in glas se je slišal: „Pridi moj dober in zvest hlapec! in pojdi u veselje svojega Gospoda, kteri hoče sam tvoje plačilo biti.“ U tem je svetnik umerl 12. kimovca u letu 1112. Anderléški korarji so ga s vsoj častjo pokopali. Čast, ktero u nebesih vživa, je bila tudi svetu s velikimi čudezi razodeta.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gidon je bil za to angel vesi imenovan, ko se je u cerkvi lepo, spodobno zaderžal. Ali bi tudi tebe mogli tako imenovati po tvojem zaderžanju u cerkvi? Če si ti eden tistih, ki prederzno in samopašno okolj gledajo, prešerno govoré, se smejajo, se šalijo, alj pa še kakega psa s seboj pripeljejo, da s tem druge motijo in pohujšajo, tako te za res nihče ne more angela imenovati; ker angeli se u cerkvi znajdejo s vsim spoštovanjem in premišlujejo neskončno božje veličestvo, ktero u cirkvi na poseben način biva. Ne delal bi krivice, ki bi te pri takem vedenju hudiča namest angela imenoval, ker se na šuntanje hudičevo tako nespodobno obnašaš. „Nekteri,“ pravi sv. Auguštin, „pridejo od hudiča napeljani u cirkev, ker tu ne molijo, ampak šumplajo, čenčajo, norčujejo, se smejajo in še drugače greh delajo. In ti gredo za svojim vojvodom u večno muko.“ Skorej bi človek mogel verjeti, da so taki ljudje hudobniši od hudiča, ker po spričevanju sv. Jakoba hudiči verujejo in se tresejo; taki ljudje se pa pred Bogom, svojim sodnikom ne tresejo, ampak nasproti si še celo zupajo pred njim prederzni biti. Pa dan bo prišel, ko boš ravno pred tega, ki ga zdaj pod podobo kruha skritega hudobno žališ, prišel kot pred svojega sodnika. Kako ti bo takrat pri sercu, če mu zdaj u cerkvi nobene časti, nobenega spoštovanja ne skažeš, ampak mu le nečast delaš. Kaj velja, da se boš pred njem huje tresel, kot hudiči?

2. Sv. Gidon je šel u svete mesta na božjo pot. Božje pote, obiskovanje svetih krajev iz namena se bolj u pobožnosti vneti, alj kako milost od

Boga sprositi, so bile že u petem stoletju sploh pripušene, pobožne in koristne spoznane tako, da je bil vsak, kdor jih je zametoval, krivoverec spoznan. Gangrenski cirkveni sbor je že leta 324 tiste, ki božje pote zaničujejo, zavergel; ravno tako jih zaverže Tridentinski sbor u 25. seji. Naj imenitniše božje pote so bile in so še u Jeruzalem, u Rim k pokopališu sv. apostolov Petra in Paula, u Kompostelo, ki je u Španski deželi Galicii k sv. Jakobu, in u Laureto k devici Marii. Ravno tako so pervi kristiani k grobom sv. mučenikov na božjo pot hodili, romarji imenovani. Romanje ni potrebno, zato tudi ni zapovedano, vendar pa je hvale vredno in sveto, ako kdo spodobno obiše kraje, ktere je Bog s posebnimi čudeži in milostmi povzdignul. Iz dobrega namena opravlena božja pot je znamenje in pričevanje notrajne vére. Na božjo pot pa ni jezdariti alj se voziti, ampak peš iti, da je za romarja kaj težave in pokorjenja. Pogled takih krajev, kder je Bog posebno svojo moč in dobrotlivost skazal — pogled takih reči, ki so tukaj shranjene, gorečnost in molitve obilnega števila vernih romarjev omehči serce in vname gorečnost, jih napolni s svetmi občutleji in resnicami. Gotovi čudeži, ki so se tukaj godili, in od kterih je spominke viditi, poterdijo romarje u zaupanju. Vendar naj se pa romarji varujejo vsakemu, ki kake čudeže pripoveduje, alj kake podobice in svetinjice prodaja, vse verjeti; slepa gorečnost, nevednost alj dobičkarija vtegne vmes biti. Stanovitno se je deržati kar božji namestniki učé, in kar sv. mati katolška cirkev poterdi. Če greš na božjo pot, pojdi u duhu ponižnosti, skesanim sercom, kakor sv. Gidon, da bi vest s pravoj pokornostjo upokojil, in Bogu za grehe zadostoval. Nikar ne misli, da te bo Bog le samo zavolj čudežev in milost polne podobe, alj zavolj svetinj vslišal; te reči nimajo same na sebi ivzeličanske moči. Sveta podoba naj te le spominja na svetnika, na Mater božjo, na angele, in pa na Boga, kteri sam zamore pomagati, in je tudi po prošnjah svojih prijatlov mnogoterim pomagal, ki so s pravim zaupanjem tukaj molili. Zavoljo romanja pa ne smeš u nemar pušati dolžnost svojega stanu. Če imaš, postavim za družino in otroke skerbeti, če ti gospodarstvo alj gospodinstvo ne dovoli, če imaš kakemu bolniku streči, pa bi take dolžnosti opustil alj opustila zavoljo romanja, bi romanje ne bilo dobro delo, ampak lehko celo greh. Romanje samo na sebi še ni svetost. Vtegnul bi kdo veliko romati, pa vendar pregrešno živeti. Gorjé takim romarjem, ki hodijo po božjih potih, alj kamo drugam k božji službi, se starišem alj gospodarjem odtegnuti, in laglej brez strahu pregrešno živeti. Zavoljo takih romarjev so božje pote pri veliko ljudeh ob dobro ime prišle, da zoper nje vpijejo. Človek lehko vse, tudi najsvetejši reči u svoje pogublenje oberne. Pobožen namen cerkve je dober in hvale vreden, razvade so pa zaverženje.

Molitva.

Ponižno te prosimo, o Bog! spremljaj nas svoje služavnike in služavnice po naših potih, da bomo vedno pred tvojimi očmi hodili, in pod tvojoj bramboj vse nevarnosti življenja stanovitno premagali, ter svoj zaželjen kraj srečno dosegli. Blagoslov Boga Očeta, Sina in sv. Duha naj pride, in vedno pri nas ostane. Amen.

XIII. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Notburga, devica, klučarica.

Sv. Notburga je bila u letu 1266 u Rotenburgi, neki Tirolski vesi spodnega Inskega dola rojena. Notburgini stariši so bili nizkega rodu, pa pobožni in podložni Rotenburški grajšini. Zgodej so jo vadili pobožno živeti in pridno delati. Oče je mnogokrat materi rekel: „Dete nama sicer malo more pomoči, pa bo dobiček, če se pridnosti navadi.“ Pobožna mati je mladi hčeri stokrat in stokrat priporočila, da naj bo pridna; tako bo Bog ljubeznivi Oče tudi njej oče, ki jo bo nazadnje u nebesa vzel. Umna mati jo je napeljevala, si ob vsaki priložnosti kaj pobožnega misliti. Ko je sonce izšlo in u čumnato svetilo, ji je rekla: „Glej mojo dete! tako tudi Bog is nebes gleda u naše serca, in vse vé, kar mislimo. Kakor nam solnce pri delu sveti, tako nam sveti tudi Bog s svojoj milostjo,

da bi lepo živeli.“ Mati je bila tudi jako skerbna jo vsega pajdaštva hudobnih otrok obvarovati. „Posebno se mi varuj,“ je večkrat rekla, „takih deklet, ki si preveč na lepe obleke domišljujejo. Se snažno nositi je že prav; mi smo po božji podobi stvarjeni, in božja podoba ne smé biti u mazane cape zavita, nečimurna noša je pa za božjo podobo nevarna in pregrešna.“ Posebno jo je dobra mati prav živo opominjala varovati se nevarnega plesa, ki dušo in telo spači. Tudi jo je učila domačih del in ženskih opravil.

U osemnajstem letu je Notburga šla u Rotenburški grad za kuharco služit. Zdaj se je še le prav pobožna in blazega serca pokazala: Ponižna, pridna, zvesta, vbogljiva, in u vsem prav lepega zaderžanja je bila. Ko so gospoda vidili, da je u kuhinji zvesta, so ji vse gospodinstvo popolnoma izročili. Vsak dan je začela s molitvijo; če zavolj obilnega dela ni mogla veliko, je saj nekoliko vselej molila. Vsako jutro je dober namen storila vse Bogu darovaje, karkolj bo čez dan delala alj terpela, in Boga je milosti prosila jo vsakega tudi najmanjšega greha obvarovati. Svojo gospodo je vselej natenko vbogala; po nauku apostola tako, kakor Gospod Boga samega. Pri delu ni nikolj nobene nevolje alj nepoterpežljivosti kazala. Ji je kdaj kaj časa ostajalo, je molila, alj kake sv. bukve brala. Nikolj ni želela iti tje, kder so boljarji si s plesom, alj drugimi nevarnimi kratkočasami čas tratili; vedla je, da človek iz takih priložnost ne pride pobožniši. Ob kratkem reči, lep razgled je bila za vsakega posla. Do revežev je bila usmilena, zato je prosila dovolenja, kar je od jedi ostalo, med nje razdeliti. Gospoda so ji to dovolili, in Notburga je vesela med reveže delila, brez da bi se bila spozabila kaj več dati, kot je smela; nezvesta ni bila. Ne sama za se, ne za druge ni vzela brez vedenja in privolenja gospode. Zato je imela dosti od drugih poslov preslišati; toda nji je bilo več za božje zapovedi in za povelje gospodarjev, kot za marne druge družine; bolj se je Bogu bala zameriti, kot pa ljudem. Gospoda so jo torej radi imeli in spoštovali. Grajski gospod je bil tedaj Henrik Rotenburški, njegova gospa je bila Guta. Oba sta bila postarna, in dvoje sinov sta imela, enemu je bilo kakor očetu Henrik ime. Leti je bil s Otilio oženjen. Drugi sin je bil Sigfrid. Henrik je bil očetov naslednik u Rotenburški grajšini. Postarni stariši so mu na vso moč priporočali pobožno deklo Notburgo, ker je bila zvesta, in vsa taka kot gre dobremu poslu biti. Ko je bilo šesto leto Notburgine službe minulo, sta stara

dva gospod in gospa pomerla. Njiju sin in mlada gospa sta vse drugače gospodarila. Mlada gospa prevzetna, ni mogla nobenega beračа terpeti, in sv. dekli Notburgi je zapovedala ostanke svinjam metati, namestu jih vbožcam dajati. Sv. Notburga je bila te nemile zapovedi zlo žalostna, pa si ni mogla pomagati, ker ni smela s blagom drugih delati, kakor bi rada. Kaj si je zmislila? Sklenila je se terdo postiti, da bi s tem, kar je ostajalo od nji spoznanih jedi in pijače, vbogim pomagala. Nerodna in neusmilena gospa je bila tudi tega nevoljna in serdita; menula je, da doma kaj več jemlje, kot kar nji ostaja in beračom nosi. Močno jo je gospodu počernila, in nezvestobe obdolžila. Gospod je bil boljega serca, in zato sv. Notburge ni sovražil, vendar je le lažnivemu obdolženju nekoliko verjel. Eniga dne gre jo na pot čakat. Ko je do njega prišla, ji reče: „Notburga! pokaži kaj neseš revežem u pregači?“

Berž mu je pokazala jedi in vino, kar ji je bilo za kosilo dano. Gospodarjeve oči so bile zaderžane; zdelo se mu je, da skublance vidi. Nastavil je verč, da bi bil pil, pa je imelo vino lugov okus. On je to svoji ženi povedal in Notburgo hotel zagovarjati; alj žena ga je našuntala, da se je zaničevanega mislil. Ko je Notburga domu prišla, sta jo oba močno okarala, in ji slovo dala. Vse to je sv. dekla voljno preterpela. Neusmileno gospodinjo je Bog kmalo hudo obiskal; še tisti dan je nevarno zbolela. Notburga pozabi vso krivico, in ji skerbno streže. Ko so zdravniki bolezen za nevarno spoznali, Notburga gospodinji prigovarja, naj se da s sv. zakramenti previditi, in jo opominja k poterpežlivosti, ter ji do smerti zvesto streže. Notburga ni hotla dalej u gradu služiti; in desiravno bi bila lehko dobro službo dobila, se je raji k nekimu kmetu vdinjala, ki je eno uro daleč od Rotenburga stanoval. Njegova kmetija je bila na samem, med gorami in skalami, u dolini Eben, ki še zdaj ima to ime. Tukaj si je izgovorila, da bo, kedar bode nedelam in praznikam večernico alj na delopust zvonilo, smela od dela nehati. Blizo te kmetije je bila kapela sv. Ruperta, kamor je Notburga posebno ob delopustih, ob nedelah in praznihih pogostoma hodla molit. U kmetii na Ebeni so Notburgo čezdalje bolj spoznavali, in otroci so se nje bolj prijeli kot matere; vedla jim je svete zgodbe pripovedovati, in vsako delo veselo napraviti. Mir, veselje blagoslov božji je bil k hiši prišel, kar se je očitno vidilo. Kmetica je večkrat rekla: „Ko naša Notburga moli, bi človek mislil, da res vidi angela s Bogom govoriti.“ Eno saboto po-

poldne ob žetvi, ko je Notburga slišala k nedeli zvoniti, je hotla po navadi od dela nehati. Kmet pa ni hotel od tega slišati; ter je rekel: „To malo mora še požeto biti; saj nima to nič posebnega u sebi, in pri Bogu tudi ne bo zamere, če bošu tako majhini reči od svojega naprejvzetja in navade odstopila.“ Ona pa je odgovorila: „Vi tako pravite, jaz pa nasproti mislim. Bog naj bo sodnik, kdo naji ima prav. Serp bom na nebino alj zrak obesila; če na tla pade, naj bo znamenje, da imate vi prav; če pa ne pade, bomo verjeli, da imam jaz prav.“ Kmetu je bila ta pogodba ušeč. Notburga obesi serp na nebino, in k največem začudenju vsih pričujočih je obvisel. Še tisti večer se je vse križem okolj te čudež razglasil, in vsi so pobožno služavnico božjo še več obrajtali, kot popred. Notburga je bila na posebno navdihnenje božje to pogodbo storila, sicer bi bila s tem napačno Boga skušala. Grajšak Henrik je kmalo spazil, da se mu brez Notburge vse slabo godi; nesreče so ga ena za drugoj obiskovale. Zraven tega so gradovi in posestva ob vojskah tako veliko terpele, da je popolnoma obožal. U tem žalostnem stanu je se spomnil, kako je vse po sreči šlo, dokler je bila Notburga še u gradu. Da bi u svojo hišo spet blagoslov božji in srečo pripravil, je k videzu kakor bi na lov šel, prišel u kmetiško hišo k Notburgi, in jo prosi, da naj bi spet pri njem kakor nekdaj službo nastopila, ter ji reče: „Moj oče in mati, ko sta bila na smertni postelji, sta mi rekla, da naj te kakor sestro ljubim. Poglej res te tako ljubim, zato moraš s meno u Rotenburg iti in moja kuharca biti. Bodi tudi, dokler živiš, mati vbogim, kakor si bila ob času mojih štarišev. Kar imam, naj bo kakor tvoje, in dajaj vbogim kakor se ti poljubi,“ Notburga se ni mogla solz zderžati; u roke mu je segla, rekoč: „Milostlivi gospod! vselej sim vas tako ljubila, kakor bi bila pri vas u Rotenburgu. Nobeden dan ni minul, da bi se ne bila večkrat tjekaj ozerla, in vam od Boga blagoslova prosila. S veseljem hočem torej tjekaj iti spet u Rotenburg, kakor gre otrok rad domu. Tam sim bila pač prav domača.“ Henrik je dal neke zlate kmetu; obdaroval je tudi kmetico in otroke, da je kmet pripravniši bil Notburgo spustiti, in koj je bila Notburga pripravlena s Henrikom odrinuti. Ob tej priložnosti so bili vsi u solzah. Otroci so se na glas jokali, ko jim je bilo žal od pobožne učitéljice se ločiti. S novoj nevestoj bi ne bil Henrik

mogel tako slovesno domu priti, kakor je s Notburgoj prišel. Tega prihoda so se zlasti reveži celega kraja veselili. Kmalo je Henrik vidil, da se je božji blagoslov k njemu vernul. Toti grajšak je bil u petih letih eden najbogatših; nikoli še u Rotenburgu ni bilo takega bogastva, ko zdaj. Ko je bila Notburga u drugič u Rotenburgu u službo prišla, je potlej še devetnajst let tu služila, in čedalje lepši razgledi so se nad njoj kazali za verstnike in za potomce. U osem in štirdesetem letu svoje starosti je vidila, da se ji smert približuje; zato se je s vso skerbjo pripravljala umreti, in po kratkej bolezni je pohlevno u Gospodu zaspala 14. kimovca u letu 1313. Preden je umerla, jo je Henrik vprašal, kde želi pokopana biti. Odgovorila je, da tam, kamor bode par volov brez voznika nje truplo zapeljalo. Se vé, da je to po posebnem notridajanju božjem govorila.

Ko je bila umerla, jo je Henrik dal položiti u mertvaško skrinjo, ktero so potlej na voz naložili, in par volov upregli, ter velike grajske vrate odperli. Vola sta šla skoz vrate naravnost proti veliki cesti, in čez en čas zavijeta navdol proti Ini alj Uni, reki. Ko ni bilo nobenega mostu črez vodo, sta šla naravnost skoz vodo in srečno na drugo stran pripeljala. Henrik s nekterimi strežeti je prišel do reke, in se u čolnu dal prepeljati. Vola sta prišla do raspotja, kder sta ostala in si oddahnula. Že so hotli mertvaško skrinjo iz voza odložiti, pa vola sta dalej peljala na Eben, kder je Notburga delj časa služila. Pri ozidju, ki je okolj kapele sv. Ruperta, sta spet ostala. Vsi pričujoči so mislili, tukaj bo kraj, kder bo Notburgo pokopati, in so že začeli pripravlati, da bi bili sv. truplo iz voza vzeli, pa vola sta hitro dalej potegnula in peljala u kapelo; čez nekaj minut sta prišla s praznim vozom vunkaj. Henrik je s več drugimi šel u kapelo, in ostermé vidil mertvaško skrinjo lepo pred altarjem stati, brez da bi bil kak človek jo iz voza odložil. Tudi nihče ni mogel umeti, kako je neumna živina u tak ozki kapeli mogla voz obernuti in ispeljati. Vsak je lehko spoznal, da je vsegamogočnost božja očitno čudež storila zvesto služavnico božjo pred svetom poveličati. Ko se je vedilo kam je sv. truplo pokopati, so naredili u kapeli grob, in ga s vsoj častjo notri vložili. Kapela, kder je bila sv. Notburga pokopana, je bila sčasom u lepo cerkev prenarejena. Nadgrobni kamen sv. Notburge je bil iz marmora u tej cerkvi. Nje gospodar grof Henrik je dal sobo, u kteri je sv. dekla umerla, u kapelo spremeniti.

Nauk in posnema.

1. Posli se imajo iz življenja Notburge učiti, kaj naj storé, če hočejo u svojem stanu srečni in izveličani biti. Pogosto se naj na Boga spomnijo, naj vsakdan svojo zjutrano molitvo opravijo. Ako ne vtegnejo dalje časa moliti, naj vsaj pazno Bogu vse darujejo, kar bodo čez dan delali alj terpeli, in prosijo naj tudi Boga, da jim milost da se vsega greha varovati. Gospodarja in gospodinjo naj voljno ubogajo iz ljubezni do Boga. Zvesti morajo biti pri delu, in pri vsem, kar jim gospodar alj gospodinja izročita. Brez njiju dovolenja ne smejo ne za se kaj vzeti, ne drugim kaj dati, če jih zato drugi posli tudi čertijo. Če imajo kaj odloga, naj molijo alj kake sv. bukve berejo. Tudi naj večkrat, postavim, kedar ura bije, svoje misli k Bogu povzdignejo, dober namen ponové, alj pa Boga na novo za pomoč poprosijo. Do vbogih naj ne bodo samo u mislih usmileni, ampak tudi u djanju, da jim s gospodarjevim pripušenjem kaj podelijo, alj pa sebi pritergajo in vbogim dajo. Nedele in praznike naj po dolžnosti posvečujejo, ne le s tem, da bi se hlapčevskih del zderževali, ampak tudi s tem, da bodo dobre dela dopernašali. Kar tiče delopuste pred nedelami in prazniki, ni nobene zapovedi, da bi se morli ob njih po razgledi sv. Notburge od dela zderževati, se tako za prihodni dan bolj pripraviti. Po cirkveni zapovedi se sme do polnoči brez greha delati. O polnoči se začne nasledni dan in terpi spet do polnoči. Če u teh štir in dvajsetih urah praznika alj nedele kdo hlapčevske dela opravlja brez sile alj dovolenja alj brez zadostnega uzroka, naj bo že to po dnevi alj po noči, pred božjoj služboj alj potlej, tak se hudo pregreši. Gospodarji se tudi hudo pregrešé, če tako delo dopustijo, in še hujše, če tako delo ukažejo. Boga je bolj poslušati, kot ljudi, in tretja božja zapoved se ne da ljudem odpraviti. Nikar se ne daj noben posel premotiti, da mu je sploh pripušeno ob nedelah in praznikih delati, kakor se mu poljubi. Ta nauk je od hudega duha, ne od Boga. Da sv. Notburga tudi ob delopustih ni delala, in da jih je u molitev in sv. premišlevanje obernila, to je bila nje posebna prostovoljna pobožnost. Ta pobožnost pa, desiravno ni ne u božjih, ne u cirkvenih zapovedih zapovedana, je bila Bogu ušeči zavolj posebne pobožnosti.

2. Zraven drugih lepih naukov pri sv. Notburgi tudi najdemo, da ni nikoli želela kam iti, kder so se mladi ljudje sberali se razveseljevat s plesom, alj s drugimi kratkočasi, kteri so lehko nevarni, če so tudi dopušeni. Posel, ki ob nedelah in praznikih pohajkova s osebami drugega spola, ki rad na plesiša in druge nevarne kraje zahaja, in zraven še pridigo, alj kak del božje službe zamuduje, se u večo nevarnost stavi, kakor misli. Če hoče lepo pobožno živeti in srečno umreti, naj se takih razveselenj varuje. Od plesiša in drugih takih krajev se človek nikdar pobožniši ne verne. Veliko jih je pri tem zapravilo vso pobožnost in nedolžnost; pred Bogom in pred ljudmi so u sramoto prišli, si sovraštvo nakopali, časno in večno nesrečni. Nikolj ne naj-

demo u življenju svetnikov, da bi bili mladenči in device, kterim je bila čistost mar, radi plesali, posebno po kerčmah in drugih kotih. Da so se pa tega skerbno varovali in ogibali, to se večkrat bere. Tudi lehko zapazimo, da niso hotli plesa gledati, ne na preže hoditi; bali so se, da bi gledanje ne obudilo u njih pregrešnih misel in želj, ker skušnja uči, da je marskoga snikavost alj vsakorečnost u največe nečiste pregrehe pripeljala. „Ples," pravi sv. Frančišk Salezi, „pri veliko ljudeh marskaj pregreh za sebo pripelje." Ravno to se lehko reče od snikavega zjanja. Gotovo je, da nobeno tega dvojega ni brez nevarnosti. Ako kdo sam priložnosti iše, in se prederzno u njo poda, ali je potlej čudo, če pade? Če svojo dušo ljubiš, se ogibaj takih nevarnost zlasti ob nedelah in praznikih. S plesom, s radovednim zjanjem in prežanjem se gotovo nedele in prazniki ne posvečujejo, kar je kristianu zapovedano. Sv. Karl Boromej, za čast božjo in za izveličanje svojih podložnih unet, je djal vsega premislika vredne besede: „Svete dneve, ki so postavleni za premišljevanje božjih skrivnost in dobrot, in za češenje svetnikov, pa s pijančevanjem, igranjem in plesom preživeti, s čemur se človek k pregrešni pohlepnosti draži, in hudiču veselje napravlja, je velika pregreha in ostudna sramota." Če premislimo, kako prešerno se godi ples po kerčmah, vprašam: ali ima sv. Karl prav, ali ne?

Molitva.

O Jezus! ki si iz ljubezni do nas hlapčevsko podobo na se vzel, prosim te, stori me zadovoljnega s svojim stanom, kakor je bila zadovoljna služevnim stanom tvoja služavnica sv. Notburga. Daj mi dolžnosti svojega stanu zvesto spolniti, ne toliko zavolj časnega plačila, ampak tebi na čast, naj ne pozabim, da si ti moj najviši Gospod. To prosim tebe, ki s Očetom in sv. Duhom enaki Bog živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XIV. Dan septembra alj kimovca.

Povišanje svetega križa.

Sveta cerkva obhaja danes povišanje sv. križa, na kterem je ljubeznivi Jezus za odrešenje vsega sveta umerl. Sv. križ Jezusov je bil zraven njegovega groba zakopan, in je tu tri sto let skrit ostal, dokler ga ni cesarica sv. Helena, mati imenitnega cesarja Konštantina, srečno najšla. Djala ga je u sreberno škrinjo, in položila u lepo cerkev na hribu Kalvarii alj mertvaških glav, ktero je Konštantin izzidati vkazal. Ondi je bil sv. križ od leta 335 do leta 614 u ve-

liki časti. U letu 614 je Kozrev II. Peržanski kralj s silnoj vojskoj Jeruzalem premagal in strašno morijo počel; osemdeset tisuč ljudi je dal pomoriti, in veliko jih je s seboj u sužnost peljal; med temi je bil tudi Caharia, pobožen Jeruzalemski patriarh. Kar je pa kristianom najteže djalo, je bila zguba sv. Jezusovega križa, kterega je Kozrev dal na Peržansko u svoje veliko mesto Ktezifont odpeljati. Ta velika nadloga je bila od Boga pripušena zavoljo velikih pregreh. Keršanske dežele so bile premagane, plenjene in s morijoj napolnjene, ker so se s grehi božje pomoči nevredne storile. Kozrev pa svetimu križu, ki ga je dal s seboj odpeljati, ni nobene nečasti storil, ampak okinčati ga je dal s bisri in žlahnimi kamni, in ga verh svojega prestola postaviti. Tako je clo malikovavski kralj sv. križ močno u časti imel.

Pobožen cesar Herakli je bil zavolj zgube sv. križa močno žalosten. Ker ni imel dovolj močne vojske mogočnega sovražnika premagati, ga je miru prosil. Kozrev zavolj veliko zmag ošaben ni od začetka nič hotel od tega slišati. Nazadnje vendar privoli, pa s tem pristavkom, da mora Herakli keršansko vero zapustiti, in Peržanskega boga, to je sonce, moliti. Zavolj takega terjanja se je pobožen cesar razserdil, in ker je vedil, da gre za čast božjo in za sv. vero, je sklenul vse si prizadjati, da bi bil tako hudoben sovražnik poniżan. Najpred je začel moliti, in je sbral vse keršanske vojake svojega cesarstva. Svojim podložnim je ukazal Boga potolažiti s postom, s sprevodi, s molitvami, s vbogaime dajanjem in s drugimi dobrimi deli, ter ga pomoči prositi. Tudi s lastnim razgledom jih je k temu opominjal. Potlej je šel Kozrevu naproti s svojoj vojskoj, dasi je bila mnogo slabša od Kozrevove. Svojim vojakom je zapovedal s vsoj ojstrostjo, da naj se varovajo tatvine, tolovajstva, preklinjevanja in drugih pregreh, ki so sicer u navadi, da bi božji pomoči, ktere je u vojski najbolj potreba, napotja ne delali. Vzel je podobo Križanega u roke, na njo kazal in vojakom serčnost delal rekoč: da naj pomislijo, za čigavo čast se potegajo, da je živlenje u taki vojski najbolje k pridu obernjeno, in da ni mogoče bolj vizvišeno umreti, kot če gre za božjo čast in sv. vero. Tako je keršanska vojska serčnost dobila, in je neprestrašeno šla nad sovražnika. Trikrat je sovražnik s vsoj besnostjo in s najsilnejim naskokom se zaletel s tremi različnimi vojskami pod vodstvam treh najhrabrejih vojskovodjev. Pa vse tri vojske, s njih vojskovodji vred so bile potolčene, in celo Kozrev sam se je moral u beg spustiti. Njegov najstarji sin Siroe alj Sirev, kterega je bil od nasledstva u kra-

ljevanju zavergel, se je te priložnosti poslužil umoriti svojega očeta, kakor tudi Medarsa, kterega je bil oče za svojega sopravitelja izvolil. Da se je Sirev zamogel na prestolu vstanoviti, je cesarju Herakliu mir ponudil. Toti je ponudbo sprejel najpred s tim pogojem, da naj mu Sirev nazaj pošlje sv. križ. Sirev mu je torej nazaj poslal sv. križ, ravno u tistej srebernej škrinji, u ktero ga je bila nekdaj sv. Helena položila; dalej je tudi izpustil patriarha Caharia, kakor tudi vse druge ujetnike. Jeruzalemski patriarh Caharia in verni so iz Perzie u Jeruzalem sv. križ veselo spremili leta 628. Vse keršanstvo je Boga hvalilo. Cesar Herakli kakor tudi mnogo vernih je prišlo u Jeruzalem sv. križ počastit in ga postavit u cerkev na gori mertvaških glav, kamor ga je bila sv. cesarica Helena kakih tri sto let popred djala. Cesar Herakli je hotel sam nesti sv. križ na goro Kalvario. Napravili so tedaj slovesni sprevod. Duhovšina so šli najnaprej. Duhovni očak in vsi dvorjani, ter čudo ljudstva vsi so bili u lepem redu. Cesar zadene sv. križ na rame in ga en čas skoz mesto nese. Ko so pa do vrat prišli, skoz ktere se iz Jeruzalema na goro Kalvario gre, je bil cesar od božje nevidene moči vstavlen. U skerbi je bil; silil se je naprej iti, pa zastonj si je prizadeval. Duhovni očak Caharia je zdaj po božjem navdihnenju rekel: „O cesar! tvoje preimenitne oblačila, glej, so malo podobne ponižnemu Jezusu.“ Cesar se je u ponižne oblačila preoblekel, in u teh je lehko nesel sv. križ na Kalvario, in patriarh ga je častito položil na kraj, kder je popred bil. Veselo pobožnost so Bogu u čast obhajali in njega vsegamogočnega ter milostlivega hvalili, in se razšli. Ravno to se imenuje povišanje sv. križa, ktero je bilo 14. dan kimovca u letu 629.

Kako prijetna je bila Bogu ta svetimu križu skazana čast, je s veliko čudeži pokazal, ki so se tisti dan godili. En mertev je bil s dotaknenjem sv. križa k življenju obujen. Štirje mertvični so bili spet zdravje udov zadobili, petnajst slepih je bilo spregledalo, veliko obsedenih je bilo hudega duha rešenih; veliko bolnikov je bilo ozdravlenih skoz to, ko so se sv. križa doteknuli. Tako je bil sv. križ pravovernim k neizrečeni tolažbi spet povišan.

Nauk in posnema.

1. Križ, na kterega je bil Kristus raspet, je bil povišan, in vsi keršeniki so ga visoko častili. Ko bi ti koščik tistega križa imel, menim, da bi

ga ljubil in spoštoval. Zakaj ne ljubiš in ne čislas onega križa, one zopernosti, ki ti jo Bog pošlje? Ta je pravi koščik Kristusovega križa u duhovnem pomenu, in ti več prida prinese, kot sam Kristusov križ, če namreč to zopernost poterpežlivo prenašaš, kakor je Kristus svoj križ prenašal. Kristus je svojo križanje imenoval zvišanje, rekoč: „Sin človeka mora zvišan biti.“ Tako namreč je prišel k najvišem zvišanju u nebesih in na zemlji, ko je svojo terplenje in smert iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in k izveličanju ljudi poterpežlivo in veselo preterpel. Ti boš tudi u nebesah povišan, če svoj križ prenašaš, kakor je Kristus svojega prenašal. Nekteri prenašajo svoj križ kakor levi razbojnik s memranjem in nepoterpežlivo; drugi pa kakor desni razbojnik poterpežlivo in s spoznanjem, da so ga vredni. Jezus svojega križa ni le poterpežlivo nosil, ampak, kakor apostol pravi, s veseljem in po nedolžnem. Kako ti svoj križ nosiš? Kako ga hočeš u prihodnje nositi? Če ga nosiš kakor levi razbojnik, ne boš povišan, ampak do pekla ponižan.

2. Sv. križ je tudi častitlivo znamenje zmage. Iz enega drevesa u Paradižu se je naša nesreča bila začela. Kakor se je pa od drevesa naša nesreča začela, tako je od drugega drevesa, sv. križa Bog nam odrešenje dodelil. Od drevesa u Paradižu se je bila za nas smert začela, od drevesa sv. križa se nam u pušavi tega sveta večno živlenje deli. Bodi torej pozdravlen o sv. križ, našo edino upanje; ti si viši od vsih Libanskih cedrov, na tebi je viselo izveličanje sveta; na tebi je Jezus častito s svojoj smertjoj našo večno smert premagal; premagal je pa tudi začetnika naše smerti, staro zapelivo kačo, hudobnega duha. Zato pravi sv. Krizostom: „Noben peklenski duh te ne bo mogel napasti, če prevzvišeno orožje vgleda, ktero je premagalo.“ „In ves svet,“ pravi sv. Ciril „pokaže ves serčen hudobnemu sovražniku to znamenje. Če on križ zagleda, bode na Križanega opomnjen, in bati se mora tistega, ki je peklenski kači glavo sterl.“ Sv. križa se pa ne boji samo peklenski nevidni sovražnik, bojé se ga tudi vidni sovražniki. Ko je bil Jezus svet odrešil, je bilo treba po svetu križanega Jezusa oznaniti in njegov nauk razširiti; pa vse peklenske moči so se temu zoper postavile. Malikovavski cesarji in krivoverski učeniki so zaterali razširanje keršanstva. Pa čas je prišel, da so bili tudi ti premagani, ob časih cesarja Konštantina, zoper kterega se je vzdignul cesar Maksenci. Konštantin se mu je moral s vojskoj zoper postaviti, ktera je bila štirkrat slabša od Maksencijeve. U veliki sili se je Konštantin k Bogu obernul in padel na kolena, molil in zdihoval za pomoč. Glej, tu je on s svojoj vojskoj vred vidil na nebi znamenje sv. križa s nadpisom: „U tem znamenju bodeš premagal.“ Serčno začne boj, in s pomočjo sv. križa premaga. Kolikokrat so še pozneje kristiani ravno u tem znamenju premagali! Zato kličemo s katolškoj cerkvoj: „Glej znamenje sv. križa, bežite vse sovražne moči! Premagal je lev iz rodu Judovega, korenina Davidova.“ Povsod se nam stavi pred oči u spomin, da Kristus povsod kraljuje. Sv. križ se sveti na turnih in po drugih višavah, nam po-

kazati Jezusovo zmago zoper svet; vidimo ga pri potih u znamenje, da je Jezus naš prevodnik u nebesa; zagledamo ga pri vratah, u sredi mest in vasi, ker je vse pod varstvom Križanega, in da vsak saj kazati hoče, da vanj veruje; sv. križ se kaže na polji in po hišah, da bi se večkrat pri opravilih nanj spomnili, in pri delu nanj mislili, zraven pa tudi zvesto molili. Obilno se vidi po cerkvah; povsod ima svoje posebne pomene. Ravno tako se pogosto vsak veren kristian s sv. križom zaznamova; blagoslovi, sv. zakramenti, vse je s znamenjem sv. križa sklenjeno, ker Bog skoz to znamenje svoje gnade delí. Se s sv. križem zaznamovati je pri vernih kristianih že od nekdaj u navadi. Tertulian pričuje od kristianov tretjega stoletja, kako pogosto se prekrižati so navado imeli; on pravi: „Pri vsaki stopnji, kolikorkrat notri alj vun gremo, kolikorkrat se oblačimo alj obuvamo, kolikorkrat se vmivamo alj jemo, če luč prižigamo alj zakurimo, če gremo u spavnico, — če se sicer kakega dela lotimo, napravimo na čelu znamenje sv. križa.“ Ravno tako naj bo pri nas lepa navada, se gosto pokrižati in s tem pokazati, da smo otroci pravovernih sprednikov. Ko bomo zdaj sv. križ u časti imeli, bodemo tudi veselo svoje glave povzdignuli, ko se bo sv. križ kot znamenje človekovega Sina u oblakih na nebi prikazal, kedar bode naše odrešenje blizo.

Molitva.

O Bog! ki nas denašen dan s obletnicoj povišanja sv. križa razveseljuješ, dodeli našim milim prošnjem, da vredni postanemo dobrot tistega odrešenja, kterega skrivnost smo spoznali; po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, Gospodu našem, kter s teboj živi in kraljuje s sv. Duhom vred enaki Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XV. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Katarina Adorna, zakonska.

U letu 1447 je bila u Janovi od plemenitih starišev rojena sv. Katarina, kteri je bil priimek po moževi rodovini Adorna, po mestu Janovi pa, kder je bila rojena, so jo imenovali Katarina iz Janove (Genue). Že u osmem letu je bila jako pobožna deklica, pokorna, sramožliva in samotoljubna. Rada je govorila od Boga, in posvetnih pogovorov ni mogla poslušati. Njeno največe veselje je bilo Jezusa hvaliti, Mario častiti, Jezusovo terplenje in Mariino žalost premišljevati. Med drugim se od nje pripoveduje, da je rada večkrat gledala podobe Križanega, kar jo je močno u ljubezni do Boga

unelo, in ravno tako silno željo u nji obudilo, iz ljubezni do Kristusa veliko terpeti. Zato že tisti čas ni hotla na mehki postelji ležati, ampak na terdih plevah, namesti podglavnice ji je bil terd les. Trinajst let stara je močno željela u kak samostan iti, in u njem cel čas življenja ostati. Ko jo pa zavolj mladosti niso u samostan vzeli, je u očetovi hiši do šestnajstega leta pobožno živela. Zdaj se je morla iz pokoršine do starišev omožiti in plemenitega, bogatega, pa tudi hudobnega mladenča Juliana Adorna iz Janove vzeti. Toti ji je koj pervi dan dal na znanje, da mu ona ni ušeč, in se je tako nespodobno do nje obnesel, da so jo vsi milovali. Vse si je prizadjala, ga poboljšati; lepo ga je nagovarjala, da naj Bogu služi; pa vselej je bil jezen, kadar mu je kaj takega govorila. Njegovo govorjenje je bilo ostudno; hodil je u slabe družine; pri kvartopercih, pijancih, rajovcih in drugih hudobnežih je čas in premoženje zapravljal. To njegovo zločasto življenje je bogaboječo Katarino vele morilo; noč in dan se je jokala. To ga je pa še huje žalilo; sovražil jo je, in kar kolj je mogel, ji je naganjal. Ona ni vedila kaj početi, in kako hudega moža krotiti. Taka otožnost se je nje vlotila, da je sklenula se vsih ljudi ogibati, in u sobi zaperta kakor u pušavi živeti. Ko je bila tako pet let preživela, ji je neka sorodnica s več drugimi vred nasvetovala: „Bodi bolje volje, nosi se visoko, hodi tudi ti u veselo družino, bodi podobniša svojemu možu, in mirno boš s njim živela.“ Iz priproste vesti ji je verjela, in storila po njenem svetu; po navadi neumnega sveta se je začela vêsti. Pa desiravno se je varovala kaj posebno hudega storiti, je vendar u bogaboječnosti jako pešala in miru ni dosegla. Mož je po svoji razvadi hudobno živel in jo sovražil, kakor popred. Pet let je tako živela, pa če se je bolj posvetnemu veselju vdala, in tako iskala se razvedriti, bolj se ji je pristudilo, in otožnost se nje je tako polastila, da se je bila naveličala živeti. Ko si ni več pomagati vedila, je šla k svoji sestri Libanii, ktera je u nekem samostanu prav lepo živela. Ta jo je opominjevala, ves svoj dušen stan spovedniku razodeti. Katarina je šla torej čez nekaj dni s velikoj težavoj in premagovanjem same sebe k spovedi. Komaj je k spovednici pokleknula, je nje um neka nebeška luč razsvetlila, da je bila od ene strani pri premišljevanju božje dobrote vsa od ljubezni božje užgana, od druge strani pa pri spoznanju svojih grehov s takoj žalostjo napolnjena, da se je na tla zgrudila in samo te besede na glas rekla: „O Gospod! nič, nič več nočem s svetom opraviti imeti, nič več s grehom. Nobenega greha

ne več.“ Ko si je nekoliko oddahnila, je domu šla s terdnim sklepom, se za dolgo spoved pripraviti. Žalost in ljubezen ste jo spremljevale, in tako močno prevzele, da, kakor je sama rekla, je menila, da jo bo u stanici konec, kamor se je bila doma zaperla. Kmalo se ji je zdelo, da ji stoji Jezus živo pred očmi, in da on s težkim križem obložen cele potoke svoje sv. kervi prelija, ter jo tako nagovarja: „Glej, vsa ta kerv je iz ljubezni do tebe in za izbrisovanje tvojih pregreh prelita.“ Kakovi spodbudki so se u njenem sercu glasili, ni mogoče popisati. Čudo vsegamogočnosti božje je bilo to, da ni od velike žalosti in ljubezni mertva se sosedla. „O ljubezen,“ je na glas vpila, „o ljubezen! nobenega greha ne več, nobenega greha več, o ljubezen!“ Ko ji je nekoliko odleglo, se je pripravljala za dolgo spoved, ktero je potlej med prelivanjem solz opravila, prejela sv. obhajilo, in odslej želela toti presvet zakrament, kar največ mogoče, pogostoma prejemati.

Ona pa ni bila s tem zadovoljna, da se je svojih grehov skesano obtožila; verh tega je opravljala naj težje pokorila. Vsih jedi, ktere so ji najbolj dišale, se je zderževala. Tri in dvajset let ob štirdesetdanskem postu in u adventu ni jedla, kakor le včasih je za kak požirk vode pogoltnula, pa s soljo in s jesihom zmešala. Vsakdajno zavživanje sv. obhajila jo je vidoma čudno ohranilo. Čez štirnajst mescov jo je Bog zagotovil, da so njeni grehi popolnoma s pokoroj izbrisani, vendar dokler je živela, ni svojih spokornih del opustila.

Ob njenem času je bila u Janovi sv. bratovšina, imenovana „usmilenih bratov in sester.“ Udje te bratovšine so bili zavezani s obljuboj, da so bolnim revežem pomagali in s vsim postregli. Sv. Katarina se je dala med te usmilene sestre zapisati, in je svojim bolnim sestram ljubeznivo stregla. Od rojstva že ni mogla nečednost, ran alj kaj drugega takega gledati, pa iz ljubezni do Boga in do bližnega se je premagovala, si nalaš najnečedniše bolnike izvolila, jim stregla, njih gerde oblačila prala, njih rane obezovala, in od njih vse nečednosti odnašala. Svojo ljubezen do bolnih je pokazala zlasti ob strašni kugi, ki je bila u letu 1497 in 1501 u Janovi. Zraven tih in drugih telesnih dobrih del je pa tudi narbolj skerbela za izveličanje duš, torej je bolnike učila bolezen in druge nadloge terpeti, pripravljala jih sv. zakramente vredno prejemati, in srečno umreti. Bog je po nje prošnjah veliko milosti dodelil, zraven tudi spreobernenje njenega hudobnega moža. Tega namreč se je huda bolezen lotila, in ga

dolgo neizrečeno hudo pestila. Noben lek ni zdal, noč in dan ni imel počitka; zato je bil večkrat jako nepoterpežliv. Katarina si je vse prizadjala, karkolj je vedila, da bi ga potolažila. Preljubeznivo ga je opominala, se u božjo voljo izročiti, po kerščansko poterpeti, in ga u dobrem vkrepiti. Ko je vidila, da je vse zastonj, in ko se je močno bala, da bi nje mož tak vtegnul večno nesrečen biti, je šla enkrat u bližnjo stanico, se vergla na tla in Boga, na vso moč prosila za bolnikovo spreobernenje. Iz stanice so se med drugimi te besede slišale: O ljubezen! prosim te za to dušo, daj mi jo; ti si mi jo u stanu dati.“ Med tem časom so zapazili čudno sprembo pri bolniku; obžaloval je svojo nepoterpežlivost, se popolnoma vdal u božjo voljo, se skesan spovedal, in se prav skerbno za smert pripravljal. Katarina je od Boga dobila zagotovlenje njegovega izveličanja. Tako je s molitvoj več enakih spreobernitev sprosila.

Ko je bila vdova, se je še bolj goreče u pobožnosti trudila. Zadne leta ji je Bog poslal neznane in neizrečeno hude bolezni. Noben lek ni pomagal; alj željela je iz ljubezni do Jezusa veliko terpeti, in Bog je nje želje popolnoma spolnil. U bolezni je bila nepremaklivo poterpežliva in vesela. Njena smertna ura je prišla 15. dan kimovca leta 1510 u 63. letu nje starosti. Nje zadne besede so bile, ki jih je Kristus na križu govoril: „U tvoje roke izročim svojo dušo.“ Ob nje smerti je več bogoljubnih vidilo nje dušo u veliki svetlobi u nebesa iti. Nje svetinja je še zdaj nestrohnjena ohranjena, ktero s posebnoj pobožnostjoj časté.

Nauk in posnema.

1. Sv. Katarina je spoznala ljubezen Jezusovo do sebe, in zato je iz hvaležnosti Jezusa ljubila, se ojstro pokorila in vsakega greha varovala. Ali si tudi ti že storil to naprejvzetje iz ljubezni do Jezusa nobenega greha več storiti? Res je, da včasi moliš besede kesa alj grivenge: „Rajši hočem umreti, tudi vse preterpeti, kot tebe o Bog, s enim samim grehom žaliti.“ Alj te so pri tebi prazne besede, še celo laži, ker kolj potlej spet po svoji navadi živiš, in namestu da bi se greha varoval, tolikokrat grešiš, kot imaš las na glavi. Uzrok tega je, ko ne pomisliš, kako je Jezus tebe ljubil, in koliko je iz ljubezni za te storil. Jezus sam pravi: „Kdor mene ljubi derži moje zapovedi.“ Da boš torej to deržal, kar nas Jezus uči, ga ljubi; da ga boš pa ljubil, pomisli večkrat njegovo britko terplenje in smert. Na to te posebno lepo opomina žalostni del sv. roženkranca, križev pot,

branje Kristusovega terplenja in vsaka podoba križanega Jezusa. Premišljuj pa verno s vsoj pobožnostjo, in resnično želi, se u ljubezni do Izveličarja vneti. Ako pri vsem tem tvoje serce še merzlo ostaja, poljubi podobo ljubeznivega Jezusa in reci: O Gospod! daj mi milost, da te ljubim. Kolikor bolj kdo Jezusa ljubi, toliko bolj želi terpeti in u terplenju Jezusov učenec biti. Sv. Frančišk Salezian pravi: „Kder je ljubezen, tam se sbera cela truma drugih čednost okolj ljubezni božje, ker tisti, ki Boga ljubi, stori toliko dobrega, kolikor mu je mogoče.“

2. Sv. Katarina se je začela nekoliko posvetno nositi, da bi svojega spačenega moža potolažila; pa u malo letih je tudi to opustila, in potlej se do smerti ojstro pokorila. — Vse prejšne spovedi saj enkrat u življenju ponoviti je dobro tudi takim, kojim vest posebno velikih pregreh ne očita; morda niso imeli prave grevenge, in da so po nevrednem sv. odvezo prejemali. Premisli torej prijatel, kakšino je bilo tvoje ksanje? Če je bilo le ponatorno, to je zato, ko si zavolj greha kako nadlogo alj kako škodo terpel, alj pa dobro ime zapravil, tako ni bilo zadostno. Če si po spovedih tako pregrešno živel, da se ni nad teboj nobeno poboljšanje pokazalo, je bilo tvoje ksanje brez terdnega sklepa in spet pomanklivo. Spovedi take so bile slabe, nič vredne; torej ti je treba dolge spovedi, pri kteri boš vse zanikerno opravlene spovedi ponovil in popravil. Tudi tistim ki mislijo svoj stan premeniti, u zakon se podati, bi vtegnula dolga spoved dobra biti. Dalej je dolga spoved potrebna za tiste, ki so u poglavitnih resnicah sv. vere in u dolžnostih svojega stanu prostovoljno nevedni bili, ki so dalj časa u pregrešnih priložnostih, s bližnjim u sovraštvu, do Boga brez ljubezni živeli, ki so smertne grehe pogosto delali, mehkužno, u norostah in u razvadah spačenega sveta, po željah svoje grešne narave se ravnali, in kteri so nalaš svoje grehe pri spovedi zamolčali, alj se morda k spovedi nič pripravljali. Ako si ti u tem zadet, skerbno popravi svoje napake s dolgoj spovedjo. Ponavljanje spovedi zna pa nekterim biti škodlivo, ki imajo čudno vest, ktera jih pri vsem tem, da so po keršansko živeli, vendar naganja spovedi ponavljati. Taki naj za svet vprašajo svojega navadnega spovednika in naj ga slušajo. Kdor hoče svoje spovedi ponoviti, naj se posvetuje s spovednikom, zlasti naj skerbi od Boga sprositi čeznatorno žalost nad storjenimi grehi, in terden sklep ne več grešiti. Če dolgo spoved opravljaš, le odkritoserčno in skesano se obtoži, kolikor ti je mogoče, pa ne bodi preveč nepokojen, če kaj pozabiš, raji skerbi za resnično dobro obžalovanje in naprejvzetje; skerbi s dobrimi deli pred spovedjo in potlej Bogu zadostiti. „Kdor se svojih grehov spové, in jih zapusti, bo usmilenje od Boga dosegel;“ pravi sv. Duh.

Molitva.

O preljubeznivi Jezus! ki si nas tako močno ljubil, da si iz nebes na zemljo prišel in za nas terpel in umerl, daj nam milost, da te po izgledu sv.

Katarine iz celega serca ljubimo, in svoje pregrehe s resničnoj pokoroj izbrisujemo; kter živiš in kraljuješ s Bogom Očetom in sv. Duhom, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XVI. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Ciprian, škof in mučenik.

Sv. Ciprian je bil škof u mestu Kartagi. Toti mož, kterega sv. Jeronim izgled krasnorečja in svetosti imenuje, se je u Afriki od plemenitih pa neznabožnih starišev u začetku tretjega stoletja vrodil. Ko je bil k letam prišel, se je tako u besedi izuril, da so ga izvolili očitnega učenika krasnorečja. Veleučen je bil, in spoznal, da je malikovavstvo neumna vera, in da je le katolška prava, vendar je svoje spreobernenje odlašal, ker se mu je nemogoče zdelo po Jezusovih ojstrih naukih živeti. Sam tako piše: Mislil sim pred svojim spreobernenjem: „Kako zamorem drugače živeti, in že vkoreninjene razvade opustiti? Kako bom u pokorjenju živel, kir sim navajen u obilnosti živeti? Nemogoče mi bo u samoti biti, kir sim vajen vesele družbe prijatlov. Kedar sim pa u vodi in u sv. Duhu bil opran, so vse pregrešne zmote zginule in lehko sim delal, kar se mi je pred nemogoče zdelo.“ Cipriana tako čudno spreobernuti se je Bog poslužil nekega sv. duhovna Cecilia po imenu. Toti se je s njim večkrat menil od traparij malikovavstva in od imenitnosti keršanstva. S zvunajnim človeškim glasom, ki ga je uho čulo, se je združil notrajni božji glas, ki je na serce govoril, in zato je bil Ciprian resnice prepričan, in je prosil sprejeti ga med novince sv. vere, da bi se za sv. kerst pripravil, kterega je potlej tudi prejel. Za srečo, h kteri ga je bil Cecili pripravil, mu je bil tako hvaležen, da ga je za svojega očeta imel, in k svojemu imenu še njegovo dostavil, tako da se je imenoval Tasci Cecili Ciprian. Nejeverci so bili njegovega spreobernenja jako žalostni, in so se tugotili; očitali so mu, da se je ostudno osramotil s vražnoj keršanskoj veroj, kir je mogočne bogove zapustil, in se Kristusu podvergel. Ciprian jih ni poslušal; obžaloval je njih slepoto, in u sv. veri stanoviten ostal. Po svojem spreobernenju je premoženje vbogim razdelil, sv. pismo je neprenehoma premišljeval, po njem živel u ponižnosti, u spokornosti in svetosti. Ob tem času je

pisal svojemu prijatlu Donatu, kteri je bil s njim vred keršen, dolgo pismo od zaničevanja sveta in od milosti, ktero jima je Bog skazal. Njegova svetost je bila tako velika, da je bil kmalo po prejetem kerstu mašnik posvečen. Kedar je bil škof Donat umerl, so vsi njega škofa izvolili. Zbežal je iz mesta, pa so za njim hiteli, ga došli, in s siloj u mesto peljali, kder je bil potlej škof posvečen leta 248. Dasiravno ga je ljudstvo in duhovšina hotla škofa imeti, so se tej izvoljb vendar nekteri časti lakomni duhovni protivili. Pa to nasprotje ni nič pomagalo, in sv. Ciprian je zmirej s temi duhovni ravnal, kakor s najboljimi prijatli, da so se temu vsi čudili. Pravi naslednik apostolov je bil u vsih rečeh; bil je jako učen, poln ljubezni in pravice, prijazen in oblasten, do vbogih silno usmiljen. Njegovo obličje, govorjenje in djanje je bilo ljubeznivo in modro; vsi so ga ljubili in spoštovali.

Neverni cesar Deci je u letu 250 krivično zapovedal cerkev božjo preganjati, posebno pa škofe in druge duhovne moriti. Neverniki so hotli, da bi bil sv. Ciprian levom veržen, in tudi sam je silno željel za sv. vero umreti; pa Bog mu je u prikazni zapovedal, naj u samoto zbeži in svojo živlenje prihrani. Svoji duhovšini je torej prepustil vižanje preljube črede, in šel u samoto, kder je stanovitno molil za sebi izročene in jim liste pisal, naj u sv. veri stanovitno živé. Ondi je vse zvedil, kaj se godi, kako je bilo veliko vernih od malikovavcev umorjenih, tudi, da so nekteri od vere odpadli, in tih nezvestoba ga je silno pekla; prizadeval si je jih k Bogu spreobernuti. Skorej vsi so se njegovemu gorečemu opominjevanju udali, vendar so željeli se le mehko pokoriti. Tiste čase je bilo pokorjenje dolgo in ojstro, in le potlej jim je bilo dopušeno k božji mizi pristopiti. Tega so se bali, priporočnikov so iskali, in na prošnje pričevavcev sv. vere od nekterih mašnikov in vjetih mučenikov dosegli spričbe sprave, da jim je bil čas pokorjenja skrajšan. Temu se je reklo odpustik alj odpušenje zaslužnega pokorjenja. Sv. škof Ciprian je bil tega premehkega usmilenja jako žalosten, in je svojim duhovnim tako pisal: „Dolgo že sim molčal, pa več ne morem molčati, kir prenaglo odvezujete grešnike, in s tem jim škodujete, ter Boga žalite.“ Tudi nestanovitnim u veri je pisal: „Vi ljubi bratje! spoznajte svojo veliko pregreho, in žalujte po njeni velikosti; Bog je dober oče, pa tudi pravičen sodnik. Vaša pokora bodi po hudobii vaših grehov; upajte u božjo milost, pa ne upajte tako lehko odpušanje grehov zadobiti. Če Boga goreče prosite, svoje

grehe serčno sovražite in Bogu s dobrimi deli zadostite, bote milost dosegli.“ Modra ojstrost sv. škofa je bila poterjena od duhovšine Rimske cerkve. Ta je pisala Kartažki cerkvi in jo opominala, nadležnosti odpadnikov se terdo ustaviti, in po izveličanski ojstrosti sv. evangelia jim spravo in odvezo podeliti. Rimski duhovni so u pismu, ki so ga sv. Ciprianu pisali rekli: „Ravno tako je treba ob težavnih in zopernih časih se terdo cerkvenega poredka deržati, kakor je važno ob viharju kermila ne zapustiti. Bog obvaruj, da bi Rimska cerkev svojo ojstrost s nesvetoj lehkostjo opustila.“ Skušnja je pričala, da je sv. Ciprian po volji božji delal; več odpadnikov se je očitno zoper cerkev spuntalo, in da bi jim ne bilo treba ojstre pokore delati, so svojemu pravemu pastirju dolžno pokoršino odrekli. S tim so pokazali, da niso bili vredni odveze, ker njih ksanje ni bilo resnično. Felicisim, Kartažki duhoven jih je s svojimi priverženci podperal, da so razkolništvo začeli in postali stranka odpadnikov. Od začetka so bili izdajavci, potlej preganjavci resnice. Ko je sv. Ciprian to zvedil, je Felicisima izobčil iz cerkve in vsim s izobčenjem žugal, kteri bi se ga deržali. Kedar je svetnik čutil, da je preganjanje nekoliko pojenjalo, se je po velikonočnih praznikih leta 251 u Kartago vernul.

Od zdaj je najpervo skerbel sklicati sbor škofov, u kterem je bil Felicisim s puntarskimi poglavarji še enkrat izobčen. Potlej so bile pregledane reči odpadnikov, kteri so želeli sprave s cerkvoj. Ta razsodba je bila razdelena u več kermic (kanonov) alj členov, ktere so u Rim in druge kraje poslali; in to so tiste kermice alj trebniki (kanoni), ki so bili pozneje kermice pokore imenovani, ki so škofom in duhovnim u vodila služile, kako naj s mnogoterimi grešniki po okoljšinah časa, kraja in grehov ravnajo. Dalje je bilo ustanovljeno, da je tudi tistim sprava dodeliti, ki so zboleli, pa so pred boleznijo za pokoro prosili. Sv. Ciprian je bil ves milostliv, pa duše je hotel resnično ozdravljati; zato je tako ojstro ravnal. Posebno je svojo milostlivo serce razodeval ob času kuge, ki je leta 253 u Kartagi veliko ljudi pomorila. Dal je svojo ljudstvo sbrati in jih opomina k delam keršanske milosti. Vsakemu vernemu je posebno opravilo po njegovem stanu odločil; skerbel je, da so revni s delom in bogati s premoženjem pomagali. Tako je bilo vsim, še celo nevercom pomagano. Zraven tih naprav je spisal tudi bukve od umerjočnosti, bolne tolažiti in jih napraviti, da so smert zaničevali. Neverci, kterim so kristiani ob času kuge s vsoj lju-

beznijo stregli, so prejete dobrote s hudim vračevali; mislili so po navadi tistih časov, da so vsih tih občih nadlog kristiani krivi; torej so po smerti cesarja Decia, pod njegovim naslednikom Galom napravili novo preganjanje kristianov. To preganjanje je bilo najokrutniše u Kartagi. Sv. Ciprian je sebe in druge za smert pripravljal, grešnikom spravo delil, ko so u djanju resnično voljo spreobernenja kazali, in jih pušal k sv. obhajilu, da bi se s nebeškoj hranoj okrepčani serčniše za Jezusa ponašali.

Nova priložnost za sv. Cipriana se u kerščanski ljubezni skazati, je prišla u letu 253. Divjaki so se po Numidii klatili, vse končevali, plenili in veliko kerščenikov, med temi tudi Kristusu posvečenih devic so s seboj u sužnost gnali. Škofi tistih časov so storili kolikor so mogli nadlogo preložiti. Ko pa niso mogli vsemu kaj, so se zatekli k sv. Cipriánu, kteri je veliko denarjev vkupej nabral za odkupo sužnih. Da bi bogate nagnul njih denarje u dela kerščanske milosti obračati, je spisal ob tem času bukve od vbogaimedajanja, kder potrebo in velik prid tega skazuje in odbija prazne izgovore, ki jih imajo po navadi bogati, da bi vbogaime ne dali. Ob tem času je bil tudi prepir vstal zavolj veljavnosti sv. kersta, kterega krivoverci dodelé. Sv. Štefan, papež, se je deržal ustnega izročila, da je tudi od krivovercev podelen kerst veljaven, če le po navadi kerstijo. Sv. Ciprian je pa menil, da morjo od krivovercev kerščeni še enkrat kerščeni biti; vendar se zavolj te svoje zmote ni od drugih škofov odločil, po besedah sv. Auguština je pa za njo se spokoril s popolnoma ljubeznijo in s muko, ktero je terpel.

Po smerti cesarja Gala je bila sv. cerkev en čas pri pokoju, in ob tem času je sv. Ciprian svoje verne zmirej bolj u veri vterjeval, in za njih izveličanje skerbel. Ti pokoj pa ni dolgo terpel; cesar Valerian, Galov naslednik je bil u letu 257 še hujše začel cerkev preganjati. Ko so cesarski ukazi u Afriko prišli, je Patern, cesarski namestnik brez odloga dal sv. Cipriana u Kartagi ujeti, in ga pred svoj sodni stol pripeljati, ter mu reče: „Cesar mi je ukazal, da naj vse primoram bogove moliti; kdo si ti?“ Sv. škof mu je odgovoril: „Kristian sim in škof: vaših bogov ne poznam; le enega samega Boga, stvarnika nebes, zemlje in vsega spoznam in molim; tudi ga prosim za vse ljudi in zlasti za cesarja.“ Oblastnik ga je vprašal: „Ali se svoje volje stanovitno deržiš?“ In sv. Ciprian mu odgovori: „Na spoznanje Boga uterjena volja se ne spremeni.“ „Od tebe hočem

veditи," pravi poglavar dalej, „kteri duhovni u tem mestu stanujejo." „Vaše postave," odgovori sv. Ciprian, „pogubljajo tožnike, torej ti jih ne morem razodeti." Oblastnik ga je še nektere druge reči opraševal, pa k smerti si ga ne upa obsoditi, boji se vstaje; zato ga ukaže gnati u malo primorsko mesto Kurubo, ki je blizo Kartage bilo. Tu je bil zdrav kraj, prebivavci dobri in prijazni, in okolica prav prijetna. Verni tega kraja so sprejeli sv. škofa s vsim spoštovanjem. Tukaj mu je Bog u prikazni razodel, da je njegova smert blizo, in kako da bo smert storil.

Od te dobe je sv. Ciprian u sebi občutil novo moč, novo željo ko mučenik umreti, in hrepenenje se svojemu ljudstvu k pridu obnesti. Celo leto, dokler je njegovo prognanstvo terpelo, si je vse prizadjal jim pomagati, kakor je vedil. Med tim časom je dal poglavar veliko škofov, duhovnih in drugih vernih iz vsih stanov in obojega spola poloviti, in jih je vse obsodil u rudnike, in marmor kopati. Sv. Ciprian jim je veliko denarja poslal, in list, u kterem jih je tolažil, in jim serčnost dajal, delo in terplenje poterpežlivo prestajati. Med drugim jim je rekel: „Terde in težavne dela, h kterim ste obsojeni, so plačila za vašo vero in pobožnost in zastava večne časti, ktera vam je u nebesih pripravlena." Oblastnik Patern je bil kmalo umerl, in neusmiljen Galeri Maksim je bil njegov nastopnik. Ta je poslal po sv. škofa, ga od novega soditi. Sv. Cipriana so pripeljali k poglavarju, ki je zavolj zdravše sape na deželi stanoval. Veliko ljudi je privrelo sv. škofa vidit, kter je smel s svojimi prijatli govoriti. Celo noč so kristiani iz strahu, da bi ne bil umorjen, čuli pred vratimi hiše, kder je bil zastražen. Ker je vedil, da so tukaj med množico kristianov tudi device, jih je ukazal varovati, da bi u kako nevarnost ne prišle. Zadnič je prišel zaželjen dan, ob kterem je imel po božjem sklepu s mučeniško krono olepšan biti. Poglavar ga reče pred se pripeljati. Vojak, ki je bil kristian in je vidil, da se sv. škof puti, ga je opominal se preobleči. „Čimu, pravi svetnik, bi se kdo hudega ogibati iskal, česar ima kmalo konec biti." Ko ga oblastnik vgleda, ga vpraša: „Si ti Tasci Ciprian?" „Sim," mu odgovori. Oblastnik mu reče: „Moli naše bogove po povelji našega cesarja." Sv. Ciprian mu serčno odgovori: „Tega ne; delaj s menoj, kakor ti je zapovedano; od Boga pa ne bodem odstopil." Oblastnik ga je jako nagovarjal; ker ga je pa nepremaklivega najšel, ga je obsodil rekoč: „Zapovem Cipriana glavo odsekati." Sv. škof je glasno odgovoril:

„Bogu bodi hvala.“ Pričujoči verni so zavpili: „Tudi nam naj bodo glave odsekane, da s njim umerjemo.“ Kraj, kder so mu hotli glavo odsekati, je bil prostor blizo mesta. Okoli tega prostora je bilo mnogo drevja. Desiravno je bil toti prostor velik, je bil vendar za silno veliko gledavcov premajhen, tako da jih je veliko moralo na drevje zlesti. Ko je sv. Ciprian na moriše prišel, se je na obraz vergel in molil. Po molitvi je slekel svoje oblačila in jih dal svojim diakonom. Ko je rabelj pristopil, je svetnik ukazal svojim, da naj mu 25 zlatov plačajo iz hvaležnosti, ki ga bo s mečem u nebeško stanovanje spravil. Potlej je vzel povezo si oči zavezati. Ko mu je bilo težko samemu si zadaj zavezati, sta mu diakon in subdiakon zadnič še to postregla. Zdaj sv. škof poklekne, roke križem na persa položi, in tako prejme smertni mahljej. Verni so okoli sv. mučenika metali suknino in platnino, da so njegovo kerv lovili, kot drag ostanek in zastavo, da jim bo Bog po prošnjah svetnikovih svoj blagoslov dodelil. To častito smert je svetnik storil 14. kimovca 258.

Nauk in posnema.

1. Sv. Ciprian nas uči, kaj se pravi pokoro za velike grehe delati, namreč s resničnoj in stanovitnoj voljoj k Bogu se povernuti, milo objokovati, da smo Boga žalili, in njegovi pravici zadostiti. Ob časih sv. Cipriana in več sto let je bila u katolški cerkvi navada le tistim sv. odvezo in spravo deliti, ki so se resnično skesane kazali, in u vsem svojem obnašanju spričevali, da jim je iz serca žal, kir so Boga žalili. Grešniki tistih časov se pa tudi niso dali kakim majhnim skušnjem premagati, ampak človeška slabost jih je ob strašnem žuganju trinogov premagala, neusmilene muke so jih posilile. Akoravno jih je ta sila zgovarjala, jim vendar cerkev ni koj verjela, če so tudi žalost nad svojoj nestanovitnostjoj kazali; hotla je bolj terdno biti od njih žalosti prepričana, torej jih je za dolgo časa ojstri pokori in poskušnji podvergla; po več let, alj, če je bila pregreha posebno velika, tudi cel čas življenja jim je sv. odvezo odložila. Zdaj cerkev slabostmi vernih več pregleda, ne deva jih več na tako dolge poskušnje, sv. odveze in sv. obhajila jim ne odreče za toliko časa. Nektere molitve, kaki posti, alj če so premožni, kako vbogaime dajanje, povernenje ptujega blaga, poravnanje ptuje škode, ako je mogoče, in pa bližnemu lep razgled dajati, to je skorej vse, kar zdaj cerkev terja, vendar se pa še to malo mnogim grešnikom preveč zdi. Kolikor se bolj kdo tukaj pokori, toliko bolje bo zanj u večnosti.

2. Iz žalosti sv. Ciprana, kedar je zvedil, da so grešniki prehitro odvezani, se učimo, da je prehitra odveza nevarna. Dasiravno je pa zapovedoval grešnike pokoriti po volji katolške cerkve, jim je vendar pokoro skrajšal, kedar je bila tega njih gorečnost vredna. Temu prinehanju se je reklo odpustik. Odpustiki so torej odpušenje zasluženega pokorjenja; ne izbrišejo grehov, ampak samo kazni, ktere bi imel človek alj na tem svetu, alj u vicah prestajati. Grehe izbriše le resnična pokora. Brez resnične pokore ni ne odpušanja grehov, ne odpušanja zasluženih kazen. Odpustiki štirdesetih dni, enega leta, petih, desetih let, popolnoma, pomenijo, da cerkev čas pokorjenja skrajša za štirdeset dni, za eno leto, za pet, za deset let, alj da popolnoma odpusti vse pokorjenje, ktero bi grešnik sicer po njenih zapovedah prestati moral. Cerkev ima oblast odpustike deliti, ker ima od Jezusa Kristusa oblast vezati in razvezati, grešnike pokoriti in jim pregledati, kakor Trid. sbor u seji 25. uči Papež ima oblast odpustike deliti po vsi katolški cerkvi, škofi pa le u svojih škofijah. Tridentinski sbor uči: „U delenju odpustikov je varne modrosti treba, ker veliko odpustikov slabi potrebno ojstrost, ktere so grešniki vredni.“ — Odpustiki pomagajo le spokornim grešnikom; leni in terdovratni grešniki so vredni pekla, ne pa odpustikov. Usmilena mati katolška cerkev s odpustiki le slabosti spokornikov na pomoč pride, in ravna s grešniki ko usmilen gospod s svojim dolžnikom, kterimu reče: „Plačaj, kolikor zamoreš; kar je pa črez tvojo moč, ti odpustim, da ne boš u ječo pahnjen.“ O grešnik! kaj ti je storiti, da se tako koristnih odpustikov vdeležiš? Opusti, sovraži grehe, pokori se, kolikor ti je moč iz ljubezni do Boga, in zvesto opravljaj, kar ti cerkev zapové. Kedarkolj so odpustiki obljubleni in napovedani, so zapovedane tudi dobre dela, molitve, posti, spoved, sv. obhajilo in še drugo. Opravljaj vse to u duhu pokore, in tako boš po velikosti svoje gorečnosti odpustikov deležen.

Molitva.

O sv. škof in mučenik Ciprian! sprosi nam od Boga pravega duha pokore, da bomo svoje grehe stanovitno obžalovali, in se jih prav spokorili, in tako vredni odpustikov, ktere nam sv. cerkev deli; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XVII. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Ljudmila, Češka kraljica.

Sv. Ljudmila je bila okolj leta 853 od neznabožnih starišev na Češkem rojena. Nje oče Slaviborik je bil grof in naslednik u Melniku. Nje mati Lidoslava je bila ravno tako

plemenite in bogate rodovine. Borivoj, sin vojvoda na Češkem takrat vladajočega, si je bil Ljudmilo zavolj nje lepih čednost za ženo izvolil. Oba sta bila malikovavca, pa od usmilenega Boga sta dar prave vére dosegla. Borivoj je po svojih posebnih opravilih prišel na Moravski h kralju Svatopolku, kteri je bil malo pred od sv. Cirila in Metuda spreobernen. Svatopolk ga je prijazno in častito sprejel. Ko sta bila svoje posvetne opravke dokončala, sta se od več reči menila, tudi veliko govorila od keršanske vére. Kralj Svatopolk je bil še u keršanstvu novinec, vendar je po svoji moči Borivoju dopovedoval, kakšina da je Jezusova véra, in potlej je sv. Metuda poklical, da ga je dalje učil. To je Borivoju vele dopadlo; u pravega Boga je veroval, se dal popolnoma izučiti in kerstiti. Seboj je imel pa trideset služavnikov, kteri so tudi kristiani postali po njegovem razgledu. Borivoj je vzel katolškega mašnika seboj, kterega mu je sv. Metud dal, in se veselo u Prag vernul. Ljudmila njegova žena se je tudi dala učiti; keršanska véra ji je čezdalje bolj ušeč bila, spreobernula se je in sveto živela. Po njegovem in njejnem spreobernenju se je katoljška véra po Češkem razširjala; in če ravno je že veliko kristianov bilo, je bilo vendar še več terdovratnih nevercov. Ti so se zoper svojega kralja Borivoja spuntali, in drugega kralja izvolili, kteri je obljubil jih u nezbožtvu mirno pustiti. Borivoj je iz dežele zbežal, in se raji kraljestvu, kot véri odpovedal.

Sv. Ljudmila je bila križev svojega moža deležna, in je vse zavolj Boga voljno poterpela; le tega je bila žalostna,

ko je bila sv. véra od nevercov sovražena. Usmilen Bog je obema kmalo pomagal; omečil je puntarje, da so svojega pervega dobrega kralja ponižno prosili, da naj nazaj pride, in zvestejo pokoršino so mu obljubili. Borivoj je Boga hvalil za to veliko usmilenje, še bolj skerbel sv. véro razširiti, in u teh dobrih delih je umerl.

Sv. Ljudmila, njegova zapušena vidova, je smert svojega dobrega moža voljno preterpela; se Bogu podvergla, in jako skerbela sebe, družino in vse izveličati. Vsak dan je svoje grehe pred Jezusom kleče obžalovala, in s solzami goreče prosila, da naj ji odpusti, kar je iz nevednosti u malikovavski véri hudega storila; molila je za vse svoje podložne, in za vso katolško cerkev; ponižno je poslušala Jezusove namestnike, in jih rada vbogala. Vbogím je bila usmilena; imenovali so jo mater vbogih, nogo kruljevih, oko slepih, tolažnico žalostnih in zapušenih sirot. Cerkvam je veliko vbogaime dala. Nje največa skerb je bila svojega sina Vratislava k dobrem napeljevati, da bi bil bogaboječ kristian, pravičen in moder kralj. On je svojo sv. mater rad poslušal in delal po njenih naukih. Dasiravno dober, je veliko nesrečo naletel, ker je ženo vzel Dragomiro, hčer malikovavskega vojvoda. Ta je bila vsa hudobna in hinavska; popred obetala kristiana postati, po poroki pa ni hotla od tega nič slišati, in je u svoji slepi véri terdovratna ostala. K veči nesreči je kralj nje soprug prezgodaj umerl, in dva majhina sina zapustil; staršemu je bilo ime Venceslav, in mlajšemu Boleslav. Vratislav je bil svoji materi u poslednji volitvi začasno vladarstvo in izrejo svojega nastopnika Venceslava izročil. Neverna Dragomira je želela po svoji volji kraljevati, in keršanstvo popolnoma zatreti; zato se je bila s siloj vladarstva polastila. Te velike nadloge so sv. Ljudmilo grozno morile; po svojem dobrem sinu je jako žalovala, veliko bolj pa, ker se je za keršanstvo bala. Bog ji je to veliko težo nekoliko polajšal; poglavarji Češke dežele so ji dobri bili, Venceslava je bila nagovorila vladarstvo prevzeti, kar je tudi s lehkoto storil, ker so se deželni stanovi in ljudstvo Dragomirnega trinoštva naveličali. Hudobna Dragomira ni vedla od tugote kaj bi počela; drugega ni želela, kot sv. Ljudmilo umoriti, pa tako, da bi nihče ne vedil. Sv. Ljudmila je bila noč in dan u skerbi, in zmirej pripravlena umreti; vendar je iz ljubezni do Boga, do otrok svojega rajnega sina in do vseh podložnih smerten strah premagovala, in u svojih dobrih delih stanovitna ostala.

Kadar je vidila, da je Venceslav že odrašen in stanovitn u keršanski veri in u vladarstvu, je šla priletna u po-

čitek se k smerti pripravljat, u svoj grad Tetin, in je ondi pokojno živela u vsih dobrih delih. Dragomira je poslala dva malikovavska kneza, enemu je bilo ime Tuman, drugemu Kuman, da naj jo umorita. Sv. Ljudmila jima je prijazno in lepo postregla; po noči sta zlomila u nje spavnico, pa sta jo še u domači kapeli pri molitvi najdla in jo zadavila s nje oglavnim pajčolanom leta 927. Iz pervega so jo pokopali u Tetinu, čez nekaj let je nje vnuk sv. Venceslav njeno nestrohnjeno truplo uzdvignul, in dal prenesti u cirkev sv. Jurja u Pragu.

Nauk in posnema.

1. Stariši, kteri imate sina alj hčer za zakonski stan, dobro premislite, kakega zeta alj kako nevesto bote u hišo dobili. Sv. Ljudmila in nje soprug Borivoj sta se pri svoji sinahi Dragomiri močno prevarila. Taka se rada še zdaj godi. Dokler se ženi alj moži, se marzkdo na videz pobožno derži in obeta kako bo lepo ravnal, ravnala s starimi, pametno gospodaril, gospodinjila, se s vsemi pri hiši čedno zastopila. Sin, alj hčer gleda bolj na zunajno, na čedno postavo, na sladke besede, verjame obetam, in tako sebe in svoje u nesrečo spravi. Da bo vaš sin pravo tovaršico dobil, mu jo pomagajte iskati vi, ki ste že kaj več skusili. Pri tem iskanju in zbiranju glejte posebno kakšine stariše nevesta ima. Jabelko ne pade daleč od drevesa. Glejte dalej s kom se nevesta pajdaši; kogar samega ne moremo spoznati, ga spoznamo po njegovi tovaršii. Če je nevesta rada u posvetnih tovaršijah, pri plesavkah, pri razuzdankah, prida ne pomeni. Če je rada pri pobožnih, poštenih, sramožlivih in tihih tovaršicah, je znamenje, da je tudi pobožna in taka, kot nje tovaršija. Porajtajte tudi, kakšin glas je bil od nje med ljudmi ob prejšnih časih; na toti čas, kar si moreda upanje k možitvi dela, ni posebno iti, zdaj vtegne hinavševati, in se vse drugačo kazati kakor je res; po poroki bo pa spet po svoji navadi, ne mara druga Dragomira. Glejte posebno bogaboječo in pridno kristiano za nevesto izvoliti, sicer vtegneta sebi in domačim pekel narediti. Po teh naukih se ravnajte tudi, če vam je zeta voliti. Ozrite se na to, kakšinih starišev je, kakšinih družb se derži, kako se je do zdaj vedel. Nikarte verjeti obetam hudobnih. Pijanci, zatorneži, razsajavci, postopači in še drugače hudobni, če imajo upanje se oženiti, znajo hinavsko se zaderžati, vse dobro obetati, vse prikrivati, in govoriti kakor bi rožice sadil; pa gorje bi bilo vam in hčeri in vsim pri hiši, ako bi se dali premotiti. Vas bo tak zet zaničeval, zasramoval, vam smert vošil. Kar bi si poboljška izgovorili, bi vam stokrat vse oponosil in le dal, če bi ga gosposka primorala. Vašo hčer bi s vami vred zaničeval, morda jo še pretepal. Kar ste sebi pritergali, hišo u bolji stan postavili, alj iz dolgov iskopali, bi on zapijal. Namestu le-

pega miru in pobožnosti, bi bila pri hiši peklenska žalost, jok in kletva. Te nauke si zapomnite tudi vi sami, kteri mislite se u zakon podati, da bote stariše, ko vam prav svetvajo, radi poslušali; da si bote tudi sami svetvati vedili, zlasti če nimate koga, kter bi vas u ti reči prav napotil. Kdor brez premislika u zakon stopi, napravi večdel sebi in domačim dosti težav na tem svetu, zraven si pa še večno pogublenje služi.

2. Modri Sirah pravi: „Ne daj otroku oblasti u mladosti.“ Bolji je, da tvoj otrok za tebo hodi, in te kruha prosi, kakor bi pa ti za njim hodil, in ga potreboval. Kak oče pravi: „Sim star; ne morem več delati.“ Marsktera mati se ravno tako izgovarja. Alj skušnja uči; da sta po tem morla še svojih deset, dvajset, štirdeset let alj pa še dalje delati, če sta hotla živeti. Kmetiški očeti večkrat pravijo: „Saj bi še ne dal sinu gospodarstva, sicer bo moral pa vojak biti.“ Če si pri sinu nimaš prida obetati, tudi to ni dovolj, da bi mu kmetijo izročil in nevesto kakoršino si bodi u hišo spravljal. Je sin dober in bo vojak, vtegne zato ravno tako dober ostati in se izveličati. Ako pa tvoj sin hudoben u vojaški stan pride, se bo izučil vbogati, si marsikaj skusil, kar ga bo modrilo. Pa poreče: „Vojak mora včasi dosti terpeti, in še u smertni nevarnosti biti.“ Alj pomisli, da je terpljenje mladim ljudem dobra in včasi še celo posebno potrebna šola.

Molitva.

O sv. Ljudmila! ki si bila resnično hvaležna svojemu ljubeznivemu Stvarniku in milostlivemu Odrešeniku, ki si sveto živela, za izveličanje bližnjega goreče skerbela, vse nadloge voljno preterpela, in tudi rada umerla za keršansko véro, sprosi nam gorečo ljubezen do Boga, naj njemu k časti živimo in ga po smerti vekoma hvalimo. Amen.

XVIII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Jožef Kupertinec.

Sv. Jožef je bil rojen u Kupertinu na Napolitanskem 17. rožnika 1603. Njegov oče Feliks Desa in mati Frančiška Panara sta bila revna pa pobožna, torej sta tudi svojega sina izredila u keršanski pobožnosti. Jožef je s pomočjo milosti božje že u otroških letih kazal, da bo u prihodnje lepo živel; bil je nedolžnega obnašanja, k pobožnosti nagnjen, natanko slušal starišev, zlasti matere, ki je bila po svoji natori čmerna in osorna. Dolga in huda bolezen ga je še mladega mučila, pa jo je voljno prenašal. S pomočjo Matere božje je ozdravel, in potlej si je vse prizadeval pobožno živeti, in da bi bil to laglej spolnjeval, se je pri sedemnajstih

letih namenil, da hoče u kakem duhovnem redu se Bogu popolnoma izročiti. Izvolil si je kapucinarski red, kot najostrejšega. Sprejet je bil u toti red kot belic alj frater u letu 1620; ker ni u šolo hodil, se je spoznal nepripravnega kaj več biti. Pa zavolj slabega pogleda, alj zavoljo zamišljenosti ni bil za delo po svojem stanu, torej so ga čez osem mescov poskušnje spustili. Večkrat je potlej rekel, da mu je bilo, ko so mu redovniško obleko islačili, kakor bi mu s haloj vred kožo oderli, in meso od kosti tergali. Ni si upal se u Kupertin vernuti; bal se je, da bi mu mati ojstro očitala, da ni za nič; šel je torej k svojemu ujcu, kter je bil minorit in je ravno to leto 1621 u Veltrari imel postne pridige. Pred tega se je na kolena vergel, in prosil naj se ga usmili, ker je pripravlen vse storiti, karkolj mu bo on vkazal. Toti redovnik ga je iz usmilenja pri sebi obderžal do velike noči, potlej ga je s sebo peljal u svoj samostan, ki ni bil daleč od Kupertina. Tukaj so Jožefa za terciala vzeli, in ga za najzaničlivše dela pri svoji družbi porabili.

On se je lepo vedel, kar se mu je reklo, je naglo storil, nabožen je bil, u vsem njegovem govorjenju in obnašanju se je njegova pobožnost lepo razodevala, tako da so ga vsi tukajšni redovniki spoštovali in ljubili. Sklenili so ga u svoj red sprejeti, in 10. rožnika 1625 je bil u sveščeništvo preoblečen. Ko je bil vsim po volji in k lepemu razgledu novinstvo dokončal, je storil slovesno redovniški obet, in obderžal je svojo kerstno ime Jožef. Že takrat je bil viditi pravi in popolnoma redovnik; po vsih krepostih svojega stanu je živel, in spolneval na tanko pravila svojega zavoda, tako da poglavarji niso nobene reči več nad njem pogrešali. Obuk mu ni šel tako po sreči, da bi ga bil pripravnega storil žegne prejeti. Marskako je bil karan, kar je ponižno prenesel, in svojemu učeniku je imel navado reči: „Poterpite s menoj, tako bote več zaslužili.“ Da se mu učenje ni spešilo, je bila kriva alj slaba glava, alj pa je to od tod prišlo, ko je bil u Boga zamišljen, in je vedno molil in premišljeval, ker mu je Bog to milost dodelil. Vendar so njegovi viši mislili, da naj bo u mašnika posvečen, ker je tako sveto živel. Ko je bil u letu 1628 mašnik posvečen, je novo mašo s tako živoj veroj, s takoj ljubeznijo in spoštovanjem bral, da ni izreči. Sklep je storil hrepeneti po največi popolnamosti, se vsega časnega znebiti, po vseh evangelskih čednostih živeti, posebno pa se popolnoma zatajiti, in prav ojstro u pokori živeti. Vse si je odrekel, kar je bilo duhovnim njegovega reda dovoljenega; zmed oblek je nosil samo kuto,

ljudi se je popolnoma odločil, u najmanji in najtamnejši sobi samostana je samotno živel in tiho, ni vžival ne mesa, ne mlečnatih jedi, ne vina; preživel se je s zeljši, s suhim sadjem, s zelenjadjo alj smugovjem, ki je bilo s kako grenko stvarjo potroseno; po razgledu sv. Frančiska, začetnika njegovega reda si je večkrat u letu napravil dolg prav ojster post. Nektere tedne je le ob četertkih in nedelah jedel; spal je na terdi posteli, pa prav malo; k časti Kristusovega terplenja se je do kervavega bičal, na golem životu je za pokoro nosil neko pokorivno srajco, ktero je s železnoj verigoj prepasoval; ob kratkem, tako ojstro je svojo truplo deržal, da je bil po pravici mučenik spokornosti imenovan.

Kakor je pa ojstro s svojim truplom ravnal, tako nježno je živil svojega duha s molitvijo in s premišljevanjem, in pri tem je bil po božji milosti večkrat zamaknjen na čudni način. Pri njegovi zamaknjenosti je bilo to čudno, da ako ravno se ni nič zavedil, ker njegova duša ni nič telesnih počutkev občutila, ga je vendar sama pokoršina iz zamaknjenosti poklicala. Po pokoršini je iz vse moči hrepenel, in je večkrat rekel, da bi raji umerl, kot da bi ne slušal. Vboštvo Serafinskega očaka je tako zvesto deržal, da ko se mu je smert približevala, je po vsi pravici lehko rekel, da nima nič, kar bi izročil, kakor je bila pri drugih redovnikih navada kaj svojega izročiti.

Zamakljivost in svetost njegovega živlenja je daleč slula, tako da so ljudje eden pred drugim hiteli ga gledat in se njegovi molitvi priporočat, in večim je posebne milost sprosil. Zavolj vkupaj shajanja ljudstva ga je namestnik nekega škofa kot nevarnega človeka tožil, da bi namreč Jožef tako vtegnul nove reči začenjati in med ljudmi kak nepokoj napraviti. Bil je torej u Napelj poklican se odgovorit, od tod je bil u Rim poslan, kjer so njegovo obnašanje preiskali, in Jožefa nedolžnega spoznali; vendar ga niso več u njegov pervi samostan poslali, ampak djali so ga u Asisiski samostan. Tukaj je bil po božjem pripušenju silno skušan, kar je njegevo pobožnost čezdalje bolj očistilo. Poglavar tega samostana ga je čmerno sprejel, en čas prav ojstro s njim ravnal, hudo ga karal, ga napuha in hinavšine dolžil. Svetnik je vse poterpežlivo prenesel; to ga je najbolj peklo, da je bil na enkrat ob vso nebeško tolažbo prišel. Neka žalost se ga je bila polastila, serce ni občutilo nobenega veselja ne za psalme prepevati, ne k sv. maši pristopiti, ne moliti; nebesa so bile zanj kakor iz brona, ne kaplica tolažljive rose ni nanj kanila. Nečiste misli so ga hudo nadleževale, če je čul, in

ostudne podobe so se mu silile u glavo, če je spal. Tako je svetnik živel u žalosti in solzah, zravno ni opustil svojih pobožnih del in ojstrost. To je terpelo dve leti. Potlej mu je Bog spet prejšni dušni pokoj dodelil, njegovo serce spet s milostmi in sladkostmi zatalil; kakor prejšnje čase tako je bil tudi zdaj večkrat na prečudni način zamaknjen. Če je le ime Jezus, Bog alj Maria slišal izreči, je bil kakor zamaknjen. „Moj Bog," je večkrat glasno rekel, „napolni moje serce in vsega imaj — Jezus, Jezus, vleci me k sebi! nič več ne morem na zemlji ostati." Tudi druge je večkrat k ljubezni božjej spodbujal rekoč: „Ljubite Boga; u komur ljubezen do Boga gospodari, je bogat, dasiravno ne vidi." Bojazlivim, ki so se k njemu podali, je rekel: „Jaz nočem nobenih sumenj, ne otožnosti; odkritoserčni bodite, in nič se ne bojte." Mario prečisto devico je od rojstva do smerti častil, in vsim priporočal jo čestiti.

U Asisii so cele trume ljudi k njemu vrele, vsak je hotel čudeže viditi, ki jih je Bog po njem delal. Papež Inocenc X. je torej vkazal, da naj Jožefa na tihem iz minoritskega samostana u Asisi spravijo u kapucinarski samostan u Pietrarosi, ki je bil na samoti u gorah, da bi kak hrup med ljudstvom ne vstal. To se je zgodilo. Od tod je bil čez tri mesce spravljen u Fossombrone u nek drugi kapucinarski samostan, in ponižni služavnik božji je pohlevno, kot jagnje, slušal svojih poglavarjev. Tukaj je kake tri leta ljudem prikrit, tiho in spokorno živel, maševal je pri posebnem altarju, ki je bil znotraj samostana zanj pripravlen. Vedno je molil in premišleval. Tudi tu je bil večkrat zamaknjen k začudenju redovnikov. U svoji samoti je tako zadovoljno živel, da je večkrat rekel: „U mestu stanujem, pa se mi zdi kakor bi bil u gojzdu, alj bolje reči u kakem paradižu." Po pravici je lehko rekel, da u paradižu stanuje, saj je bil vedno u Boga zamaknjen, in njegovo zamaknenje je terpelo včasi po šest, sedem ur. Ko se je njegova smert bližala, mu je Bog to posebno razodel, in svetnik je bil čezdalje bolj unet od ljubezni do Boga, in od sv. želj trupla razvezan, ter s Bogom u nebesih na večno sklenjen biti. Napadla ga je neka vročnica, in je okolj mesec dni terpela, zravno je pritisnula velika slabost želodca. Dasiravno je bil od spokornih del in od bolezni hudo opešal, je vendar skorej do smerti s neizrečenim veseljem maševat hodil. Ko je bil popolnoma opešal, in je bila bolezen čezdalje huja, je vidil, da mu je zadnja ura blizo: torej je prejel s neizrečeno nabožnostjo sv. zakramente, in s

sercom od ljubezni unetim je ponovljal te besede: „Željim, da bi bila moja duša telesnih vezi rešena, in s Jezusom Kristusom sklenjena. Bogu bodi čast in hvala! Naj se zgodi volja božja! Križan Jezus! vzemi mojo serce, in unemi u njem ogenj svoje ljubezni.“

On je u Gospodu zaspal 18. kimovca 1663. Kakor mu je Bog u življenju dal gnado zamaknjenemu biti, prihodne reči prerokovati, skrivnosti serca spoznavati, in čudovite reči početi, tako je tudi po njegovi smerti njega svetost s čudeži razodel.

Nauk in posnema.

1. Sv. Jožef Kupertinec je imel nekoliko časa veselje nad pobožnostjo; to veselje je bilo pa pomanjšano, natolcevan je bil, da ima pri svoji pobožnosti slabe namene, od svojega poglavarja je mogel osornost prenašati, in silne skušnjave so ga nadleževale. Na sveti ni stanovitnega veselja. U nebesih je vedno veselje, u peklu vedna žalost, na sveti pa včasi veselje, včasi žalost u skušnjo dobrim in hudobnim. Veselje na tem svetu in pa vreme; po letu so dnevi svetlejši, po zimi tamnejši. Ravno tako je, če milost božja človeka obiše, on vidi in razumeva veliko skrivnih reči in veselo prepeva; greje ga pobožnost. Za tem duhovnim poletjem pride pa rada zima, merzlota in tema na pamet, otožnost in obupnost u serce. Zdaj je treba poterpežlivosti in stanovitnosti, kakor nas uči s razgledom sv. Jožef Kupertinec. Tako postane pobožna duša Bogu še ljubša, nje pobožnost u britkosti rase, in s terplenjem si plačilo za večnost zvikšuje. Zatorej keršanska duša! če ti mine gorečnost u dobrem, veselje do molitve, če postaneš merzla za sv. zakramente, za božjo besedo, če se te vloti otožnost, in ti u glavo hodijo obupne misli, če te napadajo nečiste skušnjave, če se ti u sercu vzdviguje nejevolja, če te u nepokoj spravljajo posvetne skerbi, če te ljudje opravljajo, obrekujejo, alj celo preganjajo; nikar ne obupaj, ampak po razgledu sv. Jožefa Kupertinca stanovitno svoje dela pobožnosti opravljaj in moli, Bog se bo tudi tebe kakor tega svetnika usmilil, in te ob svojem času potolažil. Preden se pa to zgodi, večkrat pomisli, da te Bog med tem časom s zopernostmi ponižuje in čisti, napuh osramotuje, in nečimurno čast odganja. Tako ti bo dobro in hudo k večni sreči zaleglo, kakor pravi sv. Paul: „Tistim vse k dobremu tekne, kteri Boga ljubijo.“ Blagor jim, kteri pri vsem le božjo voljo pred očmi imajo; oni ne bodo na sramoti ostali.

2. Sv. Jožef Kupertinec je bil Bogu in ljudem pokoren, zato ko je bil ponižen. Tudi ti se vadi ponižnosti od Jezusa in Marie, in iz premišljevanja svojih slabost. Tako ti bo pokoršina ljuba, ktera je le napuhnje-

nim zoperna. Ti bodeš raji vbogal, kot pa gospodaril, ker boš vidil, da je varniše za izveličanje u pokoršini živeti, kot pa gospodariti. Da boš Bogu rad pokoren, ga ljubi iz cele duše; oblastnike pa imej za božje namestnike in služavnike. Tako ti bo ljubezen do Boga pomagala, da boš Bogu in ljudem pokoren. Pomisli tudi, da je pokoršina gladka pot u nebesa, nepokoršina pa gladka pot u pekel: „Blagor človeku, kter ima svojo voljo u postavi Gospodovi,“ pravi David. Nepokoršina iz grehov izvira in u grehe pelja, pregreha je pa edino hudo; kako hoče torej nedolžna alj dobra biti?

Molitva.

O Bog! kteri si k svojemu od zemlje na križ povikšanemu Sinu vse potegniti pripravlen, dodeli nam milost, da bomo po zasluženju in razgledu tvojega serafinskega spoznovavca sv. Jožefa vredni čez vse pozemeljske želje k tvojemu Sinu povzdignjeni biti, kter s teboj in sv. Duhom enaki Bog živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

XIX. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Januari, škof in tovarši, mučeniki.

Sv. Januari se je rodil u Beneventu na Napolitanskem. Stariši so bili plemeniti pa tudi pobožni, in so ga kmalo k vsemu dobremu napeljevali. Sam si je tudi prizadeval lepo živeti, tako da duhovšina in posvetni po smerti svojega škofa niso hotli drugega škofa voliti, kot Januaria, kter se je tega branil in ni pred privolil, kakor da ga je papež pod pokoršino k temu primoral.

Kakor je težko škofijstvo prevzel, tako goreče je pa tudi potlej svoje opravila spolnoval. Ob tistih časih sta Dioklecian in Maksiminian keršanstvo serdito preganjala, ker sta ga željela popolnoma zatreti. Sv. škof si je vse prizadel svoje podložne u véri poterditi, da bi se ne dali zapeljati ne s prilizovanjem, ne s obeti, ne s mukami ne s smertjo. Kar je druge s besedoj učil, je poterjeval s svojim razgledom. U Miseni je ob času Dioklecianovega trinožtva leta 305 živel diakon, alj duhovni s šestimi žegni, po imenu Sosi, zavolj razumnosti in lepega vedenja prav častitliv mož. Ko je toti zvedil, da je sv. Januari s svojim diakonom Festom in s Desideriom svojim bravcom, to je s duhovnim, kter je imel le dva žegna, u Miseni, je šel s svojim škofom in s drugimi mestnjani večkrat k njemu, da bi se u véri poterjevali, in

se u ljubezni do Boga unemali. Sosi je pa s svojoj družboj skrivej tje hodil. Sv. Januari in njegova družba so se poredkoma prikazali, ko je veliko imenitnih neznabogov vedno u ti kraj zahajalo. Ko je enega dne Sosi u svoji cerkvi evangeli bral, je sv. Januari zagledal plamen nad njegovoj glavoj, kar je za znamenje mučeniške smerti spoznal, ktero je imel Sosi u kratkem prestati.

U malo dneh potlej je Drakonci, sodnik te okolice, ukazal po cesarskem povelju Sosia pred se pripeljati. Koj so ga torej ujeli, in ga do sodnega preiskovanja ujetega imeli; potlej so ga u ozko, od vojakov hudo zastraženo ječo zaperli. Ko je sv. Januari od njegovega vjetja slišal, je šel s Festom in s Desideriom ga obiskat in tolažit. Ko u ječo stopi, vpraša: „Zakaj je toti božji služavnik po krivem u ječi?“ Te besede slišati, so neverni služavniki berž vse tri gnali pred sodnika. Radi so šli, ker so željeli zavolj presvetega imena Jezusa terpeti. Sodnik je sv. škofa Januaria prašal: „Kakšine vére si ti?“ Mu je odgovoril: „Kristian sim in škof.“ Sodnik ga dalej vpraša: „Kterega mesta si škof?“ „Mesta Beneventa,“ mu je odgovoril. „Kaj pa una dva?“ je oblastnik spet vprašal. „Ta dva,“ je sv. škof odgovoril, „sta služavnika moje cirkve, in tudi kristiana?“ Oblastnik jih je s lepoj in s hudoj nagovarjal, naj bogove molijo; pa viditi njih stanovitnost, ktero si je terdovratnost mislil, je svojim služavnikom ukazal jih u ječo vreči, in prihodni dan jih s Sosijem dati medvedom raztergati. Sv. Januari, in njegova tovarša so bili u ječo gnani.

Drugi dan ob rečeni uri so neznabogi se sošli tih Jezusovih vojšakov gledat, kako jih bodo medvedi tergali; to je bilo za neznaboge največe veselje. Ker pa oblastnik Drakonci od posebnih opravil zaderžan ni vtegnil priti, jih je ukazal s mečem ob glavo djati. Zdaj so svetnike na moriše peljali, da bi jim glave odsekali. Trije kristiani, namreč Prokul diakon, Eutik in Akuci so po potu očitno memrali zavolj njih krivičnega obsojenja. Ti so bili berš zatoženi in s unimi obsojeni, ob glavo biti. Ko so na moriše prišli, je sv. Januari pokleknul in rekel: „Gospod vsegamogočni Bog! u tvoje roke izročim svojo dušo.“ Potlej je vstal, si oči zavezal, spet pokleknul in vrat sekiri nastavil, ter rabeljnu rekel; da naj mahne. Ta je tako hudo mahnul, da mu je s glavoj vred še en perst odsekal. Ravno tako so drugi mučeniško krono dosegli.

Njih trupla so na mestu ležati pustili. Kristiani več mest so po noči prišli, jih vzeli, in spravili. Napolitani so dobili truplo sv. Januaria. Truplo sv. Sosia je bilo u Misen prenešeno; Pucolsko mesto je dobilo trupla svojih sograjanov sv. Prokula, sv. Eutikia in sv. Akucia; Benevenčani so vzeli trupla svojih vojakov, sv. Festa in sv. Desideria. Vse te sv. mučenike je Bog s velikimi čudeži povikševal, zlasti pa sv. škofa Januaria: večkrat je na njegovo prošnjo in priporočevanje ognjitnjak Vesuvi se ustavil. Posebno je pa to: če skleničico stete kervi sv. Januaria s glavoj vred na ogled ispostavijo, se vidi, da se kerv očisti in tako rekoč vre, k začudenju, kako je Bog čudapoln o svojih svetnikih.

Nauk in posnema.

1. Sv. Januari in njegovi tovarši so med seboj imeli pravo prijaznost; alj vsaka prijaznost ni prava, ker ni po božji volji, ne čista. Nektera je škodljivša od sovraštva samega. „Krivičnik vabi sladko svojega prijatla, in ga pelje po poti, ktera ni dobra,“ pravijo pripovesti sv. pisma. Čuj da se ne daš zapeljati u zadergo grešne ljubezni in večnega pogublenja. „Priliznjeno ti govori, pa tvojim nogam mreže razgrinja.“ S drugim spolom ni ne možki, ne ženska dovolj u varnosti. Res je prijaznost alj ljubezen od začetka čista viditi, vendar le mile besede, prijazno oko, lepa podoba, zalo obnašanje, in še druge reči, ktere se ložej umejo, kakor popišejo, slabé tvojo dušo in telo. Tvoja bolna duša ne vidi nevarnosti, in rada verjame, da je vse nedolžno, ker je že od tega strupa omotena. U začetku se ljubezen čista vidi, kmalo je s slaboj namešana in hudič te ima u svoji zadergi.

2. Znamenja slabe ljubezni so pa te: U začetku je viditi poštena, dokler ne razodeneš napačnemu prijatlu svojega serca; od začetka je ponižna in postrežna, da te u hudo premoti. Kdor te ne ljubi sveto, se pričujočnosti drugih varuje, tvoje misli skuša vganjevati, ima veliko sterdenih besedi, hvali tvojo pridnost, lepoto in telesne lastnosti, povikšuje te črez vse druge; obeta ti prijaznost, pomoč, zvestobo in druge reči, da tvoje serce meči. O ljuba duša! beži pred zapelivoj kačoj, če ne, boš u pogubo padla. Praviš: „Nič hudega ni med nama, ljubiva se pošteno.“ Pa lažnivo misliš in lažnivo govoriš. Če je tvoje serce vse prosto od slabe ljubezni, zakaj slišiš raji od te osebe govoriti, kot od vsih drugih? zakaj te žalost obhaja, če je več ne vidiš? zakaj te nje prihod neizrečeno razveseli? zakaj se skrivej na njo oziraš, da drugim svojo ljubezen skrivaš? Drugi že vedo tvojo pregrešno prijaznost in nezdravo ljubezen, ti jo tajiš, vendar jo veš, ker si ravno zato prizadevaš jo kar mogoče skriti. Te znamenja ti razodevajo nevarnost,

in dolžnost tako ljubezen in prijaznost razdreti, sicer bo sramota, zaničevanje in sovraštvo tvoje plačilo. To na tem svetu, kaj pa po smerti?

3. Znamenja sv. ljubezni so te: Prijatli se ljubijo zavolj Boga, imajo nedolžne, svete pogovore, hvalijo, kar je Bogu ušeč, in zaničujejo, kar je Bogu zopernega, naj bo to pri njih alj pri kom drugem. Ne govoré od svojih telesnih lastnost, se ne hvalijo priliznjeno; če pa poštena potreba prinese od koga, ki je mlad, govoriti, govoré s vsoj sramožljivostjo. Kdor tvojo dušo ljubi, je brez vsega prilizovanja, brez vse hinavšine; je naravnost odkritega in resničnega serca, sramožlivih oči, nedolžnega djanja, in vse na dobro napeljuje. Če mu je enkrat alj večkrat pošteno potreba pri tebi biti, in s teboj govoriti, se ne prenagli u nobeni reči, te nikolj ne skuša, zmirej je enakega, nedolžnega obnašanja, kakor se njegovemu spolu alj tistim spodobi, s kterimi ima opraviti. Če nad teboj kako slabost vidi, ni bolj prederzen alj nesramen, ampak bolj varen; te uči, svari, in u dobro napeljuje, ker te zavoljo Boga ljubi. Ne govori priliznjeno, da bi ti dopadel, ampak resnično in pravično, ker te boljšati želi. Pravega prijatla najdeš u vsih rečeh zvestega, resničnega in pravičnega, in če ga poslušaš, ti bo dobro. Slušaj Modrega: „Druži se s svetimi na svetu; s njimi, kteri pravično živé, in Bogu hvalo dajejo; ne ostajaj u zmoti hudobnih.“

Molitva.

O Bog! varuj nas zapelive prijaznosti, daj nam prijatlam biti po tvoji sv. volji, da si bomo iz ljubezni do tebe pomagali po razgledu sv. Januaria in njegovih tovaršev, mučenikov, kterih god cirkev danes obhaja, da tudi s njimi u nebeško kraljestvo pridemo, kjer naše prijaznosti nikolj konca ne bo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XX. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Eustahi in tovarši, mučeniki.

Sto let po rojstvu Jezusa Kristusa, ob časih cesarja Trajana je vojskovod Placid živel, kter je pri sv. kerstu ime Eustahi dobil, po celem kerščanstvu znan. On je rimske sovražnike u več bitkah častito zmagal, in močno slul. Ko je bil mir, se je podal na svoj grad. Rojen je iz starega rimskega plemstva, je imel soprugo po rodu in po blagem sercu popolnoma enako. Imela sta dva ljubezniva sina. Na svoji veliki pristavi blizo denašnega Tivola na Talianskem je Eustahi bogato, vendar pa le po kmetiško živel. Za kmetvanje in veliko čred pasti je imel dosti hlapcov in dekel, ki so

bili po takratni šegi njegovi sužnji. Velike posestva tega blagega vojskovoda so mejile od ene strani na gosto zarašene gore, kder je bilo mnogo zverine. Eustahi je rad na lov hodil in je včasi po dva, tri dni u zarašenih gorah ostal, kder je prenočil pod košatim drevjem alj u kaki špilji. Spoznaval je čezdalje bolj neumnost malikovanja, in merzelo mu je do trinožtva, s kterim so cesarji kristiane preganjali, torej je marsikterega kristiana otel, in mu življenje prihranul. Še celo med njegovimi podložnimi so bili kristiani; pa jim je bil prav dober, akoravno še neznabog, ter je keršanstvo še premalo spoznal, da bi ga bil sprejel.

Enega dne je s več drugimi šel na lov. Cela družba se je u manjih tropah po hribih razšla; veliko divjačine so nastrelili. Proti večeru je začel Eustahi enega velikega jelena loviti in naglo za njim jezdariti. Daleč se je od tovaršev u hosto zgubil, in nazadnje mu zavolj germovja in zavolj kleč ni bilo mogoče za zverjo dalje hiteti. Truden se vsede na eno krašno, in kmalo se zamakne u premišljevanje sveta in življenja po smerti. Potlej je premišljeval tiho, ponižno, poterpežlivo življenje kristianov, in ga primerjal s grozovitnim počenjanjem neznabogov, ki so kristiane preganjali. Kristiane je iz serca rad imel, le križ, na kterem je Kristus zasramovan umerl, se mu je zdel znamenje preklestva; kot hudodelnik križan biti je pri Rimljanih za največo sramoto veljalo.

Ko je Eustahi tako zamišlen sedel, je začul nad seboj na skalovju med hosto šum. Hitro po koncu skoči, in je na kleči vgledal tistega velikega jelena, za kterim je pred dirjal. Hoče lok zgrabiti in pušico za njim sprožiti, kar zagleda jelenu na glavi med rogovilami svetel križ, okolj kterega so žarki stali, in ob enem glas iz neba zasliši: „Placid! zakaj me preganjaš? Jaz sim Jezus, ki sim iz ljubezni do tebe umerl, in te želim izveličati.“ Placid ostermi, pade na kolena in reče: „Kaj naj storim?“ „Pojdi u mesto,“ pravi Kristus, „poiši si keršanskega škofa, daj se s ženoj in otroci kerstiti, in potlej spet semkaj pridi.“ In zdaj je prikazen zginula. Eustahi je čez noč na tem kraju sam ostal; tu se mu je prav prilegalo, in premišljeval je, kar je vidil. Tudi druga družba, kar jih je še bilo so u gojzdu ostali, ker jih je noč obšla. Drugi dan je Eustahi prišel domu. Njegova žena Trajana (alj Taciena) mu je veselo pripovedovala, da se ji je bil pretečeno noč neki neznan, po božje čestitliv mož prikazal, in ji prav prijazno rekel: „Ti, tvoj mož, in tvoji

otroci bote jutro k meni prišli, in zvedili, da tiste, ki me ljubijo k izveličanju peljem.“ Eustahi vesel zaupije: „Kéršanski Bog, edino pravi Bog, ki je nebo in zemljo vstvaril, bodi češen in hvalen; da se je tudi tebi razodel. Neznani, ki si ga u sanjah vidila, ni nihče drugi, kot Kristus, Gospod.“ In zdaj ji je od prikazni pripovedoval, ki jo je u gojzdu vidil. Še tisti dan je šel Eustahi s svojimi u bližno mesto, kder je imel lastno hišo, in po zaneslivem služavniku sporoči škofu Janezu, kter je bil učenec apostolov, da ga misli obiskati, in se u Kristusovem nauku podučiti, ker se mu je Kristus sam prikazal in mu to zapovedal. Pobožnega škofa je u serce veselila milost božja in sporoči Eustahiu, da ga bode nasproti on prišel sam obiskat. Ko se je zmračilo, pride sv. škof, in potlej vsak dan uči celo družino, da so bili za sv. kerst pripravleni. Zdaj so slovesno kerščeni bili, Eustahi, ki se je pred Placid imenoval, njegova žena Trajana, ki je vzela ime Teopista, starji sin Agapit, mlajši pa Teopist, in več sužnjih obojega spola.

Ko je bil Eustahi s svojimi kerščanstvo sprejel, se je vernul na svojo pristavo; od tod je šel spet u gojzd, kder se mu je Kristus u prikazni razodel, in je ponižno Boga prosil, naj mu dalje naznani, kar od njega tirja. Križani se mu spet prikaže kakor pred, in mu reče: „Prav si storil, ko si slušal. Zdaj pa ko si kristian, se pripravi za terplenje. Težek boj te čaka, pa ne boj se; dobro se derži. Jaz te zagotovim svoje pomoči in ti obljubim krono časti.“ Eustahi se je božji volji podvergel, s Teopistoj in s sinoma. Vsi so sklenuli sprejeti, kar jim bode Bog naložil. Priložnost je hitro prišla. Nastala je živinska kuga, in Eustahi je veliko škode terpel. Potlej je prišla človeška kuga; on, žena in otroka so zdravi ostali; hlapcov in dekel mu je bilo pa nanagloma veliko pomerlo. To kugo so neznabogi za maševanje bogov imeli, ker se je bil Eustahi pokristianul, torej so vsi tugotni obropali Eustahijev grad in polje. Kar niso mogli s seboj odnesti, so pohodili in pokončali; le sreča je bila, da so Eustahi in njegovi življenje rešili. Eustahi je hotel zavoljo te krivice pri cesarju pomoči iskati; pa cesar je bil že zvedil, da je Eustahi kristian in za to mu ni pravice skazal. Svoje življenje oteti je s svojimi po noči svojo kmetijo in vse, kar je imel zapustil, in pobegnil. Po stranskih potih pride do morja, in se na barki s ženoj in otroci u Egipt pelja. Gospodar barke je bil zamorec, divji neznabog, kterega je začelo po Teopisti mi-

kati. Ko so bili u drugi kraj dežele se pripeljali, kakor je Eustahi hotel, je divjak na pol več brodnine terjal, kot je bilo vse vredno, kar je Eustahi s sebo imel. Ko ni mogel toliko, plačati je zamorec njega in oba otroka na suho porinul, Teopisto pa kot snžnjo na barki obderžal, in se strani odpeljal. To je bilo Eustahiu, da Bog pomagaj. Ko je bil celo noč s sinovama u grozovitni pušavi, je drugi dan naprej šel, je prišel do reke, črez ktero ni bilo ne mostu, ne broda. Dolgo premišljuje kaj je storiti, in zadnjič sklene eniga sina za drugim črez reko znositi. Vzel je Teopista, in ga srečno črez prenesel. Gre nazaj po Agapita in pride do sred reke, kar vidi, kako tega sina lev preč odnese. Viditi, da mu ne more pomagati, se verne k Teopistu, pa tega, ki vpije, mu volk u gojzd odnese. U ti strašni okoljšini je oči, roke in serce proti nebi povzdignul, sebe in vse svoje Bogu izročil. Ko si spet nekoliko oddalnje pride drugi večer u eno vas in u neko keršansko hišo, kder so ga ljubo sprejeli in prenočili. Pri tih ljudeh je ostal petnajst let za hlapca, brez da bi se bil dal spoznati, kaj je bil pred. Po njegovih prijaznih podukih so u tem časi vešani, ki so bili pred neznabogi, keršansko véro sprejeli.

Od kar je bil rimski vojskovod Placid pregnan, ni bilo pri rimski vojski nobene sreče več. Cesar Trajan ga je dal po vsih deželah iskati. Po božji previdnosti se je zgodilo, da sta ga bila iskat poslana tudi dva zvesta keršanska vojaka, ktera sta nekdaj u njegovi hiši stanovala, in ob času njegovega bega zvedila, da je bil u Egipt namenjen. Ko sta se en večer tisti vasi bližala, je bil Eustahi ravno na polju, in je ravno s plugom domu šel. Vojaka, ki sta proti njem prišla, prijazno ogovori, in ju koj za svoja nekdajnja prijatla spozna. Ona dva ga pa nista spoznala. On ju pogosti, in med tem ga po progi spoznata, ki mu je bila na vratu ostala od ene prejete rane. Neizrečeno vesela mu raskladata, da cesar, cela vojska in vsi Rimljani želé, naj bi on še enkrat kot vojskovod domovino iz stiske rešil. Eustahi pravi: „Bog je vajne stopinje semkaj vodil; jaz spoznam za dolžnost svoji domovini pomagati, in kerv ter življenje u to postaviti, da jo rešim“ Placid je prevzel više zapovedništvo črez vojsko, domovino rešit Partov, večnih sovražnikov Rima. Njegova keršanska razumnost in serčnost je vojsko tako serčno napravila, da je divje sovražnike popolnoma natolkel, in najslavnejšo pogodbo miru sklenul.

Po dokončani vojski je bil zmagavec Placid povsod slovesno sprejet. Ko je k pervem mestu prišel, je dal staje napraviti, in trudni vojski pustil počitek. Vojskovod in drugi častniki so šli u mesto stanovat, kder so jih posebno pogostovali. Med častniki sta bila najmlajša dva stotnika, ki sta se najčestitlivše obnašala, vojskovodjeva sinova, od kterih je mislil, da so ju zveri raztergale. Eden njiju je pripovedoval svoje naključljeje, in tako ga je drugi, njegov brat spoznal. Teopista njijna mati je pri ti hiši kot sužnja služila, vidila in slišala veselje častnikov in tak spet najdla svoja sinova. Peljali so jo k vojskovodu, in spoznala svojega je moža Eustahia. Ko je Eustahi Teopisto zagledal sužnjo, ktera je bila od veliko nadlog vsa spremenjena, njo ni poznal. Ker mu pa na tanko vse dopove, kar je bilo le njima znanega, sta se spoznala, in tudi najdla svoja dva sinova Agapita in Teopista. Zdaj si misli en človek neizrečeno veselje pobožnih starišev in srečnih sinov. Ko so si od pervega veselja oddahnuli, je vsak svoje prečudno rešenje pripovedoval. — Agapit pravi: „Ko me je bil lev odnesil, so me kmetje odteli, kteri so ravno derva sekali; med njimi sim izrastil, in prostovoljno se u vojaštvo podal; ker sim pomnil, da so tudi moj oče bili vojšak. U vojski sim bil srečen in u enem letu stotnik.“

Potlej pripoveduje Teopist: „Dva pastirja sta u gorah ovna iskala, mene kričati slišala, velikega ovčarskega psa nad volka našula, da me je spustil. Pastirjev eden me je za rejenka vzel, in pri njegovi čedi sim izrastil. Tista soseska je imela vojaka dati, in jaz sim se ponudil. Bog mi je to misel, pa tudi srečo dal svoje stariše najti.“

Nazadnje pobožna mati Teopista vsa od hvaležnostni solzna govori: „Hvala večnemu Bogu, da vas je tako čudno ohranil. Mene je uni divjak tri dni nagovarjal, naj bi ga bila vzela; alj molila sim, in se mu serčno vstavila kakor kristiana. Tretji dan začne tega neznaboga huda merzlica tresti, in po noči je umerl. Mornarski hlapci so me u sužnost prodali, in neki kupčevavec me je u to mesto in temu kupcu spečal. Tukaj sim služila, dokler me je Bog spet s vami združil.“

Ko si je bila vojska od svojih težav počila, je šel Eustahi s svojoj ženoj in sinama k velikemu veselju celega cesarstva proti Rimu, sprevod obhajat. Alj namest lavrovega venca, s kterim je mislil cesar zmagovca venčati, ga je Bog venčal s vencom mučeništva. Preden je Eustahi u Rim prišel, je bil cesar Trajan umerl, novi cesar Hadrian je gorečo malike častil, in keršanstvo sovražil. Odločil je dan, napovedal obhajanje zmagovskega godu in terjal, da naj ga Eustahi spremi,

in u tempelnu slovesno bogovom dar opravi, kadila na žerjavco položi, in potlej lavrik kot zmagavec iz cesarskih rok prejme. Eustahi se brani črez prag neznabožkega hrama stopiti, ter pravi: „Moj cesar! jaz sim kristian. Bog, kterega kristiani molimo, mi je po svojem sinu Jezusu Kristusu dal zmagati, vernul mi je soprugo in sinova. Njemu samemu sim hvalne darove dolžen. Resničnega in živega Boga molim, ki je nebo in zemljo stvaril, in svojega edinorojenega Sina na svet poslal ljudi zmot in pregrehe, nadlog in smerti rešit.“ Cesar ves razljuten, se vendar jeze zderži, iše pa Eustahia, njegovo soprugo in sinova pregovoriti, da bi bogovom darovali. Ko pa vse nič ni zdalo, pravi: „Ali si že kaj bolj si premislil? Kakor slišim, so tudi tvoja žena in sinova tako terdovratni. Slušaj mojih povelj, alj pa te bom s ženoj in s otroci sodniku izročil; vas vsih čaka grozovitna smert.“ Eustahi pravi: „Cesar! u vsem, kar je pravega in poštenega, sim te pripravlen slušati; s veseljem hočem k pridu rimskega ljudstva kerv preliti; zoper svojo vest pa ne morem delati; črez to nima nihče, kot Bog sam zapovedati; Boga je pa bolj slušati, kot ljudi.“ Cesar je u silnem gnjevu, in ukaže ga u ječo peljati, Teopisto pa, in oba sinova zgrabiti. Vsi so bili pred sodbo peljani, kder so naravnost spoznali, da so kristiani, in da hočejo po keršanski živeti in umreti. Obsojeni so bili divjim zverinam očitno verženi biti. Prišel je napovedan den, neizrečeno veliko neznabogov se je sbralo. Blagi Eustahi in njegovi so bili na sredo postavleni na pozorišu. Štirje grozovitni levi so nad nje spušeni, pa jim niso žalega storili, ampak kot krotke jagnjeta so se svetnikam k nogam zvili. Cesar in ljudstvo so bili pri tem nejevoljni. Eustahi in njegovi tovarši u terplenju so bili k drugi, še strašneji kazni, obsojeni: da so jih vergli u neizrečeno velikega iz brona vlitega in razbelenega vola, da bi jih u njem počasi pekli. Eustahi je pri volu postal, roke in oči proti nebesam povzdignul in molil: „Vsegamogočni Bog, Gospod nebes in zemlje! vsliši našo prošnjo, in daj nam s ognjem očišenim biti, in tudi tam pri tebi delež tvojih svetnikov doseči. Daj nam, namesti te časne nečimerne časti, tisto veličestvo, kterega nikdar konca ni. Daj si toti dar dopasti, tiste pa osramotiti, ki se tebi zoper stavijo.“ Po tej molitvi so svetnike u razbelenega vola zaperli. Tri dni so bili notri skoz božjo pomoč pri živlenju na čudni način ohranjeni, in tako dolgo so tudi na glas Boga hvalili. Ko jih čez tri dni ni

bilo nič več slišati, so vola odperli, in jih mertve najdli, pa poškodovani niso bili ne na truplu, ne na oblekah. Pobožni kristiani so jih pokopali. Ti svetniki so bili mučeni denašni dan leta 120 po Kristusovem rojstvu. Na tistem mestu, kder je Eustahi nekdaj na lovu nebeško prikazen vidil, so čez nekaj let potlej kapelo izzidali. Na grobu pa, kder njih kosti počivajo, u Rimu, je bila cirkev sozidana, ki še zdaj stoji.

Nauk in posnema.

„Zakaj me preganjaš? Jaz sim Jezus, ki sim iz ljubezni do tebe umerl, in te želim izveličati.“ Te besede je slišal sv. Eustahi iz ust Križanega. Če bi tebe Kristus ravno tako vprašal, kaj bi ti odgovoril? Glej, tolikokrat preganjaš Jezusa, kolikorkrat grešiš. Zakaj tako delaš? Ali ti je tvoj Jezus kako krivico storil? Oh, iz ljubezni do tebe je umerl. On te želi izveličati. Zakaj si ga do zdaj tolikokrat in tako močno žalil? Ali si upal vse zaklade tega sveta zadobiti? Še za kaj takega bi ga ne bil smel žaliti. Toda toliko nisi upal. Povej naravnost, zakaj si svojega Jezusa žalil? Nekdaj se je Bog po preroku Ecehielu tako pritožil: „Žalili so me za eno pest ječmena, in za en koščik kruha;“ zavolj reči, ki ni vredna, da bi jo u misli jemal, zavolj kratkega pregrešnega veselja. Ali nisi tudi ti ravno tega s grehom iskal, in ravno za to svojega Jezusa razžalil? Ali pa moreš to le slišati, alj misliti brez da bi ti rudečica u lica ne stopila, da bi te serce ne bolelo? Oh eno periše ječmena, en koščik kruha, kaj je to? Jezusa najljubeznjivšega, ki je iz ljubezni do tebe umerl, ki te še izveličati želi, žaliti za eno perišče ječmena! Kako neizrečena nespodobnost, stokrat pekla vredna hudobija! Oh! padi na zemljo, prosi svojega Jezusa prav ponižno za odpušanje, in obljubi nič več ne kaj takega storiti, če bi tudi vse premoženje celega sveta zamogel s enim grehom zadobiti.

Molitva.

O Bog! ker svojim otrokom le to odvzameš, kar bi jim škodovalo, in jim za to kaj več in boljega daš: dodeli nam svojo gnado, se po izgledu sv. Eustahia u vsih rečeh tvoji sveti volji vdati, in skoz časno terplenje doseči večno živlenje; za to te prosimo po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Mateuž, apostol in evangelist.

Sv. Mateuž je bil rojen u Kani na Galilejskem, kder je Kristus pervi čudež storil, in vodo u vino spremenul. Sin je bil Alfejev, in bilo mu je tudi Levi ime; pa Judje so mu sploh Mateuž rekli. Mitar alj colnar je bil pred mestom Kaparnaumom pri jezeru Tiberias, kder je cestnino na harmici sedé poberal za rimske cesarje. Njegova služba je bila Judom vele zoperna, ker so iz grešne nepokoršine do cesarja neradi davke dajali. Mitar in pa očiten grešnik jim je bilo vse eno. Jezus je memo mitarja Mateuža šel, ga pogledal, ne le s telesnimi, ampak veliko bolj s očmi svoje velike milosti, ter mu rekel: „Pojdi za menoj.“ Vstal je, za njim šel, in ga u svojo hišo povabil, ter je njemu in učencom od veselja gostje napravil, h kteremu je mitarje in grešnike povabil, naj bi tudi ti milost dosegli. Prevzetni farizei so se nad tem pohujšali in memrali. Niso se prederznuli sicer Jezusu očitati, pa njegovim ucencom so rekli: „Zakaj jé vaš učitelj s mitarji in gresniki?“ Jezus jim je odgovoril: „Ne zdravi, ampak bolni potrebujejo zdravnika. Nisim prišel klicat pravičnih, ampak grešnike k pokori.“ Jezus je s temi besedami posvaril farizeje lažnivo pravične, in upanje dal mitarju Mateužu ter drugim grešnikom, da bodo milost zadobili, ako se resnično spokoré. Po dokončanih gostih je

Mateuž stanovitno za Jezusam hodil, in vse zapustil, dasiravno je bil bogat. Naš Izveličar ga je potlej sprejel med število apostolov. Iz hvaležnosti in ponižnosti se u svojem evangeliu vedno imenuje Mateuž mitar, to je grešnik.

Ko so bili o binkoštih apostoli sv. Duha prejeli, je Mateuž začel po Judovski deželi pridigvati, in tri leta je tu ostal. Ker je pa Jezus svojim učencom zapovedal ne le Judom, ampak tudi nejevercom sv. evangeli oznanovati, se je sv. Mateuž napravil med neznaboge. Ko so spreobernjeni Judje to zvedili, so ga prosili, da naj jim spisano pusti, kar jim je s besedoj oznanoval. U njih prošnjo je rad dovolil, in je po njih jeziku, po hebrejsko, spisal svoj sv. evangeli, da bi nikdar ne zabili, kar je Jezus delal in učil. On je pervi pisal od Jezusovega rojstva, življenja, naukov, čudežev, smerti in od vstajenja, in to pisanje je evangeli: to je blagovesti alj veselo oznanilo, imenoval. To pisanje je bilo mnogoterkrat prepisano in spet prepisano, in tudi drugi apostoli so to po deželah pridigvali, ktere so imeli oni spreoberniti. Štiri evangeliste vsakega drugači malajo; tako stavijo zraven sv. Mateuža človeško podobo, zato ko je on svoj evangeli s časnim rojstvom našega Izveličarja popisovati začel, in je od njega, kot od človeka, rodoslovje spisal. Judovsko deželo zapustivši je šel evangeli na Zamorsko, to je u Etiopio in okoljne dežele oznanovat. Tu je on ojstro živel, drugega ni jedel kot korenine, zeljša in divje sadje; rib in mesa ni jedel. Ko je u Etiopio prišel, je začel tu u poglavitnem mestu sv. evangeli oznanovati. U tem mestu je najdel dva poročita copernika s imenom Caroes in Arfaksad. Ta dva sta s svojimi vražjimi zvijačami ljudem mnogotere bolezni napravila, in jih potlej spet ventovala, da sta ko čudodelca pri tem bogatela. Sv. apostol je njiju goljufije odkril in mestnjane opominjal se ju ne bati, ker jim on Jezusovo postavo oznanuje; u imenu Jezusa je pa mogoče vse take vražje zvijače vničiti. Ko sta copernika spoznala, da po naukih sv. apostola njiju veljavnost in dobičkarija peša, sta skušala s novimi vražami ljudi prestrašiti; pa apostol je vse njijno vražno goljufijo u nič podelal. Zato je začelo ljudstvo ga močno obrajtati, ga verno poslušati in njegove nauke prejemati.

Pri veliko čudežih, ki jih je sv. apostol delal, so se slepim neznabogom dušne oči odperle, da so svoje zmote spoznali in ga voljno poslušali. Kar je pa še najbolj k spreobernenju tega ljudstva pripomoglo, je bilo od smerti obujenje mertve kraljičine. Egipit, Etiopski kralj, je imel hčer, ki je bila na neki bolezni umerla. On je dal imenovana dva copernika poklicati, naj mu mertvo hčer spet oživita. Vse sta si hudobneža priza-

devala, pa peklenski duhovi, ktere sta na pomoč klicala, niso imeli moči kaj takega storiti. Torej so poklicali sv. apostola. Toti se je ustopil k merliču, in mu u imenu Jezusa Kristusa ukazal od smerti vstati, in kraljičina je vsa vesela in zdrava vpričo kralja in vseh dvorjanov od smerti vstala. Tako očiten čudež je kralja pripravil, da se je s vsemi svojimi dal u keršanstvu podučiti, in potlej kerstiti. Kraljev razgled je posnelo ljudstvo, in tako je bilo slepo neverstvo u tem mestu odpravleno. Iz poglavitnega mesta je šel sv. apostol po drugih mestih in tergih evangeli Jezusov oznanjevat, in ga je po obljubi svojega nebeškega učitelja s mnogimi, velikimi čudeži poterjeval. Tako je prišlo, da se je neizrečeno veliko ljudi k pravi véri spreobernulo. K temu je pripomoglo tudi Mateuževo živlenje. Zraven drugih lepih čednost so se neznabogi čudili ojstrosti, ki jo je on imel do samega sebe. Pri tem, ko je le slabše reči užival, si ni počitka dovolil; cel dan je učil, po noči pa večdel molil. Iz najverjetniših pisem se vidi, da je tri in dvajset let u Etiopii, in tudi po drugih deželah sv. evangeli oznanoval. Med tem je jako veliko cirkvenih sosesk napravil, jih s duhovni in škofi previdil, da bi bilo keršanstvo, ktero je bil vpeljal, vedno ohranjeno. Koliko težav je pri popotvanju toliko divjaških dežel prestal, koliko preganjanja je preterpel, in koliko tisuč ljudi spreobernul, to je samo Bogu znano. Dosti je reči, on je bil apostol Jezusa Kristusa.

Ko so te leta pretekle, je sklenul svoje živlenje pri altarju mučen; kar se je tako le zgodilo. Ifigenia, najstarša hčer novospreobernjeniga Etiopskega kralja, je Bogu tudi večno devištvo obljubila, ker je sv. apostola večkrat slišala od neprecenlive vrednosti deviške čistosti govoriti. Ifigenien razgled je veliko drugih devic posnemalo, in u družbo so se sbrale, u kteri so Ifigenio za poglavarico izvolile. Kakor u samostanu so vkupej živele, delale in molile. Hirtak se je bil po smerti kralja Egipita kraljestva s siloj polastil, in u Ifigenio zaljubil. Tim svojim željam ustreči, in pa da bi bil svoj kraljev sedež vterdil, ko bi bil naslednico prestola Ifigenio, hčer svojega rajnega brata in kralja Egipita u zakon vzel, jo je torej snubil. Bogu zaročena devica mu je odrekla in pristavila, da je svojo zvestobo nebeškemu ženinu obljubila. Kralju se je do tega odgovora za malo zdelo; poklical je sv. Mateuža, in od njega terjal, naj jo pregovori k dovolenji. Apostol je obljubil prihodni dan svojo misel vpričo kralja, Ifigenie in vsih drugih razodeti. Prihodni dan je predigval in razložil najpred kako je Bog zakonski stan postavil, da je toti stan dopušen in Bogu prijeten, da ga sme človek po svojem zazdevanju nastopiti.

Potlej je pa začel deviški stan hvaliti in dokazovati, da je toti Bogu še veliko prijetniši in dopadlivši od zakonskega stanu. Tudi je naravnost rekel, da če se je kdo k tem namenul in Bogu deviško čistost obljubil, ne more brez velikega greha od tega odstopiti. Med drugim je rekel, bi bil služavnik velike kazni vreden, če bi si zupal soprugo kakega kralja k nezvestobi dražiti. Še veče kazni bi bil vreden, kdor bi se prederznul kako Kristusovo nevesto zapeljati k prelomlenju zvestobe, ki jo je Bogu obljubila. Ker se je, (tak je sklenul apostol svoje govorjenje;) Ifigenia s Kristusom u zavezo spustila, tak ni pripušeno jo Kristusu Gospodu s siloj vzeti, in jo primorati zakon s kakim človekom skleniti. Nazadnje je vse opominjal k stanovitnosti u pravi véri, če bi to imelo tudi koga za življenje stati.

Po dokončanem govoru je šel apostol k altarju dar sv. maše opravit. Hirtak je šel pa ves serdit iz cirkve, in po nasvetvanju malopridnežev je poslal nektere svojih vojakov apostola umorit. Eden poslanih vojakov ga je s sulicoj prebodil, in svetnik je na tla padel in u svoji kervi umerl. Drugi pravijo, da mu je bila s sekiroj glava odsekana. Gotovo je, da je bil pri altarju umorjen. Sveti očaki ga imenujejo klavni dar deviške čistosti, ker je zato kerv prelil, ko je deviško čistost branul. Ko je Hirtak zvedil, da je sv. apostol umerl, je hitel tje, kder je Ifigenias devicami stanovala, in hoče spet, naj ga Ifigenia vzame; in ker je to naravnost odrekla, je ukazal vse stanovanje s tistimi vred, ki so notri bile, sožgati. Pa tudi to kar je ukazal, mu ni zvedlo. Ko je začelo s plemenom goreti, se je prikazal sv. Mateuž in nesrečo tako odvernul, da se ni ne stanovanju ne tistim, ki so bile notri, nobena nesreča zgodila. Nasproti je pa Bog kaznoval Hirtaka s tako ostudnimi gobami, da se je nesrečnik sam umoril. Papežke naredbe drugega stoletja pravijo, da je sv. Mateuž bil med kristiani vpeljal, da se žegnane vode poslužijo. Truplo sv. apostola je bilo dolgo časa u tistem mestu hranjeno, kder je on mučeniško krono dosegel; leta 1080 je bilo pa u Salerno, u Napolitansko prenešeno.

Nauk in posnema.

1. Kadarkolj god kakega apostola obhajamo, se nam je čuditi, koliko božji poklic zamore; zlasti pri sv. Mateužu, pri kojem se je milost božjega

poklica posebno močna skazala. Jezus ga vidi na mitnici in pokliče; Mateuž brez obotavljanja, brez vse pomude vstane, in gre za nebeškim učenikom. On ne zapusti kakih revnih ribiških mrež, kakor drugi apostoli, ampak bogato s denarji obloženo mizo, dobička polno opravilo, ter gre za Sinom človekovim, kteri ni imel kamo glave položiti. O pričuden poklic! O nagla spremena!

2. Učimo se po Mateuževo za Jezusom brez odlašanja iti. — On ne oprašuje, kam pojdemo? česa bomo živeli? kaj bodo pa drugi k temu rekli? le Jezus in njegovi sv. nauki so mu u mar; vse druge skerbi je odložil. Ali se ti, moj človek, po Mateužu ravnaš? Že od sv. kersta si med Jezusove učence zapisan, pa še pregrešnih navad in priložnost nočeš zapustiti. Jezus te kliče skoz svoje namestnike, kliče te morda vsak dan skoz tvojo vest, kliče te posebno u zakramentu pokore in te čaka, da bi se k njemu podal, kakor nekdaj zgubljen sin k svojemu očetu. Klicanja je dovolj, le vboglivih Mateužev je malo!

Ne daj se ostrašiti, če si u še tako velikih grehih. Tvoj Izveličar ti je pripravljen jih odpustiti, te za ljubo sprejeti, svetnika iz tebe napraviti. „Če si očiten grešnik," pravi sv. Krizostom, „zamoreš še evangelist biti; če si preklinjavec Boga, zamoreš še apostol biti." To se pravi, ti zamoreš ravno tako odpušanje zadobiti in izveličanje doseči, kakor sv. Mateuž in sv. Paul, ker je bil pervi očiten grešnik, drugi je pa Boga preklinjal, kakor sam pravi. Ravno to uči sv. Auguštin rekoč: „Morda kdo misli, da se je toliko pregrešil, da ne more nič več od Boga milosti doseči. Oh! to misliti naj bo daleč od nas. Zakaj, o človek! ne gledaš na vsegamogočnost nebeškega zdravnika, ampak le na obilnost svojih pregréh? Ker se hoče Bog usmiliti, ko je dobrotliv, in se zamore usmiliti, ko je vsegamogočn: tako si tisti sam vrate k nebeški dobroti zapre, kdor misli, da se ga Bog ne more, alj noče usmiliti, ker tako taji, da je Bog dobrotliv, alj pa vsegamogočen. Torej naj nihče za sto alj tudi za tisuč pregreh ne obupa nad milostjo božjo. Vendar naj se to tako zgodi, da se iše brez odlašanja s Bogom spraviti," in lete zadnje besede si ti posebno k sercu vzemi. —

Molitva.

O usmileni Jezus! daj nam na prošnjo sv. Mateuža, kterege si iz očitnega grešnika svojega apostola in evangelista napravil, da se bomo k tebi za vselej spreobernili. Pomagaj nam tebi zvesto služiti, in srečno k tebi u nebesa priti. To te prosimo, kteri živiš in kraljuješ s Bog Očetom in sv. Duhom vred enaki Bog od vekomaj na vekomaj. Amen.

XXII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Maurici, vojšak, in tovarši mučeniki.

U cerkvenih zgodbah se ne najde kmalo tako slovita in spomina vredna muka od te, kojo denašni den sv. cirkva obhaja; cel legion, to je šest tisuč šest sto šest in šestdeset vojakov, ki so bili vsi rojaki tebajskih dežel, so se zavolj Kristusa dali umoriti. Ob Diokleciauovih in Maksimianovih časih je imel te tebajski legion svojo nastaniše u Sirii in u Palestini. Maurici njegov polkovnik je u Jeruzalemu bival, neznabog. Soznanul se je pa s Jeruzalemskim škofom, in se veliko s njim od keršanstva menil. To ga je tako pripravilo k spoznanju resnice, da je terdno sklenul keršanstvo sprejeti. K temu je nagovoril tudi dva svoja častnika, Eksuperia in Kandida, s kterima se je potlej dal kerstiti. Ko je bil keršen, je svojim podložnim toliko govoril od slepote, u kteri je dosihdob s njimi vred živel in od resnice keršanstva, da so vsi enoglasno obljubili po njegovem izgledu storiti. Škof s drugimi duhovni jih je začel podučevati, in po dokončanem nauku jih je kerstil. Vsi keršeni vojaki so od slej tako lepo živeli, da so bili tudi u keršanstvu rojenim lep razgled.

Med tem se je u Galii punt začel, kterega zadušiti se je sam cesar Maksimian uzdignul. Poklical je tebajski legion u Italio, da se je s drugoj vojskoj, kar jo je bilo, sklenul. Maurici je prišel u Rim, in šel k papežu Marcelinu, kteri ga je neizrečeno veselo sprejel, njega in njegove birmal. Potlej so se podali na vojsko, in šli skoz Milan, dalej čez Alpe nad puntarsko ljudstvo po imenu Bigaudi. Ko so že daleč bili prišli, je ves od pota truden Maksimian jih dal ustaviti u Oktoduri, po današnje reči u Martigny-i na Valižkem na neki veliki ravnini, in ukazal staje napraviti. Ko je čete vkupej sbral, je zapovedal napačnim bogovom dari opravljati, in od novega zvestobo priseči, da bo serčen u pokončanju punta. Tebajski legion ni bil daleč od drugih, na kraju, ki se mu je Agaunum reklo, med gorami in med reko Rodano, kakih dvanajst alj trinajst verst (milj) od Geneve. Sv. Maurici in tovarši so se tega krivičnega povelja grozno prestrašili. Ker niso smeli, in iz pokoršine do Boga niso hotli cesarju o tem pokorni biti, jih je ukazal cesar desetiti, to je vsakega desetega moža umoriti. Neverni vojaki, kterih je ondi veliko bilo, so to neusmileno povelje hitro spolnili. Verni vojaki so

bili serčni, imeli so orožje u rokah, pa jim ni na misel prišlo, da bi se bili branili, ker so vedli, da morjo raji umreti, kot zapoved božjo prestopiti, alj zoper svoje oblastnike spuntati se. Kar jih je še živih ostalo, se niso dali od te grozovitnosti premaknuti. Cesar jih je zapovedal spet desetiti. Ročno je bilo storjeno, pa tudi to ni nič zdalo, ker so sv. Maurici in drugi želeli za véro umreti, in so eden drugemu serčnost dajali, da bi vsegamogočnemu Bogu zvesti ostali. Ker je cesar nekoliko od njih dalej stanoval, so mu ti bogaboječi in serčni vojšaki pisali, zakaj da ga ne smejo vbogati. Takole so mu pisali: „Gospod! mi smo tvoji vojšaki, pa tudi služavniki božji. Tebi smo dolžni vojaško službo, Bogu pa nedolžnost; od tebe prejemamo plačilo, od Boga smo prejeli živlenje; tedaj ne moremo tebi pokorni biti s žalenjem svojega Boga, stvarnika in Gospoda, kteri je tudi tvoj Gospod, če ga ravno nočeš spoznati. Če nam zapovéš, kar ga ne žali, bomo pokorni, ko do zdaj; če nam pa zapovéš, kar ga žali, bomo raji njemu, ko tebi pokorni. Bogu smo pred zvestobo prisegli, ko tebi. Vsi smo kristiani; spoznamo in pričamo Boga Očeta, stvarnika vseh reči, in njegovega Sina Jezusa Kristusa. Vidili smo moriti naše brate, pa se nič ne potožimo; tudi smo veseli, da smo terpeli zavolj Boga. Krivica, ktera je našim tovaršem storjena, nas ni od dolžne pokoršine odvernula, ktero imamo do tebe skazovati. Še imamo orožje u rokah, pa se s njim ne bomo branili, ker raji nedolžni umerjemo, kakor da bi hudobni živeli.“ Kedar je cesar to pismo prebral, se je še le huje razgnjevil. Vsem pričujočim nevernim vojšakom je zapovedal u bogaboječe verne planiti, in jih do zadnega posekati. Sv. Maurici in njegovi tovarši so orožje na tla položili, pokleknuli, se Bogu u dar dali, in se ko nedolžne ovce dali umoriti.

Neverni cesar Maksimian je vse blago pomorjenih vernih vojšakov morivcom dal; veseli so bili, se ondi usedli, dobre volje jedli in pili. Star vojšak, Viktor po imenu, je memo šel, in jih vprašal, zakaj tolikanj mertvih tukaj leži, ko nobene vojske ni bilo. Povabili so ga s njimi jesti, in mu povedali, zakaj so bili uni umorjeni. Viktor je bil tega zlo žalosten, je vstal in hotel dalje iti. Neverni vojšaki pa mu pravijo: „Si mar tudi ti kristian?“ „Sim in bom kristian,“ jim odgovori. Vstali so, ga zgrabili in umorili; nje-

govo truplo pa med une vergli. Častita smert tih bogaboječih in serčnih vojakov je bila u letu 286. Na mestu, kder so ti vojšaki smert storili, stoji lepa cerkev k časti sv. Mauricia in njegovih tovaršev. Neusmilenemu cesarju Maksimianu še ni bilo dovolj toliko nedolžne keršanske kervi, tudi vse njih tovarše po vseh mestih, kderkolj bi bili, je umoriti zapovedal. Sv. Oktavi, Adventici in Solutor so bili u Turinu umorjeni, in njim k časti je svet Maksim, ondotni škof zahvalni govor imel. Sv. Maksimin, njih tovarš, je bil u Milanu umorjen, sv. Aleksander u Bergami, sv. Antonin u Piacenci, in drugi drugej. Vsi ti bogaboječi vojšaki so veselo umerli za véro Jezusovo, in ravno zato obhaja cirkev dans njih vesel spomin.

Nauk in posnema.

1. Preberi še enkrat lepo pismo, ki so ga sv. Maurici in njegovi sv. tovarši cesarju pisali, da ne morejo njemu pokorni biti s razžalenjem svojega Boga in stvarnika. Iz tega naj si vsi kristiani, zlasti pa služavniki, nauk vzamejo. „Nihče ne more dvema gospodama služiti,“ pravi Kristus, če namreč ta dva Gospoda eden drugemu nasproti ukazujeta. Gotovo je, da hlapec, alj dekla, alj kterikolj služavnik nima le svojemu Bogu služiti, ampak tudi svoji gospodi, gospodarju alj gospodinji, dokler ne zapovedujejo, kar bi bilo Bogu zopernega. Zapové pa kak gospod, alj gospa alj viši kaj pregrešnega, kar je Bog prepovedal, tako je Boga slušati, ne pa človeka, naj bo ti že gospod alj gospa, alj knez, alj kralj, alj cesar; Bog je veči gospod, kot so vsi gospodje celega sveta, kteri morjo Boga slušati, hožje zamere se je bolj bati, kot človeške. Škoda, ki si jo s nepokoršino do Boga napraviš, je neskončno veča od te, če si človeku po pravici nepokoren. Človekove zamere in škode, ki jo morda pri njej terpiš, bo konec, ker je človek umerjoč, škoda pa časna. Škoda, ki te zavolj nepokoršine do Boga zadene in zamera božja bo večna, ker je Bog večno tvoj gospod. „Strašno je pasti u roke živega Boga.“

2. Sv. Maurici in njegovi tovarši so tudi nevernega cesarja zavolj Boga poslušali; šli so kamor so bili poslani, se serčno vojskovali, in bili zvesti. Nepokojno vojaško življenje jim ni branilo Bogu zvesto služiti, moliti, in drugih dobrih del doprinašati. Oni so dali cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega. Bili so kakoršni bi morali vsi vojaki biti. O srečno naše cesarstvo, ako bi bili vsi vojaki njim enaki! Tode kaj ko se jih več po naših deželah vojašini odteguje; raji se potikajo po hostah, in tako divje živé, kakor zvér. Nekteri je še ne mara tako hudoben, da se raji na životu poškodje, da bi le za vojašino ne bil. Še drugi se radi grehov udeležijo s

prikrivanjem, s zagovarjanjem, s lažmi, s malopridnimi sveti. Koliko pregreh in nesreč pride še dalej iz tega! Uhajavci! beguni! in vi vsi, ki k temu kaj pomagate: Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Pa tudi vi, ki ste vojaki, in daste cesarju, kar je cesarjevega, se vprašajte dalej: ali daste tudi Bogu, kar je božjega? Ali ne mislite, ko ste vojaki, da vam je vse pripušeno? da sméte zato samopašno, razuzdano živeti. Ali ne mislite nekteri, da vam potreba ni lepo živeti, sramožlivim biti, moliti, sv. zakramente prejemati, kolikor vam vaše vojaške dolžnosti in opravila dopusté? Dajte Bogu, kar je božjega vi vojaki, ki ste od vojašine za en čas spušeni, pa živite na svojem domu soseski k spodtiki, ki pijančujete, se nesramno obnašate, se radi tepete, kolnete, in od lepega zaderžanja nočete nič vediti. Vi keršanskim vojakom nečast delate. Naj vam bo razgled sv. Mauricia in njegovih tovaršev u poduk, kakor tudi tisti, ki so vojaško službo popolnoma dostali. Nekteri denašnih dosluženccov nočejo delati, raji pohajkvajo, popijajo in še druge pregrehe dopernašajo, ki so se jih po svetu razvadili; oni mislijo da so s tim izgovorjeni, ko so bili vojaki. Pravi keršanski vojaki ne prinesó iz vojaškega stanu nobenih razvad; oni sveto živé in lepo umerjejo. Prazni izgovori, in pregrešne razvade bodo človeka pogubile, svetnikov posnemanje ga bo izveličalo.

Molitva.

Dodeli nam, prosimo vsegamogočni Bog! da nas razveseli tvojih sv. mučenikov Mauricia in njegovih tovaršev praznični god, da ko se na njih prošbe operamo, se tudi zavolj njih zveličenja srečne štejemo, ker nam bodo pomagali sprositi, kar si na duši in telesu želimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Tomaž Vilanovan, škof.

Sv. Tomaž sin imenitnih in bogaboječih starišev, je bil rojen u letu 1488 na Španskem blizo Toleda. Izrejen je bil pa u bližnji vesi Vilanovi, po kterej so mu perimek dali. Stariši njegovi so bili usmileni, in kar so žita alj drugega od več imeli, niso prodajali, temuč so ubogim dajali, ker so vedili, da je usmilenje boljše od bogastva. Ravno tako so svojega sina učili, in po njih nauku in izgledu je bil tudi on usmilen. Dober otrok je bil veselje svojih starišev, rad molil, naglo slušal in je k vsemu dobremu nagnen bil. Kadar je med otroke svoje starosti prišel, mu ni bilo drugega mar, ko zvediti, kteri izmed njih so revniši in pomoči potrebniši. Več-

krat, ko so mu stariši kako novo suknjico napravili, jo je kakemu revnimu otroku dal, in potlej šel vesel domu. Ravno tako je storil s črevlji in s drugimi oblačili. Neki dan je šest revežev u hišo prišlo ubogaime prosit. Otrok Tomaž je bil sam doma; nobenega kluča ni imel, in ni vedil, česa bi jim dal. Kaj si je zmislil? Ravno šest pišet je kokla vodila; polovil jih je, in vsakemu eno dal. Po tem pride mati domu, vidi koklo brez pišet, in vpraša Tomaža, kamo so pišeta prešle. Tomaž odgovori: „Mati! šest beračev je bilo prišlo; ker jim drugega nisim imel dati, sim pa vsakemu eno piše dal, in ko bi bilo sedem beračev, bi bil tudi koklo dal.“ Mati ga ni posvarila, temuč je vesela bila njegovega usmileniga serca. Preblaženo Devico Mario nebeško kraljico je vedno tako preserčno častil, da so ga le Marijino dete imenovali.

Mladeneč Tomaž se je bil izučil, kar so u manjih šolah doma učili. Petnajst let star je bil poslan u šolo na vseučilište u mesto Alkalo. Tudi tu je u nedolžnosti živel, kakor je bil od svojih bogaboječih starišev naučen. Ker nobene napačnosti ni bilo u njegovem sercu, je kmalo visoko učenost zadobil. Komej je bil 26 let star, je začel druge modroslovja učiti. Dve leti potlej je bil u Salamanko poklican modroslovje učit. Vsi so se njegovi modrosti čudili, in ga hvalili, alj sv. Tomažu to ni bilo ušeč, ker je dobro spoznal, kako je napuh nevaren. Svoji veliki službi se je odpovedal, in stopil med pušavnike sv. Auguština. Med tem, ko je Tomaž više šole obiskoval, mu je oče umerl in mu veliko pre-

moženja zapustil; pa Tomaž se je vsemu temu odpovedal. U letu 1520 je bil mašnik posvečen. Pri novi maši, ki jo je na sveti Dan bral, ga je bila misel, da je Bog iz ljubezni do nas déte postal, tako prevzela, da je moral zavolj obilnih solz dalj časa prenehati. Maštvo je bilo zanj nov spodbudek, da je še bolj goreče skerbel se posvečevati, in oznanovati božjo besedo. Silno veliko ljudi iz vseh mest ga je hodilo poslušat, med temi tudi sam Španski kralj Karl V., kter ga je neizrečeno spoštoval, ter ga je za svojega dvornega pridigarja in duhovnega učenika izvolil. Tudi Portugižki kralj ga je k sebi poklical, in ga s svojimi dvorjani prav verno poslušal. Ko so ga vprašali, od kod jemlje tako bistroumne misli in tako jasno razsvetlenje, in kako se je tako u živo gredoče zgovornosti naučil, je odgovoril: „Podoba Križanega je najbolji učenik pridigarjem, in molitva jim mora sosebna šola biti.“ Cesar Karl V. je sv. Tomaža u letu 1543 nadškofa u Granado izvolil. Pa Tomaž je bil zlo žalosten te izvoljbe; šel je k cesarju, in ga tako močno moledoval mu te butare ne naložiti, da je bil cesar prisilen ga uslišati. Tomaž se je ves vesel u svoj samostan vernul; cesarju je bilo pa koj žal, da ga je uslišal, in je sklenul ob pervi priložnosti, ko bo kak škofijski sedež prazen, stanovitniši biti. Ta priložnost je kmalo prišla; cesar ga je za Valenško škofijo izvolil. Tomaž je spet mislil cesarja pregovoriti kakor pred, da bi ga zdaj za škofa u Valencii ne stavil, pa je bilo vse zastonj. Španski škofi so Tomažu dali na znanje, da se mora udati, njegovi naprejpostavleni so mu pa ukazali slušati. Tomaž je iz tega spoznal glas božji, in iz strahu, da bi s vpornostjo božji volji nasproti ne ravnal, se je udal, in bil posvečen u nadškofa Valenškega leta 1545. Njegova mati, ki je še živela in svojo hišo bila u bolnišnico spremenila, ter se popolnoma božjim opravilom izročila, mu je sporočila, in ga prosila, da naj jo skoz Vilanovo gredé obiše, predem pojde u Valencio. Od začetka je u nje prošnjo dovolil, pa potlej spoznal, da mu je brez odloga u svojo škofijo iti; odrekel si je torej tolažbo svojo ljubo mater polno zaslug še enkrat viditi. Ob dnevu njegovega prihoda u Valencio so mu korari 8000 goldinarjev iz dobrega serca podarili, ker so ga vidili vsega ubogega in potrebniga. Ti denar je iz njih rok hvaležno vzel, pa ga berž med mestne reveže razdati ukazal, in je svojim korarjem rekel: „Sim u samostanu vboštvo obljubil, in dasiravno sim škof, hočem vendar u vboštvu živeti.“

Njegova obljuba je bila resnična in stanovitna. Ko berač je živel, da bi vbogim obilno pomagal. Ker je bil iz ljubezni do Boga vbogim neizrečeno usmilen, se lehko vé, koliko je skerbel za izveličanje vsih, ker je duša od telesa veliko vredniša. Vedno je pridigoval, in še dvoje bukve so njegovih pridig, ki so bile po njegovi smerti natisjene. Tudi je skerbel, da so po vsih farah keršanske nauke pridno deržali, in je pri tih sam večkrat vpričo bil. Krotko in prijazno je najsirovše in najnevedniše ljudi učil. Najterdovratniše grešnike je u svoj skofji dvor klical, in jih u sobo pred podobo Križanega vodil, in tako ognjeno in tolažbe polno k pokori opominal, da so le poredkoma terdovratni in nespreobernjeni spred njega šli. Če besede niso zdale, je molil in ojstre spokorne dela dopernašal jim spokornega duha doseči. Za posebno važno dolžnost je spoznal večkrat in goreče za izveličanje svoje preljube črede, in za spreobernenje grešnikov moliti. On je svojo škofijo sam pregledoval, in potlej pošiljal tudi druge pobožne in učene može. S gorečim pridigovanjem in prigovarjenjem je odpravlal pregrešne razvade, in vterjeval pobožnost. Njegovo lepo živlenje je njegovim besedam najmočneji potis dajalo, torej ni bilo čudo, da se je veliko največih grešnikov spreobernulo, in da so se ljudje sploh poboljšali. Sam za se je živel vsakdanje kakor kak prost redovnik; nič druge obleke, alj pri jedi postrežbe ni imel, ko kakor gre kakemu redovniku. Navado je imel reči: „S lepemi čednostmi in dobrimi deli se mora škof od drugih ločiti, ne pa s hišnim orodjem, s obleko, s poslopji, s strežeti, s drugimi pojedinami in drugimi takimi rečmi.“ Na mizi ni terpel druge posode, kot glinasto; srebernine ni celo nič imel; še za svojo domačo kapelo ne, in če je imel tu kako škofje opravilo, se je srebernine svojega kapitelna poslužil. Sobe njegovega dvora so bile previdene s siromaškim in vsakdanjim orodjem. Blazina mu je bila alj slamnica alj tersje, čez ktero je bila volnata plahta pregernjena. Svojemu truplu ni dovolil počitka, ampak vedno ga je pokoril. Kakor je bil do sebe ojster, tako je bil do bližnega poln ljubezni in radodarnosti. Večkrat je djal, da mu to edino u škofijstvu veliko veselje napravlja, ko ima več priložnosti za izveličanje duš skerbeti, in obilniše vbogaime dajati, kot je u samostanu imel. Dve tretjini njegovih prihodkov ste bile že zanaprej za vboge odločene. Malo kter dan je minul, da bi ne bil po štiri alj pet sto revnih s kruhom, s juhoj in s kakim denarjem preskerbel, brez tega kar je na skrivnem u hiše revnim,

jetnikom in sirotam poslal. Pridno je pozvedal, kde je kaj resnično potrebnih, kaj pogrešajo; in jim je pošiljal, kar je za potrebno spoznal. Zapušene sirote je s vsim preskerbljeval, in jih dal u pobožnosti izrediti, kakega rokodelstva učiti, da so si mogli odrašeni živeti. Posebno je skerbel tudi za revne dekleta, ki so bile zavolj ubožtva u nevarnosti ob dragoceno devištvo priti; preskerbel jih je s živežem, in dal jim potrebno, da so se alj omožile, alj pa nune bile. Bolnike je obiskoval po bolnišnicah in na domu; tolažil jih je, jim serčnost dajal, in u vsem pomagal, kolikor je mogel. Nobene potrebe, nadloge in stiske ni bilo, kder bi ne bil on s keršanskoj ljubeznijo pomagal Milodari, ki jih je on dajal so njegove prihodke presegli; Bog pa mu je s čudeži pomagal. Vé se, da se je žito u žitnicah, denar u skrinjah, moka po omarah, kar je bilo za reveže, očitno pomnoževalo. Pri vsem tem ni bil nikolj popolnoma mirne vesti, in bal se je sodbe božje. Večkrat je skušal se svojemu nadškofijstvu odpovedati, pa k temu ni mogel dovolenja dobiti. Bog ki ga je bil k sreči svojega ljudstva povzdignul u škofjo čast, ni dovolil, da bi bilo ljudstvo tako dobrega pastirja zgubilo. Ker je pa le goreče prosil, da naj bi Bog tako nevrednega poglavarja svoji cerkvi preložil, je Bog njegovo molitvo vslišal, pa ne za to, da bi bil cerkvi tako častit poglavar odvzet, ampak za to, da bi tako zvestega in neotrudlivega služavnika poplačal. Ko je sv. Tomaž pred podobo j Križanega svojo molitev po navadi opravljal, in u sebi veliko željo Boga gledati občutil, je slišal iz ust podobe te besede: „Potolažen bodi, moj Tomaž! ob dnevu rojstva moje preljube Matere boš plačilo za svojo delo prejel.“ Od slej je bil ves poln notrajnega veselja. U svojih škofjih opravilih, u doprinašanju dobrih del milosti je bil še bolj goreč, ko pred. 29. dan velikoserpana je zbolel. Njegova perva skerb je bila sv. zakramente prejeti. Po opravleni dolgi spovedi si je dal slovesno s sprevodom sv. rešno Telo prinesti, in ga je tak pobožno prejel, da so vsim solze u oči stopile. Potlej je vsim priporočal ljubezen in strah do Boga imeti, in da naj bodo usmileni do revnih. Tri dni pred smertjo si je dal vse prinesti, kar je bilo od njegovih prihodkov še ostalo, in je ukazal med reveže celega mesta razdeliti. Svojo orodje je pa poslal u Valenško učilište, ktero je bil on načinul. Na večer pred svojoj smertjo, ko je slišal, da je še nekaj njegovega denarja, je rekel okolj stoječim: „Zarotim vas u imenu Jezusa Kristusa, da še danes to, kar je, med vboge razdelite; ker s tem

mi bote najbolj ustregli.“ Ravno tako je storil s malo orodjem, kar ga je še bilo. Ko so mu drugi dan povedali, da je njegova volja popolnama spolnjena, se je obernul h Križanemu rekoč: „Zahvalim te, moj Izveličar! za milost, ktero mi skažeš, da reven umerjem. Izročil si mi gospodarstvo tvojih dobrot, jaz sim jih pa razdelil po tvoji volji.“ Kmalo potlej se je spomnul, da ima še posteljo, u kteri leži, svojo, in da torej še ni popolnoma reven. Vedlej je enega okolj stoječih k sebi poklical, rekoč: „Ljubi moj prijatel! to posteljo vam podarim, vendar vas za božjo voljo prosim, da mi jo posodite, dokler ne umerjem.“ Vse so pri tem solze posilile, le Tomaž se je veselil in rekel, da naj mu počasi Kristusovo terplenje beró. Med tim branjem je vedno oči imel obernjene na Križanega, in včasih je vmes milo izdihnul. Potlej je rekel, da se je u njegovi stanici sveta maša brala, pri kteri je bil s vsoj pobožnostjo. Ko je mašnik sv. hostijo povzdignul, so sv. škofa solze oblile. Pri povzdigovanju sv. rešnje kervi je začel počasi 30. psalm moliti: „Na te, o Gospod, sim zaupal.“ Za vsakoj versticoj je prenehal. Pri mašnikovem obhajilu je izrekel zadnje besede tega psalma: „Na te sim zaupal, o Gospod! jaz ne bom k sramoti storjen.“ In s temi besedami je sv. škof sklenul svojo sveto živlenje u osem in šestdesetem letu svoje starosti, leta 1555, na male Gospodnice dan. Njegovi stolni korarji so ga častito pokopali, pa njegova največa čast je bilo vpitje in solze devet tisuč revežev, kteri so silno obžalovali zgubo svojega usmilenega očeta.

Nauk in posnema.

1. Celo živlenje sv. Tomaža je bilo zgol ljubezen in usmilenje do revežev in bolnikov. Koliko pa kaj ti na teden, mesec, vsako leto za vboge oberneš? Ali ne obračaš veliko več u svojo ničemurnost in u baharije, kar ti je Bog dal? Ali te bo to pri smerti kaj potolažilo? „Kaj boš svojemu sodniku odgovoril,“ vpraša sv. Bazili, „če stene svoje hiše oblačiš, kakega reveža pa nagega in golega pustiš? Če konje lišpaš, svojega brata pa u rastergani obleki zaničuješ? Če pustiš žito, da se spridi, lačnih pa ne nasitiš? Ti revežem nisi svoje hiše odperl, zato boš od nebeškega kraljestva veržen. Ti revežem nisi kruha dal, zato ne boš večnega veselja dosegel.“ Vbogaj opominjevanje, ktero je Tobia svojemu sinu dal: „Bodi usmi-

len po svojem premoženju. Imaš veliko, daj veliko, imaš malo, pa to malo rad podeli.“ Ako si vbožec porečeš: „Kaj bom dajal vbogaime, saj nič nimam.“ Če si u časnem vbožec, imaš morda kaj na duši, kar si u stanu bližnjemu podeliti. Bližni utegne na duši še potrebniši biti, kot na telesu, in darovi dušne milosti so tudi imenitniši od telesnih darov. Za posvariti ni treba, da bi morali ravno duhovni biti; le če kdo sam alj s drugimi tovarši kaj ne opravi, naj pové cerkvenim naprejpostavlenim, alj duhovnim. Ti ki nisi duhoven, imaš včasi več priložnosti dušne dobre dela dopernašati, ko pa kak škof alj drugi duhoven; ti stanuješ morda s takimi, ki so svarjenja, sveta, naukov, alj tolažbe potrebni, kakor lehko vidiš; pred duhovni se skrivajo, alj si ne upajo svojih potreb razložiti, ne pomoči prositi. Ti se jih na duši usmili. „Blagor milostlivim, milost bodo dosegli.“

2. Sv. Tomaž je vso svojo premoženje razdelil, tako da še postelja, na kteri je umerl, ni bila njegova. Takih sv. škofov je bilo več. Lehko bi bili bogati, oni so bili pa raji revni u duhu, revni u blagu, pa bogati u zaslužen-ju, in sloveči u lepih čednostih. O vi vsi revni u duhu! vam pravi Kristus: „Ne boj se malo kerdelo; mojemu Očetu je dopadlo vam kraljestvo dati.“ Revno živeli sicer na svetu, pa bote bogati u nebesih.

Molitva.

O Bog, ki si sv. škofu Tomažu toliko usmilenje do vbogih dodelil, prosimo te, da po njegovem priporočenju na nas vse bogastvo svojega usmilenja dobrotlivo razliješ. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, ki s teboj in sv. Duhom enaki Bog živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXIV. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Rupert, škof.

Sv. Rupert alj Rupreht imenovan, kterega Bavarsko kot svojega apostola časti, je bil rojen okolj leta 650 iz visokoplemenite alj clo kraljeve rodovine. U svoji mladosti se je vadil u čuvanju, u postih in u zatajevanju. Prav lepo je živel, posebno bil čist, trezen in do vbogih usmilen. Zavolj lepega življenja je tako slul, da so se od vsih krajev ljudje shajali ga za svet vprašat. Vse njih dvome je razjasnoval, žalostne tolažil in s božjoj pomočjo ljudi na duši in na telesu ozdravljal. Ob frankovskega kralja Hildeberta je bil zavolj svoje pobožnosti in učenosti škof u Vormsu. U tem mestu, kakor tudi okolj je bilo tisti čas še veliko malikovavcov in arianskih krivovercov. Oboje si je prizadeval u hlev najvišega pastirja Kristusa pripraviti; torej jim je goreče pridigoval in po očetov-

sko prigovarjal. Nekteri so se mu podali, da so nevero alj krivoverstvo zapustili; drugi ga pa niso hotli poslušati, in so ga tako obrekovali, da je bil pretepan, zmerjan, in poslednič iz škofije pregnan. Vendar pa tudi oddaljen ni nehal skerbeti za sebi izročene ovčice, torej je včasu u mesto zahajal dobre obiskovat, in k stanovitnosti opominjat. Za svoje sovražnike je pa molil, da bi jim Bog svojega blagoslova ne odrekel, in jim pravo spoznanje dal. Pa Bog po svoji ojstri pravici nektere hudobi prepusti, in se drugih usmili, ter jih s lučjoj pravega spoznanja razsvetli, in u nebeško kraljestvo kliče. Tako je omečil Bavarskega vojvoda Teoda, ki je bil še s svojimi podložnimi malikovavec, pa njegova keršanska sopruga Reginotruda ga je h keršanstvu pregovorila, da je poslance odpravil k sv. škofu Rupertu, od kterega svetosti je že veliko slišal praviti. Njega prosi, da naj na Bavarsko pride, ker hoče on vojvod s svojimi podložnimi keršanstvo sprejeti. Rupert je bil tega vele vesel, in pošlje nektere duhovne na Bavarsko se prepričat, ali je res vse, kakor so poslanci pravili. Ko je zvedil, da so poslanci resnico govorili, je namest sebe nekega drugega sprednika Vormske škofije postavil, in šel leta 697 s nekterimi duhovni na Bavarsko, ktero je tisti čas

več nemških dežel in od današne Austrie Solni grad (Salzburg) obseglo.

Vojvoda Teodo mu je s velikim sprevodom proti šel, ga prav lepo sprejel, in u svojo stolno mesto Rezno (Regensburg) peljal. Sv. Rupert je zdaj učil vojvoda in veliko plemičev teh krajev u keršanstvu. Svojim tovaršem je pa rekel drugo ljudstvo učiti. Ko je spoznal, da so vsi dovolj podučeni sv. kerst prejeti, je napovedal sploh post, in potlej je vse slovesno kerstil, najpred vojvoda, potlej plemiče in druge ljudi. Po tem je popotoval dalej doli ob Donavi, na obeh straneh po mestih in vasih, ki so ob tej reki, in je prišel do Laurijaka (Lorch). Od tod se je obernul proti Solnograškem. Kamor je prišel, je pridigoval, podiral malikovavske tempelne, napravljal keršanske cerkve, in tako je več tisuč ljudi podučil in kerstil, in vse napravljal, kar je za obstanje keršanstva potrebno, alj dobro spoznal. Pri jezeru Valer u sicer divjem, vendar tudi prijetnem kraju, je cerkev postavil. Pozneje je prišel do zidin Juvavie alj Juvavja po današnje reči Solnega grada, kder so že tiste čase sol kopali. Vojvoda mu je ti divji kraj dal s nekterimi solnatimi viri in žoltinami in hlapci vred, tako tudi solno desetino in mito. Tako je Rupert tukaj okolj léta 700 svoj škofijski sedež napravil, in izzidal lepo cerkev sv. apostola Petra, ktera je bila škofijska stolna cerkev za vse Bavarsko. Tudi samostan za redovnike je tu postavil, da bi si ti prizadevali začeto spreobernenje ohraniti, in dalej speljavati. Novokeršen vojvoda je za vse to dal obilno pripomočkov, in je zraven prav lepo drugim za razgled živel. Na smertni posteli je pozval k sebi Teodoberta, svojega sina, ga opominal k stanovitnosti u keršanstvu, in k razširjevanju keršanske vere. Tudi je terjal od njega, da naj sv. Ruperta kot očeta sluša, in mu pri duhovnem početju zvesto pomaga. Teodobert se je vselej po tem očetovem opominvanju ravnal, zato se je bilo neizrečeno veliko ljudi ob času njegovega vladanja h keršanstvu spreobernilo. Od Solnega grada je šel sv. Rupert ob Dravi po Slovenskem sv. evangeli oznanovat notri do Panonie alj do Ogerskega. Ko je bilo dela veliko, delavcov pa malo, je poklical iz Frankskega dvanajst častitlivih duhovnov na pomoč, kteri so mu pomagali Bavarce in Slovence spreobračati. Tudi eno svojo bratovo alj sesterno hčer Erentrudo, Bogu posvečeno devico, je bil iz Frankskega poklical, in ji izročil samostan, kterega je na nunskej Gori napravil. Ona je veliko devic spravila plemenitih, pa tudi več neplemenitih. Tako se je ti kraj spet oživel, ko je bil sv. Rupert u njem dvajset let škof. Sv. Ru-

pert je najdel tudi grob sv. Maksimiliana, in na tem grobu je dal kapelo izzidati.

Nazadnje mu je bil Bog razodel, da se je njegova skrajna ura približala. Po svojih apostoljskih opravilih je bil daleč od Solnega grada, torej se je vernul, in to svoji sestričini Erentrudi povedal, zraven jo pa opominal, da naj še dalej u svoji gorečnosti stanovitna bo. Priporočil se je dalej u nje molitvo, in od nje slovo vzel, kar se je vse u obilnih solzah godilo. Erentruda je željela pred umreti kot on; pa sv. škof jo je tolažil s božjoj voljoj, vendar ko ga je le prosila, ji je obljubil, da jo bo kmalo za seboj u nebesa poklical, če bo le Gospodu življenja in smerti to dopadlivo. Vse dni, kar je imel še živeti, je u to obernul, da bi sveto umerl. U postu ga je neka merzlica napadla. Na velikonočen dan je še opravil sv. mašo, sebe in druge obhajal, imel svojo zadnjo pridigo, ker je vse pričujoče opominal k ljubezni, k edinosti in stanovitnosti. Potlej je molil, in med molitvami umerl. To je bilo na velikonočno nedelo 27. sušca u letu 718. Njegove zadnje besede so bile: „U tvoje roke, o Gospod! izročim svojo dušo.“ Veliko žalovanje je bilo po njem, vendar so se vsi s tim tolažili, da bo njih besednik pri Bogu, u čemur se niso motili. Tudi Erentruda, njegova sestrična, je kmalo včakala spolnenje tega, kar ji je bil obljubil. Svetnik se ji je ves veličasten prikazal, rekoč: „Pridi, ljuba moja sestra! u Kristusovo kraljestvo, ktero doseči si se že tako dolgo trudila.“ Potlej je zbolela in srečno umerla. Od sv. Ruperta se to posebnega pripoveduje, da se je do vsakega tako pametno obnašal, da le enega ni bilo najti, kteri bi se bil mogel pritožiti, da je bil le s enoj terdoj besedoj kdaj od svetiga moža razžaljen. U rimskem martirologii stoji ime sv. Ruperta 27. sušca, u Austrii in na Bavarskem pa obhajajo njegov posebni god 24. kimovca, ker so bili ta dan njegovi sv. ostanki prenešeni, kteri so še zdaj u Solnem gradu u veliki stolni cerkvi shranjeni, in od vernih češeni.

Nauk in posnema.

1. Sv. Rupert ni nikolj nobeniga s kakoj terdoj besedoj razžalil. To je za res znamenje njegove čudne krotkosti. Koliko pa tebi še do te poglavitne čednosti manka, ktero Jezus posebno terja, da se nje od njega učimo, ko pravi: „Učite se od mene, ker sim iz serca krotek in ponižen.“

Koliko terdega in nespodobnega si pa že ti do svojega bližnega rekel! Koliko si jih hudo u nevoljo, alj pa u žalost spravil! Spoznaj svojo spačenost, in iz vse moči si prizadevaj krotek biti. Zderži se zmerjanja, opravljanja, jezikanja, rotenja, kletve in izdajanja. Zato se u vsih zopernostih in nevoljah hitro poprašaj: Kako se je krotki Jezus u težavah in pred hudobnimi obnesel? Kako bi se on tudi obnesel, ko bi zdaj na mojem mestu bil? Sprašaj zvečer svojo vest, kar krotkost tiče. Ako vgledaš, da si se črez dan pregrešil, obžaluj to, in naloži si sam kako pokoro, in skleni prihoden dan takih napačnost ne storiti. Tako boš veliko grehov pri sebi in pri drugih zaterl. Sv. Rupert je pri hudobnih Vormčanih krotkega Jezusa posnemal, posnemajmo ga tudi mi, če imamo kaj zopernost od ljudi prestati, alj če imamo terdovratne in vse nevedne kaj podučiti; krotka beseda lepo mesto najde, terda odskoči. Če pa tudi s krotkostjo nič ne opravimo, bomo saj svoje duše ohranili u poterpežlivosti, in svojo večno zasluženje povikšali.

2. Božje sodbe in sklepi so čudni in nezapopadlivi. Judom je nekdaj Bog toliko dobrot skazal, pa jih je zunaj nekterih vse druge zavergel, ker so bili nezvesti; namesti njih je pa neznaboge poklical. Enako, kakor s Judi je Bog s hudobnimi Vormčani storil. Ruperta jim je pastirja poslal; oni se pa niso božje milosti u izveličanje poslužili, zato jih je Bog tudi kakor nekdaj Jude zapustil. Solnogradjani, Bavarci in Slovenci so sprejeli božje nauke in božjega namestnika sv. Ruperta, zato so bili pa tudi od Boga u naročje sv. cerkve sprejeti. Bojmo se, če bi bili njemu za dobrote kakor nekdajni Vormčani nehvaležni, da bi nam Bog vtegnul svojo prijaznost za zmirej odtegnuti. Kakor Bog s mesti in celimi narodi počne, tako počne tudi s posamesnimi ljudmi. Varujmo se tudi vsak posebej, da nas ne bo zavergel, in da ne pridejo drugi na našo mesto. „Terdno derži, kar imaš,“ je ukazal Bog po Joanezu reči filadelfskemu škofu, „da tvoje krone nobeden drugi ne dobi.“ Namest tebe lehko Bog kako kamnitno serce omeči, kakega velikega grešnika se usmili. Od tod pride, da so nekteri med nami vsi terdi za čast božjo, za izveličanje svoje duše, za ljubezen do bližnega, polni ostudnih pregreh. Bog jih je zato, ko so se mu vstavljali, zapustil. Od kakega zamorskega divjaka se pa bere, kako je s veseljem kristian postal, in živi u resnici kot svetnik. Bog se ga je usmilil. Od nekterih keršanskih dežel se semtertje sliši, kako keršanstvo u njih peša, in hudobija čedalje bolj rase. Kako je to? Bog jih je zapustil. U deželah, kder so bili sicer krivoverci alj celo divji malikovavci, se pa eno za drugim sliši, kako ljudje u katolško cerkev pristopajo. To je delo milosti božje. „Veliko jih bo prišlo od jutra in večera, in bodo sedeli s Abrahamom, Izakom in Jakobam u nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva bodo pa verženi u vunajne teme.“

Molitva.

Dodeli, prosimo o Gospod! nam svojim služavnikom ob slovesnem obhajanju godu sv. Ruperta, svojega spoznovavca in škofa, da bomo po njegovi pobožni prošnji vsih zopernost in nadlog obvarovani, in da ne bodemo nikolj za tvoj glas k svojej nesreči oterpjeniga serca; ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XXV. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Tekla, devica in perva mučenica.

U pismih najstarših cerkvenih očakov je večkrat s vsim spoštovanjem govorjenje od device in mučenice sv. Tekle, ki je bila perva ženstva zavolj keršanstva k najstrašnejšim mukam obsojena. Rojena je bila u Ikoniu, nekem mestu maloaziatske dežele Likaonie. Nje stariši so bili plemeniti in bogati. U celem mestu ni bilo tako lepe ženske, ko Tekla, zraven je bila tudi modre in brihtne glave; izučila se je bila slovesno modroslovja. Znala je tudi živo na serce govoriti, brez da bi se bila kdaj spozabila u tem, kar se ženstvu spodobi. Tamir, močno bogat in plemenit mladeneč jo je snubil, in ko so stariši tako želeli, se je s njim zaročila. Ravno tisti čas, 45 let po Kristusovem rojstvu je prišel sv. apostol Paul u to mesto in je u Onesiforovi hiši ostal. Onesifor je bil pošten in priden mož. Sv. Paul je začel pri njem učiti. Tekla je iz radovednosti s več drugimi pritekla novega pridigarja poslušat. U kratkem je Bog nje pamet tako razsvetlil, da je resnico keršanstva spoznala, in se namenila jo sprejeti. Ta namen ni le samo spolnila, ampak, ker je sv. Paula slišala veliko govoriti od neprecenlive deviške čistosti, je zraven tudi obljubo storila vedno devica ostati, dasiravno je bila še le osemnajst let stara in s Tamirom zaročena. Nje stariši so kmalo iz njeniga obnašanja spoznali, pri čem je, zato so jo u tej reči s besedo prijeli. Tekla je naravnost povedala, da je kristiana, in da ne želi zanaprej nobeniga pozemeljskega ženina. U to pa stariši kratko in malo niso hotli privoliti, zato so jo skušali od prave vere odverniti, od začetka s lepoj, potlej pa s žuganjem, s zasramovanjem, in celo s tepenjem. Ženin, prijatli, sorodniki so si vse prizadjali jo po volji starišev nakloniti. Ko stariši s vsim niso kaj opravili, so se razserdili, jo sodniku tožili kot kristiano, naj jo u posvarjenje drugim živo da sožgati. Sodnik jo je pred se po-

klical in spraševal, ali je tožba starišev in ženina resnična, alj ne? Tekla je sodniku ravno tak na ravnost povedala, kakor popred starišem, da se je pokerstianila, in da hoče kot kristiana živeti in umreti. Po želji starišev je dal sodnik germado nanositi, jo zapaliti, da bi Teklo na njej sožgali. Vse je bilo pripravleno, germada je gorela, Tekla ne čaka, da bi jo rabeljni na germado vlekli, ampak prekriža sebe in germado, ter na posebno božjo vdihnenje vsa vesela na sredo germade skoči. Pa glej si čudo! Plamen je polel njej čez glavo, ona pa u sredi ognja nepoškodvana stoji, kakor nekdaj trije mladenči u babilonski peči, in Boga na glas časti in hvali. Vsi so se temu čudili. Silna ploha se iz oblakov ulije, ogenj pogasne, gledavce pa razžene.

Cesar Neron je ob tem času u Antiohii bival. Ko so mu to povedali, je želel Teklo sam viditi. Keršanska junakinja je neprestrašeno pred nja prišla, in slovesno zaterdila, da hoče po keršansko živeti in umreti. Trinog ni hotel časa s prigovarjenjem alj s protenjem zgubljati, ampak je ukazal kristiano divjim zverinam vreči. Peljali so jo; Tekla je pa nebeškega ženina za pomoč prosila. U pričo velike množice so zveri nad njo spustili, pa nobena se nje ne loti, nobena ji žalega ne stori, ampak okolj nje so se radovale in ji dobrikale kakor domači krotki psičiki. Te očiten čudež je trinog copernii pripisoval, in ukazal sv. devico dvema divjima volama za repe privezati, in ju s razbelenim železom priganjati, da bi bolj divje narazen skočila, ter svetnico kot copernico na kose raztergala. Vse se je napravilo, kakor je trinog povelje dal, pa nespametna živina se je dala žgati in zbadati, brez da bi prestopila. Ta neusmilena smišljava je spodletela. Vendar še eno so si bili zmislili, ki je bila ravno tako nečloveška. Blizo je bila globoka jama polna kač in drugih strupenih žival; u to so vergli neprestrašeno keršansko junakinjo. Pa s sv. križem se je zaznamovala, in nič se ji ni žalega zgodilo.

Pri toliko očitnih čudežih se je veliko neznabogov spreobernulo. Med temi je bila Trifena, prav imenitna gospá, ki je na glas vpila: „Resnično! Bog, kterega Tekla moli, mora edino pravi Bog biti. Tega je moliti, in nobenega drugega ne!“ Ravno tako so tudi drugi vpili. Trinog se je tedaj bal, da bi ljudje sploh od malikovanja ne odpadli. To vbraniti, je dal Teklo, kakor eni pripovedujejo, skrivej umoriti. Drugi pa pravijo, da jo je bil trinog spustil, da je šla u svoj kraj domu, in da je potlej s lepim življenjem in s gorečimi poduki še veliko ljudi h Kristusu spreobernila,

nazadnje pa u devetdesetem letu svoje starosti se polna zasluženja iz tega sveta ločila. To si bodi, kakor hoče, toliko je gotovo, da so sv. Teklo vsi kristiani in ob vsih časih za najserčniših mučenic edno spoznali, in jo častili.

Kako sloveča je bila sv. Tekla ob vsih dobah, se lehko iz tega vidi, ko so ob zlatih časih keršanstva s tim kako ženstvo najbolj pohvalili, če so jo Teklo imenovali. Sv. Jeronim je sv. Melanii Tekla rekel. Sv. Epifani primerja sv. Teklo s največimi svetniki, ktere katolška cerkev časti. U molitvah, ki jih cerkev pri umirajočih opravlja, se sv. Tekla takole spominja: „O Gospod! kakor si preblaženo devico in mučenico treh neusmilenih muk rešil, tako tudi dobrotlivo reši dušo tega svojega služavnika, in stori, da se s teboj nebeških dobrot razveseli.“ Sv. Gregor Naciančan piše, da je silno veliko ljudi iz vseh jutrovih dežel obiskovalo grob sv. Tekle u Seleucii, kder je dandenašni mesto Bagdad; Bog je namreč mnogo velikih čudežev pri nje grobu storil, in tudi pové sv. Gregor, da je bil šel iz pobožnosti nje grob obiskat. Imenovano mesto je sicer potlej pod oblast Turkov prišlo, vendar je te imenitne svetnice spomin zmirej u katolški cerkvi. Med drugimi častitimi imeni, ktere ji cerkveni očaki dajejo, sta najčastitiša, da je perva mučenica med ženstvom, in pervorojena duhovna hčer sv. apostola Paula, ki se je u Ikoniu na njegovo pridgovanje h keršanstvu spreobernula.

Nauk in posnema.

1. Ko je sv. Tekla iz pridig sv. Paula spoznala, kako je deviška čistost imenitna, je vedlej sklenila, jo ohraniti, in se ni premotiti dala ne s protenjem, ne s mukami, ne s smertjo. O, kak se močno pregrešé, ki tako lehkomišleno in pregrešno deviško čistost zapravijo! Nje vrednosti ne spoznajo, zato njo ne obrajtajo, kolikor je vredna. Hočeš vrednost deviške čistosti spoznati, premisli koliko je za njo storil Jezus, naš Gospod, in koliko so za njo storili svetniki. Tri najsvetejše osebe Jezus, Maria in sv. Jožef so u deviški čistosti živel. Jezus si je za mater devico izvolil, njegov rednik in predteča sta bila čisti deviški duši. Med apostoli ni nobenega tako ljubil, kot Joaneza, ki je vselej po deviško čisto živel. Temu je dal pri zadnji večerji na svojih persih sloneti; temu je križan svojo mater izročil. On je hotel, da sta pervi mučenik Štefan in perva mučenica Tekla bila čisti deviški duši. U nebesih dodeli devicam posebno krono, posebno čast. Na zemlji jim skazuje posebne milosti

in posebno čudno pomoč po svojih sv. angelih, kakor je iz življenja več sv. devic znano. Kar svetnike tiče, se vé, da jih je veliko deviško čistost več obrajtalo, kot kraljeve krone in žezlje, več kot svojo življenje; in rajši so vse mogoče muke prenesli, kakor bi bili pustili svojo čistost poškodovati. Kdor bi hotel hvalo deviške čistosti, ktero ji sv. očaki dajajo, popisati, velike bukve bi nje nabral. Kaj iz tega skleneš, ko to, da mora deviška čistost neprecenljive vrednosti biti. Ako si jo pregrešno zapravil, obžaluj to vse svoje žive dni. Jo imaš pa še, jo na vso moč varuj.

2. Sv. Tekla je k deviški čistosti še mučeništvo pridjala, torej u nebesih nosi dvojo krono, eno devištva, drugo mučeništva. Se vé, da ti nimaš upanja, take krone mučeništva deležen biti, vendar vedi, kar sv. Ambrož in sv. Krizostom učita, da je nekako mučenik, kdor se trudi čisto živeti. Mučeniki so se imeli s kervoločnimi trinogi bojevati, kteri so jih zdaj s prilizovanjem in radovanjem, zdaj s protenjem in mučenjem nadleževali. Kdor hoče čisto živeti, in pravi kristian biti, se ima s svetom, s mesom in s satanom bojevati, ki ga marskako napadajo. Zoper te sovražnike se je treba serčno bojevati. Kdor se jim da premagati, zapade krono večne časti. Kdor se pa stanovitno bojuje, in svoje sovražnike s božjoj pomočjo premaga, bo lehko konc življenja s sv. Paulom rekel: „Dobro sim se bojeval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice.“ Posebna krona pa čaka u nebesih tiste, ki se na tem svetu serčno zoper zunajne in znotrajne sovražnike čistosti bojujejo, ker, kakor pravi sv. Auguštin: „Med mnogoteremi boji kristianov ni noben huji, ne težavniši, kakor tisti, ki čistost zadeva.“ Po tem takem mora krona tistih, ki sovražnike čistosti premagajo, tudi gorša biti, kot pa drugih.

Molitva.

Vsegamogočni Bog! ker veselo obhajamo god rojstva tvoje sv. device in mučenice Tekle za večno življenje, daj nam, te prosimo, da se iz njenega razgleda učimo deviške čistosti, keršanske stanovitnosti in modrosti. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, kter s tebój in sv. Duhom enaki Bog živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXVI. Dan septembra alj kimovca.

Sveta Justina, devica, in sveti Ciprian, mučenika.

Sv. Justina, hčer bogatih in malikovavskih starišev, je bila u Antiohii rojena in prav zala. Bog ji je bil dal na posebni način Jezusov nauk spoznati. Zraven nje očetovskega

doma je živel Preli, diakon, in je u svojem stanovanju učil keršanski nauk, ki ga je Justina iz okna svoje stanice lehko poslušala, kar je večkrat tudi storila. Šla je sama k diakonu, in ko je bila dovolj podučena, je prejela svet kerst. Nje neznabožni stariši se za to niso nič pečali. Justina spreobernjena je najpred svojo mater opominjevala in učila, skoz mater je bila potlej očeta h keršanstvu pripravila; mati ga je namreč u keršanstvu učila. Justinina želja je bila Bogu u keršanstvu popolnoma služiti, zlasti je čislala deviško čistost, in obljubo storila, vedno u devištvu ostati. U Antiohii je pa živel tudi mladenč Aglaid, malikovavski pravdosrednik. Ta se je bil u Justino zaljubil, in jo po svojem dobrem prijatlu snubil. Justina je koj odgovorila, da naj Aglaid nikolj več na to ne misli, ker je ona kristiana, on neznabog; pa tudi za to ne, ko si je že zdavnej drugega bolj blagega ženina izvolila. Mladenč se ni dal s lehkoma odpraviti, pošiljal ji je pismo za pismom, in skušal si jo tak nakloniti. Čista devica ni prejemala ne pisem ne darov, ampak je svoje prejšne besede ponovljala, da ne bode nikdar drugače govorila alj mislila. Aglaid ji še ne da pokoja. Ko ni smel u nje stanovanje, je na njo pazil, ko je šla u cerkev. Ko jo je od daleč u ozkih ulicah zagledal, je proti nji tekel, se ji hotel radovati, in jo poljubiti. Justina se je te prederznosti ustrašila, se njegovega nadležovanja branila, kakor je vedila in znala, in s takoj močjo, ki jo ima le serčna pobožnost, in ktero le Bog dodeli. Vendar u strahu, da bi s tim nič ne opravila, je glasno na pomoč klicala, oči proti nebu vzdignula in Mater božjo prosila: „O Devica! pridi devici na pomoč.“ Sosedi, ki so to upitje eno za drugim slišali, so pritekli, hudobneža odpodili in tako nedolžnost oteli. Kakor je Justina u cerkev prišla, je Boga in devico Marijo prav ponižno zahvalila za tako častito zmago. Pa nečisti mladenč se še ni hotel premaganega spoznati. Ves osleplen in terdovraten je po navdanju hudobnega duha pomoči iskal pri Ciprianu, coperniku, ki je bil rojen u Antiohii, in njegovi stariši imenitni in bogati. Imel je dobre dušne darove, kteri so mu bili u stanu pri ljudeh spoštovanje zadobiti. Njegovi stariši so bili malikovavci, torej so ga bili že otroka u malikovavstvo namenuli. Dali so ga izučiti, kako se malikom daruje, iz ozvezdij prerokuje, tako, da nihče teh vražjih skrivnost ni bolje vedil od njega. Ko je bil 30 let star, je šel na Babilonsko, da se je ondi najskrivnejših kaldejskih otajbin učil po zvezdah in živalih uganjevati, in se u sleparske copernije ves zaveroval. Ko je spet domu prišel, je svojo ne-

umno modrost skazoval, in se s njoj bahal. Ker je bila njegova vera vsa vražna, in je po njej se ravnal, je po svojem poželjenju pregrešno in hudobno živel. Bogaboječ kristian Euzebi, kter je še u otročji starosti s njim u šolo hodil, je hudobnega Cipriana velikokrat svaril, učil in opominjal, da naj te grešne vraže opusti, pa on ga ni poslušal, še le gerdo je zaničeval skrivnosti katolške vere, in se drugim nevernikom pridružil, da bi nedolžne kristiane neusmileno preganjal. Tako je bil Ciprian copernik, poln hudobij in vreden težkega obsojenja.

Mladenč Aglaid coperniku velik dar obljubi, ako s hudičevoj močjo devico Justino u možitev nagne. Copernik je vse obljubil, in je tudi vedle hudiča zarotil, in od njega terjal, da naj Justino tako dolgo nadleževa, da bo u možitvo dovolila. Bog je pripustil, da je peklenski duh čisto devico s najostudnišimi mislami noč in dan nadleževal. Ona je svoje pribižališe iskala u molitvi, se večkrat prekrižala, in sklenila vse skušnjave stanovitno premagati, Boga pomoči prosila, ponavljala svojo storjeno obljubo, svoj život strahovala in večkrat polna zaupanja Mario ogovarjala: „O Devica! pridi devici u pomoč.“ Tako hudobni duh celo nič ni mogel opraviti. Ciprian poln začudenja vpraša hudobnega duha, kaj je uzrok, da tako slabe stvari ne more premagati. Blezo od Boga prisiljen, je rekel: „Vedi, da pri tistih, kteri Jezusa resnično molijo, nimamo nobene oblasti.“ Na to je Ciprian prav pametno rekel: „Tako je Justinin Bog močneji, kot pa vi vsi vkupej. Tako sim prav neumno delal, da sim vam do zdaj služil. Ne, zanaprej ne bom nič več vam služil, ampak Justininmu Bogu.“

Ciprian bi bil zdaj rad iz hudičeve sužnosti rešen, pa s grehi preobložen je menil, da mu ni mogoče milosti dobiti, in je skorej obupal. Bog, ki je bil u njem dobro delo začel, je hotel to u njemu tudi speljati, torej ga je napotil k pobožnem duhovnu Timoteu. Toti mu je s resnicami sv. vere upanje delal, da mu je mogoče odpušanje dobiti, če se hoče spokoriti. Ciprian od Timotea potolažen je sklenul se neznabožtva odpovedati, in se za svoje pregrehe spokoriti. Ker jih je s svojim živlenjem do zdaj veliko pohujšal, je bilo zdaj pervo to, da je svoje pregrehe očitno spoznal, in zavergel svoje goljufne in hudobne umetnosti, s kteremi je druge motil. Potlej je sožgal vse svoje copernijske bukve, in je prav ojstro živel. Njegova žalost je bila tako velika, da se je včasi po tleh valjal, se na persa tolkel, se s pepelom po-

trosal, da si ni upal proti nebu pogledati, in da je glasno jokal. Vsega žalostnega Cipriana je prišel tolažit tudi Euzebi, kter ga je popred velikokrat brez vsega prida svaril. Ta mu je rekel: „Ciprian! verjemi mi, svojemu prijatlu, kteri te noče goljufati, ker te ljubi u Jezusu Kristusu: vidil sim dosti ostudnih grešnikov, kteri so odpušanje grehov dosegli, ker so šli k Jezusu s terdnoj veroj in s žalostnim sercom. Lehko, da so tvoji grehi veči, ko unih, vendar pa niso veči od božje milosti. Ne govorim ti, da bi ne jokal, temuč da bi upno jokal; upaj u Jezusa, in podaj se u oblast njegove milosti.“ Ti dobri prijatel je Cipriana storil serčniga, ga peljal pred ondotnega škofa Antima, in ga dal med novince u veri zapisati. Ciprian je rad hodil škofa poslušat, je veroval vse katolške resnice, obilno molil, in se ojstro pokoril. Še pred kerstom je svojo premoženje vbogim razdal, potlej ga je Antim kerstil, in Ciprian je Bogu veselo služil.

Sv. devica Justina, kadar je to veselo novico zvedla, je usmilenega Boga visoko hvalila, in sklenula mu še sveteje služiti; dala si je odrezati lase, lepoto posvetnih deklet, prodala je ves svoj kinč, in vse, kar je imela, in denarje je med vboge razdelila, in u velikem pokorjenji se čezdalje bolj posvečovala. Še za Aglaida je bilo skerbeti. Pa glejte, kako neskončno je Bog usmilen do največih grešnikov! Tudi Aglaid se je spoznal, in vse svoje premoženje med vboge kristiane razdelil in tud sam postal kristian. Za naprej je živel u ojstri pokori, in prav sveto. Oba, Ciprian in Aglaid sta se sv. Justini prav ponižno zahvalila, ker je bila ona s svojoj stanovitnostjo napravila, da sta se pokristianila, ker bi bila sicer nesrečna vekomaj, če bi bila ona u njiju hudobne želje dovolila. Sv. Ciprian je, kakor sv. Gregor Naciančan pravi, na poti pobožnosti u kratkem dalj prišel, kot tisti, ki so pred njim to pot nastopili, dasi je on ravno pozno začel po tem potu hoditi. Ker so vsi njegovi grehi u sv. kerstu bili odpušeni, in ker je u dobrih delih tak obilen bil, so ga primorali mašnikovo posvečenje prejeti. Takrat se je očitno vidilo, kakšen božji prijatel je bil. Zlo si je prizadeval grešnike, zlasti nevernike, spreobernuti. Na njegovo ognjeno opominjevanje se jih je veliko spreobernilo.

Eutolmi, deželski poglavar u Fenicii je slišal, kaj se je s slovečim Ciprianom zgodilo, in je vse to pisal cesarju Dioklecianu. Ravno tičas, leta 304 so bili po cesarjevem po-

velju kristiani strašno preganjani. Cesar je Eutolmiu ukazal, da naj Cipriana kakor vé in zna od keršanstva odpravi. Ti je torej Cipriana in Justino k sebi poklical, in ju nagovarjal keršanstvo popustiti. Pa oba sta mu resničnost keršanstva tako tehtno razkladala, da je ostermel. Da bi ga pa ne bil kdo sodil, da je kristianstvu preveč naklonjen, je ukazal oba neusmileno s pestmi po lici biti in bičati, potlej pa vtemničiti, pa vsakega posebej, da bi eden drugemu serčnosti ne dajala. Ko je pa vidil, da se ne dasta od keršanstva premakniti, ju je dal u kotel poln vrele smole in voska vreči. Pa vse te muke ju niso celo nič poškodovale, le serčneji sta bila ko popred, in na glas sta Boga hvalila. En copernik, ki je bil prejšne čase Ciprianov učenec, je očitno pravil, da vse to ni drugega kot copernija, in da je Ciprian pokazal tisto umetnost, ktero je pred počel. To spričati se je ponudil pokazati, kako bo tudi on u ognju nepokvarjen ostal. To ponudbo so sprejeli. Copernik je marskako smešno skakal, zagovarjal in rotil. Potlej se je vrelemu kotlu približal, pa koj se je unel in čisto zgorel. To je še bolj povzdignulo čudež, ki ga je Bog pri sv. mučenikih delal. Deželni poglavar ni nič več vedil kaj početi; poslal ju je k cesarju, ki je ravno tisti čas bival u Nikomedii. Ko je cesar pismo prebral, je ukazal blizo Nikomedie ju ob glavo djati. Tako sta leta 304 krono mučeništva dosegla. Šest dni sta njiju trupla na plane mležala, ker je bil trinog ukazal, ju divjim zverem prepustiti, da bi ju požerle; pa nobena zver se ni blizo upala. Torej so ju kristiani po noči vzeli, ju u čoln položili, in u Rim prepeljali, kder ju še zdaj časté.

Nauk in posnema.

1. O da bi se pač vsi, kteri željé u svojem stanu čisto živeti od sv. Justine učili, kako se jim je obnesti, ko jih satan alj hudobni ljudje u greh napeljujejo! Pisma alj mnoge darove od oseb drugega spola jemati, dolgo in prijazno zlasti na skrivnem se s njimi pogovarjati, večkrat jih obiskovati, alj na dom sprejemati, prederzne poljubke in norčije dopušati, alj se k tem celo smejati in več takega je gotova pot k največim pregreham. „Sv. ljubezen nima nič opraviti s pogostimi darovi, s prilizn̄enimi pismi, s pošiljanjem rut in s mnogoterimi sladkarijami; vse to diši po mesu, in je daleč proč od čiste ljubezni,“ pravi sv. Jeronim. In ravno ti očak tudi pravi: „Nespodobno prilizovanje, norčevanje,

smejanje in poljubki so nečistosti začetek in očitno znamenje bližne smerti.“ Komur se največe pregrehe zoper čistost studijo, naj se le prav skerbno varuje takega začetka, če ne, je na kraju. Ako kdo silo poskuša: ti stori kakor čista Justina. Strani beži, če moreš. Ni mogoče bežati, se pa serčno brani, zlasti s jezikom, vpij kolikor moreš, kliči Boga in ljudi na pomoč. Gotovo bodeš sleherniga hudobneža premagala, ki te hoče k pregrehi nadražiti. Ako te pekel s skušnjavami nadležva, stori tudi kakor sv. Justina. Ne bodi boječa, hudobni duh te ne more siliti, če tudi vse svoje peklenske tovarše na pomoč vzame. Molitva, prekrižanje, Boga in Mater božjo na pomoč klicati, post, večkrat se zareči zoper take skušnjave, to so tako močne orožja, da tistemu, ki jih rabi, ves pekel nič ne more; kdor se jih pa ne poslúži, naj sam sebi pripisuje, ako pade in se pogubi.

2. Ciprian in Aglaid sta se h keršanstvu spreobernula, in se posvetila, zato ko se jima je bila Justina serčno vbranila. Ciprian je zavergel vse svoje sleparske bukve. Oba sta se sv. Justini zahvalila zavolj nje serčnega ustavljanja, ktero jima je k sreči oči odperlo. Vsi trije se zdaj u nebesih večno veselé. Kako lepi nauki so ti za vsakega! Čudo božje milosti je, če se nečistnik spreoberne. To čudo je Bog Cipriana in Aglaida storil, in ga je še nečistnikom pripravljen storiti, kteri se hočejo resnično spreobernuti. K njih resničnem spreobernjenju in k pravem prizadevanju se poboljšati, pa tudi to spada, da nič ne ohranijo takega, kar k nečistosti napeljuje, kot postavim bukve praznih in zaljublenih kvant, nesramni kipi ali take namalane podobe, in druge take nesramne reči. Kar bukve tiče, slovenskih še ni kaj takih, ki bi bile u njih kake zaljublene tveze, take bukve so u drugih jezikih in prav u prijetni besedi pisane, kakor bi rože sadil. Ako ptuje jezike umeš, pusti take bukve, ki je u njih prijeten strup, pod rože skrito ternje s kačami, omotice, ki vse serce spačijo. Greh je in nobena čast take bukve brati, ki sicer lepo govoré, pa od reči, od kterih vlačugarji, klafači alj kake razujzdanke vedó govoríti, alj od kakih strahov in prikazen pripovedujejo, kar bi le kake kermižljave ženice verjele. Greh je tudi take bukve prodajati, posojevati, nasvetovati alj preskerbljevati. Nečistnik, ki hoče, da bi mu Bog milost spreobernenja dodelil, mora tudi hišo alj bližnjo priložnost k grehu zapustiti, in se je ogibati, pregrešno znanje raztergati i. t. d. Ko bi se bila sv. Justina pri zapeljevanju mehko pokazala, bi se ne bila ne Ciprian ne Aglaid spreobernula. Ko bi bila ona privolila in s njima vred u grehu umerla, bi bila zdaj s njima u pekli. Tu bi vsi trije eden drugega večno preklinjali. Ker se je pa tako serčno bojevala in ustavljala, je Cipriana in Aglaida pridobila, in ju seboj u nebesa peljala. Glej, koliko dobrega vtegne oseba storiti, ko se serčno ustavi, koliko pa nasproti hudega, če se mehko kaže, alj celo dovoli. Kdor te u greh draži, ti bo enkrat hvaležen, če se mu brez strahu serčno ustaviš. Če pa nasproti storiš, te bo večno preklinjal in izdajal. Bojuj se torej serčno zoper hudega

duha, zoper nezdušneže, če te napadajo. „Do smerti se bojuj za pravičnost,“ (za čistost), pravi sv. pismo.

Molitva.

Naj nas o Bog! vedno pri tebi podpira prošnja in priporočanje sv. mučenikov Cipriana in Justine, ker take bodeš, kadar za nas prosijo, gotovo uslišal, ki si jim u njih življenju s toliko močjo pomagal, da so tebi služili, in se večno izveličali. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Kozma in Damian, mučenika.

Sv. Kozma in Damian sta bila lastna brata iz imenitne, bogate in pobožne rodovine u Arabii. Njiji sv. mati Teodota ju je s velikoj skerbjo izredila, in ker sta bila dobre glave, sta se s vspehom tudi večih učenost zučila. Svoje šole sta u Sirii zdelala, kder sta si u lekarstvu in zdravilstvu veliko znanje pridobila. Ko sta bila lepega vedenja, so ju tudi neznabogi posebno spoštovali. Tega spoštovanja sta se pa najbolje poslužiti znala, tudi le zato sta se bila zdravilstva dobro izučila, da sta ložej hodila u hiše neznabogov, in jih ob tej priložnosti h keršanstvu spreobračala. U ozdravljenju sta bila tako srečna, da so bolniki od vseh strani vkup hiteli, in pri njima pomoči iskali. Nobene bolezni ni, da bi je ona ne bila u zaupanju na božjo pomoč ozdravila. Bila sta posebno goreča kristiana. Ko sta h kakem bolniku u hišo prišla, sta molila, polna zaupanja bolnika prekrižala in s enakim zaupanjem lek zapisala. Bolnik je alj koj zdrav vstal iz postelje, alj se pa čutil vidno boljega, in u kratkem zdravega. Malikovavci so pri teh čudežih stermeli, posebno pa zato, ko sveta moža za zdravlenje nista nobenega plačila jemala; imenovali so ju, da sta Anargira, to je brez denarja. Svetnika sta iskala drugih zakladov, to je duše malikovavcov za nebesa pridobiti. Ob priložnostih sta lepo učila ljudi u keršanstvu, razkrivala nespamet in zmote malikovavstva, in tako sta veliko neznabogov spreobernula, kteri so radi vero sprejemali, ker dela ljudi tak pobožne in častitlive. Zavolj gorečnosti do keršanstva so ju vsi hvalili in radi imeli. Tako sta živela ene leta u mestu Egei, u deželi Cilicii. Ob času

preganjanja kristianov, ki ga je bil cesar Dioklecian po celem rimskem cesarstvu napravil, nista mogla skrita ostati.

Lizia, deželni poglavar u Cilicii, je bil od cesarja povelje dobil, vse Kristusove častitelje neusmileno mučiti. Kakor hitro je Lizia u Egeio prišel, sta bila sv. Kozma in Damian ujeta. Malikovavski popje so ju tožili, da s copernijami vse bolezni ozdravljata, in s tem vsakega u keršanstvo privabita, in da bodeta vso deželo pokristianila, če se jima prostost pusti. Lizia ju je torej pred svoj sodni stol dal pripeljati, in ju vpraša: od kod da sta doma, in s kakim delom se pečata. Odgovorita, da sta iz Arabie, in da sta se kot najmlajša brata svoje rodovine lekarstva in zdravilstva prijela, brez da bi pri tem na kak časen dobiček gledala, in da pri tem, kar počneta ni celo nobene copernije. „Mi dva zdraviva," sta rekla, "bolezni bolj s močjo vere, kot pa s svojo učenostjo." Deželni oblastnik reče: „Molita naše bogove; če ne, bodeta neusmileno mučena in umorjena." Kozma in Damian serčno odgovorita: „Le Jezusa spoznava pravega Boga, in u njegovi veri ostaneva stanovitna." Po teh besedah sta bila na tezavni ploh natvezena, in pestili so ji s mnogoterimi mukami, da bi ju k odpadu primorali, pa s vsim niso nič opravili. Potlej ju je oblastnik ukazal terdo zvezati, in u morje vreči. Angel Gospodov jima je pa zvezi razrešil, in ju spet na suho speljal, ter rane, ki sta jih bila prej pri mučenju dobila, zazdravil. Ko je oblastnik to zvedil, ju je ukazal u razbeleno peč vreči, da bi bila živa zgorela. Notri so ju vergli, pa sta nepoškodovana ostala. Ravno tako se je bilo zgodilo, ko ju je bil trinog dal na križ privezati, potlej pa zapovedal najpred u njiju kamenje metati, in nazadnje s ojstrimi pšicami u njiju streljati. Svetnika sta nepoškodovana ostala, okolj stoječi malikovavci so bili pa od kamenja in pšic, ko je vse odskakovalo, hudo ranjeni. Silno veliko malikovavcev se je pri teh čudežih spreobernilo. Zavolj vsega tega se je bil deželni oblastnik hudo razgnjevil, in ju dal obezglaviti, kar se je zgodilo u letu 285. Ta dva svetnika sta povsod u veliki časti. Cerkva, kar je nekaj posebnega, ju med sv. mašoj častito imenuje; zraven se jima četerti četertek u postu u duhovnih molitvah alj u brevirju in pri sv. maši še posebno priporoča.

Nauk in posnema.

1. Sv. Kozma in Damian sta skerbela ne le telesne, ampak tudi dušne bolezni ozdravljati. Da bodeš torej telesno pa tudi dušno zdravje ohranil, se varuj požrešnosti, pijančevanja, jeze, razujzdanosti, in živi pametno po božjih zapovedih. Če na telesu zboliš, ne zaničuj pripomočkov, ktere je Bog ustvaril, in slušaj vrača. Podverzi se Bogu, ki te je s boleznijo milostlivo obiskal, da se tvoja duša ozdravi. Telo je bolezni in smerti podverženo zavolj izvirnega greha, in zraven si šibo bolezni zaslužil še s drugimi grehi. U bolezni spoznaš ložej svoj napuh, svojo ljubezen do sveta, svoje nečimurnosti, in lenobo za izveličanje. Kar te u bolezni na vesti peče, obžaluj in se tistega varuj. Da ti bo telesna bolezen k dušnem zdravju, bodi poterpežljiv, in premišljuj svoje grehe, Jezusove bolečine, neskončno večnost, in lehko boš poterpežljiv. Izroči se u božjo voljo; ne da bi si iz nepoterpežlivosti smerti prosil, pa tudi zdravja le želi, če je božja volja. U nevarni bolezni oskerbi dušo s sv. zakramenti in spomni se da je tudi zadni čas poravnati, kar si krivic alj škode storil. Telesne bolezni se zlo bojiš, še bolj se boj in varuj dušne. Dušne bolezni so pregrehe. Telesna bolezen te sili u grob, dušna pa u pekel. Varuj se greha; ako si pa vanj zašel, ga zbriši s resničnoj pokoroj. Koliko časa bi bil radovoljno bolan na telesu? Nič; koj bi hitel zdravje zadobiti. Zakaj si pa na duši rad dolgo bolan? Pregovor pravi od telesnih bolezen: „Dolga bolezen, gotova smert.“ Greh, če ga dolgo časa pustiš, da se ukorenini, ti bo večno smert nakopal. Če si kako bolezen na telesu nakopaš, dobro premišljuješ, s čem si bolezen napravil, alj kaj je vzrok in priložnost tvoje bolezni; ravno tako dobro premisli, kaj ti je dušno bolezen napravilo, da se bodeš vedil zanaprej tistega varovati. Kar je zdravnik telesu, to je spovednik duši. Ubogaj zvesto modrega spovednika, vse dušne rane mu odkrij kot zdravniku, in če ti tudi grenke zdravila veljeva rabiti, rabi jih. Tako se boš po nauku sv. Kozma in Damiana zdravil.

2. Sv. Kozma in Damian zdravnika sta bolnikom veliko ljubav skazovala, pa nista nič plačila od njih terjala; vse sta iz ljubezni do Boga storila. Zavolj Boga kaj delati alj terpeti je najbolji namen, kterega naj si človek prizadeva vselej imeti. Dober, sv. namen je, če kaj delam alj terpim, da bi peklu odšel. Še bolji namen je, če kaj delam alj terpim, da bi večno izveličanje dosegel. Ve se, da so se veliki svetniki pervega in drugega teh namenov poslužili. Naj boljši in naj blaži namen je pa ta, če to kar storim alj terpim, samo iz ljubezni do Boga storim alj terpim. Ti namen stori zjutrej, ko moliš, in ponovi ga večkrat črez den. Večkrat se u duhu k Bogu oberni ter reci: „Gospod iz ljubezni do Tebe! Tebi k časti!“ Zlasti to stori, če te kako delo težko stane; gotovo boš polehčanje najšel. Bolnik ne more veliko moliti, naj se torej navadi te besede večkrat ponavljati. Ne le vsako uro, ampak večkrat naj se na nebo alj na

podobo Križanega ozre, in s ustmi, alj vsaj u mislih, alj s obojim naj reče: „Gospod iz ljubezni do tebe terpim; vse naj bo iz ljubezni do tebe, o moj Bog!“ to mu bo k veliki tolažbi, u veliko zasluženje zaleglo u nebesah; sv. Krizostom zagotovi: „Nikar ne mislimo, da ne bodemo nobenega plačila imeli, če za plačilo ne delamo, ker ravno zato bo enkrat naše plačilo toliko veče u nebesih.“

Molitva.

Daj, te prosimo, vsegamočni Bog! da ker obhajamo god tvojih sv. mučenikov Kozma in Damiana, bodemo tudi po njiju prošnjah nesreč na duši in na telesu obvarovani, zlasti da na duši ne umerjemo, ampak da u tvoji milosti vekomaj živimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, kter s teboj in sv. Duhom vred enaki Bog živi in kraljuje od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXVIII. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Venceslav, Češki kralj.

Na Češkem je vojvod Borivoj keršanstvo razširil. Ob priložnostih, ko je kralj Svatopluk leta 874 u Velehradu na

Moravskem prebival, je bil vojvod Borivoj s svojimi spremljevavci tudi u Velehradu pri kralju keršen. To milost (srečo) je vojvod želel med svojo rodovino in po vsi svoji vojvodini razširiti; zato je, ko se je domu vernul na Česko s seboj uzel keršanska učenika Cirila in Metuda. Borivojeva sopruga Ljudmila, hčér melniškega grofa Slavibora in Lidoslave, se je spreobernila po lepem razgledu svojega moža, in po oznanjevanju dveh sv. učenikov in je s svojim očetom, s otroci (imela je sina Vratislava in dve hčeri) in s brati bila slovesno u Melniku od sv. Metuda keršena. Ljudmila je bila zanaprej posebno lep razgled in podpora keršanstva na Českem. Moža Borivoja je bila pregovorila, da je sinu Vratislavu vojvodino izročil. Ona dva Ljudmila in Borivoj sta šla pa u Tetin, kamor sta s seboj uzela duhovnega Paula. Vratislav se je bil oženul s hudobnoj Dragomiroj, pa čez nekoliko let je umerl in zapustil dva sina Venceslava in Boleslava. U zadnji volitvi je modro sporočil, da naj bo Venceslav njegov naslednik, in svoji pobožni materi Ljudmili je začasno vladarstvo izročil, ker je bila že popred s duhovnim Paulom prevzela svojega vnuka Venceslava lepo izrediti. Dragomira se je bila pa posili vladanja polastila, in je kristiane preganjala, duhovne spodila, keršanske gosposke odstavila, in malikovavske postavila, ktere so kristiane le preganjale. Tega neusmileniga počenjanja sta žalostno gledala pobožni Venceslav in njegova bogaboječa babica Ljudmila. Ta je silila svojega vnuka, da naj vlado sam prevzame, kar se je tudi lehko zgodilo, ker so se bili deželni stanovi in vso ljudstvo Dragomirnega trinožtva naveličali, in so koj na Venceslava stran stopili. Se vseh spertij ogniti je bil Venceslav svojemu mlajšemu bratu Dragomirnemu serčiku, kterega je bila u malikovavstvu podučila, in mu sovraštvo do kristianov navdihnula, odstopil en kraj Českega, to je Boleslavijo pozneje Bunclavo imenovano. Venceslav si je zdaj zlasti prizadeval materne napačnosti pri vladanju popraviti, in spet keršanstvo vpeljati.

Ko je oblastna Dragomira vidila, da so ji nje naklepi spodleteli, in da je od vsih zapušena, je šla iz Praga, se s Boleslavom združila, ker je ravno tako kristiane sovražil kakor ona. Venceslav je pa živel po naukih svoje stare matere, ostal nedolžen in si prizadeval čezdalje pobožniši biti. On je bil ponižen, trezen, čist, in do vsih dobrotljiv. S svojimi podložnimi je bolj po očetovsko, kot po knežje ravnal. Po več ur se je u pobožnih delih vadil, po noči je več časa

premolil, brez da bi bil pri tem vladarske opravila u nemar pušal. Včasi je po noči bos hodil po cirkvah tudi u najhujši zimi. Spremljevavec, kterega je seboj jemal, se je enkrat zavolj velikega mraza pritožil. Sv. Venceslav mu je rekel, da naj ravno po njegovih stopinjah stopa. Ko je služavnik to storil, ga ni nič več zeblo; stopinje sv. kralja so bile od velike ljubezni do sv. rešniga Telesa popolnoma gorke. Duhovne je zlo spoštoval. Posebno je častil preblaženo devico Mario. Kolikorkrat je šel k deržavnemu posvetovanju, alj s vojskoj u boj, si je dal vselej nje podobo prednašati. S pomočjo modrih činovnikov, ki jih je bil u svoj posvetovavni sbor vzel, je skerbel med podložnimi za mir, za pravico in za véro. Skerbel je ljubeznivo za vdove in sirote, in za vse nesrečnike; vbogim je donašal dreva, in obiskoval jetnike. Zlo težko mu je djalo, ki je moral kakega hudodelnika k smerti obsoditi. Zraven da je bil do duhovnih radodaren, jim je večkrat k maši stregel. Tega ni terpel, da bi jim bil kdo kaj žalega storil alj rekel. Pri sv. maši se je posebno lepo zaderžal, in je bil pri njej vsak dan s vso pobožnostjo. Celo sam je sejal pšenico za peko svetih hostij, in je vse oskerbel, kar je za nje peči treba. Ravno tako je vse storil pri tertah in pri vinu, ki je pri sv. maši potrebno. S enoj besedoj, Venceslav je vladal in živel kakor svetnik.

Ljudmila je bila vsih njegovih del deležna. Med tem časom je bila zvedila, da ji sinaha Dragomira po življenju strеže, in da bo naklepom te hudobnice težko oditi; pa namest tega se kaj vstrašiti, je Ljudmila še le bolj keršanstvo po deželi razširjala. Sv. Venceslava je poterjevala u vseh njegovih predvzetjih in namenih, ter se s dobrimi deli za smert pripravljala, ker je vedila, da se je ne more ogniti. Res sta potlej kmalo prišla dva tajna vbijavca Tuva in Kuva od Dragomire poslana, in sta Ljudmilo u nje domači kapeli s nje naličjem zadavila. To se je zgodilo u letu 927. Venceslav je bil silno žalosten, ker je bil ob babico prišel, in ker je bila njegova mati tako pregreho storila, vendar je svojo žalost le Bogu potožil. Ni se maševal, kakor so mu nekteri svetovali. Bogu je vse prepustil in ponižno njegovo previdnost, ter skrivne sodbe molil, prosil materi odpušanja, in sklenul iz ljubezni do Boga vsako preganjanje preterpeti, kterega bi vtegnili zoper njega še napraviti. Njega pa ni sovražila le mati, tudi drugi so se kot njegovi sovražniki oglasili, ter ga zavolj njegove mladosti in pobožnosti zasmehovali. Najhujši med temi je bil Radislav kurimski vojvoda, kteri je s vojs-

koj njegovo deželo napadil in mislil, da bo kneza sovraženega od matere, od brata, od marskterih baronov, in od drugih boljarjev, ki so u njegovem vojvodstvu, narložej deržave obropal. Venceslav je želel miru s vsemi, torej je odpravil poslance do njega zvediti, kaj je uzrok sovražnosti, da bi mu po tem vedil spodobne pogodbe miru ponuditi. Radislav je to vse za bojazljivost spoznal in poslancom kljubestno odgovoril, da je edina pogodba mir ohraniti ta, če mu Venceslav vse Česko odstopi. Venceslav se vidi k brambi primoranega, torej vzdigne na noge vojsko, da gre s njoj proti sovražniku, kteri njegove dežele pustoši. Ko se imate vojski udariti, se želi Venceslav s Radislavom pomeniti in mu pravi: „Če ima mir le s bojem ohranjén biti, tako bi ne bilo pametno toliko kervi prelijati, temuč če imata sama uzrok in začetnika vojske biti, tako gre, da jo sama u dvoboju končata.“ Misliti si je, da je Venceslav po vikšem navdihnenju to ponudbo storil; Radislav jo je poterdil; na svojo moč se je zanašal, in se zmage že gotovega mislil. Oba se snideta na borišu. Venceslav ima lahek oklep in kratek meč. Radislav pa ima dolgo sulico u roki, in ob strani dolg meč, in je poln zaupanja na svojo moč; Venceslav pa vso svojo zaupanje na Boga stavi, in stori sv. križ, ko ga hoče Radislav s sulico prebosti. U tem času je Radislav zagledal dva angela in zaslišal glas: „Stoj!“ Taka groza ga je obšla, da mu je orožje iz rok na tla padlo. Koj je tekel, se pred Venceslava na tla vergel, ga odpušanja prosil, in se popolnoma njegovi volji podvergel. Obe vojski ste stermeli, in skorej svojim očem niste verjeli, ker ste na eni strani vidili prevzetnega kneza pri nogah svojega nasprotnika, ki je slab, od druge strani pa razžaljenega kneza, ki je razžaljivca serčno objemal in mu storjene krivice odpušal.

Venceslav je ponižno Boga zahvalil za prejeto varstvo, in ko se je bil s Radislavom pomiril, je še bolj goreče Bogu služil; in si vse prizadjal, da je med podložnimi pravica in véra gospodarila. Kmalo potlej je bil deržavni sbor u Vorms razpisan, kamor je moral tudi Venceslav iti. Tu se je primerilo enega dne, da je bil cesar s drugimi sborniki u sboru, samo Venceslava še ni bilo, ker je bil ravno med tem časom pri sv. maši. Sbrani so si mislili, da je nalaš, alj pa iz ošabnosti izostal, in sklenuli so, da naj ga nihče izmed njih, ko pride, ne počasti. Ko je sv. vojvod u sbornico stopil, je cesar Oton vidil dva angela, ki sta ga spremljevala in ga s

zlatim vencom počastila. Od začetka je cesar pri tem pogledu ostermel, pa kmalo se je zavedil, vstal iz prestola, šel svetniku naproti, in ga na odločeno mesto peljal. Vsem pričujočim se je to močno čudno zdelo. Ko jim je pa cesar povedal, kaj je vidil, se tudi oni niso mogli nič več zderžati, da bi ne bili ponižno Venceslava počastili. Cesar mu je tičas sam od sebe podelil kraljev naslov in kraljevo oblast, mu odpustil davk, ki ga je bilo k cesarski kroni odrajtovati od časov Karola velikega, tudi mu je bil u dar dal eno roko sv. Vida, ki je bila nekoliko pred iz Francozkega na Saksonsko prenešena, in svetinjo sv. Sigizmunda burgundskega kralja. Sv. Venceslav je te svetinje vse s velikim spoštovanjem sprejel in na Češko prinesel. Jih spodobno shraniti je okoli leta 930 izzidal stolno cirkev sv. Vida na Hradšinu. Tičas je dal tudi truplo svoje babice sv. Ljudmile iz Tetina u Prag u cirkev sv. Jurja na Hradšinu prenesti. Ob tej priložnosti je bilo to sv. truplo nestrohnjeno najdeno, desiravno je že tri leta u zemlji ležalo. Kraljevega naslova se Venceslav ni poslužil, akoravno so mu ga cesar in drugi nemški knezi u pismih dajali. U svojem kraljestvu je odpravljal razvade, odstavljal podkupljive alj krivične sodnike, kaznoval vlasteline alj barone, ki so bili do kmeta nevsmileni, in jih zavračeval na njih dolžnosti, njih samoobłastnost pa s ojstrimi postavami vstavljal. Modro in pravično vladanje, ktero bi mu bilo imelo spoštovanje vsih pridobiti, mu je namesti tega napravilo sovražnike, in je tiste zoper njega nadražilo, ki niso pravice ljubili, in so le po svojih pregrešnih strastih želeli živeti. Ti so začeli zaničljivo besedovati od njegovih pobožnih del, od pogoste molitve, od pridnega obiskovanja božje službe, od njegove keršanske ljubezni, od njegovega prostovoljnega poniževanja, od njegovega ponočnega čuvanja, in od drugih njegovih zatajevanj; vse to so zmanjševali, kakor bi se pobožnost s serčnostjo ne vzela, in se ne podala visokemu stanu vladajočega kneza. Potlej so zvezo napravili s njegovo materjo Dragomiro in s Boleslavom, ker te dva po nobeni ceni nista mogla prenesti njegove pobožnosti in prejetih milost, s kterimi ga je bil Bog obdaroval. Ti sovražniki so sklenuli ga iz sveta spraviti, naj že bo kakorkoli in kadarkoli mogoče. To so bili sklenuli iz sovraštva do vére in iz častilakomnosti ter iz dobičkarije. Dočakati niso mogli, da bi bili njegovo deržavo u last dobili, desiravno so vedili, da jim kaže jo enkrat dobiti, ker je bil Venceslav sklenul neoženjen ostati. Med tem ko so se posvetovali, ka-

ko bi ga ob življenje pripravili, so slišali, da je od papeža nektere benediktine prosil, ker je hotel sam benediktin biti, in svoje dni s njimi u samostani preživeti; torej svojega ostudnega sklepa niso spolnili; vidili so namreč odperto pot po pravici dobiti, kar bi sicer brez sramote in nevarnosti ne bili mogli doseči.

Ko se je pa to le dalj časa vleklo, so začeli svoje hudobne naklepe na novo kovati. Boleslavu, kteri dozdaj ni imel nobenega možkega dediča, je bil sin rojen. To se je Boleslavu in Dragomiri lepa priložnost zdela Venceslava u Bunclavo spraviti. Silno sta ga torej prosila, naj vkaže čest, da bo ob tem veselem godu pričujoč, ker jim ta priložnost u rodovini najvišo oblast na Češkem zagotovi. Desiravno se svetnik že dolgo časa ni pečal ne s materjo ne s bratom, ker sta bila oba hudobna, je vendar menil, da bi se s lepem tega obiskovanja ne mogel anati. On opravi torej spoved in sv. obhajilo in gre u Boleslavov grad. To je bilo 27. kimovca u letu 936. Mati in brat sta mu ob prihodu posebno prijaznost kazala, in veliko veselje na znanje dajala njiji hudoben namen bolje skriti. Ko je svetnik prihodnjo jutro k rani maši šel, se je to Dragomiri najpripravniša doba zdela ga umoriti. Poklicala je torej Boleslava na stran, in ga k vbojstvu nagovorila. Boleslav je slušal svet hudobne matere, in šel za Venceslavom, da ga pri cerkvenih vratih dojde, in s mečem po glavi vdari. Venceslav se mu u bran postavi, in Boleslava na tla verže. Na Boleslavovo vpitje pridejo njegovi služavniki, ter planejo na ranjenega kralja, kteri je še do cerkvenih vrat pribežal. Tu ga je Gneusa prebodil, da je kralj na tla padel. Ta moritva se je zgodila 28. kimovca leta 936. Zaslužena kazen ni dolgo izostala. Dragomira se je s konji in vozom živa u zemljo pogreznula u tistem delu pražskega mesta, ki se mu Hradšin pravi. Boleslavovi pomagavci pri moritvi so nekteri ob pamet prišli, nekteri so se sami umorili. Boleslava sicer dalj časa ni kazen zadela, vendar mu pa tudi ni izostala. Cesar Oton ga je zavolj te moritve kaznoval s vojskoj in ponižal. Boleslav je dal zdaj truplo svojega rajnega brata u Prag prinesti, in ga zraven rake sv. Vida shraniti. Okoli leta 1347 je Karl IV. dal u Pražski veliki cerkvi kapelo napraviti, in to sv. truplo okoli leta 1358 vanjo prenesti. Ta kapela ima po tem svetniku ime. Svetnikova koljčuga alj oklepna srajca in njegov meč, kterega se Češki kralji ob kronanju u Pragu poslužijo, se u tej kapeli hrani. Tudi je na vratih te kapele

velik meden klep, za kterega se je bil, kakor pravijo, svetnik pri zgrudenju prijel, in kterega še dandanašni ljudstvo posebno časti. Truplo sv. kralja, patrona Češke dežele je Gospod Bog na zemlji s velikmi in mnogimi čudeži poveličal, dušo pa u večni časti olepšal.

Nauk in posnema.

I. Izmed velikega števila čednost, ki so sv. Venceslava lepšale, si vzemi k sercu zlasti njegovo posebno pobožnost do daru sv. maše, in njegovo spoštovanje do duhovnih. Kar tiče sv. mašo, res ni mogoče, da bi vsak sv. Venceslava posnemal, ter pšenico in vino za presveti dar pripravljal. Da je pa tak vojvoda in pozneje kralj k sv. maši hodil, in bil pri nji s vsoj pobožnostjo, dasiravno je imel sicer veliko in veliko opravil, se mu nimamo le čuditi, ampak ga tudi posnemati. Tako velik gospod je pri svojih kraljevih opravilih dovolj časa imel k sv. maši hoditi! Kaj pa ti k tem porečeš? Ti imaš veliko manj opravil, pa vendar praviš, da ne vtegneš. Ako bi bilo tvojo spoštovanje do tega daru tako veliko, kakor je bilo sv. Venceslava, bi gotovo ne govoril tako. Premisli kaj te sv. véra od sv. maše uči, in boš gotovo veliko spoštovanje do nje imel, in ne boš lehko kak dan brez sv. maše ostal. Ne boj se, da bi za to pri časnem kaj škode terpel, alj pri opravilih kaj zamudil. Čas, ki ga tako Bogu daruješ, nič škode ne prinese, ampak je še celu h koristu in blagoslovu, kar časno tiče. Stori torej naprevzetje, vsak dan kolikor največ mogoče k sv. maši iti, pa ob enem stori tudi naprevzetje, to tako s spoštovanjem delati, hakor je sv. kralj delal. Opusti celo vse nepotrebno govorjenje, vso radovednost oči, vse nespodobno ponašanje, in kar bi božjim očem ne bilo useč. Tak se ustopi in obnašaj kakor se spodobi za te, ki si berač pred Gospodom nebes in zemlje, vbogi grešnik pred svojim sodnikom, reven červ zemlje pred svojim Bogom. Cirkva je za res hiša božja in vrate nebeške.

2. Tudi spoštovanje, ki ga je sv. kralj do duhovnih imel, pridno posnemaj. Duhovni so božji namestniki na zemlji, božji poslanci, ki nam voljo božjo oznanujejo. Pri njih moramo po Kristusovi naredbi odpušanje grehov iskati. Ali ni to dovolj vzroka, jim vso čast skazovati? Kdor kakemu kraljevemu poslancu spodobno čast odreče, jo odreče samemu kralju, in krivico, ki jo kdo poslancu stori, vzame kralj kakor sebi storjeno. Ali ne verjameš, da je enako s častjo in nečestjo, ki jo kdo dnhovnim stori? Vselej duhovnim spodobno čast skaži. Nikar ne bodi kakor so tisti hudobneži, ki gerdo in zaničljivo govoré od duhovnih in od njih djanj, njih slabosti povsod raznašajo, alj jim še celo lažnjivo kaj pritikajo. Če bi se tudi semtertje kak

duhoven kaj pregrešil, ti vendar nimaš uzroka njega kot božjega poslanca zaničevati. Tudi marsikteri poslanci posvetnih kraljev imajo svoje slabosti, zato jih pa ni pripušeno zmerjati, ker so kraljevi poslanci. Duhovni so pa božji poslanci; zavolj te njih službe si jim posebno čast dolžen. Če bi tisti, ki imajo navado veliko nespodobnega od duhovnih govoriti, na svoje še veliko veče pregrehe se ozerli, bi gotovo najdli, da nimajo kaj uzroka ob poslance božje svojega gerdega jezika brusiti. „Oni tako počno," pravi sv. Gregor, „kakor tisti hinavci, ki imajo u svojih očeh veliko bruno, pa ga ne vidijo, u ptujih očeh pa pezderje premišljujejo." Pa pomniti je, kar sv. očak dalej pravi: „Ako je u postavah po pravici zapovedano, da mora tisti ojstro kaznovan biti, ki se skoz to, ko kakega kraljevega poslanca razžali, razžalenja kraljeve visokosti deležnega stori; kaj se bo tistim zgodilo, kteri božjo veličastvo u duhovnih zaničujejo?"

Molitva.

O Bog, ki si sv. Venceslava skoz mučeniško smert iz časnega življenja u nebeško čast pripeljal, obvaruj nas po njegovih prošnjah od vsih zopernost, in dodeli nam, da bodemo s njim vred enkrat večno veselje vživali. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Mihael, arhangel.

Bog je po svoji vsemogočnosti vstvaril ob začetku sveta, predenj je človek bil, neizrečeno veliko duhov. Ti so bili vsi vstvarjeni u milosti božji, da bi vekomaj Boga hvalili in molili. Med njimi sta bila Mihael in Lucifer s sosebnoj milostjoj obdarovana. Lucifer, to je „Svetloba Božja" je iz nehvaležnosti le sebe poviševal, in Boga ni hotel hvaliti, rekoč: saj sim jaz Bogu enak. Njegov napuh je bil drugim duhovam useč; tretji del jih je s Luciferjem prevzetno in nepokorno mislilo. Mihael, kar se pravi: „Kdo je Bogu enak?" se je Luciferu in njegovim tovaršem serčno ustavil; vsi dobri duhovi so kakor on mislili, in vsegamogočnega Boga, začetnika vsega dobrega hvalili. Razloček med dobrimi in hudobnimi duhovi je bil ta, da so dobri duhovi Boga hvalili, in sebe poniževali, hudobni duhovi so pa sebe, ne Boga hvalili. Zato je bilo tudi vojskovanje med njimi. Lucifer in njegovi tovarši so bili premagani in iz nebes u pekel verženi. Sv.

Joanez popiše tako njih čudno vojsko: „Vstal je velik boj u nebesih: Mihael in njegovi angeli so se s drakonom bojevali, in drakon se je vojskoval in njegovi angeli, in niso premagali, in njih mesto se tudi ni več najšlo u nebesih. Doli je bil pahnjen tisti velik drakon in stara kača, ktera se imenuje hudič in satan, in njegovi angeli so bili s njim verženi.“ Bog ni bil sv. angelov potreben, on, ki je vsegamogočen, bi bil lehko s svojo vsegamogočno voljo na enkrat vse hudobne angele u pekel vergel. Pa dobri angeli so u njegovi moči premagali, ker je Bog hotel po njih nezveste angele premagati, da so dobri angeli svojo zvestobo in gorečnost do njega skazali, in da bi tudi nas učili za čast božjo skerbeti. Sv. Mihael in njegovi tovarši so s letoj svojoj zvestoboj in stanovitnostjo Bogu dopadli, bili u nebesa vzeti, in u milosti vterjeni. Sv. Mihael je bil najserčnejši zoper prevzetne angele, in zato je bil izmed vsih pervi u nebeškem kraljestvu. On je tudi od Boga postavlen pervi pomočnik vsih izvoljenih duš zoper zalezovanje hudobnih angelov. On je bil mogočen varh Izraelskega ljudstva do prihoda Kristusovega; hudiču se je ustavil, in ga premagal,

kadar je ti hudobni duh hotel Izraelcom Mozesovo truplo razodeti, da bi ga bili molili, in tako vražo počeli. Izraelcom je pomagal iz Babilonske sužnosti, kakor prerok Daniel pričuje. Kadar je Judovsko ljudstvo zavolj svoje terdobe od Boga zapušeno bilo, je bil sv. Mihael pomočnik katolške cerkve, in ji je zvesto pomagal u silnem vojskovanju zoper nejevernike, ktere je hudič u cerkev božjo šuntal. On bo stanoviten pomagavec cerkve do konca sveta, in ji bo sosebno u poslednih časih pomagal, da izvoljeni ne bodo zapeljani. Katolška cerkva je vselej svojega mogočnega pomočnika arhangela sv. Mihaela častila, in ga še časti. Njemu k časti je postavila dva godova enega 8. velikotravna u spomin, ko se je bil na Neapolitanskem u deželi Pulii na gori Gargan prikazal, in pa današnega.

Kar god sv. Mihaela tiče, je bil že u petem stoletju praznovan; njemu k časti je bilo u jutrovih, kakor tudi u večernih deželah veliko cerkev postavlenih. Sv. Laurenc Justinian pravi: „Katolška cerkva se ne trudi zastonj arhangela Mihaela posebno častiti, ker ona vé, da ga je Bog za pravega zavetnika, občega in vednega besednika, in kot poglavarja angelov za sprejemnika vsih izvoljenih duš odločil.“

Današni god je imenovan cerkveno žegnanje sv. arhangela Mihaela. U Pulii namreč je gora, ki je bila prešnje čase Gargan imenovana, dandanašni se ji pa angelska Gora pravi. Blizo te gore so pastirji čredo pasli. En vol se je od črede odločil, in po germovju na goro šel, in iz germovja gre u eno jamo. Ko so ga pastirji pogrešili, so ga skerbno iskali in najšli verh hriba u prostorni jami. Bali so se ga, in eden izmed njih je pušico vanj spustil, da bi ga vsaj mertvega dobil; pušica se je pa u človeka zavernula. Velik strah je vse obšel, in nihče si ni prederznul blizo tiste jame biti. Ti čudež se je razglasil, veliko jih je k škofu šlo, ki je bil u bližnjem mestu Siponti, in so ga vprašali, kaj bi to bilo. Škof je napovedal tri dni molitve in poste, da bi se od Boga zvedilo kaj to pomeni. Po tretjem dnevu se je škofu sv. Mihael prikazal, in mu rekel: „Tisti kraj je od Boga odločen, njemu, meni in drugim angelom u čast.“ Škof je šel od veliko ljudi in od duhovšine u sprevodu spremlen na tisti kraj, ogledal jamo, in jo cerkvi podobno najšel. Pri vhodu je bila odverznina, skozi ktero je bila vsa jama razsvetlena. Samo altarja še ni bilo, da bi se bilo na njem maševalo; pa škof ga je dal koj napraviti, ja-

mo očediti in jo je posvetil s velikoj slovesnostjo k časti sv. Mihaela in drugih angelov. Glas od te prigodbe se je u kratkem povsod razširil, da je veliko romarjev začelo semkaj na božjo pot hoditi. Bog je s mnogimi čudeži, ki jih je tukaj delal, očitno pokazal, da mu je prav ljubo, če kdo sv. Mihaela in druge angele časti, in na pomoč kliče.

Namen sv. katolške cerkve je danes zraven sv. Mihaela tudi sv. Gabriela in sv. Rafaela, ter vse nebeške duhove častiti. Gabriel je hebrejsko ime in hoče po naše reči „Moč božja.“ Ti sv. angel je bil od Boga poslan preroku Danielu Mesijev prihod oznanit. In ko je bil čas prišel, je po božjem povelju Cahariu napovedal rojstvo Joaneza Kerstnika predteča Kristusovega, potlej devici Marii neizrečeno skrivnost včlovečenja Sinu božjega. Rafael, kterega ime pomeni „Zdravilo božje,“ ker je bil k Tobiu poslan njegovega sina po potu spremljevat, mu u nevarnostih pomagat, Tobia slepote ozdravit, in Saro od hudičevih nadležnost rešit. Zunaj sv. Mihaela, sv. Gabriela in sv. Rafaela sicer imena nobenega angela ne vémo, le to nas uči sv. cirkva in sveto pismo, da je devet korov angelov, ki so namreč: Serafimi, Kerubimi, Prestoli alj Prestolniki, Gospostva, Knežestva alj Poglavarstva, Oblasti, Moči, Arhangeli in Angeli. Iz sv. pisma tudi vemo, da jih je silno veliko. Prerok Daniel je vidil u nebeški prikazni deset tisučkrat sto tisuč angelov, ki so pred sedežem vsegamogočnega Boga stali. Vsi ljubijo Boga, ga hvalijo in poveličujejo; božji služavniki so, spolnjevavci njegovih povelj, njegove volje pri ljudeh in pri vidnih stvareh. Tudi vemo, da angeli nas ljubijo, in našega izveličanja želé, da našo gorečo molitev kot dišeče kadilo pred sedež božjega veličastva prinašajo, da nam zadoblujejo dušne in telesne dobrote, kterih potrebujemo, in da hudiča u njegovi oblastnosti ustavljajo, da nam ne škoduje. Take dobrotlive usluge nam zlasti tisti angeli skazujejo, ktere je Bog odločil, da nas branijo in varujejo, in kterim se zato angeli varhi pravi.

Nauk in posnema.

1. Sv. Mihaela malajo, da ima u roki škit, na kterem je po latinski zapisano: Quis ut Deus? „Kdo je Bogu enak?“ Ime Mihael se u hebrejskem tudi nič drugega ne pravi kot „Kdo je Bogu enak?“ Sv. Mihael se je tako reči tega orožja poslužil zoper prevzetnega Luciferja, ker je hotel

Gospod Bogu enak biti. „Kdo je Bogu enak?“ s tem je premagal in u pekel pahnul Luciferja in njegovo druhal. Ravno tega orožja in tega škita se moramo tudi mi pri vsih satanovih skušnjavah poslužiti. „Kdo je Bogu enak?“ Kdo je tako mogočen, tako moder, tako lep, tako ljubeznjiv kakor Bog? Kdo me zamore tako poplačati kakor Bog? Kdo me zamore pa tudi nasproti kaznovati kakor Bog? Kdo mi zamore toliko hasniti alj škodovati kakor Bog? Kogar se je tako bati kot Boga? Komu imam toliko uzroka služiti, kakor Bogu? Za čiga milost se imam toliko potruditi, kot za božjo? In čiga zamere se imam bolj bati, kot božje? i. t. d. Kdor se tih in drugih takih izveličanskih misel, kot pravega orožja zoper peklenskega duha posluži, se bojuje po razgledu sv. Mihaela in bo vselej satana srečno premagal. Se navadi pa zdaj tako bojevati, ima tudi dovolj uzroka upati, da se bo ravno tako u zadnjem boju zoper satana bojeval, in ga zmagal, kakor ga u življenju zmaguje, ker bo za gotovo sv. arhangel tistemu u zadnjem boju posebno pomagal, kteri ga u življenju tako goreče posnema. — Sv. Mihael je bil Bogu zvest ostal, desiravno je veliko tisuč drugih angelov Bogu nezvestih postalo. On se ni po njih razgledu ravnal. Tudi ti se po hudobnih razgledih drugih ne ravnaj, ampak to stori, kar Bog od tebe terja. Bogu zvest ostani, če mu je tisuč drugih nezvestih. Sv. Mihael se je poganjal za šast božjo, in jo je varoval, ter se tistim ustavil, ki niso hotli Bogu pokorni biti. Tudi ti zamoreš to večkrat storiti. Morebiti govoré vpričo tebe večkrat hudobno zoper sv. véro, zoper cerkvene obrede in zapovedi, alj nečisto, zoper bližnjega čast i. t. d. Ti vidiš druge, da nepremišljeno božje in cerkvene zapovedi prelomljujejo, ti vidiš, da Boga žalijo. Potegni se za čast božjo, in ustavljaj jih kolikor moreš. Ako ne moreš vsega ustaviti, pokaži vsaj s molčanjem in resnobnim obrazom, da ti žalenje božje ni ušeč. Sv. Mihael se je serčno bojeval zoper Luciferja in njegovo druhal; zato je pa tudi od Boga povišan črez druge nebeške duhove. Ravno ti Lucifer s svojoj druhaljo iše tebe od Boga odvernuti, in Bogu nezvestega napraviti. Serčno se zoper njega vojskuj, tako boš tudi enkrat povišan.

2. Sv. Mihael je bil zavolj svoje zvestobe in gorečnosti za čast božjo povikšan. Kakšina je pa Luciferja in njegovo druhal zadela? U pekel je bil pahnjen, kterega je bil tičas Bog za puntarje in za vse stvaril, kteri bi jih u nepokoršini posnemali. Glej to je konec in plačilo tistih, ki so Bogu nepokorni, in ga žalijo. Lucifer in neizrečeno število nebeških duhov so bili u pekel pahnjeni zavoljo greha, in pa zavoljo enega samega, zavolj pervega greha. Izmed toliko imenitnih duhov ni Bog nobenimu zanesel, tudi jim ni enega trenutka za pokoro dovolil, ampak precej je vse u pekel pahnul. En sam greh je s večnim peklom kaznovan, in pa en greh, ki se je le u mislih zgodil. Ali ti torej gre u glavo, da mora hudobija enega samega greha neskončna biti? Ali se smeš tolažiti, da Bog misli ne porajta, alj da se s njimi ne more velik greh storiti? Ali boš še tistim verjel, ki ti bledé, da Bog ne po-

rajta toliko na greh, in ga berš odpusti? Resnično eno moraš reči alj da je Bog krivičen, alj pa da je hudobija greha neskončno velika. Pervega gotovo ne smeš reči, to bi bilo grozovitno preklinjevanje božje. Torej ti je drugo reči: Pravični Bog kaznuje en sam greh s peklom, on pa ne kaznuje ojstreje kot po zasluženju; torej en sam smerten greh zasluži s peklom celo večnost kaznovan biti, hudobija smertnega greha mora torej neskončno velika biti. Kaj moreš zoper to reči? Gotovo, če ti Luciferjev razgled in pravična kazen, ki je njega in njegovo druhal zadela, oči ne odpre k spoznanju greha, če te to ne pripravi greha se iz vse moči varovati, si zgubljen. Ko Bog tako imenitnim duhovom ni zanesel, kako si hočeš ti misliti, da bo tebi zanesel? Danes naj te začne greha resnično strah biti, in bolj se ga boj, kot vsih nadlog sveta, bolj kot samega pekla; saj je zares veči hudo, kot sam pekel. „Veliko jih pekel za največe zlo sodi, jaz pa sodim: da je greh veliko veče zlo ko pekel;“ pravi sv. Krizostom.

Molitva.

O Bog! ki službe angelom in ljudem na prečudno vižo deliš, dodeli milostlivo, da nas u našem pozemeljskem živlenju ravno tisti varujejo, kteri tebi neprenehoma u nebesih strežejo, in okoli tvojega prestola tebe na milost čakajo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan septembra alj kimovca.

Sveti Jeronim, cerkveni učenik.

Sv. Jeronim (Hieronim alj Remuž) je bil rojen u letu 340 od pobožnih katolških starišev u Stridovi na dalmatinski meji u današni Horvatii. Njegov oče Euzebi ga je mladenča poslal u Rim, da bi se pri imenitnih učenikih marsikaj koristnega izučil, ker je imel dobro glavo. Pri slovečem Donatu se je torej učil slovnice in slovesnih naukov, pri drugih učenikih pozneje modroslovja. Ker mu je bilo bolj mar svojo glavo napolniti s učenostmi, kot pa serce s keršanskoj krepostjo, se je ob času priprave za sv. kerst dal svoji mladi kervi u napake zapeljati, u ktere neprevidni in neskušeni mladenči celo lehko zajdejo, ako nimajo modrega in pobožnega voditelja.

Bog ga je hotel svoji cerkvi luč napraviti, torej ni pustil, da bi bil u napakah živel. Jeronim se je iz celega serca spreobernul, in sklenul se popolnoma u božje opravila izročiti. U Rimu je sprejel sv. kerst, tu je tudi večkrat samotno živel,

in keršanske dela doprinašal. Ob praznikih je obiskoval svete žalje, kterim se katakombe dé; tukaj je k časti mučenikov molil in se spodbadal po njih razgledih živeti. Se še več izučiti, in posebno redke razglede pobožnosti viditi, je s nekim Bonozam svojim domorodcam in součencam popotoval iz Rima u Galio, kder se je s posebno učenimi in pobožnimi soznanul in sprijaznul. Na tem popotvanju je še pobožniši postal, in še veči želje dobil Bogu služiti.

Da bi bil po svojih željah čezdalje popolnamši, se je vernul u svoj rojstni kraj. Pa tu ni bil dolgo, ker je k svoji žalosti vidil, da veči del njegovih deželanov na nič drugega ne misli, kot kako bi si premoženja nabirali, in bolj zložno živeli. Šel je torej u Oglej bivat, kder je bil ravno sv. Valerian škof. Tu se je pečal s tim sv. škofom in s nekterimi tistih duhovnov, ki so u eni hiši zraven Ogleja pod vodstvom in nadzorništvom sv. Valeriana sveto živeli u molitvah in u pretuhtovanju sv. pisma. Posebni njegovi prijatli tukaj so bili sv. Hromac, ki je bil za sv. Valerianom Oglejski škof, sv. Heliodor, Altinski škof, sv. Niceta, kter je bil pozneje škof in apostol u Dacii, in sloveči Rufin, ki je bil potlej njegov največi nasprotnik. Pri tih pobožnih in učenih duhovnih bi bil sv. Jeronim še dalj časa živel, ko bi ga ne bilo zadelo preganjanje, od kterega se ne vé, od koga, in zakaj je bilo prišlo. Svetnik je zapustil Oglej, svojo domovino, očetov dom, sorodnike, prijatle, in je potegnul u dalne dežele tam spokorno živet.

U enem pri Ogleji najbližnih pristanov je odrinul in po prestanem nevarnem vihanju se pripeljal u Tracio, to deželo in še druge po suhem prehodil, in okolj leta 373 prišel u Antiohio, kder ga je veselo sprejel neki Evagri, s kterim je bil že u Rimu znan. Tukaj je nekaj časa u sladkem pokoju živel s Heliodorom, Inocencom, in nekim Hilom, kteri so bili s njim u jutrove dežele prišli. Pa kmalo je bil ob svoje popotne tovarše prišel. Inocenc in Hila sta bila od težavnega popotvanja zbolela in umerla. Heliodor se je bil pa po svojih domačih opravilih u Oglej vernul. Sv. Jeronim je še nekaj časa u Antiohii bival, in si vse prizadeval, da se je bolj sv. pisma naučil.

Čez nekoliko časa je šel svetnik u pušavo Kalkido u Sirii, kder je nekaj menihov ojstro u pokori živelo. Tu se je tudi on ojstro pokoril; u eno vrečo iz herbudine je bil oblečen, postelja so mu bile tla, podglavnica terd kamen. Postil se je tako terdo, da ga ni bilo, kakor sam pravi, drugega

kot kost in koža. Verh tega je čuval, s rokami delal, molil, premišljeval večne resnice sv. vere; in tako je svojo meso križal, in svoje strasti berzdal. Pri tej ojstrosti je pa vendar le Bog pripustil, da so tako spokornega svetnika dolgo časa najostudniše skušnjave nadleževale. Vse mu je prišlo na misel, kar je kdaj u Rimu na igravnici alj drugod nesramnega vidil. Zato se je vergel Križanemu pred noge, jih s obilnimi solzami močil, nekaj dni ni celo nič jedel, na persa se je s kamenom tolkel, in ni odnehal moliti, dokler mu ni zaželjen notrajni pokoj od Boga spet dodelen. Kako je u pušavi živel, in kake skušnjave je imel, popisuje u listu, ki ga je devici Eustohiumi pisal: „O kolikokrat," pravi, „se mi je zdelo, u uni dalni in veliki pušavi, u kteri me je solnce peklo, da se znajdem pri kratkočasnostih in razveseljenjih u Rimu! Noč in dan sim se jokal, in ko me je spanje posililo, sim svoje tako reči razsajene ude prepustil velikoveč kratki muki, kot pa spanju in počitku. Po navadi drugih pušavnikov nisim skorej nikoli kuhanega jedel, in merzla voda je bila moja pijača. Jaz sim se iz strahu sodbe božje in večnega pogublenja radovoljno obsodil u pušavi med zverinami prebivati, pa moje misli so bile u družbi in u plesi rimskih dekličev. Moj obraz je bil od postov prepaden, mojo telo je bilo merliču podobno, vendar polno nečistega ognja. U tih skušnjavah sim pri nogah križanega Jezusa obilno jokal, in ga ponižno prosil pomoči. Ne sramujem se svojih skušnjav povedati; včasi sim drugam zbežal, kakor da bi hotel sam pred seboj bežati; če sim kako jamo najšel, sim šel vanjo, in sim ondi tako dolgo s solzami molil, dokler od usmilenega Boga nisim premaganja dosegel. Če je telo tolikanj nadležno tistim, kteri ga pokoré; kakšino je še le unim, kteri ga neumno ljubijo, in mu obilno strežejo?" Zadoblen notrajn pokoj ohraniti si je s drugimi rečmi glavo ubijal in se lenobe varoval, kakor je vedil in znal. Sv. pismo je bral s vsim premislikom, in da bi bil stari zakon sv. pisma bolje umel, se je dal hebrejskega učiti menihu, kter je bil iz judovstva h keršanstvu prestopil, in je tudi u tej pušavi spokorno živel.

Ko so bile štir leta pretekle, je šel u Jeruzalem še enkrat sv. kraje obiskat, in se hebrejskega popolnoma izučit. Satan je iskal branje sv. pisma mu pristuditi s tim ogovorom,

da pisava u sv. pismu ni tako krasna, kakor pri neznabogem Ciceronu, kterega je na vso moč obrajtal. Bog je pa svetnika zato ojstro postrahoval. Kakor svetnik sam pravi, se mu je ob času hude bolezni zdelo, da stoji pred božjim sodnim stolam, in da je vprašan: kdo da je? On pravi: „Kristian sim.“ Na to mu je sodnik rekel: „Lažeš, ti si Ciceronian, ne pa kristian; kder je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje serce.“ Koj po tem je sodnik ukazal ga do kervavega pretepsti. Med tepenjem je vpil Jeronim: „O Gospod! usmili se me, usmili se me!“ Tepenje je nehalo, na životu so se pa vendar proge poznale u spričevanje, da je bila ta prikazen kaj več kot zgol sama sanja. Sv. Jeronim je iz tega sklenul, da je napak delal, ko je le preveč časa u branje neznabožnega vitja (govornika) potratil; torej je vse posvetne knige zapustil, in je iz novega ves goreč bil pri branju sv. pisma, kterega je nekoliko iz hebrejskega bil u latinsko pretolmačil, kteri je bil tisti čas splošni jezik u zahodnih deželah; nekoliko ga je bil pa po greškej reči (teksti) popravil, in s zlo učenimi razlagami pojasnul. On je namreč tudi greško in kaldejsko dobro umel. Pri tolmačenju in razlaganju sv. pisma je Boga vedno za razsvetlenje prosil, in je iskal čezdalje bolj svojo serce očistiti. Od sv. Jeronima polatinšeno sv. pismo je veči del katolške cerkve sprejelo, in ravno tisto je, ki se Vulgata imenuje, in zavoljo kterega si je posebno ime največega razlagavca sv. pisma zaslužil. Dasiravno je bil sv. Jeronim pred svetom tako velik, je bil vendar tako ponižen, da se je vselej prazne časti ogibal. U enem pismu spozna, da se od otroških nog nič ni tako ogibal, kot prevzetnosti in napuha, ker to dvoje pri Bogu u zamero pripravi. Po svojem lastnem spoznanju je imel vedno besede Kristusove pred očmi: „Učite se od mene, ker sim ponižen in iz serca krotek.“ Pri razlaganju sv. pisma se ni nikolj samo na svoj um zanašal, ampak je najpred sveta prosil s goreči molitvijo od Boga, potlej se je s učenimi možmi posvetoval. U ponižnosti se ohraniti, se je, kakor sam pravi, spomnul večkrat svojih grehov, in je kleče u obilnih solzah k Bogu klical s Psalmistom: „O Gospod! nikar se ne spomni pregreh moje mladosti in moje nevednosti.“ Semkaj spada tudi njegov strah pred poslednoj sodboj in pred peklom, kar je njegovo dušo vso prevzelo, dasiravno je ojstro in sveto živel. Svoj strah pred poslednoj sodboj je zlasti s temi besedami na znanje dajal: „Kolikorkrat si na tisti strašni dan zmislim, se na vsem životu tresem. Naj jem alj pijem, alj kaj drugega

počnem, zmirej se mi zdi, kakor bi slišal tisti strašni glas trobente: Vstanite mertvi in stopite k sodbi.“ In spet: „Ne dam se ne s človeškoj hvaloj, ne s veljavoj skušati, ampak brez prenehanja se bojim tiste strašne sodbe božje.“ Njegova ponižnost je bila tako velika, da mu ni nikoli dovolila kako duhovsko službo prevzeti, da si je ravno bil mašnik posvečen. Mikalo ga je iti k slovečim sv. Gregorju Nacianskemu, ki je bil tičas Carigradski škof, da bi se pod vodstvom tega verlega učenika še kaj iz sv. pisma priučil. Sv. Gregor ga je dobrotlivo sprejel, in mu dal razjasnila, ktere je želel. Zato se sv. učenik večkrat hvali u svojih pisanjih, da je bil učenec močno zgovornega in zlo učenega Gregorja, in da je pri njem u spoznanju božjih skrivnost veliko pridobil.

Sv. Jeronim je bival kake tri leta u Carem-Gradu, in potlej je šel u letu 381 u Rim, kamor ga je bil, kakor se kaže, sv. papež Damaz poklical. Ti papež se je hotel tega velikega moža poslužiti pri svojih odgovorih vsim cerkvam, ki so ga u različnih rečeh za svet vpraševale. S njim se je želel posvetovati, in njegovo znanje svetiga pisma u svoj prid oberniti; ta sv. papež je imel namreč največe veselje pri branju sv. pisma, kadar ni imel drugih skerbi alj opravil. Sv. Jeronim je prišel u Rim s sv. Epifaniom, škofom iz Salama na otoku Kipri, in s Paulinom Antiohijskim škofam. Ta dva sta bila prišla k sboru, ki ga je bil sv. Damaz papež sklical. Tu je bil sv. Jeronim od vsih s največim spoštovanjem sprejet zavolj njegove učenosti in svetega živlenja. Zraven da je imel škofam iz Jutra in Večera, ki so apostolskega sedeža za svet vpraševali, odgovarjati, kakor mu je bilo od papeža izročeno, je pa med tem časom tudi po papeževem povelju popravil latinski prevod sv. pisma. Med tem časom, ko je bil u Rimu, je menda tudi po papeževem povelju latinsko izdanje psalmov popravil po prevodu sedemdesetih tolmačev. Svetnik je odgovarjal tudi na mnogotera vprašanja iz sv. pisma, ki so mu jih dajali zdaj papež, zdaj drugi, sosebno sv. Marcela in več pobožnih rimskih gospá, ki so pod njegovim vodstvom živele. Ob svojem blezo triletnem bivanju u Rimu je zadnjič tudi pisal zoper krivovernega Helvidia ene lepe knige, u kterih brani vedno in neomadeževano devištvo Matere božje. Svetnik ga je tako čisto u zmotah pobil, in ga tako u živo prepričal, da je krivoverec s svojimi zmotami moral zginiti, ko se je bil komej prikazal.

Sv. Jeronim je u sredi opravil tako spokorno živel, kakor bi bil u pušavi. Torej so ga pobožni čislali; posvetni ljudje,

nekteri duhovni in menihi, ki so pod rasovnikom mehkužno življenje skrivali, so ga postrani gledali, ga hinjavca in goljufa imenovali, vse njegove dela, njegovo hojo, besede, smeh, in karkoli je počel, so hudobno tehtali. Ko je navadne pregrehe naravnost grajal, so ga čezdalje bolj sovražili. Tudi to jim ni bilo prav, da so nektere pobožne gospé rimskega plemstva, kakor sv. Marcela, Paula in Eustohium po njegovem dobrem nasvetvanju ponižno u zatajevanju živele. One so se bile namreč gizdosti in zložnosti svojega stanu odpovedale, in svojo premoženje so, namest na kinč in raskošne pojedine obračati, raji vbogim dajale.

U letu 384 je bil sv. Damaz papež umerl, in njegov nastopnik sv. Sirici ni toliko rabil Jeronima; zato so bili začeli nasprotniki tega še bolj obrekovati in preganjati.

Sv. učenik dobro spoznavši, da bi mu ne bilo mogoče ob viharju mir vživati, in da ti vihar zoper njega tudi imenitni in sicer veljavni možje napravljajo, je sklenul Rim zapustiti, in u Betlehem, u Palestino iti, tam na tihem in spokorno živeti, ter s svojimi pisanji cerkev boljšati. Leta 385, mesca velikoserpana se je iz Rima vzdignul, in ko je s svojim bratom Paulinianom, ki je bil veliko mlaji od njega, in ravno tičas u Rimu, ter s duhovnim Vincencom in s drugimi menihi po morju odrinul, je šel u Antiohio, kder se je nekaj mescov pri škofu Paulinu pomudil. Tu ga je bila kmalo sv. Paula došla; ona je bila lep Rim, domovino in sorodnike pustila, da je šla s hčerjoj Eustohio u Betlehem, kder je potlej dva samostana izzidala, enega za možke, drugega za ženske. Oba ta samostana je sv. Jeronim vladal, ki je s podukom, s sv. življenjem in lepim razgledom keršansko pobožnost in popolnomast obeh spolov podperal.

Svetnik je kakih 35 let u Betlehemski samoti živel, in se vadil u delih keršanske milosti, u ponižnosti in pokori. Tu je zdeloval prevod starega zakona iz hebrejskega u latinsko, od kar je bilo že zgorej omenjeno, tu je spisoval učene razlage velikih in malih prerokov in drugih svetopismiskih bukev; tu je dajal u pismih, ki jih je mnogoterim pisal, podstatne in modre nauke od dolžnost duhovskega in svetskega stanu. Še celo malih otrok ni pozabil; rimski gospéj Leti je pisal pismo, kako naj svojo malo hčerko od otroških nog do materstva sveto goji. Dasiravno je na tem kraju prikrito živel, so ga vendar imenitni, sveti in učeni ljudje, ki so u Jeruzalem na božjo pot hodili, pogosto obiskovali. Tu so ga kot svetiga in modrega moža iz vsih strani pri najvažniših prepirih in pri najtežih vprašanjih, ki so se u verskih resnicah

začeli, za svet vprašali. Še celo sv. Auguštin, svetla luč cerkve, mu je iz tega namena večkrat pisal. Tukaj je vstavljal in tudi vstavil krivoverce svojih časov. Tak krivoverec je bil Jovinian, ki je devištvo zakonu enako stavil, post, čuvanje in druge ojstre pokorila kot za izveličanje nepotrebne reči zametoval.

Sovražniki mu tudi u Betlehemski tihoti niso pokoja dali, in kar niso s hudobnim jezikom in peresom opravili, so s silo poskusili. Napadli so s orožjem oba Betlehemska samostana, ju oropali, nekoliko ljudi ranili, nekoliko jih pobili, in poslednič samostana požgali; sv. Jeronim je le čudoma svoje življenje otel.

Sv. Jeronim je velike starosti učakal. Njegovo truplo je bilo od mnogih in velikih del tako zdelano, da je moral dolgo časa u posteli ležati, in da se še sam od ene strani na drugo ni mogel preobernuti. Pa tudi ob tem času je druge učil, in ker ni mogel pisati, je nektere bukve u varstvo katolške resnice narekoval, da so jih drugi pisali. Ko se ga je bila neka merzlica vlotila, je vidil, da to smert pomeni. Se k smerti pripraviti, je prejel sv. zakramente, in veliko veselje kazal, ko je večno izveličanje premišljeval, ktero se mu je bližalo, in po kterem je dolgo in goreče zdihoval. Okoli stoječe, posebno duhovne, ki so bili otroci njegovega reda, je ves vnet opominal Boga in bližnega ljubiti, in pohlevno je umerl 30. kimovca u letu 420. Njegovo sv. truplo je bilo pokopano s vsoj častjo od začetka u Betlehemu blizo Gospodovih jaslic. Sčasoma je bilo pa s Kristusovimi jaslici vred u Rim preneseno. Drage in spoštovanja vredne so za celo katolško cerkvo bukve, ki jih je ti sv. učenik spisal, ker u njih ne le najbolje orožje zoper krivoverce, ampak tudi izveličanske nauke za katolške kristiane najdemo. Bog je sv. truplo tega učenika s velikimi čudeži poveličal. U Dalmacii ga posebnega deželnega pomočnika časté.

Nauk in posnema.

1. Sv. Jeronimu je u pušavi večkrat na misel prišlo, kar je pred več letmi na rimskih igravnicah slišal alj vidil, in od tod so prišle nad nja grozno hude skušnjave, ktere so ga dolgo nadleževale. Glej dobiček nesramnih in posvetnih kratkočasnost, plesov in igrokazov! Nekterega zna biti nobena huda alj grešna misel ne obide, dokler je pri takih veseljicah in igrah; hudič ga ne skuša, da človek pokojniši k takim rečem hodi. Pa bo že

čas prišel, ko bo goljufni duh vse, kar je človek takega vidil alj slišal, na misel dajal, in človeka u velike grehe napeljeval. Če hočeš te nevarnosti obvarovan biti, se varuj vsega, kar ti k njej priložnost daja. „Pri sv. kerstu," pravi sv. Salvian, „si se hudiču in vsim njegovim delam odpovedal. Prederzni igrokazi, nečiste kratkočasnosti so zgolj hudičeve dela." Če torej k tim hodiš, prekličeš svojo pervo odpoved, in se spet k Luciferu oberneš. Ali se to zamore zgoditi, brez da bi bil Bogu ojster odgovor dolžen? Še težej odgovor bo pa za te, če tudi druge, morda celo svoje otroke k takim igram vodiš, in jih k njim dražiš. Kvintilian piše, da Rimljani nekdaj niso mladine k takratnim igrokazom pušali, zato da se ni učila, kar je bolje ne vediti. Tako skerbni za mladino so bili neznabogi. Kaj pa storé marskteri keršanski stariši? Oh, vidi se po mestih, da bi se tako ne! O stariši! o po imenu keršanski stariši! kako vas bodo neznabogi pri sodbi božji na sramoto postavili! Kako bodete obstali? Sv. Jeronim je ob skušnjavah svojo pribežališe u molitvi in u spokornih delah najdel. Tako tudi ti u skušnjavah stori. Posebno iši kaj drugega misliti, in se lenobe ogibati. Sv. Jeronim je bil hudo bičan, ker je prerad bukve bral, iz kterih se vendar ni nič nečistega alj sicer pregrešnega učil, alj naučiti skušal; o kako bodo enkrat tisti tepeni, in kake kervave rane bodo dobili, ki mnogotere zaljublene, opravljive, vražje, krivoverske alj druge take bukve beró? Hočeš takim ranam oditi, verzi u peč take bukve. „Če kake dobre bukve bereš," pravi ravno sv. Jeronim, „to Bog s teboj govori." Nasproti torej satan s teboj govori, če zločaste bukve bereš. Ali si upaš poslušati brez greha hudiča učenika?

2. Sv. Jeronim je živel veliko let u strašni ojstrosti. Zakaj? Strah pred božjoj sodboj in pred peklom ga je bil u to pripravil. Na to je neprenehoma mislil, da pri božji sodbi ne bo mogel obstati, ne peklu oditi brez ojstrosti, alj vsaj mislil je, da je človeku pokora prav koristna, da bo pri sodbi ložej prestal in peklu odšel. Ti se bojiš posta, in vsih telesnih ojstrost, živiš po svojih počutkih zložno, in vendar upaš pri sodbi božji obstati, in peklu oditi? Kako je to? Ali ima sv. Jeronim prav, ali ti? Oh jaz mislim, da ti ne premisliš resnično, kot sv. Jeronim, kako strašna je sodba božja in pekel! Ti ne misliš na to tako pogosto, kot on, zato si ne prizadevaš bolj sodnika milostlivega imeti, in peklu oditi. Kar ti u tem svetujem, je, da večkrat na prihodno sodbo in pekel misliš, pa u resnici misliš. Obljubim, da bodeš potlej vse storil, kar je potreba, in koristno pri božji sodbi obstati, in peklu oditi. „Večkrat in resnično premisli," pravi sv. Ambrož, „sodnega dné, kteri se približuje, in neugaslivega peklenskega ognja." — „Lehko bo izveličan, kdor pri vsem svojem djanju in nehanju na božjo sodbo misli," pravi sv. Hilari. Tertulian pa piše: „Premišljevanje pekla je začetek izveličanja; grehu stori konec in pot nadeluje k milosti in odpušanju."

Na dobrem snidu sodbe božje je vse ležeče, torej še enkrat rečem: Premisli sodbo božjo in strašen pekel, ki te čaka, ako sodba za te nesrečno steče. Pa morda misliš, da je sodba, srečna alj nesrečna večnost še daleč od tebe. „Glej, sodnik stoji pred vratmi,“ pravi sv. Jakob, torej se tudi ti s sv. Jeronimoam vedno spomni, kakor bi slišal trobento, ki k sodbi kliče rekoč: „Vstanite mertvi, in stopite k sodbi.“

Molitva.

Bog, kter si svoji cerkvi za razlaganje sv. pisma svojega spoznovavca sv. Jeronima izverstnega učenika dobrotlivo dal, dodeli, te prosimo, da bodemo po njegovem zasluženju to, kar je on s besedoj in s djanjem učil, tudi mi s tvojo pomočjo zamogli u djanju spolnjevati; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Živlenje Svetnikov

za vse dni oktobra alj kozoperska.

I. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Remigi, škof.

Sv. Remigi, ki se je svoje dni naj bolj učenim in naj pobožnešim cerkvenim poglavarjem prišteval, je bil rojen okolj leta 439 na Francozkem, žlahnega rodu. Njegovemu očetu je bilo ime Emil, in njegova mati je bila sv. Cilinia. Ona je naj pred dva sina imela, na to je več let nerodovitna ostala, in že se je zdelo, da ne bo več otrok rodila, alj Bog je drugači sklenil. Montan, bogaboječ pušavnik, pride enkrat u njen grad in ji od Boga razsvitlen prerokuje, da bo sina spočela, kteremu ima dati ime Remigi. Leti, on pravi, je od božje previdnosti izbran, francozko deželo s svojo krepostjo in bogaboječnostjo razsvetliti. Prerokba meniha se je zares spolnila. Pobožni stariši so Remigia za poseben dar božji imeli,

in si zlo prizadjali, ga prav po kristiansko odgojiti. To jim ni bilo težavno, ker je Remigi sam k dobrimu vselej nagnjen bil, in se tudi sence greha ogibal, ter goreče Boga ljubil. Zatorej je on, se vmakniti nevarnim priložnostim u greh, po svojem izšolanji dom zapustil, in se u pušavo podal, da bi tukaj samo na Boga mislil in mu iz cele moči služil. Njegovo sveto živlenje u pušavi, kamor se je bil podal, zapustivši bogatije in ves blesk žlahnega rodu, ga je po mnogih krajih Francozkega tako razglasilo, in on si je tako slavo zadobil, da je bil po smerti Reimskega škofa od škofov tiste okrajne enoglasno njegov naslednik izvoljen, akoravno je bil še le 22 let star. Zatorej si je prizadeval pohlevn Remigi, da bi to njemu namenjeno čast komu drugemu dali, in se je izgovarjal s svojo mladostjo in nesposobnostjo dolžnosti takega stanu spolniti. Alj vse ni kaj pomagalo. Potrebno starost, ki jo cerkvene postave tirjajo, in je on ni imel, so njegove kreposti in njegova velika učenost obilno nadomestovale, in ta volitba je bila tudi od nebes poterdjena, ker je čudna svitloba Remigiovo glavo obdala. Tako je bil on u letu 461 škof posvečen. Svet škof je tudi u djanji skazal, da je njegov poklic k pastirstvu bil res od Boga, in da on ni bil nevreden le te časti: ker si je zdaj s vso močjo prizadeval naj pervo mnogotere razvade odpraviti, napake iztrebiti, in kreposti zasaditi. Zato je obhodil vasi, terge, in mesta svoje velike škofije, je pridgoval skorej vsaki dan, in vižal s neutrudljivo delavnostjo sebi sporočeno čedo. Mnogo si je prizadeval sebi podložne od ostudne pregrehe nečistosti ozdraviti, ker je previžan bil, da si skoz njo veliko odrašenih zveličanje zapravi. Alj slavni škof ni le samo s besedoj učil in k poboljšanju vabil, temuč tudi s djanjem je mnogo terdovratnih grešnikov preobernil. Njega je kinčala visoka ponižnost, bil je oče vbogih, prijazen s vsakim človekom, posebno pa zmiraj skerbel za svojo čedo, pripravlen nji u vsaki potrebi, telesni in dušni, priskočiti.

Krepost svojega služavnika povikšati, mu je Gospod dar dodelil, čudeže delati, kterih je mnogo storil. Tako je slepiga ozdravil, obsedene odrešil, velik požar u trenutki s znamenjem svetega križa pogasil, in mertvo deklico s kratko molitvicoj obudil.

Ker si je skoz božje razodenje hudo lakot previdil, je spravil dosti žita in veliko žitnico napolnil, zato da je živeža imel za vbožčike, za katere je zmiraj kakor dober oče skerbel. Alj neki hudobneži so ga obdolževali, da je to iz lakomnosti storil, in so žitnico zažgali. Sv. škof zvé za to hudodelstvo,

se hitro k pogorišu poda, da bi ogenj pogasil; alj ko vidi, da ni več mogoče pomagati, alj kaj ognju oteti, se pri požaru greje in to nesrečo tiho in poterpežlivo prenaša, samo te preroške besede je izrekel: „Božji kazni ne bodo tisti ušli, ki so vbogim živež zažgali.“ In te besede so se zares spolnile. Vsim te hudobije deležnim so izrasle gerbe na herbtu; prišli so zraven tega še ob vse pridelke, ki so jih u svojih kaštah imeli, in na polji niso nič pridelali.— Med vsimi čudnimi prigodbami tega svetnika pa je naj imenitniši spreobernitva kralja Klodovea.

Sopruga (žena) Klodovea, Klotilda s imenam, je bila kerščenica, in si je s vso močjo prizadevala, moža, ki je bil rojen in odrasel u paganstvu, iz teme paganstva (hajdovstva) potegniti, in ga kristianski veri pridobiti, tode spervič vse zastonj. Med tem so se bili Suevi in Alemani združili, so s silno vojskoj u Frankovsko deželo pridervili in jo strašno pokončevali, ker jih moč Klodovea zaderžati ni zamogla. U tej stiski mu žena svetva in vanj sili, da naj Boga kristianov na pomoč kliče in da naj obljubi, po bitvi h kerščanski veri prestopiti, ako sovražnike u boju premagati želi. Boj se vname, boj, kateri ima Frankovsko sovražnih trum rešiti, alj pa jim jo u oblast dati. Dosti kervi se je že od obeh strani prelilo, dosti hrabrih junakov je tla krilo, in že so sovražniki Franke premagati imeli, ko se Klodovej u ti sili na svet sopruge spomni. On tedaj zavpije: „Bog Klotildin, ako si res pravi Bog! reši me: in jaz hočem kristian biti, in tebi služiti.“ Bog je njegovo prošnjo uslišal, in mu je moč dal sovražnike zmagati in iz Frankovske zemlje izpoditi.

Ko se je iz vojske vernil, je zdajci Remigia na svoj dvor poklical, da bi ga u kristianski veri podučil, in kerstil. Sv. škof je s velikim veseljem to delo prevzel, je kralja in njegove dvorjane u skrivnostih svete vere podučil, in s postam, pokoroj in molitvijoj k svetimu kerstu pripravil, in opominjal sebi podložne kristianski veri pridobiti. Kerščen je bil na božič u letu 496. Pri tem slovesnem djanju se je čudež zgodil. Kadar je namreč sv. škof, kot po navadi, kerščenca naj pred s svetim oljem pomaziliti hotel, je vidil, da ni svetiga olja. Nekteri mislijo, da ga ni mogel cerkveni služavnik k altarju prinesti, ker mu je nemogoče bilo skoz množico predreti, drugi pa menijo, da so ga pripraviti pozabili. Alj kdo ne ve, da kdor Boga ljubi tega tudi Bog ne zabi, temuč mu vse reči k dobremu oberne, njega u kreposti poterditi, druge pa na pot pobožnosti pripeljati? Tudi tukaj je božja previdnost očitno vladala. S očitnim čudežem je Bog krepost

svojega zvestiga služavnika svetu oznaniti, in kralja keršenca u svetem početku poterditi hotel. Svet škof oberne oči proti nebesam in moli natihoma poln zaupanja u božjo mogočnost: in poglej! bel golobček prileti in prinese u kljunu skleničico, ktero svetniku u roke spusti in potem zgine. Kralj in vsi pričejoči vidivši to čudopolno dogodbo so bili še bolj od svetiga djanja, ki se je imelo ravno storiti, prepričani. Sv. škof odčepi skleničico in jo najde napolnjeno s svetoj križmoj, ktera je tako lepo zadišala, da vsi enoglasno zavpijejo: „Leti duh ni naravski, temuč nebeški.“ Še dan današni se hrani ta skleničica na Francozkem. Pred svetim kerstam sv. Remigi kralju veliko dobroto, ktere se on in njegovi podložniki deležne storé prestopivši h kristianski veri, pred oči postavi in mu reče te imenitne besede: „Ponižaj, o kralj! svojo glavo pod vsigamogočno roko Gospoda celiga sveta, in podloži jo sladkemu jarmu Kristusa! Moli in časti, kar si do zdaj požigal (križ), in požgi, kar si do zdaj molil in častil (malike).“ Kralj je bil k vsemu pripravlen, karkolj mu je svetnik govoril, in je svet kerst prav pobožno prejel. Velika množica njegovih dvorjanov in drugih imenitnih podložnikov se je tisti dan kerstiti dala; vsi so po izgledu kralja belo oblečeni bili, so s veliko spoštljivostjo svet kerst prejeli, in čedo Križanega pomnožili. Cerkvena zgodovina ne more pokazati, da bi se bilo sicer toliko ljudi na enkrat, radovoljno kerstiti dalo, kakor tukaj. Po dokončanem svetem in slovesno opravljenem djanju je svet škof očetovsko vse opominjal, da naj bodo stanovitni u sveti veri, in prav kristiansko živijo.

Pri ti priložnosti so keršeni žlahniki svetiga škofa s mnogimi dragocenostmi in s zemljami obdarili; alj Remigi je vse to prodal in denar med vboge razdelil, zakaj on ni hotel teh darov za se obderžati, temuč pokazati, da je Gospod njegov delež in da pri oznanenju resnice in zveličanja časnih dobičkov ne iše.

Odsihdob je kralj svetiga Remigia, skoz kateriga mu je nebeška milost došla, kakor svojega očeta ljubil, in se s njim u vsih rečeh posvetovaval. Remigi je kraljeve dobrote le k dobremu obračal, si je prizadeval cerkvo na Frankovskem zmiraj bolj povikševati, in prebivavce kraljestva časno in večno osrečiti: časno, ker jim je u vsaki nadlogi u pomoč priskočil, večno, ker je keršene u veri potverjeval in k pobožnosti vodil; druge pa, ki so še u temi paganstva živeli, do svoje smerti si prizadeval čedi Kristusovi pridobiti, po izgledu pervih apostolov. Gospod je blagoslovil trud svojega

zvestiga služavnika, ker je s svojim prizadetjem celo Frankovsko deželo iz paganstva h kristianski veri preobernil, in jo proti krivi veri Aria ovaroval.

Poslednje leta njegovega življenja ga je Gospod s nadlogoj obiskal, ker je na obeh očesah oslepil; alj on je s veliko poterpežlivostjo to težavo prenašal, kakor nekdaj pobožni stari Tobia. Ves božji volji vdan, in previdnosti naj Modrejšiga in Dobrotlivšega vse svoje djanje in nehanje izročivši se je k smerti pripravljal, u nebeški domovini neminljiv venec večne slave zadobiti, kterga si je tukaj s pobožnim življenjem zaslužil. Malo pred smertjo je pa spet vid zadobil, alj kmalo po tem ga je Gospod iz tega sveta poklical u 96. letu njegove starosti, po tem ko je 75 let u vinogradu Gospodovem marlivo delal. Pet sto in šest let po njegovi smerti se je njegovo sveto truplo še celo in nestrohnjeno najšlo, in u cerkev svetiga Krištofora pobožno na pervi dan kozoperska preneslo.

Zgodopisci pišejo še od tega svetnika, da se je u vsaki okoljstavi svojega življenja po treh pravilih ravnal, ki so u sledečih treh besedah zapopadene: „Abstine, sustine, aggredere.“ — „Abstine“ to pomeni: zderži se od vsega nedopušeniga in grešniga, od vsega, kar ne donese pravi korist, akoravno je dopušeno; tudi od vsega, kar ni potrebno, ampak prazno in samo radosti in strasti služi. — „Sustine“ terpi in prenesi poterpežlivo vse terplenje, nesreče, žalost in karkolj ti božja previdnost neprijetniga pošlje. — „Aggredere:“ poprimi se dela s terdno voljo. Karkolj tebi božja zapoved vkaže in je k zveličanju tvoje duše potrebno, stori urno in s veseljem. U tem delu te nima sebičnost zaderžati, temuč prosi Boga, tebi u pomoč biti, vse težave premagati, in srečno delo zgotoviti. Tako boš zvedil, da človek s božjo pomočjo vse doveršiti zamore.

Nauk in posnema.

1. Izprašaj se, ali si ti po teh treh vodilih živel, kakor sv. Remigi? Ako hočeš večno zveličanje doseči, moráš tudi ti svoje življenje po njih vravnati. Loti se tega dela koj zdaj od začetka mesca. Naj pervo in naj bolj potrebno k zveličanju je, se vsega izderžati, kar je grešniga: zapustiti se morjo torej zapelive tovaršije, odreči praznemu in minlivemu veselju, kterga nam svet daja, in varvati se vsake priložnosti greha. Dostikrat mormo svoje poželenje premagati, in iz ljubezni do Boga tudi pripušeno veselje si odreči. Nad tem ima Bog veliko dopadenje, in je k zveličanju tvoje duše zlo koristno.

Prenesi poterpežlivo vse reve in težave, ki ti jih Bog pošlje, alj pripusti, da ti jih ljudje pripravijo. Kristian mora terpeti, alj poterpežljivo terpeti, ako hoče zveličanje zadobiti. Ako se pa tebi težko zdi Bogu služiti, njegovo sveto voljo spolniti, greha se varovati; ako vgledaš, da si slaboten, dobre dela doprinesti, zopernosti in nadloge, ki se tebi priključijo, preterpeti, slabe navade izkoreniti, alj kakšno si bodi drugo k zveličanju potrebno delo dokončati, ne obupaj, temuč oberni oči s zaupanjem u nebesa, od kodar pomoč pride, poprimi se dela serčno, in milost božja ti ga bo doveršiti pomagala. „Moj Bog je moj pomočnik," pravi David, „in u njega bom upal. On je moja bramba, in moč mojega ohranenja, in moj varh. Gospod je moja moč."

2. „Moli, kar si poprej zažigal, in zažigaj, kar si poprej molil." Lete besede je sv. Remigi Klodoveu govoril, s katerimi mu je reči hotel: Poprej si u paganstsu se malikom vklanjal; križ pa si zaničeval, zažigal in uničiti hotel, zdaj pa delaj nasproti temu: požgi malike, vkloni se svetimu križu, in moli tistega, ki je za nas na njem grenko smert storil. Vsaki, kateri pravo pokoro dela, mora si prizadevati te besede u djanju spolniti; mora ljubiti, kar je sovražil alj zaničeval, mora sovražiti, kar je ljubil. Mora iskati in se gnati za tem, kar se mu je gnusilo, in mora pred tem bežati, se ogibati in zaničevati, kar je pred iskal in za kar se je gnal. Če je grešno veselje in slast ljubil in pregrešne dobičke iskal in cenil, mora zdaj nje popustiti in sovražiti. Če je to, kar mu je Bog alj sveta cerkev zapovedovala, zato zaničeval in opušal, ker se je mesu težavno zdelo, mora zdaj to težavo premagati, te zapovedi ljubiti in mesó pokoriti. Sv. Joanez Krisostom pravi, da kdor je požrešnosti udan bil, mora si prizadevati u jedi in pijači zmeren biti, lakomnik in stisliv mora zdaj rad vbogajme dajati; kdor je redko cerkev obiskoval in malokdaj božjo besedo poslušal, in nobeden alj pa le kratek čas molitvi posvetil, mora bolj pogosto u cerkev priti, pridnejše božjo besedo poslušati in več časa moliti; kdor je druge sovražil, se mora u ljubezni bratovski s njimi spraviti; kdor je bližnega na časti alj premoženju oškodoval, mu mora poverniti in krivico popraviti; kdor je u pregrehe zakopan bil, naj se u krepostih vadi. Ali delaš ti takšno pokoro? Sprašuj se in popravi, kar si pregrešil. „Kakor si prej nagnjen bil svetu, tako bodi zdaj nagnjen Stvarniku sveta," opomina sv. Auguštin.

Molitva.

Dodeli, vsegamogočni Bog! da sv. Remigia spoznovavca in škofa častitliva slovesnost našo pobožnost in blaženost pomnoži. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

II. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Tajda, velika spokornica.

Kako dober in usmilen je Bog, nam sv. pismo pové, naznanjajo vsakdajne dogodbe, in priča sosebno živlenje svete Tajde. Ko je naj sladkejše u svojih grehih spala, je prišel Bog, poterkal na vrata njenega serca, in sicer tako glasno, da se je brez pomude predramila, vstala, se umila svoje nagnusnosti, in živela u naprej tako varno in skerbno, da si oblačila posvečujoče gnade božje nikdar več ni zamazala.

Kde da je bila doma, kako bilo njenim staršem ime, se ne vé; samo toliko nam je znanega, da je živela u Egiptu, u četertem stoletju po K. r. Bila je zala, kakor mlada vertnica u juternej rosi; pa tudi prešerna, slabih misli in poželjivosti polna. Slabo podučena od svoje malovredne matere ni poznala druzega veselja, kakor lišpati se, omišljevati si drage in pisane obleke, pogovarjati se o nespodobnih rečeh, in spletovati s drugim spolom grešne zaveze. Clo zgodaj je zgubila ljubo nedolžnost, zapravila svoje devištvo in padla gerdej nesramnosti u kremplje; alj namesti jokati se in obžalovati svojo nesrečo, je postala od leta do leta in od dne do dne prederzniša u svojej hudobii, se ni bala Boga ne sramovala ljudi, in s časom tako daleč zajšla, da po mestnih ulicah je očitno na prodaj nosila sebe in svoje telo.

Velika je bila žalost vsih pobožnih duš, slišati od mlade razujzdanke, koliko pohujšanja raztrosa po svetu; naj žalostniši pa je bil nek bogaboječ pušavnik, Pafnuci s imenom. Obilno je molil, pogosto se postil, marskako noč brez spanja prebudil, in goreče prosil Boga njenega spreobernenja, dokler se vneme od svete ljubezni, in sklene iti do nje, ji na serce govorit in na pravo pot jo pripravit. Po navadi posvetnih ljudi se preobleče, zapustivši svojo pušavo se u mesto poda, in kmalo do nečiste grešnice pride. Tajda ga prijazno sprejme, se zapelivo obnaša, in nevedši, kako velik služavnik božji da je, razpenja kakor je navajena bila, svoje strupne in pohujšlive mreže. Alj komej sta bilá sama, se je vse spremenilo. Pafnuci gnan od božjega Duha se vzdigne, odpre svoje usta, in začne nauke svete vere razkladati. Kakor kladvo na skalo so vdarjale beseda za besedoj na njeno grešno serce, in kakor grom hribe in doline, so pretresle resnica za resnicoj njeno zarašeno dušo, dokler od gnade božje omehčena pred njega

poklekne, in vsa solzna obljubi, poboljšati se in vse storiti in natanko vbogati ga, karkolj ji bo ukazal.

Pafnuci poln veselja in hvaležnosti do Boga, ki mu je dal zgubleno ovčico najditi, ji veli brez odloga se ogniti hudih priložnost, zapustiti svet in njegove kratkočase, in iti u pušavo se pokorit in tolažit božjo pravico: potem pa se verne u svojo samoto, in nadležno prosi Boga, da bi doveršil delo svoje milosti nad grešnoj Tajdoj. — Kaj menite, kaj je Tajda storila na to? Vse kar si je s grehi pridobila blaga in imetja, je na sredo mesta znosila, sožgala vpričo ljudi in mnogo svojih slabih tovaršev, in dala jim očitno znamenje, da ne mara več za posvetno blago in veselje, da hoče dati slovo vsim svojim grešnim prijatlom, in Bogu se vdati. Prav je storila; kdor se poboljšati hoče, mora zapustiti grešne priložnosti, mora raztergati grešne zaveze, in ako je treba odsekati tudi roko alj nogo, ako mu je u pohujšanje; sicer ni vreden sv. odveze in odpušenja grehov.

To storivši in slovo davši vsemu svetu, je vsa skesana in poterta za svojim duhovnim očetom u pušavo hitela, in se popolno u njegovo vodbo izročila. U samostan pobožnih redovnic alj nun je je djal in u malo sobico zaperl, rekoč: „Tu boš u solzah in pokori vse svoje dni do smerti.“ „Iz serca rada, duhovni oče!“ je odgovorila, „samo povejte mi, kako naj molim in Boga odpušanja prosim.“ Pafnuci ji odgovori: „Ker Boga imenovati nisi vredna, moli in ponovljaj od jutra do večera, in od večera do jutra: Ti, ki si me stvaril, usmili se vboge grešnice!“

Cele tri leta je tako u majhnej sobici zaperta živela, pregovorila s nobenim besedice, slišala ne betvica kaj se po svetu godi; temuč vun in vun molila, premišljevala, jokala, se postila, zatajevala in pokorila, tako da se je pobožnemu Pafnuciu smiliti jela, in šel je vprašat svetega pušavnika Antona, ali je upati alj ne, da bi ji bil Bog grehe odpustil. Sv. Anton in njegovi učenci so vso noč molili in prosili Boga, razodeti jim, ali so Tajdi grehi odpušeni; in prejel je vesel odgovor, da vsi grehi so ji odpušeni, in častit sedež bode u nebesih dosegla. Na to se verne Pafnuci čudno vesel, in k Tajdi pridši ji veli, da naj gre iz sobice in se pridruži redovnicam tistega samostana. Alj komej jo je pregovoril, da je šla iz svoje ječe, in potem jo vpraša: „Tajda, kaj si delala te tri leta, kaj dobrega storila?“ — „Duhovni oče!“ mu odgovori, „vedno sim molila in premišljevala svoje storjene grehe in razodete resnice, vedno se solzila in

Boga odpušanja prosila“ Pafnuci jo potolaži, rekoč: „Zaupaj Tajda! tvoji grehi so ti odpušeni.“

Spokornica Tajda je še dve leti živela, bila vsim u izgled in je še zdaj, ki se hočejo resnično poboljšati in delati pravo pokoro: je umerla u gnadi božji, in šla u sv. nebesa med svetnike in angele božje, ki so imeli veče veselje nad njo in njenim spreobernenjem, kakor nad devet in devetdesetmi pravičniki, ki ne potrebujejo pokore.

Nauk in posnema.

Sv. Tajda je slabo živela, zato ker ni spoznala velikosti in hudobnosti svojih pregreh; potem pa, ko je bogaboječ pušavnik Pafnuci pred oči ji postavil, kaka hudobija je njena nesramnost, koliko pohujšanje je dala in kako neizreklivo žalila svojega Boga, so ji padle mrene od oči, s grozoj zagleda strašni brezden, u kterega je zabredla, ter se u sercu vžali in vsa drugačna postane. Poznati tedaj samega sebe, svoje grehe in svoje slabosti, je perva potreba za vsakega, kdor se poboljšati alj u dobrem napredovati hoče; samega sebe pa ne bo nihče poznal, razun kdor pridno in pogosto svojo vest izprašuje. In ne po verhu, timveč skerbno in zvesto in natanko se mora izpraševati, kar ni lehko, marveč silno težavno delo.

Znabiti, da ti ki to bereš, si kaka gospodinja, vdova alj zakonska; lehko da se med pobožniše duše verstiš, rada k spovedi hodiš in se tudi majhnih grehov obtožiš; alj prosim te, beri sledeče verstice, premišljuj in izprašuj se po njih, in stavim kolikor hočeš, da marsikaj še boš najšla u svojem sercu, kar si dosihmal spregledala in se tudi ne obtožila. Premisli:

1. Ali nisi, napreden si omožila se, nekoliko na lehko stran bila, in tu in tam kako malo nespodobnost u svojem sercu dovolila?

2. Ali nisi svojega moža, kterega si potem dobila, nekoliko preveč poželela; si nisi ko si bila u zarokah, brezmerno lepotičila, in vso svojo ljubezen svojemu ženinu darovala; do Boga pa vse veselje zgubila, in bila vsa suha in merzla?

3. Ali se ni u zakonu marsikaj zgodilo clo o svetih dnevih, kar se ne spodobi in ne gre, in ne boš lehko odgovorila pred Bogom?

4. Ali se nisi nikoli vjedala brez potrebe, hotla, da tvoja mora obveljati?

5. Ali nisi u časih, ko si u cerkvo šla, želje imela, lepša biti kot druge žene; ali clo u cerkvi rada mislila, da bi drugim dopadla?

6. Ali nisi sama sebi dopadši pred ogledalom se obračala, alj morebiti s nevoljo in nevošlivim sercom mislila na lepoto, obleko in kinč drugih žen?

7. Ali nisi do svojih domačih se prijazna hlinila, za herbtom pa jih černila; znabiti nohenega po keršansko, svojega moža in svoje otroke pa neumno ljubila?

8. Ali si imela kterokrat pravo grevengo nad vsemi svojimi grehi; imela dovolj gorečnosti u svojih molitvah; se postila s veseljem in u duhu pokore?

9. Ali nisi bila preveč poželjiva dobrih jedi in pijač; marsikaj potratila za sebe; skrivaj si skuhala alj znabiti tudi jedla čez potrebo?

10. Ali si dala milošne po svojem premoženju in vselej s dobrim sercom; nisi časnega povračila bolj želela kakor večnega; si morde same lepe in drage oblačila nosila, s tistimi pa, ki so zmerzovali, malo usmilenja imela?

11. Ali se nisi do svojih ljudi preošabno obnašala; previsoka u svojih mislih bila; za možmi in ženami slabo govorila, in ne veliko porajtala, alj je bilo res alj ne; ali nisi dobro ime, in dušne in telesne prednosti svojega bližnega nekokrat objedala, in rada slišala ako so drugi ga objedali; ako si pa kaj dobrega od njega vedla, si rada zamolčala?

12. Ali si imela kaj resnične žalosti, ako je ktera u nečistost zajšla; znabiti pa se ti je clo dobro zdelo, da ji je spodletelo, in vesela o njenem padcu se pomenkovala?

13. Ali se nisi nekterim u obraz prilizovalala in jih hvalila, za herbtom pa jih raznašala; si rada vidila, ako te so ljudje hvalili zarad tvojega dobrega serca, alj zarad tvoje modre glave; so pa sosedo hvalili, si kmalo se merdati jela?

14. Ali nisi nikdar nič poželela, kar si pri bližnem u rokah alj u posestvu vidila?

15. Si u cerkvi svoje serce vsikdar pri Bogu imela; si marveč čenčala alj se zamislila u časne reči; nisi včasi čez pridgo govorila, alj kar si slišala, ne na se, timveč na druge obračala?

16. Si rada vidila, da so drugi ti stregli, ti pa komu postreči nisi marala?

17. Ali nisi svojih majhnih nadlog in težav za velike, in velikih rev in stisk svojega bližnega za majhne imela; nisi bila terda do svojih dekel, ko so težko delale alj clo bolane bile; namesti tažiti jih in jim postreči, si jim marskako grenko besedo rekla, in tožila čez njih lenobo in požrešnost?

18. Se nisi včasih iz prevzetnosti revnih in siromaških ljudi ogibala; še govoriti s njimi alj iditi kam se sramovala? i. t. d.

Lehko da takih grehov nisi nikolj storila, kakor sv. Tajda, lehko pa tudi, da imaš malih grehov polno vest in serce; zatorej te prosim, izprašovaj se skerbno, in kar najdeš malih madežev na sebi, proč s njimi, operi in očisti se. — Ako se čoln s velikim kamnjem preobloži alj s drobnim peskom, je poslednič vse eno; vselej se potopi in u globoko pogrezne, uči sv. Auguštin.

Molitva.

Oče nebeški! varuj me nečistosti, ktera je tvojim očem toliko ostudna, in ker sim silno slab in k hudemu nagnjen, podpiraj me svojoj gnadoj, da u

kaj nespodobnega ne dovolim. Daj mi vse nečiste skušnjave srečno premagati, in stvari u meni čisto serce. Maria, mati božja! in ti sv. Tajda! ki si od ljubega Jezusa tako milostno odpušenje dosegla, sprosi tudi meni pravo pokoro in obilno milosti, da pridem za teboj po poti pokore u svet raj. Amen.

III. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Just in Pastor, šolarja in mučenika.

Sv. Just trinajst in sv. Pastor sedem let star, sta se u Alkali na Španskem rodila. Skupej u šolo hodivši sta bila izgled pridnosti in pobožnosti vsim svojim tovaršem.

Tedaj so bili žalostni časi. Kristiane so preganjali, kakor se preganja zverina po hostah, in razglasoval se je cesarsk ukaz po mestih in veséh, po ulicah in hišah, in vsak kristian, naj bo stana alj spola kakoršnega hoče, se ima k smerti obsoditi. — Just in Pastor slišati to strašno novico, zaženeta gnana od gnade sv. Duha vse svoje knige od sebe, in zapustivši šolo hitita k sodnemu stolu, kamor so kristiane od vsih strani vlačili; Rimljani namreč so deržali sodbo na ulicah pri mestnih vratih, tako da je vsakdo lehko poslušal in gledal, kaj se godi. Pridši do sodnega stola se vrineta med sbrano množico, in vidši, da mnogo vernikov že mučijo, vpraša Just okrog stoječe: „Kaj pa so ti ljudje se pregrešili?“ Mu rekó: „Novo véro imajo, in Jezusa Kristusa molijo.“ Na to rečeta oba dečka na ves glas: „Tudi mi dva sva kristiana, in pripravlena svojo kerv preliti za Jezusa Kristusa.“

Ta javna in glasna pričba je nevernike močno spodbodila; sodnik pa se ni hotel s njima vkarjati, rekoč da sta še preotročja. Alj Just, kteri je svojega mlajšega brata za roko deržal, se k sodniku oberne rekoč: „Ti meniš, da sva še premlada in nimava toliko u glavi, da bi zamogla odgovoriti na tvoje oprašbe; alj vedi da Bog nama je dal toliko umnosti in serčnosti, premagati tebe in tvoje trinoge; vedi, da sva kristiana, in najna naj gorečiša želja se bo dopolnila, ako sméva umreti za Jezusa Kristusa.“ — Na te besede sodnika strašna jeza zgrabi, in ker ne vé kaj početi s dečkoma, ju ukaže odpeljati in jima glavi odsekati. To se je zgodilo 6. augusta 304. — Nekaj njunih svetih ostankov se shranuje u nekej cerkvi u Alkali; nekaj pa se jih je u nekdajno apatijo Malmedi nadškofije Koloniške preneslo.

Življenje svetnikov nam pové še od mnogo drugih otrok, ki so sveto živeli in sveto umerli: post. sv. Artemas, kteri je podučeval še druge otroke u svetih resnicah; sv. Gelasi iz Piacence, deček žlahnega in visokega roda: sv. Gosvin, mlad mučenik na Nizemskem; sv. Luzor, imenit fantek in spoznovavec na Francozkem; sv. Merkuri, déte okolj petih let na Sardinskem; sv. Nacari in Celzi, mučenika u Milani i. t. d.

Nauk in posnema.

Deca! ki u šolo hodite, vam nasledne nauke na serce položim:

1. Šolar mora svojega učitelja ljubiti. Koliko se trudijo vbogi učitelji s otrocmi, koliko se vbijajo dan na dan u šoli s njimi, da bi jih otesali, podučili u potrebnih naukih in vednostih, izbistrili njih glavo in vplemenili njih serce! Kako gerdo tedaj, ako šolci do svojega učitelja nobene ljubezni nimajo! Takim ne bo dobro ne na tem, ne na unem svetu; zakaj Bog sam veleva u četertej zapovedi, da ne samo stariše, temuč tudi svoje učitelje imamo u časti imeti in ljubiti.

2. Šolar mora svojega učitelja spoštovati; kajti sv. pismo nam pové, da tisti ki druge k pravičnosti napeljavajo, se bodo kakor zvezde zmirom in vekomaj svetili. Ako tedaj Bog sam take ljudi pred drugimi plačeva in časti, morajo tudi učenci spoštovati in častiti svoje učitelje, ki jim toliko lepih in koristnih naukov dajo, sosebno ako so zraven tudi lepiga in poštenega zaderžanja. — In ko bi učitelji tudi slabo živeli, jih vendar ne smémo zaničevati; marveč vbogati jih kar nas lepiga učé, po njih slabih izgledih pa ne ravnati. „Ohranuj nauke,“ velijo bukve modrosti, „kajti nauki so tvoje življenje.“ Kdor svojega učitelja onečasti, Boga samega onečasti, in gotovo se Bog zlo žali, ako šolarji svoje učitelje oponašajo, se njih svaritvam posmehovajo, in njih prepovedi samoglavno in lehkodušno prelomijo.

3. Šolar mora svojega učitelja vbogati u vseh rečeh, kar nauk in lepo zaderžanje dotiče, in smé se reči, da brez pokoršine ne more učitelj svojih dolžnost dopolnovati, pa tudi ne šolar u nauku alj u dobrem napredovati. Zatorej, ljubi šolci! ako vam učitelji zaterdovajo, da varujte se slabih pajdašev in grešnih kratkočasov; da bojte se Boga in bežite pred grehom, ki je naj veče hudo na svetu; da bodite pridni in ogibajte se lenobe, ki je mati vsega hudega; da bote enkrat pred Bogom dajali račun, kako ste svojo mladost preživeli, kako obračali svoje dušne in telesne moči, itd. vbogajte jih, pri vašem zveličanju vas prosim, sicer se vam bo prej ko ne še na tem svetu vtepalo. Sv. Duh u svetem pismu pravi: „Kdor se nauka ogiba, bo u nesrečo padel. Sprejmi svet in nauk, da končno postaneš mo-

der.“ — Kakor se deček u mladosti privadi, tako tudi u starosti bo. Jezus je rastel na starosti in modrosti pri Bogu in pri ljudeh — tako morate tudi vi.

Molitva.

Ljubi Jezus! lepo te zahvalim za toliko lepih naukov, kterih si mi dal po mojih učiteljih; oh da bi jih bil le vselej vbogal! Prosim te ponižno po zasluženju svetih šolarjev Justa in Pastora, razsveti mojo terdo glavo in moje okorno serce, ogrej da zaslišane nauke ohranim, in svoje življenje po njih vravnam. Poverni pa tudi mojim ljubim učiteljem vse, kar so mi dobrega skazali, blagoslovi jih že tu na zemlji, po smerti pa jim daj večno življenje. Amen.

Denašni dan je bilo u Ljublano prinešeno sveto truplo sv. Vitala mučenika, in u škofijsko cerkev shranjeno ob času škofa Otona, ki je od leta 1641 do 1664 Ljubljansko cerkev vladal.

IV. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Frančišk Serafiški, duhovni oče menihov.

U letu 1182 je bil u Asisi, mestu Ubriske krajine na Italianskem, rojen Frančišk Bernardone, kteri se zavoljo goreče ljubezni do Boga Serafiški imenuje. Tega si je božja previdnost posebno izbrala, sveto véro ne samo na Laškem pridigovati, temuč tudi med neverniki razširjati.

Njegova mati ga je po silno težkem porodu u enem hlevu povila, kamor je bila po nasvetu nekega nepoznanega be-

rača prenešena. Kdo ne vidi že tukaj božje roke, ki je kazala, da bo Frančišk, akoravno sin bogatih starišev, enkrat vso bogatijo popustil, in u radovoljnem siromaštvu Bogu služil? Kadar je bil Frančišk odrasel, se ga je oče, ki je bil kupec pri kupčistvu poslužil, ki je tudi, po izgledu domačih, u začetku za posvetne reči in za bogatijo veliko skerb imel. Akoravno je pa bil rad vesel in dobrovoljen, ni vendar Bog, ki ga je za velike reči namenil, pripustil, da bi skoz hudobne tovarše svojo nedolžnost zgubil. Vbogim je zmiraj vsmilen bil, in terdno sklenil, nobenimu milošine odreči; in ker se je en dan zgodilo, da je silo opravila imel, in zatorej eniga brez milodara odpustil, je po tem za njim letel in mu obiln dar podelil, in zravno Bogu obljubil, u prihodnje nobenemu več milodaru odreči; katero obljubo je tudi vedno deržal. Enkrat se je prigodilo, da je na ulicah siromaka srečal, in ker ni pri sebi denarjev imel, mu je svojo obleko podaril, in cunje vbozega sam oblekel. En drugikrat pak, ko je jezdaril, ga je gobov človek vbogaime poprosil, Frančišk stopi iz konja, podari gobovimu dnar, mu poljubi roko in skoči sopet na konja. Ko pa nazaj za njim pogleda, ne vidi več vbozega, ker je zdajci zginil; on si je tedaj za gotovo mislil, da ta gobov ni mogel kdo drugi biti, kakor Kristus sam, alj en angel, in ta prigodba ga je močno razveselila, da je potem še rajši vbogaime dajal. Tudi posvetno ga zdaj ni več tako veselilo, bolj je ljubil samoto in je bolj pogosto in goreče molil. Gospod Boga je serčno prosil mu razodeti, kako bi mu na njemu dopadlivo vižo služiti zamogel. Med molitvijo se mu tedaj enkrat Kristus tako prikaže, kakor je nekdaj na križu terpel, ktera prikazen je Frančiškovo serce s takšno gorečo ljubeznijo do zveličarja napolnila, da se je vsakokrat razjokal, kadar je britko terplenje križanega premišloval, alj podobo križanega vgledal.

Bog je svojemu zvestimu služavniku na mnoge čudne vize svojo sveto voljo razodel, na posebno vižo pak enkrat pri sveti maši. Tukaj se je ravno evangeli bral, u katerem je Jezus svojim apostolom vboštvo priporočaval, in močno so ga ganile besede Kristusove: „Ne taške na pot, tudi ne dveh sukenj ne čevlov, ne palice; zakaj delavec je vreden svoje jedi.“ Kadar je lete besede slišal, je zapazil da mu je Bog pamet na posebno vižo rasvetlil, in njegovo voljo spodbodil. Zdelo se mu je, kakor da bi mu Bog govoril: Frančišk prihodno imaš po tem ravnilu živeti. In poglej! Frančišk vboga te notranji glas, in ga hoče zdajci spolniti. S denarjem, ki ga je še pri sebi imel, odari

vboge, izzuje svoje čevle, verže preč svojo palico in pas, obleče debelo spokorivno oblačilo, se prepasa s debelo vervjo, in sklene za naprej prav pobožno živeti, kakor nekdaj apostoli. Ves vnet za čast božjo se poda zdaj med ljudi in vabi grešnike k pokori in poboljšanju. In vsaki, kateri je njegove govore poslušal, ki jih je s toliko gorečostjo imel in s takim potisom, je bil močno ganjen in je resno svoje življenje poboljšati začenjal. Tako je sv. Frančišk veliko grešnikov iz grešnega spanja izbudil in na pot zveličanja pripeljal. Zatorej je bil tako visoko poštovan, da je več njih želelo se njemu pridružiti k temu ojstremu življenju, in mu nevtrudljivo pomagati pri njegovem svetem delu.

Kmalo se je dvanajst takih mož okolj njega sbralo, ki so goreli za čast božjo in zveličanje duš. Tim Frančišk priporoči samo božje kraljestvo vselej pred očmi imeti, za tega voljo svet in njegove sleparije zaničevati, samega sebe zatajiti in meso pokoriti. To jim priporočivši jih razpošlje u mesta in vasi pokoro pridgat, in za popotnino jim da besede, ki jih u psalmih beremo: „Verzi svojo skerb na Gospoda, in on te bo živil; on pravičnega ne bo vekomaj u nadlogi pustil.“ In ker se je število tistih zmiraj množilo, ki so njegovi učenci biti hotli, jim je ravnila dal, po katerih bi imeli živeti. U tih so bili zapopadeni evangelski nauki, kateri peljajo k popolnomasti; tim je pristavil še posebne pravila, ki so jednoličnо življenje družnikom njegovega reda ohraniti imele. Delo in bogoslužnost je svojim bratam priporočeval, denarjev prijeti pripovedal, in samo to vzeti pripustil, kar je k ohranenju življenja potrebno; vbogaime prositi se nimajo sramovati, temuč misliti na siromaštvo, u katerem je Jezus živel. Frančišk se je po tem u Rim podal, in je s svojimi tovarši večno čistost, radovoljno vboštvo in vedno pokoršino duhovnemu glavarju pred namestnikom Kristusovim obljubil. Inocenc III. Rimski papež je pri ti priložnosti lete redovniške zakone u letu 1209 potverdil, in Frančiška poglavarja tim redovnikam postavil. Tako je bil red osnovan, ki je od svojega zavodnika red sv. Frančiška imenovan, in po celem kristianskem sveti razširjen od pervega začetka do današnega dneva med vsemi narodi čast božjo razžirja in duše Bogu pridobuje. Frančišk pelja zdaj svoje redovnike u Asisi in se vseli u zapušeno bajtico, blizo imenovanega mesta, pri kateri je bila cerkvica imenovana Porciunkula. U le ti cerkvici, posvečeni Marii, je on s molitvijo in ojstrim postom Bogu služil, in je sam sebe in svoje redovnike s samimi milodari preživil. Prebivavci okolice so jih

visoko spoštovali. Vidivši veliko korist in dobroto, katero so redovniki Frančiškovi povsod s djanjem in besedo ljudstvu delili, mu redovniki sv. Benedikta cerkvico in prostor, ki je okolj nje bil, prepusté, da bi tukaj za se in svoje redovnike pervo redovno hišo napravil, katero izročilo je svetnik s velikim veseljem prevzel.

S nar bolj potrebnim preskerbljen, si je zdaj Frančišk naj prej svoje učence, katerih število se je vedno množilo, u vsih krepostih vaditi in okrepčati prizadeval, da bi, sami močni u dobrem, ložej bližnega hudega obvarvati in k dobrimu voditi zamogli. Zatorej jim je hotel sam s svojim izgledom naprej svetiti. Ojstro pokoro je on vse svoje žive dni delal, katero je drugim pridgoval. Njegova hrana je bila brez zabele in merzla, ako je bil pa bolan, je jedel gorko, alj on je jed s pepelom potresoval; sama čista voda je bila njegova pijača. On ni le samo navadni štirdesetdanski post deržal, temuč se tudi vsako leto po svetih treh kraljih drugih štirdeset dni postil, ravno tako tudi od praznika apostolov Petra in Paula noter do vnebovzetja Marie in potem še k časti arhangela Mihaela in drugih angelov. Gola zemlja je bila njegova postelja in kamen alj poleno je bilo njegovo podglavje. Njegova obleka je bila debela suknja. Svoje telo je strahoval in pokoril in slabo redil; da bi duh bolj na nebesa mislil. Vsak dan se je bičal do kervi, da se je grehov obvarval. U začetku, kadar je svet zapustil, je strašne skušnjave zoper sveto čistost prestati imel, alj on jih je vsakrat s božjo pomočjo srečno premagal, ker je po navadi u merzlo vodo skočil, da bi oginj mesne poželjivosti pogasil. Enkrat pa, ko je bila skušnjava silno huda, se je svetnik u sneg ulegel, in tako dolgo ležal, da je skušnjava minula. Kakor si je Frančišk prizadeval čisto serce ohraniti, tako ga ni nikolj oskrunil s prevzetnostjo, ker se je vselej napuha varoval, ker je dobro vedil, da nas le ponižnost popolnoma. On ni mogel terpeti, da bi ga kdo hvalil, ker se je nar bolj hudobnega človeka imel. Noben se nima poprej hvaliti, je djal, dokler ne vidimo, kakšen konec je vzel. Človek ni več ne manj, kakor kar je pred božjimi očmi. Enkrat ga je pobožen redovnik uprašal, kaj sam od sebe misli? Svetnik mu odgovori: „Jaz mislim, da ni na celem svetu veči grešnika od mene.“ In ko mu redovnik reče, kako zamore kaj takega terditi, mu Frančišk odgovori: „Ako bi bil Bog nar bolj pregrešnimu človeku toliko milosti skazal, kakor meni, sim si svest, da bi on bolj hvaležen in pobožen bil, kakor sim jaz.“ Iz zgol ponižnosti ni hotel postati duhovnik, ker se je nevredniga deržal tako

svete službe. Zatorej je mašnike visoko častil, in je imel navado reči: „Ako bi mašnika in angela skupej srečal, bi pervič mašniku roko poljubil, in še le potlej angelu spodobno čast skazal, ker smo tistemu več časti dolžni, ki ima presveto telo Jezusa Kristusa u rokah, in ga nam podaja.“ O, sveta ponižnost! kako si ti lepo Frančiška kinčala!

Vredno popisati njegovo radovoljno siromaštvo, ktero je tudi svojim redovnikam vedno priporočeval, ne najdem dovolj besed. Njegova goreča ljubezen do Boga je bila tako velika, da ga je bolj angelu, kakor človeku podobnega delala. Živel je sami molitvi in nič druzega ga ni veselilo, kakor Kristusovo terplenje, čednosti Marie, alj življenje svetnikov premišljevati. Dostikrat je bil od molitve tako vnet, da je ves zamaknjen, in pri ti priložnosti ni drugih besed govarjal, kakor: „Moj Bog in moje vse!“ Kadar je od Boga govoriti slišal, se je njegovo serce od ljubezni do Boga tako vnemalo, da se je zdelo, da znotrajšni oginj na njegovem obrazu gori. Iz ljubezni do Boga je bližnega, kakor sam sebe ljubil in mu serčno rad telesne dela milosti skazoval, bolnike obiskoval in jim ljubeznivo stregel, vbogim pomagal, karkoli je zamogel, svojim ustam je kratil, in lačne nasitil, žalostne je tolažil in vsakemu u vsakteri težavi u pomoč priti želel. Vsim je hotel vse biti.

Njegova goreča želja duše večnimu zveličanju pridobivati je bila tako velika, da se je celo u Azio podal, in stopil pred Babilonskega Sultana resnice kristianske vére oznanovat, rekoč: „Jaz sim poslan ne od ljudi, ampak od vsegamočnega Boga, vam in vašemu ljudstvu pot k zveličanju pokazat, in da vam oznanim resnico svetega evangelia? Sultan se je čudil čez moža, ki neprestrašeno svojo véro oznanuje, ga obdari in ga pusti, brez mu kaj žalega storiti.

Sv. Frančišk se je vernil u Italio in je sozidal samostan in cerkvo na gori Alverno. Tukaj u samoti je goreče molil in britko terplenje Kristusovo premišloval. Bog je svojemu služavniku za to njegovo pobožnost mnoge in velike milosti skazal, med katermi je nar bolj čudna prikazen, katero je dve leti pred svojo smertjo imel. Kadar se je namreč, kakor po navadi ravno na čast sv. Mihaela štirdeset dni postil in druge ojstre pokore dopernašal, se je zamaknil okolj praznika povzdignjenja svetega križa. U zamaknenji vidi presvitlega serafina iz nebes se izpustiti, kateri se je blizo nad njim vstavil. Le ti je imel šest perut, in u sredi tih je bil sam križani Jezus, na katerem je vsih pet svetih ran viditi bilo. Kadar je Jezusa pod to podobo pričejočega vidil, je

veliko veselje občutil; alj kadar je njegove rane vidil, in na njegovo terplenje pomislil, se mu je serce od grenke žalosti skorej razpočilo, in u tem trenutku zadobi on na svoji strani, na svojih rokah in nogah enake rane, iz katerih je kerv tekla. Svetnik je imel te rane do smerti; on jih je hotel sicer prikrivati, alj vendar so se kakšin krat zagledale: po njegovi smerti pak so jih vsi prav na tenko vidili. Grozne bolečine je on zavolj tih ran prestal, alj s velikim veseljem, ker je bil tako svojemu Zveličarju bolj podoben.

Dve leti potem je močno zbolel, in ker je po milosti božji spoznal, da se konec njegovega živlenja bliža, se je rekel nesti u cerkvico Porciunkula. Tukaj pobožno prejme svete zakramente, se reče položiti na gole tla, pokliče pred se svoje redovnike, jih opominja Bogu služiti, pokoro delati, in posvetno blago zaničvati, jih blagoslovi, ter jim reče: „Bodite zmirej stanoviti u strahu božjem. Zveličani so tisti, kateri so do konca stanovitni u tem, kar so začeli. Zdaj grem k Bogu in vas priporočim njegovi milosti.“ Po tem si reče čitati terplenje Jezusa Kristusa iz evangelia sv. Joaneza. Zadnič moli še 141. psalm do besed. „Izpeli mojo dušo iz ječe, da bom tvoje ime hvalil; pravični na mene čakajo, dokler ti meni to dobroto storiš.“ Pri teh besedah umerje u letu 1226.

Že dolgo popred, ko je svoje grehe britko objokaval, je bil zagotovljen, da so mu čisto vsi odpušeni, drugo pot pak, da bo večno zveličanje dosegel. In akoravno ga je leto zagotovlenje močno potolažilo in silno razveselilo, ni vendar jenjal, svoje grehe obžalovati, in ojstro pokoro delati, rekoč: Ako bi bil tudi samo enkrat le en majhen greh storil, bi ga moral vendar objokovati vse svoje žive dni.

Nauk in posnema.

1. Ako bi bil tudi samo enkrat le en majhen greh storil, bi ga moral vendar objokovati, dokler sim živ, pravi sv. Frančišk. Ali tudi ti tako misliš? Svoje žive dni si ti veliko sto, ja tisuč majhnih grehov storil, in morebit radovoljno in po nemarnosti. Čez le te grehe, akoravno odpustljive, koliko solz si pretočil? Kolikokrat si jih obžaloval? Kakšno skerb imaš, se jih varvati? Ti grešiš brez straha in ne porajtaš. Dostikrat nemarno praviš: Saj je le en majhen greh. Majhni grehi se ne štejejo; zavoljo tih ne bom pogubljen i. t. d. Alj ne sv. Frančišk ne drugi svetnik ni tako mislil in govoril. Res je, da je odpustljivi greh le majhen proti smertnimu grehu, alj vendar je veči

od vsih zlegov na svetu. Zavolj majhnih grehov ne bo človek pogublen, ako jih pa zaničuje, pade iz majhnih u glavne grehe, ki ga zadnič u pogublenje pahnejo. Akoravno se s majhnimi grehi ne žali tako Bog, kakor s smertnimi, se vendar žali. Kdo se bo pa prederznil reči, da ni srepa reč, ako človek Boga žali? Sv. Hieronim pravi: „Ako se Bog tudi u naj majnši reči žali, se ne sme vendar to žalenje za malo imeti.“ — „Jaz ne vem,“ pravi sv. Paulin, „kako je mogoče to malo ceniti, s katerim se božje veličanstvo žali!“ Ako se majhna krivica kralju stori, se ima vendar za veliko, ker je visoki osebi storjena. Koliko več se mora majhen greh za velik imeti, ker se s njim naj vikšemu, ki je gospod nebes in zemlje, krivica stori? Vsak odpustliv greh Boga žali, in to more zadosti biti, nam pokazati, da je odpustlivi greh veči, kakor si mislimo. Prosi danes Gospod Boga, naj ti milost da, spoznati, kako velik je majhen greh; da se ga boš za naprej prav skerbno varval, in se tistih, ki si jih do zdaj storil, se prav spokoril. „Kdor Boga ljubi in mu kakor sin, in ne kakor sužnik služiti hoče, se boji ga u naj manjši reči razžaliti;“ pravi sv. Bazili.

2. „Zveličani tisti, kateri so do konca stanovitni u tem, kar so začeli,“ pravi umirajoč sv. Frančišk. Gorjé pak tistim, kateri bogaboječe živeti začnejo, alj kmalo to pot zveličanja popustijo, ker Kristus pravi: „Nobeden, kateri s svojo roko za drevo prime, in nazaj gleda, ni pripraven za božje kraljestvo.“ Začetik sam ne dokonča dela; človek mora začeti, posledovati, in začeto dobro dokončati. „Pri kristianih se ne gleda toliko na začetik, kolikor na dokončanje,“ pravi sv. Hieronim. Sv. Paul je slabo začel, alj on je dobro dokončal. Pri Judežu se mora začetik hvaliti, alj konec je izdaja. „Ni velika reč, kaj dobrega začeti,“ piše sv. Auguštin, „alj u dobrem do konca ostati, to je popolnoma in prinese venec večne slave. Hočeš večno zveličan biti, začni iskreno bogaboječe živeti, in posledaj u enaki viži iskreno, kakor si začel, in ne daj se od slabih izgledov drugih ljudi, alj od kakšne škušnjave zmotiti. „Čimu nam bo,“ pravi sv. Bernard, „če za Kristusom hodimo, pa ga ne dojdemo!“ Zatorej uči sv. Paul: „Tekajte, da ga dojdete.“ Tam naj bo, kristian, cil tvojega teka, kder je Kristus. On je bil pokoren do smerti. Tekaj, kolikor hočeš; bisera zveličanja ne bodeš zadobil, ako do smerti tekal ne boš.

Molitva.

Bog! kteri svojo cerkev po zasluženji sv. Frančiška s novimi duhovskimi otroci množiš; daj nam po njegovem izgledu pozemeljsko zaničevati, in se deležnosti nebeških darov vselej veseliti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Placid in njegovi tovarši, mučeniki.

Sv. Placid, redovnik sv. Benedikta, je bil rojen u Rimu. Njegovimu očetu je bilo ime Tertuli, ki je bil močno spoštovan od vsih Rimljanov ne le samo zavoljo njegovega žlahnega rodu in imenitne službe, temuč zavoljo njegove posebne modrosti in bogaboječosti. U tem času, ko je Bog Tertula s Placidam obdaril, je sv. Benedikt na Laškem svoj red osnoval, katerega gorečost pri izobraženju mladosti je daleč slovela. Pobožni Tertuli je svojega komaj sedem let starega Placida k Benediktu peljal, in ga prosil mladega Placida po naukih kristianske vére rediti, in u znanostih podučiti. Placid od božje previdnosti s vsemi sposobnostimi obdarovan in od takega učitelja vodjen, ni le samo u znanstvu napredoval, ampak tudi u keršanskih čednostih tako rasel, da je celo duhovnikom u izgled bil in da ga je sv. Benedikt med vsemi drugimi nar bolj ljubil. Alj tudi Placid ni hotel tega samotnega življenja, ki mu je tako ljubeznivo bilo, več zapustiti, ampak je sklenil redovnik družine sv. Benedikta biti. Njegov oče, ki je njegovo sveto in čudopolno življenje vidil, mu je iz serca rad pripustil, in iz hvaležnosti do učitelja, kateri je ljubeznivega sina tolike čednosti naučil, mu je mnogo zemlje u dar dal, ki je bila blizo hriba Kasino, na katerem je bil sv. Benedikt svoj samostan zidati začel. Ta dar je bil Benediktu tim ljubši, ker je zdaj pričeto delo lehko dokončal, in za njegov obstanik obilno preskerblen bil. Tertuli je dobro spoznal, da svojo premoženje nar bolje oberne, ako ga tistim da, ki Bogu služijo, mlade ljudi odgojivajo, in revnim bratom pomagajo. Zatorej je temu redu še eno grajšino dal, ki je bila na Sicilianskem otoku, in ki je osemnajst vasi pod sebo imela. Alj oni, ki so pod to grajšino bili, niso vsi tako mislili, in so na vsako vižo, tudi s silo se protivali, da bi ti dar meniham u roke ne prišel. Kadar sv. Benedikt zvé za njih protivne misli, ne vidi druge boljši poti jih potolažiti, kakor da Placida u Sicilio pošlje, da se tako njih nepokojni duh pomiri. Akoravno je bil Placid le eno in dvajset let star, je bil vendar k temu opravilu med vsemi redovniki nar bolj sposoben, ker se je bila govorica od njegove svetosti in čednosti in čudežev, ki jih je storil, tudi že na otok Sicilie razširila, in ker je on s svojim zaderžanjem si vse pri-

kupiti in podvreči vedel. Da tedaj Placidu svoj blagoslov in ga s dvema drugima redovnikoma u Sicilo pošlje.

Placid se ni protil temu težkemu opravilu, temuč vboga svojega vikšega duhovnega poglavarja, kakor je obljubil, in odide. Bog je spremljal po poti svojega zvestega služavnika, in mu je milost skazal, da je u božjem imenu čudeže delal; dva bolnika je ozdravil, slepi so po njegovi molitvi vid zadobili, gluhi in mutasti sluh in govor; od hudiča obsedene je odrešil. Ko so prebivavci Sicilie te čudopolne dela slišali, so Placida komaj čakali, in so mu pri njegovem dohodu veliko čast skazali. Zdajci je vse, česar so se bili drugi polastili, s grajšino spet sdružil, in svojemu redu ohranil; in tako je opravilo, ki mu ga je sv. Benedikt naročil, srečno zgotovil. Blizo mesta Mesine je začel samostan zidati, kar mu je sv. Benedikt rad pripustil, in ga za apata postavil. U štirih letih je bil samostan sozidan s cerkvico, in Placid je u njem prebivati začel. Okolj njega se jih je mnogo sbralo, ki so s njim živeti hotli; on jih je kakor oče ljubil in časno in večno osrečiti iz serca želel. Zategavoljo jim je kazal, kako naj človek vse zapusti, in vendar zaklad posede, kateriga mu ne more nobeden ukrasti; jih je vižal svetu umreti in samemu Bogu živeti; jih je učil greh sovražiti in čednosti ljubiti. In k timu svetemu življenju jih ni samo s lepimi besedami pregovarjal, ampak s izgledami silil. Njegove besede in dela polne goreče ljubezni do Boga, združene s čudeži, ki jih je storil, so vsakemu serce vnemale, samemu Bogu živeti. Nar več časa je molitvi posvečeval, in skorej vsakrat je solze prelival, kadar je molil. U štirdesetdanskem postu se je tako ojstro postil, da je samo o nedelah, torkih in četertkih si s vodo žejo gasil in s kruhom lakot tolažil, druge dni pa se ni še otešal ne. Vina ni hotel pokusiti. Čeravno je bil mehkočuten in šibek, vendar ni nikolj islekel svojega rasovnika; spal je le malo časa na golih tleh. Govoril je le malo, in vsakrat pred dobro pomislil, kaj ima izustiti; ni terpel da bi kdo pričo njega od svojega bližnega slabo govoril, še manj pa je sam pregreške drugih kedaj omenil. Proti samem sebi ojster, je bil drugim polu ljubeznivosti, in ni bilo mogoče ga razjeziti. Drag čas je prav ceniti znal, in ga ni pustil teči brez dobrih del, ker je dobro vedel, da enkrat zgubleu nazaj ne pride.

Ni bilo še dosti let preteklo, od kar je Placid u svojem samostanu živel, ko se je že daleč njegovo sveto življenje razglasilo, in dosti njih je meniha viditi želelo, ki je svojemu učitelju sv. Benediktu u čednostih enak bil. Tudi u Rimu je slovel, in dva brata pa ena sestra, katere je Placid doma po-

pustil, kadar je sv. Benediktu u odgojenje izročen bil, se napotijo dragega brata po dolgih letih sopet vidit. Kakšno veselje so morli občutiti, ki so se bili ko otroci popustili, in se zdaj u naj lepši mladosti vidijo! Nauki in izgledi pa tudi ljubezen do ljubeznivega brata so jih tako ganili, da so vsi trije u samostan se preseliti sklenili. Božja previdnost jim sicer ni tega pripustila, alj jih je vendar do smerti združene ohranila, in vsem trem skupej venec mučeništva podarila.

Ko so Placid, brata in pa sestra u Sicilii mirno živeli, pride morski razbojnik iz Afrike s velikim brodovjem do primorja Sicilianskega. Mamuha je bilo ime sovražniku kristianske vére. Kadar je ta nečlovečnež mesta in vasi na primorju Mesinske okolice obropal in dosti kervi prelil, je planil u samostan, u katerem je Placid prebival. Nar popred je poropal u cerkvi in samostanu, kar je dobil; in Placid s svojima dvema bratoma, s sestro in trideset drugimi redovniki je bil vjet. Mamuha je vse skusil primorati, da bi kristiansko véro zatajili in Mohamedansko poprijeli; alj vse žuganje je bilo zastonj, ker so vsi enoglasno zaprisegli, da Kristusu nezvesti biti nočejo. Divjak je mislil, da bo s mučenjem njih terdno véro zrušil in zmisli u ta namen nar strašnejši terpinčanje, posebno pak za Placida, ker je druge serčno nagovarjal, da naj stanovitno terpé, ker bo terplenje le malo časa trajalo. Grozovitno jih je za noge obesti ukazal, in spodej oginj zakuriti, da bi jih dim zadušil; zdaj so bili za roke obešeni in na njih noge so bili težki kamni navešeni. Placid je pri vsem mučenju hvalo božjo prepeval, zatorej mu je zobe s kamnom izbiti in jezik iztergati ukazal. Zadnič, ko ni vse nič pomagalo, jim je vsem glave odsekati zapovedal. Nar več si je Mamuha prizadeval Flavio, Placidovo sestro od kristianske vére odverniti. Posebej jo je pred se poklical, jo je pregovarjal, da naj se véri odpové in nji je s sladkimi besedami vse obetal, ako bo njegovo željo dopolnila. Alj ona je više cenila biser zvestobe in čednosti, kakor vse bogastvo nevernika, in se ni dala zmotiti. Kadar Mamuha vidi, da devica ne porajta za njegove besede, in da je vsa prizadeva zastonj, zapové ves serdit iz Flavie obleko do nazega istergati, jo za noge obesti, brez usmilenja bičati, in jo tako primorati Kristusa zatajiti. Vso razmesarjeno stori nečlovek odvezati in jo zasmehava rekoč: „Sramovati bi se imela, blagorodna Rimljanka, da si naga.“ Flavia odgovori poterpežlivo in polna dostojnosti: „Tega kar terpim iz ljubezni do kristianske vére, me ne bo nikdar sram. Izmisli nove muke me terpinčiti, poglej, jaz sim pripravlena jih preterpeti.“ Te besede so ga tako raz-

serdile, da Flavio svojim služavnikam čez da, naj jo osramotijo. To povelje sveto devico grozno ostraši. U tej stiski se priporoči božji mogočnosti in moli, ji sveto čistost neoskrunjeno ohraniti. Kadar jo nasladni divjaki zgrabiti hočejo, odrevenijo vsim roke, da jih nodeden ni ganiti zamogel; tako je Bog čudopolno zvesto devico neoskrunjeno ohranil. Zadnič je bila s mečom ob življenje djana.

Nauk in posnema.

1. Sv. Placid ni bil nikdar jezen. Te besedice veliko u sebi zapopadejo. Slabotni človek je mnogim pregreham podveržen, alj med vsemi temi pregreškami je nar bolj pogostna jeza, in le malo ljudi se najde, kateri bi ji več alj manj podverženi ne bili. Vender mormo razločiti med grešno jezo in med pravično. Nar svetejši ljudje, Kristus sam se je jezil, alj ta jeza ni izvirala iz hudobije alj iz človeške slabosti. Jeza je grešna, kadar se človek brez pravega uzroka jezi; če se čez tako reč razserdi, kder bi se ne imel jeziti. Še bolj pregrešna je, če se človek ves od nje premagati da, in se u svoji togoti hudovati, preklinjati, alj celo božje ime nemarno u jezi izgovarjati začne; če jezo u svojem sercu hrani, da se iz majhne jeze sovraštvo porodi. Greh jeze zamore biti smerten alj odpustliv, kakor je reč, iz katere jeza pride, velika alj majhna in kakor so okoljšine. Ker smo že iz sebičnosti k ti pregrehi nagnjeni, moramo skerbno vse priložnosti bežati. Ne jezi se nikdar brez pravičnega uzroka, nikdar čez tako reč, ki se ne splača; nikdar se ne daj od jeze omamiti, da bi u jezi zmerjal alj preklinjal; ako si pa tako nesrečen bil, da si u ta greh padel, moraš hitro, ko se zbrihtaš, ga iz serca iztrebiti. „Vsaki človek bodi k jezi počasen,“ opominja sv. Jakob. „Kdor se čez majhne reči razserdi, bo bolj nagnjen k grehu,“ stoji u prigovorih. „Iztrebi jezo iz svojega serca,“ opominja sv. Duh. Prosi Boga vsak dan, da ti milost da, škodlivo strast jeze potlačiti; Bog ti ne bo svoje milosti odrekel, alj s njegovo milostjo moraš tudi delati, da sam sebe premagaš. Vemo da so svetniki, ki so jezi podverženi bili, popolnoma se premagali. Zvečer so mislili, ali so čez dan u ta greh padli; in ako so vidili, da niso tisti dan jeze opustili, kakor so želeli, so si pokoro naložili, zraven pa terdno sklenili s božjo pomočjo drugi dan svoje nagnenje potlačiti. Svetnike moraš posnemati, ako jeze odrešen biti hočeš.

2. Sv. Placid je čas zmirej prav dobro porabil, in nikdar ni bil brez dela. Dobro je spoznal, kako drag je zlati čas, in čemu nam je naj modrejši Bog čas dodelil. Oh! da bi to spoznal, bi ga gotovo ne zapravljal. „Nič ne bolj dragega, kakor čas,“ piše sv. Bernard, „alj žali Bog! nič se manj ne obrajta, kakor čas; dnevi zveličanja pretekajo, in nobeden tega prav ne pomisli.“ — „U majhnem času more človek od-

pušanje grehov in večno zveličanje zadobiti," piše dalej sv. Bernard. Dragocen je tedaj čas; le to pa samo tisti prav spoznajo, katerim ga Bog več ne da. „Ako bi kdo samo pol ure časa pokoro delati u pekel nesel, in prodajal, bi pogubleni tisuč svetov radi zanj dali," pravi sv. Bernard. — Tisuč svetov za pol ure časa! glej, tako drag je čas. Vedi da je čas, ki ga zdaj imaš, kratek in ko enkrat preteče, se ne poverne več. „Čas je kratek," poterdi sv. apostol; in Job pravi: „Človek le malo časa živi; dnevi človeka so kratki. Kratke leta pretekajo." Ako bi imel tudi sto let živeti, vendar je le kratek čas tvojega življenja. Poslušaj kaj pravi sv. Hieronim. „Naj si bo čas tvojega življenja dolg kakor hoče, je proti večnosti le kratek." In zares, čas življenja ki je že pretekel, je preč, ga ne bo več; ta tedaj ni več tvoj. Prihodni čas je neznan; tudi tega nimaš, ker ne veš, ali ga bo kaj za te, alj ne. Tvoj je samo zdajšni čas; alj tudi ta gre hitro naprej, in ker je kratek kmalo preteče, in tebi ga malo ostane. Včerajne ure so pretekle za te, in vekomaj jih nazaj ne bo. Poglej, s milostjo božjo moreš zamujeno dobro popraviti, alj zgubljenega časa ne moreš. Ako je pa vse to res, kako je mogoče, da ti kervavih solz ne točiš čez toliko zgublenih ur, dni, tednov, mescov in let, u katerih si imel priložnost dobre dela dopernašati, in za tvoje zveličanje skerbeti? in ti vsega tega nisi storil? Kako je mogoče, da bi saj dans terdno ne sklenil čas, ki še tebi ostane, prav oberniti? Misli dostikrat na besede: Čas je drag, čas je kratek, čas nazaj ne pride.

To naj te spodbode, da zanaprej drag čas dobro porabiš. More biti je to zadnje leto, zadni mesec, ki ti ga Bog pusti. Ako ga prav ne oberneš, boj se, da si ti ne zgodi, kar sv. Bernard žuga. „Bog grešniku čas odvzame, katerga u zlo oberne." „Misli tedaj zmirej na konec, in ne pozabi, da čas zgublen nazaj ne pride," opominja blaženi Tomaž Kempčan.

Molitva.

Bog, ki nam praznik sv. mučenikov, Placida in njegovih tovaršev obhajati daš; daj nam tudi u večnosti se s njimi veseliti. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

Današni dan se obhaja častit spomin sv. Peregrine, device in mučenice, ktero so u Rimu leta 314 s verigami do smerti stepli. Njeno sveto truplo je bilo na pokopališu sv. Priscile u Rimu vzdignjeno, in od papeža Aleksandra VII. u letu 1660 redovnikom pušavnikom sv. Auguština u Ljublano dano, in 5. kozoperska slovesno u nekdajno cerkvo teh menihov prinešeno. Njene svete košice zdaj počivajo u cerkvi sv. Ane u Tujncah, u komendi sv. Petra na Krajnskem.

VI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Bruno, duhovni oče menihov.

Zavodnik reda Kartuzianov, sv. Bruno je bil rojen u slavnem nemškem mestu Koloni. Imena njegovih starišev nam niso znane, alj to dobro vemo, de so žlahniki bili, in prav bogaboječe živeli in tudi vso skerb imeli u mlado serce Brunota kristianske čednosti zasaditi, in ga prav pobožno odgojiti. U tistem času so na Parižkem vseučilešu nar imenitneši učiteli znanstva učili, in mladenči od vseh krajev sveta so se u šolo tukaj sberali. Tudi mladi Bruno je bil od svojih starišev u Pariz poslan sebi potrebnega znanstva pridobiti.

Bruno je bil tako marliv, da je kmalo doktorstvo bogoslovstva dobil. Sv. Annon škof imenovanega mesta Pariza, ga je duhovnika posvetil in ga je izvolil korarja alj kanonika mesta Reims. Poprej, ko je Bruno u Reims odšel, se je u Parizu nekaj strašnega zgodilo. Umerl je človek, kateriga so vsi prav pobožnega in zlo učeniga imeli. Po cerkveni šegi je bil u cerkvo nesen, da bi se pred pogrebom zadne molitve za njegovo dušo imele. Ko so zadušnice peli, pri besedah: „Odgovori meni: koliko je mojih hudobij in mojih grehov," truplo mertviga zavpije s strašnim glasom: „Po pravični sodbi božji sim zatožen." Drugi dan se ravno pri tistih besedah zadere: „Po pravični sodbi božji sim sojen." Tretji dan se ravno tako zgodi; mertvi zavpije: „Po pravični sodbi božji sim pogublen." Vsi pričejoči so se te prigodbe grozno prestrašili; pred božjo pravico trepetaje cerkvo popustijo, in terdno sklenejo skerbeti, da bi njih duša pred sodni stol božji brez dolga prišla.

Tudi Bruno je to strašno prigodbo vidil in tiste srepe besede slišal; sodba božja mu je po ušesih šumela. Milost božja ga je skoz ta strahoviten dogodek ganila, da sklene svet in njegove sleparije popustiti in samo za zveličanje svoje duše skerbeti, naj se mu to ne bi naklučilo, kar se je žalivrednimu učenimu. Tudi svojih šest prijatlov, ki so priča bili tega straha, je pregovoril u ti reči ga posnemati. Vse svoje premoženje so zdajci prodali in med vboge razdelili, so popustili znance in prijatele, in se na pot podajo. U tistem času je bil u mestu Grenobl na uzhodni meji Francozke dežele škof Hugo, katerga svetost in modrost je daleč slovela. K temu se Bruno in njegovi tovarši obernejo, da bi jim pot pokazal svetu umreti in samemu Bogu služiti. Mladenči pri-

dejo pred svetiga škofa, mu pripovedó, kaj se je u Parizu zgodilo, mu razodenejo sklep, ki so ga storili in ga prosijo jim milostivo dovoliti u svoji škofiji en kraj, kder bi vsega sveta odločeni u premišlovanji, molitvi in pokori Bogu služiti, se k smerti in pravični sodbi božji pripravljati mogli. Sv. Hugo se je silno oveselil želje mladenčem spolniti. Ravno tisto noč se mu je namreč senjalo, da je vidil u pušavi, imenovani Kartauz, cerkvo zidati, in sedem zvezdic, ki so iz tal prišle in se proti njemu obernile, kakor da bi mu pot u cerkvo kazale. To mu je znamnje bilo, da je ptuje mladenče sam Bog k njemu pripeljal. Blizo mesta Grenobl je pust kraj Kartauz med visokimi hribi in strašnimi skalami, katerih verhi so skorej celo leto s snegom pokriti, in s meglo obdani, kder le zverina prebivati zamore. Sv. Hugo pripelje mladenče, polne ponižnosti in svete iskrenosti, u le to strahovito pusto dolino in jim odkritoserčno vse nadloge in nevarnosti pokaže, ktere bodo tukaj prestati imeli. Alj Bruno in njegovi tovarši, kateri so tukej najdli, kar so iskali, se niso dali oplašiti. Tukaj so cerkvico k časti sv. Joaneza in za se majhne bajtice, eno od druge odločeno zidati začeli. Ta je bil začetik reda Kartuzianov alj belih menihov.

Sv. Bruno in njegovi tovarši so prav ojstro živeli. Ne samo odločeni vsih drugih ljudi so tudi tukej u pušavi bili eden od drugega ločeni, in so se samo tistikrat vidili, kadar so se u cerkvi vsi skupej sbrali k družtveni molitvi, in le tukej jim je bilo pripušeno govoriti, drugače jim je bilo molčanje zapovedano. Njih vadna obleka je bila kakor drugih pokornikov rasovnik, mesne jedi so jim zmirej pripovedane bile, postiti so se morli vsak dan. Dela so bile: molitva, sveto petje, branje svetih bukev in nektere potrebne rokodela. Sv. Bruno je izvolil devico Mario varhinjo, in sv. Joaneza kerstnika patrona svojega reda, ker je mislil, da ima ta svetnik pušavnikam u izgled biti. Veliko preganjanja so morli ti sveti možje od hudiča prestati, ki je njih namembo uničiti hotel; alj oni se niso dali zmotiti. Šest let je preteklo, kar je Bruno u ti samoti s svojimi redovniki sveto in pobožno živel in na svet in njegove sleparije pozabil, ko ga papež Urban II. u Rim pokliče. Urban, kateri je Brunotov učenc u Reimzu bil, ga je dobro poznal in zategavoljo hotel, da bi mu Bruno sveto cerkvo vižati pomagal. Bruno, kateri se je samotni pušavi in ojstremu živlenju privadil, in svoje tovarše ljubil, je s žalostnim sercom povelje vikšiga pastirja vbogal. Njegovi učenci so ga kakor očeta ljubili, in nekteri so celo u Rim za njim šli. Šest let je bil Bruno u Rimu, in je papežu pomagal. Mu njegove zasluzke plačati, ga hočejo za nadškofa u Kalabrii postaviti. Alj ponižen služavnik

božji svetiga očeta milo prosi, in se izgovarja, rekoč: „Jaz imam že za svojo dušo težek račun dati, in nemorem tedaj za toliko drugih duš odgovoren biti, katere mi hoče Vaša svetost izročiti.“ Ko so tudi tovarši, ki jih je bil Bruno za sebo pripeljal, spet u pušavo iti želeli, dovoli zadnič papež Brunotu, kar je hotel, ga izpusti iz Rima in mu da oblast, si u Kalabrii samoten kraj izbrati, u katerem bi kakor u Kartauzi, s premišlovanjem pokoro delal in Bogu služiti zamogel, ter tako tudi u Laško deželo svoj red preselil. Veselo zapusti Bruno Rim in pelja svoje zveste prijatele in učence u Kalabrio, u kateri si pripraven kraj poišejo, poprejšno živlenje začeti.

U krajini Skuilak so dobili samoten in zapušen kraj, u katerem so svoje živlenje na enako vižo vravnali, kakor poprej u Kartauzi. Sv. Bruno je tukaj prav sveto živel, in je tudi dosti lepih bukev spisal. U tisti okolici je prebival grof s imenom Rogeri, kateri je od ojstrega živlenja Brunota in njegovih tovaršev slišal, in kmalo tudi priložnost dobil, se od tega sam prepričati. Ko je enkrat zverad lovil, je srečal Brunota u njegovi pušavi, in tukaj ga je njegova pobožnost in modrost tako si prikupila, da mu je veliko ondi blizo ležeče zemlje dal, in cerkvo sozidal, katera je bila k časti Matere božje posvečena. Ta dar, katerega je pobožni grof vbogim meniham storil, mu je Bog na posebno vižo povernil. On se je vojskoval s prebivavci mesta Kapue, katero je obsedal. Eden njegovih podložnih je neprijatelom obljubil grofa izdati, in ravno kadar se je imelo to zgoditi, se prikaže Rogeriu Bruno, kater je daleč od tistega kraja živel, mu pokaže nevarnost in priložnost se obvarovati.

Velika bolezen je svetniku oznanila, da je prišel čas se pripraviti k smerti, in to mu ni bilo težko, ker je tako živel, da je bil zmirej k smerti pripravlen. Svetnik je prejel svete zakramente se na pot u večnost okrepčati, je pričo vsih svojo véro spoznal in svoje redovnike opominal stanovitno Bogu služiti. Zadnič prime poln zaupanja u milost božjo podobo križanega, jo kušne in umerje u letu 1101.

Nauk in posnema.

1. Silno učen in slavni doktor, kateri se je pobožen zdel, je svete zakramente prejel in po kristiansko umerl, je bil pogubljen. Zares strahovitna prigodba! Kako se je pa to zgoditi moglo? Ali je doktor svete zakramente po nevrednem prejel, ali je potlej smerten greh storil in s tim obdan umerl?

Dosti se jih spové in obhaja pred smertjo, in vendar bo marsikteri pogublen. Med temi so pervič tisti, ki u svojem živlenju svete zakramente po nevrednem prejmejo, ker u spovedi vedoma kakšen velik greh zatajijo, alj akoravno se čisto spovejo, se čez storjene grehe ne kesajo, alj pa terdniga sklepa ne storé, se greha in bližne priložnosti varvati, in se prederznejo u tem stanu sveto obhajilo prejeti. Ako je sramožlivost uzrok bila grehe zatajiti, dokler so zdravi bili, jim u bolezni še bolj brani se čisto spovedati. Sovražnik njih duše jih s mnogoterimi misli moti na smertni postelji: da ni bolezen nevarna, da se bodo že spovedali, kadar bodo zdravi, alj da ni mogoče vsih grehov se obtožiti, ki so u toliko neveljavnih spovedih zamolčani bili, itd. S temi in drugimi praznimi misli se dajo zmotiti, in tako se zgodi, da ne storijo čiste spovedi na zadnjo uro, in da sveto obhajilo nevredno prejmejo u svoje večno pogublenje. Drugič se pogubijo tisti, ki u svojem sercu dolgo časa sovraštvo imajo, in se tudi zadno uro s sovražnikom ne spravijo in mu ne odpustijo. Tretjič se pogubijo tisti, kateri u nečistosti živé, in akoravno se smertno uro spovejo, in kruh živlenja zavžijejo, le težko milost božjo zadobé. Nečistost namreč se ne stori samo s djanjem, ampak tudi s mislijo in poželenjem, katere misli in poželenja so smertni greh ravno kakor djanje. Ako je pa človek, dokler je še zdrav, vsako grešno poželenje izpolniti vajen, tako bo tudi bolen na to poželenje mislil. K nečistim mislim se pridruži tudi skušnjava, kateri je človek u smertni uri nar bolj podveržen, in tako mora zadni strašni boj s svojim nečistim poželenjem prestati. Alj kdo ne ve, da je u tem boju le redka zmaga. In tako se zgodi, da se človek tudi po spovedi in po svetem obhajilu, s poželenjem in dopadenjem nad nečistimi misli pregreši, in se gotovo pogubi, ako sopet svoje duše ne očisti s pokoro. O da bi vendar ljudje strašno nevarnost spoznali, u kateri živijo, ako se čisto ne spovejo, alj serd u svojem sercu redijo, alj u nečistosti živijo! Pregledaj svoje storjene spovedi, in če vidiš, da so neveljavne, ponovi jih, in spovedaj se zanaprej čisto. Iztrebi iz svojega serca serd in sovraštvo in zasadi vanj krotkost in ljubezen. Varvaj se nečistih misli, nečistega poželenja in nečistih del.

2. Kadar je sv. Bruno strašen konec nesrečniga doktorja vidil, in njegovo srepo sodbo slišal, se je prestrašil in zdajci sklenil, prihodno samemu Bogu služiti in ojštro pokoro delati za storjene hudobije, da bi na pravični sodbi obstati in se pekla rešiti mogel. Tudi ti bereš izglede mnogoterih ljudi, alj jih celo vidiš, kateri u grehih živijo, in katere Bog nespokorne nagloma iz tega sveta pokliče. Ali ti strašni izgledi tebe ne ganejo, grešno živlenje popustiti in ojstro pokoro delati? Ako bi ti prav pomislil, da imaš pred pravičnega, vsegavedniga sodnika priti, pred katerim tvoje pregrehe brez pokore milosti zadobile ne bodo, ti bi gotovo drugači živel. Hočeš tedaj peklu vbežati in nebesa zadobiti, misli na posledne reči in ne boš grešil. Sv. Ciril Jeruzalemski pravi: „Misli na sodbo božjo, in ne boš ne u nečistost, ne u drugo pregreho padel. Ako pa na Boga in njegovo sodbo pozabiš, boš na grehe in hudobije mislil, in jih doprinesel.“ —

„Jaz te prosim," opomina sv. Krizostom, „misli na pekel. Hudič vse skuša tebi to misel iz glave izbiti. Ako človek na pekel misli, se zavarva, da u pekel ne pride."

Molitva.

Molimo, o Gospod! da nam prošnje sv. Brunota, tvojega spoznovavca, naših grehov, skoz katere smo tebe hudo žalili, odpušanje zadobiti pomagajo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Pelagi, mučenik.

U kraji sedajne Ljublane je u starodavnih časih Emona stala, slovito mesto neznabožnih Rimljanov, kojim so bili naši kraji u oblasti. U Emoni je bil sv. Pelagi rojen, premožnih starišev sin. Očetu je bilo Pelazi, materi pa Hilaria, alj po misli drugih Klaria ime; bila sta imenitna in bogata kupca alj tergovca, pa tudi pobožna kristiana, polna strahu božega, kar je vredneje od bogastva celiga sveta.

Pelagia, svojega sina od mladih nog za vse dobro in sveto odgojiti, in seme keršanskega nauka globoko u nježno serce mladenča vsejati, ga dasta visoko učenemu mašniku Uraniu u poduk, pri kojem se je prav pridno učil in u raznih znanostih veselo napredoval, zravno pa tudi u strahu božjem rastil, ne le na starosti, ampak tudi na pravi modrosti in keršanski močnodušnosti, ves vnet za božjo čast in za sveto keršansko vero. U ptuje kraje iti, sveto vero širati in se za njo vojskovati, tudi življenje za Kristusa dati je gorelo njegovo mlado serce. Hitro je došla tudi priložnost u djanju pokazati, kar je u sercu sklenil, sveto vero očitno pričati in preliti za njo svojo kerv.

Na ravnem Kerškem polji, med Savoj in Kerkoj na sedajnem spodnem Krajnskem je slovelo tisto dobo rimsko mesto Noviodunaj. Pozdnej je dolgo časa cesar Konštanci u tem mestu stanoval, in mu dal Konštancia ime, ktero še sedaj majhino mestice Kostanjevica nosi. Ko se je za cesarja Numeriana ljuto preganjanje kristianov vnelo, je sv. Pelagi svojo rojstno mesto Emono zapustil, in se u bližen Noviodunaj podal, preganjane kristiane, ki so se po pušavah skrivali, pa tudi stanovitni kerv prelivali, u pravi veri poterdit, in slepe neznabožnike, kolikor bi mogel, na pot izveličanja pripeljat.

Rimski deželni namestnik Eulazi, kteri je u tej okrajni gospodaril, je kristiane grozovitno preganjal in mučil. Komej je zemlja na noč prelito kerv popila, se je drugi dan že spet druga prelila; hotli so posilem ukončati kristianov ime. Sv. Pelagi se vsega tega neustraši, marveč se kakor serčen in hraber Kristusov vojšak krivičnemu preganjanju ustavi. Dasiravno vé, da oblastnik Eulazi od neverniga cesarja ojstro povelje ima, kristiane s ognjem in mečem pokončati, vendar pogumno pred njega stopi, ter mu na ravnost dokaže, u kaki zmoti malikovavci živé, in kako krivično je kristiane samo zato preganjati, ker molijo pravega, živega Boga, in se krivim malikom ne uklanjajo. Namestnik misli, da se Pelagi le bahá; in naj mu ravno zamerzi, se vendar ves kakar dober njega loti, rekoč, da se mu vsmili mladenč pri 25. letih. „Mislim, je Eulazi djal, da nisi dovolj premislil, kar si govoril. Hočem tebe s zlatmi verigami k darovanju malikam peljati, kamor druge le u železju vlačijo.“ Čast in bogastvo mu obeta, ako sveti veri odstopi; alj sv. Pelagi strup sladkih obetov dobro pozná, in oblastniku očitno pové, da nima cel svet zlata in srebra zadosti, njemu sveto vero prekupiti. Serdito se mu na to Eulazi zagrozi, da bo to s hudim dosegel, kar ni s dobrim pri njem opravil; ker pa tudi s grozoj Pelagia ne zmore, vkaže trinogam, da mu roke in noge žvežejo, ga po ustih bijejo, in po tem veržejo u temno ječo. Kadar svet mučenik u ječo stopi, se temna ječa vsa osvetli, in nebeška luč njega močno oveseli.

Čez tri dni svetnika sopet pred namestnika prižené, ki ga vnovo nagovarja, naj se keršanstvu odpové, in strašnih muk in smerti otme; pa nikaj ni opravil. Poglavar mu zdaj pokazati hoče, da ni bilo prazno njegovo žuganje, ter ga vkaže od nog do glave nevsmileno razmesariti in pretepsti. Ker vse to svetnika premagalo ni, ga da h kolu prikleniti, s gorečmi klešami šipati, in s vrelim kropam politi; kar so rabeljni vse na tenko dopolnili, pa sv. Pelagia u veri le niso omajali. Eulazi si ne da jeze ohladiti, in reče svetnika po steklenih čepinjah (po glaževini) in po žerjavci valjati; in ker ga tudi ta grozovita muka ne premore, obsodi svetiga Pelagia pred mesto gnati in obglaviti. Veselo služavnik Kristusov svojo glavo da, in za sveto vero domačo zemljo s svojoj kervjoj porosi, naj bi gorše cvetela; kar se je 28. augusta 284 po Kristusu na Kerškem polju zgodilo blizo Kostanjevice. Truplo svetiga mučenika je pobožen duhovnik Urani, njegov učenik častito pokopal, pozdneje pa so njegove svete kosti vzdignuli in u Rim poslali. Stanovniki mesta Kostnice na Bodenskem jezeru so Kostan-

jevico za Kostnico imeli, in svetiga mučenika svojega šteli. Ko so zvedeli, da sveto truplo Pelagia u Rimu počiva, so ga od svetiga očeta izprosili, u svojo cerkvo prenesli, pod velik altar položili, kjer se še zdaj visoko časti, dokler ga u njegovem domačem kraju malokdo po imenu pozná.

Nauk in posnema.

1. Čudno se nam zdi, da so svetniki, kakor sv. Pelagi, pravo vero toliko obrajtali, in toliko za njo prestali. Kako velika jim je bila izveličanskega nauka cena, da jim ni bila predraga lastna kerv; kako malo pa mi neprecenlivo srečo u pravi veri živeti obrajtamo, da se tako slabo za njo ponašamo, in jih veliko celo govori, kakor bi vse edno bilo, naj si kdo u pravi alj u krivi veri živí, naj si kakor jud alj turk umerje, da je le pošten. Take misli so grešne, in take besede lažnive. Ako bi bilo res temu tako, ne bi bil Kristus govoril: „Jaz sim pot, resnica in življenje; nobeden ne pride k Očetu, razun skoz mene.“ Zato sv. Peter uči: „Ni u nobenem drugem izveličanja, in ni nam dano pod nebom ime, u kojem bi rešeni bili.“ Brez Jezusa, izveličarja našega, izveličanja ni. Prava vera je podobna dragemu biserju alj zakladu, za kterega človek vse rad proda, da ga kupi. Oh, kako dober kup pa ti sveto vero imaš! Ni ti potreba za njo terpeti, ne kervi preliti; pa po njenih naukih živeti imaš, ako hočeš izveličan biti. Prava vera je pervo, poštenje pa drugo za izveličanje potrebno.

2. Sv. Pelagi ni Jezusa zatajil, da so ga ravno s grozovitnimi bolečinami k temu silili. Tebe ne tepejo in ne valjajo po žerjavci; če pa Jezusa le zatajiš, nisi vreden, da se kristian imenuješ. Lehko bi, postavim, večkrat k sveti maši alj k spovedi šel, pogoje ko drugi k božji mizi pristopil, pa te je sram, da bi se ti tovarši in tovaršice smejale, te za tercjala, za tercjalko imeli. Sv. Pelagi je tepenje in ogenj prestal, ti pa ne moreš za Jezusa žal besede preterpeti? — Ti lepo navado imaš, kadar koga srečaš, ga pozdraviti, rekoč: „Hvalen bodi Jezus Kristus!“ Kadar te pa kaki zavihan gospone sreča, ki prisekan škric alj pa svetle škorne nosi, si ne upaš te kristianske pozdrave izustiti, in raj zineš: dobro jutro, dober večer, dober dan, alj kaj takega, kar je tudi judam prav; povéj mi, ali spoznaš svojega Izveličarja? — Greš memo cerkve, alj kakega kipa, in véš, da se spodobi odkriti, in prikloniti se; alj angelsko češenje o poldne, alj večno luč na večer zvoni, in te je sram se pokrižati, pa moliti, ker tvoj tovarš take svete navade ne terpi; reci, ali Jezusa ljubiš in spoznaš, ako se ljudi več bojiš, kakor pa njega? Ako to lehko ne storiš, kako bi za Jezusa prestal, ako bi te tako strašno terpinčili, kakor so sv. Pelagia? Ne pozabi, kar ti Jezus pravi:

„Kdor mene pred ljudmi spozna, njega bo tudi Sin človekovi pred angeli božimi spoznal. Kdor pa mene pred ljudmi zataji, njega bom tudi jaz pred angeli božimi zatajil.“

3. Sv. Pelagi je domačo zemljo s svojo prelitoj kervjoj porosil, naj bi sveta vera u domačem kraji za toliko lepše cvetela. In za res! kerv mučenikov je bila séme kristianov; več ko so jih pomorili, več se jih je dalo kerstiti, in po vsej naši slovenskej zemlji je sveta vera domá. Ali bo pa tudi pri nas ostala? Ali ne bo svečnik nauka Jezusovega drugam prestavlen, in nam božje kraljestvo odvzeto, in drugim dano, kteri ga bodo več obrajtali in lepši sad prinesli? Bog ne daj tega, da bi mi sveto vero zapravili, za kojo so sveti mučeniki toliko terpeli, in bi naša zemlja puša postala, na kteri le ternje hudobije, oset zmot, in gerda zel zapušenja božjega raste! Skerbimo torej vsakdo po svojem stanu, da po nauku Jezusovem živimo, in svojim zanamcom naj veči zaklad svete katolške vere ravno tako lepo zapustimo, kakor so ga naši prednamci nam izporočili.

Molitva.

Po prošnji sv. Pelagia, tvojega mučenika in rojaka našega, nam dodeli, o Bog, veliko ceno prave vere vredno spoznati, zvesto po njenih svetih naukih živeti, njo čisto svojim naslednikam ohraniti, in tako srečno k tebi doiti, kder ti živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Sv. Sergi, mučenik, je denašni dan leta 289 za sveto vero slavno smert storil. Rojen Rimljan je bil rimski polkovnik u Terstu. Ko so ga iz Tersta u Rim zaklicali, je Teržačanom obljubil posebno znamnje poslati, ako bo za vero terpel. Obuli so mu visoke čevlje znotrej s ojstrimi žreblji nataknjene; in ker je stanovitno vse to prestal, so mu glavo odsekali. O tem času, pravijo, je njegova sulica u sredo Tersta padla; in po tem Teržačani u svojem gerbu sulico imajo.

VIII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Brigita, vdova.

Sv. Brigita, katera po celi keršanski cerkvi zavoljo razodénj slovi, ki jih je od Boga dobila, je bila rojena u Švedski deželi od plemenitih in bogaboječih starišev. Njena mati Sigrida pride ob času, ko jo je pod svojim sercom nosila, u veliko nevarnost ladjelomja, iz ktere je bila čudoma rešena. Prihodno noč se ji u spanju prikaže častivredni starček, kteri jo opominvaje takole ogovori: „Bog ti je živlenje rešil zavolj otroka, kteriga pod svojim sercam nosiš. Izredi ga do-

bro, zakaj ono bo veliko svetost doseglo.“ To opomembo izpolniti je bila matere in očeta nar veča skerb. Alj majhna Brigita ni mogla do tretjiga leta nič govoriti; in kakor hitro je spregovorila, je znala od vsake reči, kot odrašen človek, povedati, da so se nad tem vsi čudili. Sedem let stara je zgubila svojo drago mater, in od tega časa je bila skerbi svoje prav pobožne tete izročena, ktera je svojo mlado strično k vsim krepkostim in čednostim napeljevala.

Ko je u desetem letu svoje starosti pridgo od britkega terplenja Jezusa Kristusa slišala, je bilo njeno serce tako ganjeno, da je od velike žalosti skorej omedlela. Še tisto noč se ji prikaže Kristus na križu visijoč, ki na celem svojem životu ranjen svojo sveto kerv scurkoma preliva. Brigita od serčne žalosti in pomilovanja omečena milo zdihne rekoč: „Oh Gospod! kdo te je tako razmesaril?“ Kristus ji odgovori: „Tisti, ki brezvestno moje zapovedi prelomvajo in terdovratno u grehu živé, ter mojo neskončno ljubezen s nehvaležnostjo vračujejo.“ Ta prikazen ostane njej vedno u spominu; zmirej je imela odselej križanega Odrešenika pred očmi in je njegove bolečine premišljevala, obžalovala in pri tem pogostoma solze prelivala, če se je le na nje spomnila. Za to tukej omenjeno prikazen sledi več druzih, ktere Brigito še bolj u goreči ljubezni do Boga vterdijo. Ona je bila tudi molitvi tako vdana, da ni pri nobenem delu in opravilu tako veselje in zadovoljnost imela. Po noči je skrivaje vstajala in marsiktero uro premišljevanju svetih in božjih reči posvetila. Tudi si je marsiktero sicer pripušeno reč odrekla,

in se tako u zatajenju same sebe in krotenju svojega, ako-ravno mehkiga života vadila, ker je hrepenela, tistemu saj enokoliko enaka postati, ki je nekdaj za njo take bolečine terpel.

Ko je bila odrastla, se je s mogočnim knezom, Ulfom po imenu, omožila. Mnogo si je prizadevala nezavezana ostati, alj iz pokoršine do svojega očeta je ženinu svojo roko podala. Tega serce si je ona s svojim prijaznim in ljubeznivim vedenjem pridobila tako, da se je on počasi vsih poprejšnih pregreškov odvadil in prav pobožno Bogu služil. Tako sta ona dva poterpežlivo, mirno in sveto živela, in Bog je nju zakon s osmeri prav pokornimi in pobožnimi otroci oblagodaril. Dva sinova sta umerla nedolžna u svojih otročjih letih, in dva na popotvanju u sveto deželo. Dve hčeri ste pri njej doma, kakor pravi izgled vsih krepkost celimu ženskimu spolu živele, in tretja se je u samostan (klošter) podala, kder je sveto živela. Nar mlajši pa, ki se je klicala Katarina, je bila celo številu svetnikov prišteta. Tukej se vidi, kako skerbno je sv. Brigita svoje otroke učila, ker jih je že iz majhnih let k poterpežlivosti, k zatajenju, k pokori, k bogaboječnosti s besedami in izgledi opominvala in nagibala.

Tudi proti bližnim je bila prav vsmilena; vboge sirote in bolnike je miloserčno u svojo hišo jemala, jih s vsem potrebnim preskerbvala in jim, kakor dobra mati stregla. S dovoljenjem svojega moža je počasi celo bolnišnico napravila in tako bolnikam iz ljubezni do Boga miloserčnost skazovala. Vsak dan je u bolnišnici revežam skerbno stregla, kakor naj nižji dekla. Večkrat jim je noge prala, in jih poljubila. Po smerti svojega dobrega moža Ulfota, kteri je bil nekaj let poprej u samostan stopil, je od njega zapušeno premoženje med svoje ljubeznive otroke razdelila in tako posvetnimi skerbmi se odrekla, Bogu bolj marljivo služiti. Ponižno obleko je nosila, štirikrat u tednu se je postila, vedno se je pokorila in cerkve rada obiskovala. Iz stanovitne molitve, iz pogostega prejemanja svetiga rešniga Telesa in iz vedniga premišlovanja Jezusovega terplenja je dobivala moč tako sveto živeti, da je vsim u izgled prave zveličanske poti bila. Spomin in premišlovanje Jezusoviga terplenja in smerti, in njegove neskončne ljubezni do ljudi je njeno serce vnemalo, in k posebni poterpežlivosti nagnilo. Svojo neizmerno ljubezen do bližnih je skazala s tem, da je vsak dan dvanajst vbozih nasitila in jim pri mizi stregla. Iz ljubezni do Jezusa je skerbela, da bi tudi drugi zveličanje dosegli. Iz tega dobrega čina je s svojim premoženjem nunski samostan za šestdeset bo-

gaboječih in pokore želnih žensk sozidala. Tako se je imenitni red Brigitink začel. Sv. Brigita pa za čast božjo vneta je skerbela, vse druge žene po sveti volji božji popraviti in poravnati, in za tega voljo je tudi sama u ta od nje sozidan samostan stopila in vsim nunam žlahen izgled dajala. Ko je tukej dve leti preživela, se je s svojo hčerko Katarino na božjo pot u Rim k ostankom svetih apostolov Petra in Paula, in iz Rima u sveto deželo k pokopališu Izveličarja podala. Ko ste se nazaj vernile, jo je silna merzlica napadla, ki se je, ko ste u Rim prišle, še shujšala in jo celo leto terpinčila. Velike bolečine, ktere je ona prestala, je u spominu na britko Jezusovo terplenje ložej prenesla, in iz ljubezni do njega je še več terpeti želela. Nar veči tolažbo in moč pa ji prinese prikazen, u kteri ji sam Kristus njeno večno zveličanje zagotovi. Ko je ta sosebna božja služavnica od velikega terplenja, dolgega bolehanja in visoke starosti popolnoma opešala in videla, da je njena ura dotekla, je še enkrat zakrament svetiga rešniga Telesa prijela, in kmalo potlej u naročju svoje hčerke u 71. letu svoje starosti, leta 1373 mirno in veselo u Gospodu zaspala. Bog je to svojo zvesto služavnico pred in po njeni smerti s velikimi čudeži počastil.

Nauk in posnema.

1. Kristus se je sv. Brigiti na celem svojem životu ranjen prikazal in jo nagovoril: „da je on od taistih zaničevan, ki mu neskončno ljubezen s nehvaležnostjo vračujejo.“ Ali nisi tudi ti, grešnik, grešnica, izmed taistih, ki Jezusovo ljubezen zaničujejo? Kardinal Hugo pravi: „Ti Jezusa tolikrat vnovič križaš, kolikorkrat smertno grešiš.“ In kolikorkrat in iz kakšnega uzroka ti to storiš? Ako bi te Jezus, po besedah sv. Bernarda nagovoril, rekoč: „Ali nisim že zadosti zavolj tebe ranjen? Ali nisim zadosti zavolj tvojih hudobij terpel, da mi še drugo terplenje nakladaš? Rane tvojih grehov so mi grenkeji od ran mojega života.“ Kaj bi ti na to odgovoril? Oh! poklekni pred Križanega, prosi ga ponižno s skesanim sercom za odpušanje grehov in zagotovi ga, da ga ne boš nikdar več s smertnimi grehi žalil. Zmisli se o vsaki priložnosti greha na križanega Odrešenika in izdihni s sv. Bernardom: „Moj Bog visi na lesu križa, in jaz se bom sladnosti vdal in bom grešil?“ Alj pa posnemaj nedolžnega Jožefa, kteri je, ko ga je hudobna žena njegovega gospoda zapeljati hotla, takole rekel: „Kako morem u takšno hudobnost dovoljiti in pred svojim Bogam grešiti, ki vse vidi?“ Tako govori sam k sebi, kadar te hudič, alj hudobni in malo-

pridni svet k grehu vabi. Po tem sklepu moraš tudi svoje delo in opravilo ravnati, vsih priložnost, ktere bi te lehko u greh zapeljale, se zogniti, in raji jezo vsih ljudi si naložiti, kakor Boga s enim smertnim grehom žaliti. Ako boš rad premišljeval silne bolečine vsmiljeniga Jezusa, se bo tvoje serce zmirej bolj vnemalo u njegovo ljubezen, boš svoje grešno telo pogostoma pokoril, vse nadloge in težave ložej in mirno preterpel, vsim sovražnikom serčno odpustil in po božjih zapovedih vedno živel.

2. Sv. Brigita je mirno in ljubeznivo svojega moža prevzetnosti, igre in od druzih pregreškov odvajala, in ga tako počasi k molitvi in bogaboječnosti nagibala. Svoje otroke je k miloserčnosti, k pokori, k zatajenju in k molitvi spodbujala in u strahu božjem redila. O! da bi se vse žene proti svojim možem tako obnašale in vse matere s svojimi otroci po njenem izgledu ravnale! Koliko manj jeze, prepira in boja bi bilo u taki hiši, in kaka srečna in sveta bi bila taka družina! In kakšno zasluženje bi si pridobile ne le samo za ta svet, ampak tudi za večnost! Strašne pa bojo kazni, ki jih bodo mogle žene u peklu prestati, ktere svoje može k prevzetnosti, k jezi, k sovraštvu, k preganjanju in zatirjanju svojih bližnih, k goljufiji in k drugim krivicam in napakam napeljujejo. Kako grozovitno bodo tiste matere na unem svetu terpinčane, ktere za nauk svojih otrok ne skerbé, jih ne poduče, njih pregrehe po zasluženju ne kaznujejo in jim tako pohujšanje dajajo, ktere s besedo in s djanjem ne dajejo lepih izgledov mirnosti, pobožnosti in bogaboječnosti, ampak jih celo k prepiru, k prevzetnosti, k grešnimu veselju in k drugim napčnim navadam mikajo. Take zadenejo starega Origena besede, ki pravi: „Stariši bodo rajtengo dajali za grehe otrok, ako jih dobro ne učijo in jih po dolžnosti ne posvaré, zakaj zavolj njih se otroci pogubijo, in še oni po verhu.“

Molitva.

Gospod naš Bog! kateri si po svojem edinorojenem Sinu sv. Brigiti nebeške skrivnosti razodel; dodeli nam svojim služavnikom po njenih prošnjah, da se bomo pri razodenju tvoje večne časti radostno veselili. Po ravno tem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

IX. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Dionizi, škof in mučenik.

Sv. Dionizi, slavni Francoski apostol, je bil u Atenih na Gerškem rojen. Ko je še mlad bil, se je že vednostim, posebno pa zvezdoznanstvu tako vdal, da je bil kmalo nar imenitnišim učenim taistega mesta prištet, in da so ga za eniga

tistih dvánajst sodnikov izvolili, kteri so se od kraja, kder so svoje sodbe deržali, Areopagiti imenovali. Ko je ob času križanja in smerti našega Odrešenika tri cele ure ves svet tema pokrila, je bil Dionizi u Heliopolu, in kakor naravoslovec spozna in sklene, da je ta tema proti vsi naravi vstala, ter zaupije na ves glas rekoč: „Alj terpi narave gospod, alj bo pa sveta konec!“

Nekaj let potem pride sv. Paul u Atene prebivavcom taistega mesta oznanovat vêro u eniga samega pravega Boga in u njegovega Sina Jezusa Kristusa, kteri je nas večniga pogubljenja odrešil. Prigodi se pa, da ga neverni meščani pred zgorej imenovane sodnike pripeljajo, da bi tamkej nauk svoje nove vére zagovarjal. Vprašan svet apostol začne svoj nauk s veliko važnostjo in mogočnostjo spričevati, in ko je na koncu svojega govora omenil terpljenje, smert in vstajenje našega Izveličarja, in krepko pristavil, da bodo vsi ljudje enkrat k sodbi vstali, so eni s glavo otresovali, drugi ga pa zasmehovali, tretji tega prepričani, kar je sv. apostol govoril, čversto vervali. Med temi je bil sv. Dionizi, ki je apostola u svoje stanovanje seboj vzel, da bi ga bolj čisto u véri podučil in mu kristianske resnice bolj na tenko razložil. Ko je bil prave vére popolnoma prepričan, prejme tudi svet kerst. Ker je pa sv. Paul pri Dioniziu veliko umnost in gorečo ljubezen za pravo vêro zapazil, ga je še s veči skerbjo u vsem podučil, kar je bilo treba, ga je škofa posvetil in u tajistem mestu razširjovavca prave vére in pastirja novih ovčic postavil. U tej svojej novej službi je sv. Dionizi prav veliko nevernikov k spoznanju pravega Boga spreobernil in je tako s svojimi pridgami in nauki, s svojimi krepkostmi, s prelepimi izgledi svojega bogaboječiga živlenja s novimi ovčicami število izvoljenih množil. Tudi se je bil u Jeruzalem podal, da bi svete kraje obiskal, ktere je naš Odrešenik s svojo sveto kervjo pokropil, in tudi njegovo sveto mater, Mario vidil, ktera je takrat še živela. On je potlej pravil, da je čez tako lepoto in veličanstvo, ktero je njeno obličje obdajalo, ostermel, in da bi jo bil za boginjo molil, ako bi ne bil u véri poterjen in zagotovlen, da je le en sam Bog.

Nekaj let potem je druzega namestnika u svoji škofiji postavil; sam pa se je u Rim k svetimu papežu Klemenu podal. Ko ga ta zagleda, se razveseli čez nja iskrenost in željnost nevernike spreobračati in ga za oznanovavca svete vére na Francoskem odloči, ktero službo tudi voljno in ponižno prevzame, in se kmalo s nekaterimi tovarši tjekej poda. Pravijo, da je spervič u mestu Arlez vêro oznanoval, kder

je bilo že več kristianov, kterim je lastnega škofa dal. Potlej se je u glavno mesto Pariz podal, kder je evangeli s tako modrostjo, mogočnostjo in važnostjo oznanoval in s tolikimi očitnimi čudeži svoj nauk poterjeval, da so se mešćani in drugi ljudje iz bližnjih krajev kupoma spreobračali, malike razbijali in sožigali, in pravemu Bogu cerkve zidali. Perva je bila na mestu, kder so potlej cerkvo sv. Benedikta sozidali, in kder se še zdaj u kapeli sv. Dionizia sledeče besede berό: „Tukaj je sv. Dionizi začel sveto Trojico na pomoč klicati.“

Ko pa hudič tega razširjovanja kristianske vére terpeti ni mogel, je spodbujal malikov duhovne zoper Dionizia, kteri so ga hitro pri paganskem mestnem poglavarju Fesceniu zatožili, da zapeljuje in punta ljudvstvo in sovraži stare bogove, ter ga silijo, naj sv. Dionizia pogubi, ako hoče svoje mesto pogina obvarovati. Poglavar ukaže nevtegoma sv. moža s njegovimi tovarši vjeti in k sebi pripeljati. Zdaj jim reče vse, kar so razglasovali, očitno preklicati in malike moliti. Sv. Dionizi mu celo hudobijo takega djanja očita, alj osleplen in serdit nevernik reče Dionizia in njegove družnike mučiti, ter jih strašno bičati, na rażenj djati in pod njimi ogenj zažgati; da bi se tako počasi pekli in bolj občutlivo in tužno smert storili. Vsegamogočni Bog pa, kteriga so molili, odvzame ognju vso moč tako, da oni, kakor enkrat Babilonski mladenči, brez nobene rane zdravi in cversti ostanejo. Zdaj pa poglavar še bolj serdit in razkačen jih zavkaže u smradlivo in nezdravo ječo djati in potlej pred divje izstradane zverine vreči, ker si je mislil, da bodo na enkrat raztergani. Alj sv. Dionizi naredi čez se in čez divje živali svet križ, in jih blagoslovi, da niso jim nič žalega storile, ampak se k velikemu zavzetju vsih gledavcov pred njegove noge vlegle. Pa vse to terdoserčniga poglavarja ne gane, in njegove ljutosti ne omeči, ampak terdovratno na obsojeni smerti kristianov obstoji. Na novo tezavnico ga razpnejo in s železnimi grebeni tako tergajo, da celi kosi mesa od njega visijo. Svetiga in terdniga moža to nič ne vstraši, še čerhne ne, ampak stanoviten ostane in Boga na glas hvali, ki mu je tako milost skazal zavolj njega terpeti. U teh bolečinah še vse okolj stoječe gledavce opominva, da bi se k pravi véri spreobernili in pravega Boga molili. Stermé od čuda in zavzetja okolj stoječi, ker vidijo, da je en sivček u sto in šestem letu svoje starosti s tako terdno stanovitnostjo Kristusovo véro med tolikimi bolečinami in britkostmi obvarval in da se ni skoz nobene muke tai:te zatajiti pregovoriti dal.

Dovolj njih je iz tega spoznalo, da mora prava in resnična biti véra, ktero je on oznanoval, in so to svoje prepričanje očitno na znanje dali. Zatorej poglavar zdajci ukaže njega in njegove tovarše ob glavo djati. S neizrečenim veseljem je položil pod nevsmileno sekiro svojo glavo sv. Dionizi in je tako življenje dal.

Alj glej čudo! ko mu je bila glava odsekana, vstane njegovo truplo samo od sebe, prime s rokami odsekano glavo in jo nese u tajisti kraj, kder zdaj mesto leži, ki se u večni spomin na ta čudež po njegovem imenu zove. To mesto je dve mili od Pariza. Tukej poda sv. Dionizi svojo glavo Katuli, bogaboječi in od njega spreobernjeni ženi, in ona jo kakor drag zaklad cel čas preganjenja hrani in potlej s truplom vred s veliko častjo pokopa. Ta čudež je imel toliko prič, kolikor gledavcov, in samo taisti bo nad njega resnico dvomil, kteri vso človeško véro zaverže. Veliko nevernih se je pri ti priči spreobernilo. On je svoje slavno življenje u letu 117 končal in na njegovem pokopališu se je kmalo majhna lesena cerkvica vzdignila. Tri sto let potem je sv. Genovefa krasno in veliko cerkvo sozidala, iz ktere je za dve sto let poznej kralj Dagobert imeniten samostan povzdignil. Še zdaj pokopavajo tamkaj Francoske kralje.

Tudi se še najdejo prav učene bukve sv. Dionizia, u kojih se bere, da so pravoverni kristiani že tisti čas ravno taiste cerkovne šege in obrede imeli, kakor zdaj katoličani, in ob času sv. Dionizia od darila svete maše in drugih členov svete vére ravno to verovali, kar še zdaj katolška cerkva uči.

Nauk in posnema.

Sv. Dionizi je prav visoko starost dosegel, bil je sto in šest, alj kakor drugi pravijo, sto in deset let star; razun let, ki jih je u slepem paganstvu preživel, je ves čas službi boži in zveličanju duše posvetil. Kako velik zaklad zaslužkov si je u tem času nabral! Kako slavo in veličanstvo on tamkaj zastran tega vživa! Če tudi ne boš ti take starosti včakal, moraš pa ta kratek čas, ki živiš, dobro k službi božji oberniti, da si tako velik zaklad zaslužkov za večnost pripraviš. Sv. Krizostom piše: „Dokler imamo čas, si nar manj toliko prizadenimo, da si kaj duhovnega dobička za večnost pridobimo, alj zaslužimo, kolikor si prizadevajo posvetneži, da si nečimernega in minlivega premoženja zadobijo.“

Časni dobički in časno premoženje ni še nobeniga človeka u smertni uri potolažilo, tudi nobeniga za večnost srečniga storilo. Kakšne žalosti in težave se pa taistega posledno uro lotijo, ki je vso svojo skerb le na posvetno obračal! In koliko njih je vekomaj nesrečnih postalo ravno zavolj posvetnih dobičkov, ker so taiste alj na grešno vižo si pridobili, alj pa pridoblene slabo obernili. Ako bi bili le pol taiste prizadeve na večne zaslužke obernili, koliko srečneji bi bili zdaj. Zmodri se, o kristian, skoz drugih škodo in nesrečo, ter porabi čas, ki ti ga Bog da, k božji službi in k zveličanju svoje vboge duše. Bodi za dobro vnet, marljiv in iskren, u križih in težavah poterpežliv, in tako si boš velik zaklad zaslužkov za večnost napravil.

Molitva.

Bog, kateri si sv. Dioniziu mučeniku in škofu dal moč in poterpežlivost u terplenju, daj nam, prosimo, po njegovem izgledu iz ljubezni do tebe vse posvetno zaničevati, in se na poti izveličanja nobenih zopernost vstrašiti. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

X. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Frančišk Borgia, spoznovavec.

Sv. Frančišk Borgia je bil na Španskem rojen leta 1510, u mestu Gandia, vojvodine ravno tega imena. Njegov oče je bil Joan Borgia, tretji vojvoda Gandie, in njegova mati Joana iz Aragonie, vnuka kralja Ferdinanda. Že njegova perva mladost je razodevala njega posebno nagnenje u krepostno in sveto živlenje. Komaj sedemnajst let starega pošlejo njegovi roditelji na dvor cesarja Karla V., kder so ga mnoge in velike nevarnosti čakale. Toda čist mladenč se je vsih tih nevaršin srečno vbranil, in svojo pervo nedolžnost s pomočjo pogostega prijemanja sv. zakramentov, skoz nježno pobožnost k prečistej devici Marii, kot druge razne spokorne dela, neoskrunjeno ohranil. Njegovi prirojeni izverstni darovi, kot njegovo izgledno obnašanja so mu veliko spoštovanje samega cesarja naklonili, tako da ga je svojega naj pervega konjarnika in mejnega grofa Lomboje izvolil; cesarica pa mu je prav pobožno in visoko obrajtano dvorno gospodično u soprugo dala.

Dasiravno oženjen, s deželnimi ko domačimi opravilami obložen je vender skoz in skoz bogaboječe in sveto živel. Čas je tako obrajtal, da si je vsak dan razdelil u ure molitve, u opravlanje svojih dolžnost in u počitek svoje vpe-

hane dušne in telesne moči. Upeljal je tečas hvalevredno navado, si vsak mesec enega svetnika k posebnemu počešenju izvoliti. Igro je silno sovražil, in jo je torej tudi svojim služavnikom prepovedal. Njegova prislovica je bila: „Igra mnogoteri zgubiček prinese; namreč zgubo dnarja, zapravljanje časa, zgubo pobožnosti in vesti.“ Nič manj je čertil čitanje ničemernih, čeravno ne pohujšlivih umazanih knjig. Njegovo naj veče veselje je bilo pobožne, izgledne bukve preberati; zatorej je bila njegova navadna beseda: „Čitanje duhovskih knig je perva stopinja k boljšemu življenju.“ Če je slišal alj bral kakšen poseben nauk, si ga je zapisal, ga premišljeval, ter prosil Boga po tistem živeti. Tudi pri nedolžnem razveseljvanju si je marsiktero radost iz ljubezni do svojega Boga prikrajšal.

Bog, ki je svojemu služavniku svet popolnoma ogreniti hotel, ga je zdaj s edno zdaj s drugo britko boleznjo obiskal, ter ga zajedno spoznavati učil, kako nečimerne da so vse posvetne reči. Nar očevidniše ga je tega prepričala smert cesarice Izabele, koje sivna lepota je po širokem slovela in občudena bila. U letu 1539 je moral na povelje cesarja mertvo truplo tajiste u Granado do kraljeve grobnice spremiti. Ko so pred vpoloženjem u rako (grobnico) mertvaško škrinjo otvorili u prepričanje, da se resnično truplo u njej znajde, so namesti poprejšne vsestrano občudjene lepote cesarične obličja, tako silno spremenjeno gnjusobno in smerdečo truplo vgledali, da so vsi pričijoči koj svoje oči odvratili, in se zavolj presilnega smrada odstranili. Serce Frančiška je bilo naj bolj ginjeno. Po dokončanem pogrebu se je u sobo zaperil, in je na kolenih pred podobo Križanega s preobilnimi solzami k nebesam se oziraje zdihoval iz dna svojega ginjenega serca: „Nikar, nikar moj Bog! u prihodno nočem nobenemu gospodu več služiti, kterega mi smert vzeti utegne.“ Zraven tega in mnogega druzega serčnega zdihovanja je zajedno obljubo storil, da, ako soprugo preživi, se u duhovski red podati hoče. Mnogobart je rekel: „Cesarična smert me je iz smerti zbudila.“

Po njegovi vernitvi iz Granade ga je bil cesar namestnega kralja dežele Katalonie izvolil. Prisilen se je te službe poprijel, u kojej je narveč po dohovsko živel. S očetovsko pridnostjo in ljubeznjoj je za časno in večno srečo svojih podložnih skerbel, in je vsakterega, ki je s njim govoriti želel, prosto k sebi pustil. Do vbozih je bil usmilen dobrotnik. Štiri do pet ur je vsak dan u molitvi dopernesel, ktere je poznej u duhovskem stanu na sedem alj osem ur zdaljšal.

Skorej vsak dan se je postil, in je svoj život do kervavega bičal; vsak osmi dan je s velikoj pobožnostjoj k svetimu obhajilu šel. Zvedivši da se je u šolah prepir unel zavolj pogostega prejemanja sv. rešnega Telesa, je svetimu Ignaciu u Rim pisal in se pri njem, od kojega svetosti je veliko slišal, o tej zadevi posvetoval, ki ga je u pogosti prejemi sv. obhajila poterdil. Med tim je njegov oče umerl, in zdaj je moral, kot naslednik, vladarstvo svoje vojvodine nastopiti. Veliko si je prizadeval blagor svojih podložnih pospešiti, in za najmanje ni od svojega poprejšnega pobožnega življenja odstopil. Kmalo potem mu je sopruga nevarno zbolela, ki mu je u bogaboječnosti popolno podobna bila. Sv. Frančišk je goreče za njeno zdravje Boga molil, alj eden pot je u svojem znotrajnem sledeč prav razločni glas začutil: „Želiš, da bi ti tvoja sopruga dalej živela, naj se tedaj tvoja volja zgodi; pa to ti ne bo k nobenemu koristu.“ Ove besede so mu globoko u serce segle, in od časa ni druzega prosil, kot izidi se božja volja. Zdajci se je bolezen njegove sopruge shujšala, tako da je u kratkem svoje življenje sveto sklenila. Frančišk se je koj spomnil svoje nekdaj storjene obljube, ktero je tudi brez odložka izveršiti želel.

Posvetovavši se s Bogam in svojim spovednikom, kakšnega duhovskega reda namreč da naj bi se poprijel, je odločil k ravno kar osnovani družbi Jezuitov pristopiti. Pismeno je poprosil torej o tej zadevi sv. Ignacia, začetnika te nove Jezusove tovaršije, kteri ga je s velikim veseljem svojim soudam prištel. Sv. Frančišk je koj po postavah omenivšega reda živeti začel, čeravno je zavolj poravnanja osobito potrebnih reči, še 4 leta u svoji vojvodini ostati moral. Po teh preteklih je vojvodino s dovolenjem cesarja svojemu naj starejšemu sinu izročil, se je s vedenjem in s pripušenjem sv. Ignacia po duhovsko oblekel in se tako u Rim podal. Še dobro niso 4 meseci pretekli, da ga je papež kardinala storiti namenil; toda Frančišk ovo nakano zvedivši Rim skrivoma zapusti in se na Špansko sopet verne. Zadel njegove posebne brumnosti so ga njegovi oblastniki primorali, da se je mašnika posvetiti dal, česar se je iz velike ponižnosti za nevrednega štel. U pervo je sv. mašo daroval u kapeli Lojolanskega grada, kder je bil sv. Ignaci rojen. Nekoliko let potem je kot goreč apostol božjo besedo oznanoval in podučeval. Preobširno bi nam bilo, naštevati, koliko da jih je spreobernil, koliko in kako da se je on za božjo čast in zveličanje duš potrudil. U pos'ed je moral sopet u Rim se

podati, kjer so ga generala alj pervega oskerbnika Jezusove družbe izvolili.

Kakor u vsakej se je tudi u tej službi modro in sveto obnašal. Ker ni druzega željel, kot povišanje božjega kraljestva in zveličanje duš, je u nar dalniše kraje sveta od apostolskega duha vnete može razposlal nevernike učit in spreobračat. Draženje in pregnanenje Jezusove družbe ga ni nikdar motilo, marveč je vselej stanovitno zaupanje na Boga razodel, rekoč: „Družba je pod božjoj bramboj; nobeden druzih jo ne preganja, ne čerti, kakor vpervič krivoverci in neverniki, drugič opako, brezbožno živeči, tretjič pa tisti ki so o namenu in koncu, djanju in opušanju tega družtva slabo in pomanklivo podučeni.“ Ne le podložni duhovni, temuč tudi škofi in papeži so ga visoko častili. Papež Pii V. ga je bil na Francosko, Špansko in Portugalsko poslal kralje prosit, da bi Benečanom zoper divje Turke pomagali. Zvesto je ovo naročilo izpolnil. Vernivši se na Laško je u mestu Florenci nevarno zbolel, in ker se mu je bližna smert dozdevala, je u Rim hitel, da bi u sredi svojih duhovskih bratov življenje sklenil. Memogredoč je pa vender objiskal Loretansko cerkvo, in se ponižno priporočil varstvu blažene Marie device. Pridši u Rim je bil poprej vmirajočemu ko živemu podoben. Brez zamude se je pripravljati začel k zadnej prejemi sv. zakramentov, in se je še ostal čas u nar primerniših čednostih vadil. Ker je bil vedno u molitvah zapopaden, ni nobeniga više, ne škofa ne kardinala k sebi pripustil, rekoč: „Da ima zdaj le s Bogam, gospodarjem življenja in smerti opraviti.“ Zadne trenutke se je u znotrajno molitvo zamaknil, po kteri je svojo dušo polu zaupanja in veselja u roke neb. Očeta izdihnil 30. septembra 1572. Kardinali, škofi in drugi posvetni ljudi so ga svetnika častili; česar jih je Bog tudi skoz mnoge čudeže prepričal.

Še svetlejše poterdijo njegovo svetost žlahne kreposti, ki so se nad njim u vsakem času starosti kot u vsakem stanu in opravilu enako zvezdam na obnebji blisketale, zadel katerih so ga že u življenju svetnika spoštovali. Med mnogimi čednostmi opomnem njegovo veliko ponižnost in sovraženje posvetne časti. Ta njegova ponižnost je izvirala iz spoznanja samega sebe, ki je pri njem prav živo bilo, ker se je od časa svojega spreobernenja vsak dan dve uri pečal samega sebe premišljevati in se spoznati. Žlahnejšega rodu ko je bil, in imenitniše službe ko je opravljati moral, bolj se je ponižal. Nasproti onim, ki po posvetni časti in

hvali hrepenijo, je svet mož le po zaničvanju in čertenju tega sveta kopernel. Ni terpel, da bi ga bil kdo pohvalil, veliko manj bi se bil pa prederznil samega sebe povzdigniti. Njegovi navadni rokopis je bil: „Frančišk grešnik.“ On se ni nobene časti marveč vse kazni in sovraženja vrednega štel. Na popotvanju, če je še na tako slabe ostaje naletel, in ako je še tako pomankljivo postrežen bil, se ni nikoli čez to potožil, temuč je rekel, da še tega ni zaslužil. Tudi kot general vesolne Jezuitarske družbe se je večkrat naj prostejšega dela u hiši lotil. On je kuharju stregel, na hišnih vratah je beračem in potrebnim hrano razdelival, je hišo pometal, je cajne s kruhom in druzimi jestvinami natlačene u hiše bolnih nosil. Mnogo zaničvanje in psovanje, ki so mu ljudi naklonili, nar britkejše bolečine u raznih boleznih, vse je s veseljem poterpel, in s keršansko serčnostjo premagal. Pogosto je prav goreče Boga prosil, da bi mu še veče terplenje poslati blagovolil, ker si je mislil, da vse tisto je še premajhno u zadostenje pregreh.

Živel je u vednem pokorjenju. Ko vojvoda je bil tolstega života; skoz neprestano ojstre poste pak se je bil tako silno posušil, da si je kožo u širokosti enega komolca odeji enako okoli sebe oviti zamogel. Zdravila je lagano, po malem vžival, da bi zopernost tajiste dalej časa občutil. S enoj besedoj: njegovo živlenje je bilo zapopadek vsako verstnega zatajevanja, poniževanja, ukrotenja; ne iz druzega namena, ko iz gole in čiste ljubezni do Boga. Ni čudež torej da ga je Bog, ki ponižnim svojo gnado da, s svojimi posebnimi darovami obilno oblagodaril, ter mu dal, namreč prihodne reči prerokvati, obsedene hudiča rešiti, bolne na en mah ozdraviti, in veliko druzih čudežev pred in po smerti se na njegovo prošnjo zgoditi.

Nauk in posnema.

1. Sv. Frančišk je že u posvetnem stanu na svojem dvoru lepo in hvalevredno navado imel, si vsak mesec enega svetnika u počešenje odbrati. Naj bi vsakter katoličan poleg molenja svojega Stvarnika tudi **svetnike častil**! Pred vsim drugimi naj božjo porodnico, kraljico vsih svetnikov časti; potem rednika Jezusa Kristusa, sv. Jožefa; dalej svojega angela varha in patrona. Poleg teh naj si še nekatire odbere, do kterih naj veče nagnenje in pobožnost občuti. Potem pak naj sledi češenje patronov mesenca. Ta pobožba obstoji u tem, da si posleden dan mesca enega svetnika odloči, kterega god se bo u

prihodnem mescu obhajal. Tega izvoljeniga svetnika naj skoz cel mesec vsak dan časti in u pomoč kliče. Če mu je mogoče, naj tudi njegovo djanje prebere, in si kaj u posnemanje odloči. Tudi naj na njega god, alj pa u prihodno nedelo sv. zakramente prejme, in dalej časa u dobrih delah dopernese. Vé se od marsikterih božjih služavnikov, da so na konc svojega življenja po redi vse tiste svetnike na pomoč klicali, ktire so mesečno častili, in ni dvomiti, da ne bi bili njih veliko tolažbo in pomoč okusili. „Ni človeka," reče sv. Bonaventura, „kteri ne bi enega posebnega svetnika posebno častiti ne imel. Tistemu naj bi se tudi vsak dan priporočil, in kaj posebnega u njega čast opravil."

2. Gledanje mertvega cesaričnega trupla, ktirega lepota je svoje dni široko slovela, je sv. Frančiška napravilo, da se je popolnoma svetu odpovedal in pogumno sklenul neumerjočemu Bogu samemu celoma živeti. Oh! da bi saj oni slepi ljudi, kterih ničemerna lepota kakšne stvari tako preuzame, da zavolj te dušo in zveličanje zapravijo, modro premislili, kakove da bodo te ljublene stvari po ločenju duše! Vsak se umerlega trupla ogiba. Vsim se gnjusi. S njim se iz hiše hiti na pokopališe in se u zemljo zakople. Tukaj le se spolnejo besede sv. pisma: „U delež bo prijel kače, krastovice in červe;" in poslednič se bo vpepelil. Jeli mogoče, da se to verje, in vender iz ljubezni do tistega duša pogubi? Ako ti zdaj njega zvunajna podoba še tako dopade, le premisli, kaj da ima u kratkem iz njega biti. Tudi tvojemu telesu se ne bo bolje godilo, kakor truplu nekdaj sloveče carice Izabele. Ono postane jed červičev, krot in molov. Kako nespametno činiš, ako se za njega lepoto, vgodnost in blagostanje več potegaš in skerbiš, kot za svojo neumerjočo dušo. Oh! skleni nadalej po izgledu sv. Frančiška večo skerb za svojo dušo imeti. Skleni Bogu goreče in stanovitno živeti: „Čemu si tako skerben svojo telo lepšati, kojega nekoliko dnevov červiči snedli bodo? Zakaj ti je pa tako malo mar za blaženost in lepoto tvoje duše, ktera vender nekdaj Bogu, ojstremu sodniku, predpostavlena bo?" Tako vpraša sv. Bernard. „Dobro premisli, reče sv. Peter Damian, da tvoje telo, ktero zdaj s žlahnimi jedmi polniš, čez eno malo červičev jed postane, in bo tim hujše smerdelo."

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus! izgled in plačilo prave ponižnosti, dodeli nam prosimo, da ki si se dal sv. Frančišku u zaničevanju posvetnega posnemati, daj tudi nam po njegovem izgledu pozemeljsko zaničevati, in se nebeških darov s njim vekomaj veseliti. Amen.

XI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Bendelin, ovčar.

Bil je sv. Bendelin (Vendelin) u Škocii kraljeve rodovine sin. U mladih letih je že začel bogaboječe in sveto živeti, zakaj kakor se mlado drevce nagne, tako bo rastlo tudi staro drevo. Ako je ravno imel vsega čez več, dosti blaga in posvetnih dobrot, je vendar hitro spoznal, kako minlivo in goljufno je vse posvetno, ter je velike želje občutil le Bogu služiti in za večno premoženje skerbeti. Zapustil je kraljev dom in vse njegove dobrote, oblekel romarsko halo, in se podal na božjo pot, po tem pa tiho pušavo poiskal, kder bi svetu neznan Bogu prav zvesto služiti utegnil. Obhodil je Francozko deželo, in u Rimu pokopališe svetih apostolov obiskal, ter prišel na Nemško u divji kraj Vestrijo, u pravo pušavo tisti čas, kder si je borno bajtico iz vejevine postavil. Njegova postelja je bilo listje in suholad, njegov živež divje korenje, in čerstva studenčnica njemu pijača. Tako je ene leta u sveti pokori preživel. Ko se je pa enkrat u mesto Trivir (Trier) podal svojo pobožnost opravit, in si je od hiše do hiše kruha prosil, ga je neki plemenitaž prav gerdo okregal, da berači, kajti ga je za leniga potepuha imel, rekoč: „Ako hočeš pošteno živeti, bali, boš mojo živino pasil, da ti ne bo potreba beračiti, in drugim revežem milošine krasti.“ Ves ponižen služavnik božji to psovanje poterplivo zasliši, in je brez pomislika pri volji pastirčiti, kajti je mislil, da bo pastir imel lepo priložnost svet in njegove dobrote zaničevati, Bogu pa za toliko lepše služiti.

U pervo dajo sv. Bendelinu svinje (praseta), potem govedino, posledne pa drobnico (ovce) pasti. Svet pastir, če ravno rojen kraljevič, je prav skerbno in pridno svojo čedo pasil; pa tudi na paši lepo molil in svete bukve bral, kedar se je živina mirno pasla alj pa počivala. S drugimi pastirji se pajdašil ni, ker je zapazil, kako gerdo govorijo, kako nesramno delajo in brezbožno živé; za to pa ni bil sam in zapušen; Bog mu je angela varha pošiljal, ki se mu je večkrat prikazal, in ga ljubeznivo spodbadal, naj le tako ponižno in nedolžno živí. Verh tega mu je živino očividno blagodaril, da je zmiraj zdrava bila, lepo rastla in se močno množila alj plodila. Zlahnik vse to viditi je začel Bendelina veliko obrajtati, alj druga družina ga je čertela in kakorkolj mogla, preganjala. Toževali so ga, da ovce predaleč na pašo tira,

iz koje vse spehane domu prižene. Gospod se je hotel tega prepričati, ter gre za njim gledat, in ga zares na dalnem spašniku že pozno u večer najde, pa ga tudi za to prav hudo okrega. Pohleven Bendelin ga za zamero poprosi, ter ga zagotovi, da bo še o pravem času svojoj čedoj domá. Kar je obljubil, je tudi čudno dopolnil; zakaj če je ravno gospodar na konju k domu dirjal, je vendar že Bendelina s ovcami srečno doma najšel. Nad tem čudežem se je plemenitaž toliko zavzel, da je sv. Bendelina odpušanja prosil, in mu dosti dnarja ponudil, naj bi mu ne bilo služiti potreba; alj svet pastir ni hotel kaj več vzeti, kakor svojo zasluženo mezdo, ktero je takej vbogim razdelil. Kratko potem se je u svojo poprejno pušavo povernil, in kakor poprej u pokori živel, dokler ga je Bog u viši službo zaklical. Hudič je svetiga moža mnogoverstno motil in strašno nadlegval, ter ga hotel u podobi grozne pošasti požreti; alj svet služavnik božji se ni dal zmotiti, je skušnjavo serčno premagal in pobožno živel.

Vešani tiste okoljce, kteri so toliko lepiga in čudnega čuli od sv. Bendelina, ga hodijo u svojih nadlogah in potrebah za pomoč prosit, sosebno kadar je živina bolana bila. Svet pušavnik je njih obiskal, živino s svetim križem blagoslovil, in ji čudoma ljubo zdravje dal, tako da so vsi stanovniki tistega kraja svetega moža močno spoštovali, in ga redovniki u bližnem samostanu Tolej naslednika po svojem umerlem apatu izvoljili. Sv. Severin, Trevirski nadškof, ki je že mnogo slišal od svetosti Bendelinove, je bil te izvoljbe močno vesel, in ga je apata blagoslovil. Sv. Bendelin je svoje podložne čudno modro in sveto vladal, ne le s besedoj, marveč tudi po svojem lepem izgledu, da so čedalje bolj popolnoma živeli, dokler ga ni Bog na večno plačilo pozval. Na smertni postelji ga sv. Severin obiše in s svetmi zakramentami previdi. Prej da umerje, svetimu nadškofu razodene, kako je kraljev dom zapustivši si izvoljil u radovoljnem vboštvi živeti zadel nebeškega kraljestva. Vse se je čudilo, ko je po njegovi smerti sv. Severin pripovedal, kdo je sv. Bendelin bil, in kako je živel. Njegovo sveto truplo so po božjem naudanju ravno tam pokopali, kder je sv. Bendelin kakor pušavnik živel, kjer se je mnogo čudežev zgodilo. Pozdnej so na tistem kraji veliko cerkvo pozidali, in čedno selo napravili, ki se sv. Bendelina imenuje. Tudi še kažejo studenc sv. Bendelina; kajti je na tem kraji ovce pasil, in videl, da vode nimajo, je pokleknil, molil ter svojo palico s čudnim zaupanjem u zemljo zasadil, in mahoma je zdrava voda privrela. Sv. Bendelina posebno u živinski kugi priprošnika verni časté in u pomoč kličejo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Bendelin je le u potrebi vbogaime prosil, in je rad službo nastopil, ktera se mu je ponudila, da si je ravno slaba služba bila; denašne dni pa čudno veliko pohajačev beračí, kteri se službe bojé in delati nočejo. Takih štercov beračija je naj hujša tatija; taki lajnavci in lajne kradejo Bogu zlat čas, dobrotnikom hrano, drugim potrebnim revežem pa mile dare. Kako bojo vse to in toliko krivico povernili? Gerdo in hudo je otrokam beračiti; mlad berač, je star tat, kakor pregovor pravi. Otrok se navadi brez vsega dela pohajkvati, vso sramožlivost zgubi, se legati nauči in zapravljati, kar dobi; nikdar ne bo kaj prida iz njega. Močne keršence nezakonske otroke okolj vlačijo, in jih beračije, pa tudi krasti privadijo. Rokodeli se službe naveličajo in začnó kluke šteti, kar jim več verže, kakor pa težko delati. Dobri ljudje jim vbogaime dajajo, pa ne pomislijo, da jim ravno s tem u pekel pomagajo. Kdor le edne potplate po beračiji razdere, vse svoje žive dni beračiti ne opusti, naj bi se mu še taka služba ponudila. Navadni berači vse semnje in božje pote obhodijo, pa malokdaj u cerkvo pridejo, alj pa nikolj; ne grejo k spovedi ne k svetemu obhajilu, pijančvajo in božje dare zapravljajo, alj jih pa stiskajo in zakoplejo, da jih nikdo več ne najde. Taki zaniči, zaveržek človeškega rodu, večidel za kakim plotam umerjejo; takih ni nebeško kraljestvo. Drugim za nebesa prosijo, sami pa peklu služijo; ne daj Bog jim pomagati, razun u službo in pa na delo. Poštenim beračem pa, ki si za bolezni alj starosti del kruha služiti ne morejo, takim vbogaime dajati se pravi Jezusu posojevati; on bo za vboge plačnik.

2. Sv. Bendelin se ni s hudobnimi pastirji pečal, kajti je njih navadno pregrešno življenje poznal. Lepo je pasti ljubo živinco po zeleni planini in po dobrih spašnikih, pa zravno svete knige čitati, moliti alj prepevati svete popelke. Taki sveti pastirji so bili, Abraham, Jakob, Egiptovski Jožef in pobožni David. Alj kakor so hudobni bratje Jožefovi na paši strašno hude reči vganjali, in ker je vse to nedolžen Jožef očetu povedal, njega neusmileno umoriti sklenejo, ter ga poslednič u sužnost prodajo, tako gerdo in hudobno tudi sedajni pastirji ravnajo. So še pastirji mladi, kradejo sad po vinogradah in po njivah, u škodo pušajo, živino pretepajo in se kleti učé. So pastirji odrašeni, nesramne reči med seboj in s živinoj vganjajo, kojih povedati je strah. Eden hudobnež vse tovarše in tovaršice pohujša; zategadel je malo pridnih otrok takih, ki po veških občinah alj gmajnah živino u družini pasejo; taka paša je za mladež živa šola hudobije, u koji se otroci poživinijo. Čredniki in ovčarji naj bodo odrašeni, prav pametni ljudje, in pa kakor sv. Bendelin bogaboječi, podobni usmilenimu Jezusu, ki se tudi dober pastir imenuje.

Molitva.

Prosimo tebe, o Gospod, po izgledu sv. Bendelina, vso nevarno posvetno blago zaničevati, kar je prav, in le nebeškega iskati, naj vbogi u duhu na tem sveti živimo, enkrat pa bogati u nebesa pojdemo, kjer živiš in kraljuješ Bog vekomaj. Amen.

XII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Maksimilian, škof in mučenik.

Celje, staro slovito mesto je bilo rojstno selo sv. Maksimiliana, ki je bil plemenitih in bogatih, pa tudi pobožnih, keršanskih starišev sin. U sedmem letu sta ga dala oče in mati bogaboječimu in učenimu mašniku Uraniu u šolo, naj bi se potrebnih vednosti naučil, pa tudi svetih čednost privadil, kakor se keršanskemu mladenču spodobijo. Tako verlo je u vsem dobrem napredoval, da je bil vsim čudno lep razgled, posebno veselje pa svojim starišem. Nemila smert mu je u trinajstem letu dobrega očeta — in u devetnajstem letu starosti ljubo mater pobrala, njemu pa zapustila veliko premoženja, ki je bil edini sin in dedič svojih roditeljev. Premožen, verli mladenč ni svoje dote zapravil, marveč njo je Bogu na obrest dal. Oprostil je svoje sužne in jih bogato odaril, svoje premoženje med vboge razdelil, ter jel tiho in popolnoma po keršansko živeti. Varval se je zapelivega ženskega spola, pa tudi ničemurnih možunov se je zogibal, in s njimi le za potrebo govoril. Bil je u svojem djanju ves ponižen, pohleven,

pa tudi prijazen, in je tako visoko popolnomast dosegel, da je po širokem med kristianami slovel.

Podal se je čez ene leta na božjo pot u Rim, obiskat pokopališe svetih apostolov Petra in Paula, in se naj višemu namestniku Kristusovemu u službo ponudit. Sveti oče Sikst II. je ga veselo sprejel in toliko serčnega spoznovavca Jezusovega mašnika posvetil, ter mu oblast dodelil besedo božjo po vsih krajih, kamor pride, oznanovati. Sv. Maksimilian se u svoje kraje poverne, in začne za Donavoj s velikim pridom oznanovati božje kraljestvo. U zgorni Austrii, ki je tisto dobo gorni kos Norika bila, si je vse prizadel neverne hajde k pravej veri preoberniti. U imenitnem starem mestu Laureaku na bregu Donave, je mnogo stanovnikov kerstil, in tudi napravil, da so prav sveto živeli; za to so ga po smerti ondašnega škofa njemu naslednika izvoljili. Da se je ravno apostolski mož tolike časti in službe vstrašil, se je vender božjej volji ponižno vdal, in svoje visoke dolžnosti prav zvesto dopolnil. Skerbno je svoje verne učil in na vse dobro opominal; obhodil vse bližne in dalne okrajne med nevernimi malikovavci svet evangeli oznanovat. U Solnograški zemlji še njemu posvečena cerkvica na mestu stoji, kjer je sv. Maksimilian divje neznabožce učil, in ni je skorej cerkve u gornej Austrii in po Parskem, da bi častite podobe svojega pervega apostola ne imeli. Kar je sv. Maksimilian u besedi učil, je tudi u svojem djanju pokazal. Svetila se je njegova ponižnost, poterpežlivost in pa sveta skerb za božjo čast in za izveličanje duš, ter je bil luč pravega dobrega pastirja. Bil je vbogim posebno dober oče, in je pregnane kristiane, ktire so malikovavski Rimljani za svete vere del preganjali, ljubeznivo sprejemal in po moči preskerbel. S svojim trudom je veliko število malikovavcov Kristusu pridobil, in vinograd Gospodov tako čudno oskerbel, da je obilni sad svetih krepost in dobrih del rodil.

Blizo 27 let je že sv. Maksimilian za Donavoj svojo sveto službo opravljal, in Bog je dal njegovemu delu lepo rast, kar se svet škof na svoj rojsten kraj spomni, ker sliši, kako njegovi rojaki u temi nevere živé. Serčne želje ga primejo se u svoj kraj napotiti, in s božjo pomočjo luč prave vere svojim rojakom prižgati in pregnati temo neumnega malikovanja. Kadar u svoje rojstno mesto Celje doide, čuje kako deželski poglavar Eulazi kristiane preganja, ter jih hoče posiliti, naj zapustivši Kristusa malikujejo. Ravno je ukazal Celjanom naj vsi maliku Marsu, bogu vojske, kteri je u Celju svoj imeniten tempel imel, darujejo. Sv. Maksi-

milian si je vse prizadel verne kristiane u pravi veri poterditi, in jih za prihodno terplenje oserčiti.

Prišel je dan očitnega malikovanja, o kojem je bilo zapovedano vsim ondotnim stanovnikom aldovati, alj pa naj grozovitnejše muke terpeti. Sv. Maksimilian se za kristiane bojí, da ne bi u strahu terpinčanja keršansko vero zatajivši malikvali, torej poklekne, prosi za se in za verne božje pomoči, po tem kakor od Boga poslan, serčno pred poglavarja Eulazia stopi, mu njegovo krivico u imenu božjem očita, da pravoverne služavnike božje tako nevsmileno preganja in jih hoče posiloma ob izveličansko vero djati. „Ali nisi ti za to u te kraje došel, je sv. Maksimilian Eulaziu djal, da bi ljudi sovražnikov varval? In ti si pa hujši od sovražnikov, in nje u pogublenje siliš, ktere bi imel rešiti.“ Dokazal je u pričo veliko drugih neumnost in hudobijo malikovanja tako očividno, da mu ni vedel nikdo kaj reči. Alj Eulazi, slep malikovavec se razserdi, in ukaže svetiga škofa na ravnost u tempel malika Marsa gnati, naj očitno alduje; ako ne, ga bo dal grozovitno terpinčiti in umoriti.

Sv. Maksimilian se ne da u malikvanje prisiliti, se Boga bolj bojí, kakor vse žuge hudobnega kervoloka, ter vernim u djanju pokaže, kar jih je s besedoj učil, za sveto vero živeti in umreti. Kajti se svet spoznovavec Kristusov stanovitno malikovanja vbrani, ga ukaže okrutni oblastnik na moriše peljati, in ga ob glavo djati.

Veselo gre sv. Maksimilian svoji mučeniški kroni naproti, dokler se verni za njim jokajo. Serčno poklekne in svojo glavo rabeljnu poda, ki njo za Kristusa voljo s mečem odseka. Glava svetiga mučenika pade, njegova duša pa se povzdigne k Jezusu na večno plačilo, kar se je zgodilo denašni dan blizo leta 283. Še kažejo na mesti, kamor je njegova sveta glava padla, lično kapelico, in pod kapelico studenc sv. Maksimiliana. Njegovo sveto truplo so kristiani ponoči skrivaj pokopali. Več sto let po tem je sv. Rupert u te kraje pripredigval, njemu u čast pervo cerkvico postavil, njegove kosti pa vzdignul in jih u Laureak prenesil, kder je sv. Maksimilian svoje dni škof bil. Kadar so škofijo iz Laureaka pozneje u Pasavo prestavili, so tudi njegove svete kosti totaj prenesli; nekoljko njegove svetinje pa Celjani imajo. Mnogo čudežev se je na prošnjo sv. Maksimiliana zgodilo, posebno u Austrii in po Parjskem, u kterih krajih ga sosebniga patrona svojega časté. Cesar Friderik (Miroslav) IV. je bil u starem, gornem Celju od sovražnikov vjet in hudo obležen. Sv. Maksimilian se mu prikaže in mu nevarnost oznani. Cesar obljubo stori

svojega pervega sina po imenu Maksimiliana kerstiti, ako srečno nevaršini uide; kar se je tudi zgodilo. Od te dobe se ime sv. Maksimiliana visoko časti in otrokam pri svetem kerstu rado daja.

Nauk in posnema.

1. Koliko mora naša sveta vera vredna biti, da si je sv. Maksimilian toliko za njo prizadel, in poslednič svojo kerv za njo prelil! Mlado drevce svete katolške vere je usmileni Jezus zasadil in ga s svojoj lastnoj kervjoj pokropil. Nad tri sto let se je s kervjoj naj žlahnej ljudi polivalo in pomakalo, da je prirastlo toliko mogočno drevo, ki svoje veje čez vso zemljo razprostira, in bo rastlo do konca sveta. Iz vsake kaplice presvete rešne kervi Jezusove je prirastil tako rekoč en marternik, in mučenikov prelita kerv je bila seme novih kristianov. Po vsih krajih in o vsih časih je tekla služavnikov božjih prelita kerv, in še neprenehoma teče u dalnih deželah, u kojih se svet evangeli neznabožcom oznanuje. Vedno še neverniki Kristusa križajo in mučé u vudih njegovih spoznovavcov, in to bo terpelo, dokler da pride sodit žive in mertve. Pomisli večkrat, keršanska duša, koliko drago blago svete keršanske vere imaš; vsak dan Boga ponižno zahvali za prave vere neprecenliv dar; skerbi pa tudi, da sveta vera tebi in tvojemu kraju ne vgasne, da keršanstva krivovera in pregrešno živlenje ne zaduši. Kdor dnar zgubi, ga težko najde; kdor ob svoje poštenje pride, ga še težej pozadobi; kdor pa pravo vero zgubi, vse zgubi; njemu škoda ni zapoverniti, vekomaj ne.

2. Zunajne nevaršine, kakor ogenj, voda, in divje zveri niso našemu zdravju in živlenju toliko škodlive, kakor bolezni znotrajne, na kojih veliko milionov pomerje. Ravno taka je tudi za našo sveto vero. Kervavo preganjanje, ktero je sveta kat. cerkev od judov in hajdov terpela, ji ni toliko djalo, kakor pa znotrajno pregrešno živlenje, krivoverstvo in razklanje kristianov; ono je cele dežele in narode omotilo, da so pravo vero zapustili, in še menijo, da imajo prav, če ravno strašno smešnjav po svetu činijo. So ljudje, kteri tako malo Kristusa in njegovo sveto vero spoznajo, da pravijo kakor bi vse edno bilo, bodi si židov alj turk, kristian alj pesjan, da si le pošten. Taki ljudje kristiani niso, kajti ne vedó, da nihčer izveličan ne bo, kakor po Kristusu, in ne vejo, koliko so sveti mučeniki za sveto keršansko vero prestali, rajši vse dali, kakor pravo vero zgubili. Drugi kristiani sopet mislijo, da bi vse edno bilo, naj bo kdo staroverc alj novoverc, katoličan alj lutran, kalvinc alj anglikan, ki so dolgo po Kristusu svoje krivovere zasjali, in se ločili svete cerkve Jezusove. Taka ločitev in samoglavna popaka svete vere Kristusu ne dopade, in ljudem gotovo ne hasne. Kristus je glava le ednega telesa, in to

telo je njegova sveta cerkev; več teles imeti edna glava ne more, ne Kristus več pravih cerkev. Tudi sv. apostol Paul imenuje cerkvo živega Boga steber in terdnjavo resnice; resnica je pa le u tisti cerkvi domá, ktera je že ob časih apostolov bila, ne pa u onih družbah, ki so jih pozneji krivoverci alj pa sedajni maloverci nasnovali. Krivovercov pogubljati Bog ovarji! pa terditi da bi vse edno bilo sedem zakramentov alj pa tri, alj pa nobeniga imeti, tega Bog ne daj; pa tudi ne misliti alj govoriti, kakor bi bilo vse edno, imej vero, ktero rad. Resnica in laž si niste sestri. Velika nesreča je za krivoverce, da u edini pravi kat. cerkvi ne živé; pa oni imajo saj izgovor, kajti niso u pravi veri izrejeni, ne podučeni; kako se bo pa katoličan izgovoril, ki ima vse od Boga razodete resnice, vsih sedem zakramentov, dro vse, kar mu je k izveličanju potrebnega, ako pravo vero zamečuje, in po taisti ne živi, se s krivoverci ženi alj moži, in tako u nevaršino poda sebi alj svoji deci pravo katolško, edino zveličansko vero zgubiti, ktero nam je Kristus zapustil, za ktero je sv. Maksimilian in toliko milionov mučenikov svojo kerv prelilo? — Kaj takega le misliti, govoriti alj storiti ne daj Bog! Bolje tauzentkrat umreti, kakor enkrat sveto vero zatajiti. „Zakaj kteri so enkrat razsvetleni bili, tudi okusili nebeški dar, in so deležni postali svetiga Duha, pa so padli; takim je nemogoče, da bi se u pokori ponovili, kajti spet Sina božjega sami sebi križajo in zasramujejo:“ pravi sv. Paul; take Bog zapusti.

Molitva.

Neskončno usmilen Bog, daj nam po izgledu in priprošni sv. Maksimiliana, škofa in mučenika pravo vero zvesto ohraniti in po taisti živeti, rajše življenje kakor pa vero zgubiti in se ločiti tvoje svete cerkve, ktera nas po pravi poti u večno življenje pelja; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

XIII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Koloman, mučenik.

Sv. Kolman, rojen Irc, je bil kraljeve rodvine. Očetu je bilo Malahia II. ime, ki je bil toliko usmilen in pobožen kralj, da je na svojem dvoru po tri sto vbogih vsak dan nahranil, in se na svoje stare dni u samostan podal, se za srečno smert pripravit; materi je bilo ime Mora, ki je bila kralja Briana hčer. Kakor pobožni stariši je tudi njihov sin Koloman prav bogaboječe živel; ni mu bilo mar za posvetno čast, ne za časno oblast, ne za minlive dobrote; sklenul je vse to Bogu

darovati, le njemu služiti, in se podati u Jeruzalem, svete mesta obiskat, po kojih je Kristus hodil, kjer je za nas terpel in umerl.

Mlad romar Koloman se po romarsko borno obleče, in se poda na dolgo pot u sveto deželo, ter se skoz nemške kraje napoti, u kojih je pobožen cesar Henrik sveti vladal, kteri je romarjem poseben varh in dobrotnik bil. Ni se bal velikih težav dolge poti, ne mnogih nevaršin, ki so ga u neznanih krajih čakale; kar je sklenul, je tudi hotel zgotoviti, in posvetnim rečem, ki so ga doma u popolni službi božji motile, slovo dati. Srečno je iz Irske na Nemško prejadril, in nepoznan pešec dalej popotva, ter pride po svojem božjem potu na austriansko zemljo do kraja Stokerau za Donavoj; in tukaj je bil konec njegovega romanja. Bog ga je u nebeški Jeruzalem zaklical, toda skoz britko terplenje in grenko smert, ktero je imel prestati. Na Austrianskem so tisti čas Slovani Nemce hudo napadali; imeli so kervave boje med seboj. Ko Stokeravci svetiga popotnika vgledajo, vidijo njegovo neznano obleko, slišijo njegovo ptujo besedo, ga začnó pisano gledati in sumiti ogleduha Slovanov, njih sovražnikov. Kakor zdivjani ga Stokeravci popadejo, in ga pred sodnika vlečejo, kteri ga do druzega dne u ječo verže. Kakor hitro se je razdenilo, priženejo sv. Kolomana, kterega za sovražnega ogleduha imajo, na sodbo. Sodnik se mu grozi, da ga bo dal grozovito mučiti in umoriti, ako mu vse na tenko ne pové, kdo ga je poslal, in pokaj? Sv. Koloman odkritoserčno pové, da je u tem nedolžen, česar ga dolžé; on je na potu u Jeruzalem, svete mesta obiskat. Sodnik pa je bil u svoji sumnosti preslep resnico in nedolžnost sv. Kolomana spoznati; da ga torej neusmileno pretepati, naj bi posilen obstal, da je slovanski ogleduh. Koloman pa ne laže, ampak stanovito terdi, kar je rekel. Še huje začnó s njim delati; kamnje in železne krogle u žerjavci belijo in svetiga romarja po živem žgejo; okruten kovač ga s gorečimi klešami šiple, in drugi mu s žagoj noge grozovitno raztergajo; svetnik pa vse te strašne martre stanovitno poterpi, in jih Bogu daruje, ki mu jih prebaviti pomaga, ter je pripravlen rajši umreti, kakor posilen legati. Lehko bi bili njegovo nedolžnost spoznali, alj kadar ljudstvo obdivja, si dopovedati ne da, marveč le svojo žene, da je sovražen ogleduh, in da mora smert storiti. Popadejo svetiga Kolomana, in ga na suho drevo med dva razbojnika obesijo, kakor judi Kristusa, in tako kraljev popotnik svojo božjo pot dokonča 17. maloserpana 1012. Bog je kmalo po čudežih divjim ljudem pokazal, kako draga je njemu smert

nedolžnega. Truplo svetnika ni trohnelo, in suho drevo, na kojem je visel, je sopet ozelenelo. Po čudežih, ki so se godili, je ljudstvo spoznalo, da ni bil ogleduh, ampak u resnici pobožen romar in svetnik. Pokličejo bližne duhovnike, naj ga častito pokoplejo u pričo velike množice ljudi. Izsneli so njegovo sveto truplo iz drevesa, na kterem je poldrugo leto nestrohlivo viselo, in ga u prijetni loki za Donavoj poleg nove kapele pokopali. Leto potem je Donava vse pokrajne povalila, le pokopališe svetiga Kolomana je suho ostalo, in u sredi velike povodne lepo zelenilo. Te čudež videti je dal tedajni mejni grof Austrianski Henrik sveto truplo vzdignuti, in u cerkvo Meličanskega samostana častito prenesti, kjer še počiva. Sv. Koloman je Austrianov poseben zavetnik.

Nauk in posnema.

1. Hujšega na svetu ni, kakor je divje ljudstvo, kadar oblast dobi. Levi in ljuti risi niso tako neusmileni, kakor taki divjaki, koje vidimo sv. Kolomana tako grozovitno terpinčiti. Kakor je od sovražnikov Kristusovih podpihana derhal na dvorišu Pilatuža kričala: „Križaj ga, križaj ga!“ tako neumno ljudstvo vsakega za svojega sovražnika ima, ki u njegov rog ne trobi. Tako neusmileno so delali leta 1848 po Beču in po vsih krajih, kjer je gosposka premehka bila, in dopustila preveliko svojvoljo hudobnim in neumnim ljudem. Take kervave ljudovlade nas varji Bog! Kder ljudstvo gospoduje, tamo je pekel odpert.

2. Pokaj pa je Bog dopustil, da je moral njegov zvest služitelj po nedolžnem toliko terpeti? Nam pokazati, da nebeško kraljestvo silo terpi, in da le silni ga na se potegnejo. Tega nas učijo sveti mučeniki starih in novih časov, in nam dajo lep izgled njih posnemati, če hočemo svet raj s njimi doseči. O času grozovitnega preganjanja kristianov je živel pobožen mož Arkadi. Za svete vere del ga trinogi išejo, in ker ga doma ne najdejo, zgrabijo njegovega strica, in ga tako dolgo vječijo, dokler Arkadia na svetlo ni. Arkadi to zveditи gre pred oblastnika, naj strica njegovega izpusti. Neverni oblastnik mu reče: „Vse ti odpustim, če malike moliš.“ Sv. Arkadi mu pa s svetim Paulom odgovori, da je le Kristus njegovo življenje, in smert njegov dobiček. Ves razkačen poglavar ukaže svetnika po malem umoriti, tako da bo sam svoje mertve ude gledal. Trinogi so mu ud za udom odrezovati začeli, naj prej perste na členkih, potem roke na laketih, zatem ramo za ramoj. Segli so nad noge, in mu je ravno tako porezali na stopalih, potem pri kolenih in poslednič bedra, tako grozovitno, da so se neverniki jokali. Kaj pa je svetnik djal, viditi svoje mertve ude krog sebe le-

žati? Rekel je: „Oj vi srečni udje, da ste vredni služiti svojemu Bogu! Nikdar vas nisim toliko ljubil, ko ste se mojega trupla deržali, kakor vas zdaj slovim, ko vas odrezane gledam. Tako je prav, da se za časek ločimo, in enkrat skupej svojemu Kralju u veličastvo naproti pojdemo. Merlive vas zdaj pustim, da neumerlive enkrat pozadobim. Vi ste zdaj Kristusovi; in zavoljo vas sim tudi jaz Kristusov.“ Ko so ga poslednič na herbet obernuli, da bi mu še trebuh razparali, je Boga hvalil, da sme u nebesa gledati in se veseliti dike nebeške. Po njegovi smerti so kristiani njegove ude pobrali, častito pokopali in hvalili Boga, ki svojim služavnikom toliko junaško serčnost da, za nebeško kraljestvo toliko silo terpeti. — Kako čudno je to! Ali Bog od sedajnih kristianov ne terja kaj tolikega za nebeško kraljestvo, kakor od sv. Kolomana, od sv. Arkadia in od milionov drugih kristianov? Pač; toda enomalo drugač. Le beri, kaj Kristus veli pri sv. Marku 9, 41—47. „Ako te pohujša tvoja roka, odsekaj jo; in ako te tvoja noga pohujša, odsekaj njo; bolje ti je hromimu in krulevimu iti u večno živlenje, kakor dve roki in dve nogi imeti, in verženimu biti u pekel neugaslivega ognja. In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga; bolje ti je s ednim očesom iti u božje kraljestvo, kakor imeti dvoje oči, pa verženimu biti u peklenski ogenj, kjer njih červ ne umerje, in ogenj ne ugasne.“ Tako sta storila sv. Koloman in sv. Arkadi; kako imaš pa tudi ti svojo oko izdreti, svojo roko alj nogo, ki te pohujša, za nebeško kraljestvo odsekati? — Hočem ti povedati.

3. Lehko je tebi kako blago tako drago, kakor tvoja roka alj noga — kakšna oseba alj peršona tako ljuba kakor tvoje oko, pa je pregrešna; moreš se blaga iznebiti in osebo zapustiti, če bi ti ravno tako hudo bilo, kakor bi ti roko odsekali, nogo odžagali alj pa oko izderli. Postavim, ti lepo premoženje imaš, ki si ga nadobil alj poerbal, alj pribarantal, pa je krivično blago. Odrajtaj ptuje blago! — Alj morebiti imaš kako nesramno znanje, ktero te u greh napeljuje, in te je že u grešne misli in djanje zapeljalo; lehko se je vajna pregrešna ljubezn tako prirastila, da mislita nemogoče se krušiti. Morta narazen, če bi vama še tako težko djalo, kakor dati svoje desno okó. — Sta si dva alj dve u jezi, in misliš, da nisi u stanu odpustiti, ne sovražniku roke podati, velikomanj pa za zamero prositi. Mora biti, naj te še tako hudo stane kakor desno roko odsekati; idi k sovražniku, da se spravita, naj bi ravno moral nogo zgubiti; ako ne, boš pogublen, pogublena. — Ravno tako je, ako si vajen u kerčme hoditi, pijančvati, igrati in zapravljati, alj se po rajah sukati; opustiti moraš, če hočeš u nebeško kraljestvo. To je naše mučenstvo, to je tista sila, s kateroj si nebeško kraljestvo pridobimo, kakor mučeniki svoje dni; za vse to čaka mučeniška krona tudi nas.

Molitva.

O Bog, ki si zasluženje sv. Kolomana mučenika tako čudno počastil, daj nam po njegovi prošnji vse hudo duše in trupla serčno premagati, in za njim srečno k tebi priti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIV. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Pelagia, spokornica.

Sv. Pelagia od malikovavskih staršev rojena in odgojena, je živela u petem stoletju po Jezusovem rojstvu, u velikem mestu Antiohii. Od svoje mladosti že u brezbožno živlenje napeljana je od dne do dne razujzdaniša prihajala in vsim mestjanom u veliko pohujšanje bila. Maksimian, patriarh tistega obširnega mesta je nekdaj u poravnanje marsikterih reči sbor škofov poklical, med kojimi je tudi sv. Nono, škof iz Edese bil, kterega svetost je daleč okolj slovela.

Pri tej priložnosti je te brumen vladika u predvoru cerkve sv. Juliana, mučenika, sbranemu ljudstvu predigoval. Ravno u tem času je Pelagia memo prijezdila, od glave do tla s dragimi zapeljivo-bleskečimi oblačilami nesramno prepreženа. Škofi to očitno zapelivko zagledati, koj od nje svoje oči odvernejo, in se čez njeno oslepleno razujzdanost britko ža-

lijo; le sv. Nono še svoj pogled u njo vpira, dokler se mu izpred oči zgubi. Po doveršenem ogovoru popita sbrane škofe, ali ne bi jim bila krasno-oblečena Pelagia dopadila? Škofi nad tako nepričakovanim pobaranjem ostermé, in mu odgovora ne dajo. Nono jih pak takole nagovori: „Pogled ove osebe me je jako ganil. Kaj bomo na božji sodbi odgovorili, če bode naše delo in trud s delom in trudom te Pelagie primerjeno? Koljko časa in dela vpotrati ona u zalšanje svojega života, da bi umirajočim očem ljudstva dopadla, ter tajistem nečisto ljubezen zdramila. Kaj pa mi storimo, duše grešnih madežev očediti in jih tako okinčiti, da bi božjemu očesu dopadle?“ To izustivši, se je s svojim diakonom na svojo stanovanje vernil, se u sobo zatvoril in klečé britke solze točil, se na persa terkal, ter goreče Boga odpušanja svojih grehov prosil; ker kakor duhoven in škof ne bi bil še toljko časa, truda in marljivosti uporabil u zalšanje svoje duše s lepimi čednostmi, kakor si je Pelagia u kinč svojega života in u zapeljevanje mnogo duš prizadela. Prihodno noč se mu je senjalo, kakor da bi bil černo in jako ogujušeno semtertje letečo golobico s svojima rokama vlovil, ter jo u vodo vergel, iz katere je sopet, pa bela ko sneg, izletela, in daleč spred nja obličja odbežala. Skrivnost senj je sledeč dan razjasnil.

Bila je nedela. Nono je vnovič sbranemu ljudstvu predigval in scer te čas u cerkvi. Predmet alj zapopadek njegovega govora je bil od strahovite sodbe božje in od poslednih besedi božjega sodnika črez pravične in hudobne. Tako ganljivo je govoril, da so se vsi poslušavci obilno solzili. Med temi je tudi Pelagia u cerkvo med ljudstvo prišla, ne iz ljubezni do božje besede, ker je kristiane in njihov nauk zlo sovražila, temuč deloma iz radovednosti, deloma pak da bi jo drugi vidili, jih za nečisto ljubezen unet. Strašna beseda božja, ki je vsim pričijočim globoko u serce segala, je tudi oterpnjeno pohujšlivko omajala, pretresla in tako omečila, da je iz prevelike žalosti in bolečine črez svoje pregrehe britko zdihovati in zgrevano plakati jela. Berž po minuli predigi se je skesana in spremenjena na svojo stanovališe vernila in koj precej brumnemu Nonu listič napisala s prav ponižnoj prošnjoj, da bi jo u keršanskem nauku podučiti in jej zakrament svetega kersta podeliti blagovolil. Škof Nono, ki se je malo na to pismice zanesil, ter se velikoveč bal, da ne bi to kakšna hudičeva zanka bila, ji je na vedenje dal, naj se nikar ne prederzne s kakoj bodi hinavšnoj mu blizo stopiti; ker je on, če ravno grešnik, vendar tudi služavnik Jezusa Kristusa,

kterimu so naj skrivniše serca razodete in znane; je pa resnično spreobernenja in keršanskega nauka željna, naj pa le pride, alj ne na njega dom, temuč u cerkvo, kjer se na juteršni dan sopet s druzimi škofi sniditi ima.

Pelagia je resnično u cerkev prišla, u pričo sbranih škofov se Nonu k nogam vergla, se očitno vsih svojih grehov ispovedala, odkritoserčno poboljšanje obljubila, in ga med prelivanjem gostih solz za svet kerst prosila, odpušanje svojih grehov zadobiti. Sv. Nono je bil sicer pripravlen njeno voljo in prošnjo dopolniti; toda jo še preden pobara, ali bi kogar za poroka imela, da ne bo več u poprejšno pohujšlivo življenje zagazila; ker je po cerkvenih zapovedih to potrebno u okoljnostih, u kojih se ona zdaj znajde. Pelagia začne na to vprašanje jokati; zakaj dobro je vedila, da nikogar ne najde, kteri bi bil tega porok. Ona na to še bolj terdi, da si je popolnama naprej vzela, ne le samo poprejšne napake opustiti, temuč še ostale dni u vedni in pravi pokori dopernesti. Na to je še s mnogimi solzmi gorečo željo ponovila, ji nikar sv. kerst odlašati, da bi ne bila primorana čedalje u pregrehah ostati. Sv. Nono, vidši te resnične znamnja znotrajnega kesa in terdnega sklepa, ji je po kratkem podučenju u keršanskem nauku s privolenjem pričijočih škofov sv. kerst podelil, ter jo brumni vdovi Romani s imenom, u daljni poduk in u skerb izročil.

Skoz svet kerst potolažena in od mogočne gnade božje spreobernjena Pelagia, je koj hitro prav sveto in spokorno živeti začela. Dolge lase si je sama postrigla, se vsim žlahnim in krasnim oblekam odpovedala, vse svoje premoženje med vboge razdelila, vsim strežnikom, jih lepo popred podučivši, slovo dalo, svoj život s postami, bičanjem in žimnatim oblačilom krotila, ter med prelivanjem britkih solz svoje pregrešno življenje obžalovala. Ta nenadjana spreobernitva Pelagie je škofe in keršene mestjane jako razveselila; ne pa satana, ker mu je bilo po tem takem orodje u dušno pogublenje izmaknjeno. Noč in dan jej torej pokoja ne da, ji poprejšne sladnosti oživlja, alj jo s nar hujmi škušnjavami napada. S božjim pripušenjem se ji clo u vidljivej podobi prikaže, in jo na vso vižo s prilizovanjem in obečavanjem u prejšne pregrehe mika in vabi. Pelagia se pa hrabro temu vstavlja, na svetovanje Nona s znamnjem sv. križa oborožja in tako hudiča u beg odpodi.

Osem dni po kerstu preteče, in Pelagia se s ojstro oblekoj obda, ter se s vedenjem svetiga Nona skrivši napoti pod možkim imenom Pelagi u mesto Jeruzalem, poleg kterega si na Oljski gori bajtico sozida u svojo prihodno prebivališe. — Tukaj je silno ojstro in sveto u molitvah in spokornosti živela,

vedno pregrešno življenje objokavala in britko terplenje Jezusa Kristusa premišljevala. Spokorno u ponižnosti je Pelagia želela ovemu svetu skrita živeti, alj slutek njene posebne ojstrosti se je kmalo po celej deželi razprostranil, tako da so ljudi veliko od čednosti tega Pelagia pripovedavati imeli. Tri leta so pretekle, ko se Jakob, diakon sv. Nona, nameni, svete kraje u Jeruzalemu objiskati. Sv. Nono mu dovoli s poveljem, da naj pozve prebivališe nekega pušavnika Pelagia in naj ga u njegovem imenu pozdravi. Diakon izpolni njegovo zapoved. Zvedivši stanovanje pušavnika, se je taj podal, na dure poterkal s razodenjem, da ji u imeni škofa Nona nekaj izročiti ima. Pelagia majhino oknice svoje bajte otvorivši, koj diakona spozna, ne pa on njo, ker je bila od ojstre pokore vsa prepadena in spremenjena. Ko je pozdrav vladika zaslišala, mu je le te besede pristavila: „Škof je sv. mož, in jaz se njegovim molitvam priporočim.“ Na to je sopet svoje oknice zatvorila; Jakob pa zavolj tako kratkega odgovora nekaj nevolju svojo pot dalej gre.

Pri objiskovanju svetih mest so mu ljudi še mnogo od tega pušavnika pripovedovali. To ga spodbode se vdrugič k slovečemu Pelagiu podati. Sopet je terkal in klical na vratice, pa vse zastonj; nihčer se mu ni oglasil. Diakon nezapopadši pomen tega obmolknenja odmakne mali okninjak, viditi, ali bi bil pušavnik odaljen, alj pa celo bolan. Nikar ni bilo ne uno ne to, temuč spokorjen in sv. Pelagi je mertev ležal na zemlji. Jakob njeno smert u Jeruzalemu naznani, ter vse redovnike iz cele okoljce, kot mnogo druzih duhovnov k pogrebu povabi. Poprej so hotli po šegi dežele truplo menivšega Pelagia oprati in pomaziliti. Alj vse ostermi, opazivši pod odejo, ne truplo pušavnika, ampak Pelagie, ženske spokornice, ki si je tukej pod možkim imenom čudnovite ojstrosti nakladala. Še veliko več se vsi zavzamejo, ko jim sv. Nono dalej razkrije in naznani, kdo da je bila ta samotnica, kako da je nekdaj pohujšljivo živela, potem pa pogumno se spreobernila, in zakaj da se je bila tako ojstrega življenja poprijela. Vsi so hvalili in častili vsegamogočnost božjo, da je nad šibkoj ženskoj tako velike čudeže dopernašal. S veliko častjo je bilo njeno sv. truplo k pogrebu spremljeno, nad kojim je Bog marsikteri čudež storil.

Nauk in posnema.

1. Sv. škof Nono je bil močno ganjen skoz osleplenje grešne Pelagie, ki je veliko več za telo poskerbela, kakor pa za dušo marala. Ali te ravno to še h večemu objokanju ne naganja. Ker ti tvoja vest očita, da si se veliko za svojo telo potrudil, malo, silno malo pa za svojo neumerjočo dušo poskerbel. Saj vendar toljko naj ti bo na duši ležeče, koljkor na telesu, čeravno bi veliko več zaslužila. Svojemu telesu potreben živež priskerbiš, da bi krepko in zdravo ohranil. Je ognuseno in omazano, ga spereš in očediš. Je bolano, nevtegoma se leka poslužiš, da ga ozdraviš. In česar bi se ne lotil, ako bi ga smerti oprostiti mogel? Ravno tako poskerbi za svojo dušo. Sveti zakramenti in božja beseda so hrana tvoje duše. Priskerbi si je, poslušaj pogostama božjo besedo, in večkrat se hrani pobožno in vredno s angelskim kruhom. Si grešil, je vmazana in gerda tvoja duša pred Bogom, operi in očedi jo u zakramentu svete pokore. Se u smertnih grehih znajdeš, je bolna tvoja duša, na dušni način popolnoma mertva, neodlagaj jo nevarne bolezni, celo smerti oteti skoz vredno pokoro. Ali bi mogel kaj manjega od tebe si sprositi? Jeli ni tvoja velika dolžnost, da za svojo dušo tako poskerbiš? „Zakaj si toliko za dušo ne prizadenemo, ko za svojo telo?“ praša sv. Krizostom.

2. Pelagia, velika grešnica, je eno samo pridigo slišala: vendar je skoz tisto nevarnost spoznala, u kteri se je znajdla, se je k pravi véri spreobernila, ojstro pokoro dopernašala, in se po tem takem zveličala. Ako bi ne bila predige poslušala, bi bila berž ko ne u terdovratnosti ostala in se vekomaj pogubila. Oh! koljko jih še dendanas u velikih grehih živi, kteri bi se, ako bi božjo besedo ne zanemarli, spreobernili in srečno večnost dosegli; ker pa tajisto opušajo, ne nehajo grešno živeti, in se večnemu prepadu bližati. Ali si ne bodo sami večnega pogublenja krivi? Gotovo. Dobro premisli, da ne bi bil tudi ti eden iz tega nesrečniga števila. Poslušaj božjo besedo zvesto in goreče, in če si grešnik, se nadjam tvojega spreobernenja; si grehov prost, boš na to tudi še dalje tajistih se zderžal. Kakor hitro je Pelagia nevarnost spoznala, se je pokore lotila, in se ni tajiste pred smertjo ločila! — Ako ti Bog da nevarnost spoznati, u koji tičiš, nikar se ne mudi, in ne odlašaj pokoro od dneva do dneva. Bog, ki ti odpušanje ponuja, če se resnično spokoriš, te ni u pokoro juteršnega dneva zagotovil. Danes še se pokore poprimi, juteršni dan ni gotov, in kdo vé, ali bo tvoj? „Mnogo njih nagloma in neprevideno umerje; zakaj človeka Sin pride ob uri, ob kteri se ne meni;“ govori zveličan Tomaž Kempčan. Pelagio je nagnilo k ojstremu živlenju škofovo živo govorenje in popisovanje strahovite sodbe božje, in poslednih besed božjega sodnika. Oh! da bi si hotel tudi ti te preimenitne resnice prav živahno naprej postaviti: Bog bo moj sodnik, Bog mi bo celo večnost odločil. In kaj za eni Bog? Ravno tisti, kterega sdaj toljkokrat žalim. Ali za-

morem po svoji pameti pričakovati od tega žalenega Boga blaženo sodbo? Prevdari te resnice prav dobro, in sam sebe k pravej pokori spodbodi; zakaj le pokora te zamore s Bogam spraviti in usmilenega sodnika ti nakloniti: „Ako verjemo, da imamo nekdaj pred božjo sodbo priti, dajmo se potruditi, da tajistega skoz berzo in resnično pokoro ob času potolažimo:“ piše učen Origenes.

Molitva.

Vsliši nas, o Bog, Izveličar naš! da kakor nam je god sv. Pelagie k razveselenju, tako nam naj bo njena preserčna in resnična pokora k podučenju. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XV. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Terezia, devica in nun duhovska mati.

Sv. Terezia, s posebnimi gnadami od Boga obdarjena, je bila rojena leta 1515 u Avili, Španskem mestu, od bogaboječih in plemenitih roditeljev, Alfonsa Šankeca in Beatrice hčer. Mnogo sta si prizadevala, svojo hčerico brumno služavnico božjo izrediti. Med drugim sta imela sveto navado, da sta se prav pridno s branjem duhovnih bukev pečala, česar sta tudi mlado hčerko vadila, precej ko se je čitati naučila. U kratkem se je u branje bogaboječih knjig tako zaljubila, da se je več pot s svojim bratom Roderikom u sa-

moten kotič vmaknila mirniši brati. Komej sedem let stara si je iz tajistih tako živo spoznanje časnega kakor večnega zadobila, da je višekrat vsa zamaknjena zaupila: „O vselej! o večno! večno terpeti! Večno se veselíti! neprenehoma u bolečinah, neprenehoma u veselji biti! o kaj je to!“ Potem ko je životopise mučenikov brala, se ji je tako silna želja unela iz ljubezni do Jezusa umreti, da je s svojim bratom Roderikom skrivše iz očetove hiše pobegnila s terdnim sklepom, se u Afriko podati, pričat med nevernimi Saraceni Jezusovo vérо, in si tako veličasten mučeništva venec zadobit. Starši jo dajo urno poizkati in sopet na dom verniti; alj želja za Kristusa terpeti in umreti ji vender ni vgasnila. U dvanajstem letu je zarano svojo bogaboječo mater zgubila. S velikoj žalostjoj jo je materna smert naudala; vergla se je torej pred neko podobo preblažene device Marie na kolena, in s obilnim prelivanjem solz je zdihovala in upila: „Mati milosti! Tebe izvolim sdaj svojo mater. Vzemi me revno siroto u število svojih otrok.“

Čudnovita bramba, ktero je zanaprej pri Marii vselej najdla, je bila znamnje, da je u tej svoji molitvi uslišana bila. Bog je sicer dopustil, da je Teresia po smerti svoje matere popustila duhovne knige preberati, in da se je namesto njih ničemernih bukev poprijela. Zraven se je tudi pajdašila s enoj svojoj tetoj, ki je bila močno ničemernosti sveta vdana. Potem takem je od dné do dné u molitvah mlačnejša prihajala, njena poprejšna gorečnost je hirala, ljubezen do samote vpadala, nasproti pa je u ljubezni do posvetniga rastla. Njena velika sreča je še bila, da ni vender na svojej deviški nedolžnosti škode terpela, kar je ona sama le mogočnej brambi matere Marie prilastila. Tereziin oče, zvedši kako močno da je njegova hčerka u dobrem vpešala, je mnogo žaloval; torej se ne mudi jo Augustinarskim redovnicam u skerb izročiti. Tiho in samotno življenje samostana je Terezii kmalo poprejšno pobožnost obudilo; začela je nevarnost pretekliga življenja serčno obžalovati, svojo mlačnost in lenobo u službi božjej objokovati, pobožnih bukev se je spet prav marljivo poprijela, in jih zvesto prebirala, da so ji sopet nekdajno gorečnost unele, ktera je skoz branje posvetnih knig skorej celo vgasnila bila. Kmalo potem je Terezia nevarno zbolela. Njeni oče ni hotel bolne u samostanu pustiti, jo je tedaj domu vzel, da bi poprej okrevala. U tej bolesti je živo spoznala ničemernost vsega posvetniga, in je terdno sklenila, se svetu popolnoma odpovedati, ter u kakem duhovskem stanu le Bogu živeti. Njeni oče ji je na vso moč tega branil; to-

da ona je skrivše zbežala u nunski samostan Karmelitarc, ki je u Avili bil. Prigodilo se je to u dvajsetem letu njene starosti. Komej se je na pot podala, ko že toliko zopernost u sebi občuti, da na vsih udih trepeče. Ker je pa to za skušnjavo hudiča imela, je pogumno svojo pot šla, in pri pervi stopinji u samostan se je ves strah in trepet na en mah u tolažbo in veselje spremenil. Tako poplača Bog serčno premago samega sebe.

S živoj gorečnostjoj je Terezia leto poskušnje začela, napredovala in noviciat s slovesnoj prisegoj dokončala. Čez nekaj časa je njena gorečnost u službi božjej sopet vpadati začela zavolj pregostega pečanja in pogovorenja s posvetnimi ljudmi, ker ji skoz to ljubezen do molitve in drugih duhovskih vaj močno umira. Nekiga dné pa, ko je u cerkvo molit šla, se pripeti, da se je na neko podobo Jezusa na celem životu razmesarjenega ozerla. Odmah se ji je serce jako ganilo, spoznaje koliko je Jezus za njo prestal, kako nehvaležna in nezvesta je pa ona njemu. Zraven se ji je serce u takšnej žalosti topilo, da je menila, ono ji mora razpočiti. Po tem takem pred tajisto razpelo poklekne, začne britko objokovati svojo zaveržlivo nestanovitnost, in s velikim zaupanjem k Bogu upije: „Gospod! ne ustanem poprej od tla, dokler mi toljko gnade in moči dodeliš, da za naprej u nobeden greh više na padem, ampak tebi s celim sercom stanovitno in goreče služiti zamorem.“ Ta sicer kratka pa serčna molitvica Tereziina je bila uslišana. Njeno serce je bilo za zmiraj spreobernjeno; vsa ljubezen do stvari zaterta, ljubezen do stvarnika uneta, veselje do molitve in druzih duhovskih vaj ponavljeno; terdni sklep, se u resnici poboljšati, je bil sklenjen. Od tega časa ni več Terezia u službi božjej omahovala, temuč je stanovitno od dné do dné u gorečnosti rastla in pot čednosti in svetosti hodila.

Bog ji je uposled razodel, da je gnado spreobernenja skoz priprošnjo Marie in sv. Jožefa zadobila; torej se je njima priporočevala, da bi u začetej spreobernitvi tudi stanovitna obstati zamogla. U te namen je premišljevala gostokrat stanovitnost sv. Magdalene in sv. Augustina, naj bi njima podobna bila. Vsak dan je britko obžalovala zmote poprejšnega življenja, in si prizadevala taiste skoz spokorne oblačila in dela, skoz kervavo bičanje spokoriti; čeravno se ni bila po mislih svojih spovednikov u tem veliko pregrešila. Nekdaj ji je Bog tisti strašen kraj u pekli pokazal, u kteriga bi bila pahnjena, ako bi bila še dalej časa u ničemernih

pogovorih s posvetnimi ljudmi se pečala, ter u svojej mlačnosti ostala. Groze se je tresla; nikolj ni mogla zadosti Boga zahvaliti in vedno bolj se ji je želja unemala, Bogu zmirej gorečniše služiti in nikolj omagati. S vso močjo se je pa trudila druge k pobožnosti napeljevati.

Usled tega se je vsih pripomočkov poslužila med svojimi sestrami pravo ojstrost sv. Karmelitanskega reda, od ktere so s dovolenjem duhovskega poglavarstva odstopile, sopet upeljati. Bog sam ji je te misle vdehnil, in ji u izpeljevanju tega svojo pomoč obljubil. Ker je pa to opravilo tako bilo, kakoršnega se še nikolj nobena devica lotila ni; si lehko mislimo, koljko ovér alj spotik je imela u tem svetem delu premagati. Duhovski in svetovni stanovi so se ji močno zoperstavljali; nekateri so jo zavolj tega pregaujali in obrekovali; toda Terezia je vsim tim vporam ukljub s božjo pomočjo tako daleč dospela, da je še pred svojoj smertjoj 32 na novo sozidanih samostanov štela, u kterih so obojega spola pobožni redovniki in redovnice po pervej Karmelitanskej ojstrosti sveto živeli. Vsi zastopni so se čez to zauzeli in za velik čudež spoznali. Koljko truda da je sv. Terezii potreba bilo o izveršenju tega opravila, se ne da lehko izreči.

Še manj se da na kratko popisati, s kako žlahnimi čednostmi je ta svetnica obdarjena bila, alj koljko posebnih gnad da je od Boga prejela. Med drugimi ji je bilo dano prihodne reči prerokovati in znotrajnost serc spoznati. Ko je molila, se je večkrat zamaknila s nebeškoj žarijoj obdana in obsvetlena. Jedenpot so jo u takih okolnostih klicati slišali: „Oj joj! le en sam Bog, ena sama smert! ena sama duša!“ Pomen teh besed je potem sama razložila, rekoč: En sam Bog je; če se on razžali, nimamo nikogar druzega, pri kojem bi pomoči iskati zamogli. Ena sama smert je; se enkrat nesrečne smerti umerje, se ne da nikolj več te pregrešek popraviti. Človek ima le eno samo dušo: je ta zgubljena, nima tedaj nobene druge več, kojo bi zveličal. Gospod Jezus Kristus, preblažena devica Maria, sv. Jožef, sv. angelci in veliko druzih svetnikov so se ji neštevilnokrat prikazovali. U poslednih letih je redko dan minul, da bi ne bila Jezusa u presvetem zakramentu s lastnimi očmi vidila. Mati božja ji je vselej kot svojemu ljubljenimu otroku materno pomoč skazala, jo posvarila, tolažila in krepčala. Sv. Jožef, kakor je sama rekla, ji ni nikdar odrekel, česar ga je prosila. Čeravno je obilno s gnadami obdarjena bila, je vender tako ponižna bila, da je sama sebe za nar večo grešnico imela in tudi hotla, naj jo drugi za tako spoznajo. Gostokrat je

rekla: „Posebno hvaležna moram biti Gospod Bogu, da me ni po mojem zasluženju u pekel pahnil.“ Posvetna hvala ji je močno merzela, nasproti ji je naj veče veselje bilo, če so jo drugi zmerjali, grajali alj osramotili. Večkrat je Boga molila, da bi nehati blagovolil, jo s toljkmi gnadami počastiti, kterih se je zavolj večkratnega žalenja u proprejšnosti nevredno štela. Njena želja u boleznih terpeti, je bila silo velika. Enkrat je povedala, da u štiridesetih letih je komaj eno uro popolnoma zdrava in brez vsih bolečin bila, razun tečas, ko je sveto obhajilo prijemala. Neverjetno je, koljko ji je dal Bog terpeti. Med drugim je pogostoma skoz bodež, terganje po kosteh, tresenje života naglo blivanje, gnusenje do jestvin terpela, in enkrat je pet let merzlico imela. Vsemu temu so se tudi znotrajne skušnjave in žalosti, ter drugi zvunajni zlo težavni pregoni pridružili. Pri vsem tem ni nikolj naj majnšega znamnja nevolje pokazala; veliko več si je še terplenja željela. Večkrat so jo slišali gučati: „Gospod! alj terpeti alj umreti;“ rekla je namreč, da bi ji pretežavno bilo, brez terplenja biti. U bolečinah se je besed sv. Joba poslužila: „Ako smo dobrega iz Gospodovih rok prijeli zakaj bi ne tudi hudega hvaležno vzeli.“ Nikdar ni bila nevoljna čez svoje nasprotnike, ki so jo neusmileno preganjali, veliko manj pa da bi jih kaj sovražila bila; marveč jih je po Gospodovi zapovedi ljubila, in koljkor le zamogla jim je dobrega storila. En škof je torej rekel: „Kdor Terezii ustreči hoče, naj jo le zmirja alj ji kako krivico naklone.“ Krivovercev slepoto je britko objokovala, in je u njih spreobernenje mnogo spokornih del Bogu darovala, je tudi redovnicam zaukazala, da naj svoje molitve in druge dobre dela u te namen obračajo, da bi Bog predigarjem in drugim, ki se za zveličanje duš potegujejo, gnado in krepost dal, krivoverce in druge grešnike srečno spreoberniti. Bog ji je nekdaj nebeško veselje pokazal, rekoč: „Poglej ob kako velike dobrote grešniki sami sebe pripravijo!“ Skoz to se ji je še veča želja unela, spreobernenje grešnikov pospešiti. Siromakom in bolnikom je bila prav skerbna mati. U polajšanje alj rešenje terplenja vbogih duš u vicah je posebne spokorne dela Večnemu darovala; veliko njih tudi rešila. Gledé njene čistosti je bila več angelu kot človeku podobna, poleg tega da se ni nikolj zoper to sveto čednost pregrešila, je od Boga veliko gnado zadobila clo brez vsih nečistih misl in skušnjav popolnoma biti. Pri vsem tem ni vender zanemarila se tajistih pripomočkov poslužiti, ki so u

obvarjanje čistosti alj potrebni alj koristni. Ni je čednosti, da bi si jo Terezia ne bila prilastila. Posebna je njena ljubezen do Boga bila, in zdelo se je, kakor bi se bila Terezia na naj visokejšo stopnjo te čednosti povzdignula. Ona sama je vidla angela s ognjeno pšico njeno serce prestreliti u znamnje plameče ljubezni do Boga. Kristus sam ji je u roko segel rekoč: „U prihodno imaš kot prava nevesta za mojo čast goreti.“ Naj večo žalost je občutila, slišati, da so ljudi njenega ljublenca, Gospod Boga kakor si bodi žalili. Pred naj majnšo senco greha je bežala. Boga je vedno u spominu imela, tudi u sredi svojih opravil. Svoje serce je k Bogu skoz večkrat ponovljeno zdihovanje s tako gorljivostjo povzdigovala, da se je njeni znotrajni ogenj tudi u obličju svetil. Nar majnšo nepopolnomast je s mnogimi solzami objokovala, se je torej tudi nar manjših zmot ogibala, in hrepenela tisto popolnomast doseči, ki je človeku mogoča. Bogu je obljubila ne le s nobenim grehom prostovoljno ga kdaj žaliti, temuč tudi vselej to storiti, kar bi Bogu po njenih mislih prijetniše bilo. Tako je sv. Terezia Boga ljubila, da je iz goreče ljubezni do Boga umerla.

Osem let poprej je že vedla čas svoje ločitve. Ko se ji smert približa, vsim prebivavcom skoz svojo skerb vtemeljenih samostanov piše, naj stanovitni u goreči službi božjej ostanejo, u samostanu Alba pak, kder je bolna ležala, je svoje sestre ustmeno še podučila in jim svetost priporočala. Po prav pobožno prejetih svetih zakramentih se je pogovarjala s svojim stvarnikom in komaj čakala na uro ločenja, da bi s Jezusom u nebesih bila. „Moj Gospod!“ je izdihnula, „u posled pride tista tako dolgo poželjena ura, da ne bom več u stanu te žaliti: ura, da te bom gledati zamogla.“ Kmalo je Večnega zahvalila, da ji je blagovolil se u katolškej cerkvi roditi, in je te besede ponovljala: „Jaz sim hčer tvoje cerkve. Jaz umerjem kot otrok katolške cérkve.“ Tudi so jo gostokrat zdihovati slišali: „O Gospod! ne zaverzi me spred svojega obličja. Skrušenega in ponižanega serca ne boš zaničeval.“ Potem takem se je na stran obernila, podobo Kristusa s prekrižanimi rokami na svoje persi pritisnula, in je poslednič po kratkej molitvici u Gospodu zaspala u 67. letu svoje starosti, 1582 po Krist. rojstvi. Jezus se ji je u poslednej uri očevidno prikazal u družbi svoje preblažene Matere in veliko angelov. Ob uri ločitve se je mnogim znancem u velikej časti prikazala. O trenutku njene smerti je tudi eno suho deblo pred oknom njene sobice cvesti po-

čelo. Njeno sveto truplo, ki je koj po ločitvi duše prijetno dišalo, je do denašnega dne nestrohnjeno, nad kterim je Bog neštevilno čudežev dopernesel. Naj večiga občudovanja vredno je, da ena sama, skorej neprenehoma bolehava devica je toljko knig polnih čeznaravne modrosti popisala, toljko k časti božjej in k zveličanju duš storila, toljkanj preganjanja, uporov in obrekovanja pri izveršenju svojega nakanjenja prestati in premagati mogla, in da je vender vse, česar se je lotila, s božjoj pomočjoj srečno dogotovila. Očitno nam je Bog pokazal, da človek še tako šibek s božjo pomočjo in gnado naj veče reči zamore.

Nauk in posnema.

1. Sv. Terezia je začela že u nježnih letih po nauku in napeljevanju svojih starišev duhovne bukve brati; iz teh si je pervo stopinjo k pobožnosti naredila. Kakor hitro pa je začela s ničemernimi knigami se pečati in jih preberati, je tudi njena bogaboječnost vpadala, in od dne do dne je u službi božjej slabeja, mlačniša prihajala; vender se je na stopinjo poprejšne brumnosti sopet povzdignula, precej ko je branje posvetnih knig popustila in se duhovnih pridno poprijela. Očiten dokaz, koljko da dobre bukve nam koristijo, nasproti pa posvetne ničemerne knige škodovati zamorejo. Oj! da bi vsi keršanski roditeli svoje otroke že u pervej mladosti u branje duhovnih bukev napeljevali!

2. Sv. Terezia si je po smerti svoje matere preblaženo Devico mater izvolila, in je pri njej u vsih okolnostih tolažbe in pomoči iskala, je pa tudi vselej tajiste okusila. Na njeno in sv. Jožefa priprošnjo je od Boga zadobila gnado stanovitnega spreobernenja. Ljubi Mario kot svojo lastno mater; iši pri njej s otroškim zaupanjem tolažbe in obrambe. Sv. Jožef naj ti bo eden naj posebniših patronov, zakaj njegova priprošnja je pri Bogu jako mogočna.

3. Pogled ranjenega Jezusa je Tereziino serce s serčno grevengo čez preteklo mlačnost napolnil; te pogled jo je s pravoj ljubeznjoj do Boga vnel, in jo u njej do poslednega obvarval. Prevdari večkrat tudi ti, kaj da je tvoj Odrešenik zavolj tebe preterpel, in objokaj serčno svoje pregrehe, ki so u terplenje Jezusa Kristusa pripomagale. Vnemi se prave ljubezni do svojega Izveličarja in za terdno skleni, čedalje bolj stanovitno in prav goreče njemu služiti, le njemu živeti.

4. Sv. Terezia je vidla u pekli prostor, u ktirega bi bila za gotovo veržena, ako ne bi bila odjenjala od svoje mlačnosti in od posvetnih pogovorov. Iz tega se je naučila, kako škdoljivi so lehko človeku tudi odpustlivi grehi; ker ga polagoma na pot pogublenja zavernejo. Več se imaš ti

Bogu zahvaliti, da te ni pustil u tvojih grehih umreti; sicer kedaj bi bil že u peklenskej rupi! Premisli, če bi en ničemern pogovor bil Terezio sčasama u večni prepad pripeljal, česar se imaš ti bati, če ne odjenjaš od svojih pregrešnih pogovorov, kterih se večpot brez vse sramožljivosti lotiš? Uči se tudi nar manjših pregreškov se ogibati; ker taki človeka pomalem u večno pogublenje lehko potegnejo.

5. Poleg vsega druzega, se iz življenja sv. Terezie tajistih besed večkrat spomni, ktere je ta sveta devica zamaknena klicala: „Le en Bog! Le edna smert! Le edna duša!“ Ljubi tega edinega Boga in nikar ga ne žali! Skerbi istinito za svojo edino drago, neumerjočo dušo! „Obvarvaj samega sebe in svojo dušo nesrečne smerti!“

Molitva.

Vsliši nas, o Gospod Jezus Kristus, da kakor se godu sv. Terezie, device tvoje, veselimo, tako se poživimo s hranoj njenega nebeškiga nauka in naučimo njene priserčne pobožnosti; ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha vekomaj. Amen.

XVI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Gol, apat.

Sv. Gol (Gal), imeniten, svet apat, je bil na Irskem u polovici šestiga stoletja rojen. Njegovi pobožni stariši so hotli svojega sina tako izrediti, da bi popolnoma božji služavnik bil, ter ga dajo svetimu Kolumbanu u samostan še celo mladega u šolo. Pobožen mladenč Golek je ravno to poželjel, in se s velikim veseljem u šolo poda; in ker je imel za vse dobro goreče serce, pa tudi prebrisano glavo, je u kratkih letih u vučenosti in sveti čednosti visoko stopil. To je njegovemu sv. redniku Kolumbanu močno dopadlo, in mladenč je bil posebno veselje svojega sv. učitelja. Namenil se je sv. Kolumban svojo domovino zapustiti in u ptuje kraje iti, tam veselje do samote, molitve in zatajevanja samega sebe obuditi, in je k temu nekoliko tovaršev iz svojega samostana, med njimi pa posebno svojega ljubega učenca Gola izvoljil. S njimi se je sv. Kolumban napotil iz Irskę na Angleško, in od undod na Francosko, kder jih je tedajni kralj prijazno sprijel, ter jim na meji Tulonske in Bizanske škofije u Bogeških planinah kraj odloči, u kojem naj po svojih željah u sveti samoti Bogu lepo služijo, molijo in druge dobre dela činijo, da jih nihčer motil ne bo. Tukaj je sv.

Kolumban čedno cerkvico in zravno nje samostan pozidal, in svojim tovaršem svete pravila dal, po kojih naj bi pobožno živeli. Med vsemi je bil sv. Gol naj pervi, ki se je po tih pravilih tako zvesto ravnal, da je vsim drugim živ izgled svetoželjnosti, spokornosti in vsake čednosti postal, u posnemo drugih.

Več let so že sveti možі u tej samoti preživeli, kar jih hudobna, samopašna baba Brunehilda iz te ljube samote prežene. Sv. Kolumban se torej vzdigne in svojmi tovarši u Austrazio, pod brambo kralja Teodoberta napoti, ki mu blagovolji, si po volji prijeten kraj izbrati. Jiskaje pristojnega mesta pride sv. Kolumban tudi do Bodenskega jezera u sedajni Švajcarskej zemlji, kjer so tisti čas divji malikovavci živeli. Ravno so malikovavci svoje neumne daritve malikom obhajali, ko sv. Gol med nje doide. Vidši toliko bezbožnost malikovanja jim začne priserčno predigvati in neumnost očitati, u koji les alj pa kamen po božje časté; ker ga pa nočejo poslušati, služavnika božega sveta jeza prime, ter nekoliko malikov zgrabi, zdrobi, in iz altarjev u jezero pomeče. To djanje svetiga moža slepe malikovavce toliko razkači, da ga hočejo umoriti; alj on jim po nasvetu Kolumbana vbeži in s svojim sv. učiteljem u terg pride, po imenu Arbona, u kojem svetiga mašnika Vilimara srečata. On njima čeden kraj pokaže, u kojem je kapelica stala, kojo so nekdaj sveti Aurelii posvetili, potem pa slepi neznabožci oskrunili, ter svoje malike u te kraj postavili. Sv. Gol začne spet na ovem kraju sbranemu ljudstvu nespamet malikovanja tako goreče pričati, da se jih mnogo spreoberne. Potem očedi kapelico, in sv. Kolumban kapelico posveti, altar postavi in sveto mašo služi. Krog kapelice postavi več bajtic njim u prebivališa, ki so hotli samotno živeti. Dan na dan je množica kristianov rastla, pa tudi število pušavnikov, in vse je bilo po sreči. Pripeti se pa, da začne vojvoda tistega kraja, Kuncon s imenom služavnike božje preganjati, ter jim vkaže na ravnost deželo zapustiti. Sv. Kolumban sklene se na Italiansko oberniti in hoče tudi svetega Gola s seboj; alj Bog Golu tako hudo trešelko pošle, da mora s nekoliko tovaršmi zaostati. Kadar sv. Gol spet ozdravi, se k pobožnemu duhovniku Vilimaru podá, kteri mu drugo pušavo pokaže za prebivati.

Pušava vsa zarašena, bila je strašno bivališe divjačine in pa hudih duhov zavetje; svet mož se pa vsega tega ne straši, marveč serčno u samoto gre, križ postavi, se s svojmi tovarši tri dni in noči preposti, moli, Boga in Mario u pomoč zakliče, in poln zaupanja u božjo pomoč, vse so-

vražne moči hudičeve izpodi; tudi dereča zverina mora izbežati; samo eden medved ostane, iu služavnikom božjim dosti nepokoja dela. Prišel je enkrat, in jim malo živeža vzeme, kojega so še imeli, ter hoče vjiti; sv. Gol ga pa po navdanju božjem prav ojstro prime, ter mu vkaže popadeno hrano pustiti, in iz gojzda derva nositi, ki so jim bile potrebne. Vsemogočni Bog, ki je dal svoje dni na povelje Jozueta soncu postati, je tudi storil, da medved svetiga Gola vboga in težek štor iz lesa prinese; za to ima sv. Gol medveda na podobi. Svet mož mu da za to cel hleb kruha, ter mu dovolji, naj u tem kraju ostane, samo da naj njegovim tovaršem, ne kakemu druzimu človeku kaj žalega ne včini; kar je tudi zvesto dopolnil u občudevanje vsih, ki so svetnika obiskovali, in pri njem bivali.

Kadar je sv. Gol to samoto vsih nasprotnikov oprostil, je hotel vse tako čedno napraviti, kakor je sv. Kolumban poprejno samoto obravnal, kajti so njegovi tovarši sklenili s njim u tej pušavi s čuvanjem, molitvijo in postam Bogu služiti. Ko se je ravno namenil dela lotiti, pošle poprej imenovan vojvoda Kuncon svetega moža prav ponižno za zaméro prosit, pa tudi naj bi sam k njemu prišel, in njegovo hčer oprostil, ktero je bil hudi duh obsedil. Sv. Gol gre, hudiča izžene, pa tudi rešeno hčer napoti, da Bogu u zahvalo vedno devištvo zaobljubi, in kakor čista devica Kristusu služiti sklene. Vojvoda Kuncon hoče sv. Gala škofa u Kostnici imeti, alj svet mož se tolike službe stanovitno vbrani.

Povernivši se u svojo sveto samoto, pozida lepo cerkvo, in krog nje dvanajst celic alj bajtic svojim učencom. To je bil začetek slovite apatije svetiga Gola na Švajcarskem poleg mesta ravno tega imena. Stanovniki tih celic so po napravi svetiga Kolumbana ojstro in sveto živeli, in tudi sv. Gol je med njimi u ednaki ojstrosti svojih osemdeset let včakal, brez da bi bil kdaj za del bolehnosti alj starosti u sveti vaji odhenjal. Kratko pred njegovoj smertjo ga sv. Vilimar povabi, na posvečevanje cerkve predigvati. Svetnik pride, predigje, in ljudstvo močno k dobremu spodbode, po predigi ga pa mertvica strese, na kteri u štirnajstih dneh sveto umerje, kakor je sveto živel. Njega sveto truplo so u pušavo zanesli, in u cerkvi pokopali, ktero je bil on postavil. Mnogo čudežev se je na njegovem pokopu godilo, kamor še romarji hodijo po njegovi priprošnji potrebne milosti in pomoči zadobit.

Nauk in posnema.

Sv. Gol bezpametni zverini vkaže vprihodno nikomu škodvati, in divja žival mu je bila pokorna. Tvoj Bog in Gospod tebi svoje zapovedi da, in ti, razumen človek, ki se zoveš kristian in božji služavnik, Boga ne slušaš, ako ravno dobro veš, da hoče Bog tvojo nepokoršino ojstro kaznovati! Jeli tvoje djanje modro? Sv. Gol je divjemu medvedu le kruha u mezdo dal; tebi dober Bog vse potrebno da, in verh tega tudi večno življenje obljubi, če mu le zvesto služiš; tebi pa tudi večno terplenje zažuga, ako mu nisi pokorn. Ali ni vse to zadosti tebe primorati, da njemn zvesto in lepo služiš? Oh, če tega ne storiš, nisi usmilenja vreden, ako boš vekomaj u peklenskemu brezdnu terpel, česar si sebi zaslužil. „Tisti hlapec, ki vé voljo svojega Gospoda, in ni storil po njegovi volji, bo zlo tepen. Kteri pa ne vé, in stori kaj kaznovanja vrednega, bo malo tepen. Komurkolj je veliko dano, se bo veliko od njega tirjalo; in komur so veliko izročili, bodo več od njega tirjali.“

Molitva.

Daj nam, o Gospod po prošnji in izgledu sv. Gola apata in spoznovavca tvojega, vse zopernosti življenja srečno premagati in po oskej stezi terplenja u nebeško kraljestvo priti; kder nam boš vse stotero povernil, kar tukaj u tvojem imenu voljno poterpimo, ki živiš in kraljuješ s Bogam Očetom u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XVII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Jadviga, udova.

Nasledovanja posebno vredni izgled vsih čednost imamo nad svetoj Jadvigoj, vojvodinjo. Njeni oče, Bertold, je bil vojvoda Koroškega in mejni grof Moravskega. Njena mati Neža je bila takojer žlahnega rodu. Že ko otrok je bila od Boga s posebno modrim umom obdarjena, nobena reč jo ni veselila, kar je navadno mladosti u kratek čas. Ravno tako malo je u poznejših letih porajtala za čast, bogatijo in kratkočasnice tega sveta; branje duhovskih knig in molitev je bila njena edina radost. Naj rajše je molila pred kakoj podobo Matere božje, ktero je kakor svojo mater ljubila. Odgojena je bila u ženskem samostanu; alj komaj je dvanajsto leto nastopila, se je na povelje svojih roditeljev s Henrikom vojvodam Polskega in Sležkega zaročila. Akoravno se je

prerano omožila, je vender tako modro in brumno živela, da so jo vsi občudovali. Med druzim je običavala te reči: „Zlahnejšega rodu ko si je, imenitniših čednost je treba imeti, in čim slavnišega stanu si je, tim lepše izglede mora drugim dajati.“ Bog ji je dal prav dobrega soproga, kojega je brumna Jadviga napravila, da sta se u adventnem, štiridesetdanskem kot drugem postnem in svetem času zakonske postele ločila in svet čas s molitvijo, postom in čistostjo posvečavala. Ona je imela tri sine in tri hčeri, katire je prav bogaboječe odgojila. O rojstvu svojega šestega otroka je imela komaj okolj dvadeset let, in njeni soprug je bil u tridesetem letu; pa vender sta sklenila čedalje u popolni čistosti živeti, kar sta tudi vpričo škofa s obljubo poterdila. Od tiste dobe dalej je od dne do dne popolniša prihajala. Ves čas, kojega so ji domače opravila in odgojitva njenih otrok pripustile, se je s molitvijo in s delom milosti pridno pečala. Sv. maša ji je bila u posebno tolažbo; zatorej je toljko pri svetih mašah bila, koljkokrat ji je mogoče bilo in scer s takšnim spoštovanjem, da je njena znotrajna pobožnost očevidna bila. Vsim udovam in sirotam je bila skerbna in prav miloserčna mati. Mnogo njih je u lastnem dvoru s jedjo hranila in večpot jim je osebno, tudi kleče

postregla. Pogostoma je bolestnike u bolnišnicah obiskavala ter k poterpežlivosti jih spodbujaje jim obilne darove delila: nikdar se ni obotavljala alj sramovala, gobovim noge oprati, gnjusobne gnile torove ranjenih celovati. Vojvoda, svojega sopruga, je napravila, da je u Trebnici, blizo mesta Bratislave, obširen samostan na svoje stroške sozidati dal in redovnicam cistercianskega reda sporočil, u ktirem je ona obilno vbogih otrok tako dolgo odgojiti zapovedala, dokler niso bili godni se sami sebe preskerbeti. Njena obleka je bila brez vsega lišpa, polna ponižnosti, vsim dvornim prebivavcom u lep izgled in posnemanje. Vsred dvorske sladosti je vendar ona tako ojstro in spokorno živela, da je to več u občudovanje kot u nasledbo. Bog ji je za njeno čednost iskušati raznih težav in protivnost naklonil. Iznenada je bil njeni soprug u vojsko zapleten, u boju ranjen in vlovlen. Ko so Jadvigi to žalostno vest donesli, se je s velikim zaupanjem u Boga k nebesam ozerla, rekoč: „Upam ga kmalo sopet zdravega in svobodnega viditi.“ Slastnoj nevarnostjo je stopila do vojvoda Konrada, ki je njenega moža vjetega imel, in mu je tako ganljivo na serce govorila, da ga je koj oprostil. Kmalo potem ji je vojvoda smertno obolel, in Jadviga ni odjenjala ga prav zvesto za srečno smert pripravljati. Druzim, ki so jo obmilovali, je rekla: „Treba je, da božjo previdnost u življenju kot u mretjus vso ponižnostjo molimo.“ Tri leta potem je njeni pervorojeni sin u bitvi zoper Tartare ob življenje prišel, kar je njeno serce prebritko ranilo; toda Jadviga se je Bogu popolnoma udala.

Po smerti in spodobnem pogrebu Henrika se je Jadviga u samoto zgorej imenovanega samostana umaknila, da bi mirniše in popolniše Bogu živela. Postave onega reda je na tenko izpolnovala, željela je med vsimi sestrami naj zadna biti, ter je naj prostejše dela opravljala. Proti sebi je bila popolnoma ojstra. Razun nedel in praznikov kot druzih naj imenitniših slovesnost se je vsak dan ter veliko ostrejše od drugih sester postila, tako, da se ni samo mesa in vina zderžavala, temuč le kaj zeliša, alj kruha in vode zaužila. Po noči ko črez dan je žimnato oblačilo nosila, s železnim pasom prepasana, na golih tleh je ležala, u bolezni se je pak na slamnico vlegla. Tudi je po ledi in snegi bosa hodila. Zunej treh ur pred zornicami je celo ostalo noč u molitvah prečuvala, in se pogosto bičala. Skoz tako ojstrost se je njeni život tako jako posušil, da je bil več kostnjaku ko životu živega podoben. Med delom se je večkrat u kratki molitvici

k Bogu povzdignila. O času molitve so jo marsikterikrat zamaknjeno in kviško povzdignjeno najšli. Za Izveličarja je bila s posebno pobožnostjo uneta, in skrivnosti njegovega britkega terplenja in smerti so bile zapopadek njeniga vsakdajnega premišljevanja, o katerem je solze prelivala. Mario, prečisto Devico, je tako goreče ljubila, kakor mater, da ji je koj njeni obraz zaplaminil, če je njeno sveto ime izreči slišala. Na tako sveto življenje je tudi sveta smert sledila. Britka bolezen jo je popadla, in preden so si drugi njeno nevarnost mislili, je Jadviga posledne sv. zakramente poželjela, ktere je s tako pobožnostjo prijela, da je vse pričijoče do solz ganila. Pred njeno ločitvo so se ji prikazale sv. Katarina, Tekla, Uršula in Magdalena, ktere je vselej u svojem življenju častila. Te svetnice so jo tolažile in u nebesa spremile. Umerla je 15. oktobra 1243. Veliki čudeži so se na njenem grobu godili; vzdignili so torej njeno sveto truplo 25 let po njeni smerti. Ko so grobnico otvorili, je bila vsa cerkva s jako prijetno dišavo napolnjena. Meso celega trupla je bilo spito razun treh perstov na levi roki, ki so jih nepoškodvane najšli. S temi tremi perstami je običavala gostokrat podobo Matere božje, ki jo je vedno pri sebi imela. Vmirajoča je to podobo tako terdno sklenila, da jo še mertvi niso mogli vzeti; zatega del so jo morli s tajisto pokopati. Zavolj preimenitnih čednost in mnogo čudežev, ki jih je Bog skoz njo u življenju in po njeni ločitvi dopernašal, jo je papež Klemen IV. svetnicam uverstil. Poljsko kraljestvo jo svojo posebno varhinjo časti.

Nauk in posnema.

1. „Treba je, da božjo previdnost u življenju kot u mretju s vso ponižnostjo molimo;“ je govorila sv. Jadviga, ko ji je Bog njeniga ljubljenega sopruga odvzel. Ravno tak serčno se je pri smerti svojega pervorojenega sina u božjo voljo vdala. Kako se pa ti obračas u enakih žalostnih primerljejih? Nikdar ne boš pokojnega in veselega serca, ako se božjim naredbam prostovoljno ne vdaš. Zakaj pa tega ne storiš? Vse božje naredbe so pravične, čeravno nam nezapopadlive. Nič onega, karkolj se ti pripeti alj te zadene, se ne zgodi brez vedenja božjega, nič brez pripušenja in volje Večniga. Karkolj Bog zaukaže alj pripusti, hoče u tvoj blagor in korist. Vse to te uči prava véra Kristusova. Ona te uči, da se volji božji nikdar zoperstavljati ne smés. Kaj sledi druzega, kakor da britkosti s vdanostjo u voljo božjo prenašaš, božje naredbe naj ponižniše moliš, in svojo voljo s nebeško popolnoma sediniš. Tako boš u vsakoverstnih primerljejih mirno in radovolj-

no živel, zraven pa tudi si velik zaklad za nebesa služil. „Spremenite silo u čednost,“ piše sv. Didak iz Nise, „in ker roki Vsegamogočnega nikdar ujiti niste u stanu, temuč tako velikemu Gospodu se podvreči morate: ponižajte se prostovoljno pod tajistega mogočno roko.“ —

2. Čast, bogatije in sladnosti tega sveta ni vojvodinja ljubila ne željela; le po nebeški slavi, veselju in bogastvu rajskemu je ona hrepenela. Da bi to dosegla, se je prav pridno pečala in vadila u ljubezni do vbogih in bolnih, in u zatajevanju svojega života. O kako pametno je o tem storila! Ako bi bila temu nasproti ravnala, kaj bi ji zdaj koristilo? Posvetne časti, dobrote in veselice bi bile že zdavno minule, od nebeških pa bi bila za zmiraj odločena. Nikar se pregloboko ne zaljubi u minljive in posvetne reči, ampak skerbi, da skoz doprinašanje dobrih del se večnega udeležiš. Spomni se, kar sv. Auguštin govori: „Nobena dobrota ni za pravo dobroto imeti, kakor tista, ktera je večna; kakor nasproti ni zleg pravi zleg alj hudo, razun tistega ki je večen.“ Če tedaj potem takem pravih dobrot, časti in veselja želješ, si na vso moč prizadevaj, da večnemu zlegu ujideš. Ravno k temu te sv. Gregor opomina, ter veli: „Ko posledni dan našega živlenja napoči, kje bo vse to, kar se zdaj tako marlivo jiše, in s tako skerbnostjo skuplja? Nikar po takšni slavi in blagu ne kopernimo, ki se kmalo zapustiti mora; ampak če dobrote tražimo, takih si poiskajmo, ki jih bomo neprenehoma posedli; in če se hudega bojimo, bojmo se tistega, ktero brezbožni vekomaj terpeti imajo.“ — Alj kaj ti koristi, pita sv. Peter Damian, če danes od zlata, srebra in dragih kamnov blišiš, alj u škerlat ogernjen obilno vsih sladnosti uživaš, če boš pak jutre nag in bos u pekel veržen.“

Molitva.

O Bog! ki si sv. Jadvigo naudihnul, posvetno veličastvo zapustiti in tvoj sv. križ ponižno slediti: dodeli nam, da se skoz njeno zasluženje in izgled učimo, ničemernost sveta prav spoznati ter u objemi tvojega sv. križa vse reve in težave premagati. Skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

XVIII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Lukež, evangelist.

Med štirmi svetimi moži, ktere je Bog izvoljil, da bi evangeli alj povestnico živlenja in smerti, naukov in čudežev Jezusa Kristusa napisali, je bil sv. Lukež (Lukaž) po redu tretji; torej ga evangelista imenujemo. Podobi tega svetnika se po skrivni prikazni Ecehiela preroka podoba vola pririsa; ker svoj evangeli s pripovestjo tega počne, kar se je s Ca-

harijem pripetilo, ki je kakor duhoven stare zaveze živali Bogu daroval. Koljkor nam je znano, je bil sv. Lukež u Antiohii od nevernih staršev rojen in u malikovanju odgojen. U svoji mladosti si je več umetnosti pridobil, posebno pa se je pečal s zdravilstvom, lekarstvom in s lepogovornostjoj. Se méni, da ga je sam sv. Paul u veri podučil in kerstil, torej ga sv. Hieronim duhovnega sina svetega Paula imenuje. Gotovo je, da je velikega apostola po vsih nevarnih potih zvesto spremljeval: torej se je tudi vsih težavnih in neštevilnih opravil, stisk in pregonov vdeležil, kterih si je sv. Paul vžil. Zategadel ga je tudi sv. Paul močno ljubil in ga veliko obrajtal, kakor to u raznih listih beremo, u kterih ga med drugimi naslovami apostola imenuje.

Na prošnjo sv. Paula je on svoj evangeli okolj leta 53 po Kristusu u gerškem jeziku spisal: ker je sv. Paul tečas Gerkom božjo besedo oznanoval in željel jim nauk Kristusov u domačem jeziku razumljivo podati. Veliko pripoveduje sv. Lukež u svojem evangeli, česar drugi evangelisti še u spomin ne vzamejo; namreč od skrivnopolnega učlovečenja in rojstva Jezusa Kristusa. Sveti očaki menijo torej, da je on bil poseben prijatel ne samo apostolov ampak tudi božje Porodnice, ktera ga je naj razločniši s onimi skrivnostmi soznaniti vtegnila. Da je to naj verjetniše, sklenejo zato, ker je sv. Lukež stanovitno u deviškej čistosti živel in si veliko prizadeval njo nepopačeno obderžati. Tudi razlagavci sv. pisma opomenijo, da med vsemi evangelisti je sv. Lukež mnogo spisal, kar grešnike k upanju u božjo usmilenje in k resničnej

pokori naganja. Ovi spodbudivni spisi so: Prilika od zgubljenega sina, od dobrega pastirja, ki je zgubleno ovčico poiskal, pripovest od očitnega grešnika, ki se je opravičen iz tempelna u svojo hišo vernil; od usmilenega Samaritana; med vsim drugim pa čudovito spreobernenje razbojnika, kojemu naš usmileni Jezus na križu odpusti in svet raj obljubi. Uzrok ovih tolažbe polnih spisov naznani sv. Anselm rekoč: „Lukež je bil spervega zdravitelj telesa, potem, ko je kristian postal, je postal dušni zdravitelj. Iz tega izvira, da več ko drugi apostoli od usmilenja našega Izveličarja govori; ker namreč duše od grehov bolezni ozdravi in očisti.“

O 63. letu po Kristusi je sv. Lukež tudi druge knige spisal, ki se djanje apostolsko imenujejo. U ovih pripoveduje vnebohod Jezusa in prihod sv. Duha, kaj in kje so apostoli pridgvali, kakove čudeže delali, in koljko za Kristusovo vero prestali, in kako da so pervi kerščeniki živeli. Popisuje tudi mučeništvo sv. Štefana in sv. Jakoba, spreobernenje sv. Paula, kteriga je povsod zvesto spremljal. U Rimu, kder je sv. Paul dve leti u ječi kopernel, mu je bil sv. Lukež nova pomoč. Nobeno preganjanje ga ni zamoglo od njega ločiti. Ko so sv. Paula iz ječe spustili, ga je sv. Lukež u vse tiste dežele spremljal, kamor se je te neutrudliv apostol podal svet evangeli oznanovat. Sv. Epifani naznani, da je sv. Lukež po smerti Petra in Paula Kristusovo vero na Laškem, Francozkem, Dalmatinskem in Macedonskem s pravoj apostolskoj gorečnostjoj pridgval. Gerki nas zagotovijo, da je ravno s takoj gorlivostjoj tudi u Egiptu, Tebaidi in Libii povsod s obilnim uspehom božjo besedo oznanoval.

Koljko zopernosti, nevarnosti in preganjanja mu za prestati bilo je na toljko težavnih potih, si lehko vsakdo misli. Pri vsem tem ni bil nikdar nevoljn, nikdar maloserčen, temuč vedno veselega in pogumnega serca, ker je večkrat premišljeval, komur da u čast dela, u kogar ljubezen da terpi, in koliko plačilo da ga čaka. Sv. Hieronim priča, da je sv. Lukež štiri in osemdeset let včakal. Sv. Gregor Naciančan, sv. Paulin in sv. Gaudenci pišejo, da je svoje sveto živlenje s častitoj smertjoj mučeništva sklenil. Gotovo je, da je bilo njegovo težavno živlenje vedno terplenje. Poleg tega se je ojstro postil, in si prostovoljno spokorne dela nakladal. Zatorej spomni sveta cerkev u molitvi, koja se na denašni dan pri sveti maši bere, da je on neprenehoma smert križa iz ljubezni in časti do svojega Izveličarja na svojem telesu nosil. U Patraji (Patras) na Ahajskem je on svoje živlenje častito dokončal. Njegovo sveto truplo je bilo o času Konštantina

velikega s truplom svetega Andreja u Carigrad (Konštantinopel) prenešeno. Dolgo potem so tajisto u Pavio prenesli. Glavo pa tega je sv. Gregor veliki že prej pri svojej vernitvi iz Carigrada u Rim seboj vzel, in jo u cerkvi sv. Petra k počešenju postavil. Ustno izročilo je, da je sv. Lukež podobe Kristusa in Matere božje zrisal in kerščenikom u tolažbo podal. Še dan denašen se kažejo podobe Matere božje, ktere so berž ko ne delo njegove roke.

Nauk in posnema.

1. Kako pridno je sv. Lukež svoje roke, svojo pero in svoj jezik u dobro obernil! Jezik mu je bil u oznanovanje Kristusove vere, pero u popisovanje življenja in terpljenja Jezusovega, roke u zrisanje spodbudivnih podobšin Jezusa in Marie. Blagor tistim, ki ga posnemajo in svoje ude po njegovem izgledu vpotrebujejo! Gorje nasproti tistim, kteri svoje znanstva rabijo u pohujšanje drugih, ki pišejo vsakoverstne zaljublene, obreklive, grešne reči in knige, ki s svojim jezikom legajo, obrekujejo, opravljajo, preklinjajo, nečisto in nesramno se pogovarjajo; ki svoje roke po prepovedanih rečeh pohotlivo alj slastno stegajo! Ravno tako gorje jim, ki s svojimi očmi, uhami, ustnicami, nogami alj s drugimi udami Boga na razen način žalijo, in svoje ude sramotno u hudo porabijo, koje jim je Bog le za dobre čine podaril. O! kako terpljenje bo nehvaležnikom nekdaj na njih členih za prestati, kojega se zdaj kot orodja svoje brezbožnosti poslužijo. Kdo je dal človeku oči, ušesa, jezik, roke in noge, ter vse druge ude? Gotovo Bog iz golega usmilenja. Hočeš to dobroto prav spoznati, premišluj človeka, kteremu ti alj uni udi manjkajo, alj se taistih poslužiti ne more, da je slep, nem, gluh, šantav alj kruljev. O kakšen revež je takšni? Ako Bog človeku te ude zdrave in rabljive podeli, mu veliko gnado skaže, zavolj ktere mu človek hvaležen biti ima. Če pak človek te ude u žalenje božje oberne, ni vreden, da zdrave ude dalej ima. Sv. Bernard pravi: „Tisti ni vreden nadalje živeti, ki tebi o Jezus! noče živeti;“ ravno tako ni vreden on svojega jezika, ušes, rok in nog, ki se jih kot orodja u božje žalenje posluži. Ali nisi tudi ti u številu takih zaveržlivih nehvaležnikov? Sprašaj svojo vest in poboljšaj se!

2. Sv. Lukež je vselej smert križa na svojem životu nosil. Vselej je bil pri svojem delu, u svojem terpljenju vesel in dobrovoljn, nikdar nevoljn alj obupliv. Ljubezen do Jezusa in upanje večniga plačila mu je vse težave in reve polajšalo. Ako Jezusa iz serca ljubiš, se prihodnega plačila večpot spomniš, te ne bodo tako hitro tvoje težave obuplivega in nevoljnega storile. Spomni se tedaj višekrat, kaj da je tvoj Izveličar iz ljubave do tebe preterpel, in kako neskončno veliko plačilo ti je za tvoje terpljenje in dela obljubil. „Ako

svojega Gospoda in Boga s bolečinami in mukami obloženiga vidim, pravi sv. Bernard, ne zamorem drugači kot dobrovoljno in veselo vse terpeti, kar me protivnega zadene.“ In sv. Auguštin piše: „Če paziš na to, kar boš u plačilo prejel: se ti bo vse, kar terpiš, lehko zdelo. Ti se boš prečudil, da se bo tako veliko plačilo za tako majhno delo dalo; resnično vekomaj bi se morlo delati za večen mir in pokoj doseči, večno terpeti za večno blaženost posesti. Če bi se pa večno terpeti in truditi moralo, bi se nikolj večno blaženstvo nedoseglo.“ Ker pa Bog od nas le tako kratko terplenje tirja, ali se kdo čez to pritožiti more? Kdo bi s veselim sercom ne delal, in ne terpel? Delajmo torej, dokler živimo in voljno poterpimo, kar nam Bog pošle.

Molitva.

Naj bo, prosimo, o Gospod večni Bog! tvoj svet evangelist Lukež naš besednik, ki je vso dušno in telesno moč k tvojej časti in dušam u izveličanje obernil, ter smert križa vedno na svojem telesu u slavo tvojega imena nosil. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

XIX. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Peter Alkantarjan, spoznovavec.

Leta 1499 po Kristusovem rojstvu se je na Španskem u mestu Alkantara rodil sv. Peter, kterega u razloček po rojstnem varošu Alkantarjana imenujemo. Njegov oče Alfons je bil mestni poglavar, in je močno skerbel za odgojitvo svojega Petra. Mnogo znamnj je njegovo prihodno svetost naznanovalo; med temi je bila njegova čudno velika ljubezen do molitve, u koji je bil večkrat že ko sedemletni fantič tako globoko zamišljen, da je celo na jed pozabil. O času šolanja je ukljub mnogim nevarnostim svojo nedolžno serce nepopačeno ohranil, ker je rad molil, svete zakramente prejemal, in druge spokorne dela opravlal. Ko je šestnajsto leto naveršil, je domačo hišo popustil, in se je u samostan svetega Frančiška podal, kjer je bil kmalo ogledalo vsih čednosti. U njegovem 25. letu je bil iz pokoršine mašnik posvečen. Med raznimi službami, s kterimi so ga obložili, mu je oznanovanje božje besede naj bolj na sercu stalo. On je pa tudi silno dosti oterpnenih grešnikov na zveličansko pot pripravil skoz svoje gorljive ogovore, u kterih je naj več od potrebe pokore in poboljšanja življenja govoril. Slutek njegove čednosti in svetosti je njegovim iskrenim besedam naj večo moč dal, da so rodovito u serca terdovratnih segale.

Občudovali so ljudi njegovo gorečnost u ojstrem in vsakoverstnem pokorjenju telesa, in njegovo neprestano sdruženje s Bogam skoz molitvo. Njegove razne spokorne dela, u kterih se je do konca živlenja vadil, so kaj posebnega. Posebno ojstro je čuval črez svoje oči; ne zadosti, da ni u žensko obličje, tudi svoje sobrate ni pogledal, le po govorjenju glasu jih je poznal. Po dolgem prebivanju u ednem samostanu se ni bil še toljko okolj sebe ogledal, da bi bil povedati vedel, jeli spavnica u obok zidana alj pa s diljami pokrita. Sobica, ki si jo je u prebivališe odločil, je bila tako vozka, da se ni stanovanje, marveč kakova luknja zdela; in tudi tako nizka, da mu ni bilo mogoče po koncu stati, alj raztegnenimu biti. Nikolj ni jenjal se postiti; vsak tretji dan je kaj malega vžil, in scer le sirove zelišča, kruha in vode; večkrat se je po celih osem dni vsake jedi popolnoma zderžal. Vsak dan se je bičal; noč in dan je spokorno oblačilo nosil. Skoz štirideset let ni nobeno noč više od poldruge ure počival, in še to ne ležé, temuč kleče, alj pa na svojih nogah sedé, si glavo na kako desko naslonil. Ostal čas noči je u molitvi in premišljevanju božjih skrivnost prečuval. Kakor redovnik je bil vedno bos in gologlav tudi u naj hujši zimi. Njegova obleka je bila ojstra haljina in kratek plajš. Zdelo se je, da bi bil Peter s svojim telesom u zavezo stopil, mu na tem svetu nikolj počivati dati. U molitvah se je tako čisto s Bogom sklenil, da so ga višepot zamaknjeniga alj kviško povzdignjeniga, ter s nebeškim svetom obžarjenega najšli. Skoz njegovo krepko molitev je mnogim terdovratnežem gnado spreobernenja in resničnega poboljšanja od Boga sprosil, in marsikterimu bolniku zaželjeno zdravje zadobil. Da je u mestu Albukverke kuga odnehala, so ljudi svetemu Petru pripisovali, ker je zdajci, ko se je ti svet mož na božje usmilenje obernil, odjenjala, če ravno je malo prej po mestu strašno divjala. Vsak pogovor, vsako djanje in opušenje, vse je bilo goreče spričalo njegove plameče ljubezni božje, kojo je tudi vsakemu udihniti željel. Osobito se je pa ta razodevala u času svete maše, ker je Serafinu enak pri altarju stal, u obličju plemeneč, alj s pogostimi solzami oblit. U premišljevanju terplenja Jezusa Kristusa je višekrat iz prevelike in prevnete ljubave do svojega Izveličarja tako močno opešal, da je onama cele ure brez se ganiti, ležal. Kadkad ga je noternja vročina božje ljubezni tako prevzela, da je na prosto polje letel se ohladit in odihovat. U njegovem štirdesetem letu so ga nadstojnika vsih Frančiškanskih samostanov na Španskem izvoljili. Prizadeval si je scer, se te težavne službe

iznebiti; ker je pa vbogati moral, se je vposled tajiste poprijel kot priložnosti, ki bi mu u razšir božje časti in u pospešenje blagostanja svojih podložnih biti utegnila. Po božjem nagibu je sklenul, postavo Frančiškanskega reda popraviti in na pervačno ojstrost ponoviti. Previdel je scer obilno težav, ki ga bojo u tem opoverale; toda se je Bogu vdal, in se je dela prav pogumno poprijel. Bog je svojega služavnika zvesto podpiral, tako da je u šestih letih devet samostanov ustanovil, u kterih so se prebivavci perve od svetiga Frančiška namenjene ojstrosti, zatajevanja in popolnega vboštva na tanko deržali. Te prerojen red se je sčasoma po vsem Španskem u veliko radost svetega Petra čudovitno razprostranil. Ovo in mnogo drugega, kar je te svetnik k božjej časti in u zveličanje duš dopernašal, mu je vsih spoštovanje naklonilo. Sveta Terezia, ki je u tej dobi živela, se je u vsakej zadevi, če je le mogoče bilo, pri njem posvetovala, in ga je še živega svetnika imela in čislala. Sveti Frančišek Borgia je bil njegov poseben prijatel. Po celem Španskem se je od njega s veliko slavo in občudovanjem njegovih krepost govorilo. Rimski cesar Karol V. ga je svojega spovednika imeti želel, alj ponižni služavnik božji je toliko cesarja pregovoril, da je od svojega sklepa odstopil. U njegovem tri in šestdesetem letu ga je Bog s težavno boleznjo obiskal, ki se ga je na njegovem apostolskem popotvanju lotila. Njegovo telo je u ojstri pokori na mnogoverstnih potih in apostolskih opravilih tako močno oslabelo, da se mu je smert očividno bližala, kar mu je tudi od zgorej razodeto bilo. Neki sosedni pobožen knez je vkazal svetega Petra u svoj grad prinesti, in mu s vso skerbjo streči; alj sv. mož je bil postrežbe miloserčnega kneza silno žalosten in si je torej od njega nadležno sprosil, da ga je u bližen samostan prenesti dal, kjer je posledne svete zakramente s tako zvunajno ponižnostjo prejel, da so se vsi pričijoči razjokali. Po prejetih zakramentih se je spet zamaknil. Prikazala se mu je blažena Mati božja s svetim evangelistom Joanezam, in ga je zveličanja zagotovila. Ko se spet zavé, je s veselim glasom pregovoril po Psalmistu, rekoč: „Razveselil sim se u tem, kar mi je bilo rečeno. Pojdemo u hišo Gospodovo.“ To je izrekel in je u Gospodu zaspal u svojem 63. letu, 1562. Sveta Terezia, ki je mnogo hvalevredniga od njega pisala, je med drugimi sledeče uverstila: „Umerl je kakor je živel, namreč svetnik, in jaz sim po njegovi smerti skoz njegovo priprošnjo od Boga dosti gnad zadobila. Večkrat sim ga u slavnem veličastvu vidila in vpervo me je takole nagovoril: „O blažena pokora, ki mi je

tako slavno veličastvo pridobila.“ U rimskih duhovskih dnevnicah se čita, da ga je sveta Terezia ravno u trenutku njegove smerti vidila, kako da se je veličastno nebesam bližal, če ravno je ta devica daleč bila. Mnogi in veliki čudeži se berejo, ki jih je še živ dopernašal. Dereče reke je prebredel, brez da bi se bil noge zmočil. U velikem vboštvu je svoje duhovne redovnike s jedjo iz nebes donešenoj hranil. Palica, ki jo je u zemljo utaknil, je zdajci zeleno figovo drevo postalo. Ko je nekdaj o času silnega sneženja po noči popotval, je na razkrito hišo naletel; alj sneg je nad njim u zraku ovisel in ga enako strehi obvarval, da ga ni zapadil. Tako je Bog vselej svoje ponižne služavnike skoz mnogotere čudeže povišal.

Nauk in posnema.

1. Sveti Peter se je silno ojstro postil. Kako se pa ti postiš? Ali si izmed tistih, ki post za malovažno, k zveličanju nepotrebno, alj samo duhovnim, redovnikom in pušavnikom primerjeno vajo čednosti imajo, post zanemarijo, postne zapovedi malo obrajtajo? To bi bila huda zmota in goljufija. Svetniki niso tako od posta mislili. Sv. Auguštin piše: „Ako preudarim, tako vidim, da je u evangelskih in apostolskih spisah, kot u vsakem drugem spisu, kteri se novi zakon imenuje, post zapovedan.“ Kje pa zapisano stoji, da je le duhovnim in pušavnikom zaukazan? Ako je pa post od Boga zapovedan, je torej tudi k zveličanju potreben. — Sv. Bernard uči, da je post potreben, serdito božjo pravico potolažiti, zadobiti odpušanje grehov, se ogniti peklenskim mukam, se novim greham obvarvati, pridobiti mnogoverstnih gnad in zveličanje. — Sv. Krizostom govori: „Če je bil post (alj zderžanje) u paradižu potreben, mora še veliko več zunaj paradiža potreben biti.“ — Kaj k temu rečeš? Ali so se ti in drugi svetniki motili, alj se pa ti s denašnem svetom motiš? S kom hočeš potegniti? Hodi, te prosim, po stopnjah svetnikov, da ne zaideš. Ne tirjam, da bi se tako ojstro postil ko sv. Peter; alj tvoja dolžnost je, da se saj tiste dni in tako postiš, kakor ti Kristusova vera zapoveduje.

2. „O blažena pokora, ki mi je tako slavno veličastvo pridobila!“ tako je rekel sv. Peter po svoji ločitvi, ki se je u svojem živlenju čudovito zatajiti in pokoriti trudil. Ali si kadaj od kakšnega ničemernega posvetnjaka bral, da bi umirajoč alj pa po smerti veselo zaupil: O blažena dobra volja tega sveta! Blaženi ples in razujzdano živlenje! Blažena ničemernost, ktero sim jiskal in užival! Kaka tolažba in veličastvo mi je od vsega tega ostalo! Jaz istenito nisim nikolj kaj takega ne bral ne slišal. Večkrat sim pa bral, slišal in s lastnimi očmi videl, da so umirajoči pretečeno ne-

zmero uživanja posvetnih slad s britkimi solzami objokovali in se ksali, da niso vsim tajistim odumerli in se ojstre pokore poprijeli. Kaj hočeš pa ti početi? Sv. Peter je s svojim telesom u zavezo stopil, da mu na tem svetu pokoja ne da. Stori ti s svojim telesom sledeč sklep: 1. Da mu nočeš nikolj ostudne, grešne radosti dovoliti. 2. Da nočeš zavolj nobene zopernosti, naj si bo vročina alj merzlota, alj kaj drugega, službe božje opustiti. 3. Da nočeš več časa s spanjem potratiti, razun za potrebo. 4. Da hočeš vse zapovedane poste na tenko dopolniti, čeravno bi tvojemu mesu težavno bilo. 5. Zadnič da včasih svojemu životu tudi pripušene, inače nedolžne razveseljevanja prostovoljno odtegneš, in scer to za kazen, ker si se skoz uživanje prepovedanih radost zoper Boga pregrešil. Stori in derži ta sklep, in boš s svetim Petrom lehko rekel: „O blažena pokora! blaženo zatajevanje, ki mi je tako slavno veličastvo prineslo!“

Molitva.

O Gospod Bog! ki si svetimu Petru, svojemu spoznovavcu čudovitno in ojstro se pokoriti dal, ter ga velike časti u nebesih deležniga storil: daj nam, prosimo, skoz njegovo priprošnjo samega sebe zatajiti, in le po nebeškem hrepeneti; po Jezusu Kristusu. Amen.

XX. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Hilarion, spoznovavec.

Živlenje sv. Hilariona je popisal sv. Hieronim. Bil je rojen od nevernih starišev u Jabati blizo mesta Gace, leta 291 po Kristusu. Njegovi roditelji so ga fantiča u Egiptovsko mesto Aleksandrio poslali, učit in izobrazit se. Soznani se ondi s kerščenikami, spozna pravega Boga in kristian postane. Od tega časa ni šel več gledat paganskih igrač, marveč je pridno kerščanske sbérališe objiskaval. Živel je čudno pobožno in še marskteremu rojenemu kristianu je bil u sramoto, vsim pa lep izgled. Veliko se je govorilo tečas u Aleksandrii od sv. Antona, kako sveto in ojstro u pušavi živi. Hilarion je želel, tega svetiga moža spoznati, da bi se od njega naučil, svetost doseči. Poda se torej k njemu, zvesto pazi, kako da se obnaša, in si prizadeva, njegovo sveto djanje posnemati. Po preteklih dveh letih svojega pazenja razodene sv. Antonu svoje znotrajne želje, u samoti Bogu služiti. Sv. Anton njegovo željo pohvali, in ga lepo poduči, in od sebe pusti. Hilarion se u Aleksandrio verne. Stariši so mu bili pomerli, in mu premoženje zapustili. Hilarion je celo dedšino raz-

delil med svoje brate in vboge, in se potem u pušavo Egipta poda, poldrugo milo od mesta Majuma.

Čeravno še mladenč 15 let star, se je vendar prav ojstrega živlenja lotil, od kteriga je le s smertjo odstopil. Njegovo oblačilo je bila osorna suknja in reven beraški plajš, kojega mu je bil sv. Anton podaril. Vžival je nekoliko smokev (fig), pest leče, alj pak nekaj korenin, in scer potem, ko je že solnce za božjo gnado šlo. Njegova hišica, več grobu ko bajti podobna, je bila iz vej spletena. Na golih tleh je počival. Vsako uro dneva si je odločil alj za moliti alj za delati. Nepopislivo je, koljko skušnjav je imel od peklenskih duhov preterpeti. U naj strahovitniših podobah so se mu prikazovali, mu gnjusobne misli delali, in ga na vse viže dražili. Hilarion ni za vse to porajtal. Ponovleno kliče nar sladkejšo ime Jezusa na pomoč, gorljivo moli in se ojstro posti. Tako hrabro se vojskovaje pod obrambo naj Mogočnišega vselej svoje sovražnike premaga. Svoj život, kadarkolj se je u njem nečisto poželenje obudovalo, je nagovarjal in kregal rekoč: „Le počakaj ti osel, ti hočem muho iz glave izbiti. Hočem storiti, da se ti ne bo več ljubilo razujzdanemu biti.“ Potem ga s ojstrim postom, pretepanjem in čuvanjem tako dolgo pokori, dokler se nevihta neporednega nagnenja popolnoma utolaži.

Na prizadevanje hudiča se je prigodilo, da so ga nekoji razbojniki napadli in ga odpoditi skušali. Barajo ga, kaj bi storil, če bi razbojniki k njemu prišli. On njim odgovori: „Kdor nič nima, se ne boji talovajev.“ „Oni te lehko ob živlenje denejo,“ velijo razbojniki. Hilarion pristavi: „Resnično oni to zamorejo, pa ravno zavolj tega se njih nič ne bojim, ker sim vsaki dan pripravlen umreti.“

Potem ko je 22 let u tej pušavi preživel, je Bog skoz njega marsikter čudež storil. Imenitna gospa iz Gace, ki je od tega sv. pušavnika veliko pripovedati slišala, pride k njemu in ga s objokanimi očmi prosi, da bi hotel saj k njej priti, ter njene sinove, ki so na smertni posteli, objiskati. Svetnik se tega dolgo brani, se je pa potlej njenim nadležnimi prošnjam udal. On pride, kakor ji je obljubil, po noči k njej, položi svoje roke na smertnobolne sinove, izmoli k Večnemu kratko molitvico, in glej čudež! vsi trije se uzdignejo čversti in zdravi iz ležiša. Komej se je ta čudnovita novica po mestu razširila, ko že mnogo bolnikov pred njim leži in prosi, naj bi tudi njih hotel ozdraviti. Vsi so po njem zdravje zadobili; veliko nevernikov pa je k spoznanju pravega Boga pripeljal. Več dobrih in pokore željnih ljudi se je sv. Hilarionu pridružilo

in hotlo pod njegovo voditvo samotno živeti. Zatorej je bil primoran več samostanov sozidati.

Do takrat ni bilo po celi Palestini še nobenega samostana pušavnikov; sv. Hilarion je bil u tej deželi pervi oče pušavnikov, kakor sv. Anton u Egipti. Število tistih, ki so pod vodbo sv. Hilariona kot pušavniki živeli, se je u kratkih letih na tri tisuč naraslo. Predpisal njim je postave, je med njimi stanovanje razdelil in s gorečo pozornostjo čez nje čuval. Čudeže je vedno dopernašal, slepim pogled izprosil, kruljeve ravne storil, in veliko drugim revnim in nesrečnim ljudem čudnovito pomagal. Med vsimi je pa naj več čudežev med obsedenimi včinil. Silno veliko takih nesrečnih so mu pripeljali, in je vse ozdravil in hudiča rešil. Med drugimi so mu devico pripeljali, u ktero se je bil neki mladenč zaljubil. Ko je sv. mož hudiča izganjal, je strašno tuliti in javkati počel, rekoč: „Saj nisim jaz tega kriv; so me le vsilili.“ Svetnik vpraša: „Zakaj nisi marveč u mladenča šel?“ — „Kaj bi bil pri njemu učinil? odgovori satan, saj tako vlači u svojih nedrah mojega tovarša, hudiča ljubezni okolj.“ Hilarion mu ojstro zapové iz nje izginiti, in ubogati ga je moral. Oprostjeno devico pa je ojstro pokregal, ker je ona mladenča skoz svojo obnašanje u pregrešno ljubezn zapeljala bila. Drug pot so mu privlekli silno velikega velbluda, (kamelo), kteri je že dosti ljudi pomoril. Trideset krepkih mož je kamelo s konopcami (štriki) vezano pripeljalo. Svetnik veli velbluda izpustiti. Neustrašeno se hudega loti, rekoč: „Ti hudobni duh pogublenja mene nikdar ne ostrašiš! Naj bi prišel u podobi majhnega lisa, alj velikega srepega velbluda, mi boš vselej le slaboten hudič.“ Potem iztegne svojo roko zoper velbluda, pa žival se besno in gnjevno na svetiga moža zažene, kakor da bi ga imela na tisuč koscov razdrobiti: alj pridši do njega se zavali in cerkne. Vsi pričejoči so se čez to čudili, Hilarion jih pa lepo poduči, kako da je treba serčno in neuplašlivo hudiča napasti; ker je on sam u sebi slaboten in nobednemu na duši škoditi ne zamore, kakor hitro se mu človek ne vda.

Nekdaj je šel skoz mesto Elazo daljne samostane objiskat. Mestjani so bili neverniki, in so ravno svoj velik praznik u čast boginje Venere obhajali. Ti malikvavci so svetnika zavolj njegovih čudežev častili, mu na proti šli, in ga priljudno sprejeli. Slepi malikovavci so se mu silno usmilili, viditi njih izmišlene bogove moliti. Serčno je Boga za njihovo spreobernenje prosil, in njih prijazno nagovarjal, da naj malikvanje zapustijo, in se prave Kristusove vere poprimejo. Vdali so se mu in se spreobernili.

Ta preobernitev ga je močno veselila; pa žalosten je bil, da so ga visoko častili. Zavolj njegovega svetega življenja in njegovih čudežev so ljudi iz vsih krajev in stanov k njemu vreli. Nad tem je svetnik britko jokal. Na uprašanje, zakaj da joka, je odgovoril: „Joj meni! moja samota je zginila! Sopet se u sred posvetniga življenja znajdem. Se bojim, da me bodo nekdaj besede zadele: „Oni so že svojo plačilo prejeli.“ Pojiskal si je torej mirniši kraj in šel s nekaj malo tovaršami u samotno pušavo zgornega Egipta. Pa tudi tam mu ni bilo po godi, ker je kmalo njegovo ime zaslovelo. Tri leta je velika suša ono deželo tako stiskala, da je veliko vboštvo in silna lakota nastopila. U tej stiski se obernejo na Hilariona. Skupoma vrejo izstradani prebivavci okoljce k svetemu možu s prošnjo, da bi hotel od Večnega usmilenje za nje izprositi. Še dobro ni moliti začel, ko že zaželjen rodoviten dež opaljeno zemljo ohladi. Vse pušavnika za ovo molbo hvali. Za edno so betežnih in bolehnih ljudi pripeljali, kojim je zdravje izprosil. To je uzročilo, da svetnik sopet od tod izbeži. Šel je na obalo morja in se poda na ladjo, ki u Sicilio vesla. Po dokončani vožnji se skrije u žalostno gošavo; bil je pa tudi ovde hitro znan, in revno ljudstvo je pri njem tolažbe in pomoči iskalo. To pogostno obiskovanje ga je unovič primoralo u Dalmacio pobegniti. Prepeljal se je čez morje blizo Dobrovnika, kjer je nekoliko časa skrito živel. U tej deželi je bil grozovitni zmaj (drakon) ki je veliko škodo delal. Draženi ljudi so se mu u serce smilili. Vkazal je veliko germado nanesti in zapaliti, in kadar je nar močnejše plamen kviško švigal, je pozoju vkazal na plamečo germado zagnati se. Zmaj od božje moči gnan na germado skoči in zgori. Strahovit potres je vstal, razljuteni valovi morja so se čez suho zemljo hrumeče razlivali. Zdelo se je, kakor bi vesoln potop vnovič svet pokončati hotel. Razplašeni prebivavci se k svetniku uzdignejo, in ga prosijo, s molitvijo ovo nesrečo odverniti. Ko k morju pride, naredi s svojim perstom tri križe u pesek, in glej! valovi so u kviško kipeli in s križami zaznamvano mesto niso više prestopili. — Vsakdo si lehko misli, koljko da se je govorilo od čudežev, ktire je Bog skoz tega svetnika storil. Ko je pušavnik zapazil, kako visoko da ga tudi tukaj ljudi časté, vnovič izbeži čez morje na otok Ciper. Ko blizo otoka pribrodijo, jim veslajo morski tolovaji naproti. Sv. Hilarion je Boga molil, da bi njih vstaviti blagovoljil; kar se je tudi u veliko občudovanje vsih pričejočih brodnarjev zgodilo. Na ovem otoku je svoje še ostale dni u luknji silo velike skale s takoj gor-

ljivostjoj doveršil, kakor da bi bil še le takrat začel Večnemu služiti.

Zlo je že sv. starček opešal, in nevarna bolezen mu bližno smert naznani. Velik strah ga je pred smertjo obšel, zauplivo pa je izdihnil: „Le idi moja duša! le idi! Česar se bojiš? Blizo 70 let si Gospodu Jezusu Kristusu služila, in se smerti bojiš!“ Kmalo potem je izročil svojo dušo u roke Stvarnika, ki mu je zasluženo plačilo dal. Umerl je 80 let star, leta 371.

Nauk in posnema.

1. Si vidil, kako serčno je sv. Hilarion vse napade hudičeve, in njegovo kraljestvo vkončaval? Tudi ti se ne daj skušnjavam omotiti, se jim ne daj premagati; one tebi škodovati ne zamorejo, ako jim serca ne odpreš, in se jim vkleniti ne daš. Hudo poželjenje, to je železje, u ktero te skušnjava deje; vsaka pregrešna razvada je hudiču pernata postelja, na koji u človeškem sercu sladko počiva, sosebno pa nečistost. Si slišal, slišala, kaj je hudič povedal, zakaj je nečistnico pa ne mladenča nesramniga obsedil? Uči se iz tega, da hudič u sercu nečistega človeka ravno tako prebiva, kakor Kristus u sercu čistih duš. Kdo pa je u tvojem sercu domá?

2. Sv. Hilarion se je smerti in sodbe prestrašil, da si je ravno 70 let ojstro Bogu služil; koliko ljudi se pa med nami brez vse skerbi smerti in sodbi bliža? Veliko tisuč se jih še o veliki noči česar izpovedati ne vé, in posledno uro tako mirno ostane, da je groza in strah. Zanašajo se na svoje goljufno poštenje, kakor bolnik u sušici, da mu jesti diši, ter ne vé, da je ravno to oznanilo bližne smerti, ker bolezni višej ne občuti. Njih poštenje ni kaj drugega, kakor pijanost in spanje omamlene vesti. Tudi u človeški duši je dan, pa tudi temna noč. Sonce, ktero duši bel dan prinese, je sv. Duh, ki človeka razsvetli, da lehko vsak kotec prejiše, in vsak madež spozna. Kogar pa sv. Duh zapusti, u njem je černa tema, in on naj večih grehov ne vidi, in pravi, da grešnik ni. „Kdor pa veli, da nima greha,“ uči sv. Joanez, „on je lažnivec, in u njem resnice ni.“ Le verjami, duša moja! da če si preveč mirnega serca, in meniš, da s dobro vestjo živiš, in se nimaš česar bati, se hudo motiš in slepiš. Po smerti bo tebi druga luč posvetila in ti grehe pokazala, kterih te bo groza in strah. Naj tudi tebi veljajo besede, koje Kristus u skrivnem razodetju govori: „Ti praviš, da si bogat in imaš dosti, ter česar višej ne potrebuješ; pa ne veš, da si silo reven, vbog in gol. Svetujem ti, pri meni kupi u ognji očisteniga zlata, da obogatiš; in pa belih oblačil, jih obleči in svojo goloto pokri, in pa mazila, tvoje oči pomazati, da boš videl.“ — Mazilo

za oči je spoznava tvoje pregrešnosti; belo oblačilo pomeni očisvo in posvetenje tvoje duše; čisto zlato pa so dobre dela, koje kristian iz čiste ljubezni do Boga opravljati, in enkrat pred Sodnika donesti ima. Prosi Boga razsvetlenja, izprašaj pridno svojo vest, in boš najdel veliko obžalovati in popraviti; se boš pa tudi kakor sv. Hilarion posledno uro lehko potólažil, rekoč: „Kaj se boš bala, duša moja! Gospodu Kristusu si toliko let služila, in se k njemu iti bojiš!“

Molitva.

Skoz priprošnjo in zasluženje sv. Hilariona, spoznovavca tvojega, te ponižno prosimo, o Bog, daj nam tebi tako zvesto služiti, da po smerti srečno k tebi doidemo, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XXI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Uršula in tovaršice, device in mučenice.

Sv. Uršula od starodavnih časov s svojimi družicami u sveti katolškej cerkvi slovi. Mnogo belih cerkev po hribih in dolinah stoji njeni časti posvečenih, in veliko keršanskih dekličev ima Uršule sveto ime. Spodobi se tudi poznati njeno sveto življenje, kakor nam ga slovit cerkveni zgodbopisec in kardinal Baroni popiše.

Za cesarja Graciana je bil leta 383 Maksim, Flavi Klemen priimenovan, viši deželni poglavar in vojskovodija rimski

u veliki Britanii, alj na sedajnem Angleškem. Maksim se je nad svojega cesarja Graciana hudobno spuntal, in njegovi vojšaki so ga cesarja oklicali. Hitro po tem se Maksim s svojo vojskoj čez morje podá, na Francozko plane, si ondotne cesarske vojake pridruži, poviša s njimi svojo oblast, si deželo malo Britanio na Francozki zemlji siloma osvoji, izpodi stare prebivavce, in njih lastine svojim vojakom u last razdeli.

Konan, viši vojvoda puntarske vojske, Maksimu svetuje, naj svoje vojšake na njih novem posestvi tudi oženi, kajti mu hočejo po tem za toliko zvestejši služiti. Neveste svojim vojakom naj u veliki Britanii pojiše, ker u tej vnovič pooblasteni deželi starih prebivavcov in tudi dekličev ni. Svet Konanov Maksimu močno dopade; brez odloga pošle na Angleško možev, naj toliko deklet izberó, in jih na Francozko pošlejo, da se bodo njegovi vojšaki s njimi zaročili, in ustanovili u njim odločenih krajih.

Anglečani so u to snutbo cesarja Maksima prav radi dovoljili, deloma za to, ker je veliko njegovih vojšakov bilo njihovih rojakov, deloma tudi za to, ker so se nadjali, da hoče cesar jih bogato obdarovati. Koj hitro odberejo veliko število zalih devic, med kojimi perva je bila sv. Uršula, kraljeva hčer Dionoka, namenjena nevesta viši vojvodu Konanu, ki je na Angleškem tudi kraljič bil. Ako ravno nerade svojo rojstno deželo zapustivši, so se keršanske device vendar božji volji vdale, in se u ladijah čez morje peljale u njih novo domovino, u malo Britanio priplavat. Alj Bog jim je drugo omožitvo in deviški venec odločil.

Ko so ladje polne mladih, še nedolžnih nevést po globokem morju plavale, ustane toliko hud vihar, da je barke od Francozkih pokrajin na nemško zemljo zanesil. Kakor se misli, so po reki Rinu do Kolina, imenitnega mesta s devicami priveslali, in blizo tam na suho stopili, se od tod dalej po suhem podat. Tisti čas so pa ravno u one kraje divji, še neverni Huni (preddedi sedajnih Vogrov) privreli, ktere je cesar Gracian u pomoč zaklical, nasprotnega cesarja Maksima vžugati. Kakor hitro divji vojšaki toliko kardelo devic zapazijo, jih siloma napadejo, jih hočejo u svoje nesramne želje prisiliti in pregrešno obdivičiti; alj Bog jim je serce dal se brezbožnikom ustaviti. Sv. Uršula, keršanska vojšakinja, opomina svoje tovaršice tako gorlivo, rajše naj britkejšo smert preterpeti, kakor se divjim nevernikom u toliko pregrešno hotenje udati. Njena beseda obveljá; vse njene družice se vsakemu prilizevanju, nagovarjanju in žuganju besnih Hunov pogumno vstavljajo in ohranijo svoje devištvo. Gerda, nesramna ljubezn divjih vojakov se

u divjo grozovitost premeni. Ker vidijo, da hrabrih devic svojim živinskim željam ne uklonijo, se razserdijo, in device deloma s pušicami postrelajo, deloma s mečem nevsmileno pomorijo; med njimi tudi sv. Uršulo. Samo edna, Kordula po imenu, se je u strahu prikrila in vbežala; alj hitro svojo maloserčnost spozna, se drugo jutro poverne, in prejme posledna tovaršic sv. Uršule veličasten venec device in mučenice.

Stanovniki mesta Kolina (Kelna na Rinu), kterih je bilo že nekoliko vernih kristianov, so trupla svetih devic častito pokopali, kterih svetinje se še sedaj u Kolinu visoko časté. Koliko je ravno bilo devic, tovaršic sv. Uršule, se čisto ne vé; so, ki pravijo, da jih je 11 tisuč (taužent) bilo. Naj jih bo, kolikor rado; zadosti nam bodi vedeti, da se u nebesih pri svojem ženinu veselijo, in za nas Boga prosijo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Uršula je svoje tovaršice nagovarjala deviško čistost ohraniti, in rajše življenje kakor devištvo dati. Tako so učili in storili svetniki; kdo so pa tisti, kteri te u nečistost napeljujejo?“ Sv. Bonaventura pravi: „Usta tistega, ki u nečistot prigovarja, so usta hudičeve.“ Hudič iz takih govori, kteri klafajo, in u nečisto djanje dražijo. Oh hako abotno, pregrešno in hudo storiš, ako jih poslušaš, alj se jim clo vkloneš!“ Zamečuj take, kakor hudiča samega: opomina sv. Ciril Aleksandrijski; zakaj u resnici ni razločka med hudim duhom in pa med človekom, kteri te u nečistost napeljuje.“

2. So, kteri mislijo: Kaj pa je, če grešim; saj se lehko spokorim, in poboljšam. Ti se blezo u svojo večno nesrečo goljfaš. Iz nobene pregrehe se skorej človek težej ne izkopa in resnično spokori, kakor nečistosti, če je kaj časa u nji tečal. Nečistniki in nečistnice ne mislijo na resnično pokoro, alj jo tako dolgo odlagajo, da obupajo, in mislijo, da je prepozno. „Dal sim ji čas za pokoro, govori Bog u skriv. razodenju, pa noče za svojo razujzdanost pokore delati.“ Za to sv. Ciprian nečistost mater nespokornosti imenuje; in sv. Krizostom pravi, da se nečisti človek ne da k pokori omehčiti, ne s opominvanjem, ne s žuganjem, ne s pred oči postavlenjem nebés, ne s popisovanjem pekla. Sv. Laurenc Justinian veli: „Večo čudo je, če se kdo resnično spreoberne, ki je dolgo u nečistosti živel, ko da bi kdo legion hudičev iz obsedenih izgnal.“ — Kako potreba je torej, da se perviga greha braniš, in svojo deviško čistost kakor sv. Uršula in njene tovaršice stanovitno ohraniš! „Kdor serca čistost ljubi,“ govori sv. Duh, „bo prijatel nebeškiga kralja.“

Molitva.

Daj nam, o Gospod naš Bog, svetih devic in tvojih marternic Uršule in tovaršic njenih veličastno premago neprenehoma prav pobožno častiti; in naj si ravno njih spomin vredno obhajati ne zamoremo, se jim saj ponižno naj priporočamo, da venec večne slave srečno kakor one dosežemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Joanez Kenčan, spoznovavec, fajmošter.

U tergu Kent blizo Krakove na Poljskem je bil sv. Joanez Kenčan 24. rožnika 1406 od plemenitih, pa tudi pobožnih starišev rojen. Stanislaj in Ana sta svojega sinka od mladih nog učila se greha varvati in sveto čednost ljubiti; sta mu pa tudi vse to u djanju pokazala, in Janezek je s božjo pomočjo vse svoje žive dni nedolžno živel. Mladenča gledati, kako lepo kleče roke derži in s zapertimi očmi moli, je vsakega k pobožnosti ganilo. Ko se je mladenč pervih šol doma u skerbi svojih starišev izučil, so ga na vseučeliše u Krakovo dali se modroslovja in bogoslovja učit! Dobre glave in pa čednega djanja se je Joanez tako pridno učil, da so ga doktorja modro — in bogoslovja oklicali, ter ga učenika teh ved postavili, da je mladenče učil.

Sv. Joanez pa ni samo lepo učil, timveč je tudi sveto živel, rad molil, premišloval svete reči in tudi pogosto svete zakramente prejemal, da si je bil ravno visoko učen gospod. Naj lepše se je na njem svetla keršanska ponižnost, ona podloga vsih pravih krepost, in da so ga ravno vsi součitelji in višniki vseučeliša visoko poštovali za njegovih učenost in zaslug del, je vender on sebe za naj poslednejiga učenika med vsemi imel, ki ni vreden, da bi druge učil; prisiliti so ga morli, da je modroslovje razlagal, in je bil dvakrat modroslovja dekan. Opustil je pa modroslovje, ter se bogoslovja lotil, ktero je tako slavno učil, da so diaki od vsih krajev Poljske hodili njega poslušat. Prizadeval si je ne le glavo s naukami napolniti, marveč tudi serce za sveto čednost ogreti. Kar je učil, je u djanju tako lepo pokazal, da so vsi njegovi učenci u njem naj lepše ogledalo imeli, kako naj prav po keršansko živé.

Sveta želja za božjo čast in za izveličanje duš skerbeti se je Joanezu tako vnela, da je duhovski stan nastopil

in mašnik posvečen bil, ter mu je krakovski škof izročil oznanovati božjo besedo. U mašnem stanu so se njegove kreposti še lepše svetile, in kedar je pri altarju stal in sveto mašo služil, je vse nazoče u pobožnosti k Bogu povzdignil. Kadar je pa na leci božjo besedo oznanoval, je toliko serčno in krepko poslušavcom pravil večne resnice, da so bili vsi ginjeni. Pregrehe je brez vsega usmilenja tepel in veliko grešnikov po svojih predgah poboljšal; je pa tudi posamesno ljudi pred grehom svaril in opominal pravično živeti. Posebno si je sv. Joan vse prizadel svoje šolce prav podučiti keršanskih resnic, pa še bolj privaditi jih keršanskega živlenja. Iz njegove šole so prišli ne le učeni, ampak tudi pošteni in pobožni možje. Bil je mašnik prav po volji božji, u besedi in u djanju vernim živ evangeli keršanske ljubezni, ktera je znamenje pravih učencov Kristusovih.

Vbogih ljubezniv prijatel jo sv. Joanez ves svoj zaslužek na zapušene vdove in sirote obernil, jim je na zimo tople obleke omislil, in je večkrat svojo suknjo izslekel in s njo golega vbožca na poti oblekel, u kojem je spoštoval Kristusa samega. Kadar so učitelji vseučeliša pri edni mizi obedvali, in je Joanez čul vbožca za boži dar prositi, je svetnik svoj del veselo sebi pritergal in lačnemu podelil. To njegovo ljubeznivo djanje tovarše toliko gane, da sklenejo vsak dan ednega berača nahraniti, kakor bi njih mizni gost bil; in ta keršanska šega je še dolgo po njegovi smerti ostala. Kakor je pa sv. Joanez drugim dober bil, toliko bolj ojster bil je sam sebi. Pogosto in terdo se je postil, borno oblačil, malo spal in še to na golih dilah; nosil je spokorni pas in se pogosto bičal. Ker je pa dobro vedel, da zunajno pokorjenje ne zda brez znotrajnega zatajevanja, je vsako zaničevanje veselo poterpel, in si je na steno svoje prebivavnice, na vrata in u svoje bukve zapisal, kar je sklenul, naj bi ne pozabil se ponižati.

Studenc tolike svetosti in božje milosti je bila svetimu Joanezu molitva; molil je in premišloval svete reči, kadar je kolj vtegnil, posebno po noči. Dolgo je rad klečal pred razpelom alj britkoj martroj, ktero je blizo njegovega stana bila, in mile solze so ga polile, pomisliti, koliko je Bog nas ljubil, kako pa mi nehvaležni Boga žalimo. Iz posebne pobožnosti do terplenja Jezusovega je sklenul svete mesta obiskati, kder je Kristus za nas terpel in umerl. Pešec je to dolgo pot u Jeruzalem ohodil, ter je večkrat tudi u Rim na božjo pot šel, objiskat pokopališe svetih apostolov in mučenikov, se svojih grehov spokoriti in po izgledu in priprošni

izvoljenih prijatlov božjih pomoč zadobiti u dobrem do konca stonoviten ostati.

Prigodilo se je na potu, da so ga razbojniki napadli, in potem ko mu vse poberejo, kar je za popotnico gleštal, ga slednič pobarajo, jeli nima še kakega dnarja pri sebi? Djal je, da ne; pa jedva nemalo korakov odidejo, se Joanez spomni, da še nekoliko zlatov u svojem plajšu všitih ima; torej za njimi hiti, in ko jih doide, pravi: „Nisim pomislil na te cekine, ki jih še tukaj imam: da ne bom legal, nate še te.“ Tolovaji se čudijo toliki pravičnosti; svetost popotnika jih je tako ganila, da so mu vse nazaj dali, ga za odpušanje prosili, in svoj pot šli. Njegovo ponižno in resnično sveto živlenje ga je vsim priporočalo, da so ga radi imeli in častili, ki so ga kolj poznali. Nobenega ni obrekal, in nihčer ni smel vpričo njega drugih opravljati, kajti ni zaničeval človeka razun sam sebe.

Ponudili so pobožnemu mašniku Joanu dobro duhovnijo alj faro ne daleko od mesta, naj bi toliko dobrega parstirja dobila. Le iz pokoršine do svojega škofa je to službo nastopil, ter je več let svojo ljubo čedo skerbno pasil s besedo in s izgledom, pa tudi s svetmi zakramenti; bil je svojim ovčicam u dušnih in u telesnih potrebah skerben oče in dober pastir. Kadar je pa zapazil, kako nevarna je služba dušnega pastirja, in kako lehko fajmošter svoje mnogoverstne dolžnosti zamudi in se pogubi, je ponižno prosil, da so mu duhovnijo odvzeli, in dali spet mlade duhovnike svetega pisma učiti. Pripravljal je skerbno bogoslovce na imenitno duhovsko službo, je pa tudi poleg šole pridno predigval, jetnike po vozah, bolnike po boležnicah obiskaval, in je bil občen oče vsih žalostnih in revnih.

Bil je sv. Joanez 67 let star, ko čuti, da ga moč zapuša in se mu smert približuje. Razdelil je vse svoje malo premoženja, kar je še gleštal, med vboge, in se začel na pot u dolgo večnost pripravljati. Posledno bolezn je poterpežlivo, u sveto voljo božjo vdan, terpel in večkrat s bogaboječim Davidom rekel: „Gorjej meni, da se moje popotvanje tako na dolgo vleče!“ Želje je namreč svet zapustiti in iti k Kristusu. Prejel je čudno pobožno posledne svete zakramente, in je tako previden pohlevno u Gospodu zaspal ravno na božično bilo 1473. Pokopali so ga u cerkvi svete Ane; in ker je Bog njegov pokop s mnogimi čudi poveličal, so ga papež Klemen XIII. svetnikom prišteli, in Poljci svojega posebnega pomočnika izvoljili.

Nauk in posnema.

1. Celo življenje sv. Joana Kenčana bilo je golo dobro delo keršanske milosti, ktera je dve čerstve korenini imela: ljubezen božjo in pa bližnega. Kdor Boga u resnici ljubi, bližnemu rad pomore, in doprinaša dušne kakor telesne dela milosti; on vé, da kar vbogim pomaga, Kristusu stori: „Ima kdo posvetnega blaga, pa vidi svojega brata silo terpeti, pa ni usmileniga serca do njega,“ piše sv. Joanez, „kako bi bila ljubezn božja u njem?“ — Vbogaime dajati le zavolj ljudi, za posvetno hvalo in čast, in na Boga ne pomisliti, se pravi prah na véter nositi, brez večniga plačila dobro delati; taki so svoje plačilo že prijeli, govori Jezus. Le kar se u imenu božjem zgodi, ima večno vrednost in večno plačilo.

2. Sv. Joan Kenčan je šel enkrat u Jeruzalem in štirkrat u Rim na božjo pot. Mnogo sedajnih kristianov hodi na božjo pot k svojemu izveličanju, veliko pa tudi u svojo škodo in pogublenje. Se podaš na božjo pot za to, naj bi se domačih skerbi otresil, ložej brez skerbi molil in svete zakramente prejel, da bi se dela nemalo odehnul in božjo pot u zadostenje svojih zamud u molitvi in za pokoro opravil, tako ti hoče božja pot u izveličanje biti, kakor sv. Joanezu. Slišal boš na božjem poti novega pridgarja, dobrega spovednika, ktera ti bota, ako Bog da, tvoje serce omehčila, da se bo za izveličanje spet omladilo. Videl boš toliko ljudi iz raznih krajev priti u hišo ednega Očeta, edne Matere, jih tako pobožno moliti in toliko lepo peti, da boš tudi ti ves drugač, in za vse dobro kakor prerojen. Tvoj duh se bo lehko k Bogu povzdignul, in Bog bo lehko tvoje prošnje uslišal; prišel boš vesel in poboljšan iz takega božjega pota damó. — Ako pa ti po božjih potih le posvetne dobre volje išeš, in le taj u cerkvo greš, kjer je bolj lušno, da so godci, strel in raj, tako hodiš Bogu napot, in prideš veči grešnik, grešnica nazaj. Greš gospodar, gospodinja na božjo pot, in doma družini svojvoljo pustiš, ter jim strahoneta ne preskerbiš, hudo grešiš. Se sin alj hčer, hlapec alj dekla brez dovolenja starišev alj gospodarjev na božjo pot ukradeš, imaš velik greh, ki je toliko vekši, ako na božjem potu nesramno tovaršijo imaš, alj clo grešiš. Grehi na božjem poti so dvakrat veči grehi. Če misliš, da spoved na božjem poti več velja, kakor domá, in se le napol ispoveš, lehko spovednika prav nezastopiš, alj nobene pridge ne slišiš, ti božja pot ne bo pomagala, marveč le škodvala. Ako si vajen, vajena po božjih potih lajnati, in domačo službo božjo zanemariti, se ti bo lehko zgodilo, kar pobožen Tomaž Kempčan pravi: „Kteri veliko po božjih potih hodijo, se težko izveličajo,“ oni so malopridnim ovcam podobni, ktire svojega pastirja zapustivši se tako dolgo okolj klatijo, da jih volk u svojo šako dobi. — Se hočeš na božjo pot zaobljubiti, poprašaj svojega spovednika, jeli bo prav, in stori po njihovem nasvetu. Se želiš na božjo pot podati, oskerbi poprej svoj dom, in prosi prejpostavlene za pripušenje. Poiši si pošteno, po-

božno tovaržijo na pot, in se u imenu božjem odpravi; pa prepogosti ne hodi; dosti bo, če enkrat na leto greš; pa lehko še to preveč. Tako ti bo svet božji pot hoja u nebesa, kakor sv. Joanu Kenčanu, dokler pojdeš enkrat na božjo pot u sveto mesto, u nebeški Jeruzalem, iz kterega te več nazaj ne bo.

Molitva.

Daj nam, prosimo, vsemogočni Bog, naj po izgledu sv. Joaneza spoznovavca u vučenosti in pravi modrosti svetnikov neprenehoma napredujemo, bližnim milost skazujemo, in po tem poti srečno za njim k tebi pridemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Joanez Kapistran, spoznovavec.

U petnajstem stoletju se je morla sveta katolška cerkva močno vojskovati, ker se je krivovera Husova na Češkem razširjala, na Vogerskem pa so Turki, veliki sovražniki kristianskega imena, vojsko začeli, da bi sebi celo Europo podvergli, in kristiansko vero pokončali. Alj vsegavedejoči, modri in zvesti Bog, ki je svojo sveto cerkvo zmirej varvati obljubil, je tudi u tej sili svojo mogočno roko proti peklenski moči istegnil, ter je zmago čez Turke svojim dodelil, in iskrene in pobožne može izbudul, krivovero zatirati, in zapeljane brate na pot resnice spet pripeljati.

Med temi je bil posebno božjega duha poln Joanez, od vasi, u kateri je na Neapolitanskem rojen bil, Kapistran imenovan. U šestem letu svoje starosti je že očeta, in kmalo potem tudi mater zgubil, in tako je bil ptujim u oskerbništvo izročen. Potem ko se je doma izšolal, se je podal u Peružio se učit cerkvenih zakonov in deržavljanskega prava. Tukaj je le malo tovaršev imel in samo za svoje nauke živel, zato pa je kmalo tudi tako napredoval, da je doktorstvo zadobil, in kmalo potem u Napoli sodnik postal. Njegova bogatija, služba, modrost, znanje in ročnost ga je vsim priporočevala, in naj veči žlahniki so želeli njega sebi pridobiti, in mu svoje hčere u zakon ponujali.

Joanez si zadnič u Peružii zaročnico izbere, ktera mu je bogato doto donesla. On se zdaj med naj bolj srečne šteje, alj božja previdnost je drugači sklenila; ona je hotla pokazati, da je vse človeško premenljivo, in da tisti ni vselej srečen, kterega ljudje srečnega imajo.

Mesto Peružia, u katerem je Joanezova zaročnica stanovala, ni hotlo Ladislava kralja spoznati, in zatorej se huda vojska vname. Joanez je bil ravno ta čas u imenovano mesto prišel svatbo imet, alj Peružiani so dobro vedeli, koliko zamore pri Ladislavu; zategavoljo mu niso dosti zaupali, in ker se je zadnič razglasilo, da Joanez celo sovražni vojski naznanuje, kar se u mestu godi, je bil vjet in u ječo veržen. Zastonj se je tukaj tolažil, da ga ne bode kralj pozabil, kteremu je zmirej zvest služavnik bil in zdaj celo svobodo u spolnenju svoje dolžnosti zgubil, ampak precej rešil. Dolgo časa je pričakoval, alj vse zastonj; torej u samotni ječi premišljuje, kako nezvest svet zasluženje plačuje, kako hitro dobrohotnost in milost nehvaležnih in sebičnih ljudi zgine, in kako prazna je vsa časna sreča in blaženost. Med tem mu tudi zaročnica umerje. Joanez, poprej od vsih ljubleu in časten; Joanez, kterega so za naj srečnejga na svetu imeli, je bil zdaj od vsih zapušen, in ni imel prijatela u nesreči. Sramota nad zaderžanjem njegovih protivnikov proti njemu, žalost čez smert njegove zaročnice, in nehvaležnost ljudi so ga nagnile svet in njega sleparije popustiti, bogatiji in imenitnosti odreči, in zanaprej samemu tistemu zvesto služiti, kteri svojih služavnikov u nobeni stiski ne zabi.

Zdajci reče vse svoje premoženje prodati, da se odkupi iz ječe; kar mu pa še denarjev ostane, je med vboge razdelil. Kadar so to njegovi prijateli in znanci zvedli, so si močno prizadevali, mu to misel iz glave izbiti. Alj njih besede nič ne pomagajo; Joanez noče poslušati njih svetov, vse da vbogim, in zapusti Peružio se Bogu priporočivši, ter se poda s velikim veseljem u samostan, u katerem so redovniki svetega Frančiška stanovali. Redovniški nadstojnik ni hotel spervič vslišati njegove prošnje, da bi ga u samostan vzel, ker je menil, da Joanez ni dovolj premislil sklep, u red stopiti. Zategavoljo je moral skoz celo leto težke poskušnje in ojstre dela doprinašati; alj on je to leto veselo in stanovitno prestal, potem se je u 30. letu svoje starosti kot redovnik svetega Frančiška s obljubami zavezal. Od zdaj naprej je celo njegovo živlenje ojster in neprelomnjen post bil, ker ni samo zapovedi reda vestno deržal, temuč še zraven tega tako ojstro se postil, da ni kakor enkrat na dan po edno jed vžil in mesa 36 let ni pokusil.

Svoje meso je ojstro pokoril; on je namreč sedem let bos hodil, slabo oblečen bil, samo po tri ure spal, in sicer na golih tleh, se je bičal skorej vsak dan do kervi, in je svojo poželenje u vsaki reči premagati skušal. Alj ta pokora in zata-

jenje samega sebe je njegovo ljubezen do Boga toliko bolj povikšalo in ga s neizmerljivo radostjo polnilo. On je samo na Boga mislil, se naj rajši u molitvi s njim pogovarjal, alj poslušal, kar mu je Bog u svetih bukvah alj u božji besedi govoril. Pred podobo Križanega in pred svetim rešnjem Telesam je veliko ur klečal, in njegova molitva je bila tako goreča, da je med molitvijo solze točil, alj pa celo zamaknjen bil. On je pravil, da je po posebni božji previdnosti pri svetem kerstu dobil ime Joanez, zato da bo se prizadeval učenec ljubezni Kristusa in zvest rejenček Marie biti.

Za zveličanje bližnega je veliko skerb imel; in da bi zamogel po namenu in želji svetiga Frančiška, ki je bil svoj red za oznanovanje pokore osnoval, se obnašati, se je pri Bernardinu Sienskemu bogoslovstva učil. Potem je naj imenitniše mesta laške prehodil, in pokoro oznanoval. Gospod mu je bil poseben dar zgovornosti dodelil, terdovratne grešnike preoberniti in na pot pokore pripeljati. Tudi neverniki in krivoverci so oči resnici odpirali, svoje zmote spoznali in k sveti katolški cerkvi pristopili. Njegov učenik Bernardin Sienski je bil pri papežu Martinu V. zatožen, da so njegovi nauki in pusebno pa čast, ktero on podobam sladkega imena Jezusa skazuje, in ki jo on od ljudstva za nje terja, cerkvenim naukam nasproti. Joanez Kapistran, ki je takrat u Napoli pridgoval, je hitro, ko je to obdolženje svojega učenika slišal, se u Rim podal, in je s takšno zgovornostjo in močnimi dokazi nedolžnost svojega soapostola spričal, da so sveti oče papež nedolžnost in pobožnost Bernardina spoznali, njegovo iskrenost u pridgovanju pokore pohvalili, in se njegove modrosti, učenosti in kreposti prepričali. Zategavoljo so se ga nasledniki Martina, kterga je Bog u letu 1430 iz tega sveta poklical, poslužili pri naj težejših delih. Tako ga je Eugen II. u mnogotere samostane poslal pregledat, ali redovniki po redovniških zakonih živijo; ja celo u Jeruzalem se je iz tega namena podal. Ko je ravno ob tem času nesrečno razkolništvo u cerkvi zapadne zemlje še naprej terpelo, kakor nam cerkvene zgodovine pričajo, je bil Joanez k mnogoterim cerkvenim in posvetnim knezam poslan, jih k združenju cerkve pod enega pravega poglavarja nagnit. In kamor koli je prišel, si je serca vsih s svojim modrim govorjenjem in iskrenim pridgovanjem prikupil. Zadnič je bil od Miklauža V. na Nemško kakor apostolski poveljnik poslan. On je obhodil Beneško krajino, Kranjsko, Koroško, Tirol, Bavario, Austrio, in skoz je s velikim uspehom pridgoval. U Moravii je štir tisuč krivovercov Husitov h katolški véri nazaj prepeljal, na Češkem je s eno predigo od

sodnega dneva veliko množico grešnikov preobernil, in dvajset mladenčev je k redu svetega Frančiška pristopilo. U tej gorečnosti ga ni mogla nobena reč zaderžati, še celo smert ne, ker mu je bila jed s strupom zmešana dvakrat dana; alj Bog je zvestega služavnika obakrat čudno ohranil.

Mahomed II. je 29. velikotravna 1453 Carigrad premagal, in si je tako pot u Europo odperl. Njegova kervoločna vojska se vali zdaj proti Vogarskemu in si podverže mesto za mestam; prebivavci so neusmileno od tih divjakov pobiti, alj pa u vedno sužnost vlečeni bili, cerkve so bile oskrunjene, in vse, kamor so nečloveki prišli, pokončano. Od Carigrada do Belograda je bila strašna pušava. Papež Miklauž in njegov naslednik Kalikst III. sta dobro spoznala, kako strašna poguba kristiansko ljudstvo pričakuje, ako bo Mahomed svoj načert doveršil, polmesec (svojo bandero) na zidovji Beča in Rima zasadil. Zategavoljo je bil Joanez na Nemško poslan, križansko vojsko zoper sovražnika kristianov pridgat in nemške kneze k boju zoper Turke vnet. In to povelje je on zvesto spolnil, ker je s svojim iskrenim govorjenjem, s kterim je strašno nevarnost jim pred oči postavljal, kneze primoral vojsko sdružiti, katero je on na Vogersko peljal. Tukaj se je s Vogersko vojsko sdružil, ter je serčno svoje vojske proti sovražniku vodil. Turki, kateri so še zmirej Beligrad obsedali, so po Donavi ladje polne hrabrih in močnih junakov, naprej poslali, da bi drugim na Vogersko pot naredili, po kateri bi se imeli po osvojenji Belograda čez nemške dežele razsuti. Alj Huniad jih s majhnim ladovjem zmaga, in pride srečno u terdnjavo, dopelje obsedanim živeža in hrabrih vojšakov; pa si vendar ni upal s Turkam boj začeti, ker je silno velika njih moč bila. Sklenil je tedaj, se nazaj po Donavi odpeljati, ker bi terdnjava sovražnike zaderžavala. Joanez Kapistran pa noče tega storiti, temuč odgovori serčno: „Hrabrost, gospod! vse zamore.“ On postavi svoje vojšake u bojni red, in starček s podobo Križanega u roki obhodi vse verste, jih opominja u Boga zaupati, se hrabro deržati, ker se za sveto véro, za domovino, za drage svoje vojskujejo, kateri vsi zdaj od njih svobodo pričakujejo; in ako se ne bodo hrabro deržali, jih strašna smert alj pa težavna sužnost pričakuje. Med tem so Turki na terdnjavo naskakovali, in že so bili pervi zid preskočili, ko Kapistran križ povzdigne in se s 4000 vojšaki, katere je bil vjunačil alj umreti alj zmagati, na sovražnika zažene, in lete besede zapije: „Zmago, Jezus, zmago!“ — Neverniki so se vstrašili tega poguma, so se pomešali in

u beg podali. Zastonj si je Mahomed prizadeval svoje razkropljene trume nazaj združiti, se na kristiane vreči in jim zmago oteti, ne prošnja, ne žuganje, nič ne pomaga; strah jim je ušesa zamašil; on sam je bil ranjen in se je moral zadnič na beg podati. Tako je mogočnega in prevzetnega Mohameda, ki je kristiansko véro končati hotel, star in slaboten menih s božjo pomočjo popolnama zmagal, ker so vojvodi in vsi vojšaki enoglasno pričali, da je ta zmaga čez naravske moči, in da se mora samo svetosti in molitvi Joaneza pripisati, posebno, ker je on ves čas obsedovanja se ojstro postil in goreče molil, in celo u boju mogočno ime Jezusovo na pomoč klical. Joanez je zdaj božjo previdnost in dobroto zahvalil, ktera mu je zmago čez sovražnike kristianskega imena dodelila.

Po slovesni zmagi je bilo Joanezu le malo časa živeti dodeleno. Ker je že poprej bolehal, se je svoje zadnje dni s svojimi tovarši u samostan u mesto Belak na Vogerskem podal. U tem samostanu je samo tri mesce bil, ker ga je kralj nebes in zemlje iz ječe tega življenja rešil, mu u nebeški domovini zvesto službo po vrednosti poplačati, potem ko je zadnjo bolezen s neizmerno poterpežlivostjo preterpel in svojim redovniškim bratom u lep izgled bil. Gospod ga je še po njegovi smerti s velikimi čudeži poslavil. Še dan današni se kaže prižnica, iz katere je sv. Janez pridgoval, na tergu svetega Štefana u Beču. Umerl je 23. kozoperska 1456.

Nauk in posnema.

1. Kakor hitro je sv. Joanez spoznal, kako nezvest in nehvaležen je svet, kako minljiva milost in dobrohotnost ljudi, kateri več na svoje dobičke, kakor na srečo svojega bližnega gledajo, kako prazna je vsa časna sreča in velikost, je vse to popustil, in samo prijatelstvo in milost nar vikšega kralja nebes in zemlje in večno zveličanje iskal. Kar svet nesrečo kliče, je dostikrat nasledek božje milosti, človeka od poželenja in ljubezni do posvetnega odtergati, in ga skoz moč notrajne gnade k nebeški službi in pridoblenju večnega bogastva pripeljati. Ta navidez nesreča je Joanezu pervič praznost sveta pokazala, in je bila začetik njegove spreobernitve k Bogu; ona je bila izvirk milosti, katero mu je Bog skazal. Prav modro je storil, kadar je posvetno prijaznost zapustil, in samo božjo iskal, katera je bolj koristna, kakor vsih vladarjev sveta, in katera človeka u nobeni stiski ne zapusti, ako nje sam od sebe ne potisne. Težko pri človeku milost in prijaznost zadobimo, in ta tako trudovitno zadobljena prijaznost hitro mine, in je malo kedaj

u nesreči stanovitna. Alj božja prijaznost se lehko zadobi, nas ne popusti, dokler sami nočemo, in je pripravlena nam u vsaki težavi in nesreči hitro na pomoč priti. Ako je tako, zakaj se bolj ne trudiš božje prijatelstvo zadobiti, in ako ga že imaš, zakaj bolj ne skerbiš ga ohraniti; zakaj si bolj prizadevaš prijatelstvo in dobrohotnost nestanovitnega in umerjočega človeka zadobiti, kakor neskončno milost in prijatelstvo večnega in zvestega Boga? Popusti prazen in minljiv svet in skerbi za neminljive nebesa. Pobožen Tomaž Kempčan pravi: „Ljubezen stvari je lažniva in nestanovitna; ljubezen Jezusova zvesta in stanovitna. Ljubi ga in imej ga za prijatela, kateri te ne bo zapustil, kadar vsi odstopijo, in te ne bo pustil konec vzeti. Derži se Jezusa u življenju in u smerti; in izroči se zvestobi tistega, kateri sam ti more pomagati, kadar te vsi zapustijo.“

2. Nič ni Joaneza bolj veselilo, kakor družba božja u molitvi, u branju svetih bukev, in u poslušanju božje besede. „Kadar molimo,“ pravi sv. Auguštin, „govorimo mi s Bogam; kadar pa svete bukve beremo, alj božjo besedo poslušamo, govori Bog s nami.“ — Ali tudi ti to družbo božjo ljubiš? — koliko časa si ti vsak dan u tej družbi? — Na tvojem djanju se dobro pozna, da si ti rajši u družbi ljudi, in da se rajši s njimi veseliš, kakor pa s Bogam; ker za čas, kterega u tisti zgubiš, nič ne maraš, u to pa ga le malo porabiš. Dangubeče obiskavanje, prazno in dolgo pogovarjanje s ljudmi zadosti priča, katero družbo ti rajši imaš in bolj išeš. Misliš morebiti, da ti je družba s ljudmi bolj koristna in potrebna kakor pak božja? — Ako to meniš, se grozno goljufaš. Tomaž Kempčan priča: „Naj veči svetniki so se tovaršije s ljudmi ogibali, karkolj so mogli. Kolikorkrat sim bil med ljudmi, sim vsakokrat slabši nazaj prišel. Jaz želim, da bi večkrat molčal, in med ljudmi ne bil.“ — Malokdaj se po dolgem govorjenju brez greha vernemo, ker nas sv. Duh zagotovi, da pri dolgem govorjenju ni brez greha. Vendar ti niso potrebne in spodobne tovaršije prepovedane, samo to se terja od tebe: „Ne imej za tovarše bezbožnih, razujzdanih, ne iskaj pogosto in brez uzroka tovaršij. Brez potrebe se ne pogovarjaj, varvaj se praznega, nekoristnega in grešnega govorjenja. Ako to storiš, boš več časa imel, biti u družbi s Bogam u molitvi, u branju svetih bukev, u poslušanju božje besede.“ „Ako se nepotrebnimu govorjenju in besposlenimu potepanju omakneš, boš več časa dobil se s pobožnim premišlovanjem pečati,“ piše Tomaž Kempčan.

Molitva.

Tebe prosimo, o Gospod! da skoz prošnjo sv. Joaneza, spoznovavca, kateriga izgled u zaničevanju pozemeljske časti in u prizadevanju tebi služiti posnemati želimo, večno življenje dosežemo, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XXIV. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Rafael, arhangel.

Med deveterimi kori angelov, kateri božji prestol obdajo, je nar vikši in nar pervi kor serafinov. Iz teh nebeških duhov je tudi arhangel Rafael, kakor mnogoteri pisavci terdijo. Cerkva ga imenuje arhangela, kakor tudi sv. Mihaela in Gabriela. On sam pa, kadar je bil k Tobiu poslan, mu je rekel: „Jaz sim Rafael, eden sedem angelov, kateri pred Gospodam stojimo.“ — Kar nam je od tega arhangela znano, je u bukvah Tobia zapopadeno, kder se tako bere: Tobia je bil Gabelu u Ragezi, Medianskem mesti, deset talentov srebra posodil, h kateremu je svojega sina poslati hotel, denarje sterjat. In ravno kadar se mladi Tobia na pot pripravlja, najde pred svojo hišo enega zalega mladenča stati, prepasanega, in kakor na pot pripravleniga. In ta mladenč je bil sv. arhangel Rafael, alj Tobia ga ni poznal, in ga vpraša: „Od kod si ti, dober mladeneč?“ On pak je odgovoril: „Od Izraelskih otrok in sicer sin velikega Anania.“ In Tobia je njemu rekel: „Znaš pot, katera pelje u Mediansko deželo?“ On je odgovoril: „Znam, in po vsih nje potih sim večkrat hodil, in ostajal pri Gabelu, našem bratu, kateri prebiva u Ragezi Medianskem mesti, katero leži na gori Ekbatanis.“ Poln veselja mladi Tobia svojemu očetu vse to pové, kateri neznanega mladenča prosi, da bi k njemu no-

ter prišel; in kadar ga je lepo pozdravil, ga prosi svojega sina u Ragez peljati, in tudi nazaj, in mu plačilo dati obljubi, kadar nazaj prideta. Rafael mu obeča njegovega sina tje peljati, in zdravega k njemu nazaj pripeljati. Mladi Tobia vzame od svojega očeta in svoje matere slovo, in oba skupaj se na pot podata.

Pervo noč je Tobia pri vodi Tigris ostal, in ker je šel, da bi si svoje noge vmival, pride silno velika riba, da bi njega požerla. Te se Tobia vstraši, ter prav glasno zavpije, rekoč: „Gospod! na me gre.“ Rafael pa svojemu sopotniku pravi, da naj ribo za čelust prime in jo k sebi potegne. Tobia je ta storil, in jo na suho potegnul; angel mu pa vkaže ribo razsekati, nje serce, žolč in jetra prihraniti; zakaj te reči so potrebne in dobre za ozdravlanje. In kadar je to delo dokončal, sta se obernila popotvavca k Raguelu, kateri je bližne žlahte Tobijeve in iz njegovega rodu bil. In ta je imel hčer Saro s imenam, in zvunaj nje ni imel ne sina, ne hčere. Ta deklica je bila prav lepa in čista. Rafael Tobiu svetuje si njo za ženo vzeti, ker bi vse premoženje bogatega Raguela njemu slišalo. Alj Tobia se je bal za njo njeniga očeta prositi, ker je slišal, da je že sedem možem za ženo dana bila, in so umerli pervo noč, ker je taiste hudič pomoril; zatorej se je bal, da bi se tudi njemu kaj takega zgodilo, in da bi tako njegovi stariši, katerih je edini sin bil, u svoji starosti od žalosti ne umerli. Alj Rafael njemu na to reče: „Poslušaj me, in bom tebi povedal, čez katere hudič oblast ima: Čez tiste namreč, kateri na tako vižo u zakon stopijo, da Boga od sebe in iz svojega serca odpravijo, in mesnim željem tako strežejo, kakakor konj in mezeg, katera pameti nimata: čez te ima hudič oblast. Ti pa kadar boš njo vzel, in u hram prideš, zderži se tri dni od nje, in nič drugega ne delaj, kakor da s njo moliš. Tisto noč pa zažgi jetra od ribe, in hudič bo pregnan. Drugo noč pa boš svetim patriarham pridružen. In tretjo noč boš žegen prijel, da bodo zdravi otroci od vaju rojeni. Kadar pa tretja noč mine, se boš k dekliču pridružil u Gospodovem strahu več iz želja, da žegen, kateri je Abrahamovemu zarodu obljubljen, u otrocih zadobiš.“ Tobia je vse to storil, kar mu je angel naročil. Ona sta k Raguelu prišla, kateri je nju s veseljem sprejel, in se je močno veselil, kadar je zvedil, da mu je Tobia u žlahti. Tobia ga je prosil, mu Saro hčer dati. Raguel se je sicer pri tej prošnji vstrašil, ker se je bal, da bi se Tobiu, kakor sedmerim možem, zgodilo; alj angel mu reče, da se nima bati, ker mu je od Boga za ženo odločena Sara. Tobia se je tedaj oženil, in

je tri noči u enem hramu s Saro bil in to storil, kar mu je angel svetoval, in hudič mu ni mogel škodovati, ker ni iz mesne želje, kakor pervi sedmeri moži k nji šel. Ker je Raguel hotel, da bi Tobia dva tedna pri njemu ostal, je nebeški družban, katerega ni Tobia še poznal, u Ragez šel, in kadar je Gabela najšel, je njemu dolžno pismo u roke podal, in je od njega vse denarje prijel, in ga tudi napravil, da je s njim na ženitvanje šel; in so skupej u Gospodovem strahu svatovsko gostovanje deržali.

Ko se je pa Tobia zavoljo ženitvanja mudil, je njegove stariše skerbelo in njegova mati je tako jokala, de se ni dala vtolažiti. Ona je vsak dan vun tekala, okolj gledala, in na vse poti krog hodila, po katerih je imel, kakor se je nji zdelo, nazaj priti, da bi ga od daleč vgledala, kadar bi prišel. In kadar je ravno en dan pri poti na verhu hriba, od kodar je zamogla daleč viditi, sedela, je od daleč zdajci spoznala svojega pridejočega sina, in je tekla svojemu slepemu možu povedat.

In stari Tobia je vstal, in je začel teči, pa se je s nogami spodtikoval, ter podal hlapcu roko, da bi svojemu sinu na proti prišel. S svojo ženo je njega sprejel in kušnil, ter sta začela od veselja jokati. In kadar so u hišo prišli, so Boga molili in ga zahvalili, da je tako srečno pot dokončana bila. Mladi Tobia pa je vzel ribji žolč, ter je pomazal oči svojega slepega očeta, kakor mu je bil arhangel Rafael že na poti zapovedal. In kadar je okolj pol ure preteklo, se je začela iz oči starega Tobia bela mrena lupiti. In cela družina in vsi, kateri so njega poznali, so se močno veselili in Boga častili. Mladi Tobia pa vsim pové, kakšne velike dobrote je od svojega sopotnika prejel, ter reče: „Mene je zdravega tje peljal, denarje je on od Gabela prejel, mi ženo dobiti je on pripomogel, hudega duha je od nje pregnal, nje stariše je obveselil, mene je obvaroval, da me riba ni požerla, tebi je tudi pomagal, da svetlobo neba vidiš, in skoz njega smo s vsimi dobrotami napolnjeni.“ In kadar je vse to pripovedal, se oberne k svojemu očetu, ter ga vpraša: „Kaj vrednega bomo zamogli za vse to njemu dati?“ In on je očetu svetoval zvestega sopotnika primorati, polovico vsega, kar je bilo prinešeno, si vzeti. Tedaj sta ga poklicala oče in sin, ga na stran vzela, in začela prositi, da bi hotel polovico vsega, kar so prinesli, vzeti in obderžati.

Arhangel je zdaj spoznal, da bi čas bil se razodeti, kdo da je. Tedaj je njima na skrivnem rekel: „Častite Boga nebes, in pričo vsih ljudi hvalite njega, ker vam je svojo mi-

lost skazal. Zakaj kraljevo skrivnost zamolčati je dobro; božje dela pa razodeti, in oznaniti je častitlivo. Boljši je molitva s postam in s milošino, kakor zaloge zlata spravljati: zakaj milošna smerti reši, in ona je, katera grehe izbriše, in pomaga najti milost, in večno življenje. Kateri pa greh in hudobijo delajo, so sovražniki svoje duše. Jaz vam tedaj resnico razodenem, in vam ne bom skrival tajne reči. Kadar si s solzami molil, in mertve pokopaval, svoje kosilo popušal, in mertve po dnevi u svoji hiši prikrival, po noči pa pokopaval, sim jaz tvojo molitvo pred Gospoda nosil. In ker si Bogu prijeten bil, je bilo treba, da je tebe skušnjava skusila. In zdaj je mene Gospod poslal, da bi tebe ozdravil, in Saro ženo tvojega sina hudiča rešil. Zakaj jaz sim Rafael eden sedem angelov, kateri pred Gospodam stojimo.“ Tako je govoril arhangel. — Kadar sta pa Tobia in njegov sin to slišala, sta se vstrašila in sta u trepeti na zemljo na svoj obraz padla. Rafael jima je pa serce dajal, rekoč: „Mir vam bodi; nikar se ne bojte. Zakaj kadar sim pri vas bil, sim skoz božjo voljo bil; Boga hvalite, in njemu čast pojte. In zdaj je čas, da se k temu vernem, kteri me je poslal; vi pa Boga hvalite in oznanujte vse njegove čudapolne dela.“ To izgovori Rafael in zgine iz pred njih oči, in niso ga več vidili. Ona pa sta tri ure na obrazu ležala, ker sta bila prestrašena, še več pa ker sta se čudila čez neskončno dobroto božjo, katera jima je nebeškega duha poslala, jih varovat, tolažit in osrečit. In kadar sta vstala, sta pripovedala vse njegove čudeže, in Boga častila. Pri leti priložnosti je Tobia lepo hvalno pesem pel, katera se u svetem pismu bere.

Mnogoteri spisavci si prizadevajo iz te resnične in čudne prigodbe dokazati, da ima človek svetega arhangela Rafaela posebno častiti in na pomoč klicati, kadar je od hudega skušan in stiskan. Tudi tisti ga imajo s veliko koristjo na pomoč klicati, kateri so slepi, in kateri kamor popotavajo. Ime Rafael pomeni u Hebraejskem jeziku zdravilo alj zdravnika božjega, in kaže da sv. angel Rafael tistim pomagati zamore, kateri so na duši alj na telesu bolni. In sveta cerkva uči tiste, ki se na pot podajo tako moliti: „Angel Rafael vas spremi na poti.“ Iz tih besed se lehko sklene, da je on poseben pomagavec popotnikov.

Nauk in posnema.

1. Čitaj pervo svarjenje, katero je mladi Tobia od Rafaela prejel, in boš vidil, zakaj je Bog zakonski stan postavil, s kakšnim namenam se mora u ta stan stopiti, in česa se mora človek posebno pred svetim zakonam varovati. Sv. arhangel je uzrok razločil, iz katerega je bilo sedem mož u pervi noči po hudiču umorjenih. Hudič je namreč čez nje oblast imel, ker so u svet zakonski stan stopili iz golega nečistega poželenja. Še bolj pa hudič tiste s svojo oblastjo preplete, kateri že pred svetim zakonam mnogotere ostudne grehe storijo in prihodn svet stan oskrunijo, in sicer vse te pregrehe storijo, brez da bi jih za greh imeli, ker se izgovarjajo, da so pred Bogam že raročniki. Alj ti izgovori so prazni in lažnivi, in izvirajo od peklenskega duha, kateri jih je zmislil neštevilno duš u večno pogublenje pahniti. Hudič ima oblast čez vse, kateri se po tem peklenskem načelu ravnajo in delajo. Ako bi pa po nauku se ravnali, katerga je sam Bog človeku dal in svoji sveti cerkvi zapustil, bi hudič čez nje oblasti ne imel; pa oni bi tudi gotovo drugači delali, ker bi spoznali, da je Bog zakonski stan samo zato postavil, da bi se človeštvo množilo, in tako misel vjistinjena bila, katero je Bog pri stvarjenju človeka imel; zares bolj žlahna namemba, kakor gola ostudna živinska slast. Kaj se more od tistih pričakovati, katere je hudič u oblast dobil? Ali zamorejo ti ljudje srečo in blagoslov u zakonskem stanu pričakovati, ali zamorejo svoje otroke kristiansko izrediti, ali zamorejo svoje dolžnosti izpolniti? Ali morejo upati, enkrat večno zveličanje doseči, ako zdaj ojstre pokore ne delajo?

2. Iz drugega poduka, katerega je Rafael Tobiu dal, se sledečih resnic nauči: 1. Človek prime od Boga veliko dobrot; kaj zamore pa on stvarniku celega sveta dati? — nič, ker nima nič, in Bog od človeka tudi nič ne potrebuje. Alj dolžnost človeka je neskončnemu dobrotniku hvaležnost skazati, ga hvaliti in pred celim svetam oznanovati. 2. Iz živlenja Tobijevega se tudi učimo, da je Bogu prijetna in človeku koristna molitva, post in milošina, ker soj te dolžnosti koristne za človeka, jih Bog od njega tirja, kakor nas mnogoteri izreki svetega pisma učijo. Kdor se u tih vadi je bolj srečen, in ima veči zaklade, kakor tisti, kateri zlato in srebro vkup grabijo, ker zlato in srebro človeka večne smerti rešiti ne more, greha ne očisti in mu večnega živlenja ne zadobi; alj molitva in milošina in druge dobre dela človeka greha očistijo in mu večno zveličanje zadobijo. 3. Človek, kateri greh stori, je sovražnik svoje duše, kakor sv. Rafael priča. Nobena reč ni tako žlahna in draga od človeške duše, ker je ona po božji podobi stvarjena in s drago kervjo Kristusovo od večnega pogublenja odkuplena; zategavoljo je človek svoji duši za Bogam naj veči ljubezen dolžen. Pa ravno človek je nar veči sovražnik svoje duše, veči kakor sami peklenski duhovi; je sovražnik tudi svojega telesa, ker on s svojimi hudobijami, dušo in telo vekomaj pogubi. To učilo si dobro za-

pomni, kadar te skušnjave silijo božje zapovedi prelomiti. 4. Kadar dobre dela činiš, ne boj se, da se zgubijo, akoravno ne dobiš kmalo plačila. Bog pravičen in dobrotliv gotovo ne pozabi tvojega zasluženja, ker angeli vse tvoje dobre dela pred božji prestol nosijo. „Ker si Bogu prijeten bil, je bilo treba, da je tebe skušnjava skusila,“ je Rafael Tobiu rekel. Te besede te imajo učiti, da kadar je človek Bogu prijeten, ga s skušnjavo skusi. Ako imaš reve in težave terpeti, vedi dobro, da nisi od Boga zapušen, da ti je svojo milost odkratil, če se le vsake sence greha varvaš. „Protivnost, katera se pobožnim priključi, je skušnja kreposti, in ne znamenje božje jeze“ pravi sv. Gregor.

Molitva.

Bog, kateri si sv. Rafaela arhangela svojemu služavniku Tobiu tovarša na poti dal; dodeli nam tvojim služavnikom, da nas njegova obramba zmirej krije, in pomoč varje. To nam dodeli, o Gospod! po Jezusu Kristusu svojem ljubem Sinu, Gospodu našem. Amen.

XXV. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Krispin in Krispinian, mučenika, čevlarja.

Krispin in Krispinian sta bila brata in sicer žlahnega rodu u Rimu, kakor nam rimske bukve mučenikov pričajo. Njuni stariši so bili kristiani, kateri so svoje otroke prav pobožno u kristianski veri izredili, in jim ljubezen do te vere vsadili. Zategavoljo sta bila Krispin in Krispinian za ohranenje in razširjevanje kristianske vere vsa vneta. Ona dva sta ravno tisti čas živela, kadar je cesar Dioklecian čez veliko rimsko cesarstvo vladal. Kakor u cerkveni zgodovini beremo, je Dioklecian kristiane hudo preganjal, in strašne muke izmišljeval jih primorati malikam kadilo darovati. Velika je bila stiska kristianov u vsih krajih, posebno pa u Rimu. Zategavoljo sta Krispin in Krispinian Rim zapustila, alj ne da bi se bila bala za Kristusa umreti, temuč zato, da bi u drugem kraju njegovo cerkvo širjati zamogla. Na Francozko sta šla in sta se vstavila u mestu Soisson. Tukej, kder ju ni nobeden poznal in da bi ju besni preganjavci ne razodeli, sta se čevlarstva učila, ker sta terdno upanje imela, da bi tako priložnost dobila u družbo ajdov priti in jim lažnivost malikov in resnico kristianske vere dokazati, in jih tej pridobiti. U tem upanju se nista goljufala. Ker sta namreč čevle prav ročno

delati se navadila, in zraven tega nič alj clo malo rajtala, sta si u kratkem veliko kupcov pridobila, katere sta srečno h Kristusovi čedi pripeljala, ker sta jih prav uljudno sprejemala, in zatorej tudi od vsih ljublena bila. Kadar sta si tako serca vsih prikupila, so vsi radi k njima hodili in se s njima pogovarjali, in jima tako priložnost ponujali se tudi od vere meniti. Krispin in Krispinian sta vsakrat prav goreče od kristianske vere govorila, njeno božanstvenost dokazovala in njene resnice in skrivnosti poslušavcom razlagala; nasproti pa sta praznost paganstva spričala, in tako veliko več ljudi h kristianski veri preobernila, kakor marsikteri predigar s svojimi govori.

Peklenski sovražnik jima je bil nevošliv zavolj tega svetega dela. Terdovratnim malikovavcem jih je za kristiane spoznati dal, in ti ju cesarju zatožijo, da sovražita bogove rimskega cesarstva, da staro vero tereta, da cesarske postave zaničujeta, in da u deželi nepokoj delata. Ves razkačen da Dioklecian Rikciovaru, kateri je na Francozkem deželni poglavar bil, povelje, dva brata hitro vjeti in ji kaznovati, kakor si zaslužita. Rikciovar, kateri je kristiane sovražil, je s veseljem hitro povelje izpolnil, in je Krispina in Krispiniana vjeti in pred se pripeljati rekel. Tukej nju izprašuje, odkod sta doma, k čemu sta u Soisson prišla in kaj zdaj tukaj delata. Neprestrašeno mu brata odkritoserčno na to izprašanje odgovorita, rekoč: „Midva sva rojena u Rimu in sicer žlahnega stanu, od kristianskih starišev. Sva spoznala goljufnost vaših malikov, sva vidila nesrečo vbogega ljudstva, katero je u temi paganstva; zatorej sva vse zapustila in se u ta nama neznani kraj podala. Tukej sva si prizadevala resnice kristianske vere ljudstvu razlagati, ga paganstvu oteti in kristianstvu pridobiti, in ga na tako vižo časno in večno osrečiti, ker sva prepričana, da edna sama prava pot u nebesa pelje, katera je Jezus Kristus.“ Rikciovar jima naj popred s lepim svetova željo cesarja izpolniti in malikam kadila zažgati u znamenje, da sta kristianski veri odrekla; alj brata nočeta njegovega sveta poslušati. Deželni poglavar jima žuga s strašnimi mukami, s katerimi bi ji primoral, malikam kadilo darovati; alj sveta brata odgovorita na to žuganje brez straha: „Midva se ne bojiva tvojega žuganja, ker goreče želiva zavolj Kristusa terpeti; izmisli tedaj naj strašniši muke in nama bodo prijetne.“ Prevzetni Rimlan, ki ni bil navajen, da bi se mu kdo zoperstavil in je u vsaki reči od podložnikov slepo pokoršino terjal, se razserdi čez te besede, in reče brata neusmileno mučiti. Nar popred ji stori natezovati in grozovitno

biti. Potem ko sta bila tako divjaško razmesarjena, so jima ojstre žeble na rokah za nohte zabili, in iz nju kože na herbtu jermene rezali.

Svetnika sta sicer velike bolečine občutila, alj le te ju niso zamogle od Boga ločiti, ker sta se ona k njemu obernila in ga prosila, jima milost in pomoč dati vse muke stanovitno prestati. Bog je nju uslišal in jima angela na pomoč poslal, kateri jima je vse žeble iz perstov potegnil. Rikciovar ni mogel razumiti, kako bi moglo to biti; on je mislil, da znata brata čarati alj coprati, in da se iz njega tako še norca delata; zategavoljo je on še bolj besnil in strašnejše muke izmislil. Hitro reče velik kotel pripraviti, ga s svincom napolniti in pod njim velik ogenj zakuriti. Kadar se je bil svinc stopil, reče brata u kotel vreči, da bi tukej strašno smert storila, ker je zagotovo imel, da ju tukaj nobena moč ne reši. Alj kervolok ni vedil, da nad njima mogočni Bog čuje, kateri ji lehko s samo besedo reši. Krispin in Krispinian sta namreč u kotli na svincu mirno sedela brez bolečine, in sta veselo Bogu hvalo prepevala. Tako je Bog za pobožne in nedolžne skerbel: alj pri ti priložnosti tudi hudobijo in terdovratnost kaznoval, in pokazal, da se nima človek božji previdnosti zoperstaviti. Akoravno je Rikciovar očiten čudež božji vidil, ni hotel verovati, temuč je mislil, da mora kakšna goljfija biti; zategavoljo se on h kotlu približa vidit, kaj da je. Alj iz kotla mu sikne u oko kapljica vročega svinca in mu velike bolečine napravi. Pa še zdaj ni hotel božje roke spoznati. Velik ogenj reče zakuriti in svetnika vanj vreči, alj tudi ta misel je bila zastonj; božja pomoč je sopet nju obvarovala. Angel, kateri jima je bil že popred na pomoč prišel, je nju na čudno vižo iz ognja peljal, brez da bi jima bil škodval. Kervolok je zavolj tega in ker ni njegova veljala, popolnoma znoril in sam u ogenj skočil, in zavolj svoje terdovratnosti zgorel in svojo dušo pogubil.

Kmalo je bila ta čudopolna prigodba cesarju Dioklecianu naznanjena; alj ne ti čudeži, ne strašna smert njegovega namestnika ga ni omehčila, da bi ne bil več kristianov preganjal, temuč zapové hitro Krispinu in Krispinianu glave odsekati. To je brata močno razveselilo, ker sta priložnost zadobila za kristiansko vero življenje dati, kar sta zmirej želela. Zatorej sta voljno glave dala, vedša da ju u nebesih življenje čaka, kterega jima ne bo nobeden vzeti mogel. Nju sveta trupla je bil cesar sicer zapovedal tje vreči, da bi ji ptice in zveri raztergale in požerle, alj niso ju se dotaknile, u znamnje, da sta svetnika. Serčni kristiani so ji ponoči vzeli in spodobno

pokopali. Bog je pa še skoz druge čudeže pokazal, kako prijetno mu je bilo pobožno in gorečo življenje in pa stanovitnost tih dveh bratov.

Nauk in posnema.

1. Prava kristianska ljubezen do Boga se posluži vsake priložnosti njegovo sveto ime oznanovati in ga povsod s podobnim spoštovanjem častiti; in ljubezen do bližnega, katera iz ljubezni do Boga izvira, si goreče prizadeva za večno izveličanje svojega bližnega. Pri tem svetem delu se ne boji ne truda ne terplenja. To nam spričujeta sv. Krispin in Krispinian. Od mladih let sta goreče Boga ljubila in njemu zvesto služila; zategavoljo sta svojo ljubezen u djanju pokazati hotla. Ker nista zamogla s pridganjem nevernike spreoberniti, sta čevlarstva se naučila in tako priložnost zadobila se brez napotkov s ajdi obhajati, s njimi prijazno govoriti in jih tako resnici kristianske vere pridobiti, skoz katero bi izveličani bili. Ali si tudi ti u svojem govorjenju si prizadeval, svojega bližnega k dobremu napeljevati in slabega obvarovati? Oj da bi ti s svojim govorjenjem le mnogega od dobrega ne bil odvernil in u slabo zapeljal! Star pregovor pravi: da se s slabim govorjenjem dobra vest pohujša, in da se tudi s dobrim govorjenjem hude navade popravijo. Spraašaj se danes, kakšni so tvoji pogovori s tvojimi tovarši? Ako najdeš, da so bili zapelivi, skesaj se, in skleni terdno s božjo pomočjo nikoli več kaj grešnega govoriti, in ako bo drugi nespodobno pričo tebe govoril, mu zabrani, alj pa pred njim beži. Ako ti tvoja vest pravi, da si druge pohujšal in u greh zapeljal, prizadevaj si jih zanaprej s dobrimi govori k dobremu vabiti. Premisli, kar sv. Paul Efažanom zapoveduje, rekoč: „Nobeno hudo govorjenje nima iz vaših ust priti; temuč katero je dobro za pomagati k rasti u veri, in je poslušavcom k pridu.“ Ravno tako sv. Krizostom to razlaga: „Samo to govorite, kar ni grešno in je u podučenje bližnemu.“ In sv. Paul opominja dalej: „Vsa grenkost, in jeza, in serd, in vpitje, in preklinjanje naj bo daleč od vas s vso hudobo.“ Sv. Klemen iz Aleksandrie uči: „Grešnega govorjenja se imamo čisto zderžati; tistim pa, ki takšino govorjenje imajo, mormo usta zatakniti s ojstrim pogledam, alj se preč oberniti, alj jih okregati.“

2. Kaj ne, da je deželni poglavar Rikciovar neumno storil, ki je iz jeze u ogenj skočil in tako revno smert storil? Ali ti pa ne delaš še bolj nespametno, kadar grešiš, in skoz greh sam sebe u peklenski ogenj pahneš, u katerem boš vekomaj na duši in na telesu terpeti moral? — Sveta mučenika sta se rajši u ogenj vreči dala, kakor da bi bila sveto vero zatajila. Ako bi bila drugači storila, bi bila sicer od tistega ognja ovarovana, pa bi bila u nevar-

nosti u večen ogenj pasti. Ti pa vse drugači delaš, če ti ravno nobeden ne žuga te u ogenj alj u kotel poln gorečega svinca vreči, in zatajiš božje zapovedi, kadar grešiš, in si večni peklenski ogenj služiš. To je gotovo znamnje, da ne veruješ, da je pekel, alj pa da si pamet zgubil. Premisli vendar enkrat svojo neumnost in živi drugači. Misli večkrat na pekel in na strašen ogenj, kateri tamkaj nespokornega grešnika čaka, in ta misel te bo greha in pekla varovala. „Nobeden, kateri na pekel misli, ne bo u pekel padel," pravi sv. Krizostom. „Nasproti ne bo nobeden, kateri na pekel ne gleda, peklu vtekel. Nekteri si misel na pekel iz glave izbijejo, da se ložej veselijo; alj ravno skoz to u pekel nespametni padejo. Zatorej te prosim, misli na pekel. Pogosta misel na pekel ti ne bo pustila u pekel pasti."

Molitva.

Vsegamogočni večni Bog! ki si svojima zvestima služavnikoma milost in moč dodelil, vse muke za tvojo sveto vero prestati; daj da bomo tudi mi vse skušnjave serčno premagali in se peklenskega ognja ovarvali. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XXVI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Malko, pušavnik.

Živlenje sv. Malka je popisal sv. Hieronim, cerkveni učenik, kater ga je poznal. Rojen je bil u Maksonii, mali Sirianski vasi, konc tretjega stoletja po Jezusovem rojstvu. Njegovi stariši, katerih je on edin otrok bil, so zemljo obdelovali, pošteni in bogaboječi kristiani; zato so tudi veliko skerbeli, da bi sinček pobožen bil in kristiansko živel. Ko je bil porasel, so ga stariši, ki so že pri letih bili, oženiti hotli, alj Malko se je branil, ker je željel u devištvu ostati. In ker so ga neprenehoma nadleževali u zakonski stan stopiti, je Malko natihoma pobegnil, in se je podal u daljno pušavo Kalcid po imenu.

U tej pušavi so pobožni pušavniki živeli, katerim se je pridružil in se s njimi u čistosti, vboštvu in ojstri pokori vadil. Za nekaj let je zvedil smert svojega očeta, in tudi mu je bilo na znanje dano, da njegova mati vdova u siromaštvu živi. Ljubezen in dolžnost, katera stariše in otroke veže, sta ga napravile svojo ljubo mater obiskati, ji pomagati in po njeni smerti premoženje prodati, samostan sozidati in drugo med vboge razdeliti. Ta sklep svojemu vikšemu poglavarju razo-

dene, in ga prosi pripušenja iti pogledat domú. Pobožni poglavar mu odsvetva to, rekoč: „Ta tvoja misel je skušnjava hudičeva, ktera te bo s izgovoram dobrega napeljala u hudo. Ostani tukaj in ti bo prav.“ Alj Malko ni hotel poslušati svarjenje modrega svetovavca, temuč je svojoglavno delal, pušavo zapustil in se na pot podal.

Kraj, skoz kateriga je moral potovati, je bil silno nevaren, ker so trume Saracenov na hitrih konjih alj pa na velbljudih povsod obletovali in na popotne prežali, jim vse poropati in jih u sužnost peljati. Zato se je več popotnikov vkup sbralo, kakor se še dan denašen u tistih krajih zgodi, in tako so šli skoz neko gošavo.

Kadar so na sred hoste prišli, pridirja za njimi velika truma Izmaelitov. Nekteri se spustijo u beg in srečno vjidejo; druge pa so tolovaji vjeli in u daljno deželo u terdo sužnost peljali. Med temi je bil tudi Malko, kateriga so zvezali in s eno ženo na konja posadili in odpeljali. Kadar tolovaji domu pridejo, si vjete sužnike razdelijo. Malko in njegova keršanska tovaršica sta bila sužna terdega nevernika, kteri je Malku čedo pasti dal in sicer na samotnem hribu. Malko se je zasluženi nesreči voljno podvergel in je sklenil prav pobožno živeti. Cel čas je molil in nebeške reči premišlaval, ter je vse svoje terplenje Bogu daroval za storjene grehe, katere je grenko objokoval, nar bolj pa nepokoršino do svojega modrega poglavarja. Zavoljo Boga je bil tudi svojemu nevernemu gospodarju zvest. Izmaelit, kateri je videl, kako lepo in zvesto sužnik za čedo skerbi, ga začne ljubiti, in u znamnje svoje ljubezni mu hoče sužno keršenco, katera je s Malkom vjeta bila, za ženo dati. Malko je u veliki stiski, ker je bil sklenil deviški stan do smerti ohraniti, in ker je vedil, da je sužna keršenca že omožena, in da ne sme s njoj u zakonski stan stopiti, dokler pervi mož živi. Zatorej se je pri gospodarju izgovarjal, da tega ne more storiti, ker je kristian in ona že omožena. Alj nevernik ni hotel nič od tega slišati, temuč izdere ves razjezen meč, in ga hoče zdajci predreti, ako dobrote, ki mu jo daja, hvaležno ne sprejme. Malko, kateri je vidil, da mora alj željo gospodarju spolniti, alj pa življenje zgubiti, je svoje življenje ohraniti sklenil, brez da bi storil, kar Izmaelit od njega terja. On je le navidezno u zakon dovolil, in je tako nevernika potolažil. Za prebivališe jima je bila neka pečina odločena; in kadar sta tukej sama bila, začne Malko na ves glas jokati in obupati; celo ob življenje se je hotel pripraviti. Žena vsa prestrašena njega tolaži in vpraša, kaj da se mu je naklučilo? On ji reče: „Oh, jaz nesrečni!

u mladosti sim devištvo ohranil, in obljubil ga zmirej ohraniti in zdaj pri sivih lasih sim u nevarnost padel, svojo čistost in nedolžnost zapraviti. To je kazen moje nepokornosti.“ Žena mu pravi, da se zavolj tega bati nima, ker bi lehko skupej kristiansko živela, in akoravno bi ji ljudje za moža in ženo imeli, bi vendar s božjo pomočjo sveto čistost ohraniti mogla. Te besede so Malka potolažile; sklene tedaj pri njej ostati. Nekaj časa sta čisto, mirno in sveto vkupej živela, serčno vse skušnjave zoper čistost premagala, in sta zvesto gospodarju služila. On je sicer popred sumnjal, da bi mu Malko od čede pobegniti znal, alj ko ga je tako zvestega vidil, mu več ta misel u glavo ne pride.

Malko je dostikrat mislil, kako mu je u samostanu pri pobožnih menihih dobro bilo, ker je Bogu brez napotleja lehko služil, in kako je to dobroto nemarno in nevbogljivo zavergel; zato je skerbel in premišljeval, kako bi se rešil iz krivične sužnosti, in bi nazaj k svojim bratam prišel. Žena mu svetova skrivši pobegniti. Ko je bilo priložno, sta po noči ušla, in hitela po neznanih potih, in Bog je bil s njima. Prišla sta do velike vode, čez katero sta srečno preplavala, in že sta tretji dan mislila, da sta varna. Alj gospodar je precej drugi dan zvedil, da sta pobegnila; grozno raztogoten nanagloma za njima s enim hlapcom na dveh velbludih hiti. Ona dva ji že od daleč vidita in si hitro vmislita, da ne more kdo drugi biti, kakor gospodar in eden njegovih hlapcov. Jima vbežati ni bilo več mogoče; kaj je storiti? — Polna zaupanja se k Bogu oberneta, in ga prosita ji obvarvati, ako bi bila njega sveta volja. Blizo je bil temen berlog, u kateriga se skrijeta. U tem trenutku pridirja gospodar in njegov hlapec do berloga. Hlapec potegne meč in se noter poda, ker je bila pa tema, upije, da naj hudobneža vunkej prideta, prijet zasluženo plačilo. U ravno tem berlogu je prebivala levinja, ktera je imela mlade. Kadar krik sliši, misli, da ji hoče kdo mlade vzeti, pride iz jame serdita, skoči u hlapca, ga naglo umori in vleče truplo u jamo. Gospodar čaka dolgo zunej, in je ves jezen, ker ni begunov ne hlapca nazaj; ker je pa mislil, da se una dva pulita s hlapcom, in da nočeta vun priti, gre sam u berlog in preklinja hlapca, da se toliko časa mudi, in kriči hitro vun priti. Levinja pride spet iz jame in plane ravno tako vanj, ter ga preterga, kakor hlapca.

Vse to sta beguna vidila, in se močno bala, da se tudi njima ne bi tako zgodilo. U tem terplenju Boga prosita ji obvarovati, in Bog ji je vslišal. Levinja jima ni nič žalega storila, temuč je svojega mladega leva pobrala, in drugam hitela.

Sv. Malko in tovaršica to viditi, sta hvalila vsmilenega Boga, in sta šla iz berloga. Zunej sta vdobila dva velbluda in jestvin, katerih sta se na svoji poti prav dobro poslužila. Ko sta prišla u Mesopotamio u rimski tabor, sta Sabinu, vojvodu, velblude prodala. Potem se poda Malko u svojo staro pušavo, njegova tovaršica pa je bila u ženski samostan vzeta. Sv. Hieronim piše, da mu je Malko vse to sam pravil. Njegovega poslednega živlenja nam ni popisal, alj to moremo sami misliti, da je Malko prav pobožno živel, za storjene grehe ojstro pokoro delal in Bogu prav hvaležen bil, ki ga je tako čudno obvaroval. To nam tudi sveta cerkva priča, ker je Malka zavolj njegovih krepost in bogaboječnosti med svetnike postavila, in vernim častiti dala, ga na pomoč klicati, in po njegovih izgledih živeti.

Nauk in posnema.

Živlenje sv. Malka nas uči, da je škodlivo, ako človek po svoji glavi dela, svarjenje in svet modrejšega pa zaničuje. Sv. Malko si je veliko nesreč nakopal, ker ni hotel poslušati dobrega svetovavca, svojega duhovnega očeta. Zategavoljo je stari Tobia svojega sina k boglivosti opominjal, rekoč: „Jiši vselej svet pri modrem;“ in sv. Duh pravi: „Sin, brez sveta nič ne stori, in tako storjenega dela se ne boš kesal.“ In sv. Bernard piše: „Kdor je sam svoj učenik, to je, kdor u vsih rečeh samoglavno dela in svet drugih zaničuje, ta je učenc bedaka.“ Živlenje sv. Malka nam bodi u izgled, kako se imamo radovoljno in polni zaupanja božji odsodbi podvreči in se Bogu izročiti, da nas on po svoji neskončni modrosti vodi. Tudi lep izgled nam da sv. Malko, kako imamo ravnati, kadar smo u nevarnosti se zoper čistost pregrešiti. Polni sramožljivosti mormo pred nar svetejšimi božjimi očmi biti, na svoje serca čuti in skerbeti, vse hude misli berž premagati. Vse, kar čistost ohrani, mormo storiti: sramožljivih oči biti, nečistih misli in besed se varovati; ako je pa skušnjava močna, mormo premišljevati čistost Marie in terplenje Kristusovo; molitva naj bo naše orožje. Vojskovanje zoper nečisto poželenje je nadležno, pa potrebno. Ako se premagujemo, nam bo če dalje ložej, bomo veselega in lahkega serca in prijateli Narvišega, kakor modri govori: „Kdor serca čistost ljubi, bo prijatel Kralja nebeškega.“

Molitva.

Vsegamogočni Bog! kateri si nam zapovedal svoje prejpostavlene častiti in jih vbogati; daj nam gnado, da bomo tvojim namestnikam iz serca

radi pokorni, da ne zajdemo, temuč po pravi poti u tvoje kraljestvo pridemo. To nam dodeli skoz prošnjo svojega služavnika sv. Malka in po neskončnem zasluženji Jezusa Kristusa Gospoda našega, kateri s tebo živi in kraljuje u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXVII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveta Nona, keršanska zakonska žena.

Sv. Nona, mogočna žena in blažena mati svetih otrok, je bila u Kapadocii na jutrovem okolj leta 280 od plemenitih starišev rojena. Oče in mati sta njo prav po keršansko izredila; Nona je pa tudi bila vsim devicam bogaboječosti lep izgled. Dali so njo Gregorju, mestjanu Nacianskemu ženo, ki je bil malikvavec, zravno pa tudi poln judovskih vraž. Perve čase keršanstva namreč ni bilo prepovedano se po neverne možiti alj ženiti; kajti je bilo upati, da bo verna žena nevernega moža pokristianila, in keršanski mož neverno ženo keršanstvu pridobil; tolika je bila zvestoba in sveta gorečost pervih kristianov. Tako je tudi Nona nevernega moža Gregorja Kristusu pridobila, in posvetila.

Gregor, svete None soprug, je bil, če ravno velikim zmotam vdan, dobrega serca, pravičen in moder tako, da so ga sosedi veliko obrajtali, in mu u domačem mestu mnogotere važne opravila zaupali, ktere je toliko zvesto oskerbel, da si ni vinarja po krivem osvojil. Bil je, kakor se pravi, pošten mož. Pa kaj človeku še toliko poštenje pred ljudmi pomaga, ako prave vere nima; brez vere ni mogoče Bogu dopasti, uči sv. Paul. Ravno za to tudi sv. Nona ni mogla s možem mirno živeti, kteri je sovražnik Kristusov bil, naj si je bila ravno vsa pohlevna in poterpliva. Zdelo se ji je, kakor bi bila le na pol Kristusova, dokler ni bil njejin soprug tudi Kristusov. Vse si je torej prizadela moža zmot oprostiti in pravemu Bogu pridobiti. Priserčno ga je ljubila in mu toliko lepo stregla, da njo je tudi on prav za ljubo imel. Noč in dan je molila, se postila, solze prelivala in Boga prosila, naj ji da gnado moža spreoberniti, ki je glava njene hiše in njene sreče. Je pa tudi svojega moža tako lepo nagovarjala, zdaj ga božala, zdaj omilovala, da ji ni mogel dalej zoperstati, posebno ko je vidil njeno sveto keršansko živlenje. Lepi izgledi keršanske sopruge so Gregorju serce za keršansko vero ogreli, da je začel rad in s veseljem poslušati,

kar mu je Nona pravila od lepote keršanstva in od slepote malikvanja. Se pokristianiti je Bog Gregorja posebno skoz neko čudno prikazen nagnil.

Po noči se je enkrat Gregorju zdelo, da pervo versto 121. psalma poje, rekoč: „Veselil sim se, ko so mi rekli, da pojdemo u hišo Gospodovo.“ Med tem petjem je u svojem sercu močno željo občutil sveto keršansko vero sprejeti, in to svoji pobožni ženi pové. Vsa vesela hvali Nona Boga, da je njene goreče prošnje uslišal, in si prizadeva možu dokazati, koliko gnado mu Bog ponuja; naj torej ne odlaga dalej, sveto keršansko vero sprijeti. Gregor je storil po modrem nasvetu svoje svete sopruge. Ravno so se sveti škofi na vesoljni cerkveni sbor u Niceo spravljali in pripotvali u kraj, u kojem je Gregor bival; njim se je dal u keršanski veri naj prej podučiti. Po tem se je več časa pripravljal zakrament svetiga kersta vredno prijeti, ter je hotel skoz pokoro naj prej svojo dušo in telo očistiti, potem še le skoz kopel svetiga kersta prerojen in očišen biti, naj bi bil vredna, čedna posoda toljke milosti božje in čist tempel sv. Duha.

Poln zaupanja in svetih želj se je Gregor kerstiti dal, in Bog je njegov kerst skoz čudno prikazen počastil. Kadar je namreč novokeršen iz svete kopele stopil, so ga vidili s nebeškoj svetloboj obsjanega, ktere posebne gnade se je skoz svojo lepo pripravo vreden storil. Veliko nasočih je to čudno svetlobo videlo, naj lepše pa škof, kteri ga je kerstil. Po kersti je Gregor tako sveto živel, da je bil vreden učenec Kristusov u vsem svojem djanju, ter je iz ljubezni do Boga vse svoje dolžnosti čisto dopolnil, pa tudi vse britko voljno poterpel zavolj imena Jezusovega. Ni porajtal na jezo svoje matere, malikovavke, ktero je spreobernitev sina toliko razkačila, da ga je za to ob doto alj erbšino djala; prava vera je Gregorju zdaj več veljala od bogastva celega sveta. Toliko je Gregor u keršanski popolnosti rastil, da so ga zastran njegove svetosti škofa izvoljili, po tem ko je njegova bogaboječa Nona se zaobljubila u prihodno vse svoje žive dni u vdoviški čistosti živeti. Vladal je svojo škofijo 45 let modro in sveto, je učakal sto let svoje starosti, in je umerl poln zaslúg kakor svetnik leta 374 po Kristusu. Tako je Bog po bogaboječi ženi in materi moža in otroke izveličal; zakaj tudi vsi njeni otroci so bili svetniki.

Bila je sv. Nona zakonskim ženam, pa tudi vsim materam naj lepše ogledalo, ktere naj bi posnemale, in celo svojo hišo bi osrečile. Ni se gizdašto lepotićila, ne ljubila drage ničemarne obleke; skerbela je za lepoto svojega serca, za sveto

čednost, ki ženo Bogu in vsim poštenim ljudem ljubeznivo stori. Ni sebi in svojim otrokam minlivih zakladov, zlata in srebra naberala, marveč toliko dobrega vbogim storila, kolikor je premogla. Dajala je rada vbogaime, in svoji deci večkrat rekla, da bi rada sama sebe prodala, če bi potreba bilo vbožcom s toj cenoj pomoči. Kakor je bila sv. Nona vbogim usmilena mati, tako je bila zapušenim sirotam in vdovam dobra tolažnica, ter je vedla še tako žalostne oveseliti in jim oterniti vroče solze. Kar je pa sveto gospodinjo Nono naj lepše kinčilo, bila je njena hišna marlivost o pravem času vse oskerbeti, zravno časne skerbi pa tudi pobožnosti ne zamuditi. Kakor skerbna gospodinja se je tako pridno obračala, kakor bi drugega posla ne imela; je pa tudi tako zvesto molila, sebi in svojim za nebesa skerbela, kakor bi druge skerbi ne imela, kakor Bogu služiti. Vse se ji je tako modro verstilo in pa tako čedno od rok šlo, da jo je bilo veselo gledati; zakaj iskala je u vsih rečeh Bogu dopasti, in to je gospodinje prava modrost.

Pervo djanje sv. None je bila vsak dan molitev, pa tudi posledno delo na večer moliti, ter je vadila svoje otroke ravno tako storiti. Molila je rada kadarkolj je vtegnila, pa tudi vse svoje djanje in nehanje je u molitvi Bogu izročila. Ni bilo žene ne gospé u tistem kraju, ktera bi bila za cerkve in cerkvene služavnike toljko skerbela, ko sv. Nona. Sv. Gregor Naciančan, njeni sin, piše, da ni u hiši božji nikdar altarju herbta obernila, nikolj u cerkvi plunila, da bi božji veži kake nečasti ne včinila. Tiho je poslušala božje reči, in je le pregovorila, če se je bilo ponesti za božjo čast, in pa za sveto vero. Zogibala se je ravno za to tudi nevernih hajdov, in ni se dala na njih veselice in gosti spraviti, ker se je bala njim zameriti alj pa u djanju svojo vero zatajiti, ako bi s njimi potegnila. Ni zinila nespodobne besede s svojim jezikom, kteri je s presvetim rešnim telesom in kervoj Kristusovoj posvečen; ni poslušala nesramnih kvant alj pesem s svojmi ušesami, ktere so poslušale božjo besedo, ter je dobro vedla, da se kaj takega kristiani nespodobi, ki je tempel boži, svetimu Duhu posvečen.

Bila je sv. Nona slabega života in lehko njo je pogorelo; pa u vsih križih in nadlogah vsa poterpežliva in božji volji vdana. Za vsako nesrečo, ktera se ji je pripetila, je Boga zahvalila; so jo solze polile, je hitro oči pokrižala, in solze so vsehnule, ter je vedla, da ima bogaboječa duša vse dobro kakor hudo Bogu izročiti. Ko ji je naj mlajši sin Cesari umerl, ni čezveč žalovala, da si je ravno ji po njem močno tožilo.

S gorečoj svečoj ga je k pogrebu spremila, in polna žive vere in terdnega upanja, da ga bo enkrat sopet vidila, je za njim u cerkvi svete pesmi in psalme pela.

Naj veča skerb in naj imenitnej opravilo je sv. Noni bilo svoje otroke prav po kerščansko u strahu božjem odgojiti. Ko jih je pod svojim sercom nosila, in kadar jih je povila, je vsako svoje dete Bogu izročila. Redila jih je ne kakor svoje lastne, timveč kakor bi jih bil sam Bog ji u rejenstvo dal. Skerbela jim je pred vsem za večno izveličanje, po tem še le za časno srečo, ter je dobro vedla, da prave časne sreče ni, ako človek večnosti pozabi, in svojega Boga zapusti. Sv. Cesari, naj mlajši njenih otrok, bil je u Carigradu pri cesarju životni zdravilnik. Julian, odstopnik kerščanske vere, je vsim cesarskim služiteljem slovo dal, le Cesaria je hotel obderžati. Vsaka posvetna mati bi bila tega vesela, alj sveti Noni si niso upali kaj takega povedati, da njeni sin nevernimu, hudobnemu gospodu služi; bilo bi jo preveč skerbelo, da bi si u taki nevarni službi pekla zaslužil. Iz njenih svetih otrok se vidi, kako Bogu dopada, če mati svoje otroke njemu daruje; in kako rad Bog sveto materno skerb nad otrocmi blagoslovi.

Vse svete in dobre dela blažene None nihče zvedel ni; Bogu so znane, kterimu jih je skrivaj darila; pa tudi posebne dare, ktere ji je Bog dodelil, je pred svetom u ponižnosti skrivala, naj bi svetnica pri ljudih ne slovela. Alj starej ko je prihajala, lepši so se nje svete čednosti svetile. U visoki starosti jo naglo huda bolest prime. Gnusilo se ji je do vsake hrane, in pomoči ni bilo najti. U tej bolezni se ji po noči zdi, da vidi svojega sina Gregorja jerbas belih hlebov prinesti, ktere je blagoslovil in s svetim križem poznamnjal. Dal ji je hlebec pojesti, da je ozdravila. Od tiste dobe se ji je zboljšalo; spet je okrevala in popolnoma ozdravila. Leta 375 je sv. Nona 95 let stara svojo sveto dušo u roke svojega Stvarnika izročila. Sveta cerkev 5. velikoserpana nje spomin obhaja.

Nauk in posnema.

1. Redek zakon je, u kojem bi mož in žena, in vsi otroci tako sveto živeli, kakor je bil zakon sv. None. Ona je bila kakor sonce svoje hiše, ktero vse obsije in razsvetli. Njeni mož Gregor, sina dva Gregor in Cesari, pa njena hčer Gorgonia so vsi svetniki. Kdo bi takega zakona ne častil in visoko ne hvalil? Od njega sv. Duh pravi: „Oh kako lep je čist rod, ki se čednosti sveti; njegov spomin je večen, ter pri Bogu in pri

ljudeh hvalo ima.“ Taki zakoni se u nebesih sklenejo, pravi sploh pregovor, kajti Bog take zakonske skupej spravi, in njih pošteno, sveto zakonsko življenje očividno blagoslovi. Kdor pa u zakonu take sreče želji, si ima tovarša alj tovaršico po božji volji poiskati, zakonski stan nedolžno in pošteno nastopiti in vse svoje dolžnosti prav po keršansko in zvesto dopolniti, kakor sv. Nona.

2. Koliko poštena, modra zakonska žena pri svojem možu — kaj keršanska mati pri svoji deci premore, nam sv. Nona pokaže. Dobra ženka moža in otroke posveti, hudobna celo hišo pohujša in za pekel zrele stori, ki bi lehko angeli bili. Bog nam daj mnogo takih mater in gospodin, kakor je sv. Nona bila, in svet se bo hitro poboljšal, povernili s boljimi ljudmi tudi boljši časi. Modra, pobožna žena ima trojno orožje, s kterim vse premaga. Pervo je lepa beseda. Ako beseda ne zda, mila prošnja pomaga. In kar prošnja pri možu in deci ne premore, to gotovo solze storijo; one hudobnega moža u angela, otroke u svetnike premenijo s božjo pomočjoj. Prav govori sv. Duh: „Srečen mož, kteri ima dobro ženo; število njegovih dni se podvoji, srečno preživi svoje leta. Bodi si bogat alj božen, njegovo serce je veselo, njega obličje dobre volje. — Dom in premoženje se od starišev nadobi, dobra zakonšica je pa boži dar.“

Molitva.

Gospod Jezus Kristus, ki si svet zakon u Kani Galilejski s pervim čudežem počastil, in ga k zakramentu povzdignil, dodeli skoz prošnjo sv. None zakonskim tako pošteno živeti, in svoje dolžnosti tako zvesto dopolniti, da bodo vredni na nebeški gostiji (svatbi) pri tebi sedeti, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XXVIII. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Šimon in Juda, apostola.

Sv. Šimon, katerega praznik katolška cerkev denašen dan obhaja, se imenuje tudi Kananejc, da bi se razločil od Simona, kateri je imenovan Peter alj Skala. Sv. Hieronim pravi, da se Kananejc imenuje od vasi Kana u Galilei, kjer je Jezus pervi čudež storil in vodo u vino preobernil, in nekteri učeni terdijo, da je ravno Šimon ženin bil in da je potlej zaročnico popustil in je nasledoval Kristusa; to je gotovo, da je bil Šimon rojen u Galilei. Se imenuje tudi serdnik, ker je s svetim serdam za čast svojega svetega učenika skerbel in za izpolnovanje svete postave.

Sv. Juda ima priimek Tadej, da se od unega Juda, ki je bil izdajavec razloči. Juda Tadej je imenovan Jezusov brat, ker je bil njegovi prečisti materi Marii u rodu. Pri judih je bila navada, da so se rodniki bratje in sestre imenovali. Sv. Juda je bil pristen brat svetega Jakoba malega, in tudi svetega Simeona Jeruzalemskega škofa. Nicefor Kalikst meni, da je njegova mati bila Maria Alfeja alj Kleofa, sestra device Marie. Svet evangeli nam priča, da sta bila ta dva brata za apostola izbrana. Kedaj se je pak to zgodilo in kaj sta posebno govorila in delala ni zapisano. Pa to je gotovo, da sta kakor drugi apostoli zmirej za Kristusam hodila in od njega pripravlena bila vredna oznanavca svetega evangelia biti, posebno pak, ko sta bila s drugimi apostoli svetega Duha prejela.

Razsvetleni od svetega Duha in obdani s njegovmi darmi se razkropijo apostoli na vse kraje sveta, resnico oznanovat. Sv. Šimon se je podal u Egiptovsko deželo, sv. Juda pak u Mesopotamio. U tih deželah sta gorečo oznanovala kristiansko vero pri trideset let, in sta se u Perzii potem znajšla. Ravno je bila takrat vojska med kraljem Perzie in prebivavci Indie. Vojska je bila pripravljena nad sovražnika iti. Alj kakor je bila pri ajdovskih narodih navada malike pred vojskoj prašati, ali bo srečna alj nesrečna, in jim mnogotero živino žertvovati, tako je rekel tudi Baradah, vojskovodja Perzianov, malikam Perzianske dežele darovati in jih prašati za izid vojske. Vso prašanje pa je bilo zastonj; maliki niso dali odgovora, kakor po navadi, ker je vrag, kateri je skoz malike

govoril, obmolknil. Kadar Baradah od malikov, katere je pri sebi u taboru imel, odgovora zadobiti ne more, se močno čudi, in sklene druge malike prašati, ali bode srečno vojsko dokončal in zakaj so mu njegovi maliki obmolknili. Hudič skoz usta malika odgovori: „U Perzianski deželi sta dva apostola Kristusova in iz samega tega uzroka so obmolknili maliki, ker imata ta dva apostola tako oblast, da se od vsih bogov, katere so Perziani do zdaj molili, ne eden pred njima pokazati ne sme.“ Baradah je ta dva apostola viditi željel, katera celo bogovam zavkazati moreta; ji reče tedaj poiskati in pred se pripeljati. Prav častitlivo nju sprejme in jima pripusti od kristianske vere govoriti. Apostola sta pri ti priložnosti prav gorečo Kristusa oznanovala in si prizadevala nevernike prepričati, da je sam on pravi Bog, kateri je s svojo vsegamogočno besedo nebó in zemljo ustvaril, in da ni drugega Boga od njega, da so zatorej bogovi, katere si človek naredi, lažnjivi in prazni. Alj Baradah ni željel u sveti veri podučen biti alj za pot zveličanja vediti, temuč je hotel konec vojske zvediti, zato je tudi apostola pred se priti rekel. On ji tedaj upraša, kako bo končal vojsko, ker mu njegovi maliki tega naznaniti ne morejo. Ravno s tem sta hotla sveta apostola Baradaha in vse pričejoče prepričati, da so maliki, ktere oni za bogove imajo in molijo, lažnivi, in da niso bogovi. Baradahu sta tedaj rekla, naj svoje malike, vražnike in čarovnike izpraševa, ker jim zdaj odgovor dati pripustita. Čarovniki tedaj svoje bogove izprašavajo in vsi enoglasno odgovorijo: „Dolgo časa ne bo vojska dokončana, dosti kervi se bo prelilo in bo prav nevarna.“ — Sveta apostola se posmehneta temu odgovoru, in pravita Baradahu: „Gospod! spoznaj lažnivost in prevaro vaših bogov in njih služavnikov in prerokovavcov. Vojske ne bo; kako bi dolgo časa terpela; nič kervi ne bo prelite in nevarnosti ne bo, ker bodo jutre ravno ob ti uri poslanci Indianov prišli mir prosit, katerga jim boš dal, kakor se ti bo poljubilo.“ Baradah se začudi čez ta govor in težko pričakuje jutrišen dan. Drugi dan so prišli zares poslanci Indianov ravno ob tisti uri, ki sta jo apostola napovedala, mir prosit. Baradah jim je tudi mir dodelil, kateri je prav koristen za Perziane bil, in tako je bila vojska dokončana brez kaple kervi.

Perzianski kralj, ki je tačas u Babilonu stanoval, je menil, da ne bo vojska dolgo časa dokončana, ker so kraljiči Indianov veliko moč imeli, alj med seboj nesložni bili; kadar je pak zaslišal, da je vsa protivnost dokončana, se je močno začudil, še bolj pak, ker sta vse ta dva apostola Kristusova

prerokovala. Hitro reče apostola na svoj dvor poklicati, ter jima da oblast sveto vero oznanovati in se zadnič tudi sam kerstiti da. Kraljev izgled je mnogo dvorjanov in drugih podložnikov kristianski veri naklonil, in tako je bilo u Babilonu seme svete vere zasajeno. Apostola sta obhodila tudi druge mesta in vasi u Perzii in povsod sta resnice in skrivnosti Jezusovega nauka, katere sta razlagala tudi s čudeži poterdila. Samo coperniki (čarovniki) in lažnivi prerokovavci so terdovratni u neveri ostali, in so apostola sovražili, ker so povsod od kristianov zasmehovani bili, katerih niso mogli več goljufati. Zato so priložnost iskali učenca Kristusova iz Perzie odpraviti, in ker to ni bilo mogoče, kajti ji je kralj s drugimi imenitnimi varoval, so sklenili ji umoriti. Zategavoljo so derhal enega mesta, katero je bilo daleč od poglavitnega, našuntali, naj ta dva apostola kot dva goljufa, zasmehovavca domačih bogov in zapeljivca zgrabijo. Kadar sta apostola u to mesto prišla resnico oznanovat, sta bila hitro vjeta: eden je bil od besnega ljudstva u tempel, kateri je bil posvečen solncu, peljan, in silen maliku kadila žgati; drugega pak je množica vlekla u tempel, u kojem so luno molili, naj bi boginji kadila daroval. Sveta apostola nista hotla tega storiti, ter sta se zaprisegla, da le eniga samega pravega Boga spoznata, tega samega molita in samemu temu vselejšni dar darujeta. Zastonj si prizadevata nevernimu in osleplenimu ljudstvu resnico dokazati, nobeden ji noče poslušati, in vse tirja s divjim glasom smert ptujcov, katera domače bogove preklinjata. Sv. Šimon je bil prežagan, svetimu Judu pak je bila s sekiro glava odsekana. Tako sta srečno za sveto vero umerla, katero sta od Jezusa prijela in po njegovem povelju tudi drugim oznanovala.

Iz mnogoterih čudežev, katere sta ta dva apostola storila, resnico in božanstvenost kristianske vere dokazati in sama sebe za božja poslanca spričati, hočem eno samo čudno prigodbo povedati.

Hčer imenitnega Perziana je porodila nezakonskega otroka. Oče in drugi hišni so jo silili jim na znanje dati, kdo da je otroku pravi oče; ona se sicer dolgo brani, jim ga povedati, alj zadnič, ko je vse vpiranje zastonj bilo, imenuje enega pobožnega diakona, rekoč, da je on pravi oče otroka. Brez se prepričati resnice te povedi vlečejo razjezeni stariši diakona pred kralja, da bi kaznovan bil. Apostoloma je nedolžnost obdolženiga dobro znana bila; zato sta se pred kralja podala, in nedolžnost diakona skazati obečala. Hudobna mati, katera je njegovo nedolžnost černila, je bila s otrokam pred kralja pripelana. Apostola vprašata pričo kralja, starišev hu-

dodelnice in veliko imenitnih dvorjanov mlado dete, ali je res diakon njegov oče. Otrok odgovorí na glas: „Diakon je nedolžen.“ Vsi pričejoči se čudijo temu čudežu in hvalijo Boga, kateri je nedolžnost diakona obvaroval. Stariši so se kesali, da so hudobni hčeri verovali, in so apostola ponižno za odpušanje prosili; ji pa prosijo sopet otroka zaprašati, kdo je njegov oče. Alj apostola modro odgovorita: „Mi dva nisva prišla dolžne tožit, ampak nedolžne rešit.“ Ta čudež se je kmalo daleč razglasil, in je preobernjene u véri poterdil, in tudi mnogo nevernikov resnice kristianske vére prepričal.

Sv. Juda je spisal en katolšk list, ki je scer kratek, pa poln svetega ognja. Ta list je bil namenjen posebno preobernjenim Judom, s katerim jih opominja, da bi zapeljivim in nesramnim krivovercom se ne dali oslepiti, kateri so pravo véro iz golega napuha, nevošlivosti, iz ljubezni do sladnosti in sveta zapustili. Apostol opominja verne ljubeznivo sprejeti in posvariti tiste, ki so zajšli; razločiti pregreške, ki iz hudobije izvirajo, od tistih, ki iz človeške slabosti pridejo. Zmirej naj se vadijo u svetih čednostih; u ljubezni, milosti, čistosti, in naj si prizadevajo za zveličanje duše.

Sv. Bernard je svetega Judata posebno častil, njegove svetinje alj relikvije si je rekel u svoji smerti na persi položiti in s svojim truplom pokopati.

Nauk in posnema.

1. Več kakor trideset let sta sveta apostola u ptujih deželah med divjimi narodi mnogo težav preterpela, duše zveličanju pridobivljati. Kaj ji je primoralo ljubo domovino, sorodnike in prijazne znance zapustiti in se u daljne kraje podati med nevernike, kjer ji je siromaštvo, trud, nevarnost, preganjanje, clo strašna smert čakala? — Sama ljubezen do Boga in odrešenika Jezusa Kristusa, kateri je tudi za revniga človeka svojo sveto kerv prelil; in pa iskrenost bližnega iz teme in zmote paganstva rešiti in ga s milostjo Kristusa razsvetliti. Zato je tudi sveti Juda u svojem listu verne opominjal vsmilenje imeti s ubogimi neverniki in zapeljanimi od krivovernikov, in jih iz ognja izvleči, to je iz nevarnosti skoz krivo véro u peklenski oginj pasti. „Une pa (zapeljane) ohranite, in nje od ognja izmaknite. Čez druge pa se usmilite u strahu, in sovražite tudi omadežano suknjo, katera je mesena;“ pravi on. — Danes tudi jaz od tebe tirjam, da se usmiliš saj svoje duše. „Usmili se svoje duše, da Bogu dopadeš;“ pravi sv. Duh. Pomisli, kako drago je tvoja duša od pogublenja odkupljena, ker je sam Bog

za njo svojo sveto kerv prelil. Skerbi tedaj, da ne bo kerv tvojega Zveličarja zastonj prelita. Poglej, grehi te vlečejo u pekel, in ti revež si u nevarnosti večniga pogublenja. Usmili se svoje duše, raztergaj spone greha, ki tvojo dušo vežejo, in obvarvaj jo. Tebi je izročena, in od tebe bo enkrat tirjana. Popusti vse, kar bi moglo tvojo dušo pogubiti, varvaj se skerbno greha, stori vse, kar je koristno večno zveličanje doseči; saj delaš le za lastno dušo.“ „Usmili se svoje duše.“

2. Sv. Šimona so vlekli u tempel solnca, in sv. Juda u tempel lune, lažnjivim bogovam kadila žgati; ker sta se pa branila malikam darovati, sta strašne muke preterpela in življenje dala. — Ali zamoreš tudi ti reči, da le enimu samemu, pravemu Bogu daruješ? Koliko ur, truda, dela in skerbi si ti nečimernosti, napuhu, svetu, svojemu mesu in še clo hudiču daroval? Ali meniš, da je to manj kazni vredno, kakor da bi bila apostola eno zerno kadila mertvi podobi darovala! Popusti te dela in sovraži jih, začni tako živeti, da boš mogel brez straha reči, da drugega Boga ne poznaš, kakor enega, kterimu samemu daruješ. Zjutrej darovaj Bogu vse svoje misli, besede in djanje, ves svoj trud, in vse kar imaš. Čez dan daruj mu gorečo molitev in druge dobre dela. Darovaj mu vse zmage čez svoje slabe navade, posebno pa čez jezo, nepoterpežljivost, radoglednost itd. Daruj mu zderžanje od vsih nepoštenih in grešnih govorov, daruj mu zmernost u igri, jedi, pijači. Zvečer mu prinesi u dar spokorjeno serce, katero je pripravleno vselej Bogu goreče služiti: „Bogu dopadejoča daritev je skrušen duh: skesanega in ponižanega serca, o Bog! ne boš zaničeval,“ pravi David. „Zveličavna daritev je, zapovedi deržati, in se vse hudobije ogibati,“ priča sv. Duh.

Molitva.

O Bog! kateri si nam skoz sveta apostola Šimona in Juda u spoznanje svojega imena priti dodelil; daj nam njih večne časti spomin s vednim poboljšanjem posvečovati, in s posvečovanjem se vedno boljšati. Skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

XXIX. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Narcis, škof.

Sv. Narcis, okoli leta 120 rojen, je bil izvoljen škof imenitnega mesta Jeruzalema. Kakor učeni mislijo, se je on ravno u tem mestu h kristianski véri preobernil, in tudi duhoven posvečen bil. Bila mu je Jeruzalemska čeda izročena, katero

je po izgledu pervih apostolov osemdeset let modro in gorečo vižal. Nedolžen in čist mladenč si je že u pervi mladosti močno prizadeval se učiti svetega pisma, kar je tudi s svojo marlivostjo kmalo doveršil. Duhoven posvečen, je bil vsim drugim lep izgled, in je neutrudljivo za zveličanje vernih skerbel, ter je kristiane učil in jim djanske resnice razlagal, bolnike obiskoval in jim poterpežlivost priporočaval, in druge telesne in dušne dela milosti delal. Ko je bil pak škof izvoljen, je bila njegova marljivost še veči. Vsak dan je pridgoval in učil, je opominjal in svaril in skerbel kakor dobrotliv oče za sebi priporočene ovčice, katere je posebno s duhovnimi dobrotami osrečiti skerbel. Skerblivo se je bal zlat čas po nemarnem zgubiti, zato ni hotel od veselja in ugodnosti nič slišati. Močno se je tudi bal se s praznim govorjenjem pregrešiti, zato je zlo pazil na vsako besedo, ki jo je izreči imel; zato je le malo govoril, in samo kar je bilo potrebno, ter je rekel; da se mora zlati čas boljši oberniti, kakor tratiti s praznim govorjenjem. Pričo njega ni smel nobeden nobene nepoštene alj grešne besede izreči. Ko dober pastir je vedno skerbel dereče volke od svoje čede odpoditi, kateri so bili krivoverniki.

U letu 195 je s Teofilam, cesarejskim škofam cerkveni sbor deržal, u katerem je bilo sklenjeno, da se ima velika noč zmiraj u nedelo obhajati, in ne drugi dan, kakor pri Judih.

Njegovi podložni so sv. Narcisa zavolj njegove učenosti, kreposti in modrosti ljubili in u časti imeli, alj njegova svetost, dasiravno resnična in pravična, ga ni obvarovala hudobnih jezikov obdolženja in preganjanja. Nekteri prebivavci Jeruzalema, ki so bili od svetega škofa zavolj njih pregreh kaznovani, so ga sovražili, med ljudstvam černili, in hudobno velike pregrehe obdolžili, ter so s prisego svoje krivo obdolženje poterdili. Pervi je rekel: „Če ni res, kar pravim, naj bom gobov.“ Drugi je djal: „Če ni resnica, kar govorim, naj me Bog s ognjem kaznuje.“ Tretji je rekel: „Če to ni res, naj oslepim.“ Dasiravno so ti trije zoper svojega škofa prisegli, jim vender nihče ni hotel verjeti, ker so vsi svetega Narcisa visoko častili. Sv. Narcis je bil zlo žalosten krive prisege svojih protivnikov, in je dolgo premišljeval kaj je storiti; potlej je skrivaj šel u daljno pušavo u miru Bogu služit. Vsegamogočni in pravični Bog je pa svojega zvestega služavnika očitno nedolžnega razglasil, in je lažnjive priče kaznoval. Nad vsakim se je dopolnilo, kar je govoril, in si s lažnivo prisego zaslužil. Pervega so se gobe, nekake gerde oskrumbe po vsem životu tako prijele, da se

ni smel med ljudi pokazati. Hiša drugega se je naglo vnela, in živi so zgoreli on in njegova družina u nji. Tretji viditi, kar se je dvema tovaršema zgodilo, je pred duhovšinoj in vernimi svojo veliko pregreho očitno povedal. Ta njegova očitna spoved ni bila iz samega strahu, ampak iz pomoči milosti božje. Iz serca je tako dolgo obžaloval svoj velik greh, da je od vednih solz oslepel. Zgodilo se je nad njim, kakor je govoril, vender u njegovo zveličanje.

Kadar so duhovni in verni to vidili, so bili še bolj prepričani nedolžnosti svojega svetega škofa Narcisa, so zlo skerbeli zanj zvediti, pa ni bilo mogoče, ker je u dalni pušavi tičal. Jeruzalemljani so bili primorani si druzega škofa izvoliti; ker je pa ta hitro umerl, in bi imeli druzega izvoliti, je sv. Narcis u Jeruzalem prišel. Duhovni in verni, ga viditi po mestu hoditi, so se čudili in Boga hvalili; vse je za njim vrelo, njegovo revno oblačilo kuševalo, in jokalo od velikega veselja. Sv. Narcis je po božjem povelju svoje pastirstvo sopet nastopil, in je še dolgo let u vinogradu Gospodovem goreče delal. Ko je pa zadnič od visoke starosti, velikega truda in ojstre pokore oslabel in umreti želel, je prosil Boga, naj ga iz tega sveta pokliče u tisto veseljapolno domovino, kjer je vse mlado, in kjer ni ne truda ne težav. In ako noče Gospod te prošnje vslišati, naj mu pa pomagavca da. Ta prošnja je bila vslišana. Ravno ta čas se je bil Aleksander škof iz Kapadocie u Jeruzalem podal, tam božji grob in druge svete kraje obiskat. Poglej, po noči to Narcisu Bog razodene, ter mu reče: „Jutre po prišel ptuji škof u cerkev; tega imaš za pomagavca si izbrati, in po tvoji smerti ima tvoj naslednik biti.“

To oznani Narcis veselo duhovšini in vernim, in gre ptujemu škofu do cerkvenega praga naproti, ga sprime priljudno in mu naznani božjo odsodvo. Aleksander se čudi temu, kar sliši in vidi, alj zadnič se podverže božji volji. On pomaga svetemu Narcisu čedo vižati, kateri se je močno veselil, da mu je Bog tako modrega in gorečiga pomagavca poslal, katerimu bo enkrat verne sporočiti zamogel. Tudi potem je sv. Narcis še nektere leta po svoji moči skerbel za čast božjo in za zveličanje Jezusovih ovc, in je okolj 116 let star umerl.

Nauk in posnema.

1. Sv. škof Narcis je bil vreden nastopnik apostolov, zvest pastir svoje čede, dober oče sebi podloženih, in vender je bil od hudobnežev obrekovan. Življenje tega svetnika nam priča, da niso od obrekovanja hudobnih tudi naj nedolžniši in naj svetejši ljudje obvarovani. To Bog po svoji neskončni modrosti pripusti. Alj to nas naj tudi prepriča, da se nima obrekovavcu verjeti, posebno pa če duhovnike černi alj kakšnega drugega, od katerega nam je znano, da po kristiansko živi. Vsakega mormo za dobrega imeti, dokler nismo previžani, da je hudoben. — Kdo bi bil mislil, da ni to res, kar so trije možje s prisego enoglasno poterdili? In vender je bila debela laž. Ti se tedej močno pregrešiš, ako obrekovavcu slepotno veruješ, kar ti hudega od tvojega bližnega pravi. Kako se imaš pa ti zaderžati, ako te kdo černi, te uči sv. Narcis. Obrekovavci ne utečejo zmirej božji pravici na tem svetu, in srečni so, katere božja roka tukej obiše; jih k pokori pripelje in tako strašne kazni večnega terplenja obvarva. Drugič naj nas kazen tih treh hudobnežev uči, kako hudobno in strašno je presveto ime božje na pričo laži jemati. Potrebna in resnična prisega je pripušena in tudi dobra; prenagla, nepremišlena, nepotrebna prisega, če je ravno resnična, je grešna; kriva alj krivična prisega je strašna hudobija, in velike kazni vredna. Ako je sila in pravični uzrok, je dolžnost priseči. Ako imaš priseči, premisli dobro, če je prisega potrebna, in še bolj pak, če je resnična, ker Boga na pričo klicati ni kaj malega, ampak kaj velikega. Trije obrekovavci svetega Narcisa so se močno pregrešili, ker so vedoma krivo prisegli. Oni so pri tej prisegi tudi sami sebe zakleli, in Bog je pripustil, da se je ta zakletva izpolnila; kar so sami sebi vošili, se jim je zgodilo. Sovraži tedej strašne kletvine in prisege, popusti laži in obrekovanje, ker vse to je škodljivo tvojemu večnimu zveličanju, in dostokrat tudi tvoji časni sreči. Sv. Duh uči: „Ne vadi svojih ust na prisegovanje, zakaj u tem jih je veliko padlo. . . . Nikar ne imej vedno u svojih ustih božjega imena, in ne pristavljaj med svoje govorjenje imena svetih; zakaj ne boš zavoljo njih brez greha. Človek, kteri veliko prisega, bo poln krivice, in njegova hiša ne bo šibi odšla. Ako ne bo dopolnil, kar je prisegel, bo njegov greh na njem ostal, in če ga ne bo porajtal, bo dvakrat toljkanj grešil. In ako bo na prazno reč prisegel, ne bo izgovorjen, zakaj njegovi hiši bo to obilno povernjeno.“

2. Sv. Narcis se je skerbno vsega praznega govorjenja varoval, da bi skoz to zlatega časa po nemarnem ne zgubljal. Veliko ljudi kvantanja ne obrajta, ker ne pomislijo na račun, katerga bodo morli od vsake besede dati, in tudi ne pomislijo, kaj ena sama nespodobna beseda lehko hudega stori. „Kdor hoče biti brez grešnega govorjenja,“ pravi sveti Krizostom, „se mora varovati praznih besed.“ — Prazne besede nasledova greš-

no govorjenje, in čeravno se to vsakrat ne zgodi, je pa vendar zlat čas zgublen. Kdo bi pa ne žaloval čez to zgubo, katere ne more nobena reč na svetu poplačati? Sv. Bernard piše: „Nikar naj kdo časa, ki ga s praznim govorjenjem zgubi, malo ne ceni; ker to je prijetni čas, dan zveličanja. Preteče nepriklicliv čas, preteče nedohitliv čas, in nespameten človek ne zapazi, kaj je zgubil. Pravijo: Kvantajmo en majhen čas, dokler preteče ura! Ura, katero je tebi Stvarnik zna biti zadnjo odločil, se spokoriti, odpušanje grehov doseči in si večno zveličanje zadobiti. Čas, katerga si imel rabiti, božje veličanstvo vmiriti, k angelski družbi hiteti, po zgublenem deležu zdihavati, tvojo mlačno voljo zdramiti, in tvoje storjene grehe objokovati.“ Ne posnemaj bedakov in ne zgublaj dragega časa s praznim kvantanjem, temuč vpotrebovaj ga u dobro, kakor Bog hoče, ki ti zlat čas daja.

Molitva.

Daj nam svojo milost, o Gospod! da te po izgledu tvojega zvestega služavnika sv. škofa Narcisa s grešnim govorjenjem nikolj ne žalimo, in se enkrat pri tebi u večnosti veselimo, kder živiš in kraljuješ s Bogam Očetom u edinosti sv. Duha Bog vekomaj. Amen.

XXX. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Maksim, spoznovavec.

Ni reči, od koje bi se rajši prepevalo in govorilo, bralo in pripovedovalo, po polju kakor doma, po kerčmah in igrališih, kakor od vmazane, nesramne ljubezni. Kakor pa slišimo, tako tudi vidimo, da nimajo mladi ljudje veči veselja, ko znanje delati in eden druzega u nečisto ljubezn zapletati, ter ne pomislijo, da je taka pregrešna ljubezn naj huja dušna bolezn, koje se težko ozdravi, alj pa nikolj. Potreba je torej mladenčem u izgled postaviti sv. Maksima, kteri je veliko lepšo in srečnej ljubezen poznal, kakor njo sedajni zapeljiv svet ima.

Bil je sv. Maksim edin sin bogatih starišev, in pa posebno lepe postave. Njegov škof so ga vsega potrebnega naučili, in tako dobro izšolali, da je ves mlad mestno službo nastopil. Imeniten in premožen gospod, Berald po imenu, gre k očetu, rekoč: „Slišim da imaš verliga sina; pokliči ga; rad bi ga vidil.“ Tisti čas so stariši svojim sinom neveste,

in hčeram ženine zberali, kakor je bila u starih časih povsod navada, in pa dobra šega za to, ker stariši sploh bolje vidijo kakor pa mladi ljudi, jeli dva za vse žive dni skupej sodita alj pa ne; mladost je rada norost. Ko Berald zalega Maksima vidi, mu močno dopade, ter pravi očetu: „U resnici, tvoj sin je jak, zali človek. Hočem mu, če ti je prav, svojo hčer Hebreldo dati, in zravno tudi bogato juterno.“ Maksimova mati je pa djala: „Nadjam se, da se najin sin ne bo ženil.“ Za to besedo jo je mož za uho vdaril, rekoč: „To ni res!“ Maksim se močno boji, da bi ga u ženitvo ne posilili, in ponoči k škofu pobegne, pri kojem je u šolo hodil. Potolažili so ga, ter mu obečali ga braniti.

Sv. Maksim si je bil le u strahih, in je prašal tovarša za svet, kaj bi storil, rekoč, da hoče raj u pušavi med zverinoj živeti, kakor pa u zakoni. Tovarš sklene s njim iti; in zarano zjutrej se odpravita u pust, divji kraj, kder je več pobožnih pušavnikov bivalo. Tukaj si Maksim bajtico postavi, in sklene tiho Bogu služiti; njegov tovarš se pa na dom poverne. Mlad pušavnik je prav bogaboječe živel, molil, svete reči premišloval, se ojstro postil in je svete psalme pel. Alj sovražniku njegove duše sveta samota po volji ni; torej se očetu kakor angel u senjah prikaže, rekoč: „Ne boj se, ampak poslušaj, kaj ti povem; tvoj edin sin je u pušavi; tam in tam ga hočeš najti. Le hitro vstani, pojdi po njega in ga iz pušave spravi.“ Oče zjutraj konja zasedla, in vzeme lovcov seboj, kakor bi hotli nad kakega medveda iti. Najdli so Maksima, zvezali in domu privlekli, kjer so ga u ječo vergli, naj bi druge misli dobil.

Berald to zvedeti, je zlo vesel, in napravi gostijo zaroke obhajati. Pripeljali so Maksima iz ječe, ga prazno preoblekli in na slovesnost spravili. Oče mu reče: „Vzemi zaročni perstan iz roke Beralda, in ga njegovi hčeri na perst natekni u zaroko.“ Maksim se brani; alj oče se razserdi in ukaže: „Le hitro!“ Kadar se pa sin le obotavlja, ga oče s palicoj mahne. Zdaj Maksim perstan vzame, rekoč: „Zaročim se tebi in tebe sebi, u Gospodu Kristusu.“

Čez osem dni povabi Berald sosede na ženitnino. Tega je Maksim silo žalosten, in ko pobožnega popotnika sreča, ga za svet bara, kaj bi storil, kajti ga silijo se oženiti, on pa le po duhovsko živeti želji. Romar ga povabi naj s njim gre; in naravnost sv. Maksim svoj dom, bogastvo, stariše in svojo nevesto zapusti, naj bi svoje serce celo Bogu daroval, le njega ljubil in njemu služil. Šel je u samostan med redovnike, in je tako sveto živel, da mu je Bog dal čudeže de-

lati. Bog pa svojih brez križev ne pusti, in tudi sv. Maksimu hudo težavo pošle. Hudoben človek ga je s ojstroj pikoj od strani tako zabodil, da so ga nevarno ranjeniga u samostan prinesli. Po noči čuje njegovo ime klicati. Maksim praša: „Kdo si?“ Sliši odgovor: „Angel Gospodov sim; ne ustraši se; jutrejšen dan boš gledal čudne reči, kojih še nisi videl. Prišel bo arhangel Mihael po tebe s koram angelov, ki bodo milo peli in te sprejmili; ker je tvoje djanje tudi vselej prijetno bilo. Sveto si živel, med svetnike priti si zaslužil. Tudi mučenec si, kajti si za Jezusa ime kerv točil, in se nisi grozenja bal, marveč si le nebeško kraljestvo iskal. Drugi dan reče vsim ljudem samostanskem, naj opoldne k njemu pridejo. Nalije časo vina, ga blagoslovi, pije in povabi vse brate naj pijejo iz njega u znamin ljubezni braterne. Na to prosi vse odpušanja, če bi bil vtegnil se komu zameriti, jih poljubi in vzeme od njih slovó. Kadar nebeško petje začuje, se pokriža in u Gospodu umerje.

Nauk in posnema.

1. Nad 1200 let je že minulo, kar je sv. Maksim živel in umerl; pa prelepa resnica njegove posebne kreposti še cveti kakor dišeča roža sedajnim dekletam in fantom u izgled, ki bi se radi ženili in možili, pa se ne morejo. Koljko je med nami mladenčev in samic, ki u svoje leta pridejo, in snubačev čakajo; ako jih predolgo ni, se iz nevolje u nesramne zmote in pregrehe zahomotajo, ter menijo da jim ni po deviško, ne po samiško živeti. In te zmote in spake jih še le nesrečne storé pred Bogam in pred ljudmi, časno in večno. Oh, prevbogo mlado serce mora ljubiti, brez ljubezni mu ni živeti; pa prava stanovitna ljubezn je le ljubezn Jezusova, kakor njo je sv. Maksim imel. Ljubezn do drugega spola je minliva, je červiva, in zgine s mladimi dni. Le staro babelo alj deda poglej; bila sta svoje dni zala kot ti. „Goljufna je priljudnost in prazna je lepota,“ uči sv. Duh, „le žena, ki se Boga boji, ona bo hvalena.“ Veliko bolj hvalena bo pa devica; ona bo naj bližej trona nebeškega kralja. Ljubezn božja le mladenča časno in večno srečnega stori, ne slepa ljubezn dekleta.

2. Se oženiti alj omožiti po keršansko in pošteno, ako pride prilika prava, nihče moder ne brani vsim takim, ki po deviško živeti nočejo. Ako se pa nimaš kamo priženiti in za tebe pošteniga ženina ni, ne misli, da si nesrečen, in da se zakonskim bolje godi. Sv. Paul pravi: „Kdor se omoži alj oženi, prav stori; kdor pa tako ostane, bolje naredi.“ Samo tega je potreba, da tvoje serce brez ljubezni božje ne bo; ona fante in deklete

tauženkrat srečnejše stori, kakor pa zakon može in žene. Oživi torej prevbogo zapušeno serce, za kojo zapeljiv svet ne mara, in vnemi se prav goreče za svojega Boga, kakor sv. Maksim, in boš okušal že na tem svetu nebeško veselje, toliko sladkost in tak mir, kteriga ti svet nima dati. Tudi sv. Auguštin je dolgo iskal pravega veselja na svetu, pa ga ni najdel, kakor pri Bogu, ter je djal: „Ti si nas, o Bog, sa sebe stvaril; torej je naše serce tako dolgo nepokojno, dokler u tebi počiva, o Bog.“ Prelepo tudi sv. Paul uči, da nas ne bo ločila ne smert, ne življenje, ne kaka druga stvar ljubezni božje, ktera je u Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Ta ljubezn je vekomaj mlada, vekomaj sladka, polna izveličanja; ona je dragemu biserju podobna, kterega če človek najde, rad vse za-nj da. Oh, naj bi sedajni mladenči in dekliči od te ljubezni goreli; pač bi veseli njih angeli bili. Sv. Duh govori: „Oh kako lep je čist rod, kteri se čednosti sveti; zakaj njegov spomin je večen, ker pri Bogu in pri ljudeh hvalo ima.“

Molitva.

Daj nam, Gospod, ti ženin naših duš, po izgledu in priprošni sv. Maksima, tebe s čistim sercom ljubiti, in sovražiti vso nečisto ljubezn, da te bomo tamkaj od obličja do obličja gledali, ki živiš in kraljuješ Bog, vekomaj. Amen.

XXXI. Dan oktobra alj kozoperska.

Sveti Volbang, škof.

Med toliko učenimi in svetimi možmi, kateri so redovno svetega Benedikta kinčali, slovi posebno sv. Volbang, škof mesta Ratisbona na Nemškem. Rojen je bil od bogatih starišev u Svevii u devetem stoletju. Njegovi materi se je dostikrat pred porodam zdelo, kakor da ima svitlo zvezdo poroditi, in to je bilo znamnje, da bo sina rodila, ki ima s svojo krepostjo in učenostjo svet razsvetliti. Od milosti božje razsvetlen je Volbang že u mladosti spoznal praznoto in nečimernost sveta, ni bil vesel svojega visokega rodu; je bogastvo in dobrote sveta zaničeval, in je skerbel le Bogu s živo véro in s nedolžnim življenjem dopasti. Njegovi stariši so ga u sedmem letu nekmu duhovnimu u šolo dali; potlej so ga poslali u samostan Reihenau, da bi svoje izobraženje dokončal. Zavolj njegove pobožnosti in učenosti ga je en mladenč, Henrik s imenom, prav rad imel, s katerim je Volbang prijaznost sklenil. Po odšolanju ga je Henrik u svoj dom peljal u mesto Wircburg, u

katerem je sveto živel, in od vsih visoko časten bil zavoljo svoje bogaboječnosti in učenosti. Tako sta u tem mestu ta dva prijatela u miru živela do leta 956, u katerem je bil Henrik škof mesta Trevira izvoljen. Volbang se je hotel u samostan podati, da bi u samoti samo za svoje zveličanje skerbel, alj Henrik mu ni pustil to storiti, temuč ga je sprosil s seboj u Trevir, da bi mu priporočeno čedo vižati pomagal. Volbang gre za dragim prijatelom, alj iz ponižnosti noče nobene visoke službe, in je raj iz keršanske ljubezni revne otroke učil, in jih k pravi učenosti in keršanski pravičnosti napeljaval, ker je dobro vedil, koliko dobrega se lehko pri mladosti s učilam zasadi. Sv. Volbang ni hotel za svoje delo nobeniga plačila imeti; tudi je svojim revnim učencam iz svojega pomagal. Dostikrat jih je opominjal, kakor stari Tobia svojega sina: „Imejte zmirej Boga pred očmi; bojte se ga, in varvajte se greha.“

Henriku je pomagal u apostolskih delih, kater ga je pri vsakem opravilu za svet vprašal. Dasiravno je bil mlad, je zlo bogaboječe živel, se ojstro postil, malo spal in mnogo pokoril svoje mlado telo, ter je duhovnim tiste škofije lep izgled dajal. Ko je škof Henrik u Rimu, kamor je bil cesarja Otona spremil, leta 964 umerl, se je žalostni Volbang domu vernil. Nagla smert ljubeznivega prijatela ga je u sklepu poterdila vse pozemeljsko popustiti in u samostanu samo za nebeško skerbeti; zato odda svoje premoženje in se poda u samostan svetega Meinrada u Švajcu, kjer so redovniki svetega Benedikta stanovali. Ljudje posvetnega duha so ga zaničevali, in skušali od dobrega sklepa odverniti; pa nobenega ni poslušal, ker je iz serca željel svojo dušo zveličati. Apat Gregor ga je s veseljem vzel, ker je že popred od njegove posebne bogaboječnosti in učenosti slišal. Naprošen od Gregorja je vse druge menihe u svetem pismu učil in na poti zveličanja vižal; tudi iz drugih samostanov so mladeneči s pripušenjem naprejpostavlenih njegovo učilo poslušat hodili. Sv. Urh, škof Augsburski, je enkrat šel menihe obiskat, med kterimi je sv. Volbang bil. Ko ga je vidil, mu je zlo dopadel, in ko je tudi od menihov zvedil njegovo sveto živlenje, ga je oblastno primoral mašnikovo posvečenje prejeti. Sv. Volbang se je podvergel, skerbno pripravljal, in je tudi sosebno milost prejel. Ker je bil poln goreče ljubezni do Boga in do bližnega, je želje in skerbel božjo čast povišovati in bližnega zveličati.

Prebivavci Vogerske dežele so bili do enajstega stoletja še divji neverniki, so na njih hitrih konjih nemške dežele napadali, mesta in cerkve razdirali, mirne prebivavce ro-

pali, morili alj u sužnost vlekli. Sv. Volbang je zato sklenil se med nje podati, jih kristianski veri pridobiti, in tako izobražovati. Svojega apata je nadležno prosil, da mu je pripustil iti na Vogersko. S božjo pomočjo se poda na pot in u mestu Pasavi se pridruži k njemu sv. Pelegrin, škof imenovanega mesta, u enaki namen neverne preoberniti. Polna apostolske iskrenosti sveto vero razširjati popotavata svetnika u Vogersko deželo, u kateri sta svet evangel s velikim trudom u mnogih težavah pridgovala; alj ko sta vidila, da božja beseda toliko sadu ne prinese, kakor sta pričakovala, sta se vernila u Pasavo.

Ravno takrat je bil Ratisbonski škof umerl; duhovšina in ljudstvo so skupej prišli si novega pastirja izvolit. Pelegrin, kater je umetnost, učenost in kreposti Volbanga dobro poznal, ga je priporočil cesarju Otonu II., ker bi Volbang od vsih druzih nar bolji to škofijo vižati mogel. Oton, ki je njegovo sosebno modrost in gorečost visoko cenil, je nagnil sbrano duhovšino ga škofa izvoliti. Volbang se je scer branil te časti, alj apat, katerimu je še podložen bil, ga primora iz dolžne pokoršine namenjeno čast prevzeti, in bil je škof u Ratisboni od Friderika, Solnogradskega nadškofa u letu 974 posvečen.

Njegov prednik, ki je zmirej bolehal, ni mogel svojih dolžnosti prav spolniti; bile so vse reči po škofii zanemarjene, veliko razvad se je bilo zasadilo, duhovni kakor drugi so razujzdano živeli, bogaboječosti je bilo malo kaj najti. Volbang je skerbel pervič duhovne in menihe popraviti, naj bi drugim lep izgled dajali. Moč za svojo apostolsko delo je iskal u molitvi in pokori. Cele noči je u cerkvi kleče molil, svoje meso ojstro pokoril in mu ni še pripušenega veselja privošil. Posvetno je zaničeval, ker je samo na nebeško mislil in poželel. Nobeno delo mu ni bilo pretežko, nobena težava prevelika, kadar je za zveličanje Kristusovih ovčic delal, in jih po vozki poti večnega živlenja vodil. Vso svojo škofijo je obhodil, u vsakem kraju je napravil, kar je bilo potrebno k časti božji alj koristno u izveličanje bližnega. S svojim vsakdanjim pridganjem, svarjenjem in opominovanjem, nar več pak s svojim svetim živlenjem je u kratkem času svojo čedo od vsake dušne bolezni ozdravil. Iz svojih dohodkov je cerkve popravljal in kinčal, veliko vbogih u svoji hiši redil, drugim pak tudi domu živež in obleko pošiljal. Povernil je samostanu sv. Emerana vse, kar so mu bili njegovi predniki po krivici odvzeli.

Podložni so Volbanga kakor očeta ljubili in častili zavolj njegove skerbljivosti in bogaboječnosti. Bog mu je tudi dar prerokvanja dodelil, bolnike ozdravljati in obsedene rešiti. Alj ravno slava, ki si jo je skoz te dela zadobil, je žalila ponižnega škofa; torej zapusti skrivši Ratisbono in se poda u pušavo blizo Solnograda, u kateri je pet let živel, ne kakor človek ampak kakor angel. Prebivavci Ratisbone so zlo po njem žalovali in ga skerbno iskali. Lovec ga je enkrat u tej samoti zalezel, ga spoznal in u Ratisbono naznanil. Polni veselja pridejo poslanci, in ga prosijo k svoji čedi se verniti, katera po njem žaluje. Volbang se skoz dolge prošnje zadnič omečiti da; duhovšina in verno ljudstvo ga peljejo s veliko slovesnostjo u cerkev svetega Petra, kjer je bil na škofovi stol postavlen. Volbang je še dvajset let potem čedo pasel.

Henrik Bavarski vojvoda, je svetega škofa tako častil, da mu je svoje otroke u poduk izročil. Izid je pričal, kako modro in umetno je svetnik to delo doveršil: Henrik, pervorojenc, je bil pobožen cesar, Bruno svet škof, Gisela, stariši hči, je bila žena pervega kristianskega kralja na Vogarskem, svetega Štefana; Brigita mlajši pa apatica samostana u Ratisboni, kateriga je bil Volbang sozidal. Svetnik je svojim učencam dostkrat prerokoval prihoden stan, ker je Henrika med učilam cesarja alj kralja, Bruna škofa, Giselo kraljico, Brigito apatico imenoval.

Enkrat se je podal Volbang u zgorno Bavarijo, kjer je imel opravilo, alj na poti zboli. Kadar čuti, da se mu bliža smert, se reče nesti u cerkev sv. Otmara, katerega je posebno častil. Tukej prejme svete zakramente, opominja pričejoče bogaboječe živeti, vkaže vse, kar je posedil, med vboge razdeliti, oberne svoje oči proti nebesam in veselo umerje leta 991 poln zasluženja. Njegovo sveto truplo je bilo preneŝeno u Ratisbono in u stolni cerkvi pokopano. Bog je na njegovem grobu mnogo čudežev storil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Volbang je radovoljno samostanu svetiga Emerana nazaj dal, kar so bili njegovi predniki po krivici odvzeli. To morajo vsi tisti posnemati, ki so svojemu bližnemu kaj po krivici vzeli, ako si ravno niso sami ptuje blago prisvojili, ampak po drugih dobili, alj na drugo krivično vižo posedili. Božja zapoved in lastna pamet vsakemu dolžnost naloži, pravemu gospodarju

poverniti, kar se mu je nepošteno odkratilo, alj kar vemo, da njemu sliši. Ako tega ne storimo, ne moremo od Boga odpušenja grehov upati. „Ako ne povernemo ptujega blaga, kadar to storiti zamoremo,“ pravi sv. Auguštin, „ni prava pokora, katero delamo; ampak lažniva. — Ako ne povernemo, kar smo vzeli, ne bo odpušen greh.“ To pak je vsakemu dobro znano, da brez odpušanja grehov se zveličanje ne doseže. Kako neumno tedaj tisti delajo, ki se bogatijo s odertijo, s tatvino, s nezvestobo, s goljfijo in s krivičnostjo! Taki ljudje si scer bogastva napravijo, in njih otroci imajo kaj za njimi podedovati (erbati); pa ne pomislijo, da skoz to Boga žalijo, in da ne morejo krivično zadobljenega blaga s mirno vestjo obderžati, timveč ga morajo verniti, ako hočejo zveličani biti. Kakšen dobiček jim tedej to prinese, kar so krivično pridobili? Taki so ne le samo na tem svetu nesrečni, ampak tudi njih dediči, ker nima teka ptuje blago, ampak se tako lehko zapravi, kakor se je pridobilo, in s ptujim gre pod zlo tudi lastno. Naj strašnejše pa je, da ti ljudje u večno pogublenje padejo, ker ne povernejo ptujega blaga, in čeravno povernejo, vendar ne tako kakor je njih dolžnost. Lehko se tudi dediči pogubijo, če namreč zvejo, da je blago, ki so ga po ranjkih dobili, krivično, pa ga ne povernejo, kakor je dolžnost. Varvaj se dobro, da ne zajdeš u število teh neumnežev. Pomisli kar sv. Ambrož pravi: „Boljši je ne imeti časne bogatije in zveličan biti: kakor imeti dosti časnega bogastva in pogublen biti. Boljši je da se časno premoženje zmanjša (s povernenjem krivično pridobljenega) kakor da bi imeli s dušo in telesam večno pogubleni biti.“ Ako nočeš radovoljno krivično zadoblenega blaga popustiti, boš enkrat prisilen ga dati, in scer brez dobička, kakor priča sv. Job, ter pravi: „Bogastvo, katero je požerl, bo izkozlal, in Bog bo tajisto iz njegovega trebuha izpulil.“

2. Zapomni si tri vodila, ktere je sv. Volbang svojim učencom priporočal, pervič: Imej Boga pred očmi; drugič: Boj se Boga; tretjič: Varuj se greha. U tem obstoji vse, kar je k zveličanju potrebno. Poguba ljudi iz tega izvira, ker nimajo Boga pred očmi, ker se ga ne bojijo, in se ne varvajo greha. Ako hočeš večno zveličan biti, skleni terdno te tri zlate ravnila zmirej na pameti imeti in po njih živeti. Ne zabi, da je Bog povsod pričejoč, da vse vidi, vse sliši in vse vé. Boj se Boga — on je mogočen in u svojih sodbah strašen. Povsod te lehko zgrabi, vsak čas te lehko kaznuje in scer na veke. Bog je tvoj sodnik, kater bo ojstro rajtengo enkrat od tebe terjal. Njegovi jezi se ne moreš vstaviti, njegovi vsegamogočnosti ne moreš vbežati. Varovaj se greha, ker je en sam smerten greh zadosti, te večno pogubiti. Misel na vselej pričejočega Boga je nar bolj močen pripomoček se greha in večniga pogublenja ovarvati.

Molitva.

Dobrotlivi Bog! skaži nam skoz zasluženje svojega zvestega služavnika sv. Volbanga svojo ljubezen, in nam dodeli vse, kar potrebujemo svojo dušo izveličati in tudi bližnemu u nebesa pomagati, skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

Življenje Svetnikov
za vse dni novembra alj listopada.

I. Dan novembra alj listopada.

Praznik alj svetek vsih svetnikov.

Sv. katolška cerkva nam sicer vsak dan celega leta eniga alj več svetnikov u spomin, počešenje in posnemo postavi, danes pa imamo vse izvoljene nebesčane pred očmi; zato se denašni svetek praznik vsih Svetnikov imenuje.

Začel se je praznik vsih Svetih tako le. Imeli so malikovavci Rimljani krasen in velik tempel, kteriga je pred Kristusovim rojstvam Marko Agripa postavil, in so ga imenovali Panteon, to je: tempel vsih bogov. Ko je keršanstvo se u Rimi vselilo, so druge tempelne krivih bogov razsuli, ovi tempel

pa je papež Bonifaci IV. od cesarja Foka izprosil, in ga po katolškem običaji u čast prečiste device Marie in svetih mučencov posvetil. Tudi je veliko svetinj svetih mučencov s spodobnoj častjo u to novo posvečeno cerkvo vernim u počešenje shranil; za tega del so ovo cerkvo tudi cerkvo svetih mučenikov imenovali. Spomin vsih mučencov so do časa papeža Gregorja IV. samo le u Rimi obhajali; alj leta 830 je ovi papež zapovedal, naj se ta praznik ne le samo u spomin vsih mučencov, umpak vsih Svetnikov sploh po celem keršanstvi obhaja. Od tiste dobe se tedaj ta praznik posvečuje.

Zakaj pa sveta cerkva poseben praznik vsih Svetnikov obhaja? — Pervič zato, ker je število izvolenih silno veliko in nam neznano. Sv. Joanez pové u skrivnem razodenji: „Jaz sim veliko množico vidil, ki jo nikdo prešteti ne more.“ Pisma verjetnih zgodopiscov pervih časov keršanstva nam samo mučencov, ki so za vero kerv in življenje dali, nad 17 miljonov naštejejo. Kdo nam pa druge svetnike prešteje, duhovskega in posvetniga stanu, ki so Bogu zvesto služili, in u njegovi milosti umerli? Nam so po imeni znani sveti apostoli, papeži, škofi, menihi, pušavniki, device, udovice in zakonski, tudi veliko žlahnežev, kraljev, cesarjev, knezov in drugih imenitnih; alj verh vseh teh je še mnogo število svetnikov in svetnic, kteri po imeni nam clo znani niso. Spodobi se pa, da vse svetnike častimo, ker tudi Bog njih vse poveličuje. S vsemi občino imamo, — in ker zavolj njih nebrojnega števila nemoremo vsakega posebej počastiti, naj tedaj po volji in zapovedi svete cerkve vse skupej eden dan počastimo, in vsim u čast poseben praznik obhajamo.

Drugič vémo, da, več prijatlov kdor ima, ložej in prej bo vslišan, če jih več alj clo vsi za njega prosijo.

Tudi sveta cerkva se danes u svoji molitvi pri sv. maši vsim svetnikam in svetnicam u prošnjo izročuje. Prepričani smo, da je Bog po svojih svetnikih, dokler so še na zemlji bili, veliko dobrot in čudežev skazal, ter na njih prošnjo mnogo zasluženih šib in zlegov odvernil. Da bi mi torej gotovejši od Boga vse prijeli, česar nam je potreba, je sveta mati cerkva zapovedala, denašen dan vsim svetnikam in svetnicam u priprošnjo se izročiti, ker nam to zavupanje daja, da bo Bog zavolj zasluženja toljko njegovih in naših prijatlov rajši nam zaslužene šibe odvernil, in potrebne dobrote dodelil. —

Tretjič nas hoče katolška cerkva po besedah svetiga Bernarda opomniti, da bi danes pomislili, kako so nekdaj svetniki, bodi stanu kakoršnega kdo hoče, skoz zveličanske čednosti svete nebesa dosegli. Mi jih zdaj izveličane imenujemo, in

njih zavolj njih posebnih lepih čednost u izgled imamo, naj bi posnemali njih zveličanske čednosti. Za tega voljo se nam danes bere svet evangeli osmih blagrov alj zveličanskih čednost, ktere nam pot kažejo, po katerem so svetniki u svet raj prišli, kateriga tudi mi nastopiti in slediti imamo, ako hočemo za njimi u nebesa priti.

Torej hočmo danes posebno tri reči premisliti, in si k sercu vzeti. Pervič pomislimo srečo zveličanih u nebesih, in pot, po kateri so hodili; poglejmo sredstva, kterih so se izvoljeni poslužili, svet raj doseči. Sreča izvolenih je tako velika, da ni mogoče jo dopovedati, ne razumiti. Sv. Auguštin od nje veli: „Mogoče jo je doseči in zadobiti, pa ni mogoče jo preceniti. Nobeno oko ni vidilo, ne uho slišalo, in nobeno človeško serce občutilo, kar je Bog tim pripravil, ki njega ljubijo.“ — Sreča naj manjšega u nebesih je kam vekši, kot naj vekši sreča vsih ljudi na zemlji. Mi imamo na sveti za srečniga, ki ni od sovražnih preganjen, ni vbožen alj bolén, ni zaničvan, ampak je u časti pri vsih, vesel in zdrav, ima blaga in vsih dobrot obilno. Pa koljko jih je, da bi to srečo vživali? in koljkor jih je, kako malo se smejo na njo zanesti! Kakor lepa pisana kupica (čaša) jim vsa sreča lehko iz rok pade, in je proč! Sreča izvoljenih pa je popolnoma sreča čez vse goljufne pozemeljske sreče; zakaj ona jim vse želje dopolni. Ničesar se jim ni bati, kar bi jih le koljčkaj vžalostilo; oni imajo vse, kar jih le veseliti zamore, in česar kolj poželijo; clo veliko več vživajo, kakor si poželijo. U sredi čistega veselja so, in tako rekoč u njem plavajo, kakor Jezus pravi, da bo vsakega svojega zvestega služavnika poklical, rekoč: „Pojdi u veselje svojega Gospoda!“ Sreča svetnikov je gotova sreča; ni se jim bati, da bi jim jo kdo prikrajšal, ogrenil, alj clo odvzel. Naj veča sreča je pa zato, ko vekomaj terpi. Začela se je, pa končala se nikdar ne bo. Veselje vživajo, kteriga se nikolj naveličali ne bodo; zmirej bo enako prijetno. Časti in dobrote vživajo, kterih ne bo konca ne kraja! Oj sreča neizrečeno velika! Kako so pa svetniki k taki sreči prišli? Ravno po tem poti, s temi sredstvami, katere sveta mati kat. cerkva tudi nam ponuja, to je, živa vera in svet kerst, spolnenje božjih zapoved, da se hudega varjemo in dobro radi storimo, križe in nadloge voljno poterpimo. Oni so pot hodili, ktero je hodil Jezus in u svetem evangelii nas hoditi učil, po stezi svetih čednost, katire nas Jezus u denašnem sv. evangelii na gori uči, da nas izveličajo.

Svetniki so hodili alj pot nedolžnosti, alj pót pokore. Stanovitno so Bogu služili, se greha bolj ko smerti bali; kteri so pa grešili, so resnično pokoro storili. Ako jim je Bog vboštvo, bolezen alj kak drug zleg poslal, so vse to voljno in poterpežlivo prenesli, samo da so voljo božjo dopolnili, in si nebesa služili.

Iz vsega tega lehko posnememo, kaj nam je denašni praznik u serce vtisniti. Učimo se, pervič, kako zvesto in obilno Bog svoje služavnike plačuje! Naj manjši trohica dobrega, ktero storimo, ni brez plačila, večniga plačila! Za kratko poterplenje, za malo poredno dobro delo da večno veliko veselje. Kdo bi tako dobrotnemu Gospodu rad ne služil? Kdo bi se branil le malo časa nekoljko poterpeti, voljno to storiti, kar Bog vkaže in nam odloči? Kdo bi si ne prizadel s vso močjo večno gotovo srečo izvolenih doseči, ker se že toljkanj trudimo, le malo časne sreče na zemlji vloviti? Ali nas ne bo večna sreča priganjala in podpirala, kratek čas našega živlenja za Boga, za nebesa in za večno veselje oberniti? —

Učimo se drugič, da nas vsak stan lehko u nebesa pripelja, iz vsakega stanu je steza u svet raj. Vsakega stanu je svetnikov dovolj u nebesih: so cesarji in cesarice, — kralji in kraljice, žlahni gospodi in gospé, so sveti učiteli in učenci, sveti so vbožni in bogati, sveti vajvodi in prostaki, sveti gospodarji in posli, svetniki so rokodelci vsake verste, svetniki so kmeti, hlapci in dekle, svetniki zakonski, in samiški, sveti vdovci in vdovice, sveti mladenči in dekliči. Veliko jih je u ravno tem stani živelo, u kterem si ti. Oni so se izveličali, lehko se torej tudi ti. Le na tebi leži, da tako živiš, kakor so oni živeli, in pomočke u izveličanje tako oberneš, kakor so jih si oni obernuli.

Tretič pomislimo tudi, da si bomo sami krivi, ako nebesa zgubimo. Bog ne tirja od nas kaj več alj kaj težiga, kakor nekdaj od izvoljenih. Ravno tiste pripomočke tudi imamo, koje so oni imeli. Svetci so bili slabi ljudi, ko smo mi; so bili u nevaršinah in u skušnjavah, kot mi; so se imeli premagati in strahvati, kakor mi. Alj vse so prebavili in Bogu zvesti ostali. Se bomo mar mi tega zbali? Kar so oni storili, hočemo tudi mi! Kdor pa noče, si bo sam kriv svojega pogublenja. Izgled toljkanj svetnikov tvojega stanu bo tebe na laž in u sramoto postavil, ako se hočeš izgovarjati, da tebi tvoj stan brani, izveličati se.

Kaj je torej storiti, da bi denašen praznik prav obhajali in u zveličanje svoje obernili? — Imamo izvoljene u nebesih po nauku sv. cerkve spodobno počastiti, in se jim kakor božjim

prijatelam in našim priprošnikam zauplivo priporočiti. Kakor svoje zveste služavnike jih Bog sam povikšuje in časti; torej njih prošnja veliko pri Bogu velja. Ko so še na zemlji bili, so veliko milosti drugim, tudi grešnikam izprosili; zakaj bi zdaj ne zamogli, ker so pri Bogu? Dvomiti, da bi svetniki za nas in za naše molitve kaj ne vedli, je grešna zmota in kriva vera. Sveto pismo nas zagotovi, da so oni angelam enaki, in tako kakor angeli naše molitve pred Boga nosijo; pa se tudi s angeli veselijo, ako vidijo, da se grešnik spreoberne in izveliča. Zavolj tega se zauplivo jim priporočujmo, da nam po zasluženji Jezusa Kristusa milost izprosijo tako živeti, da bi se enkrat s njimi tudi u nebesih veselili. Naj hitrej pa to dosežemo, ako si prizadevamo, njih zveličanske čednosti posnemati. To jim bo nar veča čast in veselje, nam pa nar krajša in naj slajša pot za njimi u nebesa. —

Vsak svetnik, posebno pa oni, ki so nam kerstni alj birmski patroni, alj kteri so u našem stanu živeli, nam prijazno iz nebes kličejo, kar je sv. Paul svojim ljubim Korinčanom pisal, rekoč: „Bodite moji nasledvavci!“ Pridite za menoj! Hočmo pa za njimi priti, imamo živeti, kot so oni živeli. Živeti, kakor so oni živeli, ki so zdaj u pekli, pa vendar želeti, za izvolenimi u nebesa priti, bi bila zmota, bi bila neumnost. Noben svetnikov ni brez vere zveličan bil, pa tudi noben samo iz gole mertve vere se zveličal. Oni so se za nebesa truditi, siliti, vojskovati in terpeti morli; delaj, trudi, vojskuj, premagaj se tudi ti, in terpi za nebesa; saj je sveto nebo tega gotovo vredno. —

Nauk in posnema.

1. Razen rečeniga še pomislimo, koljko hvalo smo Bogu dolžni zato, da nas je u svojo pravo sveto cerkvo sprejel, u kteri samo smo lehko izveličani. To si nismo mi, ne naši starši zaslužili, to je le njegova milost storila. Nobeden nekatoličan (ki naše vere ni) nam ne zamore ne eniga samega svetnika u svoji krivi veri pokazati alj imenovati. Mi katolški kristiani pa imamo neizreklivo število svetnikov, kterih eni so clo pri krivovercih u veliki časti. Le u katolški cerkvi zamoreš izveličan svetnik biti. Da smo u njej rojeni, in imamo tudi tiste pripomočke, ktere so svetniki imeli, za to veliko dobroto ne moremo nikolj Bogu dosti hvaležni biti. Koljko tavžent in tavžent jih je, ki nimajo te milosti. Za pravičnega Noeta in nja družino bila je to zares velika milost, da jih je Bog u barki izmed toljko ljudi pred potopam ohranil. Še veča milost pa je za nas, ktero smo mi izmed toljko narodov na zemlji

od Boga prijeli, da smo u pravo sveto katolško cerkvo sprijeti, ki je po besedah cerkvenih učenikov tudi Noetovi barki enaka, ker samo u nji smo pred večnim pogublenjem ohranjeni. Zahvalimo Boga prav ponižno za to necenlivo milost; prosimo pa tudi, naj one, ki so še zunaj te svete barke, k svoji veči časti in njih dušam u izveličanje, tudi milostlivo u svojo sveto cerkvo združi.

2. Samo zato, ker smo po vsmilenji božjem u pravi sveti cerkvi, u kteri so svetniki živeli, še pa nismo sveti, nam še ni zveličanje gotovo. Veliko jih je tudi u tej sveti veri in cerkvi živelo, pa vendar so pogubleni. Hočemo izveličani biti, se mormo po tajistih ravnati, ki so zdaj u nebesih, ravno ono pot hoditi, kojo so oni hodili. Nobeden pa ni u nebesa prišel, kakor po poti nedolžnosti alj po poti ojstre pokore. Vsak se torej sam vprašaj: Ali še imam sveto nedolžnost? Blagor ti, ako nje še nisi zgubil! varvaj jo, kakor svoje oko! Si pa nedolžnost že zapravil, primi se saj pokore! Svetniki so si s tem nebesa zaslužili, da so se raj umoriti, kakor u greh zapeljati dali, da so dobre dela in svoje dolžnosti ne za posvetno hvalo in plačilo, ampak zavolj Boga, in za izveličanje svoje duše storili, so križe, težave in krivice radovoljno preterpeli. Hočeš se tudi enkrat s njimi veseliti, posnemaj jih tudi zdaj. Nobeden ni izveličan, ki je u smertnem grehi umerl; hočeš u nebesa priti, varuj se smertniga greha! Ako pa iz slabosti alj clo iz hudobije smertno grešiš, berž ko berž pokoro stori. — To je, kar imaš storiti, ako hočeš u pravi sveti katolški cerkvi zveličati se, kakor jih je že toliko milionov pred nami storilo, ki so zdaj u diki nebeški. „Prizadevajmo si priprošnje svetnikov u posnemi njih čednosti vredni biti; zakaj, ako bomo u čednosti s njimi združeni, bomo tudi enkrat njih tovarši, u nebeški časti s njimi sklenjeni,“ uči sv. Leo.

3. Na denašen svet praznik krivovercom posebno merzi, ker oni od mladih nog nimajo pravega zapopadka naše svete vere. Stariši in krivi učeniki jim pravijo, da mi katoličani svetnike kakor bogove molimo, da Kristusa zapustivši Bogu čast kratimo, in se na mertve svetnike zanašamo več kakor na Kristusa, edinega priprošnika pri Očetu, da hočemo samo po zasluženji svetnikov zveličani biti, i. t. d. Take in enake laži se učijo. Da so pa te laži, lehko dopričamo, če samo to odgovorimo, kar nas sveta mati katolška cerkva od tega uči. „Mi ne molimo svetnikov kakor bogove, ampak jih le častimo kot prijatele in služavnike božje, koje tudi Bog sam časti. Mi jih častimo zavolj Boga; torej vso čast, ktero jim skažemo, po jih Bogu skažemo. Bog se časti po njegovih svetnikih; torej se nič časti Bogu ne odvzame. Mi ne zapustimo Boga, ampak po njegovih svetnikih bi radi k Bogu prišli. Mi se ne zanašamo na mertve svetnike (na podobe), ampak na one, ki s Kristusam u nebesih živijo. Mi ne stavimo Kristusa nazaj alj u stran, ter dobro vemo, da je on za nas umerl, le on nas izveličal. Ne po zasluženji svetnikov, ampak po zasluženji Jezusa Kristusa želimo in upamo zveličani biti, kakor sveta mati katolška cerkva moli, in nas moliti uči. Svetnike mi le zato na pomoč kličemo, da bi oni naše prošnje podpirali, in nam po zasluženji Kristusa

sprosili, česar nam je potreba. Naši katekizmi in očitni nauki očividno spričujejo, da je to vselej katolški nauk bil in še bo. Gorje mu, kdor to drugači uči in terdi! — gorje pa tudi jim, ki takim lažnivcam več verujejo, ko sveti materi katolški cerkvi, katero Jezus u edinosti svetiga Duha uči, in zmot varje!

Molitva.

Vsegamogočni večni Bog! ki si nam dodelil zasluženje vsih svetnikov ob ednem godovnu častiti; dodeli nam tudi, te prosimo, skoz veliko število priprošnikov obilnost svojega usmilenja; po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

U nekdajni Emoni, sedajni Ljublani so perve čase kristianstva škofi keršansko vero učili in prelili za njo svojo kerv: sv. Makšim, u Bribiru s kamnjem podsut, leta 254; sv. Flori, je umerl leta 397, in izveličan Genadi, ki je umerl u letu 503. Njih imena so zapisane u bukvah živlenja, in njih spomin naj se danes hvaležno ponovi.

Po večernicah se začno molitve in obhajila za mertve. Mertvaški voder se u sredo cerkve postavi, vernim u spomin, da so naši rajni na ravno takem vodru ležali. Merlak (mertvaški pert) se pogerne u znamnje žalosti in pokore za rajnimi, kojim u spomin se mertvaška glava na voder položi. Razpelo alj božja martra se postavi na voder pokojnih, ki so u Križanega vervali in zaupali, in zdaj pod križem tudi u Gospodu počivajo, ki jih bo enkrat sopet obudil. Sveče krog vodra gorijo u znamnje, da duše pokojnih unkraj groba živijo in nas še goreče ljubijo. Glasni zvonovi nas kličejo rajnih pomniti, za nje moliti in dobre dela opravljati. Obišejo se grobi pokojnih, pokropijo in pokadijo, naj bi jih duše očišene madežev vsih pred božjim obličjem nebeško veselje uživale. Tudi grobe u nekih krajih lepo okinčijo in na večer s svečkami osvetlijo, da je veselje gledati veliko tisuč lučic goreti; alj veliko boljše je za rajne moliti in na srečno smert misliti.

II. Dan novembra alj listopada.

Spomin vernih duš u vicah.

Včeraj smo gledali u duhu široko odperte svete nebesa, in vidili vse ljube izvolene u veselem svetem raji, ki nam braterno velijo, jih zauplivo na pomoč klicati, in njih čednosti posnemaje za njimi hoditi. Danes pa nam mati katolška cerkva drugi kraj pokaže, namreč vice, u katerih se one duše znajdejo, ki so scer za svet raj odločene, pa še ne dovolj oči-

šene. Duše iz vic nas pa danes glasno u pomoč kličejo, naj bi jim po naši moči pomogli iz terplenja u nebeško veselje.

Da bomo pa to ložej razumili, kar nas sveta vera od krajev, kamor bojo duše po smerti obsojene, uči, je treba pomisliti, da so triji kraji, u kojih edniga dušo po smerti telesa Bog obsodi. Veliko jih je, ki u enem alj u več smertnih grehih umerjejo; oni so brez vsega vsmilenja večno pogubleni, in pridejo u pekel. Drugi umerjejo popolnoma u milosti boži, vsih grehov čisti, ker niso alj nikolj grešili, alj se zadosti pokorili, in tudi za svoje grehe popolnoma že zadostili; oni pridejo brez pomude u nebesa. Zadnič jih je pa tudi dokaj, ki so scer u milosti božji umerli, pa niso za svoje grehe zadosti storili. Tem so nebesa tudi gotove, pa precej ne pridejo tje, ampak morjo tako dolgo u vicah terpeti, dokler zadosti za svoje grehe ne storijo. Sveta vera nas uči, da kedar nam bodo grehi odpušeni, nam ne bodo vsakokrat tudi vse kazni alj štrafinge greha odpušene. Večna štrafinga, katero mi skoz smerten greh zaslužimo, nam bo u dobro storjeni spovedi, alj če prilike ni, se spovedati, skoz popolnoma grevengo odpušena; alj verh večniga terplenja imamo za naše grehe še tudi časno terpeti, kakor nas katekizm in tudi sveto pismo prepriča. Verh smertnih grehov storimo tudi male odpustlive grehe, kteri nam bodo tudi pri sv. spovedi odpušeni; alj njih časne štrafinge nam pa ostanejo. Kdor si u svojem živlenju

ne prizadeva odpušanje časnih štrafing alj skoz radovoljno pokoro, alj druge dobre dela, skoz odpustke alj voljno prenašanje križev in težav zadobiti: tako nja duša ne more precej po smerti u nebesa, ampak pride na poseben kraj, kder mora se tako dolgo u terplenju čistiti, da bo popolnoma čista. Te kraj očiševanja imenujemo vice. To resnico nas uči naša sveta vera.

Drugič nas pa tudi uči, da verni na zemlji imamo s dušam u vicah občestvo alj zavezo, ter mi jim lehko iz vic pomagamo, posebno skoz daritvo svete maše, pa tudi skoz molitvo, milošino, post in druge dobre dela, pa tudi skoz odpustke. — Po tem razdelku vere nas uči sv. cerkva, da izvoljeni u nebesih, verni na zemlji in duše u vicah imamo med seboj občestvo. Izvoleni se zovejo vesela cerkva, mi verni vojskovavna bojna, in duše u vicah pa terpivna cerkva. Izvoljeni prosijo, kakor smo bili včeraj podučeni, za nas, mi jih pa častimo in na pomoč kličemo. Za duše u vicah pa mi s svetnikami prosimo, in izročujemo za nje dobre dela Bogu, one pa za nas že tudi zdaj prosijo, in bodo prosile, kedar u izveličanje doidejo. Za tegadel so verni na zemlji že od nekdaj za verne duše u vicah prosili in darovali. Svet cerkveni učitel Krizostom in sv. Auguštin nam spričujeta, da navada, za verne rajne moliti, je že ob časi apostolov bila. Sv. Krizostom namreč pravi: „Ni ne zastonj od apostolov zapovedano, da tečas, ko se svete skrivnosti opravljajo, tudi rajnih pomnimo.“ — Sv. Auguštin pa veli: „Ni dvomiti, da rajnim molitva svete cerkve, daritva sv. maše in milošine, ki se za nje darujejo, u pomoč pridejo; zakaj to je nam po očetih (apostolih) izročeno, in vsa cerkva se tega derži, da se za tiste, ki so telo in kerv Jezusa Kristusa zavživaje umerli, moli, in naročuje, za nje darovati in mašvati.“ Tudi iz bukev Makabejcov vemo, da so že u starem zakonu za rajne molili in darovali. Dasiravno se za verne duše u vicah vsak dan pri sv. maši, in drugač med vernimi veliko moli; vendar je sv. cerkva denašni dan posebno k temu odločila, da sleherni in vsi verni skupej rajnih mertvih pomnimo, in združeno svoje molitve in daritve s večoj pobožnostjoj odbavlamo. Veliko jih morde je med njimi tam, kterih lehko nikdo ne pomne, ker nimajo znancov in prijatlov, alj ni njih smert še morebiti znana, alj pa so clo od vsih pozableni. Iz tega uzroka spozna cerkva korist, da se danes za rajne mertve skupej moli, daruje in mašuje; kar nam že pamet sama veleva.

Pa tud sveto pismo nas k temu nagovarja, rekoč: „Dobra in sveta misel je, za rajne moliti, da bodo od grehov in madežev očišeni.“ Sveta misel je zato, ker je delo keršanske ljubezni do Boga in bližnega. Do Boga, ker ta, ki Boga ljubi, tudi tiste ljubi, kteri so u ljubezni pri Bogu, in ki tudi Boga ljubijo. Gotovo pa je, da duše u vicah Boga ljubijo, in tudi Bog jih ljubi, akoravno jim da terpeti. — Do bližniga pa zato, ker duše u vicah so morebiti ravno duše naših znancov, naše žlahte in naših dobrotnikov; in če tudi to ne, so saj vendar duše naših bližnih. Ljubezen do bližnega pa terja, da to drugim storimo, kar tudi mi od njih želimo. Kaj bi si pa mi želeli, ko bi mi tamkje bili? Tako hiti njim u pomoč, ako imaš kaj keršanske ljubezni u sebi! Ne tolaži, ne moti se s tem, da njih terplenje je morebit le malo, — alj da ni toljko na tem ležeče, če se berš alj kesnej rešijo.

Sv. Auguštin veli: „Ogenj, ki očišuje, je hujši in strašnejši, kakor vse hudo, kar se na sveti skusiti alj misliti da;“ in sv. Gregor spričuje: „Ogenj u vicah, akoravno večno ne terpi, je vendar hujši od vsih muk na tem svetu.“ Drugi cerkveni učiteli tudi terdijo, da muke duš u vicah se od ognja pekla le toljko razločijo, da u vicah le časno, u peklu pa večno terpi. Kako dolgo in koljko je terplenje u vicah, nam ni znano. Po tem, kakor je kdo veliko in težko se pregrešil, po taki meri, in tako dolgo je tudi duše terplenje. Naj hujši terplenje njihno pa je ločitva od Boga. Za koljkor rajši bi Boga že gledali in vživali, za toljko hujša je ločitva. Gotovo je, da to in drugo terplenje s naj večoj poterpežlivostjo in vdanostjo u božjo voljo prenašajo, ter še celó božjo pravičnost zavolj tega hvalijo, če lih je njih terplenje britko. Nemorejo si duše same pomagati, ne terplenja si polajšati alj skrajšati, ker so že na božji pravici, in nimajo časa zasluženja več. Kaj je torej bolj spodobnega, kakor da jim mi na pomoč pridemo, in jim dobrotno roko podamo? Lehko mi to storimo, in ljubezen do bližnega nas k temu priganja. To je tedaj sveta misel, sveto delo.

Pa ni le samo sveto, tudi dobro delo je. Pomoč, katero ti vbogim dušam u vicah pokloniš, ne hasne samo njim, hasne tudi tebi. Ti nič za to ne zgubiš, ako molitvo in dobre dela za nje daruješ, ampak si na dobičku; zakaj Bog ne bo tvoje ljubezni brez plačila pustil. On je vsmilen do tistih, ki so tudi vsmileni do bližnih. Ali morde misliš, da duše, kterim si pomagal, da so prej pred božje obličje prišle, bodo na tebe

pozabile, alj da ne bodo ti hvaležne zato? Gotovo veruj, da bodo one tvoji najboljši prijatli in priprošniki pri Bogu. Sveto pismo pravi: „Milošina nas grehov očisti, nam vsmilenje prinese, pa tudi ne pripusti, da bi u temo prišli.“ Kar za bogoljubne duše u vicah storiš, je milošina, je delo ljubezni in vsmilenja. To pa tebi pomaga, da bo Bog tudi do tebe vsmilen, in boš posebno milost dosegel, skoz pravo pokoro odpušanje grehov zadobiti, in se večnih temnic oteti. Bi pa tudi ti kedaj u vice prišel, bodo rešene duše za tebe goreče in zvesto prosile, da boš kmalo rešen. Pomisli tedaj svoj lasten dobiček, ki ti ga vsmilenje do vernih duš u vicah prinese, in stori terden sklep, dokler boš živ, jim po tvoji moči pomagati. Ako si pa ti nevsmilen, alj pozabliv do njih, bo tudi sodnik tebi nevsmilen in ojster; zakaj on sam pravi: „S kakoršno mero bote vi merili, s tako se vam bo vračvalo.“ In sv. Auguštin veleva: „Molite za rajne, da bodo tudi oni za vas prosili, kedar pridejo u veselje. Oni čakajo na nas, da bi od nas pomoč zadobili. Oni kličejo vsak dan iz terplenja k nam.“ Dalej pravi: „Moj človek! ako hočeš, da bi Bog tebi vsmilen bil, vsmili se tudi ti bližnega u vicah; zakaj po ravno ti meri se bo on tebe vsmilil, kakor se ti bližnega vsmiliš. Moli torej vedno za nja!“ In spet drugobart veli: „Iz med naj svetejših šeg alj opravil je ta, da človek daruje za rajne, za nje moli in vbogaime daje.“ Tako govorijo tudi drugi sveti očaki. Tolažlivo in u poterdenje tega, kar smo slišali, je to, kar Rihard od svetiga Viktorja piše: „Iz vic rešene duše prosijo u nebesih neprenehoma za one, po katerih so bile rešene; in Gospod Bog jim ničesar ne odreče.“

Nauk in posnema.

1. U vicah ne terpijo samo tisti, ki za svoje velike odpušene grehe niso tukaj zadosti časno terpeli, ampak tudi tisti, ki so u malih, odpustlivih grehih umerli. Svet raj jim je tako dolgo zapert, dokler tudi za svoje male grehe strašnih štrafing ne prestojijo; zakaj nič omadežvanega ne more u nebesa. Pomisli torej, kako Bog tudi male grehe kaznuje, celo nad svojimi prijatelami; zakaj duše u vicah so sicer prijatlice božje, alj vendar jih Bog ne pusti k sebi, dokler do zadne pičice se ne očistijo. Kako slepi in nespametni so torej oni, ki za male pregreške malo alj clo nič ne marajo. Naj bi

mali grehi ne bili pred Bogam tudi veliko žalenje in gnusoba, bi on tako ojstro jih ne pokoril. Sv. Salvian veli: „Beremo u postavi, da oni, ki se le kaj malega čez božjo postavo pregrešé, bodo vendar tudi silno ojstro kaznjeni; naj bi mi spoznali, da pred Bogam ni nič malega, ker ono, kar mi za malo cenimo, je pred Bogam kakor žalenje božje veliko.“ Torej se je tudi malih pregreškov skerbno varvati. „Vsak bi naj rajši umerl, in vse hudo prestal, pravi cerkven učitelj, poprej ko da bi smerten, alj le odpustliv greh storil.“

2. Skerbeti je torej tudi potreba, se grehov na tem svetu bolj spokoriti, več zadosti storiti in terpeti, da u vicah ne bo toljko in tako dolgo našo terplenje. Neki za vice malo marajo, se jih malo alj clo nič ne bojé, in tudi za zadostenje ne skerbijo, rekoč: da le pogublen ne bom, in da le u vice pridem, je dobro. Drugi se zanašajo na svoje znance in žlahto, da bodo za nje molili, vbogaime dajali in mašvati dali, kakor jim u poslednem sporočilu (testamenti) naročiti hočejo; alj da bo bratovšina, u katero so zapisani, njih že lehko iz vic rešila. Pervi naj pomislijo, da lehko iz malih u velike grehe padejo, ker je pogosto storjen mali greh že sam na sebi veliki greh, gnusoba pred Bogam, ki jih lehko u pogublenje potegne. Onim, ki se na molitve, dobre dela in na rešenje po drugih zanašajo, pa Tomaž Kempčan lepo pové, rekoč: „Ne zanašaj se preveč na prijatele in znance, in ne odlagaj pokoro na večnost; zakaj prej bojo na tebe pozabli, kakor se tebi zdi. Boljši je, da si zveličanje sam poprej oskerbiš, in lastne dobre dela naprej u večnost pošleš in seboj neseš, kakor pa, da bi se na pomoč drugih po smerti zanašal. Če zdaj sam za sebe nisi skerben, kdo hoče za tebe u prihodno skerbeti?“ Ravno tako svetuje sv. Gregor, ki veli: „Bolj gotovo je, da človek u življenji to stori in oskerbi, kar bi željel, da bi se po njegovej smerti za njim opravljalo.“

Molitva.

O Bog, stvarnik in odrešenik vsih vernih! dodeli dušam svojih služavnikov in služavnic odpušanje vsih grehov, da odpušanje, kteriga so vselej željeli, po bogaboječih prošnjah dosežejo. — Dodeli vsim našim bratom, žlahti in dobrotnikom, kteri so se iz tega sveta ločili, po prošnjah Marie vselej device, in vsih svojih svetnikov priti u družbo večniga izveličanja in u svetlobo večne luči; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki živi in kraljuje vekomaj. Amen.

U Terstu se obhaja danes god sv. Justa, mučenika, ki je pod poglavarjem Munaciom leta 303 za sveto vero častito smert storil, in je patron glavne Teržaške cerkve.

III. Dan novembra alj listopada.

Sveti Malahia, škof.

Sv. Malahia je bil, kakor nam sv. Bernard sam od njega popisuje, na Irskem bogatih in plemenitih starišev sin. Od malih nog je rad tiho u samoti živel, kder je molil in lepo Bogu služil. Za svoje mlade leta je bil silno razumen, tako da je u šoli vse tovarše prekosil, pa tudi naj pobožnejši, naj pametnejši je bil. Ko je odrastil, se je podal k nekimu prav bogaboječimu pušavniku, ki ga je podučil, Bogu prav služiti, in za zveličanje duše oskerbeti. Celzus, višiškof, ga je mašnika posvetil, in mu izročil predigvati, bolnike obiskovati, in nevedne učiti. Vse to je s naj večo gorečnostjo opravljal, pa tudi veliko duš na pot izveličanja spravil. Njegova sestra, ki je za drugo prav pobožna duša bila, ga je za zijaka imela, da on tako skerbno vbožne bolnike objiskuje, k pogrebu spremlja in pokopava. Alj po smerti se mu prikaže in mu naznani, da zavolj tega mora veliko u vicah terpeti, ter ga za pomoč prosi. On sveto mašo za njo opravi, in jo tako iz vic reši. —

Nekaj časa potem je postavil samostan u Benkori, kamor se je s mladimi duhovnimi, koje si je sam izvolil in izvučil, podal. Živlenje tih svetih mužev je bilo u celem kraji sloveče in izgled svetiga živlenja; njih delavnost in svete opravila, posebno ojstre pridige so veliko veliko duš izveličale.

Med tem umerje Konertenski škof. Ljudstvo s enim glasam prosi Malahia za svojga novega škofa, in Celzus, višiškof mu zapové, naj po želji ljudstva škofijo nastopi. Viši stan in viši čast mu je pa tudi viši skerbi in dela naložila, ktire je svet mož s toljkim trudam dopolnil, da se ne da dopovedati. Hodil je po svoji škofiji od mesta do mesta, od fare do fare, obiskaje svoje drage ovčice, ktere je povsodi dalej časa učil, opominval in svaril, potem pa se nazaj u svoj samostan podal. Kedar so slej neverniki deželo napadli, in tudi škofisko mesto vpepelili, je moral s svojimi mašniki bejžati. Iskal je strehe pri Kormaku, kraljiču u Mumónii, malem delu Irskega, ki ga je tudi veselo sprijel, in mu k večimu veselju ondi nov samostan postavil. Ni dolgo u tem samostani ostal, ker je Celzus, višiškof umerl, in pred smertjoj sporočil, da ima Malahia njegov naslednik biti. Duhovšina in prosto ljudstvo je bilo tega veselo; alj plemenitaši so hoteli višiškofijstvo u svoji rodbini obderžati, in izmed nje višiškofa zvoliti. Dva izmed njih sta se po sili na viši škofovski prestol vrinila, in

veliko časa, truda in poterplenja je minulo, poprej ko je Malahia svojo pravico zderžil, in na viši škofov sedež prišel, kar je žlahneže in mogočne nekatere silno peklo, ter so svetimu možu za to kar bilo mogoče, naganjali. Umišlavali so si mnogo hudo, so svetiga nadškofa obrekovali in černili. Enkrat je več najetih tolovajev na svetiga moža u neki šumi čakalo; alj nagloma se pooblači, grom treši, in štiri izmed njih pobije. Nekimu drugemu, ki je svetiga moža u tovaršiji zasramoval, se naglo usta spišijo in zatečejo, živemu červi ustnice in jezik odjedó, in ko mu jezik odpade, je u strašnih bolečinah skončal. Neko ženstvo se je prederznilo, sv. Malahia očitno u cerkvi hinavca (svetohlinca), tatú škofove kape in škofijstva, golobučnika i. t. d. zmerjati. Malahia je tiho poterpel; alj hudobno ženstvo se je nagloma zvernilo, in se po tleh strašno premetavalo, dokler ga ni konc bilo, ter je vpilo: „Malahia me davi, Malahia me bo zadušil.“ — Tako je Bog njega očitne sovražnike tudi očitno kaznoval.

Pa tudi varval je Bog svojga zvestiga služavnika. Naj imenitnej onih velikažev, ki so ga čerteli, je s tovaršmi zaprisegel, da hoče svetiga moža ob življenje spraviti. Prav po lesičje se na videz s Malahiom poprijazni, in ga k sebi povabiti da. To se je po končanem opravilu u cerkvi zgodilo, in mašniki, ki so ovo povabilo slišali, so rekli, da se škofu ne spodobi na besedo eniga tretiga iti; gospodu se spodobi, da sam povabi. Višiškof jim na to odgovori: „Bratji moji! najte mi svojega mojstra nasledvati! Zastonj bi se kristian imenoval, ako bi Kristusa ne posnemal. Morde ravno s tim, da se ponižam, omehčam sovražnika.“

Serčno je k njemu šel, ki ga je povabiti dal. Tam najde pa veliko trumo orožjenih, ki so se, svetiga moža ogledaje, toljko splašili, da se kar eden ni upal zmeziti. Poglavar hudodelcov se je skesal, padel na svoje kolena pred nja, in roke povzdigvaje odpušanja prosil; pa tudi odsihmal vso spoštovanje mu skazal. — Ti in drugi taki izgledi božje brambe so svetimu Malahiu vse odstranili, kar bi ga bilo u svetih opravilih zaderževalo. Več let potem je šel u Rim, svetiga očeta prosit, naj bi ga težavnega višipastirstva oslobodil, da bi še ostal čas svojega življenja u samostanu svetiga Bernarda, s katerim se je na poti soznanil, preživel. Papež niso njegovo prošnjo vslišali, ampak so si svojo papeževo kapo iz glave izsneli, in jo na glavo svetiga Malahia postavli, svoj lasten mašni plajš s tem, kar še več k temu sliši, podarili, mu

dali pismo papežovega pooblastenca alj poslanca, in ga tako domu na Irsko odpravili.

Doma si zdaj svet mož še več prizadeva in trudi, duše izveličati. Njegove besede in dela je Bog s velikimi in mnogimi čudeži oblagoslovil in poterdil. Sv. Bernard nam jih veliko popiše, pa pristavi tudi to: „Naj večí izmed čudežev je svet mož sam, zavoljo posebnih čednosti in lepe šege prav po apostolsko živeti.“ Od perviga dne svojga duhovskega stanú ni imel ničesar svojga, še hiše ne. Nikolj se ni iz njega ust kaka nepotrebna prazna, še manj pa kakova grešna beseda slišala. Vse pota je pešec prehodil; nikolj si ni posebne jedí alj postrežbe dovolil. Za vbožce je milošino sam poberal, in bolnikam s ljubeznjo stregel. Nikdo ni šel nepotolažen od njega. Grešnikam je iz perviga rablo in milo prigovarjal, jim zaupanje obuditi, da bi se ne splašili; ako pa s lepim ni nič opravil, jim je žugal s ojstro pravico božjo, jim svet strah obuditi, in jih k pokori ganiti. Mnogim je poprotil, kaj jih čaka, ako se ne bodo spokorili; in njegovo besedo je Bog poterdil in izpolnil. Tako je nekimu nečistniku prigovarjal, da naj svojo nesramno tovaršico odpravi. Gerdež pa se je zaklel, da za njegove besede ne mara, in tega nikdar ne stori. To je svetiga moža Malahia toljko zabolelo, da je rekel: „Naj te pa Bog zoper tvojo voljo od tvoje mavhe odterga, ker jo sam od sebe ne zapustiš.“ Še tisto uro je bil nesrečen terdovraten nečistnež ravno u grehi zapopaden siloma umorjen.

Veliko drugega hočemo pustiti, le samo od njegove svete smerti nekaj povedati. V drugič se u Rim na pot poda, ker je imel s papežem neke opravke poravnati. Gredoč se spet u samostani pri sv. Bernardi oglasi. Tamkaj zboli, in potem, ko svete zakramente, kakor je sam željel, s največo pobožnostjo prejme, vse skupej, kakor so ga prosili, blagoslovi, in tako mirno in sladko umerje, kakor bi zaspal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Malahia je s usmilenjem božjim grešnikam serce budil in jih tolažil, da bi zaupali; pa je tudi terdovratne s božjo pravico iz spanja tresil, in k pokori opominal. Neki kristiani pa samo na božjo milost mislijo, si s njoj vest gladijo in zaziblejo, pokoro odlagajo, ter velijo: Bog je usmilen; mi grehe rad odpusti, in me ne bo pogubil. On me še zna na zadno uro izveličati; kaj bi že zdaj na pokoro mislil; je še dovolj časa za to. — Drugi pa samo

na ojstro pravico božjo mislijo, se splašijo, in clo obupajo. Kar se pervi preveč zanašajo, toljko se drugi preveč bojijo, in premalo zaupajo. Nobeno ni prav. Sv. Bazili pravi: „Sveto pismo skorej posvod usmilenje s pravicoj božjo druži. Bog je vsmilen, pa tudi pravičen; zato nima človek tega nikolj vsaksebi ločiti.“ Usmilenje naj nam obudí zaupnost, pravica božja pa sveti strah. Sv. Auguštin pravi: „Ljubi Boga, ki je dobrotliv; boj se Boga, ki je pravičen.“ Strah in ljubezen, zaupanje in strah morjo sedinjeni biti. Kako se to zgodi, nas sv. Cesari tako uči: „Grešnik naj se pravice boji, ker vsmilenja želi; vsmilenje pa naj tako upá, da se tudi zravno pravice boji.“ Naj lepši pa nam sv. Gregor svetuje, kar bi si naj prav k sercu vzeli: „Pred greham se človek boj pravice, po grehi pa zaupaj na vsmilenje božje.“ To se tako zastopi: Kedar nas kaj u greh vabi, spomnimo se, da je Bog pravičen, in se bomo zbali grešiti. Se je pa greh že zgodil, zmislimo na vsmilenje božje, in bomo odpušanje zaupaje k pokori obudeni. Sramožliva Suzana je rekla, kedar je bila u greh nagovarjana: „Ako bi jaz to storila, mi je smert gotova; to je, bom pogublena. S tem si je strah pred greham napravila, in se grehu obranila. Kain je po storjenem bratomorstvi samo božjo pravico pred seboj imel, in je obupal: „Moj greh je preveliki, da bi mi ga Bog odpustil,“ je djal. Judež je, kakor sv. Krizostom pravi, pred greham samo mislil, kako vsmilen in dober je Jezus, da mu bo potem lehko greh odpustil; zato je tako brezskerbno pa grozno grešil. Po grehu pa je svojo veliko hudobijo si še hujši in večo mislil, in zavoljo tega obupal. Vbogaj torej svetiga Gregoria, in spomni se pred greham ojstre pravice, da se lehko greha ovarješ, po grehu pa na vsmilenje božje, da ne obupaš.

2. Kar je sv. Malahia razujzdanemu nečistnežu, ki ni za opomin maral, poprotil, se je gotovo dopolnilo. Vidiš tedaj, da žuganje duhovnih, pridgarjev, spovednikov in učenikov ni prazno. Varuj se, da ne boš u svojo škodo skušal, kar morebiti verjeti nočeš. Spovednik, pridgar, tvoji učeniki, tvoja vest so te že toljkokrat opominvali, to in uno priliko greha zapustiti, tega in unega človeka se otresti in ogibati, u to alj uno hišo ne več hoditi, te in une navade se siloma odvaditi i. t. d., če ne, bo te Bog vdaril, da boš nagloma smert storil in pogublen boš. Ti se morebiti vsemu temu smejiš; alj varuj se! Še je tisti pravični Bog, ki je žuganje sv. Malahia izpolnil nad nečistnežem; on lehko nad teboj tudi to izpolni, kar ti je po tvojemu spovedniku, po tvoji vesti že naprotil. Boga samega zaničuješ, ako zaničuješ opomine dušnega pastirja, pametnih ljudi in svoje vesti. Te še dosihmal ni božja šiba zadela, za toljko ojstrejši jo boš čutil, ako poboljšanje odlagaš, in greh na grehe kladaš; in če ti Bog tudi tukaj prizanese, pa ti tam gotovo ne bo. Sv. Bernard pravi: „Dalej ko ga Bog na poboljšanje čaka, hujše vdari, kedar začne kaznovati.“ In sv. Auguštin veli: „Tako vsmilen in prizanesliv ko je Bog u tem živlenji, za toljko hujši in ojstrejši bo tamkaj tepel.“

3. Si si zapomnil, kako se je Bog za svojega služavnika svetiga Malahia poskusil, in njegove sovražnike in zaničvavce vžugal in strašno kazno-

val? Naj bi se take reči dan denašni tem zgodile, ki mašnike tako gerdo obrekujejo, krivo dolžijo, čertijo in jim naganjejo, pač bi eden za drugim tudi odreveneli. Pa kar Bog še ni kaznil, še tudi ni pozabil; torej se imajo taki božje jeze, ako ne tukaj, gotovo tamkaj bati. Varuj se nespodobno čez duhovne ziniti, naj si bo ravno res, kar veš alj slišiš. Bog si je sodbo duhovnih sam prideržal; nikdo jih ne sme soditi; tudi ti ne. Pomni si besede sv. Krizostoma: „Mašniki so namestniki Kristusa. Kdor mašnika poštuje, poštuje Kristusa; kdor mašniku nečast čini, jo čini Kristusu, Gospodu, čegar namestnik je.“

Molitva.

Daj nam, o Bog! po zasluženju in priprošni svojega zvestiga služavnika sv. Malahia, škofa, za izveličanje svoje pridno skerbeti, pa tudi drugim s besedo in s djanjem srečno u nebesa pomagati, skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

IV. Dan novembra alj listopada.

Sveti Karol Boromej, višiškof in kardinal.

Med naj slavniše svetnike, ki so u 16. stoletji sveto cerkvo kinčili, se šteje sv. Karl (Dragotin) Boromej, ki je bil leta 1538 na gradi Arona, kakih 40 ur od Milana rojen. Njegov oče, knez Gilbert, in njegova mati Margarita sta bila silno bogatega in plemenitega stanú, pa tudi zavolj posebne ljudomilosti, pobožnosti in drugih čednost sta slovela. Kedar se njima sinko Karl narodil, se je svitel žar nad gradom cele dve uri svetil, u znamnje, da je to novorojeno dete u posebno luč in čast svete katolške cerkve namenjeno; kar se je tudi izveršilo. Že u otročjih letih je Karol posebno veselje do duhovskih opravil imel, ter je vse tako doma poskušal, kakor je u cerkvi vidil in slišal. Kot šolar je vsim tovaršem bil živ izgled čednosti. Posebno skerb mu je bila, angelsko čistost ohraniti. Nikdo ni kaj nespodobnega iz njegovih ust slišal; ako je pa on čul kteriga nesramno gučati, je berš tovaršijo skrivej zapustil. S hudobnimi nesramnimi in lenimi mladenči se ni hotel pečati. Izšolan mladenč je k veselju starišev u duhovšino stopil. Ko je pa kmalo potem njegov brat umerl, je žlahta Karlna silila, naj bi se oženil, da bi rod ohranil; alj on je svoji obljubi, u duhovskem in deviškem stanu Bogu služiti, zvest ostal. Kedar je njegov stric u leti 1559 za rimskega papeža po imeni Pii IV. izvoljen bil, je Karola k sebi u Rim

poklical, mu podelil naslov kardinala in ga poznej višiškofa u Milanu postavil. Bil je posebni podpornik Tridentinskega sbora, in je pervi škofov postave, na sbori sklenjene, u svoji škofiji upeljal. Odbral si je zato posebno pobožne duhovnike za svoje korarje, naj bi mu bili skerbni pomagavci u Gospodovem vinogradu. On sam je bil vsim duhovnikom živ izgled svetiga živlenja, ter je rekel: „Alj nočem biti kardinal in višiškof; alj si hočem za čednosti skerbeti, ki se mi kot takemu spodobijo.“ Bog mu je pa tudi želje in trud blagoslovil, da je bil posodva samih čednost.

Da bi slabo učene kristiane bolj vnel, veliko spačenih šeg in zmot iz svoje škofije odpravil, je poklical večkrat duhovne u posvetvanje skupej, in jim prijazno pa resnobno naročal, naj bodo skerbni pastirji in učeniki. Kakor u besedi, je bil tudi u djanju popolnoma cerkven oče. Kar je gleštal premoženja, vse je obernil u božjo čast in izveličanje svoje ljublene čede; nihčer od žlahte se ni smel zanašati, za njim kaj poerbati. Skorej ni za popisati, koljko je on farnih cerkev u svoji škofiji in drugot iz novega postavil, starih popravil in s vsim preskerbel. Nad vratmi vsake cerkve je dal podobo prečiste Device, matere božje postaviti, naj bi verni jo obilnej častili, in vsi spoznali, da je ona vrate nebeške vsim, ki ho-

čejo do Jezusa u nebesa priti. Veliko samostanov je postavil za možki in ženski spol, kakor tabre katolške cerkve. Koljko je tudi bolnišnic za vboge, za popotne, za zapušence oskerbniša; za zapeljane ženske, ktere so hotle spet, kot sgrevane sestre Magdalene, se spokoriti, je oskerbel nalaš hiše, kde so bile na duši in telesu u zavetji. Ravno tako je več seminištev (duhovšnic) postavil pobožne fante za duhovski stan podrediti, da bi slej pobožno duhovšino za fare imel. U svoji škofovi hiši je posebej mlade duhovnike u svojo pomoč za pridgovanje in druge duhovske opravila sam učil. Duhovnim Jezusove družbe (Jezuitam), je u mesti Milan veliko sbornico in lepo cerkvo oskerbel, da so u nji za vbožne študente alj dijake duhovsko in telesno skerbeli. To vse je iz svojega premoženja zgotovil. Čudno se je torej ljudem zdelo, kje neki toljko vzeme, vse to izbaviti, ker so vedli, da je tudi stranske dohodke, ki mu jih je papež dal, drugim šhofam u prid prepustil, in le samo dohodke svoje škofije za se obderžal. Za toljko več je čudno bilo, da je verh toljko unajnih potroškov tudi vbožne obilno podpirati gleštal. Njegova škofova hiša je bila domačim in popotnim revežem, posebno vbogim duhovnikom, vsikdar odperta. Dal jim je hrane in dnarja, duhovskih bukev in drugih lepih reči. Kar je njemu jedi ostalo, so vbožčeki dobili. Imel je nalaš za to dva strežeta, da sta vbožce preskerbela. Eden je tiste daroval, ki so na dom prišli, drugi je moral pa po hišah revežem milošino nositi.

Filip II. Spanjski kralj je njemu po smerti brata dežélico (vojvodino Anriaka) poklonil, ktera je na leto okolj 10 tisuč cekinov dohodkov imela; pa od vsega ni Karol ne za sebe, ne za žlahto kaj obernil, ampak nekaj zo vboge, nekaj za cerkve in za vbožnice je porabil.

Kakor je bil dobrotliv oče vbožnih, tako je bil tudi skerben viši pastir svoje drage čede. Krivoverce, zgrablive volkove, je s velikim trudom od svoje čede in svoje škofije odvračal. Rad je predigoval, da je le vtegnil, ne le ob nedelah in praznikih, ampak tudi čez teden, zdaj u domači, zdaj u drugih cerkvah. Obiskoval je rad ovčice na domu, kder je bilo treba tolažbe, posvare, pohvale alj nauka; rad je hodil k bolnikam in umirajočim. Slabe šege, posebno nespodobne in škodlive spakarije o pustnih dneh, ki so u Milanu posebno divjale, si je prizadeval s vso močjo zatreti. Koljkokrat je bilo mogoče, je po škofiji popotval u drušni nekaj duhovskih tovaršev. Ni izgrešil mesta, pa mu tudi ni bila nobena fara pretežavna, in preveč od rok; povsodi je ovčice objiskoval,

cerkve ponavlal, keršanski nauk imel, pridgoval, in ljubeznivo opominval h keršanskemu življenju. Čudili so se mu, kako da svet škof in kardinal, ki je slabotnega telesa bil, toljko truda in težav na poti prenesti zamore! Ni ga vstavlo vreme, ne zima ne vročina, ne slab in daljn pot. Apostolska gorečnost in nevtrudliva skerb ste mu bile peruti, in mu slajšale vse težave.

Posebno se je njegova očetova skerb očitno pokazala, kedar je u Milanu leta 1566 neke mesce huda kuga morila. Kmalo ob začetki so svetimu škofu njegovi, ki so se za njega bali, svetvali, naj iz mesta gre. Pa kaj jim je odgovoril? „Dober pastir da življenje za svoje ovce.“ Ostal je u mestu neboječ, razdelil svoje duhovne po vsih mestnih ulicah, naj bi nikdo brez svetih zakramentov ne umerl. On sam je hodil po hišah, posebno revnih, je spovedoval, tolažil, svete zakramente delil, in reveže tudi s telesnimi rečmi preskerboval. Njegova dobrotlivost je od daleč vbožčeke priklicala, torej je moral zavolj pomankanja dnarjev clo svojo hišno orodje, žito, srebernino in druge reči popredati, da je bil vstanu pomagati. Tudi svojo obleko, zadnič še clo svojo postelo je dal u bolnišnico zanesti, in je rajši sam na golih deskah ležal, da so le vbožni postreženi bili. To je bila zares velika ljubezen do bližnega!

Naj bi serditega Boga potolažil, in šibo svoji čedi odvernil, je ljudstvo u procesje večkrat sbral, katere je sam spremljal, ter je bos šel, vérv si okolj vratu ovezal, in težek križ na rami vlekel za svoje ljudstvo. Tako je svojo telo in svoje življenje Bogu daroval in zatiral, svoje ovčice oteti. Bog je šibo odvzel, in sveti Karol je zato njemu ponižno zahvalo skazoval, pa tudi svoji čedi ravno to naročal. Ker so ga eni zato hvalili, jim je rekel: „Nič nisim več storil, kakor kar je skerben pastir za ovčice storiti dolžen.“

Molil je neprenehoma, ne samo več časa po dnevi, ampak tudi po noči; večkrat je premolil cel drag dan u cerkvi, kedar je bilo sveto rešno Telo izpstavleno. Postil se je skorej vsak dan, in zadne leta razen velikih praznikov, tudi ob samem kruhi in vodi. O štirdesetdanskem posti pa še kruha ni jedil, ampak nektere smokve (fige). Život je imel s žimnatoj oblekoj prepasan, in se je gostokrat do kervi bičal. Nikolj se ni po zimi pri ognju grel. Spanje si je pritergoval, in život strahoval. Ni za popisati njegova poterpežlivost u težavah, ne njegova ljubezniva krotkost, ponižnost in druge čednosti; samo od njegove častite smerti se naj še pové.

Bil je svet škof in kardinal še u narboljših letih; alj Bog mu je po njegovem duhu oznanil, da se mu smert bliža; na njo se je mirno in voljno pripravil. Šel je še na božjo pot na goro Varalo, kde je duhovske vaje po vodstvi svetiga Ignacia opravil, pri katerih je veliko spoved storil, svojo vest očistil, čeravno ni smertno grešil. Drugi dan po dokončani pobožnosti je spet nazaj u Milan prišel, in treti dan je s gorečo pobožnostjo svete zakramente prejel. Naročil je, da ga imajo kakor spokornika na ojstro žimnato podgernilo, s blagoslovlenim pepelam potrošeno, položiti. Tako ležeč je goreče molil do terde noči. Tretjo uro u noč oberne svoje oči na podobo križanega Jezusa, in rahlo, kakor bi zaspal, svojo dušo Bogu da, 47 let star. Naj bi se popisali čudeži, ktere je Bog na prošnjo sv. Karola u njegovem živlenju, kakor po smerti u poterjenje svetosti svojega zvestiga služavnika storil, bile bi njih debele bukve polne. Naj nam bo u njegovo čast samo lep izgled njegovih posebnih čednost dovolj. Samo to se še naj pové, da se je sv. Karol po smerti enimu svojemu posebnimu prijatelu u veliki časti prikazal, rekoč: „Meni se dobro godi!“

Nauk in posnema.

1. „Dobro mi je,“ pravi sv. Karol po smerti. Kako bi pa drugač moglo biti, ko dobro njemu, kteri je svojo nedolžnost u toljkih nevarnostih čisto ohranil, je u molitvi, in u posti tako goreč bil, in toljko za božjo čast in zveličanje duš storil, — tako ojster do sebe, tako ljubezniv in dober pa do bližnega, do vbogih, bolnih in zapušenih bil. Bog je že po prerokih naročil: „Povejte pravičnim, da se jim bo dobro godilo.“ Kak bo pa tebi po smerti? Kakor boš milost božjo obernil. Posnemaj sv. Karola, in zogibaj se greha, kakor on, delaj dobre dela, strahuj svoje telo, ljubi in vsmili se revniga, skerbi, koljkor ti tvoj stan dopusti, za božjo čast in sveličanje drugih, kakor on: gotovo bo tudi tebi po smerti dobro! Ako pa vsim tem nasproti ravnaš, in radovoljno u grehe privoljiš, ti merzi na dobre dela, živiš le po željah svojih počutkov, si nevsmilen do vbožcov, tako ti bo hudo po smerti, kakor bogatinu, od kteriga Jezus u sv. evangelii pové, da je iz pekla vpil rekoč: „Jaz silno terpim u tem plameni.“

2. Sv. Karol je vse svoje premoženje u božjo čast in u pomoč vbožnim obernil. To še dan denašen spričujejo od njega postavlene cerkve, bolnišnice, oskerbnišnice in samostani. Še dan denašen je to njemu k veči časti, kakor da bi bil svojo premoženje žlahti zapustil alj si krasne poslopja postavil, drage oblačila, masne pojedine napravljal, jigre in dobre volje imel,

alj kakor bodi zapravljal, kakor jih veliko njegove verste stori. Pa kaj je samo posvetna hvala proti hvali in časti pri Bogu! Koljko veselja in radosti si je sv. Karol s tem u nebesih pripravil! Zato je učil Jezus: Ne delajte si zakladov na zemlji, ampak delajte si zaklade za nebeško kraljestvo, ktere moli in rija ne snedó, in tati ne iskoplejo in ne vkradejo. Delajte si s goljufnim blagom prijatele, da vas bodo, kedar enkrat obnemorete, u večno stanovanje vzeli.“ — In sv. Leo pravi: „Ne le samo dušno blago in premoženje pride od Boga, ampak tudi časno alj telesno; zato bo po pravici od nja račun tirjal, ker nam ga Bog ni u last dal, ampak u razdelenje zaupal. Torej imamo božji dar pravično in modro obračati, da nam prilika k dobrim delam ne bo u priliko in uzrok greha in pogube.“

Molitva.

Svojo sveto cerkvo, o Bog, skoz priporočenje svetiga Karola, spoznovavca in škofa svojega vedno ohrani, in kakor je njemu pastirska skerb večno slavo prinesla, naj nas njega priprošnja u tvoji ljubezni čedalje bolj vnema; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V. Dan novembra alj listopada.

Sveti Emerik, vogerski kralj.

Dobro drevo nosi dober sad, in od svetih starišev se narodijo tudi večidel pobožni otroci. To resnico poterdi življenje svetiga Emerika, sina svetiga Štefana, vogerskiga kralja, in njegove bogaboječe žene kraljice Gizele, sestre svetiga cesarja Henrika.

Že u zgodni mladosti se mu je vidilo, da močen nagib k svetosti njegovo serce oživlja. Ne le samo po dnevi je mlad fantek rad molil, clo ponoči je u molitvi večkrat prebedel, duhovske pesmi popeval; ves krotek in ponižn se je Bogu priporočal še za večo pohlevnost. Bog mu je posebne milosti skazoval; in bil je starišem veliko veselje. Tako je prirastil mladenč Emerik lep izgled prave pobožnosti brez vse hlimbe; kajti je zares u njem sv. Duh prebival. Žlahen sad ostane tudi žlahen kadar dozori; tako tudi sv. Emerik. Kar je pokazal, da bo, je tudi dognal. Kadar so mu prišle tiste leta, katere naj rajši mladino pokazijo, je on še bolj tenko na sebe pazil, še več molil, in še ponižnejši biti si prizadeval. Tudi njegov svet oče, videti, kako sin skerbno po izgledih in besedah očeta svoje življenje ravna, ga je bil

silno vesel, in mu je lepe nauke in vodbe spisal, po katerih se ima vesti, ohraniti sveto čistost in angelsko nedolžnost. Prav živo mu je naročval večkrat, rekoč: „Sveta véra naj ti bo, ko luč tvojih oči. Spoštuj duhovne; bodi svojim podložnim pervi in naj popolnejši izgled vsega čedniga in dobrega. Zasmehovavce in druge take sovražnike svete cerkve in njejnih naukov strahuj kot naj nevarnejši izdajavce dežele, pobožne podložne imej kakor otroke za ljubo; bodi do vsih poterpežliv in vsmilen; hvali in moli Boga.“ Kakor ga učil, tako mu je tudi u djanji pokazal; zato ga je Emerik tudi toljkajn rad vbogal. Kar se je mladenčič naučil, to je mož storil. Molil je rad po dnevi in ponoči, doma, pa tudi očitno u cerkvi. Večkrat je clo ponoči cerkve objiskoval. Tako je neko noč dolgo u cerkvi klečal in molil, in Boga ponižno prosil, naj bi mu naznanil, kako bi njemu naj prijetnejši stregel? Nebeška luč ga obsveti, in zasliši glas: „Devištvo mi dopade!“

Ponižno je Boga za naznanilo zahvalil, pa tudi terdno sklenil, in Boga še bolj prosil za moč, svojo nedolžnost neomadežvano ohraniti; kar si je pa tudi sam prizadeval, in s božjo pomočjo izpolnil. Nič od tega sklepa nikomorju, še svojmu očetu ni povedal, tudi tačas ne, ko ga je oče pregovoril, da se je Emerik oženil. Zakaj sklenil je mlad kralj tudi u zakonu devištvo ohraniti; kar je tudi storil. Ravno mu hoče oče krono in poglavarstvo prepustiti, kar Bog mladega kralja pozove u boljšo kraljestvo. Huda bolezen ga je tako zgrabila, da niso mogli vsi modri zdraviteli ga smerti oteti; tudi molitev starišev, žlahte in vse dežele ni mogla Boga preprositi. Komaj 28 let star je pozemeljsko za nebeško kraljestvo zamenil u leti 1034. Bog je tako čistega mladenča tudi po smerti s čudeži poveličal.

Nauk in posnema.

1. Sv. Emerik je vedno skerbel, od mladih nog Bogu služiti, in se je skerbno že od otročjih let vsake razvade varval. Kaj pa ti mlad kristian delaš u mladosti? Moliti doma alj kje drugod te je rado sram. Še po dnevi nočeš Bogu služiti, nikar bi noč u čast božjo obernil. „Naj se mlado serce veseli!“ s tem zapelivim izgovoram se motiš, in goljfaš. Alj česar se mlad ogibleš, tudi odrašen ljubil ne boš. Praviš: „Na starost bom lehko Bogu služil, ko mi nič več za svet ne bo.“ Kaj ti pa smert svetiga Emerika kaže?

Bi bil on zdaj svetnik, ako bi se bil on tako, kakor ti, na starost zanašal? Ali morbit imaš pismo od Boga, da boš gotovo starosti včakal? — Si kaj prizadevaš Bogu, starišem in dobrim ljudem dopasti? Ali ne posnemaš rajši svoje mlade zapelive tovarše, ki te vabijo u tvojo telesno in dušno škodo? Kamo raj hodiš, ali u cerkvo, kakor sv. Emerik, alj pa u tovaršijo polno posvetniga, zapelivega truša in strupnega veselja? Koljkrat raj božjo službo opustiš, da dobrevolje ne zamudiš! Očetu, materi, svojim duhovskim pastirju se posmehaš, kedar te svarijo, učé, opominvajo, in na dobro obračajo. Praviš, da jim je žal, da se veseliš svojih mladih dni; alj gotovo bo enkrat tudi tebi zares žal, da si rajši hudobne tovarše kakor njih vbogal, pa bo lehko prepozno! Pomisli, kaj sv. Duh uči: „Razveseli se mladost, in naj bo veselo tvoje serce; pa vedi, da bo ti potreba odgovor dati od tvojga veselvanja.“ Ako sam sebe poprašaš: Kako bi kaj za mene bilo, ko bi zdaj nad mene smertna bolezen in sodba prišla, kako bi obstal? Kaj tebi tvoja vest pravi? Popravi svoje serce, dokler še nisi u hudobijo, kakor sužnik u železje zakovan. Hude razvade so verige, ktere ti peklenšek okolj vratu verže, in te na njih u pogublenje vleče. Ako bi se poznej tudi rad poboljšal, ti ne bo mogoče, ker ti Bog svojo milost lehko vzame zato, ko si tudi ti nisi prizadeval u mladih letih njemu služiti. Kdor pa temu svetu služi, tudi s tim svetam konec vzeme.

2. Emerik je svojo čistost in nedolžnost od mladosti do smerti, u samiškem in zakonskem stanu skerbno ovarval samo zato, da bi Bogu bolj dopadil. Vedel je, in u svojem živlenje zmiraj pred očmi obderžal, da čista duša je Bogu naj ljubši. Kaj pa ti želiš, mladi fant, mlada deklica? Za razjokati se je, videti in slišati, kako sedajna mladina po blatu nečistega poželjenja, govorjenja in djanja lepo belo obleko čiste nedolžnosti valja! Komaj vé, da je dvojen spol, že misli kako bi dopadil, dopadla drugemu spolu. Namestu se zapelivosti ogibati, se slepa mladina le rada mudiš, kder se gerdo govori, nesramno norčuje, in angelska čistost prodaja. Pomisli, ljuba mladež, in poglej po svetu, kaj peklenšek za sveto nedolžnost da? Glej zapeljane, nesrečne tovarše in tovaršice, kako nosijo že na obrazu podobo blede smerti, preden se zanesejo, u grob zgrudijo, dušo pa u pekel zakoplejo; zakaj sv. Duh pravi: „Kdor nečistost vganja, bo červom u živež, in njegova duša bo izbrisana iz bukev večniga živlenja.“ In sv. Paul uči; „Kdor u meso seje, bo od mesa tudi pogublenje žel.“

Molitva.

O Bog, ki si dal svetimu Emeriku, zvestimu služavniku svojemu, u samiškem stanu in u svetem zakonu čisto živeti, dodeli tudi nam po njegovem sv. izgledu in priprošnji čistost svojega stanu tako lepo ohraniti, da bomo vredni se enkrat u nebesih s njim veseliti; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

VI. Dan novembra alj listopada.

Svet Leonard, apat.

Francozka lepa zemlja, kder je toliko slovitih svetnikov rojenih bilo, je bila tudi sv. Leonarda domovina, kakor nam Rimski popis mučencov pové, rekoč: „U Šent-Limoži, Akvitanskej pokrajni (na Francozkem), se svetli kot luč sv. Leonard, učenc svetiga Remigia, s posebnoj svetostjo in po čudežih. Bil je žlahnega rodu, si je tiho samotno življenje izvolil; in njegova pripomoč se posebno u rešbi jetnikov skazuje.“ Te besede poterdijo, da je u Francozkem žlahnih starišev sin bil. Klodovej, pervi keršanski kralj na Francozkem je bil Leonardov kerstni boter (kumej), pri katerem so tudi njegovi stariši veliko veljali in premogli. Sv. Remigi, škof u Remši, ga je kerstil, in neke leta ga u svoji odgoji alj izreji imel. Kralj je poznej izučenimu Leonardu neko slovečo službo na svojem dvoru ponudil, pa Leonardu se je do vsega oholega (ničemerniga) posvetniga gnusilo; sklenil je na tihem Bogu služiti in za zveličanje duš skerbeti. Duhovski stan mu je bil po volji; za to se je dal škofu, ki ga je kerstil, tudi za mašnika posvetiti, ter je začel pridgvati. Lepo je učil, pa še lepše u djanji kazal, kar je govoril, in to je njegove besede poterdilo in rodovite storilo. Ni ga bilo poslušavca, ki bi se ne bil na njegovo besedo poboljšal, alj

se saj u dobrem poterdil. Sperviga je pridgval u mesti Orleans, potem je popotval po celi Gaskoniški okrajni, kder je še veliko slepih malikvavcov bilo. Bog je mu oblast dodelil čudeže delati. Izganjal je hudiče iz obsedencov; gluhe, slepe, mutaste in hrome je čudoma ozdravil.

Prigodilo se je, da je kralj s kraljicoj na lovi bil, ona je že blizo poroda bila. Ni se še nadjala, kar jo težave poroda primejo, pa toljko nevarne, da se je za mater in otroka bati bilo. Sv. Leonard, ki sicer od vsega tega ni kaj vedil, je bil ravno u tej šumi alj lesu na poti, u neko bližno vas pridgovati namenjen. Po dopušenju božjem ravno na kraj pride, kder je kralj žalosten, in strahu prepaden brez človeške pomoči poleg svoje kraljice u božjo pomoč klical. Sv. Leonard, videti silo kraljice, poklekne, goreče moli, in kraljica je brez vse hude težave in nevaršine zdravega in čverstiga kraljiča porodila. Kralj ni od veselja vedel, kako bi se božjemu služavniku za to od Boga sprošeno pomoč zahvalil. Hoče ga drago in obilno odarvati; alj svet mož noče ničesar vzeti; samo rekel je, naj kralj to vbožcem razdeli. Kralj to storiti obljubi, pa vendar bi rad nekoljko svojo hvaležnost skazal, in mu ponudi cel tisti boršt u last. Na vso to ponudbo si ni sv. Leonard več izvolil, kakor le nekaj malega prostora, kder bi u čast prečiste Device kapelico in pa nekaj bajtic za svoje tovarše postaviti zamogel. Kralj mu s veseljem vse to iz svojega pripravi, in sv. Leonard je ondi prav veselo prebival, pa ojstro in sveto živel.

Ker je toljko zavolj svetosti slovel, jih je prišlo mnogo prositi, naj bi jih za svoje učence sprijel. On jih radovoljno sprejme, in prav popolnoma u božji službi poduči. Nekim izmed teh učencov je težko hodilo daleč po vodo hoditi. Sv. Leonard moli, in precej začne poleg kapelice vrelc izvirati, ki še dan denašen teče. To in več drugih čudežev je svetiga moža daleč okrog razglasilo, tako da so tudi daljni u njega pripomoč klicali. Bog mu je dal posebno moč tudi jim pomagati. Med drugimi se je to več jetnikom poterdilo, in gotova resnica je, da je veliko teh, ki so po ječah nedolžno vklenjeni se njegovi priprošnji izročili, in Boga po njegovem zasluženju za rešenje prosili, čudno vslišanih in oprostenih bilo. Dosti jih je iz daljnih krajev na njegovo priprošnjo zavupaje Boga prosilo; in rešeni so svoje oklepe in verige hvaležni k njemu prinesli, in se mu zahvalili, da jih je skoz svojo molitvo rešil. Sv. Leonard je pri ti priliki jih pa tudi ljubeznivo opominval, naj se skoz pravo pokoro in poboljšnaje tudi dušnih verig alj ketin rešijo, da ne bodo en-

krat u temnico alj ječo verženi, iz koje nikdo več rešen biti ne more.

Take in enake opomine je tudi njim dajal, ki so ga u njegovi samoti obiskat prišli. Prebivavce bližnih krajev je skoz svoje predige k pobožnosti napeljeval; pa ni se rad nikjer po opravilu mudil, ampak berš se je domu povernil. Dolgo let je že u svoji samoti preživel, in rad bi že bil časnega življenja rešen. Zato je Boga ponižno prosil, naj bi ga, ako zasluži, med svoje otroke na dom vzel. Bog ga vsliši; sladko in veselo je u letu 549 zaspal. Tudi po njegovi smerti so se čudeži na njegovo priprošnjo godili. Nosili so od vsih krajev rešeni ludje svoje železje na njegov grob, in so terdili za resnico, da so po klicanji na svetiga Leonarda jim verige iz života padle, in da so tudi brez vsega zaderžka iz ječe prišli. Izmed več sto in sto takih prigodb še naj saj ene tukaj povedo.

U mestu Limože je grajski grof nekiga po nedolžnem u težko železje zakovati dal. Revež se še brez velikih bolečin zmeziti ni mogel. Sv. Leonard se mu prikaže, ga okov reši, in zapove, naj železje za njim nese. Jetnik je vbogal, zadel silno težko železje, in ga nesel za svojim rešitelom, kteri ga je ravno u cerkvo pripeljal, kder je njega sveto truplo pokopano. Tamkaj svetnik zgine, in rešen jetnik čudež nad njem storjen pripoveduje. Druga, pervi podobna dogodba je: U vojski vjetiga je dal žlahnik po krivici u silno globoko jamo pod zemlo uklenjeniga vreči, in sicer s temi besedam: „Sv. Leonard zamore res ječe odpirati, in jetnike izprostiti; alj iz globoke podzemeljske jame še nisim slišal, da bi bil koga rešil.“ Jetnik se ni splašil, ampak je toljko bolj zauplivo svetiga Leonarda u pomoč klical. On se mu je prikazal, in ga iz ječe do vrat samostana Novile spremil, kde je čudno rešen veselo pripovedoval, kako ljubeznivo je njega sv. Leonard iz podzemljske ječe pripeljal. Takih čudežev dovolj pričuje, kako mogočen se Bog po svojih svetnikih razodeva. —

Nauk in posnema.

1. Molitvo sv. Leonarda za kraljico in za toljko jetnikov je Bog brez odloga vslišal. Ti tudi moliš; zakaj pa Bog tvoje molitve tako hitro ne vsliši? Zato, ker mu morebiti ni prijetna. Kakšna molitva pa je Bogu všeča? Sv. Bernard pravi: „Tri reči molitvo Bogu všečo storijo, namreč: pazlivost,

pobožnost in spoštlivost.“ Hočeš, da bi bila tvoja molitva Bogu prijetna in vslišana, prizadevaj si od pervič pazlivo moliti. Ne oziraj se, ne poslušaj na kaj druzega, da ne boš svojih misl raztresil. Te hoče kaj zmotiti, hitro odpravi — iz glave druge misli, in spomni se Boga pričejočega. — Moli drugič pobožno in gorečo. Misli, da si pred Bogam, ki je gospod čez vse gospode, ti pa vbog berač, nevreden njegove milosti in dobrote. Tretjič moli spoštlivo alj spodobno. Bral si, da je sv. Leonard pokleknil, kedar je molil. U molitvi ošabno stati, se megleno naslanjati, zaspano sedeti, se pogovarjati, posmehati, ozirati, alj se drugač nespodobno obnašati, je krivo, da s molitvoj Bogu ne vstrežež, ampak da se mu zameriš, in se namestu milosti le šibo izprosiš. Bog je naj viši oblastnik, ti pa reven červ prahu; pred njem se torej ponižaj!

2. Lep opomin svetiga Leonarda na jetnike, naj se veliko več varjejo večne ječe in večnih verig, si tudi ti k sercu vzemi! Naj bi bil u težke verige okovan, in obsojen u tamnico na vse žive dni, pa bi imel prijatela, ki bi te lehko železja in ječe rešil, ali bi se raj dal vklenjen u ječo vreči, kakor bi se prijatelu u pomoč izročil? Mislim, da ne. In glej! dokler živiš u svoji grešni razvadi, si u smertnem grehu kakor u težkem železju zakovan, in obsojen u večno temnico. Bog pa pogube grešnika noče; zato ti je dal svojga namestnika prijatela, ki te slobodno dušnega železja in pekla rešiti zamore. Ali je tedej tak božjega vsmilenja vreden, ki to edino pomoč prevzetno in nespametno zametuje? To lehko sam presodiš. Ne odlagaj torej, ljuba duša! se u resnični pokori in ponižni spovedi svojih oklepov otresiti; zakaj sv. Ambrož veli: „Ni se muditi! življenje je kratko in zamuda silno nevarna.“ Grešnik u smertnem grehu kakor na pajčini nad peklenskim brezdnom visi; smert prihiti, ko se naj manj zanese, in nenadoma pade u peklensko žrelo. — Vprašam te drugič, ali se ne varje tisti, kteri je bil železja in ječe rešen, spet kaj takega storiti, kar bi ga vdrugič u ječo spravilo? Tak skerbno se tudi ti greha varuj; „zakaj strašno je,“ pravi sv. Paul, „živemu Bogu u roke pasti! Ne motite se! s Bogam se ni norčevati!“ Ne gledaj na tiste, ki u nepokori brez skerbi živijo; oni so že sojeni. „Bog pusti luliko s pšenico rasti; alj na dan sodbe jo bodo angeli odločili, u snopke zvezali, in u ogenj vergli.“ Taki nespokorneži so enaki hudodelcam, ki nalaš prilike išejo, spet kaj včiniti samo zato, ker jim je ljubše med svojimi verstnikami u ječi, kakor med poštenimi ljudmi pošteno živeti. Kde pa taki konec vzamejo? ali ne tudi u ječi, alj pa clo u rabelskih rokah? To je žalostno! Tako žalostno bo tudi duša pogublena, ki le samo naprejvzetje dela, se izpoveduje, pa se spet u smertne grehe povračuje. Nalaš hoče pogublena biti. To je grozno! Če se ti telesna bolezen poverne, se vstrašiš, rekoč: Zdaj bo gotova smert! Se u svojo grešno razvado brez skerbi poverneš, ali veš, če ne bo tudi zadna za dušo?! Zato te sv. Laurenc Justinian opomina: „Kdor ozdravi, pa se bolezni ne varje, ne zasluži, da bi spet ozdravil; in kdor odpušanje grehov zadobi, pa se

spet u nje poverne, tudi né zasluži, da bi ga Bog sopet očistil, in mu odpušanje dodelil.“

Molitva.

Preljubi Odrešenik Jezus Kristus, reši nas po prošnji svetiga Leonarda vsih pregrešnih navad in dušnih vez, da bomo vsih grehov prosti tebi po izgledu tvojih Svetnikov zvesto služili, ter se s njimi pri Očetu vekomaj veselili; ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

VII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Vital in sveti Agrikola, mučenika.

Taka služba, taka hiša kaj velja, iz koje pot u svete nebesa pelja. Pri takem gospodarju je zveličavno služiti, ki tudi sam po poti pravice hodi, kakor sv. Agrikola; in njegov hlapec je bil sv. Vital. U njujnem času je bilo veliko nevernikov, sovražnikov prave vére in njejnih spoznovavcov; alj onadva sta se zvesto prave vere in Boga deržala, in njemu brez strahu zvesto služila. Bogatini radi Boga pozabijo, in ob času skušnjave odpadejo. Sv. Agrikola je bil tudi bogat mož; ni se pa u bogastvo zamislil in zaljubil; bil je vsmilen do vbogih, do vsacega pohleven in ponižen. Vse ga je zavolj njegovega pravičnega živlenja rado imelo, clo neverniki so ga zato veliko obrajtali. Kakoršni je gospodar, takošni hlapec. Tudi Vital je svojega gospodarja zvesto posnemal in rad vbogal; bila sta, kakor drevesa, ki po eni korenini moč in živlenje iz zemle pijeta. Zvesta sta bila eden drugemu, opominala in podpirala se u dobrem. Prebivala sta u mestu Bolonii na Laškem, in željela za Kristusa kerv preliti. Tudi onadva nista skrita ostala; neverni oblastnik hitro za nju zvé, ker sta u njegovem mesti prebivala.

Dal je oba popasti, in u ječo ene dni uklenjena zapreti, naj bi se ložej potem dala pregovoriti. Čez ene dni da najprej svetiga Vitala pred se pripeljati, ter misli bornega hlapca lehko najprej premotiti, in potem tudi ložej gospodarja vpotiti, da bi se malikam udal. Sperviga je svetimu Vitalu priliznjeno prigovarjal, in mu zapelive obljube delal. Pa hlapec se ne da posvetnim obljubam premotiti. Zdaj mu začne s vsim hudim žugati; alj tega se tudi ne vstraši. Reče ga torej nevsmileno mučiti in razmesariti; alj ni se dal od Boga ločiti, da bi bil malike molil; Bog je njega u tem terplenju

tolažil. Poslal mu je angela, katerega je vidil nad seboj lepo krono večne časti deržati. Ker se mu je od velikih bolečin smertna rosa po lici vlila, je molil: „O Gospod Jezus Kristus, moj odrešenik in moj Bog! dopusti mi, svojemu hlapcu k tebi priti; želim krono prijeti, ktero mi je tvoj angel pokazal.“ Kmalo potem je mirno umerl, in krono zmage prejel. —

Mislil je zdaj oblastnik, da silne muke in grozna smert hlapca bo gospodarja, svetiga Agrikola prestrašila, da bo privolil, malike moliti. Alj kakor sta si bila hlapec in gospod u življenji zvesta in enaka, sta bila tudi ob smerti. Ukaže ga oblastnik k sebi pripeljati, in mu tudi najprej zlate obljube dela in sladke ponudbe daja. Ker pa vidi, da Agrikola za vse nič ne mara, mu pred oči postavi, kaj je hlapec terpel, in kake grozne smerti je moral konec vzeti. Agrikola mu odgovori: „Je moj hlapec toljko zamogel terpeti, zakaj bi se pa jaz bal? Če je moj hlapec nebesa dosegel, zakaj bi jaz pogubljen bil?“ — Kakor hlapec, tako je torej tudi on silno velike bolečine in smert voljno prestal, ter za njim u svete nebesa šel.

To je bilo leta 304. Njujne svete trupla so pokopali na pokopališe Judov zunaj mesta, kder ste mirno ležale do leta 393. Tedaj ji je sv. Ambrož najdil, in u lepo cerkvo u mesto Florenc prenesil.

Nauk in posnema.

1. Pomisli, ljuba duša! lepo edinost in zvestobo tih dveh svetnikov u življenju in u smerti! Eden je gospodar, drugi pa njegov hlapec bil, in vendar sta skupej šla u nebesa. Kako pa to? Si gospodar, ne izgovarjaj se, da imaš preveč skerbi, in ne vtegneš, kakor bi moral, Bogu služiti. Agrikola ni skerbel za posvetno blago toljko, kakor za sveto nebo. Ali si tudi tako ponižen, pohleven in vsmilen do vsih, kakor je on bil? Ali skerbiš, tako ko on, za bogoslužno družino, ki s pobožnostjo dela ne zamudi, pa veliko sreče in božjega blagoslova k hiši prinese? Dan denašen toljko tožijo gospodarji, kako slaba je družina; alj kdo pa je tega kriv, kakor slabi gospodarji in gospodinje, ki le na to gledajo, koljko družina stori, ne pa tudi na to, kako živi? Daj jim lep zgled, opominaj in posvari njih večkrat; in če se razujzdanega družinčeta beseda ne prime, odpravi ga! Kaj pomagajo urne roke, pa maloprida serce? Strah, pravica in pa kruh mora biti za družino, delavce in otroke. Kder tega ni, nič ni. To je pa nebeški Gospodar tebi sporočil, hišni gospodar! Družina ne bo sama sebe, ne tebe zboljšala, če jo ti strahoval ne

boš, in k pobožnosti napeljeval. Gorje hiši, kder gospodar h grehu molči, kadar vidi, da se pohujšanje pri hiši dela, alj pa clo prikriva, in hudobiji potuho daja! Gospodar, gospodinja! oba bota od svoje družine Bogu odgovor dajala; glejta, da vama bo sodba lehka!

2. Kaj pa ti praviš, hlapec, na to, kar je sv. Vital na smertno uro Boga prosil? Ali se boš ti tudi zadne ure veselil, in smel Boga za krono prositi? On je bil terplenja vesel; ti se pa težke službe u pošteni hiši ogibleš, in bi le tam rad služil, kder ni božega strahu pri hiši, kder je družini vse pripušeno, kder si le pekel, ne pa nebesa služijo. Se morebiti izgovoriš rekoč: Saj storim svoje delo; za drugo mi pa nihčer kaj ne reče; kaj bi si zatorej sam vest dražil? Pomisli, da če ravno strahu nimaš od hišnega gospodarja, zavolj tega nisi pred Bogam prost. Če te kdo domačih u greh vabi in napeljuje, spomni se Egiptovskega Jožefa, ki je rajši svoj plajš pustil in izbegnil, kakor u greh privolil. Kaj pomaga, če tebi u grešni tovaršiji alj pri bogati hiši dobro gre, pa ti svojo vest s lastnimi in s ptujimi grehami obložiš? Ako ne poprej, posledno uro te bodo vse take dobrote živo pekle. Spoznal boš; Bog ti daj, da ne bi prepozno, da tista služba, tista hiša je naj boljša bila, u kteri si tudi Bogu služil. Če pa še do zdaj nisi tako srečen bil, kakor sv. Vital, pri pobožnih ljudeh tudi pobožno Bogu služiti, pojiši si službo pri keršanskih ljudeh. Kaj te bo enkrat veselilo ali dnar, ki si ga lehko po krivem zapravil? ali težavne opravila, ki si jih le zavolj ljudi, in zavolj plačila storil? alj pa krona nebeška, za ktero ti mar ni bilo? Kar zavolj sveta storiš, ti svet plača; tega seboj ne poneseš. Prišel boš s krivicami, s ostudnimi grehami ognusen pred sodnika, dobrih del pa praznorok, kakor evangelski hlapec. On scer krivice ni storil, pa vendar je bil nesrečen, za to, ker ni s izročenim talentom nič dobrega storil. Gospod ga je dal na rokah in nogah zvezati in u unajno temo vreči. Tega se imaš tudi bati, ako nisi služil za Boga ne za svojo dušo. Le priden, keršanski hlapec, ki ne samo domačemu, ampak tudi nebeškimu Gospodu zvesto služi, se bo posledno uro kakor sv. Vital, lehko nebeške krone veselil.

Molitva.

O Bog, ki si svetimu Vitalu hlapcu, in sv. Agrikoli gospodarju, mučenikoma nebeško krono dodelil, daj tudi gospodarjem zvesto družino, družini pa dobre gospodarje, naj tebi vsak po svojem stanu lepo služimo, in srečno tajisto plačilo dosežemo, ktero si nam ti obljubil po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

VIII. Dan novembra alj listopada.

Sveta Laurencia, keršanska hišna.

Sv. Laurencia je služila pri svetej Palacii, devici plemenitega rimskega rodu, ki je brez vedenja svojega ajdovskega očeta, obudena skoz lep izgled te svoje svete dekle se dala u keršanstvu podučiti in kerstiti. Po prijetem sv. kerstu je Palacia prav pobožno živela in se neprenehoma u keršanski popolnosti vadila. Njeni oče, eden rimskih pervakov, se je močno upiral za svoje ajdovske malike in za njih nespametno službo; vender se bal, da bi njegovo hčer krasno, lepo deklino, nesramni paganski mladenči zapeljali, ter mu sram in žalost nagodili; torej jo je u nek samoten grad zaperl, s vsim, kar človeško serce želeti more, obilno previdel, in s varnoj stražoj grad obdal. U to sužnost jo je morla spremiti sveta Laurencia, zadel svoje zvestobe in lepega zaderžanja dobro znana, ter ji hišna biti.

Svete devici u tem samotnem, tihem kraji zdaj prav pobožno živite, ena drugo s lepim izgledom u dobrem podpirate, in Jezusu, svojemu nebeškemu ženinu zvesto služiti si skerbno prizadevate. Alj straža le prehitro zapazi, da ste kristiani, in da ajdovskih malikov službo zaničujete. Oče to slišati se hudo razserdi; očeta ljubezen do svoje ljubeznive hčere se u ljuto grozovitost spremeni. Obedve da pred se pripeljati in s šibami pretepati, tako neusmileno, da rabelni onemorejo, in se že njim devici smilite. Svete devici pri vsih teh mukah stanovitne ostanete. Jezusa zapustiti, njemu nezveste postati, u to nikdar ne dovolite, pripravlene, rajši časno ko večno življenje zgubiti. Vsmilen Bog, ki je slabo izvolil, s njim posvetno ošabnost osramotiti, je nji s svojoj gnadoj podpiral, da pri vsih bolečinah in vsem žuganji serčne ostanete.

Razkačen oče zdaj obe u temno ječo zapreti vkaže, kder brez hrane in pije več dni bivati morete. Tudi tu Bog svojih zvestih služavnic ne pozabi; on, ki je Danielu u levnak po angelu hrane poslal, je tudi nji čudovito okrepil, da ste toljko pogumniši u boju zoper greh in u očitnem spoznanji svete vére postale. U težkih verigah sopet devici u sodiše peljajo, kder se jima med žuganjem naj hujših muk veleva, malikom darovati. Serčno odgovorite: „Vašim bogovom ne darujeve; kajti kar vi darujete, darujete hudičem; midve pa pravega Boga zapustile ne bo-

ve.“ Na te besede nje zdaj u velik plameč ogenj veržejo. Alj Bog u svoji vsemogočnosti stori, da ognja ne občutite; u sredi plamena mirno ležite, dokler hud ogenj rabelne nagloma požre. Zdaj deželski poglavar zapové, nje iz ognja potegniti, vsakej težek kamen na vrat obesiti, in nje u morje vreči. Alj angel Gospodov nje varje, da ne vtonete. Poslednič nje u pregnanstvo obsodijo, u kojem več let ostanete, dokler po tolikem prestanem terpeži svojega ženina Jezusa goreče prosite, naj nje, če je njemu u čast in njunim dušam u izveličanje, k sebi pozove. Jezus nje usliši; njunemu dolgemu terplenju in velikim bridkostmi sladka in srečna smert okolj leta 300 po Kristusu konec stori. Častito truplo sv. Laurencie u glavnej cerkvi u Jakinu, mestu papeževih dežel na Italianskem počiva; nje god se obhaja 8. kozoperska.

Nauk in posnema.

1. „Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo vaše dobra dela vidili, in hvalili Očeta, ki je u nebesih.“ Te besede Jezusove je sv. Laurencia lepo spolnila; nje sveto obnašanje in lepi izgledi niso samo sveto Palacio k spoznanju resnice pripeljali, ampak tudi po sprejetem kersti njej u močno obudo služili, da je u keršanski popolnosti vedno napredovala, in potem svoji sveti véri u sredi hudih muk zvesta ostala. U resnici! izgled ima veliko moč in oblast na zemlji; s izgledom pogosto človek več opravi, ko še s tolkimi besedami in opominjanjem. Kar še pa več velja, izgled je pridga, kojo tudi posel svojmu gospodarju imeti smé, razun da mu gospodar zameri; je pridga, s kojoj pogosto priprost človek učenimu modrianu vest zbudi in mu prav globoko u serce seže; je pridga, s kojoj otroci svoje stariše, podložni svoje predstojnike večbart močno k dobremu nagnejo. Sv. Krizostom terdi: „S lepim izgledom se več duš spreoberne, ko s čudežem; brez lepega izgleda pravičnih bi se menda vsi grešniki pogubili.“ Glej moj kristian! če pobožno živiš in lepe izglede dajaš, nisi samo sebi, ampak tudi vsim tistim, ki s teboj živijo, u prid. Zakaj pa posvetneži toljkobart ravno tega, ki prav keršansko in pobožno živi, tako pisano gledajo, in nja pobožnost mnogoverstno černijo? Zato, ker tistih lepi izgledi njihovo vest peklijo, njim nepokoj delajo, ter le želijo, da bi jih ne vidili. Če pa grešnik zmirom lepe in svete izglede pred očmi ima, se poslednič spreoberne, kakor svedoči toliko izgledov. — Pravičnim pa dobri izgledi u to služijo, da se u dobrem uterdijo, da tako lehko pravega pota ne sgrešijo, in u popolnosti lepo rastejo. — Posebno veliko in izveličansko moč pa tvoj lep izgled razodeva, če otroke alj mladež okolj sebe imaš. Kar je toplo sonce in pohleven dež u vigredi sadunosnem drevju in žitnem polju, to je

mladim dušam dober, lep izgled. Sv. Frančišk Zalezian pravi: „Če Kristus gorje čez tiste govori, ki pohujšanje dajajo; koliki nebeški blagoslov vsi tisti pričakati imajo, ki s svojim lepim izgledom bližnega k dobremu napeljujejo!“ — Alj dobro zapomni, tvoj izgled mora u resnici prav izgled biti, ne pa hinavski. Tvoje besede in tvoje dela morjo pobožne biti, ker je tudi tvoje serce polno pobožnosti; ne pa le takrat, kedar misliš, da te drugi vidijo alj na tebe gledajo.

2. Je pa tvoja dolžnost, da sam lepe izglede dajaš, in tako k širanju kraljestva božjega, kolikor mogoče, pripomoreš; poiši si pa tudi ti sam lepe izglede, na koje gledaš, da se skoz nje u dobrem uterdiš. Vse večidel le na to pride, da se s poštenim, pobožnim ljudmi soznanimo in s njimi tovaršijo imamo; ker je to naj boljše sredstvo, da tudi mi pobožni in prijateli čednosti postanemo. Zato opomina sv. Jefrem: „Ljubi dobre pajdašije, slabih tovaršij se zogibaj; nobeden se goljuf alj tolovaj ne porodi, ampak oni so se tega od tovaršev naučili, kojih serce je satan spridil.“ Kakor namreč na duši bolan alj mertev druge spridi in umori, tako na duši zdrav in u sv. Duhu močen mertviga oživi, in boleniga ozdravi. Poprašaj se torej prav resno: 1. S kom pajdašijo imaš, in kakšni so tvoji tovarši; s kom bi se imel pajdašiti, da bi tvoja vboga in bolana duša za dobro oživela in okrepila? 2. Kakšne so tvoje besede in kakšno je tvoje obnašanje pričo drugih? Kaj je že tvoj izgled hudega ukrivil; in kako se imaš zaderžati, da tvoji domači, zlasti otroci drugega nad teboj videli in slišali ne bodo, kakor le samo dobro in pošteno? Sv. Gregor veliki uči: „Kdor se u svojem živlenji izgled svetosti in luč pravičnosti skaže: je svetilnica, ki ne gori sama za sebe, ampak tudi drugim prijazno sveti.“

Molitva.

Vsmileni Bog, daj nam po priprošnji svoje zveste služavnice, sv. Laurencie, tako pravično in pobožno živeti, da sami bližnega lepe izglede posnemamo, in s svojim lastnim izgledom drugim k dobremu služimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Danes se obhaja spomin svetih kamnorezov (štainmecov) Klaudia, Kastora, Simforiana in Nikostrata, ki so bili u nekdajni Panonii, u sedajnem Ogerskem domá, in so pod cesarjem Dioklecianom leta 303 mučeniški venec za sveto véro dosegli.

IX. Dan novembra alj listopada.

Sveti Teodor, vojšak in mučenik.

Učasi sonce u oblakih iz zagor pride, pa je vender lep dan. Tako je bilo tudi veliko svetnikov u neveri alj krivoveri rojenih, in vender so postali veliki prijateli božji in svetle zvezde katolške cerkve. Izmed njih je bil tudi sv. Teodor, rojen nevernik. Mladenč se je k vojašini podal, hrabrega, pogumnega serca; in akoravno še mlad, je velike zasluge pri vojašini imel, zared kojih je pri vikših u časti bil. — Siznanil se je pa tudi s tovaršmi, kteri so pravoverni kristiani bili. Po njih je zadobil spoznanje keršanskih resnic, katere so mu prav dopadle. Kakor berš jih je bolj natanko spoznal, je kristian postal, pa iz strahu sperviga le na tihoma. Kedar so njegovi neverni tovarši svoje malike častit hodili, je on skrivaj, kedar je le mogel, u keršansko sberališe šèl, in zvesto svete nauke poslušal, akoravno se še ni upal Kristusa očitno spoznati. Kedar je slej od cesarja strašna zapoved prišla, da imajo kristiani alj svojo véro zatajiti, alj se pa naj strašnejših muk bati, tečas ni hotel Teodor več keršanstva skrivati, ampak očitno in brez strahu je rekel: „Kristian sim, in tudi pripravlen, mojo kerv do zadne kaple za ohranenje keršanske vére preliti.“ Neverniki ga berž zgrabijo in k sodniku peljajo. Teodor mlad in lepoličen, se je sodniku usmilil; torej mu tri dni časa za prev-

darik da, ali hoče rajši od keršanstva odstopiti, in s tem cesarju vstreči, alj u groznih mukah svoje mlado živlenje skleniti? Teodor je na to brez odloga rekel: „Ni mi treba, dolgo pomišlovati. Moj sklep je že davnej gotov, rajši vse muke prestati, kakor sveti véri slovo dati.“ Tri dni odloga je k temu obernil, da se je na terplenje pripravil, kakor junak za boj. Tri dni je preteklo, in Teodor hoče u djanju pokazati, kar si je naprej vzel. Šel je zadno noč, in je malikovavski tempel, ki je pri vodi stal, zažgal, ki je do zadne deske zgorel. Zgodaj u jutro drugega dne so neverniki vsi serditi, ko razdražena divjačina pozvedovali in iskali onega, ki jim je to včinil. Teodor je pa brez vsega strahu se jim sam nastavil, rekoč: „Čemu toljko iskanja? Jaz sim vašo hudičevo gnezdo zapalil, ker sim vidil, da ste u njem hudiču, ne pa pravemu Bogu darvali.“ Neverniki, od jeze zdivjani, ga vlečejo, suvajo in nevsmileno pehajo do sodnika. Sodnik ga vpraša, ali je res on to storil? ali ga kaj ta hudobija greva, in ali hoče keršanstvo zatajiti? Teodor, nevplašen odgovori: „Res je res, da sim jaz tempel vam požgal. Zakaj bi me pa to zdaj grevalo? Ko bi ne bil zgorel, sim velikoveč pripravlen, ga še enkrat podpaliti. Sveto véro pa ne bom zatajil, dokler sim živ; in rajši jozerokrat umerjem, ko bi enkrat Jezusa zatajil.“ Sodnik bi se skorej zgrizil od jeze, in ga reče naj grozovitnej pretepati, in stepeniga u smerdlivo ječo vreči, ter mu je djal, da ga bo pustil u nji lakote konec vzeti, ako svojih misli in besed ne premeni. Keršanski junak se tega ni zbal, in je Boga za pomoč prosil. O polnoči se mu prikaže Kristus, in mu reče: „Bodi vesel, jaz sim s teboj; ne boj se!“ Teodor se na to prebudi, in začne veseliga serca psalme popevati, in Kristusu, svojmu Gospodu, za toljko milost hvalo dajati. —

Čez ene dni ga da sodnik pred se pripeljati; in ker ga še svojih prejšnih misli najde, ga da na steber obesti, po vsem životi s železnimi grebenicami izcesati, in s baklami žgati. Trinogi niso prej odjenjali, da je že do golih rebér bil razmesarjen. To je bila grozna muka; alj veče in hujše ko so bile njegove rane in bolečine, še veča je bila njegova junaška stanovitnost, še veselejšiga obraza in serca je besede psalma popeval: „Jaz hočem Boga hvaliti in častiti ob vsakem časi. Njegova hvala naj bo vedno u mojih ustah!“

Vidil je kervolog, da tudi s tem nič pri Teodoru ne opravi, torej zapové germado napraviti, in ga kakor preklinvavca in sovražnika domačih bogov živega sožgati. Gredoč na poti do sodništva je vgledal Teodor nekoga izmed svojih naj ljubših tovaršev in prijatelov, ki je iz vsmilenja ves solzen bil. K temu je djal: „Kleonik! pridi kmalo za menoj; jaz te čakam.“ Do germade pripeljan, se je keršanski junak pobožno prekrižal, ter serčno in veselo na dreva stopil. Začel je hvalo božjo popevati, in je tako dolgo pel, dokler ga ni plamen in dim pokončal. To se je godilo leta 304. Sv. Gregor Nisan je enkrat k časti tega svetiga mučenca prav lepo pridigval, njegovo junaško stanovitnost goreče hvalil, in ga tudi kakor častitega premagvavca u Jezusi na pomoč klical. —

Nauk in posnema.

1. Sv. Teodor ni hotel odloga za pomislik, zato, ker je že u sercu sklenul, rajši jezerokrat umreti, kakor véro zatajiti. Koljko lep nauk je to za nas, kedar nas skušnjava obhaja, in k grehu vabi! Neki zares ne vé, kaj bi storil, ali svetu vstregel, alj Bogu? Obema gospodoma bi rad služil: kar pa mogoče ni; more se enimu alj drugemu zameriti. Je pa treba k temu premislika, ali bi Bogu alj hudiču služil? Ali ne molimo večkrat grevengo, rekoč: Rajši hočem tauženkrat umreti, kakor tebe Boga s enim grehom žaliti! Ob časi skušnjave pa radi svojo obljubo pozabimo, kakor Eva, ki se je radovoljno s kačoj u pogovor zapletla, namestu da bi ji bila hitro herbet obernila, in rekla: „Poberi se, satan!“ — in tako sebe in nas pogublenja otela. Kdor skušnjavcu le en las poda, kmalo on iz njega verv splete, na kteri ga u nesrečo potegne. Torej brez odloga je treba se odsekati: Rajši umerjem, ko grešim!

2. Sv. Teodor se je s Jezusom tolažil, ki mu je djal: „Vesel bodi; jaz sim s teboj; ne boj se!“ Tako pomni tudi ti u terplenji in u skušnjavah, da je Bog povsod pri nas, akoravno se nam očitno ne prikaže, kakor junaškemu Teodoru. Ne reci, kakor hudobnež: „Tema je, kdo me vidi? koga bi se bal? Bogu ne bo toljko za to!“ Taka misel te gotovo pogubi. Pomni besede Modrega, ki veli: „Očí Gospodove so svitlejši, ko sonce; pregledajo vse pote človeka in vidijo tudi u globočino, pregledajo človeško serce tudi u tamnem koti.“ „Kdor na Boga misli, pravi sv. Jeronim, on je daleč od vsakega greha.“

Molitva.

O Bog, ki nam danes častitliv spomin svetiga Teodora, mučenika svojega obhajati daš, naj bi tudi mi tako stanovitno sveto vero spoznali, dodelj nam, te prosimo, njegove serčnosti prelep izgled čedalje bolj posnemati, in se njegove priprošnje razveseliti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

X. Dan novembra alj listopada.

Sveti Andrej Avelin, spoznovavec.

Sperviga imenovan Lancelot, je sv. Andrej (Andraž) leta 1520 u Kastronovi (u novem gradu) u Neapolski zemlji luč sveta vgledal. Kar je sonce drugim zvezdam, to je pobožna mati svojim otrokam; od nje prejmejo luč svetih resnic in keršanskih čednost. Tako mater je imel sv. Andrej, ki ga je u otročjih letih naučila in navadila Boga se bati in greh sovražiti. Ogrela mu je njegovo mlado serce za sveto čednost, ki je vse žive dni za vse dobro gorelo. Kedar je mlad Andrej u mestu u šolah bil, se je neka gospá u njega nesramno zaljubila, hotla ga s lepimi darilami oslepiti, in clo razodela mu je svojo pregrešno poželjenje. Deviški mladenč ji ni samo njene darila nazaj poslal, ampak ji tudi u lice povedal, da raj hoče umreti, kakor pa u nesramnost privoliti. Ravno tako je u neki drugi priliki pred enakoj skušnjavoj zbegnil, kakor Egiptovski Jožef. Da bi bil pred takim posvetnim zapeljevanjem za vetrom, se je u duhovski stan podal. Opravljal je pravde u cerkvenih rečih več časa; alj iz posebne prijaznosti do nekiga svojih zagovarjencov mu je s maloj lažjoj hotel pomagati. Kratko po ti laži je sveto pismo bravši na besede zadél: „Usta, ki lažejo, dušo umorijo.“ To ga je tako živo pogorelo, da je ves skesan se pravdoznanstvu odpovedal, naj bi se prilike k lažami zognil. Odsihmal se je le samo duhovske božje službe poprijel, in se s menihami, ki so jih Tejatinarje zvali, siznanil. Poželjel je u njih družbo stopiti, kar je leta 1556 tudi storil. Izvoljil si je ime „Andrej,“ ker je želje po izgledu tega svojega pomočnika tudi križe in težave k časti božji prenašati, za Boga živeti in umreti.

Izverstna pobožnost, ki se je kmalo nad njim spoznala, je njegovim vikšim misel dala, da so ga že po petem leti meništva za starašineta novincom postavli, in mu več samostanov u skerb izporočili. Prav modro in u hasen svojih podložnih je

vse opravljal in oskerboval; in tudi jim bil lep izgled vsih duhovskih čednost. Verh meniških postav si je še sam dve posebne obljube u skerb vzel, ki so zares bolj za občuditi, kakor za posnemati: pervič svoji lastni volji vedno nasproti ravnati, in drugič: po poti popolnomaj čednosti vedno napredovati. Goreča ljubezen do Boga in bližnega je ga naganjala, ves čas, kar mu ga je od opravil ostalo, s molitvijo doveršiti; in če po dnevi ni bilo časa, si je pa spanja pritergal. Na predišnici kakor u spovednici je veliko grešnikov spreobernil, in Bog je tudi očitno pokazal, kako ljub mu je sv. Andrej. Ko je enkrat ponoči od bolnika s tovaršijoj domu šel, je silni veter luč vgasnil; ploha je vlivala, pa ni bil ne on, ne nobeden drugih zraven nja moker; verh tega se je njegovo lice in ves život tako svetel, da se je bolj kakor od luči pot vidila. Mnogo takih dogodb, kakor tudi veliko prikazni svetnikov, in pa poseben dar od Boga, da je vedel prihodne reči odkrivati, človeka berž do dna serca pogledati, pred vsim pa njegove svete čednosti so mu po širokem svetu veliko slovesnost in čast pripravile. Svet Karl Boromej je njega visoko cenil, in se ga pomočnika u velikih izverstnih dušnih opravkih poslužil. Alj pri vsem svojem velikem slovesu se je za naj slabšega človeka štel, svoje zasluženje za prepičlo, svoje slabosti pa za toljke cenil, da se je clo bal za svoje izveličanje. Večkrat je sam sebe tako le sodil: „Ako tisti, ki vse svoje dolžnosti tenkoma dopolni, ima sebe za nevredniga hlapčiča ceniti, kaj hočem jaz iz sebe delati, ker izmed veliko mojih dolžnost jih le malo dopolnim?“ Večkrat se u nebo oziraje, je izdihoval, rekoč: „Jeli bo to lepo prebivaljše izveličanih duhov tudi meni revnimu, zaničlivemu, grešnimu človeku kedaj odperto?“ Alj te strah mu je Bog po neki prikazni nekoliko odvzel. Prišla sta namreč k njemu sv. Auguštin in sv. Tomaž Akvin, tolažila ga, in mu svojo pomoč posebno na zadno uro obljubila. Andrej nju boječ vpraša, ali sme upati, kedaj otrok izveličanja biti? Odgovorila sta mu: „Čas tvojega izveličanja še ni prišel. Ker je pa u časnem živlenji vse dvomlivo (vagano), negotovo in nestanovitno, torej stori po najnem nasvetu: Vadi se s vsoj gorečnostjoj u čednosti, in bojuj se za njo kakor dosihmal, tako boš si velik zaklad zasluženja nabral, in Bog ti bo vrata svetiga raja gotovo odperl.“

Te opomin je svetiga Andreja potolažil, in on je svojo gorečnost še bolj od dne do dne pomnožil. Zadnih 18 let

svojega živlenja si ni privolil ne mesa, ne jajc, ne rib jesti, ampak njegova jed je bila sam bôb, kteriga si je dal enbart za tri dni skupej skuhati. Opominali so ga, da bo to mu u njegovi starosti škodilo. On pa je odgovoril: „Dasiravno zavolj mojih 83 let starosti nisim postiti se dolžen; vendar če pomislim na svoje velike grehe, s kojimi sim Boga žalil, in pa na svojo mlačno službo božjo, tako me to k postu in k ojstremu živlenju naganja, naj bi tako žaleniga Boga vtolažil.“ Tako je govoril svet mož, od kteriga so po njegovi smerti njegov spovednik pričali, da je svojo pervo deviško nedolžnost do zadnega ohranil. Njegova postelja je bila slamnjača na dve deski položena. Vsak dan se je bičal do kervi, pa vse to se mu je še premalo dozdevalo; prosil je Boga vsako jutro, naj mu še kaj čez dan terpeti da. U vsih nasprotnostih, ki so se mu napotile, u preganjanju in u zopernostih je pokazal vsikdar veliko krotkost in junaško poterpežlivost, in do svojih sovražnikov sercoma pravo keršansko ljubezen.

Vsih teh čednost se je prepričal tisti hudobnež, ki je bil sina brata njegovega zamoril. Sv. Andrej je umorivca dobro vedel in poznal, pa ga ni hotel svojemu bratu razodeti; veliko več ga je prosil in nagovarjal, da naj sovražniku iz serca odpusti, in naj ga ne jiše in ne tožuje. Ker je pa sodba sama hudodelca zvedila in vjela, je sv. Andrej brata in sodnijo za milost in prizanašo njemu prosil.

Premišlevanje britkega terplenja in smerti našega spasitelja (Odrešenika) je bila mu naj ljubši pobožnost, s kojoj se je tolažil, in želje podpiral, še več za Jezusa terpeti. Dostikrat je zdihoval: „Kaj je vse to, kar jaz storim in terpim, proti temu, kar je moj Jezus za mene reveža storil in terpel? Kdo mi hoče pomagati, da bi zamogel iz ljubezni do Jezusa s bičami razmesarjen, in s čavli preboden tudi na križi umreti!“ Ravno tako pobožno in gorečo ljubezen je imel do Jezusa u presv. rešnem Telesu. Kedar je maševal, se mu je vidil obraz ves od goreče ljubezni in pobožnosti vnet. Še zadni dan bi bil rad sveto mašo služil, akoravno je bil že ves slab. Kedar je pristopno molitvo pred altarjem moliti začel, ga je božji žlak (mertvoud) obšel, in mu jezik in levo stran odrevenil. Nesli so ga u sobo, in previdili s svetmi zakramentami. Potem je pričejoče blagoslovil, in mirnega veselega obraza na podobo prečiste Device, katero je ves čas živlenja toljkanj pobožno častil, se milo ozerl, in mirno u Gospodu zaspal, u

88. letu svoje starosti. Nja obraz se je začel svetiti, in Bog je njegovo nebeško čast tudi na zemlji po velikih čudežih pokazal.

Nauk in posnema.

1. Ena sama laž, ki se je sv. Andreju tako rekoč zaletela, ga je toljkanj pekla, da je rajši službo pustil, kakor pa u nevaršini ostal, še večkrat k laži prisilen biti. Kaj pa ti k temu rečeš, ki imaš laži na perste? Ti se sam sebi, pa tudi drugim sladko smejiš, kadar prav na debelo lažeš, ter se clo s tim bahaš! Res, da vsaka laž ni velik greh, pa je saj mali greh. Pri malem, za kratek čas, u norcih se navadiš lehko legati; kdor pa enkrat to zna, ga tudi ne bo grozilo, u škodo drugih, in za svoj dobiček legati, verh tega še laž s priduševanjem, tudi clo s krivoj prisegoj poterditi. Tudi iz laži za šalo (u norcih) pride včasi velika zmota, škoda, prepir in veliko drugih takih zlegov; zato je tudi laž za šalo greh. Motne in lahkoverne ljudi za kratek čas nalegati, in za norca postaviti, je velik greh, zakaj k temu sliši že hudobno serce. Prav res je, kar je sv. Andrej u svetem pismu bral: „Lažnive usta dušo umorijo.“ Nevarno je legati u sili, da bi sebi alj drugim pomagal; še hujše in pregrešnej je pri spovedi svoje slabosti prikrivati, drugači obračati alj clo tajiti. Tak greh je krivi prisegi enak, zato, ko hoče grešnik božjega namestnika in Boga skoz to za norca postaviti, kar je strašno že misliti! Bo oče takemu otroku odpustil, ki vé, da mu laže in taji? Ali si grešnik s tim božjo sodbo polajša, če k starim smertnim greham še velik božji rop stori? — Odkritoserčniga, zgrevanega otroka oče objame, in mu razžalenje, pa tudi strahovanje odpusti. —

2. Sv. Andrej, taka popolnoma duša, je zdihoval nebesa ogledaje, rekoč: „Ali bo to sveto prebivališe izveličanih duhov meni vbogemu grešniku kedaj odperto?“ Kaj pa boš ti rekel, kedar se u nebo ozreš, ki veš, da je tvoja vest s toljkimi grehami obložena? Ti se bojiš na sodbo pomisliti; in prav je, da se bojiš, pa splašiti se ne smeš. Svet strah te bo izveličal; akō bi pa obupal, si pogublen. Kar sta sv. Auguštin in sv. Tomaž Andreju rekla, to si tudi ti k sercu vzemi, namreč: „Prizadevaj si s naj večim trudom po čednostih, in Bog te ne bo nebes odvergel.“ Sv. Auguštin še posebno pravi: „Bog nas je stvaril, da bi nam večne dobrote svetiga raja dal, ne zato, da bi nas u večen ogenj pahnil. Nebesa so za nas stvarjene, pekel pa za zaverženе duhove.“ In Tomaž Kempčan piše: „Bodi skerben in zvest u službi božji, in pomisli: Pokaj sim stvarjen? Če boš ti zvest in skerben u tvojih delih, bo Bog zvest in skerben u svojem plačilu.“

Molitva.

O Bog, ki si dal svojemu služavniku sv. Andreju se iz ljubezni do tebe zaobljubiti, s tvojoj gnadoj vsak dan u svetej kreposti terdno napredovati, in vselej to storiti, kar je za bolje spoznal; pomagaj tudi nam skoz njegovo prošnjo in zasluženje ravno to gnado, da bomo vsikdar po tem hrepeneli, kar je bolj popolnoma, in u višavo tvoje naj veče časti srečno došli; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XI. Dan novembra alj listopada.

Sveti Martin, škof.

Komu ni znan velik in sloveč svetnik sv. Martin? Kterimu Slovencu bi bila Ogerska dežela neznana, kder je bil sv. Martin rojen? Njegovi starši so bili neverni malikvavci, in so tudi sineka u neveri redili. Kedar je pa 10 let star bil, je večkrat skrivaj u cerkev kristianov se zmuznil, in poslušal keršanske nauke. Prav živo mu je k sercu šlo in se mu prav sveto zdelo, kar je slišal; zategadel se je oglasil, in dal brez vedenja starišev u število keršanskih novincov zapisati, da bi bil podučen, in slej tudi keršen. Od te dobe je rad goreče molil, in se po sv. naukih ravnal. U 15. leti je moral u vojašino cesarja Konštancia, in slej Juliana stopiti; alj varval se je vsih napak in gerdob, ki jih vojaki radi znajo. Ni-

kolj ga ni bilo slišati kleti, razsajati alj klafati. Med tem, ko so njegovi tovarši pjančvali, kvartali in druge bedarije počenjali, je on samotno molil, alj kakove pobožne knige čital.

Znana je po vsem keršanstvi njega milost do vbogih. Srečal ga je namreč u hudi zimi na pol gol berač na cesti, ki ga za božjo voljo vbogaime poprosi. Martinu se je berač vsmilil, pa dnarja ni gleštal. Vzel je torej svoj plajš iz herbta, in ga pol s sabljo odrezal, in vbogemu beraču dal. Tovarši so se mu smejali, alj prihodno noč se mu prikaže Kristus s tim kosam plajša ogernjen, ter okoljstoječim angelam reče: „Martin, še le novinc, me je s tim ogernil.“

Ta prikazen ni samo Martina oveselila, ampak tudi še veče želje mu vnela, prav goreče Bogu služiti. Dal se je zdaj u svojem 18. letu kerstiti, je vojaški stan zapustil, in se k svetimu škofu Hilariu podal, da bi Martina prav u službi božji in u svetih rečeh podučil.

Škof ga je veselo sprejel, in po očetovo k pobožnemu živlenju napeljal. Kedar je bil že zadosti podučen, se je s privolenjem škofa u domovino podal, ter je željel svoje roditele tudi keršanstvu pridobiti. Mater je kmalo in lehko spreobernil; alj oče se mu je vstavil, kar je sina u serce bolelo. Rad bi bil še več nevernikov u svoji domovini pokristianil, pa so ga krivoverni Ariani pregnali; torej se je spet nazaj na Francozko k svojemu škofu in učitelu povernil. Ondi je s njegovim pripušenjem samostan postavil, in u njem s nekimi učenci tako sveto, spokorno in ojstro živel, da je daleč okrog zavolj tega zaslovel. Še u večem poštovanji so ga imeli potem, ko se je razglasilo, da je nekiga človeka, kteri je željel keršen biti, pred kerstam pa umerl, spet obudil, in še več drugih čudežev storil. Kedar je potem škof u Turoni umerl, je bil on po želji vsih škof izvoljen.

Težavno mu je hodilo težko butaro škofa nositi, alj za toljkanj več si je prizadeval, da je prav hvalevredno vse dolžnosti odbavil. Blizo mesta škofije postavi samostan, kder je s 80 duhovniki prav ojstro živel. Svojo duhovšino si je tako na svoje šege in po svojih rokih navadil, da so mu lehko pri njegovih apostolskih opravilih pomogli. S nekimi izmed njih je potoval po škofiji, povsod s gorečoj besedoj pridgoval, svete zakramente delil, bolnike obiskoval, in revežam obilno milošino delil. Povsodi je goreče skerbel za kinč in oskerblenje cerkuv, naj bi njih verni u veliki časti imeli. On sam, kedar je do cerkvenih vrat prišel, se je začel po celem životi tresti. Ko so ga prašali, zakaj se toljko trese, jim je odgovoril: „Kako bi se ne tresil in ne bal, ako po-

mislim, da pred veličanstvo svojega Boga in sodnika stopim?“ Nikolj ga niso vidili u cerkvi stati, alj sedeti, razen, kedar so običaji (svete šege) božjega opravila tako nanesli; nikoli ni brez velike potrebe besede pregovoril med svetmi opravilami. Svojim duhovnim in vernim podložnim je bil vsih čednosti živ izgled. Ni ga bilo nikda videti jezniga, pa tudi prazno se nasmejati ne. Izmed njegovih duhovnikov je bil eden, Brikci po imeni, sperviga prav čedniga in pobožnega, poznej pa toljko več pohujšlivega in razujzdanega življenja. Sv. Martin ga je opominal po očetovsko; alj Brikci je to za zlo vzel, in še druge nad škofa nadražil, grajal vse njegovo djanje, in clo očitno čez nja gerdo govoril. Martin škof pa je vse to voljno prenašal, prav krotko s njim ravnal, in za njega molil. Drugi so se temu zlo čudili, in škofa nagovarjali, naj razujzdanca iz med duhovšine in iz samostana spodí. Martin pa je rekel: „Je Kristus Judeža terpel, zakaj bi jaz Brikcia ne? Ravno te Brikci bode za menoj škof.“ To se je vsim čudno zdelo, in Brikci se je sam tim besedam smejal. Alj kaj je bilo rečeno, je Bog poterdil; zakaj Brikci je začel od sihmal vse drugače živeti, in je postal po smerti sv. Martina njegov nastopnik.

Kakor krotek in poterpežliv je s grešniki bil, tako goreč je bil nad malikvavcami. Kder je kak malikvavski tempel stal, se je moral skoz božjo moč po goreči molitvi in terdem postu Martina sam podreti, alj se pa je s siloj ga lotil. Pri nekem drevesu so malikvavci svojo prazno vero vganjali. Sv. Martin gre tje, in hoče drevo posekati. Malikvavci so se temu silno vstavljali, in so Martinu rekli: „Mi sami drevo posekamo, če nam obljubiš, da ga u roke pristrežeš in obderžiš. Iz tega hočemo moč onega Boga, kojega ti oznanuješ, spoznati.“ Škof jim to obljubi. Drevo se poseka proti stoječimu škofu, in se začne nagibati. Kristiani so se za svojega škofa silno bali in trepetali; škof se pa pokriža, drevo pristreže obderži, in ga s čudnoj močjoj na drugo stran preverže, brez da bi bil kdo poškodvan.

S tim in s več drugimi čudeži je sv. škof veliko nevernikov spreobernil, pa tudi silno Arianov splašil, ki so s pomočjo cesarice kristiane hudo preganjali. Ker je sv. Martin zavolj svoje apostolske gorečnosti in veliko drugih čednosti u veliki časti pri vsih pravovernih, in ker je Bog posebno s njim bil, je toljko serditejši peklenski duh ga čertel in zalezoval, da bi ga bil premotil. Enkrat se je svetimu škofu u veličastni kraljevi podobi prikazal, in mu rekel: „Glej, Kristus sim, in pridem te obiskat.“ — Martin nad njim malo o-

stermi, pa ga berž zaverne, rekoč: „Moj Gospod Jezus ni povedal, da biu taki krasnoti in veličasti kdaj prišel, ampak tako, kakoršn je u nebesa šel.“ Na to satan izbegne. —

Veliko scer se še od tega svetnika piše in bere, alj naj se le samo še od nja smerti nekaj pové.

Doživel je 81. leto starosti; teža let ga posilila, zato je Boga prosil, naj bi ga poklical. Vslišal ga je, mu poslal hudo trešliko, in mu smert naznanil. Učenci nad tem žalvaje gas solznimi očmi ogovorijo: „Oče, zakaj nas zapušaš? komu nas boš izročil? zgrablivi volkovi bodo tvojo čedo napadli, in ko pastirja zgubimo, kdo jih bo ugnal? Smili se nas, in bodi še naš saj en čas! — Sv. Martin zdihvaje k Bogu reče: „Gospod! ako sim tvojim še potreben, se nikar ne vstavljam; pa ne moja, timveč tvoja volja se naj zgodi!“ Dal se je potem s sv. zakramenti previditi, tlak s pepelom potrositi, in se je u spokorni obleki na nja vlegel, rekoč: „Tako naj keršanski vojak umerje, s svojim orožjem spodobno previden.“ Nja učenci viditi, da neprenehoma znak leži, in vedno le u nebo opeto gleda, mu rečejo, naj bi se kaj malega saj alj na desno alj na levo obernil, in si bolečine polajšal; alj on jim odgovori: „Najte mi vendar raj u nebo gledati, ko po sveti.“

Zadno uro še skušnjavc pred nja stopi; on ga pa serčno in serdito zaroti: „Kaj stojiš tukaj, ti kervoželjna pošast! pri meni nimaš kaj iskati!“ Po tih besedah je sv. škof Martin svoje sveto življenje sklenil leta 402. Slišala se je angelska glasba u njegovi mertvaški sobi, in u ravno tem hipu je vidil, akoravno daleč daleč od tam, sv. Severin, škof u Kolini, kakor je potem sam povedal, da so dušo sv. Martina angeli u nebesa nesli. —

Rimske bukve mučencov pričajo od svetiga Martina, da je tri merlice obudil. Veliko drugih čudežev in svetih dogodb se bere u spiskih njegovega čudno blagoslovleniga in dolgega življenja. Sv. Gregor Turonski od nja pravi: „Oj presrečni mož! da pri njegovi smerti svetniki u nebesih hvalnice prepevajo, angeli veselo u trumah mu nasproti hité, peklenšek pa osramoten izbegniti mora; po katerem bo sveta cerkva u čednostih poterjena!“

Nauk in posnema.

1. Sv. Martin je trepetaje u cerkvo stopil, nikolj se vsedil, še stal ni, alj pa oziral in pogovarjal se, ker je pomnil, da je u pričo Boga, svojga sodnika. — Da bi pač vsi, ki u cerkvo gredó in se u nji znidejo, si tudi k serci vzeli, da so pred Bogam, svojim sodnikam; gotovo bi se drugači nosili. Saj ti se tega spomni, in tudi reci sam pri sebi: „Grem pred sodnika, ki me bo zadno uro s eno samo besedoj vekomaj obsodil, pogubil alj izveličal. Zdaj je še Izveličar moj prijatelj, zdaj še pripravlen, grehe odpustiti, in milost dodeliti k zveličanju. Kmalo pa bo prišla moja posledna; tačas bo moj pravičen sodnik.“ Ako boš tako in enako pomislil, gotovo se boš vsake še tak male nespodobnosti varval. Sv. očak Jakob u Mesopotamio gredé, je moral pod milim nebom prenočiti. Gospod Bog se mu vidno u spanji prikaže, in ko se Jakob prebudi, reče: „Strašen je ti kraj! Tukaj je gotovo hiša božja, in vrata nebeške.“

Vstrašil se je zato, ker je na tem kraju zaspal, če ravno ni vedil, da je ovi kraj toljko svet. Koljkoveč se imaš ti bati, kaj nespodobnega u cerkvi počenjati, ki dobro veš, da je zares posvečena hiša božja, in vrata nebeške.

2. Sv. Martin odžene peklenskega sovražnika o smertni uri, rekoč: „Kaj stojiš tukaj, škodoželjna pošast? Nad menoj nimaš kaj najti!“ — Če se peklenšek tako svetiga moža loti, ga skušati, koljko več še le bo se za takimi potrudil, ki mehkužno, alj clo hudobno živé? U svetem pismu stoji: „Hudič je k vam dol stopil, in ima hudo jezo, ker vé, da mu je le malo časa pripušeno,“ vas namreč skušati in motiti. — Lehka je bila sv. Martinu hudobo odpoditi, ker ni na svoji vesti imel, kar bi mu bil mogel oponesti, in plašiti ga. Oj, pač srečna duša, ki nima o smertni uri ji hudoba kaj oponašati, s čem plašiti! — Sv. Martin je že ves čas svojega svetiga živlenja vajen bil, sovražnika duše premagati, torej ga je o smertni uri lehko odpodil. Tako tudi vsaka duša, ki se u živlenji serčno s zapelivostjo boju je, in hudobo premaguje, jo bo tudi sledni čas lehko premagala. Kako bo pa kaj takim se smertno uro godilo, ki so mehkužno brez ujzde hudobca vbogali? Berš ko ne, bodo tudi tečas peklensko zmoto vbogali, in se pogubili. Dobro se torej vadi, zapelivosti, zmote in skušnjave premagvati, drugač boš zadno uro preslab. Sv. Leo pravi: „Zastonj se oni zanašajo na srečno smert, ki se skušnjavam ne vstavljajo.“ In sv. Ciprian piše: „Če satan koga najde, ki nad seboj ne čuje, in ni boja vajen, ga lehko premaga.“ —

Molitva.

O Bog! ti vidiš, da sami iz sebe kaj ne premoremo; dodeli nam milostivo skoz prošnjo svetiga Martina, spoznovavca in škofa svojega, da bomo

s tvojo pomočjo vsega zlega in vsih nadlog rešeni; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Homobon, kupčevavec.

„Ložej pride velbljud skoz šivankno žrelico, kot bogatin u nebeško kraljestvo," veli Jezus. Res da tergovci alj kupčevavci in enaki u posvetno bogatijo in dobičkarijo zahomotani ljudi malokdaj za keršansko pravico in ljubezen do Boga in bližnega marajo. Pa se le najde tudi poštenih in clo svetih ljudi med njimi. Tak izgled nam je sv. Homobon, ki je tudi kot kupčevavec k veliki svetosti dospel. Vgledal je luč sveta u imenitnem mestu Kremóni na Lombarškem. Že stariši njegovi so bili prav bogaboječi in pobožni. Dali so svojemu detetu imé Homobon, kar se toljko reče, kakor dober človek. Že ime je pokazalo, kaj ima iz deteta biti, in to je tudi bil, kakor njegovo živlenje priča. Skerbno so ga u strahu božjem odgojili; in to mu je bila podloga njegove svetosti.

Berž ko je mali Homobon nekoljko odrastil, ga je oče k svoji kupčiji privadil, da bi ga u prodaji izučil. Mladenč Homobon od Boga razsvitlen, je precej spoznal, koljko priložnosti kupčija da, se hudo pregrešiti; torej se je varval, in poslušal na svojo vest. Vsako jutro, preden je u štacuno šel, je bil u cerkvi pri sv. maši, zakaj rekel je večkrat: „Božjega kraljestva mormo narprej iskati; srečo in blagoslov naših opravkov ima le Bog u svojih rokah." Varval se je skerbno, da ni trohe goljufal, alj preobilnega dobička iskal, naj bo u kupčiji alj prodaji; ni hotel vinarja po krivici hraniti. Ni robo precenil, temuč brez ovinkov naravnost zadno ceno povedal, ni se rotil ne priduševal, ne legal, alj robo prehvalil, i. t. d. kakor sploh barantaši znajo. Kar je dolžen bil, je ob času plačval, ter se je skerbno varval bližnega le troho poškodvati alj zalajhati. Bil je vsakemu človeku prijazen, prijuden, pohleven, pošteniga in modrega govorjenja, da ga je vse rado imelo, in vse le u njegovo štacuno šlo.

Nedele in praznike je le samo k časti božji obernil; k božji službi dopoldné in popoldné, pa tudi pogosto k spovedi in k sv. obhajilu je hodil. Doma je ob svetih dnéh duhovne bukve bral, kar mu je posebno veselje bilo. Do svojih starišev je imel posebno ljubezen, tudi ko je že bil odrašen, ter jim je u najmanjši reči rad pokoren bil. Iz take otroške po-

koršine se je tudi oženil po nevesto, ktero so mu stariši odbrali, s kojoj je u keršanski ljubezni in zvestobi veselo živel. Imel je že precej lepo premoženje, ko so mu bili stariši odmerli, in bi bil lehko brez posvetnih skerbi živel; alj on je kupčijo še le naprej vodil, pa ne zavolj dobičkarije, svoje premoženje kopičiti, ampak da mu ni za vboge zmankalo, ter je skerbel, si na tem poti zaklade u nebesih naberati. Bolj ko mu je premoženje raslo, bolj tudi raslo dobrotno serce do revnih; zato so ga vbožci svojega očeta imenovali. Nobeniga vbožčeka ni brez božega daru odpravil: in kterih je sram bilo beračiti, jim je sam na dom nésil, jih po očetovo tolažil, in k poterpežlivosti milo nagovarjal. Ženi se je začelo na njegovo radodarnost nekoljko merzeti. Spervič ga je pohlevno ogovorila, naj po manj daje, ter ni treba vsih beračev celiga mesta u hišo privajati. Ko je pa opazila, da njeno opominvanje kaj ne pomaga, je jela glasno mermrati in goditi, in poslej clo kleti in gerdo hudobvati. Homobon ni za to maral, ampak ji krotko odgovoril: „Kaj meniš, ljuba moja! da bo naše premoženje poškodvano, ako smo do vbožcov usmileni in radodarni? Božja beseda nas drugači uči. Kristus sam veli: Dajte! in se vam bo dalo.“ Ženi to ni prav u glavo hotlo, dokler jo ni skušnja izučila. Postala je namreč dragota, ki svojo sestro lakoto za roko pripelja, in prihrulo je neki dan u Homobonovo hišo toljko vbožcov, da je kruha zmenkalo, preden so vsi dobili. Dal jim je do zadne škorjice ves kruh, da ni drobtine domačim ostalo. Žene tečas ravno ni bilo doma. Ko pa domu pride, gre mizo k južni pogrinjat. Po kruha gre, in najde toljko hlebcov, koljkor ga je prej bilo. Vzeme hlebec, ga nareže, in vidi, da je bolj bel; okusi, in bil je boljši, kot drugač. Začudi se, ko ne vé, kako bi to bilo. Gre deklo prašat, in ona pravi: „Gospod so ves kruh ravno še le zdaj med vbožce razdelili; ne vem, od kod je ta kruh.“ Gospa se zdaj prepriča, da je Bog sam med vboge razdelen kruh s drugim boljšim in lepšim nadomestil. Gospod jo je ljubeznivo podučil, da naj svojo zmoto spoznavši do vbožcov posihmal bolj usmilena bo.

Enak čudež se je drugipot zgodil. Imel je Homobon zunaj mesta lepo pristavo, od ktere je ves dobiček za vboge obernil. Nesil je neki dan gospod sam svojim težakam taj dva barilca vina za malo južino, in na poti ga srečajo neki vbožci, ki so vino mu u rokah vgledaje ga lepo poprosili, naj jim dovolji, nekoljko svojo žejo potolažiti. Gospod jim čutaro podá, in velí, naj le željno poteguejo. To si berači ne dajo veljevati, in mu posodvo do kaplice izpraznejo. Sv. Homobon misli, da bi de-

lavci nevoljni bili, ako bi spet domu po drugo vino šel in bi prepozno jim prinesil, gre poln zaupanja u božjo pomoč k bližnem študencu, nalije verče (flaše) s vodó, jo blagoslovi s svetim križem, in nese težakom. Eden za drugim pijejo, in hvalijo, kako je dobro vino, in dober gospod. Svet mož misli, da le bedaka iz nja delajo, okusi sam, in se prepriča, da je zares bila dobra kaplica. Spoznal je čudo, pa ni hotel reči, kako se je godilo, ampak je tihoma Boga zahvalil. Alj eden težakov je vidil, kako so berači pervo vino popili, in gospod drugo vino tam zajel, kder Bog iz rokava toči. Ovi težak je to čudo povsod razglasil. To vino je bilo pa tudi nebeška rosa za veliko duš, katire je svet mož zavolj krivoverstva in pregrešniga živlenja opominal, učil in svaril. Nja beseda je serca razmočila k pravi pokori in resničnemu poboljšanju.

Kar je svetimu Homobonu čez dan časa ostalo, ga je u molitev in premišlovanje večnih resnic obernil. Še clo ponoči je spanja si dostikrat pritergal, že o polnoči vstal, in šel u bližno cerkvo svetiga Tila, kder so menihi polnočnice opravljali, in je tam do ranih svetih maš ostal, ter še le potem se domu k opravkam povernil. Fajmošter ove cerkve so zakristanu (mežnarju) naročili, naj slobodno temu sv. možu vrata odpira; alj on ga je že večkrat pred altarjem alj britkoj martroj klečejočiga najdil, preden mu je šel odpirat. Zapazili so slej, da so angeli sami mu prišli cerkvene vrata odpirat. —

Zadnič sklene Bog, svojiga zvestiga služavnika ravno na tem kraji k sebi poklicati, kder je toliko časa u nja zamaknjen prebavljal. Ko je po navadi od polnočnic do zornih maš neko jutro u cerkvi premolil, je pri besedah: „Gloria in ekscelzis“ s mašnikom vred svoje roke povzdignul, pa jih spet križoma na persa položil, in izdehnil svojo čisto dušo — brez vse bolezni, brez vsih smertnih težav — u sveto nebo leta 1197. Ko so ga po maši tako vklonjeno kleče mertviga najšli, je ljudstvo skupej vrelo, in ga kot svetnika častilo. Sveto truplo so ravno u tej cerkvi pokopali, in Bog je njegovo svetost po čudežih poterdil.

Nauk in posnema.

1. Barantavci, kupčevavci, rokotvorniki in ostali enakega posla! učite se od sv. Homobona, kako imate obračati, da nebesa pridobite. Začnite vsak dan s juternoj molitvijoj, če ravno kratko, pa pobožno. Ako mogoče, ne zamudite svete maše; varujte se goljufije, naj bo pri vagi, alj meri; ne pačite blagá,

ne svojite si ptuje róbe, ne išite goljfirskega dobička, ne precenite blaga, ne tirjajte rokodelci preveč plačila, ne kazite dela, ne prisegajte in ne pridušujte se zavolj dobička. Kar pridobite, ne zapravlajte s pjančvanjem, kvartanjem in vlačuganjem; ampak skerbite za starost, za potrebo, za svoje domače, za cerkev in šole, za domače vbožce, pa tudi za ptuje radi dajte, kedar se pobera. Nedele in praznike skerbno u božjo čast obernite, in varite se rokodelci Bogu praznike in službo krasti, ako hočete blagoslov božji imeti! Prejemajte pogoje sv. zakramente; tako bote imeli blagoslov tukaj, in zveličanje tamkaj. Kdor po malem imá, naj pa saj voljno tudi po malem dá, božji dar prinese božji blagoslov. Ne recite: „Bog plati“ žepa ne razterga; kdo bo zastonj delal, alj pa vsakemu beraču dajal; kje bi pa jemal? — Učite se od sv. Homobona, da vbogaime nikolj ne obože; Bog ga obilno poverne. Sv. Ciprian pravi: „Ako se bojiš, da bi vbogaime te vbožalo, ti lehko rečem: ne boj se; še le obogatil boš! zakaj sv. Duh velí: Kdor potrebnimu da, ne bo nikolj pomanjkanja terpel; in kdor je rad usmilen, bo blagoslov prijel.“

2. Sv. Homobon umerje naglo in neprevidno, brez bolezni, brez sv. zakramentov, pa vendar srečno, ker je vse svoje žive dni pripravlen bil. Nagla smert brez sv. zakramentov, sama na sebi ni nesrečna; pa tudi pripravlena in previdena smert ni vsakobart srečna. Dosti jih je pred smertjo dolgo bolnih, se pripravlajo in prejmejo sv. zakramente za smert, pa vendar le u pogublenje, ker niso vredno jih prejeli. Kdor pa u gnadi božji živi, akoprem zadno uro nagloma sklene, srečno umerje. Po nauki sv. cerkve modro ravnaš, ako Boga vsak dan prosiš, naj te nagle in neprevidene smerti varje. Ko pa ne veš ure, u kteri ženin pride, glej, da boš zmirej u stanu posvečejoče gnade božje prižgano lampico u rokah imel. Očišeno vest ohrani, in ni treba se smerti bati. Ako ti olja milosti božje po grehu zmenka, in luč vgasne, hiti berš u pravi pokori lampico vnovič prižgati, da te smert ne zaleze, kakor tat, in bi vekomaj pogublen bil. Ker ne veš ne ure, ne dne, kdaj te bo Bog poklical, bodi pripravlen kakor zvest hlapec, ki ne vé, kedaj bo gospod domu prišel, kakor gospodar, ki na uho vleče, kdaj bo tat prišel, hišo podkopavat; da k svoji nesreči ne zaspiš.

Molitva.

Izprosi nam, sv. Homobon, po svojem izgledu pravično živeti, veliko dobrega za nebesa storiti in enkrat srečno umreti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Štanislaj, spoznovavec, Jezuiterskega reda.

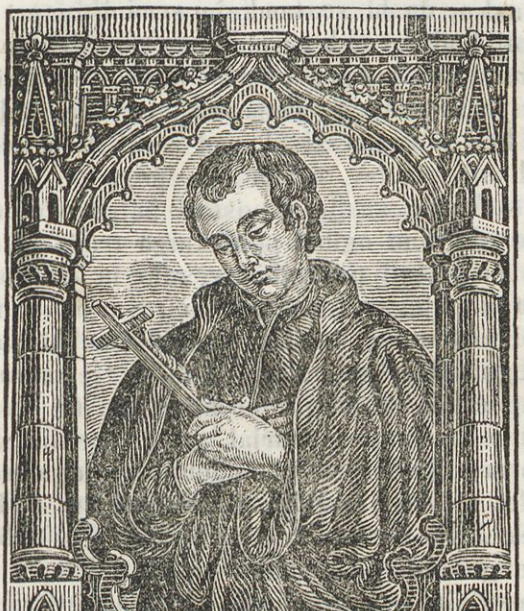

Kakor je Bog Cahariu očitno pokazal, kako sveto bo dete, kteriga bo njegova žena Elizabeta rodila, tako je Bog rojstvo sv. Štanislaja že njegovi materi naznanil. Vgledala je na svojem blagoslovlenem telesu znamenje sladkega imena Jezusa pisano, in iz tega lehko spoznala, da si je njeno dete usmileni Jezus posebno za svojega služavnika izvolil. Narodil se je u letu 1550 na Poljskem, kteri deželi je poseben patron. Njegovi stariši so bili imenitni in bogati, ter si veliko veselje nad svojim detetom dočakati upali. Mladi fantič Štanislaj je že o pervih letih mladosti tako nedolžno, bogaboječe in čisto živel, da ga je vse le angelca zvalo, ker je angelsko čistost med vsemi čednostmi največ ljubil in cenil. Kar je le trohico zoper sveto čistost bilo, ga je toljko unevoljilo in prepadlo, da je večkrat omedlel, posebno, kedar je slišal kaj nesramnega pri objedi gučiti; in njegov oče je sam vsacega, ki je kaj takega zinil, posvaril, rekoč: „Nikar tako! da mi moj Štanislaj sopet ne omedli.“ — Mladenča ni veselilo se gizdavo

oblačiti, igrati, posvetno kratkočasiti si, pohajkvati in posvetno marnvati; ampak moliti in skerbno učiti se svetih in potrebnih reči.

U 14. leti starosti ga pošlejo stariši s starejim bratom in s odgojitelom (nalaš za dom najetim učitelom) u Beč (Dunaj) na Austriansko, da bi se tamkaj u seminišču pri Jezuitah izšolal. Zavolj hudih vojsk pa je bilo seminišče zaperto, in Stanislaj je moral pri nekem luterani pod strehoj biti. —

Kakor je iz mladega doma vajen bil, je tudi zdaj enako pobožno u hiši luterana živel, rad molil in se učil. Vsak dan je pri dveh alj treh sv. maših bil; pogosto sv. zakramente prejemal, k čemur se je s postam in gorečoj molitvoj pripravljal; se skerbno ogibal posvetniga truša in tovaršije; ni hotel viditi ne slišati posvetnih veselic in kratkočasnic, iger, i. t. d. ki so jih njegovi součenci in tovarši vganjali. Njegov brat je pa bil posvetnež, in bi bil rad vidil, naj bi mlajši Stanislaj s njim potegnil. Ker se mu pa ni udal, je moral veliko zaničvanja in žerkih besed preterpeti. Cele tri leta ga je brat s dobrim in s hudim pregovarjal, ga clo preklinjal in pretepal; pa ga ni premotil. Voljno je hudobijo svojega brata prenašal, in mu pohlevno odgovarjal: „Jaz hočem tako živeti, kakor vem, da Bogu dopade; alj je tebi prav alj ne.“ Ko so ga tudi drugi nagovarjali, naj se s veselimi tovarši razveseljuje in kratkočasi, jim je odgovoril: „Jaz sim za kaj imenitnejšega rojen.“ Ponoči, kedar je vedel, da njegov odgojitel in brat spavata, je vstal iz postelje, in je u merzli sobi na tleh klečé po cele ure u goreči molitvi zamaknjen prebedel. — K časti prečiste device Marie je vsak dan od tiste dobe, kar se je začel čajmati, svet rožnikranc molil. Sveto devico in mučenico Barbaro je imel za posebno varhinjo, od tistihmal, kar je bral, da je ona posebna pomočnica umirajočih, da na njeno priprošnjo ne lehko kdo brez sv. zakramentov umerje. Tega je bil tudi prepričan. Hudo je za smert zbolel. Kmalo u začetki bolezni je hotel hudi duh deviškega mladenča skušati in plašiti. Prikazal se mu je kakor gerd velik pes, ki je s široko odpertim gobcem nad nja renčil, kakor bi ga hotel požreti. Tako se je trikrat nad nja pognal; alj Stanislaj ga s znamenjem sv. križa odžene. Silno rad bi bil sveto obhajilo prejel; ker je pa vedil, da bi bilo zategadel hišnega gospodarja kakor tudi brata zastonj prositi, se je zauplivo obernil k svoji izvoleni varhinji sveti Barbari, in njo je goreče prosil, da bi brez sv. popotnice ne umerl. In glej! drugo noč pride sv. Barbara s dvema angeloma, ki sta sv. rešno Telo prinesla, in mu podala. Na to se mu

je prikazala Mati božja s detetom Jezusom, ki mu ga je na posteljo postavila, in mu ga objeti dovolila, tudi mu spet ljubo zdravje prinesla. Rekla mu je: „Stopi u braterno (družbo) mojega Sina!“

Po tej prikazni okrepčan na duši, pa tudi popolnoma ozdravlen na telesu, Štanislaj urno ustane, se zahvali Bogu, prečisti devici Marii in sv. Barbari, in zdaj ga samo to skerbi, kako bi naročilo Marie zveršil, in u družbo Jezusovo stopil? Prosil je spervič u Beču, naj bi ga sprijeli u ovo družbo; ali brez vedenja in privoljenja njegovih roditelov niso mogli in hotli prošnjo mu dopolniti: od starišev mu pa tudi ni upati bilo privolenje dobiti. Kaj je torej storiti? Posvetoval se je s svojim spovednikom, in ta mu nasvetuje, da tudi Boga naj za svet u goreči molitvi prosi. Potem mu je Bog u misli dal, da je ponoči pobegnil, in kot romar preoblečen do mesta Augsburg, in od tod se u Dilingen podal, u kterem mestu je tečas oče Kanizi varh tega reda bil. Paul, njegov brat je precej drugi dan za njim tekel, ga tudi osledil, in ga že blizo vgledal, kar se konji ustavijo, in dalej ne ganejo. Iz tega sta brat in odgojitel spoznala, da je očitna božja volja, da je brat pobegnil, in da je u božji brambi; torej se verneta, Štanislaj pa srečno brez zaderžka svoj pot gre. Med Augsburgom in Dilingen pride do neke cerkve, ktero je za katolško mislil, željčen sv. zakramente prejeti, stopi u njo; pa se začudi, ko vidi, da so luterani u nji svojo službo opravljali. Zabolelo ga je, da mu ni mogoče, svoje želje do nebeške popotnice dopolniti; alj nja žalost se kmalo u neizreklivo veselje premeni, ker je po goreči molitvi zagledal, kako mu več angelov iz nebes sv. rešno Telo nese, in ga veselo obhaja kakor poprej u bolezni.

Tako potažen in okrepčan gre pobožno svoj pot do Dilingen. Oče Kanizi mu svetje, naj gre naravnost u Rim. Brez odloga, brez nejevolje se svet mladenč na dalno pot podá, in srečno do Rima pride. Veliko težav je imel na tem dolgem poti, ki ga je pešec storil, prestati; alj pozneje je sam večkrat rekel, da bi bil rad tudi u Indijo potoval, samo da bi bil le svoj namen in Marijni nasvet doveršil. U Rimu je pred sv. Franciška Borgia, ki je tečas viši Jezuitov bil, ponižno pokleknil, in za sprejemo pohlevno poprosil. Sv. Francišk mladenča prijazno za roke vzdigne, ljubeznivo kušne; in veselo u družbo Jezusa sprejme. Koliko je bilo veselje in tolažba to za mladega Štanislaja, tako ljubeznivo sprejet biti, se ne da dopovedati. Tudi ni za popisati, kako junaško in goreče je pervo leto skušnje pričel pa tudi prebavil; dosti

je povedati, da ga je viši novincov perve mesence vsim drugim za popolnoma izgled vsih čednost postavil. Kmalo sperviga je prišlo serdito pismo od očeta, po katerem mu je zgubo ljubezni in doma, pa tudi verige in ječo žugal, ako s dobrim nazaj ne pride. Alj Stanislaj se je nad dušnoj slepoto svojega očeta razjokal, in zatoljko gorečnejši se svojga poklica deržal.

U vsih njegovih opravkih je bilo kaj posebniga nad njim viditi. Kar je le hvalevredniga pri drugih zapazil, je skerbno posnemal. Pokoren u vsih rečih, in sam do sebe je toljko ojster bil, da so ga morli opominati, naj si prizanese. Meniški red je do lasa natenko dopolnil. Do svojih višjih je bil otroško špoštliv, do tovaršev in mlajših pa krotek in vljuden. Vse čednosti pa je ljubezen do Boga presegla. Tako goreče je molil, da je bil ves u Boga zamaknjen, in solze so ga polile, kedar se je vpričo nja od Boga govorilo; njegovo lice je bilo pri tem po angelsko prijazno, in nebeška zarja ga je obsvetila. Ni bilo vikše radosti zanj, kakor od Boga in Marie govoriti. Karkolj je u knigah od Matere božje lepiga najšel, je spisal, naj bi vse to bravši njo obilnejši častil. Nikolj jo ni drugač klical, kakor svojo mater. Neki duhovni ga vpraša, ali on Mario ljubi? On reče: „Boš to prašal; kaj ne veš, da je moja mati?“ U jutro in zvečer je prosil kleče to svojo ljubo mater in njejniga ljubeznivega Sina za blagoslov. Ni na sveti si drugega želel, kakor skorej s svojim ljublencom Jezusom in s svojo Materjo sdružen biti. —

U začetki mesca augusta je dobil za tisti mesec posebniga varha sv. Laurenca. Praznik tega svetnika je s velikoj častjoj obhajal. Prašali so ga, kaj si je ti dan kaj posebniga mislil, ko je u kuhinji kuharji prostovoljno pomagal. Odgovoril jim je: „Ogenj ogledaje sim premišleval strašen ogenj u pekli, pa tudi grozne muke, ki jih je moj patron, sv. Laurenc prestal.“ Ravno na večer tega dné ga merzlica strese. Sv. Stanislaj je spoznal, da mu Bog po ti bolezni smert napové, in se je silno zveselil. Ko je u posteljo šel, je pokrižal sebe in posteljo, rekoč: „Ako Bogu dopade, da več ne vstanem, naj se zgodi njegova sveta volja!“ Bolezen na videz ni bila nevarna; alj Stanislaj je zagotovil, da mu je smert blizo. Še zadni dan so ga zdraviteli tažili, da še ne bo umerl; alj on jim je očitno povedal, da ne bo to noč preživel. Torej je pa tudi s tako pobožno špoštlivostjo sv. zakramente prejel, da so okoljstoječe solze polile. Zadne ure je še prav sercoma po-

dobo križanega in podoho Marie kušoval, in se njima živo priporočoval. Tudi si je dal še imena njegovih posebnih patronov mesca povedati, katire je poslednič na pomoč klical. Prašali so ga še: Ali nič nepokoja u sercu ne čuti? Odgovori veselo: „Oj nič, clo nič; moje serce je pripravleno, o Bog, moje serce je pripravleno!“ Prikazala se mu je Mati božja u veliki družbi devic in angelov, ki so ga za seboj vabili. Povablen se je 15. dan augusta ob treh u jutro za njimi podal, še zadnič izgovorivši svete imena: Jezus, Maria, Jožef! U eni roki podobo Marie, u drugi mertvaško svečo, je svojo dušo Bogu izročil, in mirno izdehnil. Ni še 18. leto starosti spolnil, in še le 10 mescov meniški novinc bil. Pervo nedolžnost, ki je pri svetem kerstu prijel, je neoskrunjeno seboj u nebesa nesil. Bog je tega izvoljenca po velikih čudežih poveličal; posebno na Poljskem, kteri deželi je za varha odbran. Pokazal se je svojim rojakom ob časi vojske s Turki, in jim pomagal veličastno zmagati. Veliko mest je bilo na njegovo priprošnjo kuge rešenih in strašnega ognja ovarvanih.

Nauk in posnema.

Kratko je bilo življenje sv. Štanislaja, alj polno lepih naukov, in čednost, izmed kterih si sledeče u posnemo vzemimo: 1. Čertel je nesramne besede, in pri njih clo omedlel. Kaj pa ti storiš, ako slišiš kvasati? Ti tudi kaj nad tem merzi? Ali posvariš, alj se le smejiš, in clo pristavlaš? Ko bi prav pomislil, koljka gnusoba je nesramen pogovor pred Bogam, gotovo bi se bal, kaj takega ziniti, alj pa misliti. Prosi pa Boga, naj ti da razsvetlenje in svet strah u serce. 2. Sv. Štanislaj je raj molil, kakor pa u družini razujzdanih tovaršev pohajkval, akoravno je bil zategadel zaničvan, in clo od brata pretepan. Pomisli, da je posvetnežem zmirej bilo in bo žal, ako vidijo koga bogaboječiga blizo sebe. Ne potegni za njimi, ampak reci kakor sv. Štanislaj: „Jaz hočem tako živeti, kakor vem, da je Bogu všeče, alj je drugim prav alj ne.“ 3. Sv. Štanislaj je posebno Jezusa u presv. rešnem Telesu častil, in se vselej vredno pripravil k sv. obhajilu; verh tega je pa tudi Mario prečisto devico kakor svojo mater ljubil. Posnemaj ga, hodi rad k sveti maši, stopi pogosto in vredno k sveti božji mizi; izroči se ko vbogo dete Eve svoji materi Marii, in prosi jo kleče za svet blagoslov, kakor dete svojo mater. 4. Sv. Štanislaj je voljn umreti, alj živeti in terpeti; ni se smerti bal, rekoč: „Moje serce je pripravleno.“ Tako se tudi ti u voljo božjo podaj, ako ti Bog bolezen pošle, in te hoče k sebi poklicati; in ne boj se iti k Očetu! Da se ti pa ne bo treba smerti bati, skerbi, dokler si še zdrav in pri

pravi pameti, svojo vest poravnati; tako boš tudi u smertni bolezni lehko veselo rekel: „Gospod! pripravlen sim! Strašnejšiga pa za bolnika ni, kakor če ima na vesti težek kamen krivice. Si se pregrešil, ne odlagaj berš ko berš kamen iz serca odvaliti, da se ti ne uraste in ne ugrezne. Nevarno je pokoro na zadno uro odlagati, ker ne veš, ali boš vtegnil, ali boš zamogel se spovedati alj pa ne? „Kedar si bolan, ne moreš na drugo skorej misliti, kakor na svoje bolečine," pravi sv. Hieronim. In sv. Auguštin uči: „Pravična sodba božja je, da človek, ki je u življenju Boga pozabil, tudi ob smerti na sebe pozabi," brez prave pokore se iz sveta pa tudi od Boga loči. Zato opomina sv. Bernard: „Kdor hoče mirn u bolezni in ob smerti biti, naj pokoro dela še pri zdravji." Odloči si torej včasi kakšno četertico ure, pokliči sv. Duha u razsvetlenje, in pomisli, kaj bi kaj posebniga na vesti imel, da bi lehko posledno uro tvoje serce težilo. Odvali hitro takšno težo od tvojga serca, in boš veselo živel, pa tudi lehko in srečno umerl.

Molitva.

O Bog, ki med drugimi čudeži modrosti svoje tudi u nježni mladosti velike svetosti gnado deliš, dodeli jo tudi nam, prosimo, da po izgledu sv. Štanislaja svojega življenja drag čas pridno u dobro obernemo, in tako u večen pokoj srečno doiti, hitimo; po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XIV. Dan novembra alj listopada.

Sveti Brikci, škof.

Mladega fantiča so Brikca stariši u samostan, škofu sv. Martinu izporočili, naj ga podući in odgoji. Bilo je 80 menihov u samostani, ki so mladenčke željne duhovskega stanu, po očetovsko učili, kakor jim je sv. Martin navod dajal. Mladenč Brikci se je toljko čedno nosil in skerbno učil, da ga je sv. Martin izmed drugih naj več obrajtal in ljubil, tudi vredniga spoznal, ga mašnika posvetiti. Berzno se je mlad duhovni Brikci sperviga obnašal, pobožen in gorec za vse dobro je bil; alj s časoma je opešal, ves mlačen in posveten je postal. Sv. škof Martin, tega silno žalostn, ga milo in pohlevno posvari; alj Brikci ni maral za lep opomin, timveč je svetiga škofa nehvaležno in prevzetno pred svetam in tovaršami gerdo grajal, clo nespodobne reči si domišloval in trosil, kakor nespametniga in bedastega človeka je zasmehoval in očitno zasramoval svetega moža. Sv. škof je voljno vse to poterpel in ga milosti božji u gorečih molitvah priporočal,

naj bi se spokoril. Neki dan stoji Brikci na mestnih ulicah štric škofovega poslopja. Pride ptujc, ves krastov in gobov vprašat, kde bi sv. Martina najdel, da bi si zdravje od njega sprosil? Brikci od daleč na škofa s perstom pokaže, rekoč: „Ako hočeš norca najti, taj le poglej! Le glej ga, kako opeto stoji, pa u nebesa zija, kakor bi mu ob pamet šlo.“ Sv. Martin to zasramovanje sliši, in mu reče: „Tak tako, moj Brikci! zavolj tvojega prederzniga jezika bi jaz pri ljudeh norc bil?“ Hotel je svoje besede Brikci pojesti in tajiti; alj škof mu reče: „Saj sim vse dobro čul. Povem ti pa, da je Bog mojo molitvo vslišal. Ti boš po moji smerti naslednik moj. Samo pripravljaj se na to; zakaj povem ti: težki križi te čakajo!“ Brikci se na to iz vsega gerla glasno nasmeji, rekoč: „Ali nisim prav rekel, da si norc? Kaj ti še vseuglavo pride? Jaz škof? Zdaj sim še le prav prepičan, da se ti možgane mešajo, in da je vse tvoje djanje le sleparija.“

Alj kar je sv. Martin govoril je Bog poterdil, akoravno se ni Brikci kaj takega nadjal. Berž ko je sv. Martin umerl, je bil Brikci po božjem naklepu škof izvoljen in poterjen. Zdaj so se Brikciu oči odperle. Spoznal je vse svoje napake in pregreške, posebno pa gerde nespodobnosti nad svojim rajnim svetim sprednikom. Koljkor je preveč svet ljubil, toljko več ga je zdaj zaničeval in toljko gorečnejši se Boga poprijel; veliko molil, se postil, svoje mehkužno truplo ojstro pokoril, in ne le samo po keršansko, ampak duhovsko in sveto je živeti začel. Vse se je čudilo in spoznalo, da je Brikci gotovo vreden naslednik svetiga Martina. —

Na tenko je vse škofovske opravila spolnoval, in celih 30 let mu vse lepo po srečo spešilo. Pa kar mu je sv. Martin križev napovedal, so zdaj tudi nastopili. Perica, ki je več časa tudi za škofa prala, si je preskočila. Ko je porodila, so hudobneži mestnjani prederzno sodili, kakor bi se bil škof Brikci s njo spečal. U enakih prilikah pa ni nihčer bolj vesel, ko sovražniki cerkve in njejnih služavnikov. Taki so tudi tečas vso mesto našuntali in spuntali nad Brikcia, da ga niso le samo s hudobnim jezikom pikali, temveč s kamnjem pobiti in pa pregnati so ga hotli. Ko divja derhal k njemu prihruje, sv. Brikci ostermi, in pri živem Bogu prisеže, da je u tej reči nedolžen, ter zapové fačeka (pankert alj nezakonsko dete) prinesti. Bilo je še le mesca staro. Brikci dete za ročice u pričo vsih prime, rekoč: „Zarotim te u imenu našega Gospoda Jezu Krista, da očitno poveš, ali sim jaz tvoj

oče?“ Dete na glas in zastopno odgovori: „Ne, ti nisi moj oče.“ Ljudstvo to slišati, nad čudežem ostermi, in škofa za nedolžnega spozna. Nekteri so hotli, naj otroka vpraša, kdo bi njegov oče bil? Brikci pa odmaja, rekoč: „Kar mene zadene, je zadosti, kar ste slišali; kar pa več zvedeti želite, pa drugač sami pozvedujte!“ Divja derhal le ne henja, ampak škofa skrivne zvijače in copernije dolži, ter le hoče po svoji termi škofa pregnati. Brikci hoče serditneže s drugim čudežem vkročati. Nagrabi u svoj plajš precej žerjavke, in jo nese vpričo ljudstva na grób svetiga Martina, in reče: „Kakor sami vidite, da je moj plajš nepokvarjen ostal, tako čist in prost sim jaz pregrehe, koje me dolžite.“ Pa tudi ta čudež ni razpalene hudobneže pomiril. Nedolžnega Brikcia so izgnali; in namestu njega drugega škofa izvolili.

U tej stiski si Brikci ni vedel drugač pomagati, kakor se u Rim k papežu podati. Povedal je natenko vse njemu storjene krivice; pa je tudi odkritoserčno obstal, da je vse to pravična šiba božja zavolj njegovih pregreškov nad rajnim sv. Martinom. Papež ga spet nazaj pošlejo, in ukažejo, da imajo sosedni škofi natenko preiskati to reč, in če najdejo, da je Brikci resnično nedolžen, se ima vnovič na škofov sedež poterditi. Škofi ojstro prejišejo vse, in čisto ko pri belem dnevi vidijo, da je bil Brikci po krivem obdolžen in pregnan. Spet ga slovesno na škofov sedež posadijo, in je še po tem sedem let višipastir bil. Lehko bi bil zdaj svojim sovražnikam povernil, alj on je vsih teh 7 let tako ljubeznivo in poterpežlivo se obnašal, da ga niso besedice jim oponositi slišali, timveč je hudo s dobrim povračeval, ter vse to le za šibo svojih poprejšnih zmot od božje roke ponižno sprejel. Zavolj toljke krotkosti in pohlevnosti ga je ljudstvo spet še bolj ljubilo, in še rajši vbogalo; Brikcia je pa tudi veselilo, videti, kako po hudi uri njemu lepši sonce sije, kako se je vsa škofija vnovič pomladila. Še bolj ga je to veselje za božjo čast, in skerb za ljubo čedo vnelo, za katero se je do smerti nevgnano trudil. Koljkokrat se je svojih mladostnih zmot spomnil, je svetiga Martina u spokornih molitvah odpušanja prosil, in se mu u priprošnjo priporočal. Tako je u duhu pokore, svojih prenešenih nadlog in križev vesel 47. leto višipastirstva doveršil. Poslal mu je Bog ključarico večnosti: lehko, pa smertno bolezen, u kteri je pobožno svete zakramente prijel, in časno težavno živlenje za večne sladkosti zmenil.

Nauk in posnema.

1. Brikci se je zlo pregrešil, da je svojga škofa tako gerdo sodil in ogovarjal, ga norca in hinavca zaničvaje imenoval. Ravno tako se tudi ti pregrešiš, kedar bližnega djanje na hudo zavračaš. „Kdo si pa ti, ki bližnega sodiš?“ vpraša sv. Paul. Ali ne veš, da sodba sliši Bogu? Zakaj torej zaničlivo sodiš svojga brata? Ali veš, iz kteriga namena in uzroka bližni eno alj drugo počne alj opuša? „Serce človeka je prikrito; kdo ga bo vunajno spoznal?“ pravi Gospod. „Jaz sim gospod, ki serce pregledam in oserčje preišem.“ Lehko se goljfas in motiš, ako po svojih mislih bližnega djanje ceniš. Praviš morebit: „Saj sim gotovo prepričan, da je to alj uno djanje bližniga hudobno in napak.“ Na to ti sv. Bernard odgovori: „Zagovarjaj namen, če djanja ne moreš; t. j. misli in reci: to se je iz nevednosti, iz naglosti alj iz silne skušnjave naklučilo.“ Ne smeš tedaj nikogar zaničvati. Znabit je bližni danes se spoteknil, in bo jutre popravil; ti pa, ki po svojih mislih danes stojiš, lehko jutre padeš; in obležiš. Sv. Jefrem piše: „Si vidil brata včeraj grešiti; ako te pa danes sreča, ga ne smeš več grešnika soditi, ko ne veš, ali že ni Gospod Boga s grevengo in poboljšanjem potolažil?“ Ravno tako tudi sv. Bernard pravi: „On, nad katerim smo že zavolj poboljšanja morbiti vso upanje zgubili, se naenkrat spokori, in pobožno živi; drugi pa, kteriga smo nedolžnega poznali, pade in obleži.“ Ne sodi bližniga prenaglo in prederzno, in ne zaničuj ga zavolj njegovih zmot, ampak s Brikcom svoje nagle sodbe obžaluj, in uči se od njega vse težave, ki te zadenejo, tudi za šibo božjo spoznati in veselo sprejeti. Marskdo, ki je svojo spoved opravil, misli: zdaj je vse gladko. Ako ga Bog poznej s kakim križem zadene, kmalo tožuje, da ponedolžno in preveliko terpi. Naj bi se kakor Brikci svojih prejšnih grehov spomnil, bi to grenko zdravilo veselo sprejel. Zakaj véra nas očitno prepriča, da se nam u zakramentu svete pokore le večne štrajfinge, ne pa tudi časne odpustijo. Vsak greh zapusti tudi časne hude nasledke, ktere poravnati imaš; Bog ti torej za tiste tudi posvetne križe za pokoro naloži, kterih se otresati nesmeš, če nisi sam sebi sovraž. Reci s sv. Auguštinom: „Tukaj reži, tukaj me peči, o Gospod! le u večnosti prizanesi.“

2. Potem, kedar je Brikci spet svojo pravico in oblast nastopil, ni prilike iskal, se nad svojim sovražnikam maševati; timveč hudo je s dobrim povračeval, krotek in pohlevn je molčal od prejšnih njemu storjenih krivic, ter si je zmotene ovčice s tim vnovič pridobil. To je bilo gotovo zamnje, da jim je iz serca odpustil. — Ali ti tudi tako s sovražniki ravnaš? Res, da praviš: Jaz mu odpustim; nočem se nad njim hudobavati, nočem mu škodovati in ga preganjati. Ali pa to tudi u djanju pokažeš? Nisi nevoljn in jezov u serci, ko se na njega spomniš? Ali ne trosiš in praviš povsod, koljko si mogel od njega prestati, kako ti je naganjal in te dražil? Ga ne pikaš s žerkimi

besedami mu oponašaje, mu ne pokažeš, da ti je še tern u očeh in u serci? Tako se ne pravi sovražnike ljubiti, in iz serca odpustiti jim, ki nas žalijo, kakor nam je Kristus zapovedal in pokazal. Ti bi rad, da bi Bog tvojo žalenje pozabil, in tako dober s teboj bil, kakor bi ga ne bil nikdar žalil; zakaj pa tudi ti tako ne ravnaš? „Če ti tega, ki je tebe ranil, samo le raniti nočeš, herbet mu pa obračaš, in ga težko vidiš, gotovo še ostane bolečina u sercu. Je pa temu tako, še ni zapoved Kristusova dopolnjena. Ali torej hočeš, da bi Bog tebi tudi žalega ne storil, pa se vendar od tebe obernil? te vpraša sv. Krizostom.

Molitva.

Daj nam, o Gospod, skoz prošnjo svetiga Brikcia, škofa, se vsake krivice varvati, nam storjeno hudo pa u ljubezni do tebe radovoljno prestati, naj tako tisto veliko plačilo u nebesah dosežemo, kteriga si njim obljubil, ki za pravice del preganjanje terpijo, kteri živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

XV. Dan novembra alj listopada.

Sveti Leopold, vojvoda in varh Austrianski.

Naša staroslovita Austria ima od nekdaj hrabre, pa tudi keršansko pobožne vojvode, izmed kojih je sv. Leopold posebna, svitla zvezda vladarskih čednost, zavolj kojih so ga že njegove dni Svetoslava imenovali. Že u mladih letih je kazal znamnja posebno svetega življenja. Molitva, samotno duhovsko premišlovanje, in za otroka čudno modro obnašanje ga je več veselilo, ko kratkočasne igre, kojih otroci radi imajo. Ni ga bilo slišati nespodobne alj razpušene besede ziniti; in te lepe šege tudi odrašen mož ni opustil. Kar bi bilo le grehu podobnega, se je varval; kajti so ga njegovi pobožni roditelji zmiraj čedno učili, kakor nekdaj oče Tobia svojga mladega sina. Varuj se vse zločnosti, in boj se Boga! Ove reči je imel vse svoje žive dni u spomini, in se torej po pravici zval pobožen alj svet, kakor so njega očeta zavolj krasnega života čedniga imenovali. U družni mehkužnih ljudi izrejen bi se bil mlad Leopold lehko pohujšal in šumeče življenje odrašenih na vojvodovem dvoru bi ga bilo lehko clo spridilo, alj varval se je, in ostal nedolžnega serca.

Po smerti očeta je moral vojvodne vladarstvo prevzeti. Težek jarm je to; pa tako lepo in modro je vladal, da so ga bili njegovi podložniki prav veseli. Pobožnost mu je bila podloga srečne vlade; ni se torej prevzel, timuč poko-

ren je bil Bogu, in tudi sveti cerkvi. Odločil si je lastne ure samo za molitvo in drugo službo božjo, u koji ga nikdo moliti ni smel. Ravno tako rad se je pa tudi s najpoprednišim podložnikom menil, in slehernimu k sebi dovolil priti, in mu svoje reči dopovedati, potožiti alj ga poprositi. Poterplivo je poslušal, pa tudi skerbel, da se je vsakemu berš ko mogoče pravica storila, ker je vedel, da odlaganje krivico še večo stori, in podložnim škodo nanese. Vbogim vdovam in siroticam bil je ljubezniv oče, kojim u pomoč je veliko svojega premoženja obernil. Tako je bil sv. Leopold popolnoma izgled pobožnega in pravičnega vladarja vsim poglavarjom sveta.

Pa tudi nja sopruga, hčer cesarja Henrika IV. Neža, bila mu je u vsih čednosti enaka tovaršica, s kojoj je u pošteni ljubavi, zvestobi in složnosti živel. Na njejin nasvet je željel lepo cerkvo postaviti, in pobožne redovnike imeti, naj bi mu pomagali moliti in sprositi blagoslov za njegovo ljudstvo, kajti ne vtegne sam verh posvetnih skerbi zadosti po svoji želji Bogu služiti. Ravno ga skerbi, na kterem kraji bi cerkev stala, in se s svojo soprugo na visokem gradu u okni od tega pogovarjata, kar silna vihta potegne, markgrofinji pajčolan iz glave vzeme, in odnese. Neke dni potem bil je markgrof na lovi, vgleda na neki bezgovini svoje sopruge paj-

čolan, še tako čeden, suh in nepokvarjen, kakor bi ga bil kdo o tem hipu ondi obesil. Iz te prikazni je spoznal prostor, kde bi cerkva Bogu dopadla. Berš je vkazal krasno in veliko cerkvo staviti u čast mile Matere božje, kojo je od mladih nog pobožno in posebno častil. Ko je cerkva zgotovlena bila, jo je sporočil redovnikom svetega Auguština, in jim je poleg prostorno lepo poslopje za prebivališe postaviti dal. Kratko potem je drugo lepo veliko cerkvo svetiga križa in prostorn samostan u lepi dolini postaviti dal, in obilne dohodke redovnikom sv. Bernarda odkazal, naj bi brez posvetnih skerbi toljko ložej Bogu služili. „Potroške za vse to, je rekel, bi ne bil mogel lepši oberniti, ker molitva in opravila službe božje naj bolj gotovo božji blagoslov, in srečo čez deželo, vladarja in ljudstvo iz nebes tako rekoč siloma potegnejo.“ Ravno za to je tudi duhovšini s vso močjo pomagal, posebno tistim, ki so bili goreči u opravilih službe božje, in si posebno prizadevali, blagostan dežele in ljudstva po pravi pobožnosti vtemeliti in zvišati. Ponižno je cerkev in njejne služavnike poštoval, pa tudi ojstro one kaznoval, ki bi se bili nad duhovšino prederzno obnašali, alj jim u duhovskih rečeh upreke alj napote delali, alj pravice kratili. —

Celih 40 let je sv. Leopold tako blagostno vladal, da se ni nikdo podložnikov potožiti imel. Vse se je veselilo toliko dobrega očeta dežele imeti, in mu je prav dolgo živlenje iz serca željelo. Po širokem so njegove kreposti slovele, in mnogo sosedov je prišlo se s toliko modrim in svetim vladarjem spoznat in poprijaznit. Ko je 40 let njegove srečne vlade minulo, mu pošle Bog hudo bolezn. Čudili so se, kako voljno je sv. Leopold vse bolečine preterpel, in se s besedami sv. pisma krepčal, kojih se je bil u zdravih dneh privadil. Prejel je sv. zakramente s veliko gorečnostjo, ter mirno in sladko u Gospodu zaspal leta 1136. Koljko čast svetnik zdaj u diki nebeški zavživa, pričajo čudeži, ki so se kmalo po njegovi smerti nad mnogo krulovim, slepim, mutastim in drugimi siromakami godili.

Neka žena, ki bi bila zavolj dolga, kterega ni imela s čem plačati, morla zaperta biti, je tolažbe in pomoči na grobu sv. Leopolda iskala. Ponižno in zauplivo je molila in prosila, naj sv. Leopold, ki je svoje dni toljko revežem milostno pomagal, nje tudi zdaj ne zapusti! Zdelo se ji je, kakor bi bil nji kdo na uho rekel: „Pojdi domu! poiši u svoji omari, in boš najšla plativen list (kvitengo), da je ves tvoj dolg poplačan!“ Veselo se verne ženka domu, odpre omaro, in precej list najde, ga nese zaupnežem, in prosi za dolžni

list. Zaupniki ji povedó, da je neki ptuj gospod u baržuni oblečen vse poplačal in dolžno pismo že uzel. Iz vsega tega je žena spoznala, da nihčer drugi ni bil, kakor sv. Leopold, ki ji je to milost storil. —

Mož je svoj posluh zgubil. Veliko se je zdravil, pa vse zastonj. Obernil se je u zauplivi molitvi k Bogu po prošnji sv. Leopolda, in obljubil posebno dobro delo milosti storiti, ako ozdravi. Bil je u tem hipi vslišan. Obljubleno dobro delo pa je od dne do dne tako dolgo odlagal, da ga je pozabil; alj zavolj tega je spet oglušil. Spoznaje svojo nehvaležnost je sv. Leopolda vdrugič u pomoč klical, svojo obljubo ponovil, in tudi sluh zadobil; je pa tudi svojo obljubo brez odloga spolnil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Leopold cerkve in samostane zida, odloči redovnikam dovolj dohodkov, naj bi ložej za božjo čast in zveličanje duš se poganjali. Duhovšino je visoko spoštoval, krivice branil, kakor oče je za nje skerbel. Kako pa sedajni svet dela! Vse, kar se za cerkev in duhovšino stori, pravijo posvetneži, da je potrata. Namestu cerkvam in duhovšini pomagati, jim še stare pravice terejo, in tergajo, kar so jim rajni prejdedi sporočili; clo njihov stan jim zavidajo, kakor bi zaniči bili, kajti s njimi ne delajo. Pokaj pa tako? U svoji slepoti mislijo in govoré, da hočejo občin hasek povišati in svet osrečiti, namesto samostanov bolnižnice, delavnice, kasarne in ječe zidati, namesto cerkev šole staviti, da bi se siromaki prevideli in oskerbeli s tim, kar duhovniki preveč imajo. H čemu jim toliko dohodkov, pokaj, pravijo, toliko mašnikov? S tim bi se lehko vbogim pomagalo. Alj vsa taka želja in skerb je po navadi le Iškarjotova, ki je tudi djal, ko je Maria Magdalena Jezusa drago mazilila; „H čemu ta potrata! Lehko bi se to prodalo in dalo vbogim.“ Alj hinavcu je bilo le za dnarje mar, ne ze vboge. Sveto pismo pravi: Judaž je bil tat; skerbel je za svoj žep. Vse take modriane bi tudi lehko prašali: K čemu pa je toljko postopačev in pohaječev po svetu, in za njih del toliko vradnikov, sodnikov, brambarjev in jetničerjev? Pokaj toliko hudobcov? Kder se cerkve in služavniki božji zaničujejo, njim pravice jemlejo in premoženje krati, tam se število mašnikov manjša, število hudodelnikov pa raste. Kdor božih reči ne podpira, podira sveto cerkvo, in nosi pleve na veter: to si zapomni naj vsak pošten kristian. Imaš pri svojem pohištvu pripisan davk u zernu, u kapli alj u drugih stvarih, odrajtaj cerkvi in duhovnim tenkoma in s veseljem, in Bog ti bo srečo in blagoslov dal. Veselo daj tudi, kedar se vbogajme, za farno, alj kako drugo vbožno cerkvo pobera, in Bog ti bo stotero povernil, kakor svetimu Leopoldu, kteriga blagoslov še neprenehoma srečna Austria vživa.

2. Pod naslovam in prošnjo svetega Leopolda imamo lepo družbo alj bratovšino misionam u Ameriki in u drogih ptujih krajih med neznabogi pomagati s molitvijoj in milošnoj. Došli so leta 1829 misijonar iz severne Amerike u Beč alj na Dunaj pravit, kako željno divji Indiani kruha božje besede čakajo, in kako malo je učenikov, ki bi jim ga lomili; kako vbogim novo keršenim vsega pomankuje, česar je k službi božji potreba. Mila prošnja serčniga misionarja je pomagala, in osnovala se je braterna: Leopoldinsko družtvo, alj po naše: Bratovšina sv. Leopolda po imenu, ktera si je Mario devico čistega spočetja za pervo varhinjo in pomočnico, po tem pa sv. Leopolda za posebniga priprošnika izvolila. Družbani sv. Leopolda se zavežejo vsak dan Oče naš in češena si Maria moliti, s dostavkom: Sv. Leopold, prosi Boga za nas! da bi luč svete vére med nevernike zasjala, naj bi vsi ljudje Boga prav spoznali in njemu služili. Sv. Oče Leo XII. so bratovšino poterdili, ter bratom in sestram popolnoma odpustike dodelili: 1. na dan, kadar u braterno stopijo; 2. osmega grudna, na dan čistega spočetja Marie; 3. na dan sv. Leopolda; enkrat vsakega mesca, ako cel mesec dni poprej vsak dan braterne molitve opravijo, vredno svete zakramente prejmejo in u kaki žegnani cerkvi za lepo zastopnost kerš. kraljev in cesarjev, za pokončanje krivover, in za razširo svete kat. cerkve molijo. Tudi se te odpustek lehko posledno uro prejme. Družbani pa niso dolžni vsakega mesca k spovedi in k svetimu obhajilu iti; le priložnost lepa se jim ponudi popolnoma odpustke zadobiti; če enkrat ne vtegnejo, pa lehko drugokrat. Tudi dolžnosti pod grehom ne vežejo. — „Bog hoče,“ pravi sv. Paul, „da bi vsi ljudje izveličani bili;“ Bog torej tudi hoče, naj bi vsi eden drugemu po svoji moči u izveličanje pomagali; in to se skoz bratovšino sv. Leopolda zgodi. Koliko dobrega vbogim zamorcam storiš! Koliko lepega si za nebesa lehko pridobiš! Tudi ti se daj u to apostolsko bratovšino zapisati, in pomagaj razširati božje kraljestvo.

Molitva.

Ljubi Oče nebeški, ki si poslal svojega Sina nas vse izveličat, pridi k nam tvoje kraljestvo, naj tebe vsi ljudje prav spoznajo in častijo! Posebno vsmili se vbogih zamorcov, ki u dalnih krajih za morjem prebivajo, in so tudi naši bratje in sestre. Daj jim spoznati pravo luč svete kerš. kat. vére, daj njih učenikom tvoje kraljestvo srečno med nje razširati. Daj pa tudi nam pravo skerb za izveličanje večno, naj eden drugemu u nebesa pomagamo, kder boš enkrat sdružil vse svoje dobre otroke, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, skoz prošnjo Marie device, svetiga Leopolda in vsih ljubih svetnikov. Amen.

XVI. Dan novembra alj listopada.

Sveti Edmund, nadškof Kanterburški.

Sv. Edmund je bil u Anglii rojen, kder je luč prave sv. vére nekdaj svetlo gorela, kder je bilo veliko in znamenitih svetnikov in svetnic doma. Bil je sin pobožnih starišev Eduarda in Mabile, ki sta si prizadevala, prav bogaboječe življenje sinu vkoreniniti. Posebno se je Mabila trudila u serce Edmunda že o pervih letih ljubezen do Boga, ostudo greha in skerb za ohranitvo svete angelske čistosti zasaditi, ter ga učila u petkih se postiti, in telo pokoriti. Ko je Edmund odrastel, ga pošle mati spoznaje njegovo bistroumno glavo na useučeliše u Pariz. Pred odhodom ga še prav materno podnaukva, kako se ima zaderžati, da ne bo zajšel u zanke zapelivosti. Koljkokrat je njemu obleke poslala, je vsikdar tudi pas priložila, priporočaje mu, ga u znamnje pokore nositi, da bi ložej nedolžnost ohranil. Skerbno ga je opominvala slabih tovaršij se ogibati, pobožno moliti, uka se poprijeti, božjo besedo večkrat poslušati, in se blaženi devici Marii vsaki dan u varstvo izročiti. —

Edmund je na tenko vse dopolnil; zatorej mu je Bog posebne milosti delil. Ko se je enkrat s svojimi tovarši sprehajal, potem pa zavolj nespodobnih pogovorov od njih se ločil, in raj knigo polno lepih naukov preberal, se njemu prikaže Kristus u podobi verliga mladenča. Edmund ostermi, ter ne vé, od kod da je mladenč prišel, in kdo da je. Kristus mu reče: „Edmund! me ne poznaš, ker sim ja vsakdan pri tebi u šoli? — glej na moje čelo!“ Edmund se ozré, in vidi besede: „Jezus Nacarejski, kralj Židov (Judov)!“ Nebeški mladenč je scer nagloma zginul, pa u serci Edmunda je neizrekliv tolaž zapustil; napolnil ga s pobožnostjo, od ktere je serce vedno za Kristusa klilo. Častil je pa tudi vsakdan nebeško Mater, in ji priporočal svojo deviško čistost, kakor se je zaobljubil. Enkrat je kupil dva perstana s krasno vrezanimi besedami: Češena si Maria! Eniga je podobi Marie na perst nataknil, drugega u znamnje zaveze s Mario sam nosil. Ako je potem zapazil nečiste počutke alj želje, je pogledal perstan, se spomnil na obljubo, in ponavljaje tisto je odgnal skušnjave. Skoz varstvo device Marie, skoz molitvo, zatajenje samega sebe, in pokoro je nedolžnost neoskrunjeno ohranil, akoravno je bil u velikih nevarnostih. Prigodilo se je na nreč, da pride nesramna zape-

ljivka u njegovo prebivališe, in njega, prilizvaje se mu, u greh nagovarja. Alj mladenč zmiraj skerben čuvaj nad seboj, jo ni samo ne poslušal, ampak vzel bič, in jo zapelivko napodil, da je osramotena iz staniša pobegnula.

Hvale vredno se je Edmund tudi učil. Ko dobi žalostno novico, da je brumna mati bolana, in njega k sebi želi, se nagloma domu poda, prejme od matere posledne nauke, in ji streže do zadnega izdihleja. Potem se verne u Pariz nazaj, kder je bil zavolj izverstnih znanost učitelj postavlen, in je veselo, hrepené od ljubezni do svojih učencov učil. Vbogi so vedno pri njem milodare prijemali, bolne je vzel u svojo hišo, in prav očetovsko za nje skerbel; vsim pa je lomil kruh koristnih naukov, jih pripravljaje k pobožnemu živlenju; torej se je zgodilo, da jih je veliko zapustilo svet in njega truš, si poiskalo tiho samoto alj samostan, da bi zanaprej le edino za izveličanje duše skerbeli. Po nekoliko letih je učiteljstvo zapustil, bil za mašnika blagoslovlen, in je s neizreklivim hasnom vinograd Gospodov obdeloval, razlagaje sv. evangel. Velik, ja stotern je bil sad njegovega lepiga nauka; zakaj, on je to, kar je učil, tudi u djanju skazal, in tenko dopolnil dolžnosti svojega stanu. Zvestiga služavnika Edmunda je Bog ljubil, in mu dal čudeže delati. Ko je Edmund nekdaj veliko množico ljudi pod milim nebom učil, so naglo černi oblaki jasno obnebje tako zakrili, da so se poslušavci ihe zbali in se odpravljati jeli. Svet mož veli poslušavcom tiho biti, naredi svet križ čez zrak, in glej, megle so se raztegnile, in sonce je cel kraj prav ljubeznivo posjalo, dasiravno je dež krog in krog curkoma vlival. —

Minulo je nekoliko let njegovega marlivega oznanovanja božje besede, in velike so bile zasluge njegovega pastirstva; torej je bil nadškof u mestu Kanterburi izvoljen. Velika je bila zdaj njegova čast, pa tudi tu je bil popolu izgled dušnim pastirjem. Njegova skerb ni bila, svojo čast pomnožiti, ampak iskal je le samo to, kar je Bogu čast, cerkvi kinč, in dušam zveličanje. Obiskal je vse kraje svoje nadškofije, povsod učil, sv. zakramente delil, grešnike k pokori budil, podpiral kakor je vedel in mogel, siroštvo in vboštvo, ni jemal ponujenih daril, marveč je lastne dohodke sirotam u tolaž obernul. Pa Bog je hotel zvestiga služavnika tudi s nadlogami obiskati. Sv. Edmund za vse skerben, je terdno branil svobodo in pravico svete cerkve, in pogumno kaznoval napake, ne samo prostega ljudstva ampak tudi žlahnih imenitnežev. To pravično djanje mu je nakopalo zamero in jezo kralja, in bilo je ravno to uzrok, da so ga razno obrekovali

in zatirali. Sv. Edmund je vse velikodušno in poterplivo prenesel, samega sebe tolažil, in onim, ki so ga pomilovali, odgovoril: „Grenke so sicer krivice, koje se mi pripetijo; če pa pomislim, so le koristne zdravila moji duši u blagor.“ Nikdar ni bil čez svoje sovražnike in zatirovce nevoljn, ampak prav serčno ljubezen jim je skazoval, rekoč: „Ako bi mi tudi oči izkopali, bi jih še ljubil.“ Previdijoč, da bo ves njegov trud višipastirstva zavolj različnega nasprotovanja le malo dobrega sadu prirodil, je Angleško zapustivši se u Francozko podal.

Po noči, še prej ko je u barko stopil, se mu prikaže sv. Tomaž, poprejni Kanterburski nadškof, ki si je ravno ko Edmund prizadeval cerkvene pravice obvarovati, in je Edmunda zagotovil, da bo skorej in veliko plačilo svojih skerbi prejel. Na Francozkem si je ravno tisti samostan za prebivališe izvolil, u kojega je bil poprej sv. Tomaž pobegnil zavolj enakega uzroka; pa je hitro po svojem prihodu hudo zbolel. Zdravitelji so spoznali, da bi premememba zraka težave izlajšala, in mu svetvajo, u drug zdravši samostan se preseliti. Menihom je bilo močno žal, pa sv. škof jim je djal, da bo na praznik svetih treh kraljev in svetiga mučenca Edmunda spet k njim prišel. Zgodilo se je scer, pa drugači, ko so menihi mislili. Ko pride u namenjen samostan, se mu bolezen tako slujša, da je sam željel s sv. zakramenti previden biti. Ko so presv. rešno Telo k njemu prinesli, je s velikim veseljem roke povzdignul, in glasno rekel: „Ti, o Gospod, si moj porok, da nisim na svetu drugega iskal, ko samega Tebe. Stori zdaj s menoj, kakor je tvoja volja.“ Po sv. obhajilu je božjo martro u roke vzel, se milo razjokal, in poljubil presvete rane, rekoč: „Zdaj zamoreš skorej s veseljem vodo iz studenca Izveličarja zajemati.“ Ostali čas je še premišloval božje skrivnosti. Zadna ura mu je dotekla u letu 1241. Njegovo sveto truplo so na god svetega Edmunda, kralja in mučenca, u samostan prinesli, kder je prej prebival. Tako se je dopolnilo, kar je prerokoval, da bo spet u tisti samostan prišel. Menihi so mu prav slovesen pokop preskerbeli, in Bog je njegovo pokopališe po velikih čudežih poveličastil.

Nauk in posnema.

1. Lepe in koristne nauke je sv. Edmundu brumna mati dajala, naj potrebnej je bil: hudobnih tovaršev se ogibati. Zvesto je to dopolnil, pa

tudi neizreklivo milost dosegel, Jezusa u človeški podobi gledati, in s njim govoriti. Potrebno je bežati pred družtvom hudobnih ljudi, ne shajati se s njimi, ki nespodobno govoré, alj nesramno živijo; velikomanj pa še s takimi se znaniti, ki očitno druge u dobrem zaderžujejo, alj k grehu napeljavajo in prigovarjejo; zakaj neizmerna je škoda takega družtva. Le pomislimo, koljko brumnih, za božjo čast iskrenih, so že taki hudobneži od pota čednosti odpeljali, in po malem u brezen pripeljali, iz kojega niti jim je bilo potem nemogoče. „Gola resnica je,“ pravi sv. Krizostom, „da, ako se bogaboječ človek s bezbožnim soznani, ne bo pobožen bezbožnega poboljšal, ampak bezbožen pobožnega pohujšal.“ In sv. Bernard odkritoserčno pravi, da hud duh skoz take ljudi veliko hudega izpelja, kar bi sam doveršiti ne mogel. Vsakdanja skušnja to priča. Mnogega niso vse skušnjave hudičeve premagale; pa prilizvanje, obečanje in prigovarjenje enega samega zapelivca, alj zapelivke ga je prekanilo, da je u hude pregrehe zabredil, ki so mu večno pogublenje pripravile. Hočeš torej pobožno živeti, srečno umreti, varvaj se spridenigu človeka bolj ko hudega duha.

2. S pomočjo device Marie, skoz molitvo in križanje svojega trupla je sv. Edmund oblačilo nedolžnosti in čistosti belo ohranil. Enako beremo tudi od drugih svetnikov; tako tudi ti stori, ako hočeš čisto in nedolžno živeti. „O, vam vsim, ki hočete deviško živeti,“ veli sv. Krizostom, „naj bo mati Gospoda pribežališe; zakaj ona vam bo najkrasnej, najdražji in neminliv zaklad skoz svojo varstvo neoskrunjeno ovarvala.“ Dalej nas opomina, serčno moliti, in truplo pokoriti, ker ste dve potrebne reči, brez kojih je človeku nemogoče, dolgo nedolžno in čisto živeti. Si pa neprecenliv zaklad devištva že zgubil, tako sam dobro veš, da brez pokore odpušanja doseči nemoreš. Tri reči imaš, koje odvračujejo slabe misli, zunajne skušnjave, in vse take pregrehe: prosi deviško mater Mario za mogočno pomoč; moli večkrat in serčno; ne bodi sužnik svojega trupla, ampak pokori ga. Ako pa zavolj slabosti alj hudobnosti spet hudo grešiš, te prosim, ne odlagaj stopiti pred spovednika, in očistiti dušo madežev skoz pravo pokoro. Dalej ko spoved odlagaš, globokej se greh ukorenini, in še več drugih prirodi. Torej pravi sv. Krizostom: „Ako tvoja duša skoz edno pregreho umerje, skerbi, da prej ko prej k novemu življenju ustane. Si grešil, imej greh za ptujca, kojemu naj serce le kratko prebivališe bo, ne nadalej, velikomanj pa na vselej. Pravični, ako u greh padejo, oprostijo naglom serce greha; bezbožni pa greh ohranijo, in se pogubé.“

Molitva.

Daj nam, o Bog, sveto nedolžnost po izgledu sv. Edmunda zvesto ohraniti; pa tudi pokore, če smo grešili, ne zamuditi, naj po tej dvojni poti večno življenje srečno dosežemo; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

U slovenjem koledri najdeš danes spomin sv. Otmara, abata. Rojen na Nemškem je bil ljublen prijatel kralja Pipina, vbogih velik dobrotnik; ves dnar, kar ga je od kralja obilno prijemal, je vbogim razdelil, s svojimi oblačili jih odeval, jim noge vmival in rane brisal. Moža vsega po volji božji so abata, alj poglavarja nekemu samostanu postavili; ker je pa pravice svojega kloštra branil, so ga u ječo vergli, kder je gladu in revšine umerl leta 758.

XVII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Gregor, čudodelnik.

Sv. Gregor, škof u Novocesarei na jutrovem, je bil u tem mestu premožnih, pa nevernih starišev sin. Imenuje se čudodelnik, ker je veliko čudežev storil. Že od mladih nog mu je serce za vse dobro klilo, in imel je velike želje po učenosti. Zavolj tega se je napotil u mesto Berít, tam se u posvetnih vednostih in umnostih izuriti. Bog mu je iz posebne milosti pobožnega modriana Orígena naklonil, s kojim se je sznanil, in pri njem ostal. Pri tem možu se je Gregor naučil, Boga in sebe spoznati; branje nevernih bukev se mu je priskutilo, ter je spoznal, da malikvavstvo ni le samo prazno, temuč večnimu Bogu nasprotna in pogubliva zmota. Kar je keršanskega vedil, je vadil se tenko dopolniti, posebno pa mu je do ostudne, nevernikom navadne nečistosti merzelo. Nekim nevernim posvetnežem, kterih prijatelstvo je popustil, je to bilo tern u peti. Nagovorili in naučili so torej neko raz-

ujzdano ženstvo, ki je ravno tečas, ko je Gregor veliko drušno modrianov okolj sebe imel, pristopila, in Gregorja u pričo vsih nalaš tirjala, naj ji plača dnar, ki ga ji je za prešestvo obljubil. Oni, ki so Gregorja nemadežanega mladenča poznali, so nad tem ostermeli, kajti še niso kaj takega si od Gregorja mislili. Gregorja ni to splašilo, ne osramotilo, in se ni hotel s gerdim ženstvam besede pečati, ne se u pogovori s tovaršami vstaviti, ampak poprosi eniga pričejočih prijatelov, naj mu toljko posodi, koljkor nesramna lažnivka tirja. Komaj je ona dnar u roke dobila, je od hudega obsedena jela neznano divjati in tuliti, je na glas Gregorja nedolžnega oznanvala in zamére prosila. Gregor, akoravno še ni bil keršen, je zauplivo Boga u pomoč poklical, in nesramnico hudega duha oslobodil. Tako je Bog očitno nedolžnost Gregorjovo poveličal, in hudobne sovražnike osramotil. To je pa Gregorju še bolj želje vnelo, da bi berš keršen bil.

Po prejetem svetem kersti si je največ prizadeval kerstne obljube u djanju spolnovati, in svoje živlenje popolnoma po božji volji vrediti. Neke leta je še u modroslovji in u drugih viših učenostih se šolal, in se potem na svoj dom u novo Cesareo povernil, kder je samotno, tiho u molitvi in premišlovanju keršanske modrosti in u bogoljubnosti živel. Kedarkolj je s kom marnoval, je le večidel od slepote in zmote malikvavstva, od ostudnosti greha, in od velike cene in lepote čednosti toljko umlivo in goreče govoriti znal, da so ga prebivavci mesta, akoprem neznabogi, visoko poštovali. Luč se pa na svetilnik postavi, naj vsim drugim sveti; tako je tudi škof Fedím u Amasei od svetosti in modrosti Gregorjeve zaslišal, in ga vredniga najšel, škofa u novi Cesarei posvetiti. Ponižen Gregor je hotel pobegniti; alj Fedim se je svojih besedi deržal, in Gregorja očitno za škofa poklical; in potem takem je moral Gregor škofijo nastopiti. Alj žalilo ga je slišati, da u tem velikem mestu ni več ko 17 vernih bilo, ker so vsi drugi še svoje malike častili. Preden je sv. Gregor škofijo prevzel, si je neke dni za odlog izprosil, da bi se u molitvi pripravil. Prosil je Boga po priprošni blažene device Marie za milost spoznati, kako bi svojo malo čedo vredno pasil in množil. U molitvi se mu deviška Mati s sv. Joanom prikaže, in naroči Joanezu, naj Gregorja podúči, kako in kaj ima početi. —

Tako nebeško okrepčan in podučen je samoto zapustivši se u mesto odpravil. Preden je mesto došel, ga noč in strašna vihta zaleze in prisili u nekem tempelnu prenočiti, ki je ne-

vernikom naj imenitnejši bil; zakaj peklenski duh je u njem prebival, odgovore po malikah dajal, in slepariI. Sv. Gregor ondi vso noč moli, ob svitu, preden odrine, ves tempel s svetim križem zaznamenva, in s tem hudiče iz nja izpodi. Komaj sv. Gregor odide, že malikvavski pop pride malikom darovat; pa mu eden več odgovora ne da, zunaj tempelna pa čuje hudičevo rjovenje. To popa razkači, da mahoma za sv. Gregorjem hiti, ga dojde, in mu žuga, pri oblastnikih tožiti ga. Gregorju je bila to lična prilika, nevernika živo prepričati, kako mogočen je pravi Bog, ter mu reče: „Imam oblast od Boga, tvojim hudičem in malikom zapovedati, jih izgnati. pa tudi nazaj poklicati.“ Ali so zadne besede resnica, bi se bil pop rad prepričal. Gregor napiše na popirček samo latinsko besedo: „ingredere,“ t. j. „pojdite noter,“ in reče popu pred malika to nesti, in hudiči, u imenu Jezusa pokorni, se bodo povernili. Pop to berž stori, in zgodilo se je, kar je željel. To mu je oči odperlo, da se je s ženo in otrocmi k pravi veri podal in kerstiti dal. —

Kedar je bil sv. Gregor blizo mesta novo Cesaree, so mu kristiani in neverniki naproti hiteli, in ga veselo sprejeli, ker so slišali od njegovih čudežev. U mestu jih je veliko ozdravil, besedo božjo oznanoval, in prosil Boga za spreobernenje nevernikov.

Tako so se verni množili, da jim je bila stara cerkva hitro pretesna. Treba je bilo veliko prostorno cerkvo staviti. Kraj je bil sicer nareden, alj pretésn za veliko cerkvo. Sv. Gregor se oberne u goreči molbi k Bogu, in hrib, ki je tesnobo delal, se je daleč nazaj čudno odmaknil. Se vé, da so verni in neverni nad tem čudežem stermeli. Neverniki so na trópe prišli za svet kerst prosit, pa tudi u telesnih in posvetnih rečeh pri njem svèta in pomoči iskat.

Tekla je blizo mesta dereča voda, ki je po zimi navadno se napela in po polju veliko škodo delala. Prišli so stanovniki k sv. škofu pomoči prosit. Sv. Gregor gre s njimi, vtakne palico u zemljo, kder je voda vhajala. Palica se ozeleni, in voda ni nikolj več iz svojega potoka stopila. — Dva brata sta se za ribnik kavsala. Vsak si ga je lastil, in u jezi se eden drugemu grozil, ga umoriti. Gregor nju je višepot pomiril; kadar pa vidi, da se star serd le ponavlja, moli in od Boga sprosi, da se je tisto noč ribnik posušil, in so vse ribe zginile. Tako je bil vjede konec. Zavolj tih in dosti drugih čudežev so verni u veliki časti svojega škofa imeli. Ponižni škof se je pa časti branil, in le djal, da Bog po svetinjah, ki jih je seboj nosil, čudeže stori; alj še več je bil čislan. Med neverniki je pa

imel tudi dosti zopernikov, ki so si norca iz nja delali, in bi bili radi ga ob poštenje in slavo pripravili. Posebno sta si dva židova eno tako vmislila. Pogovorita se, da se eden izmed nju za potam, kder je imel škof priti, kakor mertvec vleže, drugi pa zravno nja milo zdihuje in joka. Ko sv. Gregor do nju pride, je še glasnej jokal, in škofa za milošno prosil, da bi zamogel svojega mertviga tovarša pokopati, u sercu si je pa namenil, sv. Gregorja u sjaka postaviti. Sv. Gregor mu reče: „Dnarjev nimam; kar imam to dam.“ S temi besedami verže hinavcu svoj plajš, in gre svoj pot. Ko sv. Gregor odide, se hinavc sladko smeji, da je Gregorja lajhal, in hoče berž tovaršu plajš pokazati, ga kliče in duha, pa tovarš se več ne zmezi; — bil je zares mertev.

Debele knige čudežev bi lehko napisal, ki jih je sv. Gregor nad bolniki in obsedenmi storil, pa tudi velikih težav, ktire je zastran razširanja keršanstva prestal. Že 26 let je pastirsko palico nosil, in od truda, skerbi in starosti opešal. Spoznal je, da je za nja večer življenja prišel; zato se je še goreče vzdignil, obhodil celo škofijo, ovčice milo učil, Bogu jih zročivši slovo od njih jemal, in veliko dobrot cerkvam in vbožcom skazal. Kratko po svoji zadni apostoljski hoji ga je smertna bolezen obšla, in ga u večni počitek preselila. Pa preden je sv. zakramente prejel, in dušo Bogu izročil, je skerbno pozvedoval, koljko bi še u njegovem mestu nevercov bilo? Odgovorijo mu, da le samo 17 še. Tedaj je svoje serce in oči u nebo povzdignil, rekoč: „Čast in hvala bodi Bogu! kedar sim škofijo nastopil, sim vernih komaj ravno toljko najšel. Bog jih naj u svoji sveti veri poterdi in ohrani; nevernikom pa naj milostno po vsem svetu luč keršanstva prižge!— Tako je u Bogu vesel sladko in mirno u 70. leti starosti zaspal, leta 270.

Nauk in posnema.

1. Sv. Gregor čudodelc si je prizadeval kerstne obljube vse žive dni u djanji spolnovati. Ti si tudi keršen, si se tudi po svojih botrih hudemu, njegovemu napuhu in vsemu njegovemu djanju odpovedal, se s Bogam sklenul, in ves njegov biti vse svoje žive dni si obljubil. Povej mi, alj odgovori sam sebi: Kako kaj deržiš svoje kerstne obljube? Ali ne veš, da koljkorkrat smertno grešiš, vsakokrat kerstno obljubo prelomiš? Morbiti tebi tvoja vest ravno to očita, kar sv. Bernard govori: „Ti si se hudiču odpovedal, pa le skorej njemu samemu služiš. Ti si se odpovedal vsemu

njegovemu djanju; pa si le za to prizadevaš, kar je hudičevo.“ Sam sebe lehko obsodiš, komu večkrat vstrešež: Bogu alj peklenšeku? In ako ti to u serce seže, te mora sram biti pred Bogam, katerimu si toljkokrat nezvest slovo dal, in se hudemu spet ponudil. Obžaluj svojo nezvestobo, in izmij gnusobo grehov s grenkimi solzami resnične pokore. Ponovi kerstno obljubo večkrat ko dosihmal, in terdno skleni, jo tudi zvestejši spolnovati! —

2. Sv. Gregor je s Bogom vse počel, vse le za božjo čast in za zveličanje duš storil, ne zavolj hvale ljudi in svoje časti. Bog je pa tudi s njim bil, in mu po toljkih čudežih svojo pomoč očitno zkazal. — Prašaj pa ti sam sebe, s kom potegneš, ali s Bogom, ali s svetam, ali clo s hudim? Ali ni morebiti vse tvoje prizadevanje le iz častilakomnosti ali iz dobička, clo zoper Boga in bližnega? pospenjaš se, pa ne u nebesa; ampak da bi veliko slovel pred svetam; rad bi morbiti, naj bi Bog čudoma te povzdignil. Ponižaj se, pripiši vse dobro, ki ti srečno izteče, Bogu; zakaj ponižnim Bog milost daja, prevzetnim se pa vstavla. Jezus se je scer tudi za svojo čast poskusil, pa je djal: „Moja čast ni nič; moj Oče je, ki me časti.“

Molitva.

Daj, prosimo vsegamogočni Bog, naj nam svetiga Gregorja, spoznovavca tvojega in čudodelniga škofa častit god pobožnost in zveličanje pomnoži; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

XVIII. Dan novembra alj listopada.

Sveta Potamiana, devica in mučenica.

Sv. Potamiana, krasne telesne lepote, pa ravno tako sramožlivega zaderžanja devica, je služila pri nekem ajdovskem gospodarji. Slep malikovavec, nečiste ljubezni do nje vnet, si je mnogoverstno prizadjal njo omotiti in ob predrag zaklad čistosti pripraviti. Zlate obljube ji dela, mehko živlenje in posvetne dobrote ponuja, in s prilizovanjem, pa tudi s žuganjem njo neprinehoma nadlegva. Sv. devica se u tej velikej nevarnosti serčno obnaša, se ne da oslepiti dragim obljubam, ne vstrašiti hudemu žuganju, ter je pripravlena, raji živlenje, kakor pa sveto čistost zgubiti. Gerd nečistnik, ves divji čez njeno stanovitnost, jo izroči deželnemu poglavarju in mu veliko duarjev pošle, naj jo on po svoji oblasti, alj u njegove želje pregovori, alj pa, če ne dovoli, umoriti da. Okruten poglavar jo vkaže hudo mučiti, in ji poslednič žuga, da jo hoče hotlivosti nesramnih rabeljnov prepustiti, ako Kristusa ne zataji in željam svojega gospodarja se ne vda.

Neprestrašena se sveta devica temu grešnemu napeljvanju vstavlja, in tako serčno odgovarja, da jo pagani preklinjanja svojih malikov obdolžé in glasno njeno smert terjati začnó. Sodnik vojaku, Basilides s imenom, vkaže, jo k smerti peljati. Sodba je, jo do nagega izslečti in u vreli smoli utopiti. Sramožliva devica se ne vstraši toliko grozovitne smerti, kakor velikobolj ukaza, da se mora do nagega izslečti. Tako dolgo torej sodnika prosi, dokler ji privolji, da smé s oblačilom u strašno smert. Nad kotel vrele smole jo postavijo, in polagoma vedno globokeje spušajo, dokler ji smola do glave pride in ona svojo deviško dušo izdehne.

Ko Potamiano na moriše peljejo, jo derhal divjega ljudstva obda, jo preklinja in gerdo zasramuje. Vojak Basilides trumo razpodi, ter devico očitnega zasramvanja miloserčno otme. To ljubeznivo obnašanje sveto mučenico u serce gane; hvaležno opomni vojaka, naj stanoviten ostane; ona hoče po smerti Boga zanj prositi, ki mu bo gotovo to ljudomilo delo obilno poplačal. — Kratko po njeni smerti se pripeti, da sovojaki Basilida k prisegi silijo; alj on na ravnost pové, da priseči ne smé, ker je kristian. Vojaki menijo, da u šali govori. Ker pa stanovitno terdi, da je kristian, mora pred sodnika; in ker svojo vero u Kristusa serčno spozna, ga u težke verige vklenejo in u temno ječo veržejo. Verni ga u ječi obišejo, ter pozvedujejo, kako se je tako naglo spreobernul. On jim pové, da se mu je Potamiana tri dni po svoji smerti prikazala, mu venec na glavo posadila, in naznanila, da je zanj Gospoda prosila, da je vslišana, in da bo u kratkem pri njej se veselil. Na to u ječi svet kerst prejme; drugo jutro pred sodnikom svojo vero u Kristusa serčno spozná, in ker ga nobeno prilizovanje, ne žuganje od taiste odverniti ne more, mu s mečem glavo odsekajo.

Nauk in posnema.

1. Nevarna je bila služba svete device Potamiane, velike zastran njenega nesrammega gospodarja so bile skušnjave za njo; alj ker Boga iz pred oči zgubila ni, je vse serčno premagala, in dvojno krono devištva in mučeništva srečno zaslužila. Ni skorej stanu med nami, u kojem bi se več ljudi znajdlo, ko u služevnem stanu. Pred svetam je scer té stan malo obrajtan, in kdor služiti mora, pogosto misli, da je nja stan naj nizkejši in borniši na zemlji. Alj u očeh Gospodovih ni tako; Gospod sam je rekel: „Kdor iz med vas velik biti hoče, naj bo vaš služavnik, in kdor med

vami pervi biti hoče, naj bo vaš hlapec; kakor tudi Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak služit.“ U služevnem stanu ni tako težko Bogu služiti, kakor mnogi mislijo; morebiti človek u nobenem drugem stanu ložej pobožno ne živi, in večno izveličanje doseže, kakor ravno u služevnem stanu. „Ne sramuj se u službi svojega stanu; zakaj po božji naredbi ima vsak stan na zemlji svojo čast; — nisi zato kristian postal, da bi se služiti sramoval; zakaj če po zapovedi Kristusovi človeku služiš, ne služiš njemu, ampak taistemu, ki ti je to vkazal. Saj je ja Kristus sam prišel, da bi služil, in ne, da bi si strečti dal,“ pravi sv. Auguštin.

2. Ker pa ni stanu brez skušnjav, jih tudi u služevnem stanu narajmal boš. Si vidil, kako je sv. Potamiana u veliki nevarnosti bila, svojo nedolžnost zgubiti! Morebiti tudi ti pri hiši služiš, kder se tvoji nedolžnosti zanke stavijo, se ti dnar, dobre jedila in lepe obleke ponujajo, alj druge goljufne obljube delajo, te premotiti in oslepiti? Ali morebiti u kakšni taberni alj u mestu pri gospodi služiš, kder se je keršanstvu slovo dalo, kder božjih in cerkvenih zapoved ne poznajo, te s delom tako obložijo, da tudi ob nedelah in svetkih k službi božji redko prideš, k spovedi in božji mizi večkrat iti ti je clo nemogoče? Dobro premisli, da ni nesrečnejši stvari, ko družinče, ki je naj veče blago, Boga zgubilo; revno je nja življenje, žalostna in brez tolažbe smert, in kakšna še le bo večnost! — Če u takšni službi, pri takšni hiši ostaneš, si na ravnem potu nedolžnost in vero zgubiti. Kaj je storiti? Zapusti službo, če bi še tako lepo mezdo služila in tudi za nobeno drugo službo precej ne vedla. Zaupaj na Boga; on more in bo tudi gotovo za tebe skerbel, če iz ljubezni do njega tako nevarno službo pustiš. Še enkrat; kder se tvoji nedolžnosti zanke stavijo, alj kder ti k službi božji ne dajo, tam ne ostani; Bog bo za tebe skerbel, kakor za toliko jezerov drugih, ako mu le zvesto služiš. „Kdor svojo dušo ljubi, pravi Jezus, jo bo pogubil; kdor pa svojo dušo zavolj mene sovraži, jo bo u večno življenje ohranil.“

Molitva.

O Bog, ki si med drugimi čudeži svoje mogočnosti tudi slabemu spolu premaganje u mukah dal: dodeli milostivo, da, ker sv. Potamiane, device in mučenice tvoje god častimo, po njenih izgledih k tebi pridemo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

IXX. Dan novembra alj listopada.

Sveta Elizabeta, vdova, deželna grofinja; mati vbogih.

Sv. Elizabeta, lep izgled bogoljubnosti in čistosti za nezakonske, ljubezni in krotkosti za zakonske, pa tudi ogledalo poterplivosti za vdove, je na Ogerskem življenja svit zagledala. Bila je hčer Andreja, madžarskega kralja, in Jere, rojene vojvodine Koroške. Maloletna dekelca že je u strahu božjem živela, in s njo je rastla tudi njena pobožnost. Nje naj ljubši pot je bila u cerkvo, kder je po angelsko goreče molitve u nebo pošiljala. Težko se je cerkve ločila, ker ji je najslajša radost molitva bila. Kakor hitro je u cerkvo stopila, je zlato krono iz glave vzela; in za to kregana, odgovori: „Bog me obvari, da bi kdaj s takoj kronoj se prikazala pred obličje Kristusa, kteri je s ternjem kronan iz ljubezni do mene na križu pripet bil!“ Mario, nebeško kraljico je imenovala svojo mater; tudi svetiga apostola Joaneza je gorlivo častila in ga varha izvoljila svoje čistosti; pa tudi nikdar ni kaj odrekla, kar so jo u imeni Marie alj sv. Joaneza poprosili. Peneze, ktere je za svoje veselje dobila, je vbogim podarila, naj angelsko češenje za nje zmolijo. Čertela je prazen lišp, gizdost in lenobo. Bila ni le na truplu, marveč tudi lepa na duši s posebnimi lastnostmi okinčana, ter je clo pred vsakoj sencoj nesramnosti bežala.

U pokoršini do starišev se je s Ljudovitom, deželnim grofam Hasie in Turingie zaročila, s kojim je u sveti ljubezni in u lepi zastopnosti živela, in tudi omožena ni premenila svojega pobožnega življenja. Ponoči je rada dolgo molila; po dnevi je pridno u cerkvo hodila, duhovske bukve brala, delala in molila. Kar je pa s svojimi dvorankami naredila, je bilo skorej vse vbogim u pomoč. Svojega sopruga je vsikdar lepo imela in ga visoko spoštovala. Podložnim je dala prelep izgled naj lepših čednost; pri očitni božji službi je bila vsa u Bogu sbrana drugim u poduk. Ojstro je gledala na svoje strežaje, da so po keršansko živeli; pa tudi skerbela je kakor mati, da se jim je mezda in pravica popolnoma dala. Vojvodiče in vojvodične je mati sama k vpeljevanju u cerkvo nesla, deco Bogu aldovala, in bogat dar na altar položila, oblačilo pa, kojega je takrat nosila, je kaki revi podarila. —

Enkrat je u posebnem namenu po svojem visokem stanu oblečena u cerkev prišla. Pogleda Jezusa na križu, ostermi in sama pri sebi reče: „Glej Jezusa odrešenika na križu golega zavolj mene; jaz pa velika grešnica se nečimerno lepotičim. On je bil od vsih zapušen, jaz pa veliko služavnikov imam. Jeli to moja prava ljubezen do njega? Oh moja velika nehvaležnost? Kako poslušam njegove zapovedi, in kako hodim po njegovih stopinjah?“ To premišlovanje ji je toliko britkost obudilo, da je omedlela. Posihmal je pod svojoj knezinjskoj oblekoj vedno rašovno suknjo nosila. Vbogim, bolnikom in zapušenim sirotam je bila ljubezniva mati in oskerbnica. Iz svojega premoženja je bolnišnico blizo dvora postavila, kamor je bolnike, sirote in slabotne ljubeznivo sprejela. Verh tega je vsakdan okolj devet sto vbogih nahranila, in milošno u staniše tacih pošiljala, kteri so se beračije sramovali. Osobito je bolnike obiskovala, jim čedno stregla, če so ravno gobavi bili; poljubila jim roke in noge, in jih u poterplivosti poserčila. Brez milošine nje ni siromak nikdar zapustil. Na sprehodu je večkrat u pomanjkanju dnarjev pajčolan raz glave vzela, in vbožcu podala. Ni se ji grozilo, vbogim obleko kerpati. Nič ni opustila, kar je le keršanska ljubav revnim u pomoč izmisliti zamogla; za tega del so njo mater revnih imenovali.

Sv. Elizabeta ni bila hinavsko pobožna, ampak prave pobožnosti. Svojega spovednika je spoštovala ko Kristusa, in ubogala ko angela božiga, in ni kaj po svoji termi storila, marveč le po njegovem nasvetu.

Bili so na dvoru zasmehuni, ki so jo ravno zato zasramovali, in jo deželnimu grofu dolžili, da je zapravlivka. Elizabeta se pa ni dala motiti u svojih delih ljubezni, in grof ni tožiteljev njenih poslušal, ker je očividno spoznal, da obilu blagoslov po darovitosti drage zaročnice nasleduje. Ni je torej u bogoljubnih delih motil, ampak clo podpiral, dokler je živel, rekoč: „Ne bom ji branil vbogim pomagati; njeno usmilenje nam zadobi božje usmilenje; če skerbimo za vboge, bo skerbel Bog za nas.“ Umerl je Ljudevit na potu u vojsko, ktero je s drugimi keršanskimi knezi za svete dežele na jutrovem imel. To žalostno prigodbo zvediti, je Elizabeto globoko u serce zabolelo; pa zaupno se nezapopadlivi božji razsodbi podverže, in moli: „Ti veš, o Gospod! da jaz na tem sveti nikogar nisim bolj goreče ljubila, kakor svojiga zaročnika, ne samo zato, ker je moj soprug bil, temuč ker je tudi tebe iz serca ljubil. Ker si pa ti sklenil, njega k sebi poklicati, sim s tvojoj razsodoj tako zadovoljna, da, ko bi ga skoz en sam očenaš spet od smerti tvojemu sklepu nasproti obuditi zamogla, ne bi ga hotla moliti. To samo te prosim, daj mu večen mir, meni pa gnado, tebi do zadniga zdihleja pobožno služiti.“ Po tej junaško serčnej vdanosti u božjo voljo, da za rajniga veliko svetih maš služiti, in molitve opravljati, delí obilno milošno med vboge, in akoravno še le dvajset let stara, in le šest let u zakonu obljubo stori, kakor vdova sveto čistost do konca živlenja ohraniti; kar je tudi zvesto dopolnila.

Bog je sklenil, svojo zvesto služavnico na ojstro skušnjo postaviti. Deželni stani so bratu rajniga grofa vlado izročili, in pobožno knezinjo dolžili, da je deželne dohodke s svojimi milodarmi zapravljala. Za tega del ji vse, kar je imela, vzamejo, ter jo s vojvodičem in dvema vojvodičnama gerdo iz dvora pahnejo. Iz strahu se novi vladi zameriti, se nihčer ni upal, jo pod streho vzeti. Zaperte so ji bile clo vrata bolnišnic, ktere je ona postavila in utemeljila. Primorana je večidel u kakem hlevi prenočiti in beraško palico nositi. Svoj toliko tuževn stan je sv. Elizabeta svetoželjna junakinja serčno in tako močnodušno poterpela, da se je bilo čuditi. Nikomur ni potožila gerde krivice sovražnih stanov, tudi ne svojimu očetu, timveč se je veselila, da je Bogu u čast kaj terpeti imela.

Precej po pervi noči, ko so jo izgnali, pride u miniško cerkvo Frančiškanov in hoče, naj bi zahvalno pesem zapeli, in Boga za tuge njej odločene dolžno hvalo dali. Zasramo-

vanje in krivice, ktere je sveta knezinja po svojem pregnanstvu terpela, clo od tistih, kojim je poprej le dobro storila, se popisati ne dajo. Stara baba, ki je poprej živež in obleko od nje dobivala, se je prederznila, jo na cesti u mlako suniti in jo gerdo psovati, zato, ker se ji sveta knezinja ni hitro zognila. Pohlevno vstane iz mlake, osnaži svojo obleko, pripravljena za Boga še več terpeti. U toljko hudi stiski nje pa Bog brez tolažbe ni pustil. U molitvi se ji Kristus prikaže, njo u stanovitnosti poterdi in obljubi nje nikdar zapustiti.

Sčasoma je njeni oče njene sovražnike primoral, da so ji staniše in izgovorjeno juterno dali, alj berš je s tim bolnišnico postavila, u tisti stanovala in bolnikam tako skerbno stregla, kakor bi dekla bolnišnice bila. Kar ji je še od postrežbe bolnikov časa ostalo, je molila, se ojstro pokorila in druge duhovske vaje opravljala. U 24. letu njene starosti ji Bog razodene, da se bo tega sveta ločila. Pripravila se je, bogoljubno prejela sv. zakramente, opominala vse pričejoče Boga iz celiga serca ljubiti, in vbogim s vsoj močjoj pomagati. Izročila je svojo dušo u roke svojega stvarnika u letu 1231, polna zasluženja. Njeno truplo še zdaj u Maribori na Nemškem počiva, kojega clo krivoverci u časti imajo. Čudeži, ki so se na grobu svete knezinje godili, so njo po vsem keršanskem svetu razglasili. Šestnajst merličev se šteje, ki so skoz njeno prošnjo živlenje spet dobili; še večo je število bolnikov, ki so po njej svoje zdravje prejeli.

Nauk in posnema.

1. Živlenje sv. Elizabete je svetla luč za ljudi vsakega stanu. Otroci se naj od nje učijo, že od mladih nog se Boga bati, in s letami u pobožnosti rasti; — neoženjeni in nevdane vidijo, kako se sveta čistost ohrani; — poročeni se naj učé eden drugega za ljubo imeti; — vdove lep izgled imajo, kako naj zapušene svoje živlenje ravnajo; — gospodarji in gospodinje se učijo za svojo družino skerbeti; — ljudje visokega stanu vidijo, kak izgled naj podložnikom dajo. Vsi kristiani se lehko učijo vbogim pomagati, tuge in težave voljno poterpeti. Bog je dopustil, da je deželna grofinja in kraljeva hčer neusmileno iz dvora potisnjena in prisilena bila za beraško palico prijeti; vendar se ni pri nikomur pritožila, temuč je clo Bogu za vse to ponižno hvalo dajala. Da bi pač vsi u manjših težavah svojo voljo s božjo sklenili, in poterplivo nosili butaro jim naloženo!

2. Naj ljubši pot sv. Elizabete je bil u cerkvo. Kamo pa ti naj raj hodiš? kde se naj rajše dolgo pomudiš? zakaj tako naglo iz cerkve letaš? za-

kaj se rajši u razujzdani družbi, u kerčmah, na plesu i. t. d. znajdeš, kakor pa u cerkvi, pri službi božji? zakaj ti pridga, sv. maša tako rada predolgo terpi, in ti je zoperna? ker ti pa ni preveč mnogo ur, clo dni in noči u igri, s plesom, klafanjem, potepanjem i. t. d. zapraviti? Odgovori na to prašanje, in povej, če si upaš s takim živlenjem pred božjim Sodnikom obstati, in božje obličje u nebesah gledati, kakor sv. Elizabeta? „Gotovo nebes ne bodo deležni, ki le spijo, lenošijo in postopajo, ampak ki resno za nje skerbijo,“ govori sv. papež Leo.

Molitva.

Razsvetli, o Bog, serca svojih vernih, in daj skoz častite prošnje sv. Elizabete časno srečo goljufniga sveta zaničevati, in se le nebeških darov skoz posnemanje njenih svetih čednost in dobrih del vedno veseliti; po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

XX. Dan novembra alj listopada.

Sveti Vinok, keršanski mlinar.

Sv. Vinok, plemenitih, alj kakor drugi terdijo, kraljevih starišev sin, se je na Angleškem rodil. Iz goreče ljubezni do Boga svet in nja veličastvo zapustivši pride s tremi tovarši enakega duha u samostan svetega Bertina, kder je pod vodstvam tega svetnika ene leta prav pobožno se u keršanski popolnosti vadil in lepo napredoval, poleg tega pa tudi službo samostanskega mlinarja prav zvesto opravljal. Ta služba je bila toljkaju težavniši, ker je mlinski kamen s rokami sukati moral, kajti na mlinski žleb vodo napeljati mogoče ni bilo. Alj pohleven služavnik božji si je težavno delo s serčnoj molitvoj poslajšal; in Gospod, ki taistim, kteri njega ljubijo, pomaga, je blagoslovil delo njegovih rok. Mlinski kamen se je naglo in lehko vertel, in prav obilno lepe moke se je vsakobart namlelo.

Po ukazu svojega apata sv. Bertina je pozneje nov samostan u Vormonti na Flandrii postavil, u kojega se je u kratkem veliko družbenikov nabralo, ki so ga enoglasno svojega predstojnika izvolili. Je bil poprej ves ponižen in živ izgled pokoršine do svojih viših: je pa tudi zdaj ko apat se u vsih lepih lastnostih pravega predstojnika svetil. Željel je vsim vse biti; vedno pripravlen se vsmiliti revnih in jim pomagati; tolažiti žalostne, odpustiti in pozabiti storjeno razžalenje. Pogosto se je podal u revne bajte bornega, nevednega ljudstva,

jih je podnaukoval u potrebnih resnicah spoznanja božjega, ter jih h keršanski pobožnosti napeljeval. S pomočjoj božjoj je tudi mnogo čudežev dopernesel, ki svedočijo nja svetost, pa tudi njegove velike zasluge pri Bogu. Tako bogat svetih čednost in dobrih del se je leta 717 iz sveta ločil, od Gospoda krono življenja večnega prejet. Sveta cerkva njegov pobožen spomin 6. listopada obhaja.

Nauk in posnema.

S gorečoj molitvoj k Bogu si je sv. Vinok težko delo pri sukanju mlinskega kamena poslajšal, in tistemu blagoslov božji pridobil, da mu je prav urno in spešno od rok šlo. Današni mlinarji pa za blagoslov božji slabo alj clo nič ne skerbijo; svojega dela ne posvetijo s pobožnoj molitvoj, nego od tistega s svojim krivičnim in razberzdanim djanjem Boga in nja žegen odganjajo.

1. So, ki brez vse vesti slabo melejo, prevelike merce jemlejo, zernje čerstvo s medlim zmenjajo, melo, pičle mere in prelehke peze odrajtajo in se tako vnebopijočih krivic deležne storijo. — Lehko se krivica stori, alj težko, težko popravi. U globočino človeškega serca je Bog zapoved zapisal: Ne kradi! Iz med vsih grehov, u koje človek pade, je ta edini, ki se le s dvojnim zadostvanjem izbrisati da, ker se s njim dvojna krivica zgodi, namreč: Bog žali, in bližnemu pravica krati. Bogu se zadosti, če ta greh zgrevaš, objokaš in se ga odkritoserčno spoveš; bližnemu, če mu po krivem vzeto blago odrajtaš in storjeno škodo poverneš. „Vsaka druga pokora,“ pravi sv. Auguštin, „je tukaj prazna in goljufna; greh se ne odpusti, če se storjena krivica ne poravna.“ Kristus še ni takrat Cahea izveličanja zagotovil, kedar je Cahej na drevo zlezel, ga u svoji hiši sprijel in mu veliko gostijo pripravil: ampak še le takrat, ko je obljubil, da hoče vse, karkolj je komu krivice storil, obilno poverniti, še le takrat je k njemu govoril: „Danes je tvojej hiši izveličanje došlo, ker si tudi ti sin Abrahamov.“ Glej in spoznaj torej sveto dolžnost, vse po krivem vzeto do poslednega vinarja odrajtati; premisli pa tudi kako težko je, pogosto skorej nemogoče, vse tenko sopet poverniti, in varji se skerbno vsake še tako majhne krivice. — Ti se čudiš, da je Esau za eno skledo leče svojo pervenstvo in s tistim toliko važnih pravic prodal; ali se ni še bolj čuditi, da za merco pšenice alj zmesi, za eno skledo mele svojo dušo, ja svete nebesa u nevarnost postaviš? „Boljši je,“ sv. Ambrož uči, „brez časnega premoženja biti in se izveličati; kakor pa veliko časnega blaga imeti, in se pogubiti.“

2. Najdejo se pa tudi mlinarji, posebno pri stranskih in samotnih mlinih, ki so gerdega, nesramnega zaderžanja, in sebi in drugim peklenski brezden odpirajo. Koliko keršenc, ki so u mlin nosile alj na melo čakale, je od razberzdanih, brezvestnih mlinarjev pohujšanih, zapeljanih, u časno in večno nesrečo zakopanih! Tako daleč je prišlo, da poštena deklina u mnogi mlin ši več ne upa, da se keršanske dekle pred mnogim mlinarjem kakor pred strupnim gadom svariti morajo. Najemnik hudičev je vsaki tak zapelivec. Sv. Auguštin govori: „Tudi hudič ne pride k človeku s mečom obrožen, ampak sladke, goljufne besede trosi, in mori. Ne misli torej, da tudi ti ne moriš, ako bližnega u hudo nagovarjaš in pregovoriš.“ In sv. Antonin opomina: „Nehaj vendar, svojo in drugih duše, za ktire je Kristus umerl, pogublati. Premisli, kako velika je hudobija, da taiste, koje ni s zlatom, ampak s svojoj dragoj kervjoj odkupil, skoz pohujšanje in zapeljvanje pogubiš.“ Grešne želje in nečisti ogenj u sebi zadušiti, moli in se Boga spomni, kakor od sv. Vinoka bereš; in ko mlinski kamen verteti vidiš, alj ropotati slišiš, spomni se besed Kristusovih: „Gorje tistemu, skoz kterega pohujšanje pride; boljše bi mu bilo, da bi se mu mlinski kamen na vrat navesil in on se potopil u globočino morja.“

Molitva.

Gospod, nebeški oče, daj nam po priprošnji sv. Vinoka tvojo neskončno vsmilenje občutiti: da se vsake krivice skerbno varjemo, in u svetem strahu tebi zvesto služimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXI. Dan novembra alj listopada.

Darovanje Marie prečiste device u tempelni.

Denašno godovno se imenuje daritva Marie, ker sta ti dan sv. Joakim in Ana, pobožna stariša preblažene Device svojo sveto hčer Mario, Maria pa sama sebe Bogu u jeruzalemskem templu darila. Bilo je takrat dvojno darovanje otrok u navadi. Eno je bilo po postavi, po koji je mati dete porodivši morla sina čez štirdeset, hčer pa čez osemdeset dni po porodu u tempelnu Bogu dariti. Ta obred se prav za prav aldovanje alj darovanje otroka imenuje, od strani matere pa očišva. Druge verste darovanje pa je bilo, kadar so se prostovoljno zaobljubili svoje otroke Bogu u dar prinesti. Mnogoteri stariši so alj pred alj po porodu obljubili, dete Bogu u nja službo prepustiti, za zmirom alj na neke leta. Nekteri odrašeni so se svojvoljno u božjo službo darovali. Za tega

del so imeli razne stališa pri tempelnu: ene za možke, druge za ženske, za mladenče posebej in dekliče posebej, u kojih so toljko časa stanovali, dokler je jih alj njih alj starišev obljuba deržala. Njih opravilo je bilo kinčanje templa, naredba mašnih in levitskih oblačil i. t. d. Tako nam svedočijo perve bukve kraljev, da je Ana Elkanova obljubila, če otroka porodi, ga božji službi dariti. Od Boga orodovitena porodi Samuela, kojega je potlej po višiduhovniku Heliu templu izročila. Tudi druge knige Makabejev pripovedujejo od devic, ki so poleg tempelna stanovale, in ondi izgojene bile.

Veliko svetih očetov verjetna misel je ta, da sta sv. Joakim in Ana, ker sta do sivih let nerodovita bila, se Bogu zaobljubila, če jima Bog dete da, otroka u tempel njemu aldovati. Vslišena od Boga sta najblažej stvar, namreč Mario prečisto devico porodila. Tri leta staro hčerko u Jeruzalem pripeljata, in jo po rokah duhovna službi Najvikšega darita.

Bogoljubnost in ponižnost Marie u tem darovanju se ne da popisati. Ne samo, da je u ti dar rada privoljila, ampak je tudi, ker je že u tih nježnih letih popolnoma pri pameti bila, in veličanstvo tistega, kojemu so jo darili, bolj ko kdo drugi sgoznala, željno po dobi hrepenela, da se namenjen dar doverši. Polna veselja teče proti tempelnu; serce ji kipi od ljubezni do Boga, gorečih želj polna njemu služiti. Duhoven osupnjen stoji gledati nenavadno lepoto, bogoljubnost in ponižnost

deteta Marie. Od starišev izročeno pelje k altarju, ki je petnajst stopinj višej od zemlje bil, ter njo na spodno stopnjo postavi. Kratko se poslovi od svojih starišev nježna devica, polna veselja se verže na svoj obraz in se Bogu s takoj špoštlivostjo daruje, da se pričejoči dočuditi ne morejo.

To darovanje Marie se je clo razločilo od darovanja drugih otrok. Nekteri so bili aldovani, ker so starši tako hotli, otroci niso vedli, kaj se s njimi godi. Nobeno še ni u tako mladih letih razumelo, kaj ta obred pomeni. Maria pa, kteri je razumnost že jasno svetila, ni le samo u to darovanje svojih starišev rada privoljila, timveč se je s veseljapolnim sercom Bogu u službo izročila. Dopadenje Najvikšega nad tim darom se ne da popisati. Gotovo je, da od začetka sveta do te dobe ni bilo daru Bogu bolj prijetnega, kakor Marie osebiten dar. Drugi ljudje, kakor Abel, Noe, Aron itd. so le zemlje sad alj bezpametne živali Bogu darovali, Maria pa sebe samo. Mnogoverstni stariši so scer svoje otroke Bogu u dar prinesli, alj Maria je vse te na nedolžnosti, gnadi in nebeških čednostih presegla, potem je tudi dar Marie vse druge daleko presegel, in Bogu čez vse dopadil. Po doveršenem aldovanju so Mario u odločeno prebivališe peljali in drugim Bogu posvečenim devicam pridružili. Ostala je tukaj do dobe svojega zaročenja s svetim Jožefom.

Marie ondotno živlenje se da ložej premišlovati, kakor popisati. Gotovo je bolj po angelsko živela ko po človeško. Nje opravila so bile molitva, branje, premišlovanje in drugi posli. U knigah sv. Hieronima se najde govor od rojstva Marie, u kojem se od nje živlenja u tempelni takole bere: „Blažena Devica si je prizadela svoje družice u vsem premagati: u ponočnem čuvanju perva biti, sveto pismo natenko razumeti, najponižnejša biti, psalme Davidove najbogoljubnejši prepevati, u ljubezni do Boga naj bolj goreti, u čistosti in u vsih čednostih perva biti. Neprenehoma je molila, in postavo Gospoda premišlovala.“ Sv. Ambrož vsim, ki so deviško čistost obljubili, Mario u izgled postavi, ter piše: „Maria je bila devica ne samo po telesu, ampak tudi po duši. Bila je krotka iz serca, modra u govoru; nikogar ni razžalila, vsim dobro vošila, je napuh čertela in ponižnost ljubila. Nič prederzniga ni bilo u njenem pogledu, nič razujzdanega u njejnih besedah, nič nespodobnega u vsem njejnem djanju. Na njejnem obličji se je blisketala nje lepa duša. Ni se k pokoju poprej podala, dokler ni prav trudna bila, in če je truplo počivalo, je bedela njejna duša.“ Sv. Bonaventura pri-

poveduje od skrivnega razodetja, u kojem je Mati božja neki brumni osebi takole govorila. „Vsigdar sim ponoči ustala, pred altar stopila in ponižno Bogu moje želje odkrivala.“ Te želje pa so bile, da je ponižno za milost prosila, Boga iz celiga serca čez vse, bližnega pa zavolj Boga ljubiti, zapovedim božjim popolnoma pokorna biti in vse sovražiti, kar Bog čerti. Ravno te sv. učenik pravi: „Maria je skerbela, da ni nobena tovaršic s najmanšim grehom Boga žalila, ampak da so ga vse vedno hvalile in se slabih pogovorov varovale.“ Dalej piše, da je Maria svojo glavo s pobožnim premišlovanjem, svoje usta s bogoljubnoj molitvoj, svoje roke s svetim delom oblažila in druge k enakimu ravnanju budila.

Mnogi sv. očeti pišejo, da je Maria precej po tem, ko je u tempel služit prišla, deviško čistot Bogu zaobljubila. Drugi terdijo, da je to obljubo že poprej storila. Sv. Ambrož, Jeronim, Rupert, Bernard in veliko drugih učijo, da je Maria perva bila, ki je to zaobljubo storila, in tako veliko jezerom obojega spola izgled dala, kojega so in ga še dan denašen posnemajo, kakor častivci deviške čistosti. Gotovo je, da je blaženej Devici od perve svoje pameti do konca živlenja naj imenitnejša skerb bila, to storiti, kar je Bogu za dopadlivši spoznala.

Lehko se iz tega sklene, da si je toljko zaslug nabrala, da jih niso drugi svetniki imeli, in jih ne bodo do konca sveta. Sv. Bonaventura in sv. Bernardin iz Siene na Mario oberneta besede pripovest Salamonovih: „Veliko hčer je zaklade naberalo, ti pa si vse presegla.“ Veliko pravičnih je bogate zasluge naberalo, Maria pa je vse kakor u gnadi, tako tudi u čednostih in u zasluženju presegla. Iz tega lehko sklenemo, da tudi vse svetnike u nebesih na slavi preseže; zato jo katolška cerkev po pravici kraljico svetnikov imenuje. —

Nauk in posnema.

1. Tri leta stara je Maria Bogu se darila, in to ne na neke dni alj leta, ampak na vselej, ker ni nehala Bogu služiti do zadnega trenutka svojega živlenja. — Kakšna je pa s teboj? Si tudi ti u njejnih letih že začel, Bogu služiti? S solznimi očmi in zgrevanim sercom obstoj: ne Bogu, ampak svetu, mesenim tiru, in hudiču si tvoje mlade leta daroval, in morda nikdar prave misli obudil, Bogu po svoji dolžnosti služiti; misliš morde še le u sivih letih to začeti, koje doživeti je u božjih rokah. Ako bi pa tega tudi gotov bil,

bi ne bil ravno zato vreden, od Boga zaveržen biti, kakor Kain, ker mu le pleve u dar prinesti hočeš, ne pa naj lepši sad, kakor pobožen Abel? Bog je nekdaj tistega preklel, ki mu najslabejši svoje čede u dar zažgal, ker je vendar kaj boljšega imel. To prokletstvo tudi tebe zadene, če nisi svoje perve in najlepše leta Bogu dal, ampak mu hočeš naj slabše leta aldovati. Oh potrebno je, da to svojo hudobijo vse žive dni grenko objokuješ. Še danes prosi Boga ponižno za odpušenje, pa tudi u svojem sercu terdno skleni saj od te dole do konca Bogu zvesto služiti, kakor mu je Maria služila. Le kratko imaš živeti in za neskončno večnost skerbeti; skerbi skerbi, da noben trenutek življenja zgubljen ne bo.

2. Maria je vse, dušo in telo, vse svoje moči na vselej Bogu u službo dala. Zaupam, da tudi ti misliš Bogu zanaprej zvesto služiti. Izroči še danes Bogu celo svoje življenje, vse moči svoje duše in vse ude svojga trupla, radovoljno na veke. Ali hočeš svoje serce deliti, en del Bogu, druzega pa svetu in hudiču dati? s ednim udom Bogu služiti, s drugim ga pa žaliti? Nikdar ne bo tak dar Bogu dopadel, timveč bo le gnusoba pred njim. Danes prinesi Bogu popoln dar, in varuj se, da ne boš čez nekoliko časa spet kaj tega odvzel, kar danes Bogu daruješ. Poglej Mario; ona kaj takega nikolj ni storila, ampak je bila služavnica božja in bo.

Molitva.

O Bog! kteri si hotel, da je bila preblažena Maria devica, prebivaljše svetiga Duha, denašen dan u tempel peljana in tebi darovana: dodeli nam, prosimo, naj po njeni priprošnji tudi mi vredni bomo u tempel tvojega veličastva priti in tebi darovani biti; skoz Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.

XXII. Dan novembra alj listopada.

Sveta Cecilia in sveta Makselinda, devici, mučenici.

Sv. Cecilia visokorodna rimska devica, je bila toliko srečna, da je že u svojih mladih letih u keršanski véri podučena bila. Kmalo se je tako globoko u njejnem sercu ljubezen do Kristusa vkorenila, da se mu je u večni deviški čistosti zaročila, ga ženina izvolila, in nič gorlivejši željela ni, kakor iz ljubezni do njega kerv preliti. Evangelske knige je vedno na persih nosila, in s največim veseljem preberala, da bi tako ložej vse svoje djanje in nehanje po Jezusovem nauki ravnala. Med tem, ko si je zvezto prizadevala u keršanski popolnosti rasti, so jo stariši zoper nje voljo enako plemenitemu in bogatemu ženinu, po imeni Valerian, zaobljubili. Morala je privoliti. Ko pride svatbe dan, je bilo u

očetovi hiši vse polno veselja in radosti; le Cecilia je bila skorej do smerti žalostna. Od zunaj se je sicer po svojem stanu biserov in žlahnih kamenčkov lesketala, alj pod dragim krilom je nosila ojstro, rašovno obleko; njejna duša je bila polna tuge in žalosti. Vendar je pri vsem tem terdno u Boga zaupala. Zatorej je pred svatboj tri dni molila, in se postila, da bi nebeški ženin njejno devištvo ohranil. Tudi se je goreče priporočala svojemu angelu varhu, in blaženi devici Marii, kraljici vsih devic.

Med tem je bil svatbe dan dokončan. Noč nastopi. Valerian pride u sobo k svoji nedolžni zaročnici; Cecilia pa, zaupaje na Boga si vzeme serčnost, in ga prijazno in nekoliko resnobno tako le nagovori: „Valerian! jaz sim pod varstvom angela, ki nad mojim devištvam čuje; varuj se torej kaj takega meni storiti, kar bi ti jezo božjo naklonilo.“ Nad takemi nenadnimi besedami Valerian osupnjen ostermi. Ko mu pa Cecilia pové, da je kristiana, in da se je Gospodu u deviški čistosti zaročila, in ko mu dopové, kako je Bogu prijetno, njemu storjeno obljubo zvesto deržati, in nasproti, kako zoperno, jo neverno prelomiti, je bil po posebnem božjem naklonu vtolažen, in se ni upal Cecilie doteknuti, timveč reče, da bi tudi on u Kristusa veroval, ko bi angela videl, pod kojim varstvom ona, kakor pravi, stoji. Cecilia mu odgovori: „To se ne more zgoditi, dokler nisi keršen.“

Mladenč želju angela videti, obljubi brez odloga se kerstiti dati, ako mu le priliko preskerbi. Cecilia mu naznani kraj, kder je sv. papež Urban prignan in skrit bil. Valerian se

precej drugi dan tje poda, da ga svet oče poduči, in kersti; po kersti pa je šel spet nazaj domu k sv. Cecilii. Najde jo u molitvi, in vidi pri nji, kar je željel, namreč u nebeški svitlosti leskečega angela. Od prevelikega veselja se Valerian ne zave, in nemore besedice pregovoriti. Stare povesti še naznanijo, da je ravno ti angel dva iz rož in limbarjev spletena venca u roki imel, in eniga sveti Cecilii, druzega pa novokeršenimu Valerianu podal, ter ju k stanovitnosti opominjal. Oba poklekneta, in Bogu hvalo prepevata. Med tim pride Tiburci, Valerianov brat, njega in njegovo zaročnico obiskat. S velikim veseljem mu vse pripovedujeta, kar se je prigodilo, in mu tako dolgo prigovarjeta, da tudi sklene, kristian postati. Valerian ga radostno k papežu pelje, ter ga da u keršanstvi poduciti in kerstiti. Po prijetem kerstu je tudi Tiburci milost zadobil, tistega angela viditi, kojega je prej njegov brat videl. —

Pokeršenje ovih dveh bratov ni dolgo skrito ostalo. Almahi, mestni poglavar, ju ukaže pred se pripeljati, in ker se nočeta Kristusovi véri odpovedati, zapove obedva po prestanih strašnih mukah ob življenje djati. Tudi sveta devica Cecilia je morla pred sodnika. Začetkom jo vpraša, kde da so zakladi tih dveh obsojenih bratov? Ona odgovori, da so dobro spravleni, ker so bili med vboge razdeleni. Mestni poglavar razljuten nad tim odgovoram, jo ukaže u malikovavski hram peljati, naj tam alj malikom alduje, alj pa grozovite smerti umerje. Vojakom, ki so jo tje peljali, je vedla tako krepko keršanske resnice razlagati, da so vsi obljubili malikovavstvo opustiti. Almahi, še huje razserden ukaže, Cecilio u njejno lastno hišo peljati, tamo u kopalnico zapreti, in kopel tako vročo napraviti, da bi morala počasi zadušiti. Alj vse zastonj! Kurili (netli) so sicer cel dan in eno celo noč, alj sveti devici ni kaj djalo, še bolečin ni občutila. Potem je bilo vnovič napovedano, jo obglaviti. Trikrat je rabelj s vso močjo mahnil, pa glava še ni bila odsekana. Cecilia sicer na zemljo pade, in rabelj odide; alj živela je še tri dni, in je vsim, ki so njo obiskali, oznanovala izveličanske resnice svete vere. Svetimu očetu papežu je vse svojo premoženje sporočila, naj se med vboge razdeli in verh tega še prosila, naj bi se njeno stanovanje u cerkvo posvetilo; kar se je tudi zgodilo. Čez tri dni še le se vzdigne njena čista duša k nebeškimu ženinu, blizo polovine tretjiga stoletja po Kristusu. Bere se tudi, da je ta sv. devica pri šumeči lepo glasni godbi alj muziki vedno Boga častila in prepevala, rekoč: „O Gospod! ohrani neomadežvano moje serce in telo,

da ne bom osramotena.“ — Pač sveto petje! Bogu in angelam prijetna molitva! ktere moč se je potem tako lepo pokazala. —

Na strani svete Cecilie, ki je svoje živlenje za pravo véro dala, stoji po pravici druga devica, ki si je britko smert izvolila, da je le deviško čistost ohranila.

Ta devica je sveta Makselinda, rojena na Niskozemljskem u glavnem mestu Kamerih. Njejni stariši, Hamlin in Amaltruda, so bili premožni u časnih rečeh, pa tudi lep izgled pobožnega živlenja. Že od detinstva je čertela vse to, kar navadno mladost veseli, kakor: igro, kratkočasnice, pohajkvanje, lepo obleko, i. t. d. Njejno največi veselje bilo je se u izbico zapreti, in tako u blagi, tihi samoti moliti, delati in pobožne knižice čitati. U pogovorih je bila prijazna in vljudna, pa tudi resnobno pazna. U društvo ni zahajala brez dovolenja starišev, in u tovaršiji se je tako modro in krotko obnašati znala, da se je vse nad njo izgledvalo. Vsi, ki so jo poznali, so rekli, da u celi deželi ni človeka, ki bi se s njo alj zastran telesne lepote in bogastva, alj zastran čednosti in bogaboječnosti meriti mogel.

Kedar so leta prišle, njo omožiti, se je veliko snubcov oglasilo; tode stariši, ki so dobro vedli, da ona od tega kaj vedeti ne slišati noče, so vsakemu naravnost odrekli. Enkrat pa pride neki visokožlahen, bogat in verli mladenč, Harduin po imenu, ki je tako dolgo stariše prosil in se jim prilizoval, da so mu jo brez njejniga vedenja obljubili. Alj komaj ji to razodenejo, se toljko prestraši, da ni mogla besedice pregovoriti. Ko se je spet zavedla, si sprosi en dan še u premislik, ter se poda u svojo izbico, moli celo noč in prosi Boga, da bi ji pripomogel ohraniti deviško čistost, kojo mu je že u mladosti na vselej darovala. Ni lila zastonj grenke solze, ni zastonj tako goreče molila; Bog jo je uslišal in poslal angela ji naznanit, da bo njejna čistost neoskrunjena ostala, in da naj brez strahu le na njega zaupa. Potolažena pride drugi dan k svojim starišem, ter jim neoplašena na ravnost razodene, da ne more in noče ne Harduinova, ne kakega drugega nevesta biti, ker se je s veliko žlahnejšim in bogatejšim ženinom, Jezusom Kristusom že u mladosti po obljubi večne čistosti zaročila. Harduin ne mara za ti odgovor, marveč odloči s dovolenjem starišev dan poroke. Prišel je dan svatbe; tudi Harduin pride. Zdaj gre Hamlin u izbo k svoji hčeri, kder je cel čas k Bogu za pomoč prosila, in jo od začetka prijazno, potem pa ojstro nagovarja, da naj se vda, in dobrovoljno med svate

stopi, da mu u pričo njih sramote ne pripravi. Ko pa vse nič ne zda, jo razžalen in serdit oče siloma vleče na mesto, kder jo je čakal Harduin s svatami. Tam pa starišem, in pričejočim serčno reče: „S pomočjo Jezusa Kristusa, komur sim se na veke zaročila, ne bom nikdar Harduinova nevesta, akoravno bi me s golim mečem silili!“ Te besede slišati, se vsa družba razide; samo Harduin se peni od jeze, leta enčas kakor bi divjal, semtertje, in zadnič iz hiše zgine. Makselinda pa gre u svojo izbo, pade na kolena pred svojim križanim ženinom, in mu hvalo prepeva, ker je tako srečno največi sili ušla. Vendar u skerbi, da bi ta nevaršina še ne bila sledna, se še bolj ko prej dobrih del in pobožnosti vadi, da bi jo vsmilen Bog tudi zanaprej varovati hotel.

Ne dolgo, in Maksilindini stariši gredo u goste, in nedolžno hčer, ki ni marala za take veselice, doma pustijo. Ona se u izbo zapre, ter moli. Harduin vse to zapazi, se poda s enimi služavniki u hišo, vse sobe preiše in zadnič do one pride, u kojo se je bila čista devica zaperla. Vlomi vrata, stopi noter, pade na kolena, in jo prosi s solznimi očmi, ga za ženina in sopruga vzeti. Prilizuje se ji, jo objema, in s vsakoverstnimi obljubami nagovarja; alj nikakor se Makselinda ne da premotiti, timveč nevplašena odgovori, da hoče rajši jezerokrat umreti, ko devištvo zgubiti. Na to zaljubljen Harduin druge strune napne, ter jo začne zmerjati, psovati, in ji clo s smertjo protiti, ako ne privolji. Alj čista devica se ne prestraši, timveč pogumno reče: „Ne maram ne za te, ne za obljube, ne za žuganje; nikdar me ne boš od moje Bogu storjene obljube odvernil; moje telo znaš umoriti, duše pa ne.“ To izgovorivša se siloma iz njegovih rok izdere, in u bege poda. Harduin raztogoten za njo skoči, jo zgrabi za vrat, in s tako silo zadavi, da ji deviška kerv skoz usta in nos šine. Neki pišejo, da jo je s mečom prebodil, in usmertil. Komaj se čista devica na tla zgrudi, že je zaslužena kazen zlobnega umorivca dosegla; oslepel je na obeh očeh. Prestrašen kliče svoje služavnike u pomoč; alj oni zbežé. Med tim pridejo stariši svete mučenice domu, najdejo ljubeznivo hčer u kervi mertvo ležati, in zraven nje Harduina zdihvati in jokati zavolj strašnega, u nagli tugoti dopernešenega morstva. Kako je bilo starišem pri sercu, si vsak lehko misli.

Po razglašeni tej dogodbi so Makselinde truplo u bližno cerkvo sv. Petra in Paula nesli, pri kteri svečanosti se je duhovništvo celega okraja s neštevilno množico ljudstva sbralo;

čez tri leta pa je bilo vzdignjeno od Kameriškega škofa, in spet na oni kraj prenešeno, kder je sv. devica življenje končala. Slep Harduin, ki je svoje hudodelstvo skoz tri leta noč in dan objokoval, se pusti od svojih strežetov svetimu merliču naproti peljati, pade pred jim na zemljo, spozna očito svojo grozovito pregreho, prosi sveto devico za odpušenje svojega umora, in potem Boga, da bi mu po njejni priprošnji spet drag pogled dal. Na mestu je bila vslišana njegova ponižna prošnja, in Harduin poln veselja in radosti Boga začne hvaliti in častiti, ter ostal čas svojega življenja ne preneha povzdigovati in razglasovati Makselindine čednosti, in jo kakor svojo priprošnico pri Bogu na pomoč klicati. — To se je godilo u drugi polovini 7. stoletja.

Nauk in posnema.

1. Svete devici, kojih življenje je popisano, ste bile tudi mučenici, in sicer sv. Cecilia mučenica vére, sv. Makselinda pa mučenica čistosti; ker je perva svoje življenje zavolj prave vére, ta pa zavolj čistosti zgubila. Sv. Cecilia je u djanju pokazala, da pravo véro višej ceni, kakor vso čast in bogastvo, telo in življenje; sv. Makselinda pa, da ji je ljubša deviška čistost kakor vse dragote sveta, in clo lastno življenje. Perva je rajši umerla, kakor pravo véro zapustila; in druga je tudi rajši življenje zgubila, kakor pa devištvo. Naj bi se vsak kristian od tih dveh učil, da ni pod milim soncam stvari tako koristne, lepe, imenitne, in od vsih pravičnih tako obrajtane, kakor je sveta edinozveličavna véra in pa deviška čistost, največi kinč in slava človeške duše. Torej smo pa tudi dolžni ta dva najžlahnejši bisera človeškiga življenja na sebi in na drugih čez vse drugo skerbno varvati, in visoko ceniti. Alj bodi Bogu potoženo! da se clo med kristiani taki najdejo, ki alj zastran časnega dobička in minlivega premoženja, alj zavolj boljšega življenja, alj pa, da bi ložej svojevoljno in razujzdano živeli, in sladnosti brez vse overe vživali, sveto pravo véro zapusté, alj jo zgubiti, se skoz nekatolške ženitve u nevarnost podajo. Taki bodo enkrat, toda prepozno u svojo največo žalost in nesrečo spoznali, kaj so s tim zgubili. Veliko jih tudi je, ki za prazne besede in sladke obljube, za kako cunjo, za mali denar, alj za kratko, ostudno in gerdo slast svojo deviško čistost prodajo, ktero kakor Judež Kristusa na prodaj postavijo, rekoč: „Kaj mi hočete dati, in jaz vam njo bom izdal?“ Gorjé, trikrat gorje vsim takim! Kako bodo u večnosti svoje zmote, slepoto in napake preklinjali! S drugimi zaverženi vred bodo s zobmi škripali, jokali in vpili: „Tako smo se pregrešili, in luč pravičnosti nam ni svetila!“ Skerbimo, da ne bomo tim slepim in nespametnim ljudem enaki, in premislimo nadalej življenje tih svetih mučenic. —

2. Sv. Cecilia je vedno svet evangeli pri sebi nosila in preberala, ter po njem vse svoje djanje in nehanje ravnala. Sveta Makselinda je u svoji tihi izbici le duhovske bukve čitala, in se iz jih pobožnosti, stanovitnosti, in ljubezni do čistosti naučila. Kakšne bukve pa ti pri sebi nosiš? — kake doma preberaš? Jeli so take knige, po kojih se vsak, ki želi zveličan biti, ravnati more, alj marveč take, iz kojih nič druzega ne veje, kakor ničemernost, napuh, nečistost, krivoverstvo, zaničvanje Boga in njegove sv. vére? Ako ti je tvoja duša draga, pazi, kaj bereš. Vedi, da jih je veliko skoz branje ničemernih, nečistih, krivoverskih, in drugih malovrednih bukev u največe pregrehe in hudodelstva zabredlo, in se tako večno pogubilo; — in nasproti, da se je u drugih skoz branje svetih bukev ogenj prave pobožnosti in bogoljubnosti umel, da so zmirom bolj u dobrem napredovali, in se večno zveličali.

3. Te dve devici ste svoje devištvo u mnogi nevarnosti skoz božjo pomoč ohranile. Sv. Makselinda je sicer po božjem pripušenju življenje zgubila, ne pa deviško čistost. Ako bi kdo prašal, zakaj je Gospod Bog obedve tako čudno varoval, se mu more odgovoriti, zato, ker ste obedve terdno na njega zaupale, ga vedno za pomoč prosile, in vse, kar je bilo u njuh moči, skerbno storile. Če torej vidiš, da te Bog u dušnih kakor telesnih nevarnostih in skušnjavah enako ne varje, vedi, da si sam tega kriv, ne pa Bog. Ker tvoje zaupanje na Boga ni tako, kakoršno bi moralo biti, ker je tvoja molitva pomankliva, alj jo clo opušaš, ker ne storiš vse to, kar je tvoja dolžnost. Samo zaupanje še ni zadosti; mi ne smemo križem rok deržati, ampak imamo storiti, kar je u naši moči. Sv. Bernard nam veli: „Kar zamoreš, sam stori, drugo bo pa Bog preskerbel; on bo storil, kar ti ne zamoreš.“ — U sleherni nevarnosti in skušnjavi mormo tako skerbno vse sredstva vpotrebovati, kakor da bi Boga (u pomoč) ne bilo, in da bi si sami zamogli in morli pomagati; zraven pa tako ponižno Boga prositi, kakor da bi nobeniga sredstva ne imeli si sami pomagati;“ pravi sv. Didak Nisenski. —

Stariši naj se pa iz tega, kar je bilo od sv. Makselinde povedano, učé, kake nesreče so krivi, če svoje otroke, brez da bi jih prašali, komu u zakon obljubijo; alj če jih silijo se s kom zaročiti, do kojega nimajo nobeniga nagnenja. Res je, da stariši znajo svojim otrokom svetovati, clo njih dolžnost je, se s vsoj močjoj zoperstaviti, ko bi se otrok s krivovercom alj nevernikom zaročiti hotel; alj otroka u zakon posiliti, ni pripušeno; ker bi s tim prepirom in drugim pregreham priliko dali, zavolj kterih jih ojster odgovor čaka. Otroci morjo pa tudi vedeti, da budo grešé, ako se brez vedenja alj clo zoper voljo starišev komu u zakon obljubijo, alj clo zaročé. Od takih otrok redko ktero u zakonu srečno in veselo živi; ker je Bog take otroke, kakor u sv. pismi beremo, preklel, ki po pravični volji svojih starišev ne ravnajo, jih ne vbogajo, jih jezijo, in jim na stare dni žalost napravljajo.

Molitva.

O Bog, kteri nas s obletnicoj svete Cecilie, device in mučenice svoje, oveseliš, daj nam, ki njen god obhajamo, da se tudi po izgledu njeniga pobožnega živlenja ravnamo; skoz Gospoda našega, Jezusa Kristusa. Amen.

XXIII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Klemen, papež, mučenik.

Sv. Klemen je bil Rimljan, rojen nevernik, sin Faustina, imenitnega, premožnega in slovečiga moža, ki je bil clo s cesarjem Domicianom u žlahti. Bog si ga je svojega višega služavnika in svojega namestnika na svetu izvoljil. Ko sta tisti čas sveta apostola Peter in Paul u Rimi svet evangeli oznanovala, se njima je Klemen pridružil. Kedar je bil od sv. Petra u keršanstvi podučen, je kmalo spoznal praznost in zmote malikvavske vere, u kteri je bil rojen, in dosihmal živel, je malikvanje zapustil in goreč učenc Jezusov bil. Čedno in sveto živlenje, kterega se je bil iz vsih moči poprijel, ga je vredniga storilo, da ga je sv. apostol Paul za svojga tovarša in pomagavca u apostolskih rečeh vzel. Klemen je pokazal, da ni zastonj svetega Duha prijel, zakaj sv. Paul ga sam pohvali u listi na Filipane. Bog ga je zavolj velike gorečnosti, zavolj neoskrunjene čistosti, ktero je vedno ohranil, in zavolj drugih velikih apostolskih čednost po smerti svetiga Lina in Kleta za očeta vsih vernih, in višivarha svoje čede na zemli postavil; bil je on namreč IV. papež. Za sv. Petram je bil sv. Lini, za tim sv. Kleti, in za njima pa sv. Klemen višipastir Jezusove čede. Kot luč na svetilnik postavlen, je sv. Klemen tudi vsim s svetim živlenjem svetil. Dal je modre in potrebne postave u prid keršanske cerkve, kakor je tudi u Rimskem mestu 7 bilježnikov (pisarjev) postavil, kterih je vsak u svojem razdelu mesta imel popisovati, kaj so posebniga tisti storili, govorili in preterpeli, ki so bili zavolj keršanske vére preganjani, mučeni in pomorjeni, naj bi slej kristiani te popise ogledalo imeli, kako so njih spredniki sveto živeli, voljno terpeli muke in smert, in po takih izgledih sebe krepčali in jih posnemali.

Beseda njegova je bila živa ko ogenj, in prigorela do serca poslušavcom, tako da je s svojimi pridgami vsakdan po več nevernikov spreobernil. Med njimi je bila Flavia Domitila, sestra Domiciana, tačasnega Rimskega cesarja, goreča

kristiana. Svojo imenitnost, telesno lepoto, sloveče zaroke je zaničevala, svojo devištvo Bogu izročila, in sveta devica ostala. Sisina, imenitega Rimskega gospoda, je sv. Klemen po čudežu sprebernil. Sisina je (še nevernik), hodil skrivaj skrivno kapelico ogledovat, kder so se kristiani k božji službi sberali, da bi videl, kaj počnejo, in če je morbiti nja žena tudi poleg. Bog ga je pri ti priči s slepoto kaznil. Jel je u pomoč klicati, naj bi ga kdo domu peljal, in se je spoznati dal. Sv. Klemen, ki je ravno pričo bil, k njemu stopi, moli za njega, in mu tako spet luč oči izprosi. S tim čudežem mu je pa tudi luč svete vére prižgal, ter ga prepričal, kako mogočen je pravi edini Bog. Sisini je spoznal resnico, in se dal kerstiti. Za tim jih je veliko k pravi sveti véri, in k njejnimu izveličvanemu studencu, svetimu kerstu pristopilo. Cesar Trajan, to zvedeti, je kmalo zapovedal, svetiga Klemena, ako domače bogove ne moli, in Kristusa ne zataji, brez pomude na samoten otok Kerzonez odgnati. Na te otok je že bilo nad dva taužent kristianov prognanih, ki so morli ondi kamenje lomiti, rudo kopati in druge težavne dela pod hudoj siloj in u veliki revšini opravljati. Sv. Klemen se je zveselil, vreden biti, za Kristusa kaj terpeti. Berš ko je bil na otok prignan, so ga precej k naj težjimu delu nagnali. Težavno mu je to bilo, ko ni bil vajen; vendar se je k temu sam posilil in priganjal u spominu, da to zavolj Kristusa terpi. Ravno s tim spominom je tudi svoje tovarše in jetnike k poterpežlivosti opominal, kedar je vidil, da so pri svojem težavnem delu že nevoljni. Nagovarjal jih je milo, naj ne marajo toljko za vse pozemeljske težave, ker jih čaka večno plačilo u nebesih za to. Zavoljo čudeža, ki ga je Bog po njem storil, so ga clo tudi neverniki visoko poštvali. Na tem otoku ni bilo vode za piti. Mogli so sužni silno žejo pri težkem delu terpeti. Svetimu Klemenú so se u serce usmilili; in on je torej prosil Boga za pomoč. Po opravleni molitvi je ugledal na visoki pečini Jagne, ki je desno nogico kviško deržalo, kakor bi hotlo s tim kraj pokazati, kde bi bila voda najti. Sv. Klemen, poln zaupanja u Boga, prime po motki, mahne rahlo po pečini, in glej! u tem hipi privre čista voda ko ribje oko tako obilno, da je mali potok iz nje narastil. Vsi prebivavci otoka, posebno revni kristiani so za te velik čudež Boga hvalili. Neverniki to viditi, se spreobernejo k pravi véri tako obilno, da ob letu so vsi malikvavski tempelni podreni, in namestu njih po vsem otoku keršanske cerkve stale.

Duhovni malikov tega otoka so sv. Klemena cesarju tožili, da njih malike in njih tempelne podera, ter so ga za pomoč prosili. Cesar pošle grozovitega Ausidiana, ter mu zapove, kristiane spet k odstopku prisiliti, in sv. Klemena umoriti. Grozovitnež pride, narprej svetiga moža véro zatajiti sili, prosi, in s hudim žuga; kedar pa nič ne opravi, ga da u čolni na globoko morje odpeljati, mu sidro (mačka) na vrat obesiti, in ga u globočino potopiti, da bi kristiani kaj njegovega trupla, ne obleke dobili. Ko so ga na morje peljali, je ljudstvo na ves glas vpilo: „O Gospod Jezus Kristus! ohrani ga.“ Sv. Klemen je pa u solzah molil: „Večni Oče, vzemi mojo dušo!“ Verni ob kraji morja stoječi molijo, in kedar se grozovitnež od ontod odpravi, dva učenca Klemenova verne k molitvi opominata rekoč: „Morde dobrotlivega Boga preprosimo, da saj truplo našega ljubeznivga pastirja spet u roke dobimo.“ Verni znovič zauplivo molijo, in morje začne u tem hipi odstopati in vpadati. Verni gredo po osušenem okraju za morjem, in pridejo srečno suhih nog do kraja, kder je bil sv. Klemen utopljen. Tam najdejo čudoma iz belega marmorja lično zdelano cerkvico, kakor bi bila s angelskimi rokami storjena, u njej kamenito rako alj trugo, u kteri je truplo svetiga mučenika počivalo. Poleg so tudi sidro najšli, s kterim je bil potoplen. To je bilo vernim tako veselje, in tolika tolaž, da se niso mogli dosti načuditi. Radi bi bili rako s svetim truplom zadeli in odnesli; alj Bog jim je naznanil, naj za zdaj še vse u miri pustijo, kajti se jim bo vsako leto te čudež ponovil, da bo morje sedem dni do tega kraja odstopilo in bodo verni veselje imeli, sveto truplo obiskovati. In zares se je to čudo veliko let ponavlalo. Po tem je zadnič Bog svojo voljo razodel, da so sveto truplo uzdignili, in u Rim prenesli.

Nauk in posnema.

1. Slišiš po sveti ljudi, kaj govorijo in kaj storé, kadar jih Bog ponîža, jim časno srečo vzame in jih s težavami objiše? Eni se jezijo, kolnejo in druge dolžijo, da so jim nesreče krivi; mermrajo čez véro, čez božje sklepe, preklinvajo sebe, bližnega, tudi Boga, in se tako daleč zmotijo, da nad božjoj milostjoj obupajo, ter svojemu žívlenju žalosten konec storijo. Zakaj tako? Ki nimajo žive vére; ampak le u dobrotih Boga očeta poznajo, u nadlogih pa ne. — Kaj pa sv. Klemen stori? Si slišal, kako sebe in svoje tovarše u britkosti tolaži in podpira ter pravi: „Ne marajte toljko za časne

težave, ker vas za nje večno plačilo u nebesih čaka.“ Se ve, da te besede niso za posvetneža; njega še le razserdijo. Ponižen kristian pa vé zavolj Kristusa delati, terpeti in umreti, in plačilo u nebesih prejeti; to je za bolečo serce najbolje hladilo, kakor žlahni balzam za rane. Vsak stan ima svoje sladkosti in svoje britkosti. Težej stan ko je, več je treba poterpežlivosti. Vbogi težak, ki od svita do mraka gerba in dela, reven rokodelc, ki noč in dan roke žuli, kde bi sromak poterpežlivosti vzel, kakor u sladkem spominu in zaupanju prihodnega plačila u nebesih? Kdor pa nad težavnim delom mermra, svoj stan in opravilo kolne in nevoljno opravlja, zgubi večno plačilo u nebesih, in si težave le množi. Takim naj posebno besede sv. Klemena veljajo, ne marati toljko za posvetno kratko terplenje, ako hočejo večnega veselja u nebesih deležni biti. Kdo bi pa s veseljem ne delal in ne terpel kratek čas, ko nas čaka za to večno plačilo! Sv. apostol Paul tudi veli: „Jaz menim, da vse pozemeljsko terplenje tega sveta ni nič proti večnimu veličastvu u nebesih, ki se nam bo razodelo.“

2. Tisti čas ko je sv. Klemen papež bil, so u Korintu prevzetne glave ondotne prave duhovske pastirje toliko zavidali in tako dolgo preganjali, da so jih iz častite službe spravili, in med vernimi hudo razdertijo učinili. Sv. Klemen jim je poslal prelepo pismo, jih ojstro posvaril in k edinosti opomnil, rekoč: „Premislimo tiste vojšake, kteri našim cesarjem služijo. Kako redoma, kako hrabro in kako pokorno dopolnijo vse povelja, ktere se jim dajo! Ne morejo biti vsi vojskovodi, ne polkovniki, ne stotniki, ne častniki; pa vendar vsak dopolni, kar mu vodija ukaže. Ravno tako mormo tudi mi vse zaporedoma storiti, kar nam Bog zapové. — Kdor vas pravo, priserčno ljubezen ima, pokaži njo u djanju, in reci: ako se zavolj mene kregajo, prepirajo in dvojijo, tako bom pa jaz odjenjal, bom pa raj jaz odstopil, in rad vse dovoljim, kar od mene terjate, naj le božje ljudstvo u edinosti in lepi zastopnosti živi. Kdor bo tako ravnal, on si bo pri Bogu veliko čast zaslužil. — Kdor ljubezn Kristusovo ima, on ohrani tudi zapovedi Kristusove. Blagor nam, preljubi, ako zapovedi božje u edinosti in ljubezni dopolnimo; tako nam bodo tudi naši grehi iz ljubezni odpušeni.“ — Tako goreče sv. papež verne k lepi zastopnosti in ljubezni opomina in pred prepirom svari. Bolji nam bodi malo krivico voljno poterpeti, kakor u nepokoju in kregu živeti; vse to se ne spodobi kristianom.

Molitva.

Pohlevno te prosimo, o Bog, daj nam skoz prošnjo sv. Klemena, papeža in mučenika, u pravi véri, u goreči ljubezni in u lepi zastopnosti živeti, po njegovem izgledu vse voljno poterpeti in enkrat u nebesih njegovega veselja deležnim biti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan novembra alj listopada.

Sveti Joanez od križa, spoznovavec.

Bukve, ktere so vsi svetniki božji noč in dan preberali in se iz njih keršanske modrosti in svetega živlenja učili, — bukve, ktere tudi tebi, moj bravec! priporočim, da jih vsaki dan enkrat alj tudi večkrat u roke vzameš in pridno bereš, ali mi veš povedati, ktere so? Morebiti boš odgovoril: sveto pismo; jaz ti pa rečem, da ne. Svetiga pisma ne zamorejo vsi brati, še manj pa vsi razumeti; bukve pa, ktere jaz mislim, zamorejo vsi brati, tudi tisti, kteri nobene čerke ne poznajo, in tudi vsi brez razločka razumeti; ali mi zamoreš zdaj povedati, ktere bukve jaz mislim? Te bukve so pisane s presveto rešno kervjo božjega Sina, in pravi se jim terplenje Kristusovo, učenik, kteri jih vsakemu razumlivo razlaga, je Kristus na križu sam. Branje teh bukev priporoča pobožen Laurenc Skupuli rekoč: „Terpeč Zveličar je tista kniga, ktero ti jaz u branje priporočam, in iz katere zamoreš jedro vsih čednost pridobiti. On je kniga živlenja, ktera ne le kar pamet s besedami razsvetluje, ampak tudi s živimi izgledi voljo podžiga. Svet je poln knig; pa kar ena se ne najde, ktera bi umetnijo, vse čednosti pridobiti, tako popolno učila, kakor edino premišlovanje terpečiga Zveličarja.“ Ravno denašen dan je umerl svet mož, kterega edino veselje in nar slajši hrana je bila klečati pred podobo križanega Jezusa, in njegovo terplenje premišlevati, ter se je ravno zavolj tega svojega vednega opravila Joanez od križa imenoval.

Leta 1542 se je u teržiču Ontveros u starej Kastilii na Španskem narodil sv. Joanez od križa, ki zavolj ponovlenja slavnega Karmelitarskega reda po vsem keršanskem svetu slovi. Po zgodni smerti svojega očeta se je podala njegova mati u Medino Kampi, kder se je Joanez naukov lotil, in se tako dolgo šolal, dokler ni stopil med redovnike preblažene Device od gore Karmel. Že od mladih nog je imel otroško pobožnost in veselje do prečiste Device, ki ga je večkrat čudoma smerti otela. Ko si je enkrat poleg globokega vodnjaka s drugimi otroci igral, mu je spodletelo, in padel je u vodnjak. Fantiči zbežé, alj mila Mati božja se mu prikaže u prelepi podobi, ter mu roko poda ga izleči. Ker so bile pa njegove roke zlo blatne, si ni upal s njimi sa pre-

lepo roko Device prijeti. Ob enim je pa vidil moža, naj berš svojega angela varha alj koga druzega nebeških prebivavcov, kraj jame stati, ki mu je drog podal, in ga srečno vun potegnul. Drugipot je padel u štepih (šterno), in ko so gotovo mislili, da se je vtopil, ga vidijo mirno verh vode sedeti. Ko ga izlečejo, jih zagotovi, da ga je Mati božja s svojim plajšom pristregla, da se ni vtopil. — Komaj 9 let star je že začel čudno ojstro in spokorno živeti, na terdi postelji ležati, si spanja pritergovati in se postiti. Še učenec je u neki bolnišnici s veliko ljubeznijo in skerbjo bolnikom stregel.

U duhovskem stanu mu navadne pokorila niso bile zadosti; ampak trudil se je svoje življenje po pervi ojstrosti svojega reda ravnati. Ko se je k pervi sv. maši pripravljal, je svojo vest s vso skerbjo preiskal, in ko ni ničesar najšel, s čimur bi bil Boga žalil, ga je prav ponižno zahvalil, in pri sveti maši samo za to gnado prosil, naj bi ga Bog še zanaprej vsih grehov varoval. Njegova molitva je bila uslišana in razločno je u sebi besede občutil: „Dovolim ti, kar želješ,“ Odsihmal ni Joanez še s odpustlivim grehom prostovoljno kdaj Boga žalil. — Sv. Terezia, ki je ravno tečas živela, je očitno od njega rekla, da je bil svet cel čas svojga življenja. Ta sveta devica je naj pervič Joaneza u mestu Medini Kampi spoznala, kder je želela samostan postaviti za device, ki so sklenile po pervi ojstrosti Karmelitarskega reda živeti. Joanez, hrepeneč po veliki ojstrosti, se je hotel Kartuzianom pridružiti, in je u tem Terezio za svet prašal; ona mu pa pravi, da je Bogu dopadlivše, če on u svojem redu ostane, in u njem pervo ojstrost po rednih pravilih pri možkih spet vpelje, kakor je ona sklenila ravno to pri ženskem redu storiti; zakaj u to je od Boga izvoljen. Joanez se s Bogom in svojim spovednikom posvetva, in sklene po nasvetu sv. Terezie ravnati. Pervi samostan je zidal na nekej kmetíji, kojo je zato u dar dobil. Bog je to njegovo pričetje tako oblagoslovil, da ni samo tega samostana, temuč veliko druzih tudi po raznih krajih postavil, in s gorlivimi možmi napolnil. U tih samostanih so tako sveto in ojstro živeli, da se jim je bilo več čuditi mogoče, kakor jih nasledodovati. Sv. Joanez je bil vsim u izgled, in niso si skorej mogli pokoril domisliti, kojih bi on že vajen ne bil. Če mu je kdo kaj takega hotel odsvetvati, ga ni poslušal, ampak je djal: „Oska pot u nebesa to od mene terja.“

Koliko težav pa je pri vstanovlenju toliko samostanov in pri vpeljanju prejšne ojstrosti imel prestati, koljko preganjenja in zasramovanja je zared tega preterpel, vse to se ne da kratko popisati. Pri vsem tem ni nikdar obupal; ker je ljube-

zen do Boga njegovo serce tako vladala, da ni drugega željel, kot za njegovo čast veliko storiti in veliko terpeti. Kristus sam ga je enkrat vprašal, kaj za ves svoj trud in za svoje dela poželji? „Nikaj, o Gospod! mu reče, kakor samo to, da zavolj tebe terpim in zasramovan bodem.“ Za tri reči je imel navado Boga prositi, namreč: 1) da bi imel veliko delati in terpeti, 2) da bi ta svet ne zapustil kot naprejpostavlen, in 3) da bi mu bilo dano zaničvanemu in zasramovanemu živeti in umreti.

Take nenavadne želje po terplenji in zasmehovanju so pri njem zlasti iz premišlovanja Kristusovega britkega terplenja izvirale, in kakor že rečeno, iz velike ljubezni do Boga. Ta je bila toljka, da so večkrat njegov obraz ves u nebeškej svitlobi žareti vidli, posebno pa, če je od božjih reči govoril. Med molitvijo alj tudi pri daritvi sv. maše se je pogosto zamaknil, in je bil ves objokan. Kristus se mu je bil nekdaj ravno u tisti podobi prikazal, u kteri je za nas na križu umerl. Leta podoba se je svetimu možu tako živo u spomin utisnila, da mu je skorej vsak dan britke solze storila. Vsakega je iskal s nježnoj pobožnostjo do križanega Zveličarja, do presvete Trojice in presv. rešniga Telesa napolniti. Grešnike pa je znal s takoj močjoj pregovarjati, da je najterdovratnejše na pot pokore in poboljšanja pripeljal.

K temu je tudi veliko pripomogel čudodar, ki ga je od Boga prejel, vsakega notrajne misli pregledati, kar so posebno iz tega spoznali, ker je nekterim, ki so k njemu prišli, njihove najskrivnejše pregrehe razodel, in jih k poboljšanju opominal. Prejel je tudi dar, prihodne reči prerokvati, hude duhove iz obsedenih izganjati, in vsakoverstne bolnike zdajci ozdraviti. Zunaj tega je imel posebno milost, da se mu ni samo preblažena devica Maria s sv. Jožefom in s sv. Joanezom, temuč Kristus sam prikazal. Znamenita je posebno prikazen, ki jo je ti veliki služavnik božji takrat imel, ko je moral 9 mescov nedolžno u ječi sedeti, in grozno veliko terpeti. Kristus se mu prikaže, rekoč: „Glej Joanez, tu sim! ne boj se; jaz te bom rešil!“ Presveta Devica se mu je u družbi svetnikov prikazala, in rekla: „Moj sin, poterpi! bodi krepkodušen; zakaj tvoje žalosti bo kmalo konec; za tim pa pride veselje.“ Sv. Terezia, kakor se je u svojem življenju večkrat s njim pogovarjala, se mu je ravno tako po svoji smerti prikazala, in s njim prav prijazno govorila. U nadlogah ga je tolažila, in k novi gorečnosti za božjo čast budila.

Plačilo za toljkanj dobrih del, ki jih je ti svet mož dopernesil, in za toljko terplenja, kojega je voljno prestal je prijel leta 1591, u 49. letu njegovega čudoredniga živlenja. U pušavnici ga je trešlika (merzlica) stresla, in na to so ga po njegovi želji u samostan Ubedo prenesli. Ondi je dobil na desno nogo veliko oteklino, in scer ravno na mestu, kakor so bile Kristusove noge prebodene. To bolečino zaceliti, so morli ranocelci nogo križoma prerezati. Velika je bila bolečina, pa še veča poterplivost svetnikova, ker je bil clo vesel, da je nekoljko svojemu Zveličarju podoben, da ima 5 ran na eni nogi. Bog mu je dan smerti že popred razodel, in Mati božja se mu je na večer pred praznikom svojega čistega spočetja prikazala, ter mu rekla, da bo u nedelo po prazniku po njega prišla. Tega naznanila se je svetnik serčno razveselil. Ko so mu zdravitelji naznanili, da se njegova smert že bliža, je rekel s psalmistom: „Veselil sim se u tem, kar mi je bilo rečeno: Šli bomo u hišo Gospodovo.“ Pol ure pred smertjoj je dal vse duhovne pred se poklicati, nje opominal k stanovitnosti in k gorlivosti, rekoč: „Moj odhod se bliža.“ Ko je navadne cerkvene molitve opravil, je slišal ponoči k polnočnicam zvoniti, in je na to rekel: „U nebesih bom polnočnice pel.“ Po tem vzame podobo Križanega, jo priserčno poljubi, rekoč: „U tvoje roke izročim svojo dušo.“ — S temi besedami je sklenil svoje sveto živlenje. Vidili so nad umirajočim ognjeno kroglo, ki je močno, pa tudi prijetno svetila. Po obličju rajnega se je taka lepa blišava razlila, in toljka prijetnost ga je obsijala, da se ga niso mogli dosti nagledati. Tudi je prijeten duh njegovega trupla ves samostan napolnil. Bog to truplo do te ure nestrohnjeno ohrani.

Nauk in posnema.

1. Pri pervi sv. maši prosi sv. Joanez Boga za milost, da bi bil vsih grehov ovarvan. Drugič želi veliko terpeti in u čast božjo delati, kakor tudi zared Kristusa zasramovan in zaničevan biti. — O, kako vsa drugač je tvoja molitva! Česa ti želješ od Boga zadobiti? U kakov namén sporočiš alj najmeš svete maše, in greš na božjo pot? Kaj ne, da skorej vse, kar poželješ, je kaj časnega? Če si ti, alj kdo tvojih bolan, u molitvah zdihuješ in prosiš, da bi ti Bog bolezen odvzel. Če si u nadlogah, alj te preganjajo, prosiš, da bi te Bog rešil. Zaslužiš scer hvalo, da u takih okoljšinah k Bogu pribežiš; pa povej mi, zakaj se k Bogu ne oberneš tudi u toljkanj važniših dušnih za-

devah? Skerbi u prihodno še zvestejše za svojo dušo, kakor skerbiš za svoje telo. Prosi za milost, se greha varvati, skušnjav rešen biti, alj pa jih serčno premagati; prosi gnade, slabe navade opustiti, alj se u ti alj uni čednosti vaditi, in srečno umreti. „Prosi — pravi kardinal Hugo — za vse, kar ti je k zveličanju potrebnega in koristnega.“

2. Dasiravno je sv. Joanez za božjo čast toliko delal, in ga je Bog s mnogimi posebnimi gnadami obdaroval, je vendar Bog dopustil, da so ga po nedolžnem u ječo vergli, in da je u nji devet mescov terpel. Resnični dokaz, da terplenje tega sveta, če si človek prizadeva pobožno živeti, ni znamnje, da je Bog nanj pozabil; marveč da Bog takega človeka ljubi, in ga hoče po ravno tistem poti u nebesa pripeljati, po kterem je Kristus hodil. In če človek ravno pobožno ne živi, in mu Bog terplenje pošle, naj mu bo to gotov porok, da ga še Bog za ljubo ima, in ga hoče izveličati. Zakaj? — Na to nam sv. Auguštin takole pové: „On, ki te na tem svetu tepe, stori to u tvoje poboljšanje, ne pa u tvoje pogublenje. Zato le voljno terpi, če te po očetno strahuje, da ti ga enkrat ne bo treba ojstrega sodnika občutiti in prenašati.“

Molitva.

O Gospod, ki si svojega zvestiga služavnika Joaneza s svojoj gnadoj cel čas njegovega živlenja vsakega grešnega madeža obvaroval: daj nam po njegovem zasluženju in ojstrem živlenju gnado, vse nadloge in težave, ki nam jih tvoja očetova roka pošle, u duhu pokore za svoje pregrehe, in iz ljubezni do tebe voljno preterpeti. Ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

U slovenskih krajih na desni strani Drave, ki so svoje dni Oglejske velike škofije bili, se obhaja danes častit spomin svetiga mašnika Križagona, mučenika. Na ukaz grozovitega cesarja Diokleciana so ga u Rimu za svete vere del u ječo vergli, kder ga je dve leti sv. Anastazia, pobožna rimska gospa živila; je pa tudi sv. Križagon njo tolažil in učil, kajti njo je nevern mož Publii za Kristusa del strašno hudo imel. Molil je za svojo dobrotnico, in pa ji več listov pisal. Cesar je ukazal vse kristiane, ki so bili u Rimu vklenjeni, pomoriti, Križagona pa u Oglej njemu poslati. Ko so ga pripeljali, mu je cesar rekel: „Poslal sim po tebe, Križagon, da te k časti povzdignem, ako si premisliš in bogove moliš.“ On pa cesarju odgovori: „Jaz le njega, ki je pravi Bog, s sercom in s ustmi molim; malike pa, kteri niso kakor kipi hudičev, sovražim in čertim.“ Te odgovor cesarja toliko razljuti, da ukaže sv. Križagona blizo vode za Gradom obglaviti in njegovo truplo u morje vreči. Najdli so ga na bregu morja, in sv. mašnik Coili ga je u svojem stanišu častito pokopal.

XXV. Dan novembra alj listopada.

Sveta Katarina, devica, mučenica.

Sv. Katarina (Katreja) se je u mesti Aleksandrii od nevernih starišev rodila. Že po natori je bila s takoj izverstnoj lepotoj obdarvana, in tako bistroumna, da je u vsih visokih vednostih, ki so tečas u Aleksandrii doma bile, mojstrina postala. Samo zveličanske vednosti ji je še manjkalo, do ktere je takole prišla. Enkrat namreč se ji je u spanji zdelo, ko da bi nebeška kraljica u neizrečenej lepoti pred njoj stala, božje dete u naročju, ktero je svoj obraz od Katarine obračalo, in na znanje dalo, da mu Katarina ne dopade, dokler ni keršena. Katarina se na to prebudi, to reč sama pri sebi premišluje, in skoz božjo gnado omehčana sklene, kristiana biti. Dala se je u kerš. veri podučiti, in je prijela sv. kerst. Precej sledečo noč se ji je spet deviška Mati s detetom prikazala, ki je Katarino prav ljubeznivo pogledalo, in ji tudi perstan podalo, in na perst natuknilo u znamnje, da si jo nevesto izvolji. Katarina se je predramila, in najde resnično perstan na roki; in to jo je zmoglo, svojo deviško čistost Kristusu zaobljubiti, in se u keršanstvi od dne do dne gorlivejši skazati.

Cesar Maksimin je tečas vkazal javno darovanje na čast svojih malikov napraviti, in zapovedal vsim mestnim prebivavcom se te svečanosti udeležiti. Katarina ni mogla gledati

in terpeti, da hudiču toliko čast skazujejo, in pravega Boga ne spoznajo. Vzame si torej pogúm alj serčnost, in gre neprestrašena u tempel, kder je bil cesar sam pričejoč. Zdaj je samega cesarja s keršanskoj svojbodoj nagovorila, mu pokazala slepoto, ki jo u molitvi lažnivih bogov na znanje daje, in ga je hotla od daritve odvernuti. — Cesar se ves zavzeme, da se devica prederzne pred njim tako govoriti; zraven pa od njejne lepote in zgovornosti ves unét, jo je zavernil na svoj dvor, kder bo po dokončani daritvi kaj več s njoj govoril. Berš ko je domu prišel, in Katarino pred se poklical, mu je ona jela s takoj močjo lažnivost neverskih bogov in resnico keršanske vere pred oči staviti, da cesar stermé ni vedel kaj odgovoriti. Kar sam ni zmogel, je hotel po drugih storiti. Ukaže več svojih najbolj učenih modrijanov k sebi pripeljati, da bi se oni s Katarinoj prikali, in jo od keršanske vere odpravili. Bog pa, ki je hotel po slabi ženski posvetno modrost u sramoto pripraviti, je vodil jezik sv. Katarine tako modro in berzno, da je vse nazoče modrijane od njihove zmote popolnoma prepričala; zadnič jih še pripravi, da so svojo zmoto očito prekleli, in keršansko vero kakor edino pravo razglasili. Cesar se nad tim nenadnim izidom nezmerno razkači, in zapové nove Kristusove spoznovavce zdajci umoriti.

Na to vzame Katarino samo k sebi, jo začne od kraja s prilizovanjem nadlegovati. Ko se je pa prepričal, da se od Kristusove vere ne bo dala premakniti, zaukaže mučila pripraviti. Iztergali so čisti devici oblačila iz života, so jo tako ljuto in dolgo bili, da je bilo celo telo ena rana, in da je kerv curkoma na tla lila. Clo okoljstoječe so solze polile; Katarina pa, od Boga pokrepčana, je serčno stala, oči k nebesam povzdigvaje, brez znamnja kake nepoterplivosti in osupnenja. Po tih groznih mukah jo veržejo u ječo, kder njej na cesarjevo poveljo niso smeli najmanjše reči živeža dati; pa Bog ji pošle angela, ki ji vse rane popolnoma zaceli, in jo s neizreklivoj tolažboj napolni; tudi Kristus sam se ji je prikazal, jo k prihodnemu bojvanju poterdil, in ji ob ednim nebeško veličastvo obljubil. Cesarica Serena, ker je toljko od lepote, modrosti in serčnosti sv. Katarine slišala, se ji je usmilila, in se o polnoči s nadvodjem Porfiriom skrivaj k njej u ječo podala. Ko je pa Katarino vsih ran ozdravleno, in s čudovitoj lepotoj obdano vgledala, je ostermela. Katarina jo nagovori, in ji ravno iz tega božjo vsegamogočnost dokaže; zraven tega ji tudi lažnivost malikov razloži. Vse to pa s takoj močjoj stori, da sta cesarica in Porfiri obljubila se keršanstva poprijeti, kar sta tudi storila.

Nekoliko dni potem jo zapové cesar, ko je iz nenada slišal, da je Katarina še živa, in da je clo čversteja in bolj zdrava, ko popred, spet pred se pripeljati, in jo jame vnovič s obljubami in s žuganjem u malikvanje siliti; ker jo je pa ravno tako stanovitno najšel, kot poprej, je ukazal kolo napraviti, ki naj se s ojstrimi železnimi klukami in nabrušenimi nožmi krog in krog naperi. Na to kolo je dal Katarino navezati, da bi jo s velikoj siloj okolj sukano na drobne kosce raztergalo. Keršanska junakinja se tega ne prestraši; ampak kedar so jeli rabeljni nečloveške povelje izpolnovati, je s velikim zaupanjem Boga u pomoč poklicala, in Bog je poslal angela, ki je njejne spóne rešil in kolo sterl. Mnogo iz med gledavcov, viditi te čudež je na ves glas upilo: „Velik je Bog kristianov; on je edinopravi Bog!“ Maksimin je terdovraten ostal, in izmislil nove muke. Uječi od sv. Katarine spreobernjena cesarica stopi pred cesarja, ga posvari zavolj njegove ljutosti, in ga hoče vkročati, ter brez ovinkov in brez strahu spozna, da moli tudi ona Boga kristianov, in razen njega nobeniga. Trinog se raztugoti, in da cesarici in Porfiriu glave odsekati; Katarino pa je rekel na javni (očitni) terg peljati, in ondi kot sovražnico malikov s mečem umoriti. Neboječa junakinja je šla s veseljem na rečeno mesto, je opominala vse okrog malikvavstvo opustiti, je Boga za njihovo spreobernenje prosila, in podá voljno svojo glavo pod ojster meč. Vsi pisatelji enoglasno pričajo, da se je pri sv. Katarini, kakor nekdaj pri obglavlenji sv. Paula, mesto kervi mleko vlilo belo ko sneg. Njejno sveto truplo so angeli na goro Sinai u Arabio prenesli, kakor zgodovina svedoči.

Nauk in posnema.

1. Ko še Katarina ni bila keršena, je vidila, da božje dete u naročju Marijinem svoje obličje od nje obrača; po svetem kerstu pa je Katarino ljubeznivo pogledalo. Bila je namreč pred svetim kerstom s grehi oskrunjena, po prijetem kerstu pa očišena in s notrajnoj prečudnoj lepotoj obdarovana. Greh človeško dušo pred Bogam ostudno in gnusno stori; torej božjega pogleda ni vredna; kerst pa, in po kerstu prava pokora jo očisti vse nečednosti, in ji podeli neizrečeno lepoto, ktera Boga k ljubezni nagne. — Kakova je kaj tvoja duša? Čeravno bi le s enim samim grehom omadežovana bila, bi že u božjih očeh ostudnejša bila, kakor kar se pod soncam ostudnega najde. Ona bi hudemu podobna bila, alj še gerši od nja. Zakaj ne skerbiš, jo čisto in lepo ohraniti, alj če si njo s grehom ognusil, njo hitro omiti skoz pravo po-

koro, ki je tako rekoč drugi kerst u solzah? — Ako bi vedel, da boš precej po storjenem grehu vso lepoto svojga obraza in celega telesa zgubil, in se u strašno spako spreobernul, jeli bi greh dopernesil? — Gotovo ne! Zakaj pa vendar toljkokrat grešiš, dasiravno dobro veš, da greh tvojo dušo ob vso lepoto pripravi, in jo pred Bogam in svetniki u naj ostudnejšo gerdobo premeni? — „Kdor hoče lepoto svoje duše ohraniti, naj se varno greha ogible; kajti ni reči, ki bi dušo, božjo podobo, tako ognusila, ko greh," veli sv. Laurenci Justinian.

2. Katarina si je veliko prizadela, se posvetnih vednost naučiti; zadnič se najpotrebnejši zveličanske vednosti nauči, in tudi svoje živlenje po njej vravna. Vse druge vednosti bi ji brez zveličanske nič ne bile kaj hasnile. Dosti jih je dan denašen, ki se vsakoverstnih znanost in ved poprimejo, kojim se ne časa, ne dnarjev, ne truda škoda ne zdí, samo da se jih naučijo; za naj potrebnej vednost izveličanja pa malo alj clo ne poskerbijo. Vidimo u naših dneh ljudi obojega spola, ki ne vedo, kaj imamo verovati, upati, kako Boga ljubiti, kteri ne znajo prave grevenge obuditi, ne vedo, kako se k spovedi gre? Kaj koristijo vse te vednosti in znanosti in vsa učenost, če zveličanske vednosti ne poznajo, in svojga živlenja po njej ne ravnajo? Vtegnil bi kdo prašati, u čem ta vednost obstoji? Na to odgovori sv. Tomaž: „U tem, da človek vé: 1) kaj ima verovati, 2) česa naj upa alj se boji, 3) kaj alj koga naj ljubi, 4) kaj mu je storiti, in 5) kaj opustiti, da bo zveličan." Kde se pa naučimo tega tako potrebnega nauka? Gotovo ne u posvetnih lažnivih spisih in nesramnih knigah, ne u praznih gledoigrah, ne u družbi zapeljivih in razujzdanih posvetnjakov; temuč u pridigah in keršanskih naukih, u duhovskih knigah in u svetem premišlovanju. — Ali si prizadevaš Boga in nja sveto voljo čedalje bolj spoznavati? Hodiš pridno božjo besedo poslušat? Nevednost nemarna ne bo izgovorjena pred sodnim stolom božjim; in če si ne prizadevaš, po nauku svete vere živeti, ti bo vera ravno toljko koristila, ko hasne hudičam in pogublenim. „Ne hasne nič, pravi sv. Prošper, če smo se naučili, kaj nam je storiti, če pa ne skerbimo, se po tem ravnati, česar smo se naučili." In Kristus sam pravi: „Ako veste to, bote zveličani, če tudi storite. — Hlapec, ki voljo gospodarja vé, in nje ne dopolni, bo mnogo tepen." —

Molitva.

O Bog, ki si Mojzesu verh gore Sinai postave dal, in na ravno tisto mesto po svojih svetih angelih telo blažene device in mučenice sv. Katarine prenesil: daj nam, prosimo, da po njejnih zaslugah in prošnjah k hribu, ki je Jezus Kristus, srečno pridemo. Kteri s teboj in s sv. Duhom Bog živi in kraljuje vekomaj. Amen.

XXVI. Dan novembra alj listopada.

Sveti Gregor, Turonski škof, spoznovavec.

Sv. Gregor, Turonski škof, je bil na Francozkem u Avergenski pokrajini od premožnih in bogabojećih starišev, Florencia in Armentarie rojen. Oni ga dajo svetimu Galu, Avergenskimu škofu, da mu za pravo izrejo skerbi; po smerti sv. Gala je bil sv. Avit, umerliga škofa naslednik, njegov učenik. Na kako stopnjo izobraženja in vednosti se je skoz pomoč tako izverstnih učenikov povzdignul, kažejo knige in drugi spiski, ktere še dan denašen od njega imamo. Ravno tako je u čednostih napredoval, ter si je take svoje prijatle in tovaršе izbral, ki so bili obče poznani zastran pobožnosti in svetosti. Dvakrat je skoz čudež ozdravil. U nevarni trešliki (merzlici), ktera je bila njegova perva bolezen, je serčno željel in prosil, ko so bile že vse poskušane zdravila zastonj, naj ga na grob sv. Izidora nesejo. Tukaj mu po kratki molitvi gostoma kerv iz nosa teči prične; potem pa kmalo čverst in zdrav ustane, in gre brez vse težave na svoj dom. Druga bolezen je bila tako huda in nevarna, da so njegovi vračitelji obupali ga ozdraviti. Gregor pa polu serčnosti in zaupanja prosi, naj ga h grobu sv. Martina škofa peljajo, kojega je za svojga posebniga zavetnika si izvolil in častil. Nikdo ni hotel mu vstreči, ker se je vsak bal, da bi na poti mu umerl. Vendar ko ne henja prositi, mu spolnejo gorečo željo. In u tisti uri, ko ga na omenjeni grob prinesó, ni samo le popolnoma ozdravil, ampak tudi toliko moči zadobil, da je brez vse težave peš domu šel; kar ga je vnovič spodbodlo Bogu še bolj goreče služiti, in svojga sv. priprošnika še bolj pridno častiti, in njegove svete čednosti posnemati.

Posebno je častil ostanke svetnikov, ktire je vedno pri sebi nosil, in s njimi mnogo čudežev storil. Tako je bil nekdaj s nekoliko tovaršmi na potu, in glej! na enkrat ustane strašen grom, blisk in huda nevihta tako, da so bili vsi tovarši u neizreklivem strahu. Sv. Gregor vzeme svete ostanke, jih derži proti oblakom, in megla se tako na enkrat čudovito razdeli, da si kakor med dvema grozno stermima gorama iti mislijo. Po minili nevaršini se Gregor nekoljko prevzeme, ter misli, kako čudovitno da je ustavil hudo uro; pa u tem trenutju je bil od Boga kaznovan. Konj se mu na ravnem spotakne, in njega s tako silo iz sedla na terde tla verže, da se zavolj velicih bolečin dolgo časa ganiti ni mogel. Kmalo to za kazen

Najvikšega spozna, in prosi ponižno za odpušanje, ter obljubi, zanaprej le Bogu čast dati, ako bi se skoz vredno in pobožno nošo svetih ostankov kak čudež zgodil. Gospod Bog, ki tudi najmanjše pregreške svojih zvestih služavnikov kaznuje, potolažen svetmu Gregorju dar čudežev ni odvzel, marveč obilno pomnožil, kar se iz njegovega živlenja vidi; on pa je zanaprej nad seboj skerbno pazil, in vse potem storjene čudeže Bogu pripisal, pa tistemu svetniku, kojega ostanke je pri sebi nosil.

Zastran tih čudežev in veliko drugih čednost, ki so se na svetem možu svetile, so ga duhovniki kakor tudi posvetni ljudje tako častili, da je bil po smerti Turonskega škofa enoglasno naslednik izvoljen. Ko je pa od tega že pred zvedel, izbeží in se prikrije u neznanem kraju; alj kmalo ga najdejo, in ni se mogel dalej doveršeni voljitvi ustavljati. Kakor ni rad težke škofovske dolžnosti prevzel, tako neutrudeno, goreče in marlivo je vse na tenko spolnil. Vse svoje sposobnosti in moči je u to obernil, da bi Bog po celi škofiji zmirom bolj spoznan in češen bil, in da bi verni po njegovem izgledu in besedi podbudeni, čez vse za izveličanje svoje duše skerbeli. —

Njegovo prijazno svarjenje, pogoste pridge, in čez vse drugo njegovo sveto in pobožno živlenje je u kratkem času več hasnilo, kar bi se u velikih letih pričakovati smelo. Skoz mnogo branje in pisanje, vedno ojstrost do samega sebe, in veliko delavnost za izveličanje svojih vernih si je svet mož razne bolezni nakopal, ktere je s čudovitim poterplenjem prenašal, pa tudi večkrat skoz priprošnjo svojega zavetnika, sv. Martina, kmalo njih rešen bil. Sledečo nam je spet u dokaz, kako tudi najmanjši prestopki božjih služavnikov brez kazni ne ostanejo. Bil je svet večer, u katerem se u cerkvo iti spodobi. Celo poprejšno noč bedečega Gregorja ta večer tako zaspanec prime, da je bil prisilen se u posteljo vleči, ter terdno sklene le enokoliko zadremati in si počiniti. Komej zaspí, se prikaže častitliv mož, ki mu resno reče: „Naglo iz postelje, in idi u cerkvo!“ Sv. Gregor se vstraši; misli pa, da je senja, se prekriža in spet zaspí. Imenitni mož se drugopot prikaže, in še bolj ojstro prejšne besede ponoví; alj spanje je bilo tako terdo, da se sv. Gregor ni prebudil. Ko pride tretjobart, spijočega jako vdari, rekoč: „Ti bi imel druge buditi, pa sam spiš?“ Na to se Gregor izbudi, in ni se mu dalej spati poljubilo, ampak gre u cerkev, prosi Boga za odpušanje, in s vsoj gorečnostjoj nadomesti poprejšno zamudo.

U šestnajstem letu svojga škofovanja je potoval u Rim obiskat svete grobe, kakor tudi svojega prijatla sv. Gregorja velikega, tedajnega papeža. Od učenosti, lepih čednost in drugih krasnih darov našega sv. Gregorja je papež že veliko slišal. On je bil visoke postave, naš svet škof pa nevadno majhne postave in ne ličnega obraza. Ko ga papež zagleda, se tihoma začudi, da je u ovem možičku taka izverstna duša, in da je tako pohableno telo s toljkimi dragimi darovi od Boga nadarvano. Naš svet škof skoz božje razodetje spozna, kaj papež na tihoma misli, in reče: „Sveti oče! Gospod nas je stvaril, in ne mi sami. Mali možje imajo tako dobro, kakor veliki pravico, shramba božjih darov biti.“ Iz tih besedí papež spozna, da svet škof tudi njegove misli vé, in ga še više od popred ceni, njemu, in Turonski cerkvi veliko dobrot skaže, ter ga pri odhodu tako počasti, kakor se na zemlji živečimu svetniku spodobi.

Svet škof se je iz Rima u Tour vernil, in je bil nevtruden pastir svojih ovčic do leta 593 po Kristusu, u kterem je po 21 letnem, naj veči hvale vrednem vladanju svoje sveto življenje doveršil. Iz velike ponižnosti prosi na smertni postelji njegovo telo na takem kraju pokopati, da ga vsak lehko pohodi; duhovšina pa, ki je svetost svojga škofa vredno cenila, mu da na levi strani groba svetiga Martina častit grob napraviti, ki je sčasoma zavolj mnogih čudežev obširnejšo slovel.

Nauk in posnema.

Neskončno pravičen in svet Bog ni sv. Gregorju prizanesel, ker ni šel ob času božje službe u cerkvo, akoravno ni bil pod smertnim grehom zavezan, in tudi ni brez vsega uzroka doma ostal. Kaj le k temu porečejo tisti leni in zanemarni kristiani, ki se noč in dan za časno vbijajo, večno pa u nemar pusté, in clo cerkve drugač znotraj ne vidijo, razun kedar se kake zamere bojé. Iz same nemarnosti, lenobe in mlačnosti do božjega jih ni med tednom pri sv. maši, ne o nedelah in praznikih pri popoldanski službi božji. Oni večidel pravijo: „Saj nisim dolžan: Bog ni tega zapovedal. Sveto mašo ob nedelah in zapovedanih praznikih slišati, to je od Boga in cerkve zapovedano, in to sim tudi dolžan, dalej pa nič.“ Pač si pomilovanja vreden, ki tako govoriš, in u svoji mlačnosti misliš, da že s tim svojo dolžnost do Boga spolniš! Da si vsak prizadeva in skerbi to storiti, kar je zapovedano, in kar je vsak pod smertnim grehom storiti dolžan, je prav in spodobno; da pa nič več Bogu u čast in izveličanje svoje duše ne stori, je graje vredno, nevarno,

in clo pogublivo. Kaj bi pač bilo, ko bi Bog s takim človekom tako ravnal, kakor človek s njim ravna? Ali je Bog dolžan, vsak dan pomagati grešnimu človeku na duši in telesu? Ali je dolžan, ga pred tolikimi neštevilnimi nevaršinami, ki mu vsak dan, vsako uro, vsak trenutek proté, varovati? Ali je dolžan, ga te alj une bolezni rešiti, in mu spet ljubo zdravje dati; mu to alj uno dobroto in milost po njegovi volji in želji dati, ga dolgo, srečno in veselo živeti pustiti? Ali je vse to milostliv Bog dolžan? Gotovo ne! Ko bi Bog človeku nič več notel dati alj storiti, kakor kar mu je dolžan, kaj bi bilo s jim? Vsak naj to dobro premisli! — Vsi si vošimo in željimo, da bi Bog nam milostliv in dober bil, torej si mormo prizadevati, da smo tako rekoč tudi mi proti njemu radodarni; to je, da ne le samo to storimo, kar smo po božjej in cerkvenej zapovedi, alj pod smertnim grehom storiti dolžni, ampak povsod in vselej toljko, kar je u naši moči. Tako si mormo, postavim med drugim prizadevati, ob nedelah in praznikih ne le samo pri dopoldanski, ampak tudi pri popoldanski službi božji, in tudi druge dni, če mogoče, pri sveti maši biti. „Kolikor radodarniši je človek do Boga, pravi sv. Ignaci, toliko radodarniši bo Bog tudi njemu.“

Molitva.

Usliši naše pohlevne prošnje, o Gospod, in nam daj svojo pomoč, po izgledu svetiga škofa Gregorja vse svoje dolžnosti prav zvesto dopolniti in kolikorkolj mogoče za božjo čast in izveličanje svoje storiti; ki živiš in kraljuješ Bog vekomaj. Amen.

XXVII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Virgili, škof.

Sv. Virgili, slavni Solnograški škof je bil u Irski zemlji rojen. Bili so njegovi roditelji visokega, plemenitega stanu, in so skerbeli, mladega Virgilia tudi visoko podvignuti. K temu pa je Bog mladenču izverstne dušne lastnosti dodelil, mu serce za vse dobro vnel, in mu pomagal, da se je kakor marliv šolc nad vse svoje tovarše povzdignil, in kot modrijan vse može svojega časa in svojega kraja prekosil. Bil je pa tudi ves ponižen, ter je skerbel le za božjo čast, in pa željel za izveličanje duš vse, kar bi premogel, storiti; za minliv svet mu ni bilo mar.

Zapustivši svoj dom se s mnogo tovaršmi na božjo pot poda, Rim in tudi svete kraje obiskat; po tem pa nevernikom sveto vero Kristusovo oznanovat. Po poti pride u Frankov-

sko, in se s tedajnim kraljem Pipinom siznani. Povabi ga k sebi za dalej časa, in mu veliko časti in milosti skaže. Priporoči ga po tem Parskemu vojvodu Odilu, kteri ga je s veseljem in poštlivo sprejel, ter mu Solnograško škofijo ponudil, da bi po tem načinu toljko učenega in modrega moža za vselej u svojem kraju imel. Temu se je pa pohleven in ponižen Virgili toljkanj branil, da so ga komej drugi škofi, duhovni in verni pregovorili, naj bi njih višipastir bil. Dve leti se je na to visoko službo pripravljal, pa tudi pridno oznanoval božjo besedo. Ko je pa škofov prestol nasedil, je bila njega edina skerb in goreča želja, u besedi in u djanju svoji izročeni čedi živ izgled svete čednosti biti, in jim tako pot u nebesa kazati. Torej je skorej vsak dan predigval, in u mili besedi po očetovo svoje ljublene ovčice učil, opominal in svaril. Vedel je, da naj bolj zgovorn učitelj malo alj nič ne velja, če svoj nauk u djanju ne spelja. Zato je to, kar je učil, tudi najprej sam storil. Njegov trud je Bog blagoslovil, da je obilu sad rodil. —

Čast božjo in svetnikov pomnožiti, je postavil veliko cerkvo u čast svetiga Petra in sv. Ruperta, perviga apostola na Parskem, je njegove svete ostanke (svetinje) u njo prenesil in u počešenje dal, naj bi nasledniki veden spomin toljkega svetnika u posnemo imeli.

O njegovem času so Bojarji (Pavarci) koroške Slovence zmagali, in vojvodiča Karasta in Ketumarja u Solnigrad pripeljali, ter ju dali sv. Virgiliu u nauk in izrejo. Skerbno ju je sv. Virgili u keršanstvi podučil in kerstil. Po smerti očeta

Boruta je nastopil njegov sin Karast, in po njegovi smerti Borutov vnuk Ketumar Koroško vojvodino, in po tih knezih so se Korošci pokristianili. Prosila sta svetega Virgilia, naj bi prišel u Gorotan kraljestvo božjo razširat; alj kedar sam ni vtegnil, pošle svetega moža Modesta in več drugih duhovnikov, ter naroči svojemu namestniku sv. Modestu cerkve staviti, mašnike posvečevati, in vse potrebno za božjo čast in izveličanje duš po Koroškem vravnati. Tako so se Slovenci po skerbi sv. Virgilia pokristianili, in za njega dni cerkve po Gorotani postavili, med njimi u Gospej sveti, svetiga Ruperta u Velikovci, in več drugih; torej se po vsej pravici slovenskih krajev velik dobrotnik zove in časti kakor apostol Koroščov.

Kedar je dober pastir u domačih krajih vse lepo oskerbel, se je tudi na dalne, ptuje kraje ozerl, kder je bila žetev velika, delavcov pa malo. Podal se je na apostolsko delo, prehodil veliko krajev, mest in selj oznanovaje božje kraljestvo, nevernike pokristianiti, verne u dobrem poterditi, ter je globoko u Ogersko zemljo pripredigval. Na kraju svojega živlenja je še enkrat svojo veliko škofijo obhodil, in na poti k domu zbolí. Ko Solnigrad od daleč ugledá, se razjoka in nebeško domó poželji, rekoč: „To je moje počivališče vekomaj.“ Bolezn, ktera ga je napadla, se ni nevarna dozdevala, pa vendar je bila njegova sledna. Sam je spoznal, da več trave teptal ne bo, in se je torej iz vsih moči na srečno smert pripravljal, akoravno je bilo njegovo celo živlenje kakor čist vrelc pravičnega in svetega živlenja. Svete zakramente je poželjel in prijel s angelsko pobožnostjo, ter zadne ure živlenja le u nebeškem premišlovanju prebavil. U letu 780, alj kakor drugi pravijo 784 ga je Bog za toljko apostolskega truda poklical na večno plačilo. Bog je očitno naznanil, kako veliki priprošnik in prijatel da je pri njem; zakaj na njegovem grobi je dosti slepcov svoj pogled, veliko gluščov spet posluh, in dokaj bolnikov spet svoje poprejšno zdravje zadobilo.

Nauk in posnema.

1. Sv. Virgili je bil svojim živ izgled ne le u besedi, timveč tudi u djanju. Stariši, naprejpostavljeni, duhovski in deželski oblastniki in učitelji so ravno tako dolžni svojim mlajšim, podložnim in vsim, ki so u njihovem strahu, pravo pot u nebesa u djanju, to je, po izgledih kazati. Ravno to je

vsak kristian svojemu bližnemu dolžan. Samo lepo učiti, svariti in ukazovati ne bo kaj zdalo. Izgled mora besede poterditi, in nauke spremljati; zakaj besede le mičejo, izgledi pa vlečejo, in le kdor prav živi, tudi prav uči. To sv. Gregor poterdi, rekoč: „Ne vem boljšega sveta, kakor to: prizadeni si, svojega brata u lepem izgledu učiti, kaj ima storiti.“ Viši in učitelji pa, ki ne storijo tega, kar učijo in ukazujejo, so enaki zvonu, ki tudi druge k božji službi in k pomoči opomina, pa sam nič tega ne stori; so podobni kazalu na razpotji, ki s perstom kaže prav pot, sam se pa ne premakne.

2. Med drugimi lepimi izgledi sv. Virgilia je tudi, da je zadno svojo bolezen, akoravno ni bila viditi nevarna, sam za nevarno spoznal, in torej gorečo za svete zakramente prosil. Koljko je bolnikov, ki se bojé svete zakramente prejeti, ki bolezen tajijo, in se s Bogam spraviti odlagajo. Kakor nevarno in škodlivo je sveto spoved in sveto obhajilo še le o zadni sapi prejemati, tako malopridno je prijemo sv. posledniga olja le odlagati, alj clo zamuditi. Tega toliko važnega zakramenta dosti bolnikov in vernih sploh malo pozna in ga premalo obrajta. Jezus ga je k zveličanju in tolažbi, u dušno pa tudi telesno pomoč in u krepčanje bolnika postavil. Kdor ga vredno prejme, zadobi verh drugih milost tudi odpušanje tistih grehov, kterih bolnik iz nezmožnosti se ni mogel spovedati, in jih nevedoma še na vesti ima. On zadobi moč se skušnjavam hudiča, ki o smertni uri posebno obresti išče, zoperstaviti, in verh vsega tega pa tudi telesno zdravje, če mu je k dušnemu pridu. Ako te bolezen posili, ne zamudi verh svete pokore in presv. rešniga Telesa tudi zakrament svetiga poslednega olja prejeti, zavolj toljko dobrot in milosti, ki ti jih dober Bog po njem deli. Neumna misel je, da mora bolnik po poslednem olju gotovo umreti, in prava hudičeva sleparija, s kojoj iše bolnika premotiti in pogubiti. Ravno temu nasproti vidimo, da tisti bolniki, ki vredno sveto posledno olje prejmejo, laglej in poprej spet ozdravijo. Drugi imajo prazno in sleparsko misel, da bolnik, akoravno ozdravi, ne sme potem več bos hoditi. Iz tega uzroka odlagajo, kakor dolgo le morejo se previdéti dati. Koljka zmota je to! Po tem takem bi tudi ne smel gledati, ne duhati, ne sluhati, ne govoriti, ne jesti, ne s rokami kaj prijemati, ker je na vsih teh udih sveto mazilo posledniga olja prejel. Kdor take kvante pravi, in bolnika moti, ni bolnika prijatel. Ako nevarno zboliš, in tri dni terdo ležiš, le brez pomude in praznih izgovorov duhovnika prosi, naj ti po vredni prijemi svete pokore in presv. rešniga Telesa tudi sveto posledno olje podelijo. Ako imaš pa bolnika na skerbi, za časom ga daj s vsemi sv. zakramenti previditi.

3. Bolnik u nevarni bolezni je od Boga na račun alj rajtengo poklican hišnik. Preden se na dalno pot pred Gospoda odpravi, pokliče vse svoje dolžnike, pojiše vse spiske in račune, poravna in porajta s svojimi ljudmi, ktere zapuša, slovo od njih vzame, in vsakemu naroči, kaj je potrebno. Tako ravna tudi moder bolnik, poračuni u sveti spovedi s Bogam in s tim svetom. Potreba mu je popotnice; zato ponižno prejme presv. rešno Telo. Na pot mu je potreba tudi zdravila, in to duhovsko zdravilo mu je sveto posledno olje.

Torej opomina sv. apostol Jakob, rekoč: „Je kdo med vam bolan, naj pokliče duhovnike cerkve; oni bodo za nja molili, ga s sv. oljem pomazilili u imenu Gospodovem; molitev verna bo bolniku pomagala, in Gospod mu bo bolezen polajšal, in ako je u grehih, mu bodo odpušeni.“

Molitva.

O Bog! daj nam po izgledu in prošnji sv. Virgilia, škofa in spoznovavca svojega tako pravično živeti, da bomo pripravleni srečno umreti, in se po smerti s njim vekomaj pri tebi veseliti, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Danes se obhaja spomin sv. Valeriana. Bil je patriarh in nadškof u Ogleju od leta 369 do 389; kder so u letu 381 cerkven sbor obhajali, pri kterem je bil sv. Ambrož, milanski, sv. Maksim emonski, in še drugih 30 škofov.

XXVIII. Dan novembra alj listopada.

Sveti Jozafat, spoznovavec, in sveti Barlam, pušavnik.

Jozafat je bil edini sin paganskega kralja, po imeni Abener. Kralj gorliv varh malikvavstva in ljuti sovražnik kristianov, je bil u skerbi, da bi kraljevič se s časoma ne pokristianil, in potem u svojem kraljestvu malike ne pokončal. Torej da veliko, prostorno poslopje postaviti, in svojega sina ondi odgojiti, mu prepovedavši, se kedaj zunaj praga prikazati, naj bi po tem načinu nikolj kaj od keršanstva ne slišal. Tudi strežetom je bilo ojstro prepovedano, mu kdaj le besedice od keršanske vere in kristianov kaj povedati. Med tem ga da kralj u raznih vednostih podučiti, in k malikvanju napeljevati. Sinu se pa vendar le ni prav dozdevalo, u toliko bogov vervati in jih moliti. Verh tega je po uzroku tuhtal, zakaj da mu ni pripušeno, se iz dvorane podati. Popraša po vsem tem nekiga zvestiga strežeta, ki mu je po resnici skrivaj vse razodel. Potem še bolj željčen postane, od keršanstva kaj zvedeti. Žalost se ga loti, in kadar kralj po uzroku žalosti vprašuje, mu odkritoserčno razodene, da samo zategadel žaluje, kajti mora neprenehoma le zapert biti, ter vidi, kako drugi svobodno vun in noter hodijo. Oče se boji svojega sina skoz prezgodno smert zgubiti, mu pripusti se zunaj poslopja radovati, pa njegovim strežetom ojstro zapové, skerbno

varovati, da noben kristian, berač, bolnik alj kak krulov človek kraljeviča ne sreča. Alj pri vsej skerbi se je vendar zgodilo, da nekaj starih slabih ljudi do nja pride; kajti so u trumah ljudi hodili kraljeviča videt. Jozafat, ljudi nenavajen, želi zvedeti, kakovi ljudje da so, in zakaj njemu niso enaki? Po odgovoru je začel revnost človeškiga živlenja spoznovati, in nekaj od njegovega konca, od smerti premišlevati. To je u njem želje zbudilo, učenika dobiti, ki bi mu vse to, posebno pa zapopadek keršanstva razložil. In Bog mu je želje spolnil.

U Senáarski samoti je živel prileten brumen pušavnik s imenom Barlám. Temu je Bog želje kraljevičeve razodel, ter mu zapovedal, se taj podati, in ga u keršanstvi podučiti. Pokorn Barlám pride noter do Indie, ter se za tergovca s ptujimi žlahnimi kamenčki pri kraljeviču oglasi. Pred njega stopivši, velí se s njim na samem pogovarjati, ter mu odkrije božje povelje, mu najdraži zaklad prave vere donesti. Kraljevič prejme s veseljem poduk, in se da po nekih dneh kerstiti. Vse to se berš razglasi, ker kraljevič svojega veselja nad prijetim kerstom tajiti ni mogel. Barláma so hoteli obglaviti, pa je že bil pobegnil. — Arahes, zvijačast dvorán svetuje kralju, da naj neki stari malikvavski póp, s imenom Nahor, ki je u keršanstvi jako učen, se za Barláma izda; s tim se naj u pričo kralja in kraljeviča najbolj zgovorni popi pričkajo, in Nahor slednič naj obstoji, da se je svoje zmote prepričal, in svojo pregreho spoznavši, keršanstvu odpovedati hoče. Po takem načinu je mislil Arahes, bi se kraljevič pregovoriti, alj prav za prav premotiti dal, keršanstvo zapustiti. Kralju je te nasvet dopadel; alj Bog je drugače obernul. Nahor, ki bi se bil nalaš kristiana hliniti, po pričkovanju pa vero zatajiti imel, je u sercu ves spreobernjen, očitno kristian obstal, vse protivnike premagal, kraljeviču svoj hinavski sklep razodel, in se u pušavo podal, kder je do smerti pobožno živel. — Ko se je kralj u svojem namenu vkanil, mu Teudas, neki čarobnik (copernik) drugi vražnejši nasvet razodene. Svetuje namreč, da naj kraljeviču same ženske za strežbo da, med njimi pa sužno, ki bi kraljeve rodovine, in izverstno lepa bila. Vsim tim ženskam naj se zapové, se kraljeviču prilizovati, in ga u nečisto ljubezen napeljati. Tako bo keršansko vero, ki tako ljubezen prepoveda, gotovo zapustil. Teudas priobljubi tudi verh tega s pomočjo peklenšeka kraljeviča nadležvati, da bo premagan. Brezbožni oče tudi to vražno sredstvo poskusi. Jozafat je

torej hude skušnjave noč in dan imel; znotraj od zapelivega duha, zunej od zapelivega spola.

Enkrat je že misliti začel, ali bi privolil alj ne; pa na enkrat ga božja luč razsveti, da nagloma sužnjo zapusti in u svojo sobo zbeži, in kleče Boga za pomoč prosi, dokler ga spanje premore. U spanju vidi na eni strani naj prijetniši lep kraj, na drugi pa grozovito ječo polno ognja, ter zasliši besede: „To je ječa za vse tiste, ki so se s nečistim slastmi oskrunili.“ Med tim se zbudi, in ga taka groza pred nečistostjo napade, da sužnjo zagledati se silno prestraši, in od strahu zboli. Berš ko kralj to zve, pride k njemu, in ga vpraša, kaj se je zgodilo, da je tako naglo zbolel? Na to mu odgovori: „Vi ste krivi, oče. Vi me pripravite ob dušo in telo. Ako bi me ne bil dobrotliv Bog obvarval, bi bil jaz grešil, in se u pekel pogubil.“ Verh tega mu še veliko pové in zaterdi, da se keršanski véri nikdar odpovedati noče, če ravno bi svoje življenje dati moral; in ako svojmu otroku smerti ne želi, naj ga vražnih služavnic reši, in u keršanski véri mirno živeti pusti. Te besede so očeta sicer globoko užalile, pa vendar ne spreobernile; timveč še enkrat čarobnika Teuda pokliče, ki obeča, kraljeviča po zvijačah zapeljati. Teudas napne vse hudobne moči, pa mu ni steklo, temuč kraljevič njega pregovori, da se malikovavstvu in čarobniji odpove, se u samoto poda, za izveličanje svoje duše skerbet. Ko se kralj prepriča, da so vse skušnje zastonj, sklene kraljeviča u miru pustiti. In da bi ga spet potolažil, mu izroči polovico kraljestva, in k temu potrebno vladarno oblast. Jozafat bi bil sicer rajši u pušavi Bogu služil, pa vendar nastopi vlado, ter želji keršansko véro pri svojih podložnih razširati. In resnično, Jozafat ni le samo kralj, ampak tudi apostol svojemu kraljestvu, ker je s pomočjo duhovnikov svoje podložnike h keršanski véri spreobernil, veliko cerkva postaviti, in malikvanje uničiti dal. Kralj Abener, njegov oče, sam se da u keršanski véri podučiti in kerstiti, ter izroči svojmu ljublenimu Jozafatu celo kraljestvo, da bi sam ložej Bogu zvesto služil. Čez štiri leta je Abener kot priden kristjan pobožno življenje sklenil u rokah svojga sina Jozafata. Še neke leta je vladal Jozafat svoje ljudstvo; potem pa izroči svoje kraljestvo nekimu modremu in blagorodnemu možu, s imenom Barahias, ki je tudi pobožn kristian bil, in se poda u pušavo k svojemu ljublenimu učeniku Barlamu, kder pobožno živi in mirno u Gospodu zaspi. Njegovo truplo so po tem u cerkvi, ktero je on prej postaviti dal, pokopali. Bog, ki je že u njegovem življenju čudovitno

s jim ravnal, ga je tudi po smerti s čudeži poslavil. — To zgodbo je sv. Joanez Damasčan obširno popisal.

Nauk in posnema.

1. Svetega Jozafata je satan dolgo in hudo k grehu skušal in skoz nečiste sužnice napeljeval; alj on se je pogumno branil in zmagal. — Zoperstavi se tedaj tudi ti krepko vsaki skušnjavi; s božjo pomočjo veliko premoreš, za kojo pa Boga u molitvi goreče prositi imaš, kakor Jozafat. Kdor molitvo opusti, ga skušnjava kmalo vlovi; zategadel Kristus sam opomina: „Čujte in molite, da u skušnjavo ne padete.“ — „Kedar nas skušnjave naletijo,“ pravi sv. Auguštin, naj Kristusa na pomoč pokličemo. Ako hočemo, da nas skušnjavec ne premaga, podajmo se k temu, ki ga je premagal.“ Prosi tedaj vsako jutro Boga, da te naj skušnjav varje, alj če te vendar skušati da, da ti moč podeli srečno zmagati. Če se te čez dan kakova skušnjava loti, oberni se u kratki molitvi k Bogu, in reci s Davidom; „O Bog, pazi na mojo pomoč; Gospod, hiti mi pomagat! Obvaruj mojo dušo, in reši me!“ Alj reci, kakor sv. Peter, kedar se je skorej vtopil: „Gospod, pomagaj mi!“

2. Sv. Jozafat je u spanju vidil pekel odpert in muke nečistih. To ga je s takim studom do vražne pregrehe nečistosti napolnilo, da se je ves prestrašil, in nikolj več tega nagona občutil ni. — Kedar te nečiste misli motijo, podaj se u mislih u pekel. Zmisli na muke, koje nečistniki tamkaj terpeti imajo. Spomni se strašnega ognja, grozne teme, goreče žeje, in drugih peklenskih muk. Reci sam sebi: „U tem peklu že toljko tisuč ljudi zavolj nečistosti gori in scer vekomaj. Tudi jaz bom moral tam goreti in večno terpeti, če nečisto grešim, in u grehi umerjem. Ali je mar vredno, da bi se zavoljo tako kratke sladi u tako grozno ječo pahnil, in se na večno pogubil? Slad, kojo išem, hitro mine; nje kazni pa, ki me čakajo, so strašne in večne.“ — Ako to resnično premisliš, se ne boš lehko zapeljati dal, in Boga žalil. „Kedar te nečistost skuša, zmisli na peklenski ogenj;“ pravi sv. Bernard. „Berš ko ogenj nečistosti kliti začne, postavi mu peklenski ogenj nasproti, in uni bo vgasnil,“ — pravi sv. Krizostom.

Molitva.

Neskončno večni, vsemogočni Bog, ki si svetimu Jozafatu luč svete vere tako čudovito dodelil in mu sveto nedolžnost ohranil, daj tudi nam po nauku naše svete vére tako sveto živeti, da bomo vredni se enkrat s njim u nebesah vekomaj veseliti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan novembra alj listopada.

Sveti Viktor, vojaški častnik in mučenik.

Neverni cesar Maksiminian, ljut sovražnik in preganjavec kristianov, je prišel leta 302 u Marsilio (Marseillo) na sedajnem Francozkem, kder je tečas sveta Kristusova véra že veliko spoznovavcev štela. Verni kristiani slišati, da cesar pride, se močno prestrašijo, ker so dobro vedli, da jih drugega ne čaka, ko muke in kervava smert, če Bogu in svoji véri zvesti ostati hočejo. — U ravno tem mestu je živel tudi sv. Viktor, častnik cesarskih vojakov, slaven zadel plemenitega rodu in svoje pogumnosti, še bolj pa zavolj svoje gorečosti za sveto véro. Nja naj veča skerb je zdaj, splašene kristiane tolažiti in jim serce delati; torej je po noči hišo za hišoj obhodil in verne opominal, naj se pogumne vojake Kristusove skažejo, in se vsega časnega, tudi življenja radi tvegajo u oziru boljšega življenja, ki nikdar konca imelo ne bo.

Alj pagani ga po tih nja pobožnih hojah kmalo zapazijo, zgrabijo, in na ravnost pred mestna poglavarja Asteria in Eutihia ženó. Onadva pa sodbo zavolj njegove visoke službe cesarju prepustita. Cesar ga da pred sebe pripeljati, ter ga s žuganjem in obljubami k malikvanju pregovoriti iše. Alj sv. mučenik tako zgovorno in razumno nebeški izvir kersanske vére in pa praznost in sleparijo paganstva dokaže, da vsi nasprotniki osramoteni omolknejo. Cesar misleč, da pogumnemu vojaku hujšega včiniti ne more, kakor če ga očitnemu zasramvanju izpostavi, mu roke in noge zvezati vkaže, in ga tako po mestu okolj vlačiti. Vsega kervavega sopet pred sodnike pripeljajo, ki vnovič u njega silijo, naj malikom daruje. Alj serčno odverne, da zoper službo cesarja in deržave nikdar kaj včinil ni; tako goljufnim in hudičevim malikom pa darovati mu ni mogoče. Zdaj ga na tezavnico raztegnejo, ter ga dolgo neusmileno terpinčijo. Med temi mukami ima svoje oči vedno u nebo uperte, ter Boga poterpežlivosti prosi. In glej; Kristus s križem se mu prikaže in ga nagovori: „Mir bodi steboj! Jaz sim Jezus, ki u svojih svetih terpim; serčen bodi, jaz ti u tem boji na strani stojim in te po zmagi kronati hočem.“

Te tolažne besede ga čudovito okrepijo, da nobene bolečine skorej ne občuti. Videti da tudi te muke nja stanovitnosti ne zmagajo, ga u ječo zapró. Tu se mu Jezus sopet prikaže, in celo ječo s nebeškoj lučjoj razsvetli. Potem ga

angeli ostopijo, ki s njim božjo hvalo prepevajo. Njegovi stražniki, trije vojaki: Aleksander, Longin in Felician nebeško luč videti in sveto petje slišati pred njega na kolena padejo, in ga za svet kerst prosijo. Ko cesar to zvé, pri priči vkaže, vse tri usmertiti, ako se keršanski véri ne odpovedo; in ker njo stanovitno spoznajo, jim glave odsekajo.

Zdaj da cesar Viktora sopet pred se pripeljati, in ga mnogoverstno mučiti; poslednič reče altar postaviti, na kojem mu kadilo darovati vkaže, in ga svoje prijaznosti zagotovi, ako ga vboga. Viktor se bliža altarju, kakor bi hotel darovati; alj s nogoj ga prekucne. Razkačen cesar zapové, mu to nogo odsekati, njega pa še živega pod mlinski kamen položiti. Alj kamen se razdrobi, in Viktor še živi. Poslednič mu s mečom glavo odsekajo. Zdaj se glas iz nebes zasliši: „Premagal si Viktor; premagal si!“ Maksimimian vkaže njegovo truplo s truplami unih treh vojakov vred u morje vreči; alj na kraj priplavajo in verni jih u bližnem skalovji spodobno shranijo, kder je Bog po njih mnogo čudežev dopernesel. Godovno teh svetih mučenikov se obhaja 21. maloserpana.

Nauk in posnema.

Velik in čudapoln je Bog u svojih svetih, ki jih je s svojoj nebeškoj gnadoj u naj hujem boji okrepil, se jim, kakor sv. Viktoru, u sredi terplenja prikazal, ter jim serce delal; skozi to pa tudi druge k pravi véri in izveličanju poklical. „Bog nas kliče,“ uči sv. Auguštin, „čudovito, Bog nas kliče povsodi. Zdaj nas kliče skoz svoje dobrote, srečo, žegen, koje nam pošilja; zdaj nas kliče skoz duhovske knige, koje čitamo. Zdaj nas kliče skoz dobre misli, skoz sladke občutke serca; zdaj skoz nesrečo, terplenje, skušnje, bolezni, križe in britkosti, s kojimi nas strahuje; poslednič pa tudi skoz svoje vsmilenje in tolažbe, da ne obupamo, serca ne zgubimo, ampak se spreobernemo in pobožno živimo.“

1. Bog nas kliče s notrajnim glasom. Sv. Duh od grešne duše govori: „Hočem jo prijazno k sebi vabiti, hočem jo u samoto peljati, in ji u serce govoriti.“ Torej je sv. Frančisk tolkobart vtihnil in zamišlen postal, potem pa odgovoril: „Hočem posluhniti in paziti, kaj Bog u meni govori, da njegovemu glasu pokoršino skažem.“ — In u resnici! ni tako velikega in zaverženiga grešnika, da bi Bog o časi izveličanske misli in svete občutleje u njegovem sercu ne obudil. Prevzetni posvetnež, ali ti mnogokrat na misel ne pride, da tvoje ošabno obnašanje, tvoja gizdava obleka,

gerda samopašnost, tvoj napuh po nauku Jezusovem ni? — Nečistnik, ali se ne spomniš o časi, da Bog tudi tvoje skrivne, nesramne pote vidi, po kterih ne boš u nebesa ampak u pekel prišel, u kojem že jezero tebi enakih gori? — Pijanc, zapravlivi požrešnik, ali pogosto tudi u sredi tvojih dobrih volj in razvujzdanega življenja tvoje serce nepokojno ne postane, in te misel ne pekli, da si na ravnem potu u tisti strašen brezden, u kojem evangelski bogatin in tisuč njemu enakih pokopanih zdihuje? Poslušaj ta glas, glej, Bog te kliče; vbogaj to očitanje svoje vesti, glej, to je perva gnada, kojo ti Bog u spreobernenje in izveličanje tvoje ponuja. „Bog je zmirom pripravlen," veli sv. Ambrož, „s svojoj gnadoj k nam priti. On pride in terka na vrata našega serca. Rad bi noter stopil, in le naša grešna spačenost, alj pa terdo in nespokorno serce je krivo, če noter ne pride."

2. Bog nas pa tudi kliče s zvunajnim glasom. Ti prideš u cerkvo, slišiš pridgarja goreče in živo sodbe božje pa tudi nja vsmilenje oznanovati; glej, to je glas božji, ki te k pokori kliče, ker po besedah sv. pisma Jezusa samega posluša, kdor nja namestnike posluša. — Iz cerkve stopiš na britof; gomile rajnih, in njih strohnene kosti tebi kličejo: „Kar smo mi danes, si lehko ti jutre; ti še čas imaš, mi nobenega več nimamo." — Iz visoke line slišiš zvonov mili glas; zdaj te vabijo k sveti maši, zdaj k besedi boži; zdaj pa tudi k pogrebu rajnega prijatela alj znanca; ne zapiraj svojih ušes; Bog te kliče, in ti serce od posvetniga odlušiti veleva. — Zdaj slišiš, da je kdo iz dreva padel in se ubil, ki je bil včeraj še zdrav in vesel; — zdaj koga strela na polji ubije, zdaj se spet drugi potopi, zdaj pride huda, nevarna bolezen, ki jih tisuč in tisuč pomori; glej perst božji, ki ti kaže, kako minlivo in rahlo je človeško življenje; poslušaj glas božji, ki te k pokori vabi in te opomina, pred vsim in zarano za srečno večnost skerbeti, ker se na dolgo življenje, alj pokoro na smertni posteli zanašati ni. — Tako mnogoverstno in čudovito nas Bog od vsih strani kliče; alj ljudje po navadi imajo ušesa, in ne slišijo; oči, in ne vidijo, da se ne spreobernejo in izveličajo. Povableni gosti so se izgovarjali, da k gostiji priti ne morejo; torej se je poslednič gostivnica vsim zaperla. Tako stori Bog poslednič vsim tistim, ki njegovega kličejočega glasu poslušati nočejo. Zakaj po svojem preroku govori: „Jaz sim vas klical, vi pa ste se branili; svoje roke sim iztegoval, alj noben tega porajtal ni; ker ste torej moje svete zaničovali in moje kazni zavergli, se hočem k vašemu pogublenju smejati, in vas zasramovati." Globoko si torej vtisni opombo sv. Duha u svoje serce: „Danes, ker glas Gospodov slišite, ne vterdite svojih serc."

Molitva.

O Bog, ki si svojemu mučeniku, sv. Viktoru in nja tovaršem nepremaglivo poterplivost in stanovitnost dodelil, brezbrojno terplenja in muk za sveto

véro prenesti: dodeli nam, te prosimo, gnado, da po njih izgledu in priprošnji kličejoči glas našega Boga ponižno poslušamo, voljno vbogamo, in tako krono večnega veličastva dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXX. Dan novembra alj listopada.

Sveti Andre, apostol.

Sv. apostol Andre (Andraš) iz mesta Betsaida u Galilei rojen, bil je brat svetega apostola Petra, in prej učenc Joaneza kerstnika. Med vsemi apostoli se je on pervi s Kristusom siznanil, in njegov učenc postal. Ko Jezus iz pušave k Joanezu pride, pokaže Joanez nanj rekoč: „Glejte jagne božje!“ Bilo je popoldne okolj štirih. Andre to zaslišati gre s svojim tovaršem, s ljubeznivim Joanom evangelistom za Jezusom, ga prav spoznat; pa iz časti do njega si prav ne upata. Jezus se ogleda, rekoč: „Kaj bi rada?“ Tako milo ju je pogledal, da sta si serce vzela, rekoč: „Učenik! kde prebivaš?“ Jezus jima reče: „Le pojdita s menoj, in bota vidla.“ Vsa vesela s njim gresta, in pri njem ostaneta tisti dan in tisto noč. Drugi dan najde svojega brata Petra, kateri se je tečas še Simon imenoval, in mu s velikim veseljem pove: „Mesia smo najšli,“ ter ga pelje k Jezusu. Jezus da Simonu ime Peter alj skaljni mož. Bila sta odsihmal Jezusova učenca; toda sta še hodila ribit, pa sta ga prišla sopet poslušat.

O koncu pervega leta, ko je Kristus učiti začel, vidi Jezus gredé pri Galilejskem morju Andrea in njegovega brata Petra mreže metati u morje (bila sta namreč ribiča), in njima reče: „Hodita za menoj, in hočem vaju ribiča človekov storiti.“ Oba berš svoje mreže zapustivši gresta za njim. Od te dobe se ni ganil Andre več od Kristusa, kakor samo tedaj, ko so Judje Kristusa u verti Gecemani vjeli. Alj hitro se je skesal, svojo pregreho obžaloval in se zavernil. Tudi on je vidil Kristusa, kedar se je po svojem ustajenju apostolom prikazal, vidil ga je u nebesa iti, in tudi čez njega je binkoštno nedelo sveti Duh prišel, katerega je Jezus vsim apostolom poslati obljubil, in tudi poslal.

Po sprejembi sv. Duha so se vsi apostoli ločili, in po vsem svetu razškropili, vsim narodom sv. evangeli oznanovat; in tak je sv. Andre se u puste, merzle kraje Scitie,

Tracie, in u druge hajdovske dežele podal, kder je skoz svoje predige in čudeže veliko tisuč ljudi za Kristusa pridobil. — Zadnič je obhodil Epir in pripotoval u Ahajo, ter se naselil u glavnem mestu Patre. Tukaj je keršansko véro s takoj gorečnostjoj oznanoval, in resnico Kristusovega nauka po čudežih s takim uspehom pričal, da je veliko prebivavcov tistega mesta h keršanski véri pristopilo, in se krstiti dalo. Tukaj je najšel svojo častito smert za sveto véro, kakor so njo duhovni Ahaje popisali. Mestni poglavar Egej si je vse prizadel, da bi keršansko véro u svojem mestu zaterl; on gerdo beseduje zoper Andrea, in zagovarja svojih podložnih malikvanje, ter svetimu Andreju prepové dalej učiti. Alj sv. apostol ga brez vsega straha posvari, in mu reče: „Ti hočeš, da te ta dežela za svojga sodnika spozna, zakaj nočeš Kristusa, pravega Boga, za sodnika vsih ljudi spoznati, in svoje serce zaveržlivemu in gnusnemu malikvanju odvernuti?“ „Molči,“ odgovori Egej, „in ne govori več od svojga Kristusa. Saj je on od Judov na križ pribit bil; kako bi tedaj pravi Bog mogel biti? kako bi mu jaz božjo čast skazati zamogel?“ Andre začne poglavarju veliko skrivnost odrešenja človečanstva razlagati, in pokaže s velikoj zgovornostjo in iskrenostjo, da je Kristus radovoljno iz same ljubezni do človeštva na križi umerl, in si sam tako smert izvoljil. Poglavar od tega nič ni hotel slišati, in mu zapové malikom darvati; ako bi se pa ustavljal, ga bo s groznimi mukami k temu prisilil. Andre pa se vzdigne rekoč: „Jaz darujem vsak dan vsegamogočnemu Bogu, kateri je edini in pravi Bog; scer ne vaših juncov in kervi kozlov, ampak neomadežano Jagnje na altarju, katero, akoravno vsi verni njegovo meso vživajo, vendar celo in živo ostane.“ Poglavar reče: „Kako je to mogoče?“ Sv. Andre odgovori: „Ako hočeš učenc Jezusov biti, bo ti skrivnost razodeta.“

Poglavar razserden berš zapové, sv. apostola u ječo vreči. Ljudstvo pa, ki ga je kot očeta ljubilo in poštovalo, razkačeno čez poveljo poglavarja, u trumah k ječi pridere, njega oslobodit. Alj sv. Andre ljudstvo milo nagovarja in lepo prosi, se mirno zaderžati, in vsakega hrupa varvati, da bi ne zabranili veliko milost božjo, katera ga je izvoljila, tisto britko pot hoditi, katero je sam Jezus hodil.

Drugi dan ukaže Egej svetega Andrea u sodnico pripeljati, in mu obljubi bogastvo in čast, kakovo hoče, ako malikom daruje; ako ne, se mu grozi, da ga bo s groznimi mu-

kami prisilil bogovam darovati. Svet apostol odgovori stanovitno in serčno: „Vse časti in sreče, katere si mi obljubil, jaz zaničujem, zakaj one so časne in minljive; muk in britkosti pa, s kojimi se mi groziš, se tudi ne bojim; zakaj one le tudi kratek čas terpé. Ti pa Egej! se imaš muk bati, katere bodo večno terpele, ako ne boš svoje malike zapustil, in Jezusa Kristusa za samega Boga spoznal, in njega molil.“ Potem je pričo poglavarja in vsega ljudstva začel slaviti križanega Jezusa, in obljubil vsim, kateri za véro Kristusovo terpé, večno zveličanje. Razljuten poglavar da sv. Andrea s bičami grozno pretepsti, in potem križati, da bi svojemu križanemu Jezusu podobniši postal, rekoč: „Na križ s njim, na križ! Ker svojega učenika križ povzdiguje, naj ga tudi poskusi.“ (Te zadnje besede je pa dostavil, da bi sv. apostola zasramoval.) Sv. Andrea je ta obsodba u serce veselila; poglavar bi mu ne bil mogel bolj ustreči, kakor da ga je k smerti križa obsodil. Clo drugač pa je ljudstvo to obsodbo sprijelo, ter upiti začelo: „Kaj je to? Ti človek je pravičen in prijatel božji; zakaj bo križan?“ Sv. Andrej pa je ljudstvo prijazno nagovarjal in prosil, da bi ne zabranilo njegove smerti. Potem so sv. apostola na moriše peljali. —

Kakor hitro križ od daleč zagleda, od veselja križ na ves glas pozdravi, rekoč: „Oh prečastitliv, oj presvet križ, ki si telo mojega Gospoda nosil! O preslad ek križ, kterega sim že dolgo iskal, in te že toliko poželjel! Glej, miren in vesel ti naproti tečem; sprejmi me, in izroči me mojemu učeniku Jezusu; naj me po tebi sprejme on, ki me je na tebi odrešil.“ Tako je klical od daleč, in ko je k stebru križa, ki je za njegovo smert pripravlen bil, prišel, ga je poljubil, milo objel, in se rabelnu na križ privezati dal. Ko je steber u zemljo postavlen bil, je začel lepo govoriti vernim kristianom; in jih je opominjal, naj se terdno Kristusove vére deržé; pagane (hajde) je pa s ljubeznivimi besedami nagovarjal, naj se malikvanju odpovejo in svet kerst prejmejo; je njim pokazal, da so krivi njihovi bogovi, da je le Bog kristianov pravi in edini Bog. Dva dni je še na križi živ visel, Boga častil, verne u pravi véri podučeval, in za svoje morivce molil. Množica, katera je vidila, da je njegova smert po krivici, začne nad poglavarjem godernjati, in od njega tirjati, naj Andrea iz križa vzeti da; alj sv. Andre milo in brez nehanja ljudstvo prosi, naj mu ljubezen skaže, in ga

pusti, da na križu umerje; zakaj to je naj veča čast za kristiana.

Ko so ga tretji dan iz križa vzeti hoteli, je začel prositi rekoč: „Ne dopusti, moj Jezus! da bi tvojmu hlapcu, kateri rad in voljno na križi visi, ta ljubi steber izmaknili; temuč vzemi me raj iz njega k sebi, ti moj ljubleni odrešenik in učenik, Jezus Kristus! Loči, o Gospod, mojo dušo od tela, in sprejmi jo u miru, zakaj jaz že hrepenim, tebe od obličja do obličja gledati.“ Bog je njegovo molitvo uslišal; prikazala se je luč na nebi, katera je sv. apostola Andrea slovesno obsvetila. Ta nebeška prikazen je celo pol ure terpela. Na to je svojo dušo izdihnil in častito umerl denašen dan okolj leta 62, alj kakor drugi hočejo 70 po Kristusu. Bogaboječa žena Maksimila je djala njegovo sveto truplo u dišeče mazilo, in ga čedno pokopala. Za cesarja Konštantina velikega so ga vzdignili, in u Carigrad, dolgo potem pa u Amalfid, in njegovo glavo pa u Rim u cerkvo njegovega brata sv. Petra prenesli.

Nauk in posnema.

1. Vzemi si ljubi kristian! dva lepa nauka svetega apostola k sercu. Pervi je: „Jaz darujem vsak dan vsegamogočnemu Bogu, i. t. d. To ti resnično kaže, da so apostoli sveto mašo opravljali, ter kruh in vino Bogu darovali; zakaj apostolnove besede so tako jasne, da nemorejo druge daritve, kakor sveto mašo pomeniti. Ravno te besede še nadalej svedočijo, kako neumno in lažnivo je mnenje in terdenje krivovercov, kateri pravijo, da niso pervi kristiani nič od sv. maše vedeli. — Ali kako zamorejo to terditi? Kaj ni bil sv. Andre apostol? Kaj on med perve kristiane ne sliši? Ne daj se tedaj skoz take laži motiti, temuč terdno veruj, da je Kristus pri zadni večerji sveto mašo postavil; poslušaj jo marlivo in pobožno! — Drug lep nauk u drugem govoru sv. Andrea najdeš: „Tvojo meni ponudeno blago in čast čertim; zakaj vse to je posvetno in hitro mine; muk pa, s kojimi se mi groziš, se ne zbojim, zakaj one ne terpijo večno.“ — Pomisli kristian! da vsa posvetna čast, blago in veselje mine, in nikakove prave vrednosti nima. Kaka neumnost bi tedaj bila, se u pozemeljske posestva nezmerno zaljubiti, in po njih hrepeneti, večno čast in veselje pa zanemariti! Vse muke in težave tega sveta so minlive; one pa, ki grešnika na unem sveti čakajo, terpijo večno in nimajo konca. Kdo bi rajši vse na tem svetu ne preterpel, kakor na unem večnimi kaznimi u roke padel? —

2. Kak veliko je bilo veselje svetega Andrea, kedar križ, ki je za njega bil pripravlen, zagleda! On ga pozdravi, objame, kušne, in se ne da od nja ločiti, tímuč Boga za milost prosi, na njem umreti. — Tebe scer ne pribijejo na križ, kakor sv. Andrea; pa vendar ti Bog včasih tudi križe in težave naloži, katere te težijo, in ti u nebesa pomagajo. Ali ti tudi tako, kakor sv. Andre, svoj križ prejmeš? Ali tudi ti s tako radostjo svoje križe in težave preneseš? Oj! gotovo ga s tako veselim sercom ne objameš, ampak prisilen in nejevoljn, kakor ga je Simon Cirenejski od Judov prisilen za Jezusam nosil. Ti terpiš zato ko moraš; morebiti še s nejevoljo, s goderjanjem in žalvanjem. Oh, sv. Andre ni tako delal. Za srečnega se je štel, na križu umreti, ker je Kristus sam na križi umerl, in ker je pot križa kraljeva pot in pot u nebesa. Tudi ti to dobro veš; zakaj pa tako ne ravnaš? Zapomni si tedaj ta dva lepa, resnična nauka: 1. Pot križa je steza u nebesa. 2. Kristus je iz ljubezni do mene na križu umerl. Tako boš križe in težave lehko in s veseljem terpel, ne boš godernjal nad svojim Očetom, ki te s britkostjo obiše; ampak celo svoje živlenje boš u njegovo sveto voljo izročil, in željel, še več terpeti, ako Jezusu dopade, ki te je tako ljubil, da je za tvoje odrešenje tudi na svetem križu umerl. —

Molitva.

Tvoje veličastvo, o Gospod! ponižno prosimo, da kakor je bil tvoj sv. apostol Andre tvoje svete cerkve učenik in voditelj, tako naj bo tudi pri tebi naš vedni priprošnik; ki živiš in kraljuješ s Bogam Očetom u edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Življenje Svetnikov
za vse dni decembra alj grudna.

I. Dan decembra alj grudna.

Sveti Eligi, keršanski zlatar, škof.

Veliko kristianov misli, da se le u kloštrih pobožno in sveto živeti zamore, in da je pobožno življenje med svetam alj celo u kterem visokem stanu popolnoma nemogoče. Da temu ni tako, nas življenje sv. Eligia prepriča, kterega god katolška cerkva danes obhaja. Tega svetnika je Bog zaporedoma skoz razne stanove peljal; pa kakoršne so tudi njegove zvunajne okoljšine bile, njegovo življenje je bilo vsikdar popolnoma Bogu posvečeno, sveto. Rojen je bil sv. Eligi okolj leta 588 na Francozkem od starišev, kteri sicer niso bili bogati in imenitni, pa iz serca pobožni in toliko imenitniši pred Bogam. Svojga sina so s veliko skerbjo u strahu božjem izredili, in ker je veliko veselja do uka imel, ko je odrašati začel, so mu priložnost dali, da si je veliko lepih vednost pri-

dobil; saj ne morejo stariši boljše erbšine otrokam zapustiti, kakor če jih kaj lepiga naučiti dajo. Bolj kakor vse drugo, ga je pa zlatarska umetnost veselila; torej je stopil k zlatarju u uk, in se je u tem rokodelstvu tako izuril, da je bil narbolj sloveč zlatar svoje dobe.

Rada je rokodelcov navada, da se celo u svoje rokodelstvo zamislijo, na Boga in službo božjo pozabijo, in le po časnem dobičku, tudi po grešnih potih se ženejo. Vse drugač je storil pobožni zlatar Eligi. Vedno je imel pred očmi besede sv. apostola Paula: „Pobožnost je za vse dobra, ter ima obljubo sedajnega življenja in prihodnega,“ nas stori srečne na tem in unem svetu. Nobeni dan ni zamudil, svete maše slišati, ako je s delam še tako obložen bil, nedele in praznike pa je popolnoma Bogu u čast posvetil in edino skerbel za svojo dušo; zvesto je obiskoval službo božjo in kar mu je časa ostalo, ga je s branjem sv. bukev in s dobrimi deli spolnil. Bil je hud sovražnik igre, plesa in vsih drugih grešnih dobrovolj. Kar si je med tednam nad svojo potrebo prihranil, ni po šegi mnogih rokodelcov u nedelo zapil, ampak je razdelil med vboge. Pri vsem tem je njegova vedna molitva ta: da bi mu Bog pamet razsvetil, naj bi zamogel vse dolžnosti svojga stanu in vse zapovedi božje natenko dopolniti. Akoravno je svet spriden, vendar u resnici pobožnemu kristianu tudi posvetni ljudje spoštovanja ne zamorejo odreči; zato so tudi Eligia vsi ljudje spoštovali in ga šaljivo le rokodelskega meniha imenovali.

Trideset let star je prišel u Pariz; kmalo so njegove lepe zlatarske dela po vsem mestu slovele in še zdaj kažejo več svetih reči, ktere pravijo, da je sv. Eligi izdelal. Njegova hvala se celo na kraljevem dvoru razglasi, in ker je kralj Klotar II. ravno nov kraljev sedež alj tron si omisliti željel, je Eligia za to delo izvoljil, ter mu toljko zlata in žlahnih kamnov izročil, kolikor se mu je zdelo potrebno. Eligiu pa je vsega preveč hodilo; zato je namesto enega, dva prelepa kraljeva trona izdelal, in kar mu je zlata in drugih dragocenost še ostalo, vse skerbno kralju odrajtal. Nad toliko zvestobo se je kralj silno začudil, in svet mož mu je toliko dopadel, da ga je hotel vedno pri sebi na kraljevem dvoru imeti, ter mu je kmalo tudi druge imenitne opravila svojga kraljestva izročil. Ravno tako visoko ga je častil njegov naslednik, kralj Dagobert. Podaril mu je u mestu lepo hišo, zvunaj mesta pa lepo pristavo. Pa kaj je storil svet mož? Iz hiše u mestu je naredil klošter za nune, pristavo pa je spremenil u klošter za minihe. Verh tega je še u mestu na svoje stroške novo cerkvo

u čast sv. Paula sozidal. Primerilo se je pa, ko so prostor za zidanje kloštra odkazali, da so za eden čevelj več odmerili, kakor je bilo od kralja dovoljeno. Ko je sv. mož to zvedil, ga je tako pri sercu bolelo, da je nevtogama h kralju tekel, pred njega na kolena padel, ga za zamero prosil in rekel, da brez kraljeviga dovolenja bi tudi ene pedi zemlje posesti notel. To kralju silno dopade in mu sv. moža še bolj prikupi. Še bolj ga je kralj začel spoštovati, ko je svojim služavnikom zapovedal skoz prisego mu zvestobo in pokoršino obljubiti. Eligi je pred kralja stopil in rekel: „Bog mi prepove (brez uzroka in potrebe) prisegati, zapové mi pa, vašimu veličanstvu zvestim biti; in to naj bo vašimu veličanstvu zadosti, da ste moje zvestobe popolnoma uvereni.“

Sv. Eligia ni omotila ne visoka imenitnost, ne čast, ne bogastvo. Kakor je živel poprej rokodelec, tako je živel tudi zdaj imenitni kraljevi služavnik. Posvetnim, zapeljivim veselicam se je tudi na kraljevem dvoru umikal in je ljubil samoto. Kar mu je časa od mnogih opravil ostalo, ga je vpotrebil k molitvi, k branju svetih bukev in k premišlevanju svetih resnic. Naj pogoje je sodbo božjo premišleval; pri vsih svojih delih je imel Jezusa, vsevedejočega sodnika, pred očmi in si je prizadeval, vedno tako misliti, govoriti in delati, kakor da bi mu bilo vsak dan pred ojstrega sodnika stopiti. Da bi mu sodba enkrat mila bila, si je prizadeval ojstrega sodnika s dobrimi deli utolažiti. Kar si je tedaj prihranil, je razdelil med vboge, odkupoval je sužne, je prosil kralja, zapeljive krivoverce strahovati, in si je silno prizadeval za vsih zveličanje. Vedil je pa tudi, da brez greha ni nobeden človek in da ni varno brez pokore umreti. Delal je tedaj ojstro pokoro, strahoval svoje truplo s postam, ponočnim bedenjem, in drugimi pokorili; več let je celo bodečo spokorno oblačilo na svojem životu nosil. Pogosto je vstajal po noči, Boga hvalit in pred podobo križanega Jezusa svoje slabosti jokaje obžalovat. Po tem so ga tudi tukaj *dvornega meniha* imenovali. Pisatel njegovega življenja pričuje, da se je že u tej dobi veliko čudežev na njegovo priprošno godilo, kteri, akoravno jih je on iz ponižnosti skrival, so vendar daleč okrog sloveli.

Prigodilo se je, da je ta čas u mestu Nojon škof umerl. Kmalo so si začeli ljudje Eligia svojga prihodnega višipastirja želeti, in tudi škofje niso vedeli vrednišega izbrati, kakor Eligia. Odpravili so tedaj poslance h kralju, ga prosit, naj bi Nojonski cerkvi Eligia škofa dal. Pa kakor je kralja, to slišati, neizrečeno veselilo, ravno tako silno je ponižnega

Eligia prestrašilo. Branil se je, kolikor je mogel, poslednjič se pa vender udal, ker je spoznal, da je volja božja tako; le toliko je izprosil, da so mu dovolili še celo leto pripravljati se, da bi zakrament mašnikovega posvečenja vredniši prejel. Čez leto tedaj je bil u mašnika in potlej u škofa posvečen. Kakor škof je svojo dozdajno neutrudeno prizadevanje za božjo čast in zveličanje duš, svojo pobožnost in ojstrost življenja še le namnožil in popolniši storil. Njegova perva želja je bila, vse okoljšine svoje škofije in vse svoje ovčice natanjko spoznati, zato je peš vse cerkve svoje škofije obiskal; povsod je tolažil vboge, krepčal slabe, naduševal dobre. Veliko britkost pa je delalo njegovemu sercu, da je še mnogo prebivavcov njegove škofije u neverstvu in malikovavstvu živelo. Kakor dober pastir je željel, vse na lastnih ramah znositi u hlev čede Jezusove. Dolgo so se mu ustavljali, ga celo umoriti hotli, pa njegova ljubeznivost in poterpežlivost je vse zmagala. Učakal je sv. mož veselja, da so se vsi malikovavci njegove škofije k pravi véri spreobernili. Pa on še s tem ni bil zadovoljn; poln apostolske ljubezni je popotoval med druge nesrečne malikovavce in njih veliko za sv. cerkvo pridobil. Ker so se pa ljudje še le pred kratkim k pravi veri spreobernili, je še veliko malikovavskih ostankov med njimi bilo, praznih ver, vraž, kakor se jih, žalibog! še dandenašni le preveč med ljudstvam najde. S modro poterpežlivostjo in podučenjem si je prizadeval sv. škof tudi te vse zatreti ter je vedno učil, da gre verovati in zaupanje staviti le u Boga, ne pa skoz prazne vere in vraže hudiču izdajati svojih duš. Akoravno je bil poterpežliv, ga je vender, kakor Kristusa u tempelnu, vsikdar sveta jeza prevzela, kadar je vidil pohujšanje dajati in terdovratno postavo božjo zasmehovati. Prigodilo se je enkrat, da je sv. Eligi u neki vesi blizo Nojonskega mesta prav ojstro zoper nespodobni ples predigoval. Pa kaj se zgodi? Nekteri hudobneži se pogovorijo, ter grejo sv. škofu navkljub u neko bližno hišo, začnejo plesati in silo nesramno razsajati. Sv. Eligi pohujšlivega plesa in drenja ni mogel prenesti; poda se tedaj u tisto hišo, ves miren, jih lepo podući, opominva in prosi, da bi besede božje, ktero so u cerkvi slišali, nikar ne zaničevali, da Bog dolgo prizanaša, pa kadar greh do verha prikipi, toljko hujši udari. Alj nesramneži so glas škofov le zasramovali in še hujše razsajali. Zdaj se od svete jeze škofovo lice uname; oberne se proti nebesam in prosi Boga, naj bi te hudobneže na truplu vdaril, da bi bile njih duše pogublenja rešene. In glej! pri tej priči je bilo petdeset izmed njih

od hudega duha obsedenih, hudo martranih in še le čez leto na škofovo molitvo rešenih.

Tako se je sv. Eligi veliko trudil za zveličanje svojih ovčic, pa glasnejši kakor s besedo, jih je še učil s svojim svetim izgledom, med tem ko je svoje nauke s vedno molitvijo spremljal. Dokler je pa za druge toliko skerben bil, tudi samega sebe ni pozabil. Male pregreške prejšnih let si je prizadeval skoz ojstro pokorjenje pred Bogam izbrisati, in to nadomestiti, kar je vtegnil zamuditi. Sam za sebe je živel vbog, in veči del svojih dohodkov je obernil u podporo vbogih, kterim je bila njegova hiša vedno odperta. Dvanajst revežev je vsaki dan pri svoji mizi nasitil, jim je pred jedjo postregel vode za vmivanje rok, ter jim sam jedi na mizo postavil. Verh tega je še več samostanov u svoji škofii in tudi u drugih krajih postavil, naj bi bili verni s duhovno hrano toliko obilniši preskerbleni.

Toliko trudenja in teža let je slednič moč sv. Eligia oslabila. Sedemdeset let star je občutil, da se mu posledna ura bliža in je še na smertni posteli tako le molil: „O Gospod! vzemi svojga hlapca u miru. O Jezus, moj Odrešenik! ne sodi me po moji vrednosti, ampak po svoji milosti. Ti si bil moj vedni pomočnik, tudi zdaj me ne zapusti in vzemi mojo dušo u svoje kraljestvo. Nisim te vreden vživati, vender upam u tvojo milost; vzemi me u nebesa, ktere si svojim služavnikom obljubil.“ — Kakor u živlenji, je Bog svojga služavnika tudi po smerti s mnogimi čudeži poveličal. Slepi, gluhi, kruljevi in drugi bolniki so pri njegovem grobu zdravje prejeli. Tako umerje pravičen, in blagoslovlen je njegov spomin!

Nauk in posnema.

1. Živlenje sv. Eligia nam glasno priča, da lehko kristian u vsakem stanu Bogu popolnoma služi in sveto živi. Ako te je Bog u duhovski stan poklical, posnemaj sv. Eligia škofa, živi, kakor on. Ako te je Bog postavil u imenitni stan in ti visoko službo izročil, ter ti poleg še tudi bogastvo dal: posnemaj sv. Eligia, imenitnega kraljeviga služavnika. Ako ti je Bog odločil nizek stan, da si kmet alj rokodelec: posnemaj sv. Eligia rokodelca, živi, kakor on u svojem rokodelskem stanu, in tudi ti boš prištet svetnikam. In zares je živlenje sv. Eligia vredno, da ga kmetji in rokodelci premišlujejo. Pervič kmetje. Naj večkrat je med kmetmi pravda, prepir in sovraštvo, da

eden drugemu na blagu škodo delajo, da si ptujo zemljo po krivem svojijo, zdaj sosedove njive sebi priorjejo, zdaj mejnike prestavljajo. Pa premisli le takega djanja dobiček in škodo. Ti, postavim, svojo živino na ptujem napaseš; povej mi, koliko dobička si storil? Svojo dušo si pa vender hudo ranil, in poprej ti odpušeno ne bo, dokler škode ne poplačaš. Ti si na ptujem polji kakega sočivja alj kake druge hrane nabereš, alj iz kozelca kaj odtergaš; majhen dobiček, kolika pa škoda! Poprej ti odpušeno ne bo, dokler škoda poplačana ni. Alj ti kteri mejnik prestaviš, alj si kako ped ptuje zemlje osvojiš: povej mi, akoravno petdeset let to pèd krivične zemlje vživaš, koliko dobička imaš? Svojo dušo si pa vender hudo ranil, in poprej ti odpušeno ne bo, naj bi tudi stokrat sveto odvezo prejel, dokler krivica poplačana ni. O beri življenje sv. Eligia; in posnemaj ga. On je dobro spoznal, kar naš prigovor pravi, da nobena zemlja u grobu tako hudó ne teži, kakor krivična zemlja. Mertviga trupla sicer ne teži, pa koliko hujši teži nesrečno dušo u dolgi večnosti.

2. Rokodelci imajo gerdo navado, ako se jim kaj u delo da, si ostanke prideržati in jih lastniku nazaj ne odrajtati. Izgovarjajo se, ter pravijo: Saj lastnik še vedil ne bo, da mu je kaj vzetiga; pa akoravno on ne ve, ve in vidi pa Bog, kteri ima vse tvoje tudi naj skrivniši grehe u bukvah večne pravice zapisane. Praviš: je tako malo, da ni lastniku nobene škode; pa ako mu ni škode, mu dobička tudi ni, in toliko je gotovo, da kar si zoper njegovo voljo poderžiš, je vselej greh, kteriga keršanski nauk tatvino imenuje. Praviš: pri našem rokodelstvu je že taka navada in drugi tudi tako delajo; pa ako sto drugih u pekel gre, ti gotovo nisi pameten, ako tudi za njimi letiš, ravno kakor da bi moral u njih družini biti. Boš rekel: zavolj tega gotovo ne bom u pekel prišel; ako vzamem, vzamem le kaj malega, in če je že greh, saj velik greh ne more biti. Pa ako tako govoriš, pokažeš, da imaš silo kratko pamet, ktera dalej ne seže, kakor tvoj nos. Kar vzameš enkrat, je sicer res malo, in tedaj morebiti le mali greh, če ni hudobne volje zravno; pa če jemleš dan na dan, in leto na leto, se nabere iz malega veliko. Le sam pomisli, ako hlapec alj dekla vsak dan le za krajcar vrednosti svojemu gospodarju vzame, znese to na leto že precej veliko; koliko bodo še le znesle tvoje male tatvine u desetih alj dvajsetih letih? Zastonj se tedaj izgovarjaš in lepiga delaš: ti si tat in ostaneš tat, reci karkolj hočeš; od tatov pa pravi sv. Paul, da kraljestva božjega posedli ne bojo.

Molitva.

O Bog! kteri si nam u življenju svojega služavnika, sv. Eligia, toliko lepih izgledov dati blagovolil in nam pokazal, da zamore človek u vsakem stanu sveto živeti; ponižno te prosimo, dodeli nam po njegovem izgledu se vse krivice varvati in sodbo božjo vedno pred očmi imeti, enkrat pa od obličja do obličja tebe gledati, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

II. Dan decembra alj grudna.

Sveta Bibiana, devica in mučenica.

Akoravno smo se slabih tovaršij skerbno sogibati dolžni, je vendar sedajno živlenje tako, da se jih popolnoma zogniti ne moremo; kakor že sv. apostol Paul pravi, da če bi to hotli, bi morali celo iz sveta pobegniti, kar pa ni mogoče. Sosebno pa pri nekterih ljudeh stan in okoljšine tako nanesejo, da so primorani, ako ne zmiraj saj pogosto med slabo tovaršijo se znajti. Za nektere otroke je že očetova hiša šola vedniga pohujšanja, kakor po kerčmarh, alj ker sta oče alj mati pijanca, alj brez vsega strahu božjega, alj ker stariši u prepiru živé. Tudi težaki, hlapci, dekle in rokodelci so primorani, pogosto u takih tovaršijah se znajti, kder se marskaj pohujšlivega vidi in sliši. U takih okoljšinah je sicer res težko, nedolžnost serca in čisto ljubezen do Boga ohraniti, nemogoče pa vendar ni. Ravno danes nam sv. cerkva mlado devico in mučenico u izgled postavi, ktera je bila primorana, u pohujšlivi in zapeljivi družini živeti, in je vendar čistost serca in gorečo vero neomadežano ohranila ter ob enim krono devištva in mučeništva prejela.

Ta junaška devica, sv. Bibiana, je u četertem stoletju u Rimskem mestu živela. Njeni oče Flavian je bil zavolj keršanske vere od hudobnega cesarja Juliana vsih služb odstavlen in pregnan, kder je po mnogem terplenju kakor marternik umerl. Njeno mater Dafrozo so tudi zavolj sv. vére po moževem pregnanju u njeni lastni hiši, kakor u ječi zaperto imeli, da bi od gladu umerla. Bibiana in Demetria, njeni dve hčeri ste bile s njo vred zaperte in k enaki smerti obsojene. Ker jih pa dolgo stradanje ni umorilo, marveč so vse tri skoz božjo pomoč še lepšiga in bolj rejeniga obraza bile, tudi svete vére nikakor niso zatajiti hotle, je bila mati na povelje mestniga poglavarja iz mesta gnana in ob glavo djana. Bibiani in Demetrii so ob enim vse premoženje vzeli, misleči, da bote rajši véro zatajile, kakor bogastvo zgubile. Alj te dve deviški junakinji ste to zgubo ravno tako malo obrajtale, kakor tisti, na ktere sv. apostol Paul piše: „Vi ste zgubo svojga premoženja s veseljem sprejeli, spoznavši, da vas boljši blagri u nebesih čakajo.“ Na glas ste rekle: „Boljši je zgubiti časne dobrote, ktere brez tega dolgo posesti ne moremo, kakor pa večne.“ Poprej vsega dobrega vajene ste

od zdaj živele u popolnem vboštvu, ne žalostne ampak vesele, da ste vredne zavolj Kristusa pomankanje in zasramovanje terpeti, kteri je tudi iz ljubezni do nas tako rekoč se božji časti odrekel ter hlapčevsko podobo na se vzel. Tukaj moj bravec! sopet malo postoj in se poprašaj: ali bi bil tudi ti pripravlen, zavolj Kristusa čast zamenjati s sramoto, bogastvo s vboštvam, obilnost s pomanjkanjem? — —

Čez nekaj časa je vkazal mestni oskerbnik obe devici pred se pripeljati in jima naj poprej sladko obetal vse vzeto poverniti, ako se Kristusu odpoveste in cesarjevim bogovam darujete; ako pa tega ne storite, ju čakajo ječevanje, grozne muke in naj strašniši smert. Tode junaški devici ste ostale, kakor skala nepremaklive, in Bibiana je odgovorila: „Me molive edino pravega Boga in sve pripravlene, rajši umreti, kakor s malikovavnimi daritvami se omadežvati.“

Ravno tako je tudi Demetria govorila, se na tla zdruznila in u spričevanju svete vere svojo dušo Bogu zročila. Bibiano pa so neki prekanjeni, silno razvujzdani očitni nečistnici dali, da bi jo premotila in u nečistost zapeljala; zakaj malikovavci so dobro vedili, da ni nobeden hitreje pripravlen Kristusa zatajiti, kakor tisti, kteri je poprej u gnjusno nečistost padel. Ta resnica se še tudi dan denašen dopolnuje; vidimo namreč, da so tisti ljudje, kteri u grešni zavezi živijo, ktero slepi svet sicer ljubezen imenuje, ktera pa po nauku sv. vére druzega ni, kakor kristiana nevredna, gnjusna sužnost mesa in hudiča, da so tisti ljudje pripravleni, se vsega tvegati, vsakoršino krivico dopernesti, sv. zakramente nevredno prejemati, celo sveto vero zatajiti, da le svoje peklenske namene dosežejo.

Spremimo zdaj sv. Bibiano u hišo nesramne Rufine in poglejmo, kako se ji tamkej godi. Rufina, ta prava satanova pomagavka, si je prizadevala, kolikor je nar bolj vedla in znala, mestni gosposki voljo dopolniti. Ves drag dan ni druzega govorila, kakor zgol nespodobne in nesramne reči. Tudi je prepevala pohujšlive pesmi, od razvujzdanih pevcov u to narejene, da bi zlasti u mladih sercih nečisti oginj podžigale. Verh tega se je vpričo nedolžne Bibiane tako nesramno obnašala in ji prepovedane mesene sladnosti tako živo popisovala, da je menila, da ne more drugač biti, kakor da bo Bibiana u kratkem na druge misli prišla. Pa vse je bilo zastonj. Uiti sicer Bibiana ni mogla, ker je bila, kakor jetnica, primorana, s Rufino u eni izbi stanovati in dan na dan veliko slišati in viditi, kar ji je hujši djalo, kakor bi bila

morla naj grozovitniši martre terpeti; vendar pa je u ognju tolikih skušnjav svoje serce popolnoma nedolžno ohranila. Da je pa to zamogla, je neprenehoma u svojem sercu zdihovala in k Bogu klicala za gnado in pomoč. In ker Bog tim, ki ga ponižno prosijo, svoje pomoči nikolj ne odreče, jo je tudi Bibiana tako obilno prijemala, da ni le kar nobeniga radovoljnega dopadenja nad vsimi temi gnjusnimi rečmi imela, ampak da je še clo ljubezen do deviške čistosti dan na dan gorečniši u njej prihajala. Nad tem se je hudobna Rufina silno raztogotila in je sklenila s silo doseči, kar s sladkim prilizovanjem ni zamogla. Zato ni noben dan pretekel, da bi ne bila Bibiano neusmileno suvala in pretepala. Kar ji je le satan hudega u misel dal, to vse je nad vbogo Bibiano dopolnila, naj bi svoj serd nad njo ohladila in jo primorala, u njene želje dovoliti. Tode zastonj se vzdiguje svet in pekel zoper dušo, ktera Boga ljubi. Pri vsem, karkolj jo je zadelo, je ostala u svojem sklepu nepremakliva, ter je bila pripravlena, rajši vse martre, tudi naj grenkejši smert prestati, kakor devištvo zgubiti alj pravo véro zatajiti. — Mlada deklica, ki si to brala, poglej zdaj prav globoko u svoje lastno serce in se poprašaj: ali se tudi ti tako zaderžiš, tako k Bogu zdihuješ in ga na pomoč kličeš, kadar se u enakih nevarnostih in hudih priložnostih znajdeš, kakor sv. Bibiana?

Ko je hudobna Rufina spoznala, da pri Bibiani nič ne opravi, se je vsa togotna k mestnimu poglavarju podala in ga prosila, da naj vkaže Bibiano ob glavo djati. Trinog zaslišati, da Bibiana njegove malike stanovitno zaničuje, se je neizrečeno razserdil; alj Bibiano ob glavo djati, se mu zdi prevelika milost. Vkazal je svojim beričom sramožlivo devico vsega oblačila obropati, potem na steber privezati in s bičami, u ktere so bile svinčaste kroglice vpletene, do smerti pretepati. Ko je sv. devica zaslišala, da je k smerti obsojena, se je vsa razveselila in na glas izgovorila, da si u naj večo čast in gnado šteje, za sveto véro terpeti in umreti. U ljubezen božjo vsa zamaknjena se med tako strašnim pretepanjem ni ganila, ampak oči proti nebesam obernivši tako dolgo molila dokler ni svoje deviške duše u naročje svojga nebeškega ženina izročila. Trinog je vkazal, njenega trupla ne pokopati, naj bi ga psi raztergali. Akoravno je pa dva dni nepokopano ležalo, se ga nobena žival ni dotaknila; prišel je tedaj ponoči pobožen duhoven, ter ga poleg matere in sestre pokopal. Na ravno tem mestu so pozneje kristiani lepo cerkvo postavili, ki še stoji svetimu spominu teh treh mučenic posvečena.

Nauk in posnema.

1. Pervi nauk, kteri nam vsim velja, je: Slabe tovaršije, zlasti pohujšlivo znanje s drugim spolam, in grešne priložnosti so nevarne za vsakega človeka. Zato se je vsak kristian pod smertnim greham dolžen, vsih pohujšlivih tovaršij in grešnih priložnost, kolikor naj več more, zogibati. Kdor u take tovaršije gre, se že s tim pregreši, naj bi tudi tamkej drugega greha ne storil. Težko pa bo kdo u takih priložnostih brez greha ostal, zakaj „kdor nevarnost ljubi, bo u nevarnosti poginil,“ uči sv. pismo. Stori tedaj še danes terd sklep, nikdar in nikolj več u slabe tovaršije iti, zlasti ne ponoči, ne u tovaršije drugega spola. Ta sklep si še posebno in sicer pod smertnim grehom storiti dolžen, ako si do zdaj navado imel, u take družine zahajati alj dopustiti, da se je k tebi s takim namenom hodilo, in si tudi tega pri svoji prihodni spovedi se obtožiti dolžen. Ako pa ti grešno priložnost, svojga grešniga tovarša alj tovaršico pod svojo lastno streho imaš, si še dalej dolžen to grešno priložnost od svoje hiše odpraviti, alj pa ti tako hišo zapustiti, ako ti je to za drugo storiti mogoče. Če pa vsega tega natanjko ne dopolniš, boš nevredno prejel zakrament sv. pokore in svetiga rešniga Telesa, ter na svojo vest naložil težek kamen božjega ropa, kteri bo tvojo dušo tje doli potegnil u večno pogublenje.

2. Preden drugi nauk izgovorim, bi željel, naj bi se okolj mene sbrali vsi slovenski mladenči in dekleta, vsi gospodarji in gospodinje, vsi kerčmarji in kerčmarice, in bi željel, naj bi postale moje besede kakor glas donečiga groma, naj bi jim kosti spreletele noter do globočine sercá. Živlenje sv. Bibiane nas uči, da je greh pohujšanja strašno velik pred Bogam, naj se že pohujšanje daje alj s pohujšlivim govorjenjem, alj s petjem, alj zaderžanjem alj na ktero drugo vižo. Komu se ni gabilo brati, kaj vse je nesramna Rufina s nedolžno Bibiano počenjala? in kdo bi si upal Rufino drugam obsoditi, kakor na dno pekla? Bog hotel, da bi bila Rufina edina, ktera je tako grozno pohujšanje dajala. Le dobro se poprašaj, ako nisi morebiti tudi ti Rufine tovarš alj tovaršica? Ako nesramno govoriš in pohujšlivo poješ, sladkoustno obetaš in se prilizuješ, druge u svoje grešne želje napeljati, glej! tudi ti si tovarš Rufine in stojiš u službi hudičevi, kteri je oče vsega pohujšanja od tistega dne, ko je Evo pohujšal in zapeljal. In ako ti gospodar in gospodinja dovoljiš, da tvoji podložni nespodobno govoré in pojejo, pohujšlivo se nosijo alj clo u grešnem znanju živijo, glej! tudi ti si tovarš Rufine in stojiš u službi hudičevi. In ako ti kerčmar in kerčmarica dopustiš, da tvoji pivci, zlasti mladi ljudje obojnega spola nesramno govorijo in pojejo, morebit clo ponočen čas plešejo in druge negudne šale imajo, in ako zlasti ve kerčmarice mlade ljudi obojnega spola napeljujete, da se pod vašo streho shajajo, ako same med njimi grešne zaveze pletete, grešne misli in želje u njih budite in jim priložnost k hudimu dajate, vedite, de ste tovaršice in prave

sestre Rufiine, in da vaše hiše zaslužijo imenovati se mesnice nedolžnosti in šole hudičeve. Dobiček, ki ga pri takem kerčmarenju storite, je kervav dnar in vpije u nebo za maševanje, ter je podoben trideset srebernikom Judeževim, za ktere je nedolžnega Kristusa izdal. „Boljši bi bilo takemu človeku, da bi ne bil rojen.“

Kdor pa zoper svojo voljo u slabo družino naleti in se ji omakniti ne more, nima nobeniga greha. Kdor je primoran pohujšlivo govorjenje in druge nespodobnosti poslušati in videti, nima nobenega greha, dokler u svojem sercu nad vsim tem nobenega dopadenja ne občuti. Tudi se ti ni treba bati, da bi te Bog u hudih priložnostih, u ktere zoper svojo voljo prideš, zapustil; to da storiti moraš, kar je storila sv. Bibiana. Zdihuj neprenehoma in kliči Boga na pomoč; svoje ušesa pa zagradi s ternjem, kakor uči sv. pismo; to je: vsaka pohujšliva beseda, ki jo slišiš, ti ima težej pri sercu djati, kakor da bi te bodeče ternje vbadalo. Zlato se skuša in čisti u ognju, ljubezen do Boga pa u ognju skušnjave. Bolj kakor boš skušan, bolj čista in goreča bo tvoja ljubezen do Boga prihajala. „Zvest je Bog, kteri ne bo dopustil, vas skušati nad to, kar ne premorete, ampak bo s skušnjavo tudi dal pomoč, da jo bote zamogli prenesti,“ pravi sv. Paul. In sv. Duh govori: „Blagor človeku, kteri skušnjavo prestoji; zakaj kadar bo doskušan, bo prejel krono življenja, ktero je Bog tistim obljubil, ki ga ljubijo.“

Molitva.

O Bog! iz globočine svojga serca ponižno k tebi kličemo: Ne vpeljaj nas u skušnjavo! Ako je pa tvoja sveta volja, da u skušnjavo pridemo, nam dodeli skoz priprošnjo sv. Bibiane, naj dušo in telo neomadežvano ohranimo, in vsak čas s čistim sercom tebi dopademo. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

Na desni strani Drave se obhaja 2. grudna častit spomin sv. Kromacia. Bil je rojen u Ogleju, in je kakor nadškof oglejsko cerkvo od leta 389 do 407 sveto vladal.

III. Dan decembra alj grudna.

Sveti Frančišk Saverjan.

Sv. Frančišk (Franc) Saverjan, veliki apostol Indianov, kakor ga sv. cerkva imenuje, on veliki čudodelnik, ki po vsem keršanskem svetu sluje, je bil u letu 1506 na Španskem u gradu, Ksavier imenovanem, rojen, od kodar so mu tudi perimek „Saverjan“ dali. Njegovi stariši so bili kralje-

viga roda, imenitni in bogati. Ko je bil Frančišk 18 let star, so ga u Pariz poslali, naj bi si tamkej viši učenost pridobil, ker so tamošne visoke šole posebno slovele. Imel je mladenč dobro glavo in bister um, in si je u kratkem toliko učenost pridobil, da je bil k časti doktorja modroslovja povzdignjen in u učenika drugih izvolen. Nosil se je sicer pošteno, pa časti lakomen je bil čez vso mero, in ni ničesar druzega toliko željel, kakor u imenitne službe priti in da bi njegovo ime slovelo. Njegov oče ga je mislil čez nekaj let spet domu vzeti, pa njegova sestra, ktera je u slovesu svetosti kakor prednica nunski klošter reda sv. Klare vladala, mu je odsvetvala, ker je po božjem razodetju prihoden poklic svojga brata spoznala, in mu naznanila, da je njeni brat u apostola veliko ljudstev od Boga izvoljen.

U tem času je prišel u Pariz tudi sv. Ignaci, tamkej svoje šole izgotovit. Po božem razodetju je spoznal, koliko in kaj da bo enkrat žlahnoserčni Frančišk u božjo čast in zveličanje duš storil. Zato je željel, se s njim bolj soznaniti in poprijazniti, kar mu je tudi po sreči izteklo. Kakor hitro je namreč zapazil, da je Frančišk posvetne časti toliko lakomen, si je na vso moč prizadeval, iz te nevarne skušnjave ga izpeljati in u njegovem sercu željo obuditi, ne več svoje, ampak le božje časti iskati, ker je le Bog vse časti in hvale vreden. To doseči mu je vedno ponavljal besede Kristusove: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo terpi.“ Te besede, ki so se iz svetih ust njegovega prijatla tako milo glasile, so Fran-

čiškovo serce tako presunile, da je sklenil za naprej popolnoma drug človek postati. Slovo je dal svetu in vsemu, kar svet dobrega in imenitnega obeta, ter prosil sv. Ignacia, naj ga on na poti popolnosti vodi. Rad je sv. Ignaci u to dovoljil. Pod njegovim vodstvam je Frančišk naj poprej opravil duhovske vaje alj eksercicie, in ko je tako že veliko molil in premišleval, je dalej prosil sv. Ignacia, da bi ga u družbo svojih tovaršev vzel. Tudi u tem je bil vslišan.

Sv. Frančišk se je šest še drugimi tovaršmi sv. Ignaciu pridružil, in potem ko so vsi skupej med darovanjem sv. maše tudi sami sebe popolnoma Bogu darovali in zaprisegli, da hočejo edino za čast božjo in zveličanje duš živeti in umreti, se je podal s nekterimi teh tovaršev na Ignacijevo povelje na Laško.

U Benetkah je Frančišek dva mesca ostal in u bolnišnici nevtrudlivo bolnikam stregel. Med bolniki je bil eden, kteri je tako smradlivo bolečino imel, da se mu že skorej nobeden ni približati mogel. Tudi Frančišku se je že od daleč pred tem bolnikom gabilo. Toda spomnil se je imenitnega nauka, kteriga mu je sv. Ignaci tolikokrat dal: „Premagaj se!“ Premagal se je, je objel bolnika, je poljubil njegovo bolečino in s lastnimi ustmi ves sokrovec iz nje izvlekel. To velikodušno premaganje je Bog s dvojnim čudežem počastil. Bolnik je pri tej priči ozdravil, Frančišk pa od te dobe nikdar več nobeniga gnjusa pred bolniki občutil ni. Ko sta dva mesca pretekla, je bil mašnik posvečen, in je pervo sv. mašo služil, veliko gorečih solz prelivaje; preden je pa zakrament sv. mašnikovega posvečenja prejel, se je bil na 40 dni od vse družine odločil in u samoto podal, vedno molil, se ojstro postil in si še druge težavne pokorila naložil. Potlej je šel u Rim in je tamkej dalej časa predigoval s vidnim žegnam božjim. Ob tem času je Joanez III. kralj Portugalski, papeža za šest duhovnov iz družbe sv. Ignacia prosil, ktere je željel u novo pridoblene dežele u daljno Jndio poslati, naj bi tamkej pravo véro oznanovali, ker je zvedel, koliko dobrega so ti možje že u Rimu in drugod storili. Ker je bila Ignacijeva družba še mala, mu je zamogel le dva duhovna obljubiti; enimu je bilo ime Simon Rodriguec, drugemu Nikolauš Bobadila. Ker je pa posledni za smert zbolel, je izvoljil Ignaci namestu njega Frančiška Saverjana, kakor mu je bilo to od Boga že odločeno. Nobeno pero ne zamore veselja popisati, kterega je sv. mož občutil, ko se mu je njegov prihoden poklic na znanje dal, pred kterim bi se mehkužni kristiani kakor pred smertjo ustrašili; zakaj koliko mi-

sionari med divjimi narodi terpeti morjo, vé le Bog. Spoznal je zdaj sv. Frančišk, kako resnične in od Boga poslane so bile sanje, ktere je pred kratkim imel. Sanjalo se mu je namreč, da je moral zamorca na svojih ramah nositi, pa teža je bila tako velika, da se je skorej pod njo na zemljo zgrudil. Pri tem se je zbudil in se zares tako spehanega občutil, da mu je vroči put na čelu stal. Le malo se je še u Rimu pomudil, in ko je od sv. Ignacia potrebne nauke, od papeža pa vse oblasti apostolskega namestnika prejel, se je brez odloga s svojim tovaršem Simonam na pot podal, nič druzega pri sebi imevši, kakor britko martro na persih, brevir pod pasho in palico u roki. Po poti je še obiskal sloveč božji pot, Mario Loreto, in je sebe in svoj mision varstvu nebeške kraljice priporočil. In kakor da bi ga bila Maria zagotovila, da je njegova prošnja uslišana, je nastopil ves serčen in vesel svoj daljen pot.

Po težavni vožnji je dospela barka do Portugalske zemlje. Misionarja gresta u kraljevo mesto Lisabon, kder sta se morla dalej časa pomuditi, preden so se barke u Indio odpravile. Frančišku je bila sicer posebna stanica na kraljevem dvoru že pripravlena, pa posveten kinč in bliš je bil zopern njegovim u nebo zamaknjenim očem, in prijetniši se mu zdelo u bolnišnici med bolniki prebivati in u njih osebi Kristusu streči; zato se je podal naravnost u bolnišnico. Tukej je neprenehoma bolnikom stregel, predigoval in vse učil in k dobrimu napeljeval, kar je kralju tako dopadlo, da je želel ta dva sv. moža u svojem kraljevem mestu obderžati in je že pri sv. Ignaciu dovolenja prosil. Pa kar Bog sklene, vé tudi izpeljati. Sv. Ignaci je sicer Simonu dovoljil, u Lisabonu ostati, Frančišku pa je vkazal, odločen mision nastopiti. Podal se je tedaj na barko, s njim še dva druga duhovna, ktera je tukej u družbo Jezusovo vzel. Na barki je bilo devet sto ljudi, kterih veliko je zaporedoma zbolelo. Frančišk je bil vsim vse. Bolnikam je stregel noč in dan, enako skerben za blagor duše in telesa; pa tudi zdravim je predigoval dan na dan in jih ljubeznivo k pobožnemu življenju napeljeval. Ravno to je delal tudi u Mocambiku u Afriki, kder se je barka zavolj nevarnih vetrov zimskega časa šest mescov muditi morla. In kaj meniš, koliki in kakšen počitek je sv. mož pri tolikem trudenju svojmu truplu dovoljil? Skusi vganiti! — On ni več spal, kakor tri ure na noč, in še takrat ne u mehki posteli, ampak na golih tleh, alj k večim na skupej zmotanih vervih barke. Še le čez trinajst mescov je barka Indio dosegla. To sila veliko deželo je sicer že nekdaj sv. apo-

stol Tomaž h keršanski véri spreobernil, pa kupčija s Turki, Saraceni in drugimi neverniki, in skupno prebivanje s njimi je storilo, da je bila keršanska véra dalej bolj zapušena in pozablena, le malo več kakor ime keršanstva je še znano ostalo. Clo Européjci, kteri so dežele pozneje u svojo oblast spravili, so keršanstvu skorej več škodvali kakor koristili, ker so s hajdmi u enaki razvujzdanosti živeli. Sv. Frančišk je začel svoje apostolsko delo u poglavitnem mestu dežele, imenovanem Goa. U tem mestu še staro prerokovanje ni bilo popolnoma pozableno, ki ga neki Peter Kovilanski govoril, kteriga so Indianci zavolj keršanske vére u letu 1497 s pušicami usmertili. On je namreč pred smertjo takole govoril: „U kratkih letih se bo u cerkvi božji nov duhovni red vpeljal, kterimu bo ime Jezusovo dano. Eden naj pervih duhovnov tega sv. reda bo prehodil tisto Indio, ki proti jutru leži, in več del prebivavcov, ki bodo od njega oznanovano besedo božjo slišali, se bo k pravi véri spreobernilo.“

U poglavitnem mestu velike Indie je sv. Frančišk začel svoje apostolsko delo. Tukaj kakor drugod je začel s mladostjo. Mali zvončik u roki je hodil po ulicah mesta in skupej klical male otročiče. Keršanski in hajdovski otroci so se okolj njega sberali. Peljal jih je u cerkvo alj na kteri drug pripraven kraj, in jim keršanske resnice razlagal in jih lepe molitve in pesme učil, ter jim naročeval, starišam doma povedati, kar so se naučili. Nektere otroke je poslal, s svojim molkam alj rožénkrancom k bolnikam, kterega so na nje položili in jih skoz moč molitve sv. moža ozdravili, kar je otroke še bolj u véri poterdilo. Mnogi otroci so bili zares mali misionarji, ker so svoje stariše h keršanski veri nagovarjali in jih sami k sv. možu pripeljali, da jih je še bolj podučil in kerstil. Tudi so prinesli otroci malike svojih starišev alj sosedov, in so jih vpričo sv. moža razbili alj sožgali. Tudi so po mestu iskali novorojene otroke in mu jih na znanje dali, da bi brez sv. kersta ne umerli. Ko je bila mladost zadosti podučena, se je obernil k odrašenim kristianom, je predigoval od pokore in jih učil pravo keršansko živlenje, malikovavce pa si je prizadeval od resnice keršanske vére prepričati. Cel drag dan je učil zdrave, je stregel bolnikam, je kerševal, spovedoval in druge duhovne posle opravlal, tako da je večkrat celo na tri in štiri dni jesti in piti pozabil; veči del noči pa je prečul u molitvi. Ko je spoznal, da je poglavitno mesto že nekoliko bolj keršansko, se je podal u druge mesta, u druge kraje. U kraljestvu Travankor je kerstil s lastno rokoj deset tauzent ljudi, in

na tako imenovanih ribjih bregovih poleg morja toliko, da nekteri dan že ni več roke povzdigniti mogel. Tudi duhovne teh ljudstev, kteri se Bramani zovejo, je skušal od njih zmote prepričati, in jih je res veliko spreobernil, zlasti ker je vpričo njih veliko čudežev storil, celo štiri mertve k življenju obudil. Sv. Frančišk je tudi od Boga prejel dar jezikov, kakor nekdaj apostoli. Bilo je namreč u tistih kakor u drugih krajih veliko raznih jezikov, kteri si med sebo celo nič niso bili podobni. In pogosto se je prigodilo, da je on u enem jeziku govoril, med tem ko so ga okolj stoječi vsak u svojem jeziku govoriti slišali; alj pa je prišel k ptujemu ljudstvu, in je s njim u njegovem jeziku govoril, akoravno se ga nikdar učil ni. Ta nenavadni dar jezikov in veliki čudeži, ki jih je tako pogosto dopernašal, so storili, da je njegovo ime po vsej Indii visoko slovelo, in od vsih krajev, celo iz daljnih otokov so zamorci k njemu hiteli, s prošnjo, jih u keršanski véri podučiti. Tako je popotval neutruden misionar od enega otoka na drugega, in iz eniga u drugo kraljestvo; zakaj veliko delati in veliko terpeti za božjo čast in zveličanje duš so bile njegove edine želje. Nikolj mu ni bilo dela in terplenja preveč, ampak vedno je želel, le še več delati in terpeti. Znane so besede, kako je enkrat, ko mu je Bog u sanjih pokazal, koliko težav, dela in terplenja ga u Indii čaka, u spanju na glas klicati začel: „Še več, o Gospod! še več;“ še več dela, še več težav in terplenja. — U mestu Meliapur je obiskal grob sv. apostola Tomaža in veliko noči tamkaj u molitvi prečul. U Malaki je najšel celo kardelo Mohamedanov, Judov in hajdov, in je njih veliko spreobernil. Žena u tem mestu je imela edino hčer, ktere obe je sv. Frančišk kerstil; pa hčer je kmalo umerla in je bila pokopana. Čez tri dni je prišla mati k njemu in ga prosila, da naj nad mertvo u ime Jezusovo kliče. Frančišk je opravil kratko molitvo in potlej materi djal: „Pojdi, tvoja hčer živi!“ Mati je šla, je odperla s pomočjo druzih grob in je najšla hčer zdravo in veselo.

Od Malake se je peljal do raznih otokov, tudi do takih, kterih prebivavci so človeško meso jedli. Vsi prijatli so mu branili, tjekej iti, pa on jim je odgovoril: „Rad umerjem, ako zamorem le eno samo dušo Bogu pridobiti.“ Bog mu je pa tudi skoz poseben čudež k tim divjakom pot pripravil. Ko se je namreč enimu teh otoku bližal, se vzdigne silni vihar, kteri je žugal barko potopiti. Sv. mož vzame svojo britko martro in jo potopi u morje. Hipoma potihnejo vetrovi in morje je krotko in mirno, alj britka martra se mu je po nesreči iz roke zmuznila in valovi so jo požerli. To je sv.

možu prav težko djalo; pa Bog je imel njegovo žalostno serce s novim čudežem razveseliti, in mu še veči serčnost dati. Komej so na suho stopili, zagledajo morskega raka, kteri je ravno tisto britko martro visoko u svojih škarjih deržé, urno proti bregu plaval, in jo sv. možu podal. Vsi gledavci so stermeli, celo divji človekojedci so se zavzeli, svetiga čudodelnika spoštlivo prejeli, in od skrivne božje moči gnani, že od daleč mu naproti klicali: „Glejte, dobrega očeta, glejte dobrega očeta!“ — Med tem ko je sv. Frančišk po Indianskih otokih potoval, je dobil na svojo prošnjo od sv. Ignacia več novih pomagavcov za vinograd Gospodov; on sam pa je bil za voditela obširnega misiona postavleń. Naj bi to, kar je on s božjo pomočjo vsadil, veseljši rastlo in zorilo, je razdelil svoje tovarše u razne kraje. Njega pa je gnala goreča ljubezen do Boga in želja po novem terplenju spet u ptuje, neznane kraje. Le eniga duhovna in eniga brata je sebo vzel, ter se na barki daleč unkraj Kine na obširne otoke Japanskega cesarstva podal, kjer dozdaj še nikolj ni prava vera oznanovana bila. Veliko listov bi ne bilo zadosti, popisati, koliko truda in dela je svet mož tukaj na se vzel, koliko terplenja je prestal, koliko čudežev na bolnih in obsedenih je storil, in koliko taužent malikovavcov je spreobernil.

Pa tudi to ni bilo svetniku zadosti, da je u Indii in Japanu sv. véra že lepo cveteti začela, strah ga je bilo le zmisliti, da se u gnjusnem malikovanju toliko duš pogubi; zato je njegova želja po spreobernenju nevernikov vedno le veči prihajala, in kakor silni zmagovavec je sklenil tudi kineško nezmerno veliko cesarstvo sladkemu jarmu sv. križa podvreči. Poprej pa se je še hotel u Indio poverniti, in naravnati, kar je bilo u prid misiona potrebniga. Na potu se je spet strašen vihar vzdignil, in je žugal barko potopiti. Zlomil je veliko drevo, na kteriga so jadra napete in je odtergal mali čolnič, kteri je bil s vervmi na veliko barko navezan, in na kterem se je petnajst ljudi znajšlo. Vsi so strahu obledeli, gledati mali čolnič s tugotnimi valovi se vojskovati, in prepričani so bili, da je njegov pogin gotov. Sv. Frančišk je opravil malo molitvico in je potlej vse potolažil rekoč, da se bo čez tri dni hčerka sopet k materi povernila, to je, da bo mali čolnič sopet k barki nazaj prišel, in da nobeden na njem vtonil ne bo. Kakor je rekel, se je zgodilo. Čez tri dni se daleč odnešen čolnič sopet prikaže in mirno proti barki priplava. Vsi so se zavzeli in hvalili Boga, zdravih viditi vsih petnajst ljudi; ti pa so vsi zagotovili, da je vse tri dni sv. Frančišk vedno pri njih na čolnu bil, sam kermilo vla-

dal in jih tolažil. Tedaj so spoznali, da je po božji vsegamogočnosti sv. mož ob enem na dveh krajih pričujoč bil. Kakor hitro je u Indii vse s naj večo modrostjo naravnal, se je sopet podal na barko, le od enega brata spremlen, ktera je bila na otok Sancian namenjena, od kodar se je le še trideset mil do perve kineške barkostaje rajtalo. Na potu je zmanjkalo na barki sladke vode, in veliko jih je zavolj tega zbolelo. Sv. Frančišk je vkazal več sodov s slano morsko vodoj napolniti. Po kratki molitvi je vkazal od te vode piti, in vsi so se čudili, da voda ni bila več slana, ampak da je prav prijetno sladkost imela. Bolni so spet ozdravili in vsi skupej na novo pokrepčani se veselili.

Tako tedaj je prišel sv. Frančišk do Sancianskega otoka, in serce se mu je širilo svetega veselja in gorečih želj, ko je od daleč zagledal bregove kineške zemlje. Sicer je vedil, da je vsakemu ptujcu pod smertjoj prepovedano, u tej deželi se prikazati, pa on je velikodušno zaničeval vse nevarnosti, in s veseljem pripravlen, vsako uro za Kristusa voljo življenje dati, je hotel še tudi tamkaj čast in slavo križanega Jezusa oznanovati. Pa misli božje so pogosto drugačne kakor misli človeške! Med tem ko se je Saverjan pripravljal za novo delo u novih krajih, je sklenil Bog svojga zvestiga služavnika na zasluženo plačilo poklicati in ga ovenčati s kronoj večnega življenja. Bog je hotel razširanje sv. vére u Kineškem cesarstvu naslednikam sv. Frančiška prihraniti. Dvajseti dan novembra se ga je lotila vročinska bolezen, in ob enem je prejel razodenje božje od bližne smerti. Pušalo se mu je tako nerodno, da so se mu bolečine še le shujšale. Ležal je tedaj svet mož med celo ptujimi ljudmi, ves zapušen, na terdi lesi, ki je bila iz vej spletena, u naj večem vboštvu in brez vsega telesniga pokrepčanja; pa vender u sercu ves vesel in zadovoljn, ker je vedno željel, alj za Kristusa voljo kerv preliti, alj pa saj u naj večem vboštvu umreti. Perva želja se mu sicer ni izpolnila, in to mu je nekoliko težko djalo; da mu je pa Bog gnado dal, u popolnem vboštvu umreti, ga je silno tolažilo. Oči je imel vedno obernjene alj k nebesam alj na britko martro, ktero je vedno u rokah deržal. Od veselja bi se bil človek razjokal, slišati, kako je svet mož, razun presvetih imen Jezusa in Marie, ktere je vedno izgovarjal, še tudi celo takrat, ko mu je vročina pamet zmešala, vedno kratke molitvice molil, kterih je bil zdrav se navadil. Tako postavim, je milo zdihoval: „Jezus, sin Davidov, usmili se me! Maria, pokaži, da si moja mati! O presveta Trojica!“ Ko je k zad-

njim dolgo časa nepremaklivo u britko martro gledal, je nagnil poslednič svoje oči, in mirno svojo dušo izročil u roke svojga Zveličarja, rekoč: „U tebe sim zaupal, u Gospod! Ne daj, da bi bilo moje upanje osramoteno.“ Umerl je u letu 1552, drugi dan decembra, potem ko je deset let u Indii, Japanu in drugih neverskih deželah neizrečeno veliko dušam k zveličanju pomagal. Katolška cerkva časti sv. Frančiška Saverjana posebniga pomočnika umirajočih; prosiva tudi midva tega velikega svetnika, da nama posledno uro na pomoč pride, da bo najna smert ravno tako mirna, tako sladka, tako srečna, kakor njegova!

Sv. Frančišk je več kakor sto taužent milj hoda in sicer vselej bosonog prehodil, več kakor sto otokam in kraljestvam sv. evangeli oznanoval, več kakor dvakrat sto taužent s lastno roko kerstil, in jih brez števila k pravi véri spreohernil in k pokori pripeljal med njimi tudi več oseb kraljeviga rodu. Njegovo sveto truplo so u mašnem oblačilu pokopali in s živim apnom potrosili, da bi meso hitreje strohnelo in se košiče toliko ložej u Indio prepeljale. Vendar ako ravno je tako poltretji mesec ležal, se ni prikazala nobena trohnoba; le prijeten duh je truplo dajalo. S veliko slovesnostjo so ga u Indiško mesto Goa prepeljali, kder še dan denašni nestrohnjen leži. Kderkolj je barka po poti obstala, so se veliki čudeži godili, med kterimi je bil naj bolj sloveč, da je bilo mesto Malaka o prihodu sv. trupla na enkrat od hude kuge rešeno. Čez nekoliko let so desno roko, ktera je toliko taužent nevernikov kerstila, ne brez velikih čudežev od trupla odločili in u Rim prenesli, kder jo še zdaj u veliki časti imajo. Čudeži s njegovo smertjoj niso nehali, ampak se po vsih krajih godé, kder se sv. Frančišk Saverjan časti, in zauplivo u pomoč kliče.

Nauk in posnema.

1. Sv. Frančiška Saverjana je k spreobernenju pripeljalo pogosto premišlevanje besed Kristusovih: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo terpi.“ Iz teh besed se je učil, bolj skerbeti za svojo dušo, kakor za vse drugo, in k enaki skerbi tudi druge napeljavati. Zato je imel navado, da je vsakemu, kteri je od njega slovo jemal, te besede govoril: „Skerbi, da svojo dušo zveličaš.“ Portugalskemu kralju pa je pisal: „Premišluj in vedno pred očmi imej besede Kristusove: Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na

svoji duši pa škodo terpi.“ Kar je Saverjan Portugalskemu kralju svetoval, to svetjem tudi jaz tebi, ter rečem: „Skerbi, da svojo dušo izveličaš!“ Dušo imaš le eno, pa ta je neskončno imenitna, je neumerjoča; vsa druga zguba se da nadomestiti, le ako je duša zgublena, se ne da več pomagati. Kaj bi bilo Saverjanu pomagalo, ako bi bil naj večji čast pred svetam dosegel, vse zaklade tega sveta pridobil, in noter do smerti vse posvetno veselje u obilnosti užival, ako bi bil pa svojo dušo pogubil? In kaj bo tudi tebi pomagalo, ako si pridobiš čast in bogastvo, ako vse dobrote tega sveta uživaš, ako pa svojo dušo pogubiš? Beri to prav počasi, preden zaspiš: „Kaj mi pomaga, ako ves svet pridobim, na svoji duši pa škodo terpim.“

2. Poglavitna čednost sv. Frančiška je bila njegovo neutrudeno prizadevanje za zveličanje duš, njegovo apostolsko, misionsko delo. Ti si boš mislil, da ga u tej čednosti ne moreš posnemati; jaz ti pa rečem, da je tudi tebi ta čednost tako potrebna, da bi brez nje še u nebesa priti ne mogel. Ti seer ne moreš dom in hišo zapustiti in s sv. Saverjanom med divje narode iti, pa tvoja dolžnost je, da si u svoji ožji okolici tudi ti apostol in misionar božji. Ako si mati alj oče, bodi misionar pri svojih otrocih; ako si gospodinja alj gospodar, bodi misionar pri svoji družini; ako si predpostavlen, bodi misionar pri svojih podložnih; ako si podložen, dekla alj hlapec, bodi misionar pri svojih tovarših in tovaršicah; to je: skerbi, poduči, prosi, opominvaj, svari, dajaj lep izgled in prizadevaj si, da bodo vsi ljudje Boga spoznali, častili in ljubili, in moli vsikdar prav priserčno: „Oče, posvečeno bodi tvoje ime; pridi k nam tvoje kraljestvo!“ In k sklepu še nekaj. Ker ne moreš za misionarja iti med divje narode, si pa saj nekoliko pr živežu in obleki pritergaj in daj milošno u prid misionom, tako boš tudi deležen vsih dobrih del, ktere misionarji med divjaki opravljajo, in naberal si boš s minlivim premoženjem zaklade za nebesa, kterih rija ne spridi in moli ne snedo, in tatje ne ukradejo. Blagor tebi, ako me vbogaš?

Molitva.

O Bog! kteri si u sercu svojga služavnika, svetega Frančiška Saverjana gorečo ljubezen do Boga in bližnega vnel, in ga apostola veliko narodov postavil; ponižno te prosimo, dodeli skoz njegovo priprošnjo, da bo skorej vsim narodam luč prave vére zasvetila in serca vsih ljudi od svete ljubezni do tebe se vnele, kteri s svojim Sinam u edinosti svetega Duha živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

IV. Dan decembra alj grudna.

Sveta Barbara, devica in mučenica.

Sveta devica Barbara je prelepo navado imela, u vsih stvareh sled božje moči in ljubezni zagledati, in kakor posebna patrona umirajočih po vsem keršanskem svetu sluje. Rojena je bila u jutrovi deželi Bitinii u mestu Nikomedii, od neverskih, bogatih starišev. Njeni oče Dioskur jo je ljubil priserčno, ker je bila silno lepa in je tudi prebrisano glavo imela. Ravno zavolj njene lepote se je pa bal, da bi zapeljivcom u roke ne prišla; zato ji je posebno visoko hišo u prebivanje odločil, ker naj bi od sveta ločena tako dolgo živela, da bi odrastla. Dal ji je vso potrebno postrežbo, služavnice in imenitne učitelje, kteri naj bi jo u vsih potrebnih vednostih, zlasti pa u malikovanju prav dobro podučili, ker se je tudi bal, da bi se s kristiani ne soznanila; bil je namreč oče kristianov naj hujši sovražnik. Mlada hčerka je bila očetu u vsih rečeh rada pokorna, in se ni branila u svoje novo samotno prebivališe iti. Bog pa otrokam nobene čednosti obilniši ne poverne, kakor zvesto dopolnenje četerte zapovedi; zato je tudi mladi Barbari njeno pokoršino s naj vikši gnado poplačal. Od vsega sveta ločena je imela priložnost, se bolj sama u sebe zamisliti; in ker praznih, posvetnih kvant ni slišala, je le pametne reči premišlevala. Občudovala je po dnevi svitlobo, moč in lepoto solnca, po noči lune in zvezdic pri-

jazno luč; s začudenjem je obračala svoje oči okrog po širokih poljanah; dreves in rožic prelepo cvetje, pisanih ptičič petje milo. Vsi čudeži stvarjenja božjega so ji svete in sladke občutleje u sercu budili. Začela je premišlevati, da on, kteri je vse to tako modro in u tako lepem redu stvaril, je moral sam neizrečeno mogočen, moder, dobrotliv in ljubezniv biti; in ker je tamkej vselej zmešnjava, ker je več gospodarjev, je dalej spoznala, da more le eden sam biti, kteri je vse to stvaril, ohrani in vlada. Tako se je ponižna devica od božje gnade podpirana kakor po gredih dalej bolj visoko u svojih mislih povzdignila, tako dolgo, da je začela svoje mertve in mutaste malike zaničevati, in da je na vidnih stvareh nevidnega Boga spoznala in ga u globoki ponižnosti molila. Po božjem naravnanju pa je bila ena med služavnicami, ktere ji je oče dal, brez njegovega vedenja kristiana. Od te je bila mlada Barbika u njenih svetih mislih še bolj poterjena, potem u keršanski veri tako dobro podučena, da je zamogla sv. kerst prejeti.

U takih svetih vajah je dosegla Barbara dvajseto leto, in kmalo se je znajšel mladenč, kteri je prišel očeta prosit, da bi mu hčer u zakon dal. Oče se njegovim željam ni vstavil, ker je bil mladenč s njim enako bogat in enako visokega stanu, vender je hotel še poprej hčerine misli zvediti. Barbara pa je že zdavnej, kakor sv. Joanez Damaščan piše, Jezusa svojga ženina izvoljila in drugega ni hotla. Prizadevala si je razne izgovore najti, da bi jo oče dalej k tej ženitvi ne silil. Ker jo je oče silno ljubil, ji tudi ni hotel dalej nadlegvati in siliti, in ker se je ravno na neko daljno pot podati imel, ji je hotel ta čas dovoljiti, naj to reč bolje preudari, upaje da bo, preden domu pride, že na druge misli prišla. Preden je oče odšel, ga je še Barbara prosila, da bi ji dal u njeni hiši posebno stanico za kopanje narediti, kakor je to u gorkih jutrovih deželah navada. Barbari pa prav za prav ni bilo zato, s prijetnim kopanjem svojga trupla mehkužiti, ampak naj bi priložnost imela se tukaj s kristiani na skrivnem shajati, moliti in božjo službo opravljati. Oče je vkazal tej stanici dva okna napraviti, Barbara pa je dala še tretjiga dostaviti, da bi veden spomin presvete Trojice pred očmi imela. Stene stanice je vkazal oče s mnogimi podobami svojih malikov okinčati, kar hčer ni mogla vbraniti. Ko je sveta devica te malikovske podobe pregledovala, se je milo razjokala nad slepoto svojga očeta, kteri je hotel, da bi te gnjusne pošasti kakor bogove molila. Šla je od ene podobe do druge, in u njo pluvaje rekla: „K d o r v a s k a-

kor bogove moli in se na vašo pomoč zanaša, je zares vreden, da bi se tudi on u les in kamen spremenil, kakor ste vi.“ Potlej je stopila svetega ognja vneta do enega kamnitih stebrov, ki so stanico zalšali, in kakor da bi vosek u roki imela, je vanj vtisnila s svojmi perstmi znamnje sv. križa, ktero je še po njeni smerti ostalo u blagor mnogih bolnikov, kteri so s zaupanjem to sveto znamnje poljubili in ozdravili.

Kakor hitro je oče domu prišel, je hotel sklep svoje hčere vediti. Barbara je bila po obilni molitvi na vsakoršino terplenje že pripravlena; zato je očetu brez strahu povedala, da je kristiana, da si Jezusa svojga ženina izvolila, in da ne bo nikdar u možitvo dovolila s nevernikom. Oče to zaslišati se je tako raztogotil, da mu je šlo skorej ob pamet. Ko je spet k sebi prišel, je ojstro hčeri na voljo dal, alj pri tej priči Kristusu se odpovedati in u zakon dovoljiti, alj pa na naj grozovitniše martre se pripraviti. Tode bolj kakor je očetova jeza kipela, bolj mirna in serčna je hčer prihajala, tako da je tugoten oče za meč prijel in jo zdajci umoriti hotel, ako bi se mu ne bila zmuznila in se u beg spustila. S potegnjenim mečem je letil besni oče za njoj. Pripoveduje se, ko sta do hriba priletela, in je devica že skorej opešala, se je skala razpoknila, da je zamogla hčer urno unstran hriba vbežati. Pa očeta tudi ta vidni čudež ni ganil; kakor lovski pes je tekel čez hrib in dalej nedolžno hčer sledil. Ona pa se je bila med tem že u neko votlino skrila, in ne bil bi nje oče najšel, ako bi mu dva pastirja na njegovo vprašanja njeniga skrivališa pokazala ne bila. Ves serdit je tedaj u votlino tekel in jo najšel kakor angela u sveto molitvo zamaknjeno. Pa tudi ta pogled ga ni ganil. Nobena divja zver bi ne zamogla neusmilenejši človeka napasti, kakor je divjaški oče svojga nedolžnega otroka napadel. Neusmileno jo zgrabi, na tla verže, s nogami tepta, suva in jo pretepa, potlej jo vleče za lase do bližne hiše, in jo tamkej zapre, da so mu jo potlej vojšaki domu prignali. In tukaj se je še le začelo pravo terpinčenje! Hotel jo je prisiliti malike moliti, pa ker je vse zastonj bilo, jo je sam izročil mestnim poglavarju Marcianu, naj jo po postavah kaznuje.

Marcian je imel od začetka usmilenje s sv. Barbaroj zavolj njene lepote in cveteče mladosti, zato si je naj poprej prizadeval s prilizlivim in sladkim nagovarjenjem na druge misli jo napeljati. Pa ker je bilo vse zastonj, je ojstrejši sredstva poskusil. Vkazal jo je s volovskimi žilami tako dolgo pretepati, da je bila po vsem životu le ena bolečina. Potlej so jo u ječo zaperli, ker so menili, da mora kmalo umreti. Bog

pa, kteri ji je hotel še častitlivši smert pripraviti, ji je poslal po noči svojga angela, kteri jo je popolnoma ozdravil, ji še veči serčnost dal, ter ji oznanil, da bo s božjo pomočjo vse muke srečno prestala. Drugi dan so jo spet pred Marciana pripeljali. Ta se ni mogel zadost čuditi, da je po noči tako popolnoma ozdravila, in je hotel ta čudež svojim malikom pripisati. Barbara pa mu odgovori: „Ne, ne Marcian! Les in kamen, iz kteriga so tvoji bogovi zdelani, tega ne zamoreta, ampak to je delo tistega Gospoda nebes in zemlje, kteriga jaz kakor edinega pravega Boga molim, in za kteriga čast sim rada pripravlena umreti.“ Pri tih besedah se je Marcian kakor divji ris raztugotil in je vkazal devico še hujše pretepati, kakor poprejšni dan. Ko je bila že spet po vsem životu le ena rana, so jo s gorečimi baklami od vsih strani satanskim veseljem žgali in ji potem persi odrezali. Velike so bile bolečine in strašno so bakle gorele, pa še veča in bolj goreča je bila njena želja, iz ljubezni do Jezusa le še več in več terpeti. Eniga znamnja ni dala, da bi kaj občutila, ampak proti nebesam je svoje oči obernila in molila: „Tvoja roka, o Gospod, me nikar ne zapusti! U tebi zamorem vse, brez tebe ne zamorem nič!“ Potem jim je satan še hujši in gerši martro u misel dal. Vse oblačila so ji iz života potegnili, in tako slečeno je vkazal Marcian skoz vse ulice mesta gnati, in u očitno zasramovanje vedno s šibami pretepati. Sramožlivi devici je ta martra hujši djala, kakor vse poprejšne. K Bogu se je tedaj obernila in ga u vsi ponižnosti prosila, naj se nje usmili in ji da oblačilo, da ne bo nečisto poželjivim očem nevernikov u zasramovanje. In glej čudež! čudovita blišoba je zdajci ves njeni život u podobi beliga oblačila obdala in jo rešila vsega zasramovanja.

Njeni nečloveški oče je bil pri vsih martrih od konca do kraja pričujoč, in ni le kar samo s veseljem gledal, ko so njegovo hčer bičali, žgali in mesarili, ampak je še celo sodne hlapce neusmileno naduševal, in kar je grozno slišati, ko je bila Barbara poslednič k smerti obsojena, je njeni oče Marciana prosil, naj mu to gnado skaže, da bo smel sam svojo hčer ob glavo djati. Prošnja je bila uslišana. Vkazal je tedaj svojo junaško hčer na bližni griček peljati, da bi tamkej nad njo kervavo sodbo dopolnil. Barbara se je neizrečeno veselila, da jo je Bog vredno storil, zavolj njega kerv preliti. Ko je na griček alj homec prišla, je zahvalila Boga za vse prejete gnade, in ga prosila, nje tudi u poslednji uri

ne zapustiti; med tem pa se je glas iz oblakov zaslišal, kteri je junaško devico na nebeško plačilo povabil. Kakor nedolžno jagnjiče je potem poklekuila, vesela odkrila svoj vrat in podala glavo očetu, kterimu se je od kerviželjniga veselja roka tresla, ko je meč zasukuil in lastni hčeri glavo odsekal.

Pobožna žena, Juliana je začudena gledala, kako veselo junaška devica vmira, kar je njo s željo napolnilo tudi za Kristusa umreti, in še tisti dan se je pred mestnim poglavarjem za kristiano napovedala, in po prestanih hudih mukah še tisti dan ob glavo djana bila. Oba trupla so skupej pokopali, med tem ko so se obe svete duše proti nebesam povzdignile. Vse drugač pa se je neusmilenimu očetu godilo. Prevzeten na to strašno čast, da je lastno hčer ob glavo djal, se je podal proti domu. Še se mu ni hčerina kerv na rokah posušila, kar se vzdigne huda nevihta, strašno grom zarujove in ognjen blisk treši u brezbožnega očeta, da se pri priči mertev na zemljo sgrudi. Sv. Barbaro od nekdaj katolški kristiani, posebno rudarji po vsem svetu zlasti s tim namenom na pomoč kličejo, da bi brez svetih zakramentov ne umerli. Veliko resničnih zgodb bi se dalo povedati, kako je sv. Barbara tistim, ki so jo u življenju na pomoč klicali, čudovito od Boga gnado isprosila, da so bili pred smertjo še sv. zakramentov deležni. U spomin tega na podobi kelih u roki derži.

Nauk in posnema.

1. Poslušajte otroci! Sv. Barbara je bila od lastnega očeta ob glavo djana, ker ni hotla svete vére zatajiti, kakor je on želel. Hčer je prav storila, da je bila božji zapovedi bolj pokorna, kakor očetovi, zakaj ako stariši zapovejo, kar je božjim zapovedam nasproti, jih otroci vbogati ne smejo; pa oče je dopernesel delo neizrečeno hudobno, da je zavolj sv. vére lastno hčer s lastno roko umoril! Kakor se kaže, je umerl brez spreobernenja in terpi zdaj po pravici vekomaj u peklu. Poslušajte stariši! Dioskor je svoji hčeri le telesno življenje vzel in obsojen je bil u pekel. Ali pa ne grešite vi veliko hujše, kakor on, akoravno svojim otrokam sicer telesniga življenja ne vzamete, jih pa od dobrega odvračujete, in jih alj s besedo alj s djanjem, alj s pregovarjanjem alj silenjem u greh napeljujete in njih dušo morite? Ali se ne najdejo u resnici stariši, kteri učijo svoje otroke legati in rotiti se, krivico delati in krasti, in kteri jim pohujšanje s svojim gerdim življenjem dajo? Kakšna sodba še le take stariše čaka? Taki od lastnih starišev pohujšani in pogubleni otroci bodo iz pekla proti nebesam vpili, in božje maševanje nad

svoje stariše klicali po besedah sv. Cipriana: „Ptuja hudobija nas je pogubila; naši lastni stariši so bili naši rabeljni!“

2. Sv. Barbara je mnogim, ki so jo u življenju častili, gnado izprosila, da niso nagle in neprevidene smerti brez zakramentov umerli. Prosi jo tudi ti in priporoči se ji pogosto, da nagle in neprevidene smerti ne umerješ. Pri vsem tem pa ne zamudi tudi od svoje strani storiti, kolikor ti je mogoče, da ako bi vtegnila smert vendar nanagloma priti, te pripravleniga najde. Zakaj tega ni Bog nikjer obljubil, da ne bo nobeden izmed tistih, kteri sv. Barbaro častijo, nagle in neprevidene smerti umerl; to pa je vsakemu zapovedal, da se ima vedno na smert pripravljati in vsako uro na njo pripravlen biti. Keršanska duša! rad bi te nekaj vprašal; pa resnico mi moreš odgovoriti. Povej mi, ali bi bil ti pripravlen, še to uro, ko to bereš, umreti? In ako nisi pripravlen, kako dolgo še misliš odlagati? Ali je tebi znano, kedaj in kako boš umerl? Kristus vsim pravi: „Ne veste ne ure ne dneva. Dan Gospodov bo prišel, kakor tat po noči.“ Ni je veči neumnosti, kakor spreobernenje in pokoro alj celo spoved nekterih grehov od dneva do dneva, od mladosti na starost, od zdravja na bolezen, in u bolezni celo na smertno uro odlagati in se tolažiti, saj mi bo poslednjo uro še tudi odpušeno. Od človeka, kteri tako ravna, piše sv. Auguštin: „On zapeljuje sam sebe, on goljufa sam sebe in igra s smertjo. Neizrečeno nevarno, silno neumno in gnjusoba pred Bogam je, delo, na kterem cela večnost visi, noter do posledne ure odlagati.“ Morebit pa poreče, pravi sv. Krizostom, Bog je že mnogim grešnikom čas dal, da so se na posledno uro spreobernili; alj jaz te vprašam: Ga bo mar tebi tudi dal? Imaš ti zagotovlenje? In povej mi, koliko takih ti je znanih, kteri so posledno uro odpušanje dosegli? Sv. Bernard odgovori: „U celem sv. pismu nisim več najšel, kakor eniga samega, namreč s Kristusom križanega razbojnika. En sam je, da ne obupaš; en sam je, da prederzno ne upaš.“ Ako pa na tega edinega misliš, ne pozabi tudi na unega, ki je visel na levici, in kteri odpušanja ni dosegel. In vender je bil sveti, veliki petek, in vender je imel lep izgled nad svojim tovaršem, in vender je visel tako blizo usmileniga serca Jezusovega — in vender ni dosegel gnade in usmilenja! On je sicer ni iskal in ni hotel, to je res; pa ali veš ti, da jo boš ti najti mogel in iskati hotel? Nagla smert utegne storiti, da gnade ne boš najti mogel. Tvoja od bolečin zmotena pamet in pogled brezštevilnih grehov vtegne storiti, da boš obupal. Ako hočeš tedaj brez skerbi biti, ti ne ostane druzega, kakor da se začneš brez odlašanja na smert pripravlati. Poslušaj, kaj govori Moder u stari zavezi: „Nikar ne ostani u zmoti hudobnih. Spovej se pred smertjo. (To je, predin nevarnost smerti pride.) Spoved, ktero na pol mertvi človek opravi, nič ne velja.“ „Srečen pa je tisti hlapec,“ uči Kristus, „kterega, kadar bo Gospod prišel in na vrata poterkal, bo najšel bedeti.“

Molitva.

O Bog, kteri nam sveto Barbaro posebno patrono umirajočih častiti daš: ponižno te prosimo, dodeli nam skoz njeno priprošnjo na smertno uro po vredno prejetih svetih zakramentih se srečno iz tega sveta ločiti. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

V. Dan decembra alj grudna.

Sveti Peter Krizolog, škof.

Sv. Peter Krizolog, alj zlati govornik, zato tako imenovan, ker je bil sosebno sloveč keršanski predigar, je bil rojen u mestu Imoli na Rimskem, od imenitnih, bogaboječih starišev, kteri so ga že u naj pervi mladosti k vsej bogaboječnosti napeljevali, u čemur jih je s veseljem vbogal. Ko je začel Peter u šolo hoditi, se je tako pridno učil, da je vse svoje součence prekosil. Živel je pa tako pobožno in se zaderžal tako modro, da je Imolski škof kmalo spoznal, da je mladenč za duhovski stan ves pripraven. Vzel ga je med svoje učence in ga diakona posvečil. Zdaj ko je prag duhovskega stanu že prestopil, je svojo pobožnost in gorečnost še le namnožil in je u svoji novi službi toliko modrost in spretnost razodeval, da je bil od vsih ljubleu in visoko spoštovan. Po prijaznem napeljevanju škofa in svoji neutrudeni pridnosti si je toliko vednost u cerkvenih rečeh pridobil, da mu je zamogel škof najvažniši cerkvene opravila izročiti, ktere je vselej k popolni zadovoljnosti vse duhovšine opravil.

Med tem je škof u Raveni umerl. Duhovšina je naslednika izvoljila in ga s nekterimi poslanci u Rim poslala, naj bi od papeža poterjenje izprosili. S ravno temi poslanci je tudi Imolski škof zavolj drugih opravil u Rim popotoval in je diakona Petra sebo tovarša imel. Tisto noč, preden so poslanci u Rim dospeli, se je papežu u spanju sv. apostol Peter in sv. Apolinar prikazal, kteri posledni je nekdaj u Raveni škof bil, ter sta mu rekla, da škofje pastirske palice ne sme tistemu izročiti, kteriga bodo poslanci pred nja pripeljali, ampak diakonu Petru, kteri bo s Imolskim škofam u mesto prišel. Ko so drugi dan poslanci svojga novoizvoleniga škofa pred papeža pripeljali in za poterjenje volitve prosili, jih je papež sicer prijazno sprejel, vender jim je naravnost povedal, da njih prošnje ne more uslišati, ker je

sklenil diakona Petra iz Imolske škofije u mašnika in njih prihodnega škofa posvečiti. Peter bo njih škof in nobeden drugi. Poslanci so se nad tim odgovoram silno zavzeli in so bili skorej nekoljko nevoljni. Ko jim papež razodene, kakšno prikazen je ponoči imel, so vsi hvalili Boga, da jim je sam po svojih svetnikih prihodnjega škofa zaznamnil, in so od papeža u škofa posvečeniga Petra s veliko slovesnostjo u Raveno peljali.

Zvediti, kaj se je u Rimu prigodilo, je celo cesar Valentinian, kteri je ravno u Raveni bil, s svojo ženo novemu škofu naproti prišel, in s velikoj slovesnostjoj so ga na škofov sedež peljali. Vse je bilo veselo, le poniżen škof Peter je bil bolj žalosten ko vesel. U svoji pervi pridigi je med drugim govoril: „Ker mu je Bog zoper njegovo željo tako težko butaro naložil, pred vsim prosi, da bi mu jo pomagali nositi; kar se bo takrat zgodilo, ako bodo naj poprej božjim zapovedim, potlej njegovim opominom pokorni.“ Potem je vse pričujoče slovesno zagotovil, da noče druzega iskati, kakor božjo čast in njih duš izveličanje.

To svojo obljubo je brez odloga spolnovati začel. Pogosto je predigoval in vselej tako goreče in tehtno, da so se naj terdovratniši grešniki k pokori obernili, drugi pa s vsoj gorečostjoj se pobožnega živlenja prijeli. Večkrat je tako naduševno govoril, in pregrehe tako ojstro in glasno svaril, da mu je glasu zmanjkalo in da je u predigi prenehati moral, kar se mu je tudi enkrat prigodilo, ko je ravno od tiste evangelske žene predigoval, ki je sedem let na kervotoku bolehala. Pa ravno ta prigodik, da je gorečimu pridgarju celo beseda odrekla, je vse poslušavce tako globoko ganil in presunil, da je glasno jokanje in zdihovanje po vsi cerkvi zadonelo in vse ljudstvo na glas k Bogu za usmiljenje klicalo; sv. škof pa je hvalil Boga, da je njegova slabost tako bogat sad obrodila. Ojstro se je tudi vojskoval zoper vse napake in pohujšlive šege, med kterim je edna bila, da se je pervi dan leta pri neki mališki podobi zunaj mesta veliko nespodobno spreoblečenih in našemanih ljudi shajalo, kteri so tamkej plesali, skakali, ukali in peli in še druge nespodobne norosti sganjali. Sv. škof si ni dal poprej miru in je tako dolgo in gromovito zoper to grešno in ajdovsko šego u predigah govoril, da jo je s božjo pomočjo popolnoma zaterl. U eni predigi je med drugim tele besede rekel, ktere naj bi si tudi denašne pustne šeme dobro zapomnile: „Kdor se hoče tukaj na zemlji s hudičem radovati, se

ne bo mogel tamkej u nebesih s Kristusom veseliti.“ Malikovo podobo, pri kteri se je toliko pohujšanja storilo, je sam na tla vergel in na tistem mestu znamnje svetiga križa postaviti dal. Pri svoji gorečnosti u predigah je bil tudi silno dobrotliv do stiskanih in vbogih; brez pomoči in tolažbe ni nikogar spred sebe pustil. Udove in sirote je sprejemal pod svojo obrambo in jih krepko branil in zagovarjal zoper tiste, kteri so jih hotli krivično zaterati. Nevedne je podučeval s vso krotkostjo u vsem, kar je dobremu kristianu vediti potreba. Bil je usmilen oče vsih žalostnih, ktere je vedil s čudovito modrostjo in ljubeznivostjo tolažiti in naduševati.

Kadar je že osemnajst let, kakor nar boljši oče sebi izročeno škofijo vladal, katolško cerkvo zoper njene sovražnike čversto zagovarjal, Bogu u čast in u zveličanje duš več cerkev pozidal, vraže in pohujšlive šege zateral, pregreho krotil in pobožnost vnemal, mu je bila od Boga bližna smert razodeta. Zato je zapustil svoj škofov sedež in se je podal u svoj rojstni kraj, naj bi svetá in vsih skerbi odločen le edino za svojo dušo skerbel in se skoz vedno molitvo in dobre dela na posledno uro pripravljal. Duhovne, ki so ga spremljali, je s serčnim opominvanjem domu odpravil, naj Boga vedno pred očmi imajo, njegove zapovedi zvesto deržijo in pri volitvi novega škofa vso skerb imajo. Ko je spoznal, da se je dan smerti približal, se je podal u cerkvo sv. mučenika Kasiana, je na njegovem altarju zlato, s biseri drago okinčano krono in enako drag zlat kelh daroval, je prejel s naj večo pobožnostjo svete zakramente, in se je potem na grobu tega sv. mučenika na tla vlegel. Začel je priserčno k Bogu moliti in na vse svetnike klicati, naj mu na zadno uro na pomoč pridejo, in njegovo dušo pred sedež božjega Sodnika spremijo. Ko je te goreče molitve dokončal, mu je smert zaperla njegove zlate usta, ktere so toliko lepih pridig govorile; angeli pa so spremili njegovo dušo u svete nebesa okolj leta 450 po Kristusu.

Nauk in posnema.

1. „Kdor se hoče na tem svetu s hudičem radovati, se ne bo mogel u nebesih s Kristusam veseliti:“ Tako je govoril sv. Krizolog od spreoblačenja, našemanja in druzega nespodobnega norčevanja, in veroval, da se človek pregreši, ako se zato spreobleče, alj šemo na obraz

dene, da bi zamogel, od ljudi nepoznan, toliko razvujzdaniši biti u svojem govorjenju, djanju in zaderžanju. Ali tudi denašen svet o tej reči enako sodi? Gnjusno je in grešno, ako se možki u žensko in ženske in možko oblačilo preoblačijo. Zavolj tega je bila že u stari zavezi postava dana: „Žena naj ne oblači možkega oblačila, in mož naj se nikar ne posluži ženskiga. Kdor to stori, je gnjusoba pred Bogam.“ Po razlaganju sv. Tomaža Akvinskega pomenijo te besede toliko kakor: ta stori smerten greh. Sicer ta veliki učenik pristavi, da ako se kdo tako spreobleče brez hudih in grešnih namenov, in brez nevarnosti za svojo čistost, bi to ne bil smerten greh. Ako se pa denašni posvetneži tudi brez vsih hudih namenov in brez nevarnosti za svojo čistost tako nespodobno preoblačijo? tega jaz ne vem; tisti bodo že vedili, kteri tako delajo. To pa učijo vsi cerkveni očetje, da, če se kdo za to spreoblači in šemi, da bi zamogel nepoznan toliko nesramniši se obnašati, taki človek hudo greši.

2. Kar velja od spreobleke, to velja tudi od šem, ktere si denašni posvetneži zlasti ob pustnem času na obraz devajo in gerdo okolj norijo. Tudi tako našemanje zamore sicer saj brez velikega greha biti, ako se le zgodi zavolj kratkočasa brez vsakega hudega namena; vendar pa je za kristiana vsikdar nespodobno in tedaj saj nekoliko pregrešno. Da bi pa navadno šemanje denašnih posvetnežev, kteri po kerčmah, plesiših in drugih skrivnih kotih okolj norčujejo in toliko pohujšlivega in nesramnega doprinašajo, tudi brez vsega greha bilo: kdo bi si upal, kaj takega terditi? Jaz že ne. Že Job u stari zavezi od nečistnika pravi, da gleda in čaka, da noč postane, potlej zakrije svoj obraz in pravi: „Nobeno oko me ne bo vidilo.“ Ali bi se ne zamoglo ravno to tudi od mnogih denašnih šem reči? Ravno to je uzrok, da vsi cerkveni učeniki tako ojstro zoper šeme govorijo in pišejo. Le eniga samega hočem tukaj u misel vzeti, kteriga modrost in učenost po vsem svetu sluje, sv. Karola Boromeja, kteri je za celo svojo škofijo sledečo postavo dal: „Za vselej so prepovedane vse šeme, te zaklete in prekléte šeme, ktere nas našega pervega greha spominajo, u kteriga nas je hudič zapeljal, u šemi kače skrit.“ S temi besedami je sv. kardinal učil, kdo je šeme pervi znajšel in nosil, namreč sam peklenski satan, kteri je skoz kačo govoril in tako rekoč šemo na obraz vzemši Evo zapeljal. Ali ne bo tudi še denašne dni veliko nespametnih zapeljanih od hudiča, kteri se našemanih pohujšlivcov posluži, kteri ako ne pod drugo, saj pod šemo sladkoustne priliznosti svoje grešne namene skrivajo? Bi hotel Bog, da bi tako ne bilo. Zato žene in device! varujte se in bežite pred vsakim, na kteriga obrazu šemo prilizovanja in sladkega obetanja zagledate, in spomnite se svoje matere Eve in našemanega hudiča na drevesu in njegovih prilizujenih besedi in sladkih obljub. Za drugo naj si pa ta nauk vsi tisti k sercu vzamejo, kteri so prijatli pustnih šemarij in drugih nespodobnih norčarij in naj dobro premislijo, ali je sv. Karol od šem premehko alj preojstro alj ravno prav govoril?

Molitva.

O Bog, kteri si svoji cerkvi svetega Petra Krizologa imenitnega učenika in zagovornika po posebnem čudežu izvoljil; dodeli nam, da vsikdar po njegovih naukih živimo in po stopinjah njegovih izgledov hodimo. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

VI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Nikolauž, škof.

Komu ni znano ime sv. Nikolauža (Miklauža) in kdo bi se ne spomnil s veseljem na svoje mlade, zlate dni, kako je predni večer skledico na mizo nastavil, veselo pričakovaje, kaj mu bo sv. Nikolauž prinesel, in kako je u jutro s radostjo prinešene darove pregledoval in s sv. strahom šibo poljubil, ktera je bila od sv. Nikolauža darovam pridjana. Ta posebni prijatel mladosti je bil u Patari u Licii na jutrovem rojen. Njegovi stariši so dolgo u zakonu brez otrok živeli, si pa poslednič erba izprosili. Že malo dete ni nobeno sredo in noben petek, ki sta bila tisti čas postna dneva, hotel materniga mleka okusiti. Navado, ta dva dni do večera ničesar okusiti, je potem vse svoje žive dni zvesto ohranil. Ko je odrastel in začel u šolo hoditi, se je skerbno varoval malopridnih in razujzdanih tovaršev, še bolj pa družtva s žen-

skim spolam. Umikal se je vsim hudim priložnostim, svoje telo je strahoval s postam, ponočnim čuvanjem in drugimi pokorili, ter ni bral drugih bukev, kakor le take, ktere so ga alj k veči učenosti alj pa k pobožnosti napeljevale. Ker je tako skerbno in serčno svoje telo pokoril, je bil tudi tako srečen, svojo čistost u vsih okoljšinah neomadežano ohraniti. Ko je bil u učenosti in pobožnosti že zadosti uterjen, ga je Mirenski škof, njegov kerstni boter, mašnika posvečil. Zdaj ko je spoznal, da ga že njegov stan k keršanski popolnosti veže, je poprejšno gorečnost u molitvi, pokorjenju in drugih dobrih delih še le pomnožil. Sam škof je enkrat od njega svoji duhovšini rekel: „U Nikolaužu se nova luč božji cerkvi svetli; blagor čedi, ki ga bo nekdaj svojga pastirja dobila.“ Obilno premoženje po smerti starišev je deloma razdal med vboge, deloma obernil za postrežbo bolnikov. U tem času se je nekaj posebnega dogodilo. Živel je u mestu neki mož, po raznih nesrečah popolnoma obožan. Imel je tri hčere, in ker jih ni zamogel zavolj vboštva pošteno omožiti, jim je svetoval si po poti razujzdanosti kruha iskati. Svet Niklauž ta hudoben sklep zvediti, je silo žaloval. Vstal je po noči in šel, ter toliko denarja u hišo očeta skoz okno vergel, kolikor je bilo zadosti, eno hčer pošteno omožiti. Ravno to je storil potlej še drugo in tretjokrat. Tretjokrat je oče še čul, hitro iz hiše planil, ga še došel, nepoznanemu dobrotniku pred noge padel in se mu zahvalil. Sv. Nikolauž ga je hitro vzdignil, mu rekel, da je to vse le po svoji dolžnosti storil, in ga je prosil nikomur od tega povedati.

Med tem se je pa u njegovem sercu goreča želja vžgala, svete kraje u obljubleni deželi obiskati, in potem u samotni pušavi svoje dni preživeti. Tisti dan, ko je na barko stopil, je strašno nevihto napovedal; brodniki so se mu le smejali; tode le prekmalo se je njegovo prerokovanje dopolnilo. Strašen vihar se je vzdignil in morje je gnalo grozne valove, ter žugalo barko potopiti. Zdaj pritečejo k sv. možu, in ga prosijo, da ker mu je Bog bližno nesrečo razodel, naj ga tudi zdaj prosi, naj jih pogube otme, ktera jim je gotova. Komej je začel sv. Nikolauž moliti, so potihnili vetrovi in nevihta je jenjala. Enakih čudežev je pri drugih priložnostih še več storil; zato ga brodniki in vsi tisti, kteri na vodi delajo, svojga posebniga patrona časté. S veliko pobožnostjo je u sveti deželi tiste kraje obiskal, kjer je naš Zveličar živel in se je u dobrem še bolj vnel. Zdaj je hotel svoj storjen sklep dopolniti in u nekem samotnem kloštru blizo eniga teh svetih krajev ostati. Ko je enkrat u samotni izbici

klečal in molil, se mu je zdelo, kakor da bi od nebes glas zaslišal: „Nikolauž! tukaj ni njiva, na kteri mi boš ti sad obrodil, ki ga pričakujem od tebe. Oberni se k svojimu prejšnimu živlenju, da bo po tebi moje ime češeno.“ Hitro je vbogal, ter se nazaj u domačijo, u ravno tisti klošter podal, u kterem je poprej živel. Pa tukej ni bilo dolgo njegove ostaje. Prejel je novo razodenje, se u mesto Miro podati. Vbogal je, brez da bi bil vedil, kaj da Bog s njim hoče. U Miri je bil ravno škof umerl, in bližni škofje so bili sbrani, naslednika izvoliti. Ko so se o tem pogovarjali in Boga za razsvitlenje prosili, je bilo naj staršemu razodeto, tistega u škofa izvoliti, kteri bo drugi dan pervi u cerkvo prišel, in kterimu bo Nikolauž ime. Zares je sv. Nikolauž drugi dan pervi u cerkvo prišel, brez da bi bil od vsega tega kaj vedel. U to postavlen škof ga je zagledal, prašal za njegovo ime, in ga peljal za roko u sbor škofov. Tukaj so mu hožjo voljo na znanje dali in ga u škofa posvečili, akoravno se je veliko jokal in prosil, mu prizanesti.

Sv. Nikolauž je dobro spoznal, da tako visoka služba tudi visoko popolnost terja; zato si je prizadeval še svetejše živeti kakor poprej. Še bolj in še ojstrejši se je pokoril; jedel je na dan le enkrat, in ni meseniga nikdar okusil; spal je malo in še to na golih tleh; molil je veliko; obiskoval je bolnike, jetnike, vboge, med ktere je veči del svojih dohodkov razdelil; vsako nedelo in praznik je predigoval, je obhodil vse cerkve in jih previdil s potrebnimi dohodki in dobrimi duhovni. S eno besedo, storil je vse, kar se zamore od svetiga škofa pričakovati, kteri svoje težke dolžnosti po moči dopolnuje. Ob njegovem času je še veliko nevernikov u Miri živelo, kteri so svoje mališke tempelne imeli. Tudi so prišli cesarski uradniki s poveljem, keršanstvo zatreti in malikovavstvo sopet vpeljati. Ob uri nevarnosti se pokaže, kdo je dober pastir in kdo najemnik. Sv. Nikolauž je tekal skoz vse ulice mesta, vse kote in hiše, ter je opominal kristiane k serčnosti in stanovitnosti, in se ni bal ne ječe, ne muk ne smerti. Zares so ga na povelje cesarskih uradnikov s mnogimi drugimi zgrabili, iz mesta gnali in vergli u ječo, kjer je veliko hudega, pa voljno in veselo prestal, od kodar je še le rešen bil, ko je Konštantin veliki, pervi keršanski cesar vlado prevzel. Kdo bi popisal veselje svetiga moža, ko je prišlo cesarjevo povelje, tempelne malikov poderati in staviti keršanske cerkve. Sam je pomagal s lastno roko in si ni poprej miru dal, da je bil posledni mališki tempel u njegovi škofii u groblo spre-

obernjen. Posledne leta je imel še priložnost, zoper nove krivoverce Ariance se vojskovati, in je tudi na vesoljnem Nicejskem cerkvenem sboru pomagal, da so bili ti zakleti sovražniki Sinu božjega iz cerkve verženi.

Veliki čudeži, ktere je delal, so slavo njegove svetosti povsod razglasili in mu pridobili spoštovanje nizkih in visokih. Eustahi, dnarja lakomni uradnik, je tri bogate posestnike blizo mesta Mire po krivičnem k smerti obsodil, kar zato, da bi potem njih obilno premoženje sebi prilastil. Svet škof to hudobijo zvediti, je hitro tjekej šel in je zares vse tri obsojence že najšel na sodnišu. Že je rabelj meč potegnil, kar mu svet škof s sveto jezo meč iz roke potegne, in očita ojstro krivičnemu sodniku njegovo hudobijo, kteri se ves prestrašen škofu vda; in tako so bili vsi trije obsojeni smerti rešeni u veliko veselje celega mesta. Še bolj čudno je naslednjo. Cesar Konštantin je po krivem zatoženju svojga višega služavnika Ablavia tri vojaške poveljnike k smerti obsodil. Znana jim je bila čudodelna moč in svetost Niklauževa; tedaj so prosili Boga, da bi se jih saj u oziru svetosti tega moža usmilil. Tisto noč, preden bi se bila imela kervava sodba dopolniti, se je prikazal sv. Nikolauž cesarju Konštantinu u spanju, in mu je žugal s jezo božjo, ako krivične sodbe ne prekliče. Tudi hudobni Ablavian je imel neko prikazen. Oba sta se silno prestrašila, sta obsojene spet proste izpustila in jih s obilnimi darovi k škofu Nikolaužu poslala se zahvalit. Skorej ob ravno tem času se je ta svet, še živ mož tudi brodnikom na morju prikazal, kteri so ga ob hudi uri na pomoč klicali. Vsi so ga s svojimi očmi vidili; kako je za veslo prijel in jih srečno na brod pripeljal. Ko so se mu zahvalili, jim je rekel: „Moji otroci! dajte Bogu čast; jaz sim le vbog grešnik.“ Potem jih je peljal na stran in jim povedal, da so bili njih grehi krivi, ktere jim je po imenu naštel, da jih je Bog s to nevarnostjo obiskal. Zavernil jih je k pravi pokori in zginil. Zavolj tih in še mnogo drugih čudežev ga vsi pisatelji njegovega življenja čudodelnika tiste dobe imenujejo; vsi tudi pristavijo, da je več mertvih k življenju obudil, med temi troje otrok, kteri neusmileno umorjeni so bili u neko kad pometani. Za to se na strani sv. Nikolauža troje otrok vpodobi. U naših pratikah pa večidel sv. Nikolauž tri jabelke ima, u spomin veselih darov, ki jih stariši o Miklauževem otrokom delijo, kakor jih je sv. Nikolauž unim trem hčeram po noči prinesel.

Akoravno je ta svet mož u vsi svetosti težko škofovsko službo opravlal, se je vendar bal od tolikih dolžnost

Bogu odgovor dati, in ga je pogosto prosil, mu to težko službo odvzeti. Bog pa ga je potolažil rekoč: „Ne boj se, Nikolauž! povernil ti bom tvojo zvesto službo.“ Pozneje mu je tudi dan in uro smerti razodel. Sv. Nikolauž je bil tega silno vesel, je prejel s naj večo pobožnostjo svete zakramente in je kmalo potem svoje življenje sklenil. Pred smertjo je vidil nebesa odperte in množico angelov, ki so naproti prišli, njegovo dušo na obljubleno plačilo spremiti. Njegova posledna molitva so bile besede psalmove: „U tebe, o Gospod! sim zaupal.“ In ko je do besed prišel: „U tvoje roke izročim svojo dušo;“ je sladko zaspal u Gospodu. Iz njegovega trupla je kmalo začelo teči čudovito olje, od kteriga je mnogo bolnikov ozdravilo. To čudno olje še dan denašni iz njegovega trupla teče, ktero zdaj u laški Apulii, u mestu Bari počiva, kjer se veliko pobožnih romarjev shaja, počastit velikega svetnika božjega.

Nauk in posnema.

1. Sv. Nikolauž je bil silno dobrotliv vbogim, svojo radodarnost je pa pred ljudmi skrival, kolikor mogel. Zato je u hišo tistega vbogega očeta po noči skoz okno dnarja vergel, de bi ga nihče ne vidil. U tem se je ravnal po nauku Kristusovem: „Nikar ne storite svoje pravičnosti pred ljudmi, da bi vas vidili; zakaj drugač ne bote nobenega plačila pred svojim Očetam imeli, kteri je u nebesih. Levica ne sme vediti, kar stori desnica.“ Stori ti ravno tako, kedar daš milošno alj druge dobre dela opravlaš; ne iši pohvale človeške, ampak iši edino božjo čast in zveličanje bližnjega. Ne hvali se s tim, kar si dobrega storil; nečimurna hvala, ki ti jo svet da, ti vzame plačilo pred Bogam. Poslušaj, kaj pravi sv. Ambrož: „Kteri na tem svetu svoje plačilo išejo, si za un svet nič ne prihranijo; in ker so že na tem svetu svoje plačilo prijeli, nimajo na unem svetu nobenega več pričakovati.“

2. Nikolaužu je bil od Boga čas smerti razodet. Ti takega razodenja nimaš, in ga boš tudi težko prejel. Razodeto je tebi in vsim drugim le toliko, da boš gotovo umerl. Kedaj, kako in kje boš umerl, vse to ti je Bog prikril in sicer edino zato, naj bi u svojo srečo vedno sveto živel in na smert pripravlen bil. Povej mi, ali ni skerb za dobro smert izmed vsih skerbi naj imenitniši? Ali bi ne bil ti zares naj veči bedak, ako bi to skerb vedno odlagal od danes na jutro? In ali bi ne bilo zmed vsega, kar si ti kedaj u življenju pametniga storil, to naj bolj pametno, ako bi se precej s vsoj močjo na dobro smert pripravlati začel? Poprašaj se tedaj še daneš: Ali bi bil pri-

pravlen na odhodnjo, ako bi Gospod že danes nagloma in neprevidoma na vrata poterkal? Stopi potem pred ogledalo svoje vesti in poglej se: Ali najdeš na sebi svatovsko oblačilo, ako bi te že danes na nebeško ženitnino poklical? Potem poglej tudi u svoje serce: Ali ti gori lampica božje ljubezni in ali je do verha napolnjena s oljem vsih lepih čednost, da ako bi kje o polnoči služavniki glas zagnali: „Ženin je prišel!“ bi mu zamogel urno in veselo naproti hiteti? Oh ljubi moj! silno nevarno je, še le takrat, ko ženin že na ženitvanje pride, za luč in olje skerbeti. Utegnilo bi se ti zgoditi, kakor unim trapastim devicam, da bi ti vrata zaperli, in ti zvunaj ostal in veržen bil u zvunajno temo, kder bo jok in škripanje s zobmi! K sklepu si še samo zapomni, kar sv. Bernard pravi: „Gotovo je, da boš umerl; pa negotovo je, kedaj, kako in kje? Ker tedaj smert povsod na tebe čaka, čakaj tudi ti, ako si moder, povsod na njo.“ Sv. Gregor piše: „Smertno uro mormo vedno pred očmi imeti in vedno misliti na besede Kristusove: Čujte, ker ne veste ne dneva ne ure!“

Molitva.

O Bog! kteri si svojga služavnika, svetega Nikolauža s neštevilnimi čudeži počastil: vlij tudi u naše serca duha miloserčnosti do vbogih, keršanskega zatajevanja in nebeške ljubezni, da bomo po njegovi priprošnji od večnega pogublenja rešeni. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

Denasni dan leta 151 je u Tersti sv. Apolinar mučeniški venec zadobil. Bil je diakon, in za svete vere del ga je sodnik Lucini ukazal na razbelen rož djati. Svetnik je s desnicoj ogenj pokrižal, in ko bi trenul, je ogenj vgasnil. Nevern oblastnik mu da za to desnico odsekati, in ga po tem ob glavo djati. Keršanska gospa je njegovo sveto truplo častito pokopala.

VII. Dan decembra alj grudna.

Sveti Ambrož, škof in cerkveni učenik.

Sv. Ambrož, eden naj imenitniših cerkvenih učenikov, neustrašen branitelj pravic sv. cerkve, strahovita šiba krivovercov, izversten zgled vsih cerkvenih predpostavlenih, čudež keršanske modrosti in zgovornosti je bil sin žlahnega rimljana, kteri je na cesarjevo povelje kakor njegovi namestnik vso Galio (sedajno Francozko) vladal. Ko je še u zibeli ležal in enkrat s odpertimi ustami spal, se mu je čebelni roj na usta vsedil, brez da bi se mu bila škoda zgodila. Verjetno je Bog po tem njega prihodnjo mogočno zgovornost naznaniti hotel. U te spomin ima bučelnjak na svoji podobi.

Po očetovi smerti je prišel s materjo, bratom in sestro u Rim. Tukaj je enkrat vidil ljudi nekimu škofu roke kuševati; domu pridši je kmalo tudi sam, še otrok, drugim otrokam roke ponudil, rekoč: „Tukaj nate, in mi kušnite roke; zakaj tudi jaz bom enkrat škof.“ Za zdaj so bile te besede sicer le otročja šala, pozneje pa so resnica postale. Bog je dal Ambrožu sosebno dobro in prebrisano glavo za naučenje vsakoršnih vednost. Zraven tega je bil še tudi neizrečeno priden in delaven, in je postal že u prav mladih letih tako sloveč govornik in pravdoznanec, da mu je bila vlada Apulske in Liguriške pokrajne izročena, ko je še le komej dva in trideset let star bil. Ko je se u svojo novo službo podal, mu je Prob, cesarjev viši dvorni služavnik rekel: „Pojdi in bodi u svoji službi bolj škofu, ko oblastniku podoben.“ Hotel je sicer le reči: ne bodi u svoji oblasti ojster, ampak krotek in usmilen; po božji volji pa so bile te besede prerokovanje Ambroževiga prihodnjega poklica. Svoj sedež je imel Ambrož u Milanu in je bil res u vsem svojem djanju tako ljubeznjiv, pohleven in usmilen, da ga je vse ljudstvo ljubilo in mu s veseljem pokorno bilo.

Komej je bil dva leta u Milanu, je umerl tamošni krivoverni (arianski) škof Auksenci, kteriga je krivoverni cesar Konstanci postavil. Ko je bila volitev novega škofa, je bil u cerkvi silen hrup, in skorej bi se bili ljudje zbojevali, zakaj katoličani so hotli imeti katolškega, krivoverci pa krivovernega škofa. Ambrož, kakor mestni oblastnik, gre u cerkvo in si prizadeva u prijaznem nagovoru ljudstvo potolažiti, ga posvariti in podučiti. Komej neha govoriti, kar zakriči malo dete u cerkvi: „Ambrož je škof!“ Vse ljudstvo je ostermelo in vsi sbrani s duhovšino vred so s veselim krikom trikrat otrokove besede ponovili: „Ambrož je naš škof!“ Iz tega je razvidno, da je Ambroževa izvolitev očiten čudež božji. Ta glas zaslišati, se je Ambrož tako prestrašil, da je hitro iz cerkve pobegnil, naj bi se želji ljudstva odtegnil. Ko to ni zdalo, je začel ljudi prositi in jih s solzami pregovarjati, da bi od svojega sklepa odstopili. Ko tudi to ni pomagalo, se je hotel ljudstvu po sili zameriti. Ukazal je nekaj jetnikov pred se pripeljati in jih zoper svojo navado hudo terpežiti, ter je menil, da se bo s svojo terdoserčnostjo ljudem pristudil. Ljudje pa so dobro vedili, zakaj miloserčni poglavar tako ravna in so še le bolj vpili: „Ambrož je naš škof!“ Zdaj si ni vedel drugač pomagati, kakor da je po noči pobegnil; pa po volji božji so ga še pred dnevom pri poslednih mestnih vratah ugledali in spoznali, ter mu vbranili bežati,

in so hitro pisali cesarju, naj to volitvo poterdi. Cesar je bil vsega tega silno vesel, je hvalil Boga in hitro volitev poterdil. Tudi škofi dežele in papež so bili pri volji. Toliko bolj se je pa Ambrož vsega tega prestrašil in vnovič pobegnil; tode sopet so ga zasaćili in s silo nazaj u Milan pripeljali. Po vsem tem je Ambrož spoznal, da mu Bog sam pastirsko palico u roke podaja in da bi bil greh, se volji božji še dalej ustavlati, ter je u željo ljudstva dovoljil. S vso gorečnostjo se je pripravil po redu svete žegne prijeti, in je bil ravno denašni dan leta 374 škof posvečen.

Na vse zgodaj je sv. Ambrož kakor škof vstajal, dolgo molil in premišleval, ter tudi druge k temu opominval rekoč: „Ali ne veš, o človek! da grejo pervenci tvojga serca in tvojih ust Gospod Bogu? Temu imaš vsak dan darovati.“ Silno velika je bila tudi njegova ojstrost u postu. Ko so ga hotli s tem pregovoriti, da ga bo prevelika ojstrost prekmalo pod zemljo spravila, je odgovoril: „Zavolj preobilne jedi jih je že mnogo pomerlo, pa še nobeden ne zavolj posta.“ Ravno tako je bil do vbogih silno dobrotliv in je veći del svojih dohodkov med nje razdelil. Tri reči je precej od začetka terdno sklenil, natenko dopolnovati, namreč: vsak dan sveto mašo Bogu darovati, vsako nedelo in praznik predigovati in ničesar opustiti, kar bi zamoglo pomagati, krivovere zatreti, pravo vero razširati, zaderžanje kristianov pa poboljšati. Posebno rad in nebeškega ognja vnet je predigoval pogosto od neprecenlive lepote in vrednosti deviške čistosti in njej pripravlene nebeške krone. Njegove predige so celo unkraj morja do Afrike slovele, in ne da se prešteti, koliko devic je bilo po njih tako vnetih, da so se svetu popolnoma odpovedale in iz njegovih rok nunsko ogrinjalo prejele. Ravno tako čudovito moč so imele njegove predige nad krivoverce, razvujzdane in postarane grešnike. Brez števila krivovercov je sopet na pot resnice nazaj pripeljal in koliko grešnikov da je spreobernil, kdo bi zamogel prešteti? Opomnimo le Augušina, kterega so zlasti Ambrožove predige iz grešniga spanja predramile, od krivoverstva ozdravile in k spreobernenju in pokori pripeljale. Čudovita modrost in učenost u božjih skrivnostih, ktero u svojih predigih in drugih pisih razodeva, mu je bila od zgorej podelena. Neki arianski krivoverc je pričal, da je vidil enkrat angela na leci poleg njega stati, kteri mu je u uho govoril, kar ga je resnice prepričalo, da je k pravi veri prestopil.

Tudi moč in serčnost, ktero je sv. Ambrož u vojskovanju zoper krivoverce in tiste mogočne poglavarje, kteri so

se prederznili, cerkvi svobodo in pravice kratiti, na znanje dajal, priča glasno, da je bil Bog s njim u vsih njegovih delih. Ker je silno učeno in serčno zoper arianske krivoverce predigoval, kteri so učili, da Kristus ni Bog, so ga strašno čerteli in mu naganjali. Neka krivovernica ga je enkrat očitno u cerkvi zaničevala; pa roka božja je bila kmalo nad njo, zdruznila se je in pri tej priči nagle smerti umerla. Sosebno hudo pa so mu Arianci po smerti pobožnega cesarja Graciana naganjali, ko je hudobna cesarica Justina, žena Valentiniana mlajšega, vladala, ktera je bila sama arianka; toda mož božji se je serčno vsim njenim naklepom vstavil in se ni bal ne terplenja, ne ječe, ne smerti. Po nasvetu hudobne Justine je poslal enkrat cesar Valentinian povelje do njega, u mestu Milanu Ariancom eno katolških cerkuv u last dati; ako tega ne stori, mu je bila smert zažugana. Svet škof je na to žuganje malo porajtal, ni krivovercom celo nič dovoljil, in je cesarju djal: „Ne domišluj si, da imaš cesarsko pravico nad to, kar je božjega. Cesarju slišijo imenitni dvori, mašniku pa cerkve. Ti imaš oblast nad ograje in ozidje mesta, ne pa nad svetiša.“ Cesarica Justina je škripala od jeze in je nekiga hudobneža naprosila, da naj bi Ambroža skrivaje iz mesta odpeljal; hotla ga je pregnati, da bi zamogla potem katoličane po svoji volji stiskati. Hudobnež je sicer prišel s vozam, in je hotel škofa, ko bo iz cerkve šel, s silo odpeljati; toda škofa je tolika množica mestjanov spremljala, da si ni upal svojga namena izpeljati. Kdor drugemu jamo kople, sam vanjo pade, uči prigovor; in tako se je tudi tukaj zgodilo. Komej je leto obteklo, je bil ta hudobnež zavolj mnogih doprinešenih hudobij u ravno tistem vozu iz mesta u pregnanstvo poslan.

Svet škof to zvediti, se je še poprej k njemu podal, ga je lepo potolažil in mu še potrebniga denarja za popotnico dal. Drugo pot so poslali Arianci skrivnega morivca, škofa u njegovi lastni hiši umorit. Pa ko ga je ravno hotel prebosti, se mu je roka posušila, da nje več zmeziti ni mogel. Prestrašen je padel pred njega na kolena, in prosil odpušanja. Sv. Ambrož mu ni le odpustil, ampak mu je poprejšno zdravje roke od Boga izprosil, in ga s mnogimi lepimi opomini spustil. Tako povračuje pravi učenc Kristusov hudo s dobrim po izgledu svojga božjega mojstra. Tode zakleti Arianci se niso dali s ničemurjem potolažiti. Naprosili so nekiga copernika, naj ga s pomočjo hudičev u njegovi hiši zadavi. Ta je sicer res s svojimi vražami hudiče na pomoč klical, pa obstali so, da zoper Ambroža nič ne zamorejo, da se še celo njegovi stanici približati

ne morejo, ktero angeli kakor čuvaji obdajejo. Tako so škofa, po besedah Davidovih, angeli božji na rokah nosili, in ga varovali vse nesreče; pa tudi verniki, kteri so ga silno ljubili, so bili vedno okolj njega, da bi ga vbranili sovražnikom. Ker ga pa hudobna Justina le ni nehala nadlegovati, se je ljudstvo tako raztugotilo, da se je hotlo zoper krivičnega cesarja spuntati. Sv. škof ga je učil, da je po izgledu Kristusovem dolžnost kristiana, ne le kar dobri, ampak tudi hudobni in krivični gosposki pokornim biti in rajši vso silo, tudi martre in smert terpeti, kakor puntati se. Pa ne le doma, celo na Francozko se je dvakrat podal, da bi spuntano ljudstvo pomiril. Tako je sv. škof sam dopolnoval in tudi druge učil dopolnovati nauk apostola: „Bodite podložni vsaki oblasti, zakaj ni je oblasti, kakor od Boga in ktera je, je od Boga postavlena. Tedaj kdor se oblasti zoperstavi, se Bogu samemu zoperstavi in sam sebi pogublenje nakopava.“

Pri vsem tem pa je svobodo in pravice cerkve, kakor smo slišali krepko zagovarjal in branil, in ako je učil cesarju dati, kar je cesarjeviga, je pa tudi terjal, da se je dalo Bogu, kar je božjega. U mestu Tesaloniki se je nekoliko ljudi zoper cesarja spuntalo in eniga njegovih vojaških poveljnikov umorilo. Serdit cesar prihruje s vojsko nad mesto, ga hudo razdene in pomori na taužente dolžnih in nedolžnih, s čemur se je pred Bogam hudo zadolžil. Kmalo potem pride u Milan in se ravno u naj veči slovesnosti od vsih dvornikov obdan u cerkvo poda, kar mu pri vratah sv. Ambrož u škofovem cerkvenim oblačilu naproti pride, in ga slovesno nagovori: „Cesar! tvoja velika oblast ti brani svoj greh spoznati: pa ti si Bogu podveržen ko vsi drugi. Spokori se in s pokoro ozdravi svojo dušo.“ To in še več drugih resnic mu je govoril in ga ni pustil u cerkvo. Ves osupnjen mu cesar odgovori: „Tudi kralj David je grešil.“ Na to mu je sv. Ambrož odgovoril: „Ako si kralja Davida nasledoval u grehu, ga tudí nasleduj u pokori.“ Cesar je spoznal svoj velik greh in se je pred namestnikom Jezusovim ponižal, je pokleknil, jokaje svoj greh spoznal in se domu vernil. Osem mescov je moral očitno pokoro delati in ni smel u cerkvo. Zato je večkrat doma jokal: „Beračem in sužnim je cerkev odperta, meni pa je zaperta.“ Ko je osem mescov u solzah in veliki ponižnosti pokoro delal, ga je sv. Ambrož odvezal in mu sopet dovoljil u cerkev hoditi. Ponižen cesar je še enkrat u cerkvi klečé očitno svoj greh spoznal in Boga hvalil

za prejeto milost. Svet škof Ambrož da cesarju, kar je cesarjeviga in ponižen cesar Teodozi da Bogu, kar je božjega. In tako je prav in po volji božji.

U časih, kteri so za sveto katolško cerkev tako žalostni in nevarni, kakor so bili časi sv. škofa Ambroža, je pač vernikam treba, veliko moliti in k Bogu zdihovati, naj bi jim luč prave vére ne vgasnila. Zato je tudi dober pastir sv. Ambrož svoje ovčice pridno skupej klical, in po dnevi in gostokrat tudi po noči u cerkvi pred božjim altarjem kleče s njimi molil in Boga na pomoč klical. Ob tem času je prelepo šego veseliga svetiga cerkveniga petja vpeljal. Veliko svetih pesem je sam složil, ktere so še dan denašen u cerkvi u navadi; tudi znana prelepa pesem: „Tebe, o Bog, hvalimo!“ (Te Deum laudamus) se njemu pripisuje. Zlasti pa so verniki tisti čas Davidove psalme u cerkvi naj rajši prepevali, kteri so tudi res nad vse človeške pesmi lepi, polni molitve, hvale in zahvale, žalosti in veselja, grivenge in ljubezni.

Po tolikih delih in trudih, po tolikem terplenju, po tako ojstrem postu in drugem pokorjenju je njegovo truplo dalej bolj slabelo, in njegova duša je že kopernela gledati obličje božje u svetem raju. Bog mu je razodel bližno smert, in mu poslal bolezen. Vsi objokani so ga verniki prosíli, da naj bi saj iz ljubezni do njih Boga prosil, da bi mu še življenje podaljšal. Pa svet škof jih je podučil, da se volji božji vstavljati ne smemo, in jih je tolažil rekoč: „Živel sim med vami tako, da me ni treba svojega življenja sram biti; ne bojim se tudi umreti, zato ker dobrega Gospoda imamo.“ Verčelski škof sv. Honorat, je prišel ravno svojga bolnega prijatla obiskat. U spanju zasliši trikrat ta le glas: „Hitro vstani; Ambrož je blizo smerti.“ Urno je vstal, je sv. Ambroža s svetmi zakramenti pobožno previdil, kteri je potem svoje roke na persih sklenul in mirno u Gospoda zaspal ravno na velikonoč leta 397 u jutro, še preden se daniti začelo.

Nauk in posnema.

1. Pomenljive besede sv. Ambroža si bral: „U preobilni jedi in pijači je že veliko jih smert najšlo, u postu pa še nobeden.“ Povej mi pa tudi zdaj: ali so ti te besede dopadle? ali si tudi takih misel? — Morebiti si pa ti eden tistih zmotenih kristianov, kteri terdijo, da postno oži-

vati in pritergati si, človeku želodec oslabi in mu na zdravju škodje? Kako nespametne so tvoje misli. Poprašaj zdravnika, kterigakolj hočeš, vsak ti poreče, da mesene jedi včasi s postnimi zamenjati, je zdravo, in da ravno tako zdravo, včasi želodec nekoljko izstradati; in skušnja uči, da se mnogo bolezin s stradanjem naj hitreje ozdravi. Tedaj že naša telesna natura nas sama uči, da post zdravju ni škodliv, ampak le koristen. Tudi to ti je znano, da jih je zavolj nezmernosti u jedi in pijači že veliko pomerlo; ali ti je pa tudi le eden sam znan, kteri bi bil zavolj posta umerl? Enako uči tudi sv. pismo. Komu boš zdaj več verjel, ali svetimu pismu in lastni skušnji, alj pa tistim svobodomiselnim modrijanom, krivovercom in drugim razujzdancom, kteri post dolžijo, da je zdravju škodliv, da razne bolezni uzroči in življenje pokrajša? Tim zaničevavcom posta nasproti moli sv. cerkev: „O Bog! kteri s blažívnim postam duše in telesa ozdravlaš.“ Kar mene zadeva, se deržim svete cerkve, ktero Duh božji vodi; in ako si ti moder, ravno tako stori.

2. Sv. Ambrož si je veliko prizadeval, očitno službo božjo še bolj slovesno in za vernike mično in spodbudlivo storiti, ter je u ta namen prelepo cerkveno petje vpeljal. Zares kaj bi zamoglo božjo službo bolj veselo in spodbudivno storiti, kakor lepo petje sbranega ljudstva? Kdo je že bil kedaj u cerkvi in je slišal vse verne s ednim glasom prepevati, in se mu oči niso solzile, in se mu ni zdelo, kakor da bi bil nad zemljo povzdignjen in bi se že znajšel u preddvorih nebeškega Jeruzalema? Že sv. Auguštin s veseljem pripoveduje, kolikokrat so se mu oči posolzile, ko je vernih lepo petje u Milanski cerkvi poslušal. In takih spričevanj nam podajo cerkvene zgodbe veliko skoz vse veke noter do denašnih dni, u kterih je žalibog, cerkveno petje silno oslabelo! Prigovor pravi: kedar je človek vesel, rad poje. Kje pa bi imeli bolj veseli biti in tedaj rajši zapeti, kakor kedar se u hiši božji okolj altarja Gospodovega sberemo, kterega je sv. Ambrož še na smertni posteli „dobrega Gospoda“ imenoval? Zares dober je Gospod; nad vso človeško misel gre njegova dobrota in njegovo usmilenje! In mi njegovi otroci in ljublenci bi se radosti ne radovali in veselja vneti veselo ne peli, kedar skupej pridemo pred njegovo obličje? Že sveti Duh u stari zavezi nas svari, naj bi nikar mutasti pred Gospodovo obličje ne prišli, ampak seboj prinesli veselih pesem, in radovaje hvalnice peli: „Kralji zemlje in vse ljudstva, knezi in vsi sodniki zemlje; mladenči in device, starejši s mlajšimi hvalite ime Gospodovo. — Pridite in radujmo se pred Gospodam, in prepevajmo Bogu, svojmu Zveličarju. Zgodej pridimo pred njegovo obličje, in ga povišujmo u psalmih.“ — Sv. Hieronim od svojga časa pripoveduje, da so kmetji u vinogradih in na polju za oralom svete psalme prepevali. Pojmo tedaj mi radi pobožne pesme povsod doma in na polju, zlasti pa pri službi božji. Nikar se ne sramujmo u cerkvi svoj glas k petju povzdigniti, ampak za čast si štejmo, da se smemo tudi mi s svojim grešnim glasom pridružiti izvoljenim božjim, kteri za naše telesne oči nevidno altar Gospodov obdajajo in Sinu božjemu u pre-

svetem zakramentu „sveto, sveto“ prepevajo. Bomo spet po stari šegi u cerkvi radostno prepevali, bodo naše cerkve spet veselši, in lehko s Davidom porečemo: „Kako prijetne so tvoje prebivališa, Bog vojskinih trum! Moja duša poželji in koperni u svetiše Gospodovo. Srečni, kteri u tvoji hiši prebivajo, o Gospod! Boljši je eden dan u tvojih svetiših, kakor taužent u posvetnem raztresenju!“

Molitva.

O Bog! kteri si u svojem služavniku svetem Ambrožu s novo lučjo svojo cerkvo razsvetliti blagovolil; dodeli nam, da po njegovem izgledu tebi hvalo prepevaje na zemlji, vredni postanemo, angelskim koram pridruženi biti u nebesih. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

VIII. Dan decembra alj grudna.

Spočetje Marie device.

Že samo ime denašnega visoko svetega in skrivnosti polnega praznika brez madeža spočete preblažene device Marie je zadosti, u sercu njenih služavnikov nebeško sladkost in svete misli in občutleje zbuditi. Sv. Joakim in sv. Ana, presrečna stariša device Marie, sta okolj dvajset

let brez otroka u zakonu živela. Ta nerodovitnost je njunemu sercu veliko britkost delala; vender sta se brez godernjanja podvergla božji nezapopadlivi previdnosti in voljno prenašala očitno zasramovanje, ktero ju je zadelo. Bog pa, kteri je sklenul jima naj svetejšiga otroka dati, ki je bilo kedaj na zemlji rojeno, jima je poslal, ko je bila njuna vdanost in poterpežlivost dovolj skušena, čez dvajset let svojga angela, jima napovedat, da bota hčer dobila, ktera bo mati postala tako dolgo zaželeniga Odrešenika sveta. Kakor sta Joakim in Ana do zdaj stanovitna bila u zauplivi molitvi in prošnji za zakonski žegen, tako tudi zdaj nista jenjala moliti in Boga hvaliti za obljubleno gnado. Kar je angel govoril, se je dopolnilo. Dana jima je bila hčer, namenjena mati Sinu božjega, nad vse stvari češena in povzdignjena, nebes in zemlje kraljica, sv. Duha neomadežvana nevesta, prečista devica Maria!

Spomin spočetja Marie s posebnim svetkom obhajati, so še le u dvanajstem stoletju u mestu Lionu na Francozkem začeli. Papež Sikst IV. je hotel ob strašni kugi zaupanje vernih na pomoč device Marie oživiti, zato je u letu 1476 poterdil hvalni spomin spočetja Marie, kteriga so u nekterih mestih obhajali, in je namenil odpustik vsim tistim, kteri bodo te dan pri sveti maši in očitnih molitvah. Da se pa te praznik po vsi katolški cerkvi slovesno obhaja in skoz celo osmino nja spomin ponavlja, je še le papež Klemen XI. leta 1708 dovoljil in zapovedal.

Ko se je začel spomin spočetja Mariinega slovesno obhajati, se je pa tudi kmalo važno vprašanje med verniki vnelo: Ali je Maria devica že brez madeža izvirnega (poerbanega) greha spočeta, ali pa še le po spočetju tega greha očišena; zakaj u tem so bili vsi ene misli, da je bila Maria že brez madeža rojena, ker je bila enaka gnada tudi preroku Jeremiu in sv. Joanezu kerstniku podelena, ktera oba sta bila že pred rojstvam poerbanega greha očišena, akoravno se njuna visokost Mariini visokosti nikakor primeriti ne da? K misli, da je bila devica Maria že brez vsega madeža spočeta, da je bila njena duša že u posvečujoči gnadi božji stvarjena, tako da ni nikdar tudi ne en sam trenutek madež poerbanega greha njene presvete duše omadežval, k tej misli so se kmalo nagnili naj bolj učeni cerkveni učeniki. Sploh je sv. katolška cerkev k tej pobožni misli nagnjena. Zakaj ko so sbrani škofje vse cerkve s papežom vred u vesoljnem Tridentinskem cerkvenem sboru od poerbanega greha razsodili, da so vsi ljudje brez razločka u njem spočeti, so tele besede zastran device

Marie pristavili: „Te sveti sbor oznani, da ni njegova misel, u te sklep, u kterem je od poerbanega greha govorjenje, tudi blaženo in neomadežvano devico Mario zapopasti.“ Slavno vladajoč sedajni papež Piji IX. pa so se u letu 1849 u posebnem pismu na vse škofe katolške cerkve obernili, jih opominovaje, da naj bi s svojimi vernimi molili in jim potlej na znanje dali, kaj oni in njih verni od spočetja device Marie verjejo? Ker verni po vsem katolškem svetu enoserčno verjejo in enoglasno pričujejo, da je bila devica Maria brez vsega madeža že spočeta, smemo zaupati, da bo te nauk kmalo kakor posebni člen katolške vere določen, s čemur se bo slava Matere božje na zemlji še povikšala, ktera je u nebesih kraljica vsih svetnikov postavlena.

Ne tedaj, kakor da bi nad to resnico dvomili, ampak da bi se u veri še bolj vterdili in visokost Mariino še bolj spoznali, hočemo zdaj še uzroke nekoliko premisliti, zavolj kterih cerkva veruje, de je bila Maria že brez vsega madeža spočeta.

Maria je bila namenjena mati Sina božjega biti. Ta poklic je tako visok, da se zares spodobi, da je Maria že u spočetju poerbanega greha prosta ostala. „Spodobilo se je,“ pravi sv. Anselm, „da je blaženo Devico tolika svetost obdajala, da se zamore za svetostjo božjo za naj večo spoznati in častiti.“ Ako bi bila Maria s poerbanim grehom spočeta in še le potlej od njega očišena, koliko veča bi bila potem njena svetost memo svetosti preroka Jeremia in Joaneza Kerstnika, ktera sta bila tudi že pred rojstvam očišena? Gotovo bi takrat njena svetost za Bogam ne bila naj veča. Duša Adamova in Evina bi bila u svojem stvarjenju svetejši, kakor duša Marie, matere božje, kar ne gre misliti. Dalej piše sv. Bonaventura: „Spodobilo se je, da blaženaDevica nobeniga greha nad seboj ni imela, in da je satana na to vižo zmagala, da ni tudi en kratek čas u njegovi sužnosti bila.“ Ako bi bil pa poerban greh le en kratek čas njeno dušo omadežval, bi bila ravno zavolj tega saj en kratek čas satanu podveržena, in njegovo prebivališe, in otrok jeze božje. Ne spodobi se pa misliti, da bi bil edinorojeni Sin božji devet mescov pod tistim sercom počival, u kterem je že poprej satan, akoravno le kratek čas prebival. Kaj takega misliti, koga bi ne zgrozilo? Po tem takem bi se bil gotovo satan hvaliti zamogel, da je on poprej kakor Kristus u tisti škrinji miru in sprave počival, ktera je bila odločena, samega božjega

Sina skoz devet mescov ohraniti. Ali je pa kaj takega misliti, božji svetosti primerno? Kje bi bil človek, kteri bi se derznil, to terditi? Čast tistega tedaj, kterega je Maria na te svet rodila, terja, da verjemo, kajti je bila že brez poerbanega greha spočeta, in iz visokega in čudnega poklica Mariinega po pravici sklenemo, da ni njene duše in njenega serca nikdar tudi eno samo minuto ne madež poerbanega greha omadežval.

Ko sv. Auguštin u enih svojih bukev zoper krivoverce dokaže, da ni nikdar nobeden človek na svetu popolnoma brez vsega greha živel, te besede pristavi: „Izvzamem preblaženo Devico, ktero tamkej iz misli spustiti čast Gospodova terja, kder bo od greha govorjenje.“ Svet učenik tukaj terdi, da je Maria brez vsega greha bila. On sicer na tem mestu le od djavnega alj lastno dopernešeniga greha govori, vendar le ravno tisti uzroki, zavolj kterih on Mario vsega djavnega greha prosto imenuje, veljajo tudi od poerbanega greha. Čast Kristusova terja, da je bila njegova mati vsikdar brez vsega greha; in nasprotno terditi, da je bila njegova mati saj en čas s grehom omadežvana in tedaj u sužnosti hudiča, bi gotovo ne bilo Njemu u čast, ampak le u veliko nečast. — Gotovo je dalej, da je Bog Mario bolj ljubil, kakor vse druge stvari, zato ker jo je nad vse stvari povzdignil in mater svojga edinorojenega Sinu izvoljil. Iz tega je tudi očitno, da je u podelenju svojih gnad do nje radodarniši bil, kakor do vsih drugih stvari. Ker je pa angele in perva človeka u posvečujoči gnadi vstvaril, ali bi zamogli misliti, da je to gnado materi svojga Sina odtegnil? Ali bi zamogli misliti, da je bila Evina duša u stvarjenju Bogu bolj dopadla, kakor duša Mariina? In da ji je Bog to gnado tudi podeliti zamogel, kdo bi nad tem dvomil? Zamogel jo je brez poerbanega greha stvariti, zato ker je vsegamogočen; in stvaril jo je u resnici brez poerbanega greha, zato ker je neskončno svet On in njegovi Sin, kteriga mati je postala. Podelil ji je to gnado, da bi ne bila ne pod perva človeka, ne pod angele ponižana, ampak kakor kraljica nebes in zemlje nad vse povzdignjena. In ker je Gospoda vse gnade rodila, je bilo primerno, da je bila tudi sama s obilnostjo vse gnade napolnjena, kakor jo je že angel Gabriel pozdravil rekoč: „Češena Maria, gnade polna!“ Sv. Tomaž Akvinski piše: „Po pameti gre misliti, da je tista, ktera je edinorejenega Sinu nebeskega Očeta rodila, tudi pred vsimi drugimi obilniše darove gnade prijela.“ Pamet nam tedaj veljeva misliti,

da je bila Marii s obilnostjo vsih drugih gnad tudi gnada podelena, da je bila ona edina od poerbanega greha izuzeta. Sveti učeniki tedaj terdijo, da je bila Maria vsikdar čista od vsega greha, popolnoma neomadežvana in svetejši nad vse angele. Tako vpraša sv. Joanez Krizostom: „Kdo je svetejši, kakor ona? Ne preroki, ne apostoli, ne mučeniki, ne patriarhi, ne angeli, ne Kerubimi ne Serafimi.“ Sv. Jefrem pa piše: „Maria devica, naša Gospa je neomadežvana in popolnoma prosta vsega madeža greha.“ In sv. Epifani jo počasti rekoč: „Razun Boga je visokejši, ko vse drugo. Od nature je lepši, kakor Kerubimi in Serafimi in vsa nebeška vojska.“ Še bolj razločno govorijo od tega drugi cerkveni očetje in sloveči učeniki. Sv. Peter Damian pravi: „Meso Marie, kterega je od Adama prejela, madeža Adamovega ni dopustilo.“ Sv. Anzelm piše: „Ako je bil prerok Jeremia že u maternem telesu posvečen, in Joanez predhodnik Kristusov s svetim Duhom napolnjen: kdo bi se prederznil terditi, da bi bila Maria u svojem spočetju brez gnade sv. Duha ostala?“ In na drugem kraju: „Ako je Bog dobre angele pred grehom ovaroval, takrat ko so drugi grešili; ali svoje prihodnje matere pred grehom ovarovati ni zamogel? Od večnosti je sklenil, da bo ona kraljica angelov postala; kako bi tedaj zamogli misliti, da je bila pod angele ponižana?“ In sopet pravi: „Moj jezik se ne upa govoriti in moja duša se ne prederzne misliti, da bi bila naša Gospa, ktero je vsegamogočnost božja tako visoko povzdignila, modrost božja s tolikimi darovi okinčila, milost božja u mater izvoljila, u svojem spočetju obtežena s smertjo greha, kteri je po nevošljivosti u ta svet prišel?“ Sv. Ildefons pa pravi: „Znano je, da je tista prosta od poerbanega greha ostala, skoz ktero ni bilo kar prekletstvo Evino odpravleno, ampak tudi blagoslov vsem podelen.“ Pobožni Tomaž Kempčan Devico tako nagovori: „Ti si vsa lepa u svojem spočetju, ktera si bila zato stvarjena, da bi tempel Najvikšega postala! Ti si vsa lepa, o naj častitljivša Devica; ne kar nekoliko, ampak vsa si lepa! U tebi ni nobeniga madeža greha, ne smertnega, ne odpustlivega, ne poerbanega. Nikdar ni bil tak madež u tebi in nikdar ne bo!“

Sicer je res, da bodo po splošni postavi vsi ljudje zato, ker od Adama izhajajo, u poerbanem grehu spočeti in rojeni. Ali pa tisti, kteri je to postavo dal, ni imel tudi moči, Mario od nje izuzeti, kakor jo je tudi u mnogih drugih rečeh od splošnih človeških postav izuzel. Tako postavim, je bila Evi za vse matere od Boga tale postava naznanjena: „Ti boš svoje otroke u bolečinah rodila;“ in vender je bila Maria od te postave izuzeta, zakaj ona ni le brez bolečin ampak še celo s nepopislivim veseljem nebeško Dete rodila. Mi verjemo, de so vsi ljudje pod postavo poerbanega greha spočeti, le Maria edina je izuzeta, skoz zasluženje svojga Sina in Odrešenika Jezusa Kristusa. Sv. Bonaventura uči: „Drugi ljudje so bili po padcu spet vzdignjeni; Maria pa je bila od Kristusa obderžana, da ni padla. On jo je odrešil od poerbanega greha, pa ne kakor da bi bila s njim omadežvana, ampak skoz posebno gnado jo je ovaroval, da ni bila njemu podveržena.“

Iz vsega tega se tedaj jasno vidi, da sveta katolška cerkva dovolj uzrokov ima verovati in terditi, da je bila Maria brez madeža poerbanega greha spočeta, ona, ki je svitlejši ko sonce in lepši ko luna in zvezde, ona, vse gnade polna mati Sina božjega. Vsi pravi otroci in častivci preljube matere Marie se veselijo in radujejo, da ji je bila ta posebna gnada od Boga dodelena. S njimi se veselimo tudi mi, in zlasti denašni visokosveti praznik njenega čistega spočetja preblaženo mater in devico s ljubezni vnetim sercom počastimo. Radujmo se okoli njenih svetih altarjev in jo s sveto katolško cerkvo pozdravimo rekoč: „O Maria, brez madeža spočeta, prosi za nas, kteri tebe na pomoč kličemo!“

Nauk in posnema.

1. Preblažena devica Maria je bila skoz posebno gnado poerbanega greka ovarvana, ona je bila že u posvečujoči gnadi božji stvarjena in ni te gnade nikdar zgubila. Ti sicer te visoke gnade nisi prejel, vendar ti je pa Bog pred toliko drugimi posebno usmilenje skazal, da te je k gnadi sv. kersta poklical, in te u kerstni vodi in u svetem Duhu poerbanega greha očistil. Glej! med tem ko jih je brez števila veliko u poerbanem grehu že pomerlo in jih vsak dan še umerje, si bil ti, komej rojen, že tega greha očišen in si prejel belo oblačilo posvečujoče gnade božje. S čem si ti toliko gnado zaslužil? Niče-

sar druzega ne moreš odgovoriti, kakor s prerokam Jeremiom globoko izdehniti: „Usmilenje božje je, da nismo bili pogubleni!“ Zahvali se tedaj tako dobrotlivemu Očetu, da te je brez vsega tvojga zasluženja u edino zveličavno katolško cerkvo poklical in ti precej po rojstvu izbrisal madež greha Adamovega: ponovi danes kerstno obljubo, da hočeš rajši umreti, kakor kedaj več žaliti Boga, in zgubiti kerstno oblačilo posvečujoče gnade božje in se poverniti u sužnost hudičevo. Zakaj vsak, kteri greh stori, postane sužen hudičev in vedeti moreš, da ti kerst nič ne pomaga, ako kerstne obljube prelomiš. Poslušaj besede sv. Auguština: „S svetim kerstom more tudi keršansko življenje sdruženo biti. Zakaj tisti, kteri je rekel: Kdor ne bo prerojen iz vode in sv. Duha, ne pojde u nebeško kraljestvo; ravno tisti je tudi učil: Ako vaša pravičnost ne bo veča, kakor pismoučenih in farizejev, ne pojdete u nebeško kraljestvo.“

2. Preblažena devica Maria je bila prosta poerbanega greha, pa je bila tudi prosta vsega lastnega greha. Nikdar ni, tudi s nar manjšim grehom Boga žalila; in posvečujoče gnade božje ni nikdar zgubila. Sicer vémo tudi od več drugih svetnikov, da s božjo pomočjo nikdar nobenega smertnega greha storili niso; bilo jih je celo veliko, kteri so se skerbno tudi naj manjših grehov varovali; vendar nam ni od nobenega znano, da bi ne bil nikdar nobenega, saj odpustlivega greha storil alj nepremišleno alj prenaglen. Le od Marie device gotovo vemo, da s pomočjo posebne gnade božje ni nikdar tudi naj manjšega greha storila, in da na njeni presveti duši od perve noter do zadnje ure njeniga življenja nobeniga tudi nar manjšega grešniga madeža ni bilo. Povej mi, kako pa je s tebo? Kako dolgo si ti kerstno oblačilo posvečujoče gnade božje ohranil? Oh morebit si ga zgodej, in že takrat zgubil, ko si dobro od hudega ločiti začel, in svojo dušo s smertnim grehom omadežval? Oh, strah me je, še dalej te vprašati: morebit še danes madeži smertnih grehov tvojo dušo gnjusijo, in si še danes otrok jeze božje in sužen pekla? Bodi si, kakor rado, grešnik si gotovo, kakor jaz. Skerbi tedaj, da se spraviš s Bogam in še danes očistiš svojo vest, ter jo čisto do smerti ohraniš; zakaj kakor poerban greh, tako tudi vsak drug smertn greh nebeške vrata na večno zaklene. „Nič nečistega ne pojde u nebeško kraljestvo.“ Prosi tedaj danes vselej neomadežano Devico, da ti od Boga gnado izprosi, očistiti svojo svet in jo čisto do smerti ohraniti. Sv. Bernard pravi, da ni Maria še nobeniga zapustila, kteri je pod njeno bram bo pribežal, njo na pomoč klical, se njeni priprošnji prav priporočal, — ne bo zapustila tudi tebe. Ničesar ne zamoreš storiti, kar bi Mariinemu presvetimu sercu bolj dopadlo, kakor da se po njenem izgledu greha na vso moč varuješ, kakor sv. Joanez Damaški piše: „Nad grehom ima naj veči gnjus in naj veči veselje nad čednostjo.“

Molitva.

O Jezus, kteri si svojo Mater poerbanega greha čudovito ovaroval; dodeli nam skoz njeno priprošnjo, da poerbanega greha očišeni kerstno oblačilo neomadežano pred tvoj sodni stol prinesemo alj saj skoz pravo pokoro očistimo; kteri s Bogam Očetam in svetim Duham živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

IX. Dan decembra alj grudna.

Sveti Peter Sienski, glavnikar.

Dobro delo prinese dober sad, govori sv. Duh u bukvah modrosti. To se vidi u življenju služavnikov in služavnic božjih, ki nam jih sv. mati katolška cerkva u izgled nastavlja; prav lepo tudi u življenju svetega Petra Sienskega. Bil je rojen ti prijatel božji u mesti Sieni, od tod njegov priimek, Sienski. Otrok pobožnih starišev je bil, ki so ga s besedami in še več s lastnim izgledom u strahu božjem izredili. Izučil se je u domačem mesti glavničarstva, da je glavnike, rožene žlice, in take reči delal; in ko je bil sčasoma za mojstra u tem rokodelstvi poterjen, se je po bogaboječo devico oženil. Tih dvoje zakonskih je u taki lepi slogi in sveti ljubezni živelo, da sta bila u izgled vsim zakonskim. Peter je sicer svojo robo prav dober kup prodajal, alj njegova velika pridnost mu je premoženja pripravila, da je do svoje starosti, s vsim potrebnim dobro preskerblen, mirno živeti zamogel.

Peter si je pridobil zaupanje daleč okolj; in ker so njegove glavnike nar raji kupovali, je imel vedno dela dovolj. Sam za se je malo potreboval, zato je bil pa do vbogih, sosebno do vdov in zapušenih otrok silno dobrotliv in usmilen; ravno tih misli je bila tudi nja žena; in ker sta brez otrok ostala, sta menila, da ne moreta svojega premoženja nikjer bolje hraniti, kakor da ga Kristusu u vbogih posodita.

Kakor marljiv u svojem rokodelstvi, tako skerben in goreč je bil Peter za zveličanje svoje neumerjoče duše. Vsak dan je bil pri sveti maši, poprej ko je za delo segel, in je poverh še mnogo uro u cerkvi sv. Dominika alj device Marie u molitvi prebedel in svete reči premišloval. Si je med tednam kako uro od svojih opravkov pritergal, jo je u to obernil, da se je u bolnišnico podal, bolnike vse ljubeznjivo

tolažil, ter jih k poterpežlivosti opominjal. Dolgo let je Peter s svojo pobožno tovaršico u lepi zastopnosti živel, ko je Bogu dopadlo, jo iz sveta poklicati. Ta velika zguba ga je nagnila, pred Bogam in svetam še pobožniši in popolniši živeti. Že, ko je še ona živela, je stopil s njenim privoljenjem u tretji red sv. Frančiška, ter zamenjal posvetno obleko s spokornim oblačilom; zdaj pa je sklenil po izgledu svetega začetnika tega reda vse zapustiti, da bi ložej za svojim ljubim Jezusom hodil. Zato je prodal vse, kar je gleštal, je razdelil dnar med vboge, se podal h kapucinarjem, ter ponižno prosil, naj ga sprejmejo za gosta. Uslišan živi med njimi u tihi samoti vse ostale dni svojega življenja u vedni vojski s sovražnikom svojega zveličanja. Da si je ravno kmalo začel ko svetnik sloveti, je ostala vendar ponižnost njegova vedna tovaršica, ker je ravno ona podloga vse pobožnosti.

Ponižnosti je pridružil pobožen Peter natenčno molčanje, in s zderžanjem jedi in pijače, s molitvijo in bedenjem si je ohranil telo in dušo u sveti čistosti, ter je objokoval pogreške svoje mladosti mnogokrat s britkimi solzami. Bog je razodeval visoko čednost svojega služavnika po velikih gnadah, ki jih je po njem delil. Peter je poznal skrivnosti serc, je pisal zveličanske opominanja bližnemu u prid, je rešil nekega Milančana s samim znamnjem svetega križa hudih bolečin u glavi, in je obudil mertvega deteta k življenju. Uprašali so ga radi za svet u nar imenitnejših zadevah.

U leti 1289 je zbolel in 4. dan decembra, ko je svete zakramente vse pobožno prejel, je sveto umerl. — Njegovo telo je bilo pokopano u cerkvi sv. Frančiška, vlada mu je postavila veličasten spominek, in sklenila s mestnjani vred, da se njegov spomin vsako leto obhaja. Od papeža Pia II. je bila njega svetost u pridigi u Sienskem mestu deržani očitno oznanjena, od papeža Pia VII. je bilo pa leta 1802 dovoleno, naj se njegov god vsako leto obhaja.

Nauk in posnema.

1. Skerbi za svoje zveličanje. Čas našega življenja je kratek, in dnevi, ki jih še menda imamo, so silno veliko vredni; s njimi se da srečna večnost kupiti. Vsak dan moramo le za večnost oberniti, ko si nobeden dan svesti nismo; celo ne vemo, ali se nam že danes ne poreče: „Neumnež, še to noč se bo tvoja duša od tebe terjala, in čigavo bo, kar si

pridobil? — Neumnež, noč in dan se vbijaš za prežvitek, in si časnega blaga čedalje več pridobiti išeš; svoje duše se pa ne spomniš, kakor da bi ti ptujka bila, to vbogo dušo meniš, kakor da bi duša tvojega sovražnika bila, vsih dobrih del prazno, alj še pa s hudobijami obloženo, pred sodnika postaviti! —

2. Mesen človek jiše miru, pokoja in sreče; alj k nesreči! ne u Bogu, temuč u stvareh, u kterih miru, pokoja in sreče ni. Tako pa greši zoper Boga in zoper samega sebe, ko samega sebe prave sreče obropa, in se revnega in nesrečnega stori. Sv. apostol pravi: „Dolžniki smo, pa ne mesu, da bi po mesi (poželjenju) živeli: zakaj če bote po mesi živeli, bote (večne smerti) umerli; ako pa dela mesa s duhom (pokore) umorili, bote živeli. Zakaj vsi, katere Duh božji žene (k dobrim delom napeljava), so otroci božji.“

2. Ne zanemari opravkov svojega stanu, zakaj štejejo se med dolžnost svojega poklica. Vendar si pa pred vsim drugim zapomni, da neumerjočo dušo imaš, ki skorej u hišo večnosti pojde. Že, če samo na svoj lasten prid gledaš, moraš spoznati, da ti to naj bo perva in poglavitna skerb. Sv. Auguštin govori: „Tisti sam sebe zadosti ljubi, ki si goreče prizadeva, da bi enkrat pravo in najvikši dobroto vžival.“ Nasproti pa govori David: Kdor krivico ljubi, sovraži svojo dušo; in sv. Paul: Kdor u mesi seje, bo od mesa žel pogublenje. Za tega del nam sv. Paul zapové, da naj svoje izveličanje išemo s strahom in trepetanjem, ter skerbno gledamo, da si duha in telo vsega skruna očistimo, in se tako nebeških obljub vredne storimo. Tudi sv. apostol Peter nas opomina, naj si na vso moč prizadevajmo, si izveličanje s vsakoverstnimi dobrimi deli okovariti; da si nebeško kraljestvo odpremo; da naj sveti bomo u vsem svojem djanji in nehanji; da se izogibajmo vsega, kar bi nas spriditi vtegnilo. On hoče, da se s zmernostjo u vsih rečeh, s močno véro, s natenčnim čutjem hudiču vstavljamo, ki okolj hodi ko rjoveč lev, in nas požreti iše. Ni prav, da si ljudje le široko cesto življenja izberajo, ker nam vendar Jezus sam pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in ki se posilijo, ga potegnejo na se. Silite se torej, da skoz voske vrata noter pridete; zakaj zagotovim vas, da bodo mnogi iskali skoz nje noter priti, in ne bodo zamogli. Široke so vrata in širok je pot, ki u pogublenje pelja, in veliko jih je, ki po njem hodijo. Jišite naj poprej (pred vsimi drugimi skerbmi) božjo kraljestvo in njegovo pravico, in vse drugo se vam bo priverglo.“

Molitva.

O Bog, ki si serce svetega Petra po premišlovanju večnih resnic s sveto gorečnostjo pokorjenja in pobožnosti navdal: dodeli, prosimo, tudi nam to gnado, da bomo po premišlovanji ravno tih resnic s ravno to gorečnostjo na-

polnjeni, za svoje zveličanje skerbeti; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

X. Dan decembra alj grudna.

Spomin preselitve sv. Lauretanske hiše.

Kdo bi rad ne poslušal od tiste svete hišice, u kateri je Maria prečista devica u Nacaretu prebivala, od arhangela Gabriela pozdravlena postala mati božega Sina — od tiste presrečne bajtice, u koji je Beseda meso postala? Ta hišica, u kateri je usmileni Jezus s Marioj in s sv. Jožefom u svojih mladih letih prebival, je stala perve stoleta po Kristusovem unebohodu u Nacaretu na Galilejskem. Misli se, da so njo že apostoli u cerkvico posvetili, in že pervi kristiani hodili u Nacaret na božjo pot. Sv. cesarica Helena je dala čez to Nacaretansko hišico verlo cerkev pozidati, ktero so pa poznej divji neverniki poderli. Nevernikom to in druge svete mesta sopet vzeti, so bile slovesne križanske vojske veliko sto let; alj Bog je sklenul blizo leta 1291 celo sveto deželo nevernim Saracenom u oblast dati, kteri so kristianom svete mesta posilem vzeli in jih pregnali, tako da ni bilo keršanskim romarjem višej mogoče to sveto hišico obiskovati. Bog je pa hotel to čudopolno svetiše u časti ohraniti, in je storil čudež, kakšnega svet še videl in slišal ni. Po noči med 9. in 10. majam leta 1291 se je nagloma skoz božjo moč blaga hišica (soba alj prebivavnica device Marie) zemlje u Nacaretu, kder je nad 1200 let stala, odtergala, se skoz razpočen obok velike cerkve uzdignula, ter čez morje in suho zemljo iz Galilee u slovensko Primorje na berdo med Reko in Tersatom u sedajno Horvaško zemljo preselila. U jutro prebivavci prelepo cerkvico vgledajo, in ljudje se ne morejo načuditi, od kodi bi bila, in pa kaj bi pomenila.

Duhovski viši pastir tistega kraja, Aleksander po imenu, je ravno hudo bolen ležal, in kadar to čudo zvé, preserčne želje obudi, naj bi mu Bog razodel, kaj bi ova cerkvica bila, in pa od kodi je došla? Po serčni molitvi se mu prikaže mila mati Maria, in mu naznani kaj in od kodi je ova cerkvica, ter dostavi, da bo u poterdenje te mu razodete resnice mahoma ozdravil. Aleksander se prebudi, in popolnoma zdrav čuti; vstane brez vse pomude, zahvali Boga in Mario za prejeto milost, in berž ko se zdani, po vsih ulicah in cestah o-

znani, kaj čudnega mu je bilo preteklo noč od te došle cerkvice razodeto. Viši pastir se poda u lepem sprevodu s vernim ljudstvom u došlo cerkvico, in kleče vsi ponižno Boga in Mario hvalijo, da jim je tolika milost svete hišice došla. Deželski poglavar Miklauž Frangepan se hoče vsega tega prepričati, in pošle štiri poštene može u Nacaret na Galilejsko pozvedočit, jeli temu tako? Zvedoki srečno u Nacaret doidejo, in pri kristianih, ki so še skrivaj u tistem kraji bivali, poprašujejo, kde bi ona sveta hiša bila, u kteri je Maria prebivala in Sina božjega spočela. Verni so jim pravili, kako je bila tista hišica nagloma ponoči vzeta; toda ne vedo zakaj, kdo njo je vzel, ne kamo odšla? Pokazali so zvedokam prostor, na kojem je stala, in pa podzidano selo, ter jim pripovedali, da je u onej hišici bila podoba preblažene device Marie, altar in več svetih reči. Poslanci zmerijo prostor na dolgo in široko, pregledajo podzid, kako debel je, in se prepričajo, da se na tenko s cerkvicoj stiska, ktera se je pri njih vselila. Tudi dobe čas, o kojem je sveta hišica u Nacaretu zginula in se na Tersatu prikazala, je bil prav. Niso višej dvomili, da je resnica, kar je bilo pobožnemu Aleksandru razodeto; so Boga za vso to zvedočbo ponižno zahvalili, se veselo na dom povernili, in javno pripovedali, kar so od te čudne preselitve pozveduli.

Od te dobe se je čudno velik in slovesen shod začel k sveti hiši na Tersat, in Bog je veliko čudežev storil nad slepimi, kruljevimi in mnogotermi bolniki, kteri so se s pravim zaupanjem u to sveto hišico zaobljubili. Pa veliko veselje Primorcov ni bilo dolgo; le tri leta in sedem mescov so sveto hišico imeli, kar jim je bila nagloma vzeta, in nihče ne vé zakaj? Angeli so jo dalej čez jadransko morje 36 milj od Tersata u čudni nebeški svetlobi u italiansko (laško) zemljo preselili leta 1294 10. grudna, kteri dan se obletnica te čudne selitve obhaja. Postavili so sveto hišico u neko Laurevo šumo (hosto) blizo mesta Rekanata u Jakinski pokrajni, na lastino pobožne vdove, po imenu Laureta, in po njej se imenuje sveta Lauretanska hiša. Več pobožnih pastirjev, ki so u tem kraji pasli, so to prečudno selitvo vgledali, in ko so vidili, kamo se je zaselila, so hitro totaj tekli, in vse tako najšli, kakor poprej horvaški Primorci, ter so se čudili in vse povsod razoznanili.

Ko se je prihodne dni ta čudna naselitva svete hiše po tistih okrajih razzvedla, je čudo ljudi privrelo sveto hišo gledat in se čuditi ovi prikazni; toda nihče ne vé od kodi je prišla, ne kako je došla. Čudeži so se nad bolnikami ravno

tako godili, kakor poprej na Horvaškem; in na to je romarjev na kupe u tisto šumo na božjo pot hodilo. Hudobci so pa jeli u tistem lesu ljudi čakati, ter so jih veliko oplenili (oropali), nekoljko tudi ubili. Bog tolikega hudodelstva zravno svete hiše ni terpel, marveč njo da angelom, še poprej ko je osem mescov preteklo, kar se je bila u Lauretanskem logi zaselila, na drugo mesto za edno miljo bližej Rekanata na vesel grič alj homec prenesti, kteri je bil dveh plemenitih bratov. Brata sta bila spervič te gnade močno vesela; potlej sta se pa za cerkvenih darov del toliko vjedala, da sta se na dvaboj poskusila. Bog je temu prepiru konec storil; angeli so čez dva mesca to sveto hišico iz zemlje tih dveh gerdih bratov sopet vzdignuli, in njo ne daleko od unod na sredo ceste vselili, kder še do denašnega dneva stoji. Tako se je preblažena hišica device Marie u petih letih štirikrat preselila, gotovo za to, naj bi Bog očiten čudež za toliko očividnej ljudem pokazal in pomnožil Mariino čast.

Ta pogostna selitva presvete cerkvice, ki se je poslednо leto trikrat pripetila, se je stanovnikom mesta Rekanata in vsim sosedom za toliko bolj čudna vidila, kajti niso cerkvice še poznali, ne vedli, od kodi je došla in zakaj se tolikobart prestavlja; visoko so njo pa vsi spoštovali, zavolj velikih čudežev, ki so se u njej godili. Vse to se je nazaj čez morje u Horvaško zemljo zvedelo, in naši Primorci so po tem sklenili, da mora ona cerkvica, ktera se tako pogosto seli, ravno tista sveta hišica biti, kojo so oni zgubili. Prepeljali so se čez jadransko morje in najšli sveto hišo na mestu, na ktero se je poslednič vselila. Sveto kapelico vgledati in spoznati, so se Primorci milo razjokali, da jih je zapustila, in so Rekanačanom in vsim ondotnim sosedom pripovedali, koliko sveta je hišica ova, kdo je u njej svoje dni prebival, od kodi je došla in pa kako. Vsi nasoči stermé poslušajo toliko čudne reči, potem pa pokleknejo Boga zahvalit, in začno še le sveto stanico prav visoko poštovati. Resnico te čudne prigodbe na tenko spoznati pošlejo Rakanačani tudi zvedokov naj poprej u Tersat na Horvaško, potem pa u Nacaret na Galilejsko, naj vse do čistega pregledajo, kar so jim Tersačani povedali, ali je temu tako.

Zvedoki so vse obhodili, na tenko preiskali, pa tudi poterdili, da je vse tako, kakor so Tersačani pripovedali. Prepričali so se verni iz vsega tega, da je cerkvica na italiansko prenešena ravno tista srečna hišica, u koji je bila Maria prečista devica rojena, in u koji je boži Sin za nas človek postal. Tudi papež Klemen VII. so dali poznej to pre-

seljevanje ojstro pregledati, ter so se ravno tako te resnice prepričali. Papež Paul II. so dali čez to sveto Nacaretansko stanico veliko, verlo cerkev pozidati, in so romarjem leta 1471 posebne odpustke dovoljili, in Inocenc XII. so ukazali na denašni dan spomin selitve te častite hišice obhajati. Od te dobe Lauretanska božja pot po vsem keršanskem svetu slovi, kralji in cesarji gredó u Mario Loreto na božjo pot, in po vsih krajih se najdejo Lauretanske kapelice Nacaretanski podobne, u kojih se Maria u podobi alj kipu zamorske Matere božje časti.

Nauk in posnema.

1. Sveta Nacaretanska stanica nam vedno priča, kako silo nas je Bog ljubil. Jezus je hotel u tej slabi sobici včlovečiti se in med nami prebivati, pravi sv. Auguštin, naj bi nam u nebesih zamogel prebivališe pripraviti; hotel je biti Sin človekovi, naj bi mi bili božji otroci, sini in hčere Očeta nebeškega, bratje in sestre Jezusove. To prečudno božjo ljubezn premišluj posebno u svetem adventnem času, kadar k veselim svitancam alj zornicam greš. Hvali Boga, in ljubi Jezusa, ki nas je poprej ljubil, kakor sv. Joanez piše; pa prosim te, da ne bo tvoja ljubezn do Jezusa le u besedi, govori sv. Bernard, marveč da u djanji pokažeš, kajti Kristusa ljubiš. Premisli prav na tenko, kaj bi Kristusu na tebi ne dopadlo, bodi si napuh, alj kako nesramno znanje, serd alj jeza, mlačnost u molitvi in u službi božji, alj kaka druga slaba navada. Zapusti jo u tem svetem času, čisto se spovej, prejmi svojega ljubega Jezusa, in prerodi se nov človek za nebesa. To tvojo rojstvo hoče biti angelom veliko veselje. — Počasti pa tudi u svetem adventnem času Mario, preblaženo zgodno Danica, ki nam je rodila Jezusa, izveličarja, posebno u molitvi Lauretanskih litanij.

2. Lauretanske litanije so se začele ravno u tej sveti Lauretanski hiši, in so dobile to svoje slavno ime. Prelepa pesm so Lauretanske litanije, u koji Mario pozdravljamo, in nje svete čednosti hvalimo, po kterih je pri Bogu gnado najšla biti Mati božjega Sina, u pervem delu. U drugem delu litanij počastimo Mario božjo porodnico u prelepih podobah starega zakona, ktire so Mario kazale, ki je začetik našega veselja zadel rojstva Jezusovega; posoda duhovna, dušnih darov polna, ktere nam je Kristus prinesil; duhovna, skrivna roža, ktero si je Bog izvoljil; turn Davidov, naj imenitnej in mogočnejša bramba Davidove hiše, ki je kači glavo sterla; hiša zlata, s vsemi čednostmi okinčana, u koji je Sin boži prebival; škrinja miru in sprave, u kteri se je včlovečil naš odrešenik, učenik in postavodajavec Jezus, ki nas je pomiril in s Bo-

gam spravil; vrata nebeške, ktere nam je Maria odperla, kadar nam Izveličarja rodila; zgodna danica, skoz ktero nam je prisijalo svetlo sonce Jezus, on luč sveta, pravega spoznanja božjega. — U tretjem delu povišujemo Mariino čast in oblast, ktero je Bog Marii u novem zavetu, u njegovi sveti cerkvi dodelil, da je zdravje bolnikov, ktero skoz Mariino priprošno prejmejo; pribežaljše grešnikov, ki se njej izročijo, naj jim usmilenje izprosi; tolažnica žalostnih, naša mila mati, pomočnica vsih kristianov na sveti, in kraljica vsih svetnikov u nebesih. — U resnici prelepa slava Marie, ki se u Lauretanskih litanijah toliko nježno časti! Le samo eno je, kar Bogu in Marii še bolj dopade: ako njene svete čednosti zvesto posnemaš, in skoz svoje sveto življenje Mario, svojo nebeško mater prav po otroško častiš. „Ne opusti izgledov Mariinega življenja posnemati, opomina sv. Bernard, če hočeš Mariine priprošne deležen biti.“ „Kdor poželji Marie zavet, naj posnema nje izgled:“ uči sv. Ambrož.

Molitva.

Vsegamogočni, večni Bog, ki si dušo in telo preblažene device, matere Marie po djanju sv. Duha vredno prebivališe svojemu Sinu pripravil; daj da bomo, kteri se spomina selitve njene svete hiše veselimo, po njenih milostlivih prošnjah vsih zlegov in večne smerti rešeni. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Eduard, kralj.

Dober in pobožen kralj, za svoje nesrečno kraljestvo pravi angel miru in tolažbe, zavolj svoje miloserčnosti oče vbogih in zapušenih imenovan, je bil sv. Eduard, kralj Angleški.

Bilo je u ednajstem stoletju, ko so sovražni Danci s silovito vojsko nad Angleško kraljestvo vdarili, si ga po dolgih, hudih in kervavih bojih skorej popolnoma osvojili, in s morijo in požigom po deželi razsajali. Kralj Etelred, ki je imel za ženo Hemo, sestro Rikarda, vojvoda Normandie, je poslal svojga mladega sina Eduarda leta 1013 k svojmu svaku, da bi njegovo življenje gotovši pred sovražniki ovaroval. Noter do leta 1042 je moral Eduard u ptuji deželi pri svojem ujcu ostati. Tukaj je živel mlad Eduard, ne kakor kraljev sin, ampak kakor menih u kloštru, u vednih molitvah, postih in dobrih delih, tako da so se vsi nad njegovo pobož-

nostjo zavzemali in ga ne drugač kakor angela imenovali. Spridenost tega sveta, razvujzdanost, pohujšanje in skušnjave so ga sicer od vsih strani obdajale, vendar njegovo serce je ostalo nedolžno, in hujši kakor so bile nevarnosti in skušnjave, bolj goreča je prihajala njegova ljubezen do svete čistosti. To angelsko čednost je tako ljubil, in vse, kar je bilo njej nasprot, tako silno sovražil, da se nikdo prederznil ni, vpričo njega nespodobne besede izustiti; in ako bi je bil zgovoril, mladi Eduard ni gledal ne na stan, ne na imenitnost, ampak vsako pohujšlivo besedo je ojstro posvaril in zavernil. Začudeni bomo vprašali, kje se je sv. Eduard, dokler je okolj sebe le pohujšanje vidil, vrednost svetega življenja ceniti učil in kje je moč najšel, se že u mladosti tako serčno zoper vso posvetno nečimurnost vojskovati? U premišlevanju in u molitvi, zlasti pred sv. rešnim Telesom in u obhoji s pobožnimi ljudmi. O da bi ga pač hotli vsi mladi ljudje posnemati! — Ker na dvoru ravno ni najšel tovaršev, s kterimi bi se bil zamogel od svetih reči pogovarjati, je rad hodel u kloštre, se je s pobožnimi minihi od duhovskih reči pogovarjal, se u vsem dobrem bolj in bolj ogreval, in si njih ojstro in spokorno življenje u zgled jemal. Kar mu je časa od učenja ostalo, ga je obernil k premišlevanju božjih reči in k molitvi, posebno rad pa je molil pred sv. rešnim Telesom. Čas u cerkvi mu ni bil nikdar predolg, nar slajši veselje za njega pa je bilo pri daritvi sv. maše. Tako je živel krotko in mirno, le po keršanski popolnosti hrepeneč, u ptuji deželi in je ves u božjo voljo vdan, poterpežljivo prenesel dolgo ločitev od svoje domovine. Ko so ga enkrat njegovi dvorni služavniki opominvali, naj bi si s vojskoj svoje kraljestvo spet pridobil, jim je odgovoril: „Nočem kraljestva, kterega bi bilo treba s kervjoj in moritvoj pridobiti.“ Bog pa je vse drugač obernil. Danci so bili srečno iz Angleškega izgnani in tudi znotrajni nepokoj se je potolažil. Tedaj so pervaki kraljestva Eduarda spet domu poklicali in ga u letu 1042 slovesno na kraljev sedež posadili.

Sv. Eduard si ni želel kraljevega sedeža iz slepe pohlepnosti po kraljevi časti in visokosti, tudi zato ne, da bi u kraljevi obilnosti živel dobro in mehkužno; temuč njegove edine želje so bile, s kraljevo močjo in oblastjo globoke rane svoje ljublene domovine sopet zaceliti, in svojim dragim deželanom k časni in večni sreči pomagati. Zato je bila njegova perva skerb, ko je kraljev sedež zasedel, sveto katolško véro, u dolgih vojskih zanemarjeno, po vsem kraljest-

vu spet povzdigniti, službo božjo veličastno storiti in sprideno zaderžanje svojih podložnih poboljšati. Dal je tedaj cerkvam poropano premoženje nazaj, zidal je lepe nove cerkve, in slabe in razderte popravljal, postavil je tudi veliko novih kloštrov, naj bi pobožni duhovni in menihi sv. véro in poprejšno pobožnost med ljudstvo vpeljali, zakaj njegova navada je bila reči: „Nar boljši pomočik, kraljestvo srečno storiti je, službo božjo in strah božji u njem vpeljati; in blagostanje deržave je večidel od blagostanja vére in cerkve odvisno.“

Tako je pobožn kralj u sveti modrosti nar poprej za večno zveličanje svojih podložnih skerbel, potem pa ravno tako skerbno za njih časno blagostanje. U ta namen je pred vsim treba modrih in dobrih postav. Tode postava, sama na sebi še tako dobra, vendar ni vselej dobra in primerna za vse kraje in ljudstva; ampak drugi časi, drugi kraji in druge ljudstva tudi pogosto drugih in posebnih, njim primernih postav potrebujejo. Kar smo pa mi, ki se bolj modre obrajtamo, kakor vse tiste, ki so pred nami pomerli, še le zdaj po lastni in veliki škodi spoznali, je sv. Eduard že pred osemsto letmi dobro vedil, torej je rajši bral u bukvah božje modrosti, kakor u bukvah človeške modrosti, in je rajši poslušal glas sv. cerkve, kakor posvetnih modrijanov in svetovavcov. Tudi on je namreč spoznal, da je njegovemu hudo razrušenimu kraljestvu novih postav treba, toda nje snovaje se ni po ptujih deželah oziral, ampak potrebe in razmere svojga kraljestva je dobro prevdaril; in zato so bile njegove postave dobre, modre, blagonosne in tudi s cerkvenimi postavami soglasne! Še dan denašnji je na Angleškem zberka teh postav znana pod naslovom: postave spoznovavca Eduarda. Da bi njegove dežele nesreča novih vojsk ne zadela, jo je od vsih strani zoper sovražne napade dobro ovaroval. Sicer si je pa tudi s svojo ljudomilo ponižnostjo in prizanašljivostjo spoštovanje in ljubezen vsih sosednih kraljev pridobil, tako da mu ni cel čas njegovega kraljevanja nihče več s vojsko nadlegoval. Zdaj ko je u svojem kraljestvu stanoviten mir spet vpeljal, mu je bilo mogoče, tudi svojo naj serčniši željo dopolniti, in podložnim visoke davke polajšati; zakaj nespametno bi bilo terjati, da bi se ob času vojske in puntov davki polajšali, kedar vladar nar več denarja potrebuje, ptuje sovražnike odganjati in domače rogovileže in puntarje pokročati. Tudi ta nauk si moremo mi u sedajnih viharnih in nemirnih časih dobro zapomniti. Hočemo male davke imeti, mormo naj poprej vsak po svoji moči

za ljub mir in red skerbeti, in vsim postavam zvesto pokoršino skazati; le takrat se nam bodo zamogli davki ponižati, drugač pa nikdar ne. — Akoravno je pa miloserčen kralj davke ponižal, je vedil vender tudi s malimi dohodki tako modro in varčno ravnati, da je za vse potrebe svojga kraljestva lehko shajal in memo tega še tudi duhovšino dobro preskerbeti, nove cerkve in kloštre zidati in vsim potrebnim in vbogim pomagati zamogel. Ljudje so si pod njegovo miloserčno vlado od dolgih težav na novo počili, si spet u vsem veselo pomagali in blagoslovili svojga ljubleniga, pobožnega kralja in ga le „očeta“ imenovali. Le eno jim je težko djalo, da je kralj tako dolgo se oženiti odlagal, zato ker so se bali, da ako bi brez erba umerl, bi po njegovi smerti nove prekucije vstale. Prišli so tedaj pervaki kraljestva k njemu in ga ponižno prosili, naj bi u blagor kraljestva se oženiti blagovolil. Eduardu je ta prošnja silno težko djala, ker je že zdavnej Bogu obljubo storil, u devištvu živeti in umreti; vendar iz ponižnosti jim svoje obljube ni hotel razodeti, ampak je u njih prošnjo dovoljil. Vzel je za zakonsko tovaršico pobožno devico Edito, kteri je storjeno obljubo razodel, in živela sta iz ljubezni do svetega devištva kakor brat in sestra noter do smerti; skrita je bila njuna svetost pred ljudmi, in znana edino Bogu ter je toliko veči vrednost imela.

Ko je svet kralj kraljestvo že u precej lepi red djal, je spoznal, da je prišel čas, obljubo dopolniti, ktero je še u Normandii storil. Zaobljubil se je namreč Bogu, ako njegovemu kraljestvu spet mir podeli in njegovo rodovino sopet na kraljev sedež pokliče, se podati u Rim na božjo pot, tamkej veličasten grob sv. apostolov Petra in Paula počastit. Svete obljube so Bogu prijetne in rad podeli tiste gnade, za ktere se skoz obljube prosi, kakor jih je tudi sv. Eduardu podelil. Treba je pa tudi storjene obljube zvesto dopolniti; ako pa to mogoče ni, duhovno gosposko prositi, da nas obljube odveže in nam jo u druge dobre dela spremeni, kakor nas to uči sv. Eduard. Veliko darov je že skupej spravil in vse potrebno za odhodnjo naravnal. Ko je pa pervakom kraljestva svoj namen razodel, so ga silno prosili, od obljube odstopiti, ker bi vtegnile, ako tako dolgo od doma ostane, nove zmešnjave se vzdigniti. Kralj je spoznal, da je ta prošnja pravična; vedil je pa tudi, da se sam od obljube odvezati ne more; zato se je po njih svetu s prošnjo na papeža obernil, naj bi ga obljube odvezali. Prišel je od papeža sledeči odgovor: „Ljubi kralj! Bog je povsod in ga zamoreš povsod moliti; tvoja pričujočnost je

pa tudi vsemu kraljestvu potrebna. Zato te odvežem storjene obljube, in kar si denarja za po poti namenil, ga razdaj vbogim; tudi sozidaj klošter Bogu in sv. apostolu Petru u čast.“ Kralj je vse to natanjko dopolnil in sozidal imeniten klošter, ter ga s silno bogatimi dohodki obdaril, ki je še dan denašnji pod imenom Vestminster znan in je nar bogatejši apatia na Angleškem.

K sklepu je treba sv. kralja še u njegovem domačem in osebujnem življenju nekoliko popisati. Akoravno je bil s opravili silno obložen, in so bile njegove vrata cel dan vsem odperte, kteri so kako pritožbo alj prošnjo imeli, zlasti pa vdovam in vbogim: je še vendar najšel potreben čas, splošne dolžnosti vsakega kristiana dopolnovati. Veliko je molil in premišljeval, in veliko dobrih del opravljal. Nikdar ni bil bolj vesel, kakor ako je vse kraljeve zaklade iz ljubezni do vbogih skorej do dna izpraznil. Pogosto je hodil u cerkvo in se je vsak dan s veliko pobožnostjo znajšel pri sv. maši. — Sv. Eduard bo enkrat pred sodnim stolam božjim vse tiste laži prepričal, kteri veliko manj opravil, kakor on imajo in vendar terdijo, da nimajo časa moliti, premišlevati in u cerkev hoditi. O moj bravec! varuj se praznih izgovorov, ktere ti hudič na misel daja, in kedar te hoče lenoba u dobrem posiliti, se hitro na sv. Eduarda spomni. — Bog je hotel sv. Eduardu njegovo neutrudeno gorečnost s posebnim čudežem poplačati, ter ga je vrednega storil, enkrat pri sv. maši božjega Zveličarja u silno prijazni podobi, od nebeške blišobe obdanega, viditi, s čemur se je njegova pobožnost še bolj vnela. Tudi več drugih čudežev je Bog skoz njega storil. Nad enim, kterega je rak jedel, in je imel silno smradlivo bolečino, je samo znamnje svetega križa storil, in ga ozdravil. Enkrat je srečal od protina sključeniga človeka, kteri se je silno težavno proti cerkvi pomikal. Kralju se usmili; zadene ga na svoje rame in nese u cerkev; Bog pa mu je pri tej priči popolno zdravje podelil.

Za svojga posebnega patrona pa si je izvolil sv. apostola in evangelista Joaneza, kakor naj lepši izgled deviške čistosti in božje ljubezni. Sklenil je, ga po vsi svoji moči posnemati in obljubo storil, nikdar nikomur kaj odreči, ako ga bo u njegovem imenu prosil. Prigodilo se je eniga dne, da je sam sv. Joanez u podobi berača k njemu prišel milošne prosit. Kralj ravno ni imel dnarja; potegnil je tedaj iz roke perstan in ga beraču dal. Čez nekoliko dni se prikaže sv. Joanez dvema romarjoma in jima da perstan s poveljo, ga kralju izročiti s pristavkom, da bo čez pol leta umerl, in da bo on sam njegovo dušo od zemlje u nebesa sprejmil. Kralj je bil tega oz-

nanila silno vesel, je prosil vse svoje podložne, za njega moliti, pa je tudi sam še več molil in še več dobrih del dopernašal. Zares je ob času zbolel, vredno sv. zakramente prejel in mirno smert pričakoval. Solzni so stali pervaki kraljestva okolj njegove postele; tudi žena se je u solzah topila; pa umirajoči kralj jo je tolažil rekoč: „Nikar ne jokaj; ne bom umerl ampak živel; zaupam namreč, da ko to zemljo zapustim, se bom u deželo živlenja preselil, in u družbi božjih svetnikov večno veselje užival.“ Zdaj je še le vsim okoljstoječim razodel, da jim svojo ženo devico nazaj izroči, kakor jo je devico iz njih rok prejel in je mirno in sladko zaspal u Gospodu u 64. letu svoje starosti, ko se je pisalo 1066. Veliko čudežev se je na njegovem grobu godilo, in ko so ga čez 36 let odperli, so najšli truplo nestrohnjeno in lepo dišeče. U letu 1161 je bil od papeža Aleksandra III. slovesno prištet med svetnike.

Nauk in posnema.

1. Sv. Eduard je oznanilo smerti s veseljem zaslišal. Nad tem se pa ne smemo čuditi. On je u svojem živlenju veliko dobrih del storil in je tedaj zaupal, pred sodnim stolam božjim milostlivo sodbo najti, ter se lehko s apostolom tolažil rekoč; „Pripravlena mi je krona pravice, ktero mi bo dal tisti dan pravični sodnik.“ Storjene dobre dela so tedaj storile, da je sv. Eduard lehko umerl in veselo šel pred sodbo božjo. Gotovo bi tudi ti rad srečno umerl in s veseljem šel pred sodbo božjo. Zapomni si tedaj to popolnoma gotovo resnico iz sv. pisma, da bode Bog človeka sodil po njegovih delih. Dela pa, ktere človek u živlenju dopernaša, so alj dobre alj hudobne, in obojne ga spremijo pred sodni stol božji, kakor sv. pismo uči: „Njih dela gredo za njimi.“ Tako uči tudi sv. Auguštin: „To, zavolj česar človek greši, ostane tukaj, grehe pa nese seboj,“ in ti bodo zoper njega pričali in po besedah sv. Bernarda govorili: „Tvoje dela smo; ti si nas storil.“ Ravno tako bodo pa tudi dobre dela za pravičnim šle in mu pred Sodnikom spričevanje dajale, rekoč: Tvoje dela smo, ti si nas storil. Zakaj pred sodnim stolam božjim, kakor uči sv. Gaudenc se ne poreče: „Glej! človek in njegova imenitnost in lepota in čast in bogastvo in oblast; ampak kakor stoji pisano; Glej! človek in njegove dela.“ Za komur tedaj u večnost gredo hudobne dela, bo obsojen u pogublenje; za komur gredo dobre dela, bo poklican u živlenje, po besedah sv. Paula: „Vsakemu bo povernil po njegovih delih.“

2. Sv. Eduard ni nikdar nespodobne besede zgovoril, pa tudi ni terpel, da bi se bilo vpričo njega nespodobno govorilo. Tako ravnajo vsi prijatil

svete čistosti. Oni ne govoré nikdar nespodobno, tudi ne poslušajo nespodnih besedi, pa tudi ne dopustijo, da bi drugi vpričo njih nespodno govorili, nespodobne pripovesti pripovedali, alj nespodobne šale imeli in nesramne burke uganjali. Govorjenje razodeva serce človekovo, kakor tudi Kristus sam poterdi rekoč: „Iz polnosti serca govoré usta.“ Alj kakor prigovor pravi: Kar serce polni, na jeziku kipi. Sv. Albert veliki piše: „Ako ima kdo smradljivo sapo, je to znamnje, da ima bolne pljuče alj jetra alj želodec; ravno tako je tudi znamnje, da je človek znotraj spriden in boln, alj da je nečista njegova duša, ako so nečiste njegove besede.“ Ako hočeš tedaj pokazati, da imaš čisto serce, ne izgovori nikdar nespodobne besede, in takega govorjenja tudi ne terpi; ustavljaj ga, kolikor moreš. Tudi ne hodi u tako družino, u kteri se nespodobno obnaša in govori. Ne smejaj se, ampak pokaži očitno svoj gnjus nad vsako nesramno besedo; ne boj se nikogar, ampak serčno, kakor sv. Eduard, vsakega nesramneža brez razločka zaverni; za drugo pa beži, dalej kakor moreš, pred vsako nesramno tovaršijo. Smradljive besede, ktere nesramneži govorijo, razodevajo, da so sami smradlivi kozli. Kozli pa bodo, kakor sv. pismo uči, na sodni dan pred božjim sodnikom na levico postavleni. Ako tedaj ne želješ med njimi stati, se tudi zdaj nikar š njimi ne tovarši. Sv. Bernard uči: „Ničemurno, nepotrebno in nečisto govorjenje človeka kmalo okuži, da rad govori in stori, kar rad sliši.“ Kdor se u kozlovskem hlevu dolgo zaderži, se tako njih smrada navzame, da tudi sam smerdi, kakor kozel; in kdor se dolgo s nesramneži tovarši, se tudi smradu nesramnosti tako navzame, da ne sliši več med ovčice, ampak med kozle, in bo na sodni dan postavlen na levico, ter se u deviškem tovarštvu svetiga Eduarda ne bo veselil blizo trona božjega Jagnjeta.

Molitva.

O Bog, kteri si u življenju svetiga Eduarda vsim imeniten izgled zapustil; napolni vse kralje in podložne s njegovimi čednostmi, da bomo u miru in ljubezni skupej živeli, in u dobrih delih tebi dopadli. Skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

Sveta cerkev obhaja danes spomin sv. papeža Damaza. Bil je toliko učen in svet mož, da so ga vsi verni visoko poštovali in hvalili. Imel je velike boje s krivoverci, in je 17 let sveto cerkev slavno vladal. Ukazal je po vsakem psalmu u spoznavo in pohvalo presvete Trojice dodjati: Slava Bogu Očetu, in Sinu in sv. Duhu, i. t. d.

XII. Dan decembra alj grudna.

Sveta Armela, keršanska dekla.

Sv. Armela je leta 1606 u mali Britanii u vesi Kompeneak luč sveta zagledala, poštenih kmetov Jurja Nikolas in Franciške njegove žene hčer. Bila je Armela šesterih otrok naj stareja, kojo so stariši zavolj njenih lepih lastnost naj rajši imeli. Naj bolj so jo pa mati ljubili, kajti je toliko rada keršanske nauke poslušala, od božjih reči govorila in pa pridno molila. Boga je prav po otroško ljubila, in kadar je kolj vtegnila, se je u sveto samoto podala molit, in s Očetom nebeškim pogovarjat. Prav rada je ovce svojih starišev pasla, kjer nje niso na paší ljudje motili premišlovati svete reči. Veča ko je bila, bolj se je varvala tudi u mislih pregrešiti se, ter se je toliko bala kake skušnjave ne premagati, da se je pogosto od straha pred majhnim grehom razjokala. Pogosto je deklica premišlovalo Kristusovo terplenje, ter je mile solze točila iz ljubezni do Jezusa, ki je tudi nad grešniki jokal. Ko je pervokrat k svetimu obhajilu pristopila, so se ji u sercu goreče želje vnele pogoje prejeti naj svetej zakrament, naj bi s svojim Jezusom sklenjena njemu bolj zvesto služila. Veliko usmilenje imela je Armela do vernih duš u vicah; jim pomagati in pomanjšati strašne muke je po leti veliko vročino na paši prav voljno poterpela, po zimi pa hud mraz, ter je vse to za verne duše Bogu darovala. Tudi naj slajih jedil in pijače si je Armela pogosto pritergala, in vse to vbogim dušam u vicah u pomoč, pa tudi sebi u zatajenje, ki je človeku u izveličanje toliko potrebno ko vsakdanjega kruha.

Kadar je Armela svojih dvajset let stara bila, so jo hotli stariši dobro omožiti; alj pobožna deklica je sveto devištvo toliko ljubila, da je očeta in mater prav lepo prosila, naj ji dajo u samištvu živeti, in jo ne silijo u zakon. Njene znanke so jo zato večkrat zasramvale, jo za tercialko in staroportnarco imele; Armela je pa vse to radovoljno poterpela po besedah Jezusovih, ki svojim veli: „Blagor vam, kadar vas kolnejo in preganjajo, ter vse hudo zoper vas lažnivo govorijo za mene del; veselite se in radujte, zakaj vaše plačilo je obilno u nebesih.“

Naj bi priložnost dobila pogoje k službi božji priti, je zapustila Armela kmete, in si je u mestu službo poiskala. Mnogim gospodam in gospem je tako zvesto služila, da so nje prav veseli bili; pa ona ni najdla pokoja, dokler je u prav

keršanski hiši službo dobila, u kteri je bila za vse keršanska versta, in pa božji strah doma, tako da je tudi ona lehko Bogu služila in veliko serčno veselje vživala. Vsak večer so kaj lepiga brali alj iz djanja svetnikov, alj pa iz kakih drugih pobožnih knig, kar je Armelo tako veselilo, da je rada tudi med delom premišlovala, kar je čitati slišala. Vse to je vnemalo njeno serce k veči božji ljubezni, jo je za vse dobro oživljalo, in očišalo vsega pregrešniga poželenja. Kakor ji je pa dober Bog do te dobe mnogo dušnega veselja dal, tako jo je hotel tudi s velikoj znotrajnoj suhotoj in žalostjoj obiskati in poskusiti, ali bo njemu služavnica tudi u dušnih težavah zvesta ostala. Moliti se ji ni poljubilo, nobenega veselja ni imela do pobožnih del, vsa merzla za božjo čast, ni nobene žalosti občutila nad žalenjem božjim, in ni bilo solze več za pokoro. Misel jo je obhajala, da njo je Bog zavergel, ker nje nobena pregreha ne žalosti, in zdelo se ji je, kakor bi ji za obupati bilo. Ni ji dišalo jesti, ne piti, ne delati; tudi spati ji ni dalo. Vsa pusta na duši in zapušena sirota ni vedela, kamo bi se djala. Sonce milosti božje se ji je skrilo, naj bi Boga tudi u britkosti ljubiti se naučila, ne le u sladkosti.

Armela se je u tolikih težavah Bogu u roke dala, zaupala namestniku božjemu, svojemu spovedniku, je zatoljko bolj u kratkih molitvicah k Bogu izdihvala, in vsa božji volji vdana čakala, kdaj se bi Bogu dobro zdelo, se spet na njo milo ogledati. Celo pol leta je terpela ta žalostna njena pustota; Bog je njene goreče izdihleje uslišal, njeno serce ljubeznivo ogrel in obsijal njeno dušo. Vnovo se je njeno serce ljubezni božje vnelo, gorelo za svojega nebeškega ženina; ponoči in podné je bilo njeno veselje na Jezusa misliti in njemu služiti. Tolika je bila njena sveta gorlivost, da je Boga iz serca prosila, naj njo k sebi u nebesa vzame, da se ji ne bo višej bati njega zgubiti.

Dober Bog ne pusti svojih služavnikov in služavnic predolgo brez težav; kadar so u naj večem dušnem veselji, jih že čaka britka žalost, naj se u časne sladkosti ne zaljubijo in ne prevzamejo. Taka se je sv. Armeli godila. Velika telesna slabota se nje loti tako, da le s težavoj svoje dela opravlja; na to jo je merzlica na posteljo položila. Vbogi revi težave pomnožiti njo je gospa čerteti jela, rekoč, da ta bolezn od njene prevelike molitve in pobožnosti pride, ki njo bo clo ob pamet djala. Te prenapete pobožbe bolne dekle pregnati ji je gospodinja naj težejše opravila nalagala, ter ni smela več pesterna biti, ampak vse druge za njo pretežke dela opravljati, tako da je srota u naj huji trešliki onemogla in se na posteljo

zgrudila; gospa jo je pa hitro sopet na delo nagnala, ki ji ni dala clo u cerkvo iti.

Dve leti je Armela vse to terpela; alj Bogu je vse izročila rekoč: „Voljno bom križ nosila, kojega mi Bog zadene; ne bom te službe zapustila, se terplenja iznebiti; ljubo mi je terpeti in od te hiše ne grem, če mi spovednik ne rečejo, alj mi gospa slovo ne dajo. Armela je iz ljubezni do Jezusa voljno poterpela in skusila, da komur Bog križ naloži, njemu tudi pomaga nja težo srečno nositi. Gospa je Armele pravo krepost spoznala, njo za toljko bolj spoštovala in lepše imela.

Omožila se je u tem času hčer tiste gospe in vzela plemenitega grajšaka blizo mesta Vannes. Mlada gospa je poterplivo Armelo tako rada imela, da je naprosila mater, naj ji Armelo dajo. Iz ljubezni mati svoji hčeri dovolji, in Armela, se s svojim spovednikom posvetvavši, zapusti svojo staro službo, da so se ravno otroci milo po njej jokali, ktere je pestvala in varvala. U novi službi Armela tudi ni bila brez križev. Zapustilo njo je sopet poprejno veselje Bogu služiti, in zdelo se ji je, da njo hoče Bog zapustiti, ter ni mogla moliti, ne drugih dobrih del činiti. Nesramne misli so njeno čisto serce tako grozno nadlegvale, da se je srota od same žalosti milo jokala. Zaupanje u pomoč Marie ji težave le kratko polajša; skušnjave so ji še gerši podobe delale, kojim bolj ko se brani, hujšo vojsko ji delajo. Le strah Boga žaliti, ki vse vidi in vé, pa gnada božja sta ji pomagala vse te ostudne skušnjave srečno premagati. Še le čez dve leti je Bog njene serčne prošnje uslišal; serce je bilo ji spet mirno in od ljubezni božje toliko vneto, da nje nobeno delo in nobena težava Jezusa ločila ni. Gospod in gospa sta nje bila tako vesela, da sta ji vso gospodinstvo zaupala, in jo klučarico drugej družini postavila, u kteri službi je stanovito in zvesto vse svoje dolžnosti voljno dopolnila, da si je ravno gospa neprenehoma bolehala, in starej sin veliko let bolen ležal.

Po nasvetu spovednika se je Armela u samostan Uršulinarc u mesto Vannes slušit podala, kjer je rejenke u svoji skerbi imela, in jih tako čedno oskerbela, da so njo vsi hvalili, rejenkice njo pa kakor svojo mater rade imele. Alj ta lehka in predobra služba Armeli ni dopadla; poželjela je iz ljubezni do Jezusa več terpeti, ter se je u poprejno službo povernila. Ne rade so njo redovnice izpustile, alj s toliko večim veseljem so njo u poprejšno službo sprejeli, kder njo je novo terplenje čakalo. Leta 1666 njo je na cesti konj rit-

nul in ji roko vlomil. Bolečine, ktere ji je vlomlena roka delala, je čudovito voljno terpela, in hvalila Boga, da je njej terplenja poslal, za kojega je prosila. Cele tri leta je svetnica tolike bolečine prestala, da že ni na nogah stati mogla.

Prišla je zdaj za Armelo tudi ura se ločiti tega sveta. Leta 1671 se nje huda trešelka loti, in jo na vsak tretji dan, u kratkem pa vsak dan trese. Gerlo jo začne boleti in tako otekati, da ni brez velikih bolečin požirati mogla. Prikazal se je rak na raznih udih spehanega trupla, ter njo je začel jesti; Armela pa vsa tiha in volji božji vdana tako voljno terpi, da se vsi čudijo. Kadar čuti, da jo moč čedalje bolj zapuša, in si ji smert približuje, prejme s velikoj pobožnostjoj sv. zakramente in sladko 24. kozoperska 1671 u Gospodu zaspi. Ljudje so njo u življenji visoko spoštovali in po smerti tudi častili. Njeni gospod, pri kojem je 35 let služila, je pismeno pričal, da ni bilo pregreška nad njoj; njeno pobožno, sveto življenje bilo ni nobenemu človeku nadležno, kajti je vedla o pravem času Bogu služiti, pa tudi ni zamudila svojih časnih dolžnost. Bog njo je na pokopu s mnogimi čudmi počastil, in s njimi naznanil njeno svetost.

Nauk in posnema.

1. Pot izveličanja, ktera tudi iz niskega, služevnega stana, veliko bolj varno kakor iz visokega, u sv. nebesa pelja, nam prav živo pokaže sv. dekla Armela: kraljevo pot križev in težav, brez kojih se u sv. nebesa ne pride. Premilo nas Jezus na ovo pot vabi, rekoč: „Kdor hoče za menoj priti, naj sam sebe zataji, svoj križ zadene in hodi za menoj.“ Sv. Armela ni hotla prelehke službe, ter je križ ljubila, in se je rajše u težavno službo povernila, naj bi Jezusu bolj podobna bila, in ne zgubila izveličanskega križa, ki je ključ sv. nebes. — Kako se pa ti hlapec, ti dekla težavne službe bojiš! Ako si ravno zdrav in zdrava, vender ne veš dosti potožiti, kaj terpiš, da se zadosti ne naspiš, in le ložeje službe išeš. Kaj bo pa za nebesa? Tukaj in tam nebes imeti ne moreš; le če na tem sveti s Jezusom terpiš, se hočeš na unem s njim veseliti. Če na tem svetu zvesto služiš, hočeš na unem svetu kraljevati s Jezusom, kakor je vsim obljubil, ki zvesto za njim hodijo. Oh, kako lepa, kako vesela je za družinče ova obljuba! Oh kako srečen hlapec, dekla je, ki greha varje se! Če služi le Bogu lepo, on kralj (kraljica) u nebesih bo.

2. Kraljeva pot u nebeško kraljestvo pa ima za hlapce in dekle pet posebnih stopinj, ktere če izgrešiš, za Jezusom težko, alj pa clo ne pri-

deš. Perva stopinja je branje djanja svetnikov in drugih pobožnih bukev. Sv. Auguština, sv. Terezio, sv. Ignacia, sv. Armelo in veliko drugih svetnikov je tako čitanje za sveto življenje vnelo. Djanje svetnikov bo tudi tebi živo kazalo, kako imaš živeti, kako terpeti, ako hočeš u nebesa priti. Besede mičejo, sveti izgledi pa vlečejo u sveto nebo. — Druga stopinja je pogosta in vredna prijema zakramentov svete pokore in presvetega rešniga Telesa. Ta dva sveta zakramenta sta sv. Armelo podperala, da ni u dobrem onemagala, se u veselju ni prevzela, u žalosti ni obupala. „To je kruh življenja," uči Jezus; „kdor nja zavživa, ne bo umerl, timveč bo imel večno življenje." Koljkokrat pa ti k spovedi in k božji mizi u letu greš? — Tretja stopinja pobožnega življenja je strah božji; bala se je sv. Armela s naj manjim grehom Boga žaliti, in je tudi naj manje grehe britko obžalovala. Kdor se pa malih grehov ne boji, bo hitro u velike zagazil. „Kdor ni u malem zvest, tudi u velikem ne bo." Šterta stopinja je zaobljuba svete, deviške čistosti, ktero je sv. Armela do smerti brez madeža ohranila, kakor je u svojih mladih letih obljubila. Se nimaš hlapec alj dekla pošteno oženiti alj omožiti, svoj deviški stan Jezusu in Marii daruj, če hočeš časno in večno srečen biti. Nesramno znanje, nečisto življenje naj več hlapcov in dekel pogubi. — Peta stopinja je pogosto premišlovanje terplenja Kristusovega; ono je sv. Armelo učilo, ono tažilo, ono podperalo za Jezusom hoditi zvesto do konca, in tudi tebe bo; saj Jezus pravi: „Izgled sim vam zapustil. Kdor hoče popolnoma biti, naj hodi za menoj."

Molitva.

Daj nam, o Bog, po izgledu in prošnji sv. Armele, vse svoje križe in težave voljno nositi, dolžnosti svojega stanu zvesto dopolniti, in po tem revnem življenju u nebesih s teboj vekomaj kraljevati; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XIII. Dan decembra alj grudna.

Sveta Lucia, devica in mučenica. Sveta Otilia, devica.

Sv. Lucia, velika keršanska junakinja, nar slovitejših devic ena, je u mesti Sirakusu na Sicilianskem luč sveta zagledala. Njeni stariši so bili žlahnega rodu in pa silno bogati. Ljubezen do deviške čistosti je njeno serce že u cveteči mladosti tako zavsem vnela, da jo je Bogu s zaobljubo darovala. Ko je oče zarano umerl, jo je mati Eutihia nagovarjala, naj bi se u zakon zavezala s mladenčem visokega

rodu toda ajdovske, prazne vére. Lucia, to slišati, se močno zavzame, vendar ji ne odreče naravnost, da je ne žali; iše pa to reč odlagati, in med tem Boga prav goreče za pomoč prosi. Bog jo usliši, pa na vižo, kakor ni pričakala. Mati je ji namreč zbolela, in tako potrebovala hčerine postrežbe. Četiri leta terpi bolezen, in še ni upanja, da bi se zdravje povernulo. Hčer bolani materi svetuje, naj se da spraviti do groba sv. Agate u mesti Katanea, ki je tečas zavolj mnogih čudežev močno slovelo. Mati stori po nasvetu pobožne hčerè, in obé potujete kje. Po dolgi molitvi posili Lucio spanje; in prikaže se ji sv. Agata u sredi mnogih angelov, in jo ogovori, rekoč: „Kaj bi rada, sestra draga, od mene? Glej, mati tvoja je že zdrava. To je sad tvoje vére in zaupanja tvojega. Vedi, da kakor je Bog mesto Kataneo za mene del poveličal, bo poveličal mesto Sirakus zavoljo tebe; zakaj ti si mu s svojim devištvom prijetno prebivaljše pripravila.“

Ko je sv. Lucia te besede slišala, se prebudi, in najde svojo mater popolnoma zdravo, njo ki je toliko časa bolena bila. Od veselja ji pade okolj vratu, ji srečo voši, in zahvali s njo narprej Boga, potem sveto Agato po dolžnosti. Na to reče materi: „Zdaj vas pa prosim, mati predraga, ne govorite mi več od umirajočega ženina, ker sim se zdavnej že s neumerjočim zaročila. Tudi vas še prosim, dajte mi tisto doto, ki ste mi jo za omožitev s ženinom tega sveta namenili bili.“ Mati si

je lehko mislila, da bi hčer ročno vse med vboge rada razdelila, kar bi dobila; ji torej reče, da naj do njene smerti čaka, kjer bo tako vse njeno, in lehko stori s svojim, kakor rada. Lucia ji odvišča: „Kar se vbogim še le po smerti prepusti, ni Bogu tako prijetno, pa tudi nam ne u tolik dušen prid, kakor če se jim poprej podeli. Kakor bakla popotniku ne služi tako, če se u temi za njim nese, kakor tista, ki se nese pred njim.“ Tako govorjenje mater gane, in obljubila je hčeri vse po volji storiti. Da ji torej, ko domu pridete, toliko blaga, kolikor bi ga bilo za doto črez za dosti. Lucia pa se ne mudi, in vse do čistega med vboge razdaja.

Ko to uni žlahen mladenč zvé, ki jo je u zakon hotel, se spremeni nja ljubezen u hudo sovraštvo, ter gré in zatoži Lucio pri mestnem glavarju Paškaziu, da ga noče vzeti, da je kristiana in da bogove zaničuje. Paškazi pokliče Lucio pred se, in ji reče, malikom darovati in u obljubljen zakon stopiti. „Ne storim ne enega, ne drujega,“ odgovori sveta devica. „Jaz darujem le pravemu Bogu samemu, in nobenemu človeku nisim zvestobe obljubila, temuč le Bogu samemu.“ Jaz se deržim ukaza cesarjevega, povzame Paškazi, in ti moraš bogovam darovati, in mladenča vzeti, kakor si obljubila. „Ti se deržiš ukaza cesarjevega,“ pravi Lucia, „jaz pa velja božjega. Ti se bojiš umerajočega človeka, jaz neumerajočega Boga; tega moram vbogati.“ Taki kramelj te bo kmalo minil, zareži Paškazi, ko pride do muk in terpinčanja. „Ne bo!“ reče Lucia; „zakaj služavniki božji ne morejo nikolj besed grešati, ker jim je Kristus rekel: Ako bote pred kralji in oblastniki stali, ne mislite, kako alj kaj bi govorili; zakaj dalo se vam bo, kaj govoriti imate, ker niste vi, ki govorite, ampak Duh božji je, ki u vas govori.“ Jeli sv. Duh u tebi? jo vpraša Paškazi. „Ljudje, ki so čisti, in pobožno živijo,“ odgovori sv. devica, „so tempel svetega Duha.“ Jaz bom kmalo storil, je rekel Paškazi, da ne boš več tak tempel; u hišo nesramnosti te bom ukazal gnati; tam se ti bo čistost po sili vzela. Ako moje volje zraven ni, pravi nasproti čista devica, bo moja čistost ravno tako neoskrunjena ostala; kakor ne darujem malikom, ako mi s silo kadila na roke položiš, in ga tako pred malikam na žerjavko potrosiš. Bog ne sodi po djanju posilenih udov, temuč po znotrajni volji. Ako me daš posi-

liti, si pridobi moja čistost dvojen venec.“ To Paškazia raztugoti; noče dalej poslušati, in ukaže sveto devico u gerdo hišo peljati in jo tamo volji nesramnežev prepustiti.

Lucia gre vsa serčna iz sodnijške hiše, ker terdno zaupa u božjo pomoč, za ktero je tako goreče prosila. Alj božja moč jo stori na potu na enkrat nepremaklivo; ne da se od mesta kreniti. Skušajo jo s vervi premakniti, celo več volov upreženo, vender vse zastonj. Lucia je stala nekrenliva ko skala, in za samo stopinjo jo ne spravijo naprej. Paškazi pripiše ta velik čudež coperniji; zapové jo s smoloj in vrelim oljem politi, okolj nje germado nanositi in jo zažgati. Pa tudi u sredi ognja ostane nepoškodvana. Trinog ne more več gledati, kako neprestrašeno se keršanska junakinja obnaša, tudi ne terpi, da pričejoče serčno opomina malikovanju slovo dati; torej zapové ji s mečem vrat presuniti. Ta rana je bila smertna. Lucia pade k tlam, in konča s častito smertjo svoje serčno vojskovanje u letu 303, potem ko je še kristiane tolažila in jim prerokovala, da bo tega preganjanja skorej konec, kakor se je tudi zgodilo. Nje sveto telo se je u Sirakusu pokopalo. Od starodavnih časov častijo to sveto devico in mučenico za pomočnico u bolezni oči.

Nauk in posnema.

1. Tri imenitne izreke svete Lucie si globoko u serce vtisni. Pervi zadene milošno, ki se pred smertjo podeli. Ta je Bogu bolj dopadliva in tebi bolj koristna, kakor, če se da še le po smerti. Drugi obstoji u odgovori, ki ga je Paškaziu dala: „Ti se deržiš ukaza cesarjevega, jaz povelja božjega. Ti se bojiš umerjočega človeka, jaz neumerjočega Boga; tega moram vbogati.“ Ravnaj se po tih besedah, derži se zapoved in povelj božjih; boj se Boga bolj kakor vsih ljudi, zakaj on ti zamore več pomagati in več škodovati, ko vsi ljudje. Tretji obstoji u tih besedah: „Ljudje, ki čisto in pobožno živijo, so tempel svetega Duha.“ Čigavo prebivalše so potem nečisti? Gotovo nikogar drugega, ko peklenskega duha. Ali ni sama ta misel zadosti, narveči gnusenje nad pregrehoj nečistosti, in vso posebno ljubezn do čistosti po tvojem stanu u tebi obuditi?

2. Prevdari, kako prečudno je bila sv. Lucia od božje gnade obvarovana in poterjena, da s nobeno močjo ni bila ed mesta premakniti, kder je stala, in u hišo nesramnosti spraviti. Prizadevaj si vsaj po duhu, da boš nepremekliv u dobrih sklepih, pobožno živeti, in greha se varovati, sosebno tistega greha, h kateremu si narbolj nagnen. Tega ne več storiti bi moral nepremekliv ko skala u svojem naprejvzetji biti. Da to dosežeš, moli rad in zau-

paj terdno u Boga po izgledu svete Lucie. „Moji ljubi bratje,“ piše sv. Paul, „bodite stanovitni in nepremakljivi.“

Molitva.

O Bog! ki čistim dušam prečudno moč in čast skazuješ, da u njih ko tebi posvečenem tempelnu prebivaš; dodeli nam po priprošnji sv. Lucie, da tega tempelna nikdar s pregreho ne oskrunimo, temuč ga vedno čistega ohranimo; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

Denašni dan obhaja kat. cerkev tudi spomin sv. device Otilie. Bila je Urha, vojvoda Elzaškega hčer, ki se je slepa vrodila. Oče njo ukaže usmertiti, alj mati jo da dojki izrediti. Šest let njo je dojka skerbno redila, po tem pelja slepo srotico k sv. škofu Erhardu prosit, naj jo kersti in ji ljubo luč izprosi. Sv. Erhard njo kersti, in sv. Otilia pogled dobi. Kadar odraste, Jezusu u zahvalo svoje devištvo zaobljubi, in sklene njemu samemu služiti. Podala se je u samostan in je za svojega očeta tako dolgo molila, da se je čisto spokoril, in s materjo prav po duhovsko živeti začel. Dal je velik samostan za nune postaviti, u kojem je po 130 redovnic živelo; sv. Otilia jim je bila duhovska mati alj apatica. Kakor je ona ojstro živela, tako je bila svojim podložnim, sosebno vbogim usmilena mati. Kadar je svojo posledno uro čutila, je svoje duhovne hčere sklicala, jim je posledne nauke dala, vzela slovo, prijela svete zakramente, in je leta 720 sveto umerla. Tudi ona sé u očesnih boleznih u pomoč kliče.

XIV. Dan decembra alj grudna.

Sveti Špiridion, škof.

Sv. Špiridion, rojen u tretjem stoletju na lepem in velikem otoku Cipru, je zavolj prerokovanja in čudov veliko slovel. Ko fantič je ovce svojih vbogih kmečkih, pa prav keršanskih starišev okolj samotnega doma pasel. U tem pred svetom tako niskem poslu je veliko let nedolžno in bogaboječe preživel. To pastirsko živlenje mu je tudi zlo dopadlo, ker je po samotnih krajih lehko molil, bral in nebeške reči premišljeval. Nja naj ljubši branje in premišlovanje pa je sv. pismo bilo, u kterem se je njegova duša Boga in svetih čednost vnemala. Takih družnikov, ki so radi gerdo besedovali alj u svojem djanju in nehanju brezbožni bili, se je skerbno ogibal. Miru in edinosti je bil poseben prijatel. Nisi ga slišal kedaj prepirati se, alj tim, ki so se prepirati jeli, pregovarjati. Pregrehe, ki navadno iz krega in prepira pridejo,

si je prizadeval s krotkostjo in molčečnostjo ustaviti in popraviti. Je vidil druge u prepiru in jezi, ni počival, dokler jih je spet spravil. Voljo svojih starišev dopolniti si je bil pobožno osebo vzel, potem pa, ko mu je Bog dvoje otrok dal, se je s njenim privolenjem zakonske postelje zderžal, in ko mu je ne dolgo potem žena umerla, je kakor vdovec deviško živel. Njegova hčer s imenom Irena je vedno deviško in sveto živela.

Za cesarja Galeria Maksimiana je zoper kristiane hudo preganjanje vstalo. Zveditì, da je sv. Špiridion kristian, ga vjamejo in malike moliti silijo. Alj, ker on u spoznanju sv. vére stanoviten ostane, ga s veliko drugemi po hudih mukah (izsteknili so mu desno oko, levo koleno pa izžgali) k težkemu delu rudo kopati obsodijo. Te znamnja prejetih ran za sveto véro je ti serčni spoznovavec do smerti na sebi nosil.

Ko je bil o času cesarja Konštantina Velikega s vsemi soterpleneci ovega težkega dela rešen, se je spet na svoj dom povernul, ovce pasil in se kakor popred u delih pobožnosti vadil. Zdaj je Bogu dopadlo ga po nekih čudih slovitega storiti. Prišlo je po noči nekoliko hudobnikov pobožnega pastirja ovc obropat in jih odpeljat; pa po storjeni tatvini od nevidne moči zaderžani nobene stopinje delj ne morejo; kot nepremaklivi ondi do dneva stojé. Ko jih svetnik zjutraj ondi najde in mu na vprašanje, kaj da hočejo, žalostno svoj greh povejo, ga odpušanja prosivši, jih prijazno posvari, jim odpusti in še molitvo za nje opravi, da dalje iti zamorejo; podari jim tudi ovna s nekoliko šalnimi pa ljubeznivimi besedami rekoč: „Ovna vam dam za plačilo, ko ste mojo čedo celo noč tak skerbno varvali, da ga med seboj vžijete; posihmal, če kaj potrebujete, prosite, in nikar več krivice ne delajte.“ Obljubijo mu pravično živeti in gredo domu. Drugokrat hoče nek kupec, ki je več kôz pri njem kupil, eno več vzeti, kakor jih je bil plačal. Neplačana koza pa po nobeni ceni s prodanimi noče, temuč hitro spet nazaj leti. Goljuf jo zadene in nese; alj koza silno nemirna, binca in buta tako dolgo da svetnika pokličejo. Sv. Špiridion kupcu zdaj prijazno reče: „Moj brat! koza pač dobro vé, da je nisi plačal; zato noče pri tebi ostati. Plačaj jo, potem se ti ne bo više ustavljala.“ To se je tudi zgodilo. Kupec plača kozo in ona voljno s drugemi gre. Ti in drugi čudi so se povsod razsloveli. Tako se je zgodilo, da ko so duhovni in ljudstvo u mestu Tremituzi sbrani bili, novega škofa u mesto umer-

lega voliti, so po božjem vdajanju vsi ko iz enih ust zaupili: „Spiridiona hočemo škofa imeti.“ Nobeden se ni tej volitvi zoperstavil zvunaj svetnika samega, ker mu je ponižnost branila, se tolikej časti vdati, kar je zadnič vendar iz pokoršine do volje božje, kojo je spoznal, storil.

Gospod Bog, ki malim razodeva, kar modrim sveta prikrije, je tega svetega pastirja, ki se s naučenjem vednost nikdar ni pečal, tako obilno s nebeško modrostjo napolnil, da so se škofje in mašniki nad tim čudili. Svojo službo je nov škof prav dobro in zvesto opravljal. S velikoj gorečostjoj je svojim podložnim pridgoval; s neutrudenoj ljubeznijoj in skerbjoj jih obiskaval, tolažil in podučeval, u pravej véri jih poterdoval, s besedami in izgledi k prav keršanskemu življenju napeljeval. Ničesar jim ni tolikrat in tako goreče priporočal, kakor se greha varvati; alj če so grešili, se brez odloga spokoriti. Svoje škofovske dohodke je večidel med vboge razdelil. Dar čudov, kojega mu je Bog že poprej dodelil, je tudi še zdaj kakor škof imel. Ko je enkrat u cerkvo šel, je neko ptujo ženo s mertvim detetom u naročji pred cerkvenimi vratami najšel. Žena pa, kakor hitro svetega moža zagleda, se na zemljo verže, mu mertvo dete k nogam položi in s obilnimi zolzami za oživo svojega mertvega deteta prosi. Žalostna mati se svetniku močno usmili, ki se u kratki molitvici k Bogu oberne in dete je hitro spet oživelo. Veselje, ki ga je mati nad čudom svojega oživlenega deteta imela, je bilo toliko, da je njeno serce premoglo, in ona se mertva na tla zgrudi. Kar je svetnik na prošnjo žalostne matere storil, ravno to je storil tudi na prošnjo nazočih (pričejočih), mertvo mater k življenju obudivši. — Eden njegovih prijatlov, kojega so sovražniki krivo zatožili, je bil u največi nevarnosti ob življenje priti. U tej velikej zadregi piše svetemu možu, od kterega je daleč proč u ječi zapert bil, in ga prosi, da bi se ga usmilil in ga še enkrat obiskati hotel. Sv. Spiridion se še s enim tovaršem napoti, pride pa do derečega potoka, ki je svoje brege prestopil. Poln zaupanja u Boga vodo s svetim križem zaznamva, in glej! hitro se je voda u dva dela razdelila tako, da je svetnik s svojim tovaršem suhoma črez šel.

Koliko je sv. Spiridion po tih in drugih čudih slovel, se lehko misli; še veči slutje mu je nasledna prigodba donesla. Bil je namreč s več drugimi škofmi na cerkvenem sboru u Nicei, kder so se tudi mnogi zvijačniki arianskih in paganskih modrijanov sberali, svoje zmote zagovarjati in katolško resnico podreti. Tih modrianov eden se je s svojo vbra-

no zvijačnostjo posebno obnašal in, ne vem kako, šopiril, rekoč: „Nobeden nazočih škofov me ni vstani kake zmote prepričati.“ In res, veliko škofov se ga je lotilo, in mu nja zmote pred oči postavilo; toda vselj jo je tak zvijačno spredel, da se nobenemu ni dal zavsim premagati. Zdaj sv. Špiridion nastopi in jame govoriti: „U imenu Jezusa Kristusa me poslušaj in iz mojih ust resnico sprejmi. Le eden Bog je, stvarnik nebes in zemlje, vsih vidnih in nevidnih reči. Le eden edinorojen Sin božji je, ki nas je odrešil“ i. t. d. Tako je svet mož resnice svete keršanske vére zvijačnemu modrijanu samuč le naprej pravil brez vsih drugih dokazov; potem ga je vprašal: „Kaj se ti po takem zdi? Sim resnico govoril, alj ne? Kaj imaš pregovarjati?“ Tu stoji zdaj modrijan, kakor štor, in kar besedice ne vé pregovoriti. Zadnič pravi: „Jaz vse verjem, kar si govoril.“ — „Če tedaj vse leto verješ, pojdi s menoj u cerkvo,“ mu sv. Špiridion reče, „in prejmi svet kerst.“ Nekteri pričejoči so mislili, modrian se s svetim možem le šali; ko so pa vidili, da mu je resnica in se nad tem čudili, se modrian k njim oberne rekoč: „Moji bratje! jaz sim zgubil. Dokler je človek bil moj nasprotnik, sim ga vselej premagal. Zdaj pa ko me je božja modrost po svojem služavniku prejela, ne morem zoperstati. Prepričan sim. Bog je skoz svojega služavnika govoril.“ Še tisti dan je ti modrian svet kerst prejel in postal serčen zagovornik keršanske vére. Vsi na tem boru pričejoči škofje so Boga za to spomina vredno spreobernitvo hvalili, svetega Špiridiona pa odsihmal u toliko večej časti imeli.

Po smerti Konštantina Velikega so ga u Antiohio poklicali, kder je cesar Konštanci nevarno bolen ležal. Špiridion pride, pa u svoji navadnej, prav bornej obleki. Tak gre tudi u cesarsko poslopje. Stražar, ki ga ne pozna, ga proč zaverne in ga močno za uho vdari. Kakor da bi se ne bilo kar nič zgodilo mu svet mož tudi drugo lice, ves pohleven pomoli, kar je neobtesanega vojaka k spoznanju in obžalovanju svojga pregrešenja ganilo. Ko svetnik k bolnemu cesarju pride, opravi kratko molitvico in cesar pri priči zdrav in terden iz postelje vstane. Cesar mu iz hvalečnosti lepo šumo dnarja ponudi, pa svetnik ne vzame, ampak ga čedno opomina, kako naj zanaprej živi. Cesar obljubi vse storiti, pa mu vendar le ponuja, da bi vsaj en del dnarja vzel. Kar so mu tako rekoč siloma dali, to je hitro še pred cesarskim dvoram med vboge razdelil in se spet u svojo škofijo pover-

nul, kder je še več čudov celi deželi u prid storil. Ko je zavolj pomanjkanja dežja na otoku Cipru velika dragina in lakota vstala in zravno tudi še kužna bolezen pritisnula, je svet mož s svojoj molitvijoj dolgo zaželjen dež od Boga izprosil, po kojem je lakota nehala in kužna bolezen zginila.

Sv. Špiridion je bil tudi na cerkvenem sboru u Sardiki (347) pričejoč, kder so Nicejsko spoznanje vére poterdili. Ne dolgo potem je po razodetju uro svoje smerti spoznal in šel po čisto lehkej in srečnej smerti poln zasluženja u veselje svojega Gospoda u letu 349. Ko so Turki leta 1716 ravno na dan sv. Špiridiona od obsede otoka Kerfa odstopili, je papež Klemen XI. u hvaležn spomin mogočnih priprošenj tega svetnika, zapovedal praznik po vsih deržavah nekdajne Mlečke (Benedske) vlade obhajati; in odtod pride, da Horvati, naši slovenski brati svetega Špiridiona svojega, pomočnika in posebnega patrona častijo.

Nauk in posnema.

1. Lehko si zapazil, kako je sv. Špiridion mir ljubil, prepir sovražil, in druge, kadar je med njimi prepir vidil, pomiriti si prizadeval. Vzemi si to čednost u posnemo. Jezus je svojim učencom večkrat mir vošil, ker hoče, da bi med seboj mirno živeli. Varji se besedvanja alj prepira. Vidiš, da se kdo drugi s teboj prepirati hoče, premagaj se; pojdi proč, če moreš, alj pa tiho daj. Imaš priliko med drugimi mir narediti, alj jih spet spraviti, ne opusti jo. Kristus pravi: „Blagor mirnim,“ in pristavi, da bodo otroci božji imenovani. Iz tega se sklene, kaj imamo od unih misliti, ki mir razdirajo, in prepir trosijo. Sv. Gregor od tega piše: „Tisti, po kojih prepir in razpertija pride, naj slišijo, kaj stoji pisano: Blagor mirnim, kajti otroci božji bodo imenovani. So pa tisti, ki mir ljubijo in narejajo, otroci božji imenovani, tako so umi, ki mir razjedajo, ki prepir in needinost delajo, brez dvojbe otroci hudičevi.“ Otroci pa slišijo k svojemu očetu; potem mirni k Bogu, nepokojni in mirodražci pa k hudiču.

2. Sv. Špiridion ni svojim ovčicam ničesar bolj priporočal, kakor greha varvati se, alj če so u greh padli, se brez odloga spokoriti. Ravno te dve poglavite reči si tudi ti k sercu vzemi, in se greha varuj. Obudi preden spat greš, pravo popolnoma žalost alj grivengo, in ne odlagaj spovedi od dneva do dneva, od tedna do tedna, od mesca do mesca, od leta do leta, veliko manj pa do svoje starosti alj do zadne bolezni, alj celo do konca svojega živlenja; kajti takšno djanje je Bogu črez vse zoperno, in za tebe silo nevarno. Kako bi ti dopadlo, ko bi ti tvoj služavnik rekel: Dokler sim zdrav,

mlad in terden, bom tvojemu sovrazniku služil; bom pa enkrat star, slab, bolehen, tedaj še le hočem tebi služiti? Ali bi takšno djanje tebi črez vse zoperno ne bilo? Kako si pa tedaj upaš, ravno tako s svojim Bogom ravnati? Dokler u svojem grehu ostaneš, satanu služiš narvečemu sovražniku božjemu; potem ko bi njemu že zadosti služil, hočeš še le u službo božjo stopiti. Koliko zaničevanje narvikše svetlosti! in kako nevarno za tebe! Dokler u grehu ostaneš, si u vidnej nevarnosti večnega pogublenja. Ali zamoreš brez straha na takšino nevarnost le misliti? Človek, ki svojo pokoro do konca odlaga, hoče tako dolgo, dokler more, greh delati. Kedar več ne more, hoče nehati. Tedaj pa ne zapusti on grehov, temuč grehi njega. „Če človek za pokoro prime o času, ko še grešiti zamore, ima gotovo upanje večno zveličanje zadobiti, ako umerje. Kdor pa hudobno živi, in še le o smertni uri pokoro stori, tega odpušanje grehov je dvomljivo, kakor je tudi njegovo zveličanje negotovo. Če tedaj človek o smerti zavolj odpušanja svojih grehov varen biti hoče, naj stori pokoro pri svojem zdravju," veli sv. Bernard. Stori pokoro hitro, in do jutra ne odlagaj; kajti negotovo je, če še jutre živiš in če ti Bog jutre še svojo milost ponudi. „Če ti dnar ponujam, ne rečeš: bom jutre prišel, temuč ga hočeš že danes imeti. Bog ti odpušanje grehov ponuja; zakaj ne hitiš, ga zadobiti?" vpraša sv. Ambrož.

Molitva.

O Bog, ki si svetega Špiridiona s svojim svetim Duhom napolnil, neznabožne modrijane premagati in k spoznanju resnice pripeljati; daj tudi nam svojega svetega Duha, da ničemurnost zapeljive, posvetne modrosti spoznamo, in po naukih Jezusovih živimo, ki je pot, resnica in življenje, kteri s teboj živi in kraljuje vekomaj. Amen.

XV. Dan decembra alj grudna.

Sveta Kristiana, dekla.

Sv. Kristiana je bila vboga dekla o času cesarja Konštantina, kojo so, kakor nam rimske bukve mučenikov pripovedajo, neverni roparji vjeli in u Iberio unkraj černega morja na jutro med divje neverno ljudstvo, ki je ob gori Kaukaz stanovalo, u sužnost odpeljali, ktero je s močjo čudov k svetej keršanskej véri pripeljala. Nekaj velikega in čudnega u resnici je u teh besedah: „Vboga dekla je celo ljudstvo, — celo kraljestvo — k spoznanju prave vere pripeljala." Jezus Kristus, ki je iz pervega 12 apostolov k spreobernenju toliko mest, dežel in kraljestev

izvoljil, se je za cesarja Konštantina Velikega slabe dekle poslužil, celo kraljestvo k pravej véri spreoberniti. To se je tako zgodilo. Divji roparji so u keršanske dežele priderli, veliko blaga, živine in tudi ljudi poplenili, in u svojo deželo odpeljali. Med tim je bila sveta keršanska dekla Kristiana, kojo so terdej, ojstrej gospodi za sužnjo alj robnico prodali. Neusmileno in silno so s njo ravnali, veliko in skoz neprenehne dela ji nakladali in malo časa k počitku dali. Pri vsem tem pa se je sv. Kristiana vendar božjej naredbi voljno podvergla; si je svojo revšino in sužnost, s vsim tim, kar je terpeti imela, u duhovni prid obernula; svoji tako divjej gospodi je bila iz ljubezni do Boga brez vsih izgovorov, brez godernjanja pokorna, in vse težave je s veliko poterplivostjo nosila. U sredi paganov, u čisto nevernej deželi je vendar le stanovita in goreča u svojem keršanstvu ostala; zmirom je lepega keršanskega zaderžanja bila. Pri svojih težkih delih svete molitve vender nikoli ni opustila. Ne le zjutrej in zvečer, tudi po dnevi kedarkolj mogoče, je goreče molila. Od katolške cerkve zapovedane poste je natenčno spolnovala, pa še tudi več prostovoljnih postov si je naložila. Pred vsim je za sveto sramožlivost in angelsko čistost skerbela, dasiravno je u sredi med narbolj razujzdanoj in razpušenoj derhaljoj živeti morala. Pagani vse to nad svetoj Kristianoj viditi so veliko spoštovanje do nje dobili, in občudovaje so jo večkrat prašali, zakaj vse tako dela in ne živi kakor drugi? Odgovorila jim je: „Jaz sim kristiana in dolžna tako živeti, da Jezusu Kristusu, pravemu Bogu, svojemu Gospodu dopadlivo služim, in po smerti u njegovo kraljestvo pridem.“ In tako je ta sveta dekla priložnost dobila, veliko od Jezusa pripovedvati, kar divjaki, med kojimi je živela, še niso slišali.

Ne dolgo potem zboli mali pervinc kralja Bakuria, ki je tisto deželo vladal. Ker zdravnikov ni bilo, so po navadi tiste dežele bolnega otroka od hiše do hiše nosili, popraševaje, če bi kdo kakega zdravila alj pomočka za bolno dete vedil. Pridejo tudi u hišo, kder je Kristiana služila in jo vprašajo, ali bi ji znano bilo, kako bi se ta pervinček ozdraviti zamogel? Ona pravi, da za nobeno naturno zdravilo ne vé; pa njeni Gospod Jezus Kristus ga lehko, ako hoče, ozdravi. Na božje vdajanje vzame bolnega kraljeviča, ga nese u svoj hram, položi na razgernjen iz velbludne žime iztkan pokorni pert, poklekne in zauplivo Jezusa prosi, da bi ga ozdravil. Ona odmoli, in glej čudo! bolni kraljevič je ozdravil; s neizreklim veseljem ga kralju domu neso. To čudo

je po celi deželi slovelo in keršanskej véri veliko spoštovanje prineslo. Še več pa iz nasledne prigodbe. Kraljeva mati čudno ozdravlenega princa je nevarno zbolela in je strašne bolečine imela terpeti. Hitro pošlje služavnikov do Kristiane s poveljem, da bi k njej prišla in kakor kraljeviča tudi njo ozdravila. Ponižna služavnica Jezusova pa se lepo izgovori in ne pride. Zdaj se kraljica dá k njej u hišo zanesti in jo priserčno ozdrave prosi. Kristiana ji pové, da to ni u njenej oblasti; vender ji obljubi svojega pravega Boga zato prositi, kar tudi s velikim zaupanjem stori in bolečine so jo popustile; popolnoma je ozdravela. Vse prijazna se ji kraljica zahvali in ji lepe darila obljubi; Kristiana po priložnost vzame, kraljici dopovedati, kdo je tisti Kristus, kojega je za njo prosila. Ko je kraljica spet terdna in zdrava domu prišla, in svojemu soprugu dopovedala, kako je ozdravila, je kralj tej služavnici Kristusovi lepo šumo denarjev in druge darila poslal; alj Kristiana mu vse spet nazaj pošlje s temi besedami: „Ona je u Kristusu in po Kristusu bogata zadosti, in še večih bogastev od Kristusa u nebesih pričakuje. U drugem pa bi jo ničesar bolj razveseliti ne zamoglo, kakor to, ko bi kralj s kraljico vred u ravno tistega Boga verovati hotel, u kojega imenu sta kraljevič in kraljica svoje bolezni rešena bila.“ Kralj ni bil ravno nasproti in se je kolj pripravljenega kazal, posebno ker ga je kraljica močno k temu priganjala; samo iz straha, da bi se med podložniki, ki so slepim malikom služili, kak punt vnel, je še u svojem paganstvu ostal, dokler ga ni Bog k spreobernenju sosebno zaklical.

Napravil je enega dné s svojimi dvorniki velik lov u nekem gojzdu. Med lovlenjem nastopi iz visokih hribov dol nagloma tako debela megla, in nebo se je s černemi oblaki tak hitro prevleklo, da bi bil mislil, bel dan se je u temno noč premenil. Straha in groze presunjeni so vsi izbežali in eden tu, drugi tam pota iz gojzda iskal. Sam kralj od vsih zapušen zaostane. Na vse strani iše pota, in ga ne najde. Še bolj ga nevarnost pred divjimi zvéri plaši. Ne ve kaj storiti. Oberne se u tih straheh k svojim bogovom, jih na glas u pomoč klicaje. Enega za drugim kliče po imenu, in jih prosi rešitve iz te nevarnosti; pa zastonj je bilo vse nja klicanje. Ko vidi, da je od svojih bogov zapušen, mu pride tisti Bog na misel, kojega je pobožna keršanska dekla klicala. K temu se oberne, ga kliče iz celega serca na pomoč in obljubi, da če ga iz te velike nevarnosti reši, ga bode brez vsega odloga za pravega Boga spoznal in molil. Kaj

se zgodi? Komej je bil kralj obljubo storil, je že tudi gosta megla zginula, tema nehala, nebo se razjasnulo, in vreme je bilo lepši in prijetniši, kakor popred. Kralj zdaj hitro pravi pot najde, hiti domu, pripoveduje kraljici vse, kaj se je bilo zgodilo, reče keršansko deklo k sebi pripeljati, ji svoj sklep in storjeno obljubo razodene in jo podučenja u keršanskej véri prosi. Kristiana se veselja komej zavé; mu začne skrivnosti keršanske vére, u kojih je dobro podučena bila, razlagati, in mu svetje, da naj bi cerkev pravemu Bogu kristianov pozidal, kar se je tudi u kratkem zgodilo. Kajti kralj, kojemu so nauki svete kerstianske vére močno dopadli, je pervič žlahnike, potem ljudstvo svojega kraljestva sklical, jim natenko dopovedal, kaj se je bilo s nja pervincom, soprugoj in s njim zgodilo, in da je zavolj tega terdno sklenul keršansko véro sprejeti; ravno tako je storila tudi kraljica s ženskimi svojega kraljestva. Vsi so bili s ovim sklepom zadovoljni in so obljubili kralja in kraljico posnemati. Vse je k zidanju cerkve veselo pripomagalo in zidanje je srečno naprej šlo. Vendar jih hoče Bog u njih sklepu še bolj poterditi s novim čudom, ki se je zgodil. Dva stebra so bili cerkvi že postavili; hočejo tudi tretjega; alj s tim nikamur ne gre; vse si prizadenejo, pa vse je zastonj. Nekteri, kakor je pri enakih rečeh rado, so jeli vse sorte čelustiti. Noč pride, delavci gredo domu, le pobožna Kristiana sama u cerkvi ostane in goreče prosi Boga, naj u poterdenje tega, kar je že delal, še zanaprej svojo pomoč skaže, posebno pri tem k njegovej časti začetem delu.

Bog je molitvo svoje služavnice vslišal. Drugo jutro najdejo vsi stermé tudi tretji steber brez vse človeške pripomoge u redi postavlen. Druge, kar jih je še postavljati bilo, so po redi postavili in ni jim bilo kake posebne prizadeve potreba. To je vse s novim veseljem navdalo tako, da so na glas klicali: „Velik je Bog, in véra te robinje (sužnje) je edinoprava.“ Želje, sv. kerst prijeti, so vsi goreli. Modra in pobožna Kristiana je kralju že popred svetvala, da bi s cesarjem Konštantinom Velikim u zavezo stopil in ga za učenike keršanske vére poprosil. Po tem nasvetu je kralj tudi storil; in pobožnega cara Konštantina je želja tega spreobernjenega kralja bolj veselila, kakor da bi bil celo deželo u vojski pridobil; poslal mu je torej mnogo apostolskih mož, ki so kralju in ljudstvu resnice sv. vére oznanovali, in po zadostnem podučenju jih kerstili. Tako je bila cela dežela po pobožnej dekli k Jezusu Kristusu spreobernjena. Kristiana je potem svoje nedolžno bogaboječe življenje tudi sveto skončala, in sv. katolška cerkva jo 15. decembra alj grudna časti.

Nauk in posnema.

1. Sv. Kristiana se u svojih težavnih okolšinah voljno božjim naredbam podverže; si svojo revšino, sužnost, delo in terplenje u dušen prid oberne; ne godernja in ne toži ne zoper Boga, ne zoper ljudi. O! da bi vsi hlapci in dekle to sveto devico posnemati hotli! Oni niso scer u sužnosti alj u kakem vjetišu, da bi toliko kakor sv. Kristiana terpeti imeli; pa vender imajo tudi nektere težave in nadloge prebaviti, posebno če so njih gospodarji in gospodinje sitni in neusmileni. Nekterim zavolj tega serce vpade; začnejo otožni, u svojem delu nevoljni, s svojim stanom nezadovoljni biti; mislijo, da so zmed vsih ljudi nar nesrečniši; zato radi godernjajo in tožujejo ne le zoper ljudi, tudi zoper Boga. Svoje dozdevne revšine se išejo znebiti s nepremišlenim ravnanjem. Izberajo službe in gospodarje, hočejo si poboljšati, pa povsodi so nezadovoljni; kajti nezadovoljnost je globoke korenine u njih sercu pognala. In če se tako nezadovoljni posli oženijo, da bi si svoj stan izboljšali, po kolikih grehih se večkrat u zakon vsilijo! Ali bodo potem srečniši, jim bode boljši? Vsakdanja skušnja nas nasprotno uči. Če te je Bog u služevn stan postavil, bodi vender, te prosim, s njim zadovoln; kajti božja naredba je, in ti bi se Bogu vstavljal? Potoži se in oberni si svoje delo s vsimi težavami u dušen hasen, in to s pravo keršansko poterpežlivostjo. „Si poklican, hlapec biti,“ pravi sv. Paul, „ne maraj zato,“ to je, ne bodi zavolj tega žalosten, nemiren, maloserčen, temuč terdno veruj, da ravno ovi stan je, u kojem boš nar ložej zveličan. Ne u kazen, ampak k tvojemu boljšemu te je u ti stan postavil. Pred božimi očmi ni tako slab in zaničliv, kakor pa pred svetom. Sam Jezus Kristus, naš Gospod je služeven stan posebno častil in črez druge stanove ga povzdignul; kajti vzel je, kakor sv. apostol pričuje, podobo hlapca na se, ne podobo imenitega gospoda; kakor tudi sam pravi, da ni prišel, poslužen biti, temuč da bi služil. U tem stanu znaš ravno tak pobožno živeti, ravno tak gotovo zveličan biti, kakor duhoven u svojem samostanu, alj pušavnik u svojej pustini; veliko ložej pa zamoreš u svojem stanu pobožno živeti, in veliko prej zveličan biti, kakor narveči gospodi in gospé tega sveta.

2. Sv. Kristiana je bila svojej čeravno divjej gospodi vselj iz ljubezni do Boga pokorna. Radovoljna pokoršina mora lastina keršanskega služeta biti; to radovoljno pokoršino mora svojim predstavlenim ne le tedaj skazovati, kadar so dobri, pametni, prijazni, ljubeznivi, ampak tudi tečas, kadar so čmerni, nadležni, sirovi alj divji u svoji obnaši. „Vi hlapci,“ opomina sv. Paul, „bodite pokorni svojim telesnim gospodom u vsem, in služite jim ne na oko, kakor bi ljudem dopadli ampak u priprostosti serca in strahu božjem. Vse kar delate, storite iz serca kakor Gospodu, in ne kakor ljudem.“ In sv. Peter opomina: „Hlapci bodite podložni svojim gospodom u vsem strahu, ne le dobrim in

pametnim, temuč tudi čmernim in nespametnim.“ S temi besedami, keršanski posel, ti je božje povelje oznanjeno. Svojim predpostavlenim moraš pokoren biti; stori to tudi rad in prostovoljno in ne primoran alj le na videž. Da pa rad in prostovoljno vbogaš, vbogaj iz ljubezni do Boga; ne zabi, da služiš Bogu, svojemu Gospodu; da to, kar ti tvoji predpostavleni zapovejo, če ni kaj pregrešnega, ti sam Bog zapoveduje. On ti bo enkrat tvoje plačilo dal, kakor sv. Paul pravi: „Veste, da plačilo dedšine (erbšine) bodete od Gospoda prejeli. Služite Kristusu Gospodu.“ Kdor to prav premisli, bo rad in prostovoljno pokoren. Sv. Kristiana je morala vsred paganov živeti, vendar se u svojem kristianstvu ni motiti dala, temuč brez straha se je u keršanskih čednostih vadila. Zapomnite si katolški posli, kteri u kakej nekatolškej hiši kak čas služiti alj ondi ostati morate, o nikarte opušati tega, kar vam katolška véra zapoveduje, katolška cerkva od vas tirja; s besedo in djanjem naj vsak pokaže, da je pravi katolški kristian; naj se ne da motiti, ako ga nekatoličani zaničujejo, se mu posmehujejo alj ga celo na svojo véro pregovarjajo. Nekatolške molitne — pesemske bukve, katekizme alj kaj drugega nekatolškega brati, brez velikega greha ne smeš. Se s njim prepirati redko kaj pomaga, temuč sploh veliko škodje. Brez prave potrebe u takšnih službah ostajati, je redko brez greha in brez nevarnosti večno zveličanje zgubiti.

Molitva.

O Jezus! dodeli mi gnado, da po izgledu sv. Kristiane vse modre naredbe nebeškega Očeta prav spoznam, se jim radovoljno in iz ljubezni do tebe podveržem, jih u svojem stanu u ponižnosti spolnujem, enkrat pa plačilo svoje pokoršine, zvestobe in poterpežlivosti prejmem; po tvojem neskončnem zasluženju, ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom u edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XVI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Daniel, prerok in njegovi tovarši.

Rimske bukve mučenikov nas danes svetega preroka Daniela in nja tovaršev opomnijo; in ker nam tudi sv. pismo starega zakona pripoveduje, kaj se je s njimi čudnega godilo, se torej spodobi denašen dan njih sveto živlenje premišlovati. Sv. Daniel, kakor tudi njegovi tovarši so bili Judovega rodu, koje so sovražniki za kralja Nebukadnecara s njih sorojaki u Babilonsko sužnost odpeljali. Nebukadnecar alj Nabuhodonozor, malikovavn kralj Babilonski je glavno mesto

Jeruzalem s svojo vojsko oblegel o času, ko je Joakim kralj u Judei bil. Gospod Bog, serdit zavolj grehov svojega ljudstva, je dopustil, da je malikovski kralj Jeruzalem premagal in kralja Joakima s veliko drugimi u Kaldeio seboj odpeljal. Ker jih je pa med jetniki veliko kraljeve alj knežke kervi bilo, se jih je kralj u svojo postrežbo poslužiti hotel. Asfenec, kraljev naddvornik je dobil povelje, jih iz števila ovih jetnikov nekoliko odbrati, koji bi lepega izraza, u kaldeiskem jeziku, in u drugeh vednostih dobro podučeni bili. Tim ima tri leta od kraljeve mize jedi in pitja dajati; da bi toliko bolj vznešeni bili in kadri, kralju spodobno postreči. Na kraljevo povelje izvoli Asfenec pervič Daniela, potem še druge tri tovarše, Anania, Acaria in Mizaela; kojim pa je imena premenil, in Daniela, Baltazara; Anania, Zidraha; Acaria, Abdenaga; in Mizaela, Mizaha imenoval. Ko ti židovski mladenči slišijo, da bi imeli od kraljeve mize jedi in pijače dobivati, koje so jim kakor Židom po božji postavi prepovedane bile, prosijo kraljevega naddvornika, jih s takemi jedmi ne siliti; ker jim postava ne dopusti, kaj takega vživati. Naddvornik jim odgovori: „Jaz se bojim kralja, svojega gospoda, ki vam je ti živež namenil. Ko bi zapazil, da bi vaše obličja slabši in bolj vpadle, ko drugih mladenčev, ki bodo jedi od kraljeve mize vživali, bile; bi za moje življenje djano bilo; moral bi smerti umreti.“ Daniel odgovori: „Prosim te le deset dni s nami, svojimi služavniki poskusi; daj nam sočivja jesti, in vode piti. Po desetih dneh poglej naše obličja in obličja tih, ki bodo od kraljeve mize vživali; potem pa stori s svojemi hlapci, kakor ti drago.“

Daniel je to govoril, ker je gotovo verval, da izpolnenje božje postave jim nikakor škodvati ne more, zravno pa tudi gotov bil, da zdravo in lepo obličje ne pride samuč od jedi marveč od Boga. Kako prav je Daniel o tem sodil, je izhod pokazal: kajti po desetih dneh se je vidilo, da so Daniel in njegovi trije tovarši pri slabem živežu veliko lepši in krepkejši, kakor uni pri kraljevem živežu bili; zato so Boga hvalili in niso nikolj jedil, koje bi jim bili imeli od kraljeve mize dajati, okusili. Ko je od kralja odločen čas prišel, da imajo vsi u kraljevo službo izvoleni pred kralja priti, je Daniel s svojemi tovarši bil vsim drugim predpostavlen. Kralj, ki je s njimi govoril, je vidil, da so modrejši od vsih drugih; torej je posebno dopadenje nad njimi kazal in jih u svojo naj skrivnej postrežbo odločil. Kmalo potem se zgodi, da je kralj posebne sanje imel, koje mu je Daniel vse modro izložil. To je kralju toliko dopadlo, da ga ogleda vsih Babi-

lonskih dežel in predstojnika vsih svojih modrianov postavi. Tako visoko povzdignjen je Daniel tudi svojim trem tovaršem častito službo pri kralju izprosil.

Nekoliko časa potem pa se je zgodilo, da je kralja Nebukadnecara napuh toliko prevzel, da se je kot Boga češenega viditi hotel. U ti namen je ukazal veliko soho, kip alj podobo, ki bi njega, kralja predstavljala, iz zlata vliti in na odkazanem mestu postaviti. Vsa gosposka, deželni oblastniki, sodniki in uradniki so morli ob odločenem dnevu skupej priti. Vsim je bilo ojstro zapovedano, na dano znamnje pred postavleno soho na kolena popadati in jo moliti. Kdor pa te podobe kraljeve molil ne bi, jim je bilo zažugano, bode brez milosti u razbeleno pečnico veržen. Ni ga bilo, ki bi se bil podstopil temu kraljevemu povelju ustaviti se; sami trije serčni mladenči so bili, ki so malikovavskemu povelju prevzetnega kralja zoperstali. Na dano znamnje vse pred postavleno podobo napuhnjega vladarja kleči in moli; ti pogumni mladenči pa stojé in pred malikovavsko soho svojih kolen nikakor ne ukrivijo. Kralj Nebukadnecar, kojemu to nevtegoma donesó, se silno razserdi, mladenče pred se pokliče in jih serdito pobara: „Je li res, da vi mojih bogov ne častite in postavlene zlate sohe, moje podobe ne molite? Rečem in zapovem vam: kakor hitro bučanje trobent in drugih glasbenic zaslišite, popadajte na zemljo in molite podobo. Ako to opustite, bote ravno to uro u ognjeno pečnico verženi. In kdo je tisti Bog, ki bi vas iz moje roke rešil?“ Na to bogokletje napuhnjenega malikovavca trije mladenči vsi neustrašeno odgovorijo: „Zategadel ti nismo dolžni odgovora dati. Vender, glej, naš Bog, kojega molimo, nas iz tvoje razbelene pečnice rešiti in iz tvojih rok oteti zamore. Ako pa tega ne stori, moreš o kralj! vedeti, da tvojih bogov vendar ne častimo in tvoje zlate podobe ne molimo.“

Kralj nad tim pogumnim odgovorom jeze divja, in zapové pečnico sedemkrat huje razpaliti in mladenče brez odloga u njo pometati. Kar morejo si malikovavci prizadevajo kraljevo povelje hitro spolnovati; alj vse drugače, kakor kralj misli, je izteklo. Iz pečnice švigajoč plamen zgrabi ove malikovavce, ki so te tri mladenče u njo pometali, in jih u pepel premeni; pobožnim mladenčem u razbelenej ognjenici pa se kaj žalega ne zgodi; vsi nepoškodvani ostanejo; kajti angel božji k njim pristopi, žereč plamen od njih gerne, vlažno hladilu vetric vročino iz pečnice puha in stori, da mladenči u sredi razbelene peči nepoškodvani, od ognja kar trohice bolečine ne občutijo. S angelom Gospodovim se u peč-

nici kakor po prijetnem vertu sprehajajo in Gospod Boga za čudno ohranitev na glas hvalijo in časté. K časti in hvali čudnega Boga so u lepem petju vabili ne samo vse angele nebeške, temuč tudi vse druge stvari na nebu in na zemlji. Kralj Nabuhodonozor to veliko čudo viditi, ostermi, posebno ko vidi, da mladenči, koje so zvezane u pečnico vergli, se zdaj prosti in nepoškodvani u njej sprehajajo; ko pri njih še nekega drugega vidi, od kterega pravi, da je Sin božji. Bližej k pečnici stopi in na glas zakliče: „Zidrah, Mizah, Abdenago, vi služavniki velikega Boga, pridite, pojdite vunkaj!“

Pridejo vunkaj in sodniki, vojvodi, s vsimi temi, ki so pri kralju bili, jih enega za drugim natanko ogledujejo; in kako stermé, ko vidijo, da niso ne na obleki, ne na telesu — da tudi lasi njih glave niso kar nič ožgani alj poškodvani; da še duha od ognja alj osmoje ni bilo na njih občutiti. Nabuhodonozor se ne more več zderžati, ampak u hvalo pravega Boga tele besede zažene: „Blagoslovlen bodi Bog vsih bogov, Bog Zidraha, Mizaha in Abdenaga, ki je svojega angela poslal in svoje služavnike, ki so u njega vervali, rešil.“ Alj kralj pri tej spoznavi in hvali pravega Boga ne ostane, temuč po celem kraljestvu ojstro prepové, Boga tih treh mladenčev preklinjati. Rekel je: „Ni ga drugega Boga, ki bi svoje tako rešiti zamogel, kakor ta.“ Tim trem serčnim spoznovavcom pravega Boga pa se je od zdaj milšega skazal, kakor popred; zategadel jih u višjo službo povzdigne. Toliko nam sv. pismo od tih zvestih spoznovavcov božjih pripoveduje; sv. Krizostom pa njih viteškega poguma zadosti pohvaliti ne more, in uči, kako bi se kristiani nad njimi spogledovati imeli, da bi jih nobena človeška imenitost, noben strah pred časnim zlegom ne smel od izpolnenja božjih zapoved odvernuti in k prelomlenju božje postave primorat'.

Nauk in posnema.

1. Ti trije mladenči se s svojim učitelom, sv. prerokam Danielom nikakor ne dajo pregovoriti, da bi jedi, koje so jim po božjej postavi prepovedane bile, zavživali. Med nami se jih pa najde veliko, kteri se s slabim želodcom izgovarjajo, kadar bi se po zapovedi cerkve postiti, mesa zderžati, alj si u jedi kaj pritergati imeli; torej se postne zapovedi sami odvežejo. Ne imeli bi pa sami sebi alj svojej lastnej ljubezni prehitro in preveč verjeti, ampak poskusiti, če je u resnici tako, kakor pravijo, alj ne, kajti le pre-

znano je, da to le iz prazne alj ničemurne dozdeve in ne iz pravega uzroka izhaja. Taki bodo enkrat pred Bogom, ki serce vidi in po človeškej dozdevi ne sodi, ampak po resnici, gotovo težko ostali.

2. Trije tovarši svetega Daniela so kralju, ki je pravega Boga in njegovo vsemogočnost preklinjal, djali: „Naš Bog, kojega mi častimo, nas iz tvoje razbelene pečnice rešiti in iz tvojih rok oteti zamore. Ako pa tega ne stori, moraš vediti, da tvojih bogov vendar le molili ne bomo...“ Pač imenite besede, koje ti naj bodo u britkosti in preganjanju u spodbujo in tolažbo. Hudi duh ti znabiti večkrat ušepeče: Glej, tvoja molitva pri Bogu nič ne velja; Bog je tebe pozabil; ti noče pomagati itd. Satan ti svetje se u bolezni, alj pri drugej priložnosti kakega vražnega pomočka se poslužiti. U takšnih okolinah bodi serčen in s terdnim zaupanjem reci: Tisti Bog, kterega molim, in u pomoč kličem, me lehko reši, mi zamore pomagati, to bolezen, to nesrečo odvzeti; ako pa iz uzrokov, ki so njemu znani, ne stori, ga vendar nočem zapustiti, ne zoper njega godernjati, nočem vražnih pomočkov rabiti in njega žaliti; vse hočem poterpežlivo prenesti. Takšna zaupljivost u Boga in tako zvesta ljubezen do Boga ti hoče poprej božjo pomoč zadobiti, kakor pa, če molitvo opušaš, zoper Boga mermraš, alj se drugači zoper njega pregrešiš. Le poglej tri viteze, kako jih je Bog vsred ognja nepoškodvane ohranil in u njih narvečo čast iz žereče pečnice rešil. „On pride tem k pomoči, ki u njega zaupajo;“ pravi sv. Daniel. In psalmist prepeva: „Vsmilenje bo obdalo tega, ki u Gospoda zaupa.“

Molitva.

O Bog, ki nas s godam svetega Daniela preroka in tovaršev, spoznovavcov svojih oveseliš; dodeli nam milostivo, da, ki njih god častimo in moč njih vére občudujemo, tudi njih dela posnemamo, ter močni u véri in tebi dopadlivi postanemo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

XVII. Dan decembra alj grudna.

Sveti Lacar, škof.

Sv. Lacar, kojega živlenje danes beremo, je bil ravno tisti, kterega je naš ljubi Izveličar od mertvih obudil, brat Marte in Marie, ki se po gradu, u kojem je po smerti svojih starišev prebivala, Magdalena imenuje; rojen u Betanii, ne daleč od Jeruzalema. Zavolj svojega imenitega rodu, kakor tudi zavolj lepega posestva poleg Betanie, je pri Judih (Židih) veliko slovel. Kedaj prav je Lacar Jezusa spoznal, se ne vé za gotovo; vender mislijo, da se je zgodilo hitro

iz pervega, ko je Kristus učiti in čuda delati začel; kajti življenje Lacarjevo je bilo po božjej postavi vravnano. Ker je že dolgo pravega Mesia pričakoval, mu je Bog gnado dal, da je Jezusa po njegovih čudih in božjih naukih kmalo obljublenega Mesia alj Odrešenika spoznal. Od te dobe se Jezusu pridruži in s drugemi učenci zvesto za njim hodi; Jezus ga je pa tudi posebno ljubil, kar se iz svetega evangelia lehko spozna, ker ga je svojega prijatla imenoval, pri njegovi smerti rekoč: „Lacar, naš prijatel, spi.“ In njegove dve sestri ste Kristusu bolezen svojega brata s temi besedami naznanile: „Glej, on, kojega ljubiš, je bolan.“ Sveti očetje pravijo, da je Jezus Lacarja, kakor svetega Joana apostola, zavolj deviške čistosti ljubil, kojo je tudi Lacar neoskrunjeno ohranil. Kristus se je na svojih hojah u Betanii pri Lacaru in nja sestrah tudi večkrat oglasil in rad pomudil, ker nam sv. evangeli pové, kako si je skerbna Marta med tim, da je njena sestra Maria po svojej spreobernitvi pri Jezusovih nogah sedela, njegov nauk poslušaje, prizadevala, Gospoda lepo postreči, in se Gospodu pritožila, da jo Maria samo pusti streči. Po mislih več učenikov je Maria s primkom Magdala alj Magdalena na priprošnjo Lacarja in Marte gnado spreobernenja zadobila.

Nar pomenlivši, kar se je s Lacarom zgodilo, je nja obuda od mertvih, kojo nam sv. Joanez u ednajstem poglavju svojega evangelia popisuje. Proti koncu 33. leta Kristusovega je Lacar nevarno zbolel. Njegove sestri pošljete hitro po Jezusa, da bi prišel in ga ozdravil. Alj Jezus se še dva dni ondi, kder je bil, pomudi, in pride u Betansko okoljco še le potem, ko je Lacar že umerl in pokopan bil. Kakor hitro je Marta od Kristusovega prihoda slišala, mu gre naproti in mu žalno smert svojega brata potoži, rekoč: „Gospod! bi bil ti tukaj, bi moj brat ne bil umerl. Vem pa tudi zdaj, da ti bo Bog vse dal, kar ga prosiš.“

Enako je govorila hitro potem Maria Magdalena, ki je od Marte opomnjena tudi Juzusu naproti prišla in se britko jokala. Ko Gospod Jezus vidi, da se s tima sestrama tudi veliko pričjočih joče, so tudi njega solze polile; iz tega so Judje spoznali, da je Lacarja močno ljubil, ter so rekli: „Glejte, kako ga je ljubil.“ Med tem je naš Izveličar šel h grobu in kamen, s kojim je grob po Judovskej navadi zaslonjen bil, odvaliti zapové. Potem svoje oči proti nebu povzdigne rekoč: „Oče! zahvalim te, da si me vslišal; že poprej sim vedil, da me vsel vslišiš; pa zavolj okoljstoječega ljudstva sim to govoril; da verje-

jo, da si me ti poslal.“ Potem je umerlega na glas zaklical, rekoč: „Lacar, pridi vunkaj!“ Komej je bil Kristus te besede izrekel, je umerli Lacar že tudi iz groba prišel. Roke in noge so bile še s mertvaškemi perti zvezane in glava s putnim pertom pokrita. Torej je Kristus svojim učencom zapovedal, ga razrešiti in oprostiti. Vsi nazoči so začudenja stermeli, nevedoči, kaj bi mislili, govorili alj začeli. Vidili so s očmi še nikolj storjeno čudo, in njih veliko je po njem k spoznanju pravega Mesia prišlo. Koliko ponižno zahvalo pa je od smerti obuden Lacar s svojema sestrama Kristusu za toliko dobroto dal, se lehko misli. To nikolj zaslišano čudo se je hitro u Jeruzalemu in po celi deželi okolj razslovelo. Farizeji in starašini ljudstva so se zavolj tega nad Kristusom kakor tudi nad Lacarom silno razserdili; ker so dobro previdili, da zavolj tega čuda bo vse za Kristusom potegnulo. Sberali so se torej, in posvetovali kaj jim je zdaj storiti. Kaifaž, veliki duhovni je naravnost terdil, da morjo Kristusa umoriti, drugači je za celo ljudstvo djano. „Boljše je,“ so njega besede, „da eden za celo ljudstvo umerje, kakor da bi celo ljudstvo konec vzelo.“ Vsi sborniki so za Kaifom potegnuli in sklenili Kristusa umoriti. Ne dolgo potem so ti storjen sklep, kakor nam sv. evangeli pové, tudi u djanju izpeljali. Skoz njih sovraštvo je Kristus smerti na križu obledel; alj njih sovraštvo še ni vtolaženo. Hočejo tudi Lacarja, živega spričevavca Jezusovega božanstva umoriti. Pa kako? Lacar je bil imeniten mož, pri vsih u velikem spoštovanju. Očitno in siloma si torej ne upajo, tudi pregrehe nad njim ne najdejo, u kojo bi svojo hudobijo zakrili; in čakati morjo pripravne prilike, koja tudi dolgo ne izostane. Po smerti svetega Štefana so Judje veliko kristianov iz mesta in dežele pregnali, njih veliko je prostovoljno pobegnulo; tudi Lacar se je s svojema sestrama in več drugemi kristiani u Jopo, neko ob morju ležeče mesto podal. Farizei zvejo, in hitro pošljejo vojakov za njimi, ki bi Lacarja s nja sestrama in še nekoliko kristiani na staro že razrušeno barko brez broduarja, brez jadrila in brez vsake druge k jadranju potrebne stvari djali. To barko dalječ no široko morje zapeljajo in jo zapustivši za gotovo mislijo, da se bodo s barko vred vsi u kratkem potopili. Na človeški način bi tudi ne bilo drugači; alj božja previdnost, ki je Lacarja za škofa na Francoskem odločila, je barko do Marzailskih bregov srečno pripeljala.

Stanovniki ovega tečas slovitega mesta so bili scer neznabogi, pa dobrega vedenja in prijateli vednosti. Ko tak čud-

no prijadranje Lacarja in nja družbe vidijo, u sercih od Boga ginjeni hitro potem spoznajo, da véra, kojo od Boga tak čudno ko njim pripeljani Lacar oznanuje, mora u resnici prava božja véra biti. Lacar že poprej od apostolov škof posvečen, je u ovem mestu in okoljci brez odloga začel svoje apostolsko delo prav goreče opravljati. Gospod Bog mu je dal tudi čuda delati, in tako se je u kratkem število vernikov tako namnožilo, da so mu lep tempel Diane, svoje boginje prepustili, kojega je Lacar s več novemi cerkvami u službo pravega Boga posvetil. Trideset let je Lacar kakor zvesti pastir za svoje ovčice s neutrudno ljubeznijo skerbel, in k neizreklemu veselju vidil, da se je število kristianov na veliko tisuč naraslo, u kraju, kder popred od spoznanja pravega Boga še nič vedili niso. Zadnič je svoje sveto življenje, kojo je zavsim k časti tistega posvetil, od kterega je ga po častitem čudu spet bil zadobil, s srečnoj smertjoj u 73. leti svoje starosti sklenul. Lacar je bil, kakor pripovedajo, obglavljen, in je kot mučenik umerl; kajti neki rimski uradnik je bil u mesto Marzail poslan, ki je svetega škofa Lacarja zavolj nja stalnosti u véri razno mučiti, ga u temno ječo zapreti, in zadnič obglaviti dal. U Marzailu še zdaj nja sveto glavo kažejo.

Nauk in posnema.

1. Marta in Magdalena, kakor tudi znanci pričajo, da je Lacara Jezus ljubil. Kako si je pa Lacar ljubezen in prijaznost Jezusovo pridobil? Skoz ohranjeno deviško čistost. „Kdor je čist, bo kralja prijatela imel," sv. Duh uči. Čigavo ljubezen in prijaznost pa ti s pregrešnim znanjem alj strahu vredno neskerblivostjo u ohranenju svoje stanovne čistosti pridobiš? Luciferjevo in njegove derhali; kajti nič prijetnišega ni njemu, kakor pregreha nečistosti. „Nobena jed," piše sv. Ambrož, „satanu bolj ne diši, nobena mu ni prijetniša, kakor telo in duša nečistnika, nečistnice." „Svinjam so podobni hudi duhovi, ki nad blatom in smradom pregreh svoje veselje imajo," govori neki učenik. „Te svinje pasejo tisti, ki njih voljo storé in njih želje dopolnijo. Nečiste reči so otrobi, s kterimi se hudi duhovi živijo. S takšnimi hočejo grešniki svoje trebuhe polniti, pa se ne morejo nasititi; kajti več ko grešijo, še više grešiti želijo." Čiga ljubezen in prijaznost išeš ti? Luciferjevo alj Jezusovo, ki je tvoj Gospod? ktera ti je ljubši?

2. Sv. Lacar je svoje življenje, kojo je od Kristusa s posebno gnado spet zadobil, celo službi božjej posvetil, in s velikim trudom u njegovo čast in veliko dušam u zveličanje obernil. Bog te od mertvih, kakor Lacarja scer

ni obudil, vendar te je veliko očitnih smertnih nevarnost čudno rešil; in ko si zavolj svojih grehov zaslušil, vekomaj pogubljen biti, te neskončno dober Bog ni pustil u grehih umreti in pogubiti se. Bi ne bila potem grozna nehvaležnost, ko bi notel celega svojega življenja Bogu u službo darovati? Bi ne bila grozovitna hudobija, ko bi svoje življenje, ki si ga od Boga dobil, celo u njegovo razžalenje obračal? In kaj si dosihmal drugega storil? Preglej svojo vest, verzi se na kolena in prosi Boga u ponižnosti odpušanja zavolj svoje hudobije in nehvaležnosti. Stori terden sklep svoje še ostalo življenje le u čast božjo oberniti; ker Bog, ki ti je življenje dal, ti ga tudi ohranuje; kaj pa je vsakdajno ohranenje drujega, kakor vsakdanjo novopodelenje življenja? „Vsako uro, vsak trenlej," pravi sv. Auguštin, „dobrote tvoje milosti vživam. Vsako uro bi konec vzel, ko bi me ti ne ohranil. Vsak dan bi umerl, ko bi ti mojega življenja ne varval. Vsak trenutek me tebi na novo služiti vežeš." Skleni torej in kliči s Davidom; „Moja duša naj njemu živi." Lepo zdihovanje in molitvica je; „Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umerjem." Kdor u resnici moliti zamore rekoč: „Jezus tebi živim," to je, po tvojej volji, k tvojej službi živim; svoje življenje samo k tvojej službi obernem: on tudi ves potolažen lehko reče: „Jezus, tebi umerjem." to je: umerjem iz ljubezni do tebe, u tvojej gnadi, pod tvojim varstvom. Kdor pa pervih besed te molitvice u resnici govoriti ne more, temuč bi velikoveč reči imel: svet! tebi živim, meso! tebi živim, satan! tebi živim; ta bo tudi spoznati moral: satan! tebi umerjem, tvoj sim živ in mertev; zakaj kakor sv. Bonaventura pravi: „Nič ne umerje u človeku, kar poprej u človeku ni živelo. Če moja roka, moja noga u meni ni živela, tak tudi meni odmreti ne morete. Tako tudi u Gospodu le tisti umerje, kdor je prav živ ud Jezusa Kristusa bil u véri in ljubezni; in nobeden ne umerje u Gospodu, kdor u Gospodu ni živel." Hočeš taj Kristusu umreti, živi zdaj Kristusu Gospodu. „Moja duša naj njemu živi!"

Molitva.

O Jezus, ti naš Gospod in Zveličar, ki si svojega prijatela, Lacara iz groba spet k telesnemu življenju obudil, da je še dolgo tebi k časti in dušam u zveličanje služil; obudi tudi nas iz groba naših grehov, da tudi mi le tebi živimo in enkrat srečno u tebi, svojem Gospodu umerjemo; ki živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XVIII. Dan decembra alj grudna.

Sveta Blandina, keršanska dekla, mučenica.

Ko so kristiani za cesarja Marka Aurelia nekoliko časa miru vživali in s svojim pobožnim živlenjem pagane osramovali, so jih ti od maliških podpihvavcov našuntani s mnogemi lažmi in kletvami, koje so črez nje trosili, preganjati jeli. Med drugemi so kristiane u Lionu na Francoskem dolžili, da oni u svojih sborih, kadar daritvo svete maše pri božjej službi opravljalo — kar so kristiani iz strahu pred neverci o ponočnem času opravljati morli — otroka umorijo in pojedó, potem se pa nar geršim gnusobam nečistega djanja prepusté. To gerdo obrekovanje je pagansko ljudstvo toliko zoper kristiane razkačilo, da so jih pri vsakej priliki preganjali, in mnogoverstno mučili. Narveč je divjal zoper nje rimski oblastnik, ki je s svojemi vojaki iz Rima u Lion prišel, in scer tako neusmileno, da je neki bogaboječ deželni žlahnik, Veti Epipat imenovan, pred sodnika stopil rekoč: „Jaz sim pripravlen tebe prepričati, da so kristiani nedolžni, in da jih vi malikovavci iz zgol sovraštva preganjate.“ „Kdo si ti?“ ga hitro sodnik pobara. On neustrašen odgovori: „Jaz sim kristian.“ „Veržite mi tega kristiana in besednika kristianov u ječo,“ je zdaj svojim služavnikom zapovedal. Med onimi, ktere je divjost rimskega oblastniku tačas narbolj zadela, so bili nar imenitiši: Blandina, Sankt, Vienski diakon, Matur in Atal. Nad Blandinoj je Bog pokazal, da ravno oni, ki so majhni, nedozdevni, clo zaničevani pred svetom, so pri Bogu u velikej časti, če so polni tiste ljubezni do Boga, ki se s ničemurnim videžem in napuhom ne ponaša, temuč s zaupanjem božje pomoči iše.

Blandina je bila dekla slabega, bolehnega života; zato so se vsi verni, posebno pa njena gospodinja, ki so se za resnico keršanske vére bojevali, po pravici bali, da bi ona u terplenju ne omagala in Kristusa ne zatajila. Alj ravno nad Blandinoj, slaboj stvarjoj je Bog svojo moč razodel. Po raznoverstnem mučenju so jo hotli k poterdenju tistih laži pripraviti, koje so kristianom krivično očitali. Od jutra do večera so jo hudo terpinčili, karkolj so jo mogli; se je eden vpehal, jo je drugi mučiti začel. Do pozne noči je to terpelo, in prej so se neusmileni služavniki jo mučiti naveličali, ko pa ona terpeti. Nje život je bil ves razmesarjen, ni bilo ne zdravega uda, ne zdrave kože na njej; pa stanovito in veselo je vse

prestala iz ljubezni do Kristusa Jezusa; zakaj kolkorkrat je pričala: „Kristiana sim!“ tolikokrat je tudi novo moč zadobila; ljubezen do Kristusa Jezusa je vse muke osramotila. Pagani so le zijali in stermeli, kako bi bilo mogoče, da tako slaba devica tolike in takšine muke, kojih ena sama bi ji življenje končati zamogla, prenesti zamore. Oblagrovana Blandina pa je u svojej slabosti s vedno novoj moćjoj Jezusa Kristusa spoznavala, in med naj ojstrejim mučenjem ni drugega govorila, kakor to: „Kristiana sim, in pri nas se nič gerdega, nič hudobnega ne počenja.“

Potem jo s drugmi mučeniki vred spet u ječo veržejo in jo k enemu kolu tak terdo pripnejo, da je njeno truplo velike bolečine in težave občutilo. Drugi dan jo spet iz ječe pripeljajo in ljudstvu u gled divjim zverim veržejo, potem ko so jo bili prej na en kol križem razpeli. S tako razpetemi rokama Jezusu križanemu pobobna, je Boga goreče prosila za poterpežlivost in moč, sovražnike svete vére premagati, in s tim je u drugih vernih živo prepričanje obudila, da bo vsak, ki za Kristusovo čast terpi, tudi deležnik Kristusove veličasti u nebesih. Ko ji pa nobena divja zver kaj žalega ne stori, in se nje še dotaknuti noče, jo spet odvežejo in u ječo odpeljajo, jo novemu terplenju prihranit.

Kmalo potem začnejo zveste spoznovavce Kristusove več dni zaporedoma mučiti in moriti. Sveto Blandino k zatajenju Jezusa pripraviti, si vse prizadenejo. Med drugmi spoznovavci so imeli tudi 15 letnega mladenča s imenom Pontika u ječi. S tim mladenčem jo več dni u veliko gledališe pripeljajo, ga pred njenemi očmi gerdo mučijo, in po vsakej strašnej muki ju pred mališke podobe postavijo, da bi se svetej veri odpovedala. Bilo pa je gledališe paganov veliko, prostorno okrožje okolj in okolj s visokim obzidjem in sedeži za gledavce obdano. Tukaj so navadno divje zveri spušali, jih eno zoper drugo dražili, da so se radovidni gledavci nad serditim borenjem in klanjem nadraženih živál kratkočasili in radovali. Večkrat so jim tudi svoje robleníké alj sužnje pometali; in ko so kristiane preganjati jeli, so s kristiani tako neusmileno ravnali. Prih takih priložnostih se je večidel veliko gledavcov nagromadilo. Pontik in Blandina sta pri vsih nečloveških mukah nepremaklivo tako stanovita, da se je tudi neverno ljudstvo nad njima razserdilo, viditi, da pri vsih še toljkih mukah vendar le njih bogov moliti nočeta. Pri vsih mukah nježna Blandina — bila je komej 18 let stara, — svojega soterplenca Pontika s serčnostjo navdaja tako dolgo, da je pod mukami onemogel in veselo za sveto véro umerl.

Blandina je že vse svoje tovarše, ki so se s njoj vred za sveto véro vojskovali, stanovito končati in krono poterplenja prejeti vidila, in je zdaj sama še na težkemu borenju ostala. Ko je še zmirom nepremakliva, jo začnejo grozno bičati; potem jo divjim zverinam veržejo, na razbelen železen stol posadijo, in ker jo je Bog pri vsih teh mukah še pri življenju ohranul, so jo u mrežo zavezano pred divjega bika vergli, ki jo je semtertje premetaval, dokler ji zadnič na trinoga povelje glavo odsekajo — u letu 177. Tudi neverniki so stermé spoznali, da še nikdar kaka ženska oseba ni toliko muk prestala; kristiani pa so Boga hvalili, ki svojim služavnikom toliko serčnost da, take in tolike muke tako slavno za njega sveto ime prestati. Bodi češen in hvalen vekomaj! Ostanki tih svetih mučenikov so u mestu Lionu pokopani.

Nauk in posnema.

1. Ako pogledam kristiane pervih stoletij po Kristusu, in vidim mlado Blandino in pa nježniga Pontika mučenca kakor dve svetli zvezdi pervega keršanskega sveta nam u sedajne slaboverne čase tako lepo svetiti, se jima moram čuditi in veselja jokati, da sta tako mlada kristiana pa tolika junaka! Razjokal bi se pa tudi od same žalosti, če se u sedajnih dneh ogledam, in tako malo mladenčev najdem, ki bi za svojega Jezusa — ne terpeli — marveč Jezusu živeli in njega prav živo ljubili. Skorej bi mislil, da nas je ljub Jezus zapustil, kajti so sedajni kristiani stari in mladi proti nekdajnim kristianom kakti kresne muhe proti svetlim zvezdami. Ali Bog od nas tolike serčnosti ne terja, kajti vidi, da smo preslabi? Ali nebeško kraljestvo u sedajnih merzlih časih tolike sile ne terpi, kakor svoje dni? — Bog še neprenehoma hoče ravno to, kar je od sv. Blandine in od sv. Pontika terjal, da rajše umerjemo, kakor grešimo, vse voljno in radi poterpimo, kar nam Bog pošle, in si tako skoz zatajenje in poterplenje večno življenje služimo. K temu nas sv. apostol Paul opomina rekoč: „Glejmo (u terplenju) na Jezusa začetnika in končavca naše vére, ki je za predpostavleno veselje, smert križa preterpel, in zdaj na desnici božjega trona sedi.“ Hočemo s Jezusom u nebesih sedeti; mormo s njim terpeti in le njemu živeti. Neki svet mož, ki je od vsih strani bil od bolečin in britkost obdan, je rekel: „Dobrota, kojo pričakujem, je tak nezmerno velika, da mi je vsaka muka in težava le veselje.“ Tudi sv. apostol Paul je pri vsem terplenju sebe in nas s veselo večnostjo tolažil: „Če s Kristusom terpimo, bomo tudi s njim poveličani; kajti mislim, da terplenje sedajnega časa se ne da primeriti s prihodnim veličastvom, ki se bo nad nami razodelo.“ In sv. Jakob pravi: „Bratje moji! zlo se veselite, ako vas mnogo

terplenja zadene, s kojim se vaša stanovitost poskuša; zakaj vedite, da poskušnja vaše vére poterpežlivost dela, poterpežlivost pa stori delo popolnoma. In kakor je terplenje Kristusovo u nas obilno, tako je tudi naša tolažba po Kristusu obilna.“

2. Sv. Blandina in sv. Pontik sta svoje mlado serce in živlenje Jezusu darovala. Uči se od nju, ljuba mladina, tudi ti u mladih letih svoje nedolžno serce in živlenje Jezusu darovati; kajti s takšnim darom nebeškemu Očetu narbolj dopadeš, ker te Bog u tvojej mladosti, če nedolžno serce imaš in se sploh lepo zaderžiš, posebno ljubi, in te k sebi želji, rekoč: „Najte male k meni priti, njih je nebeško kraljestvo; in če tudi vi ne postanete kakor otroci, ne pojdete u nebeško kraljestvo.“ U mladosti je človek dolžen svojega Boga narbolj ljubiti, ker tečas je vsih drugih skerbi nar bolj prost, in drugih potreb nar manj pozna. Zato te sv. Duh opomina: „Ne zabi svojega Stvarnika u mladosti, preden pride čas terplenja, preden se približajo leta, od kojih poreče: Ne dopadejo mi.“

Molitva.

O Gospod Jezus Kristus, ki čiste duše posebno ljubiš, in si sv. Blandini, svoji mladi nevesti, in sv. Pontiku, nedolžnemu mladenču dal iz ljubezni do tebe vse strašne muke in smert serčno prestati, daj tudi nam vse skušnjave srečno premagati, tebi živeti in tebi umreti; ki živiš in kraljuješ s Bogom Očetom in sv. Duhom, Bog vekomaj. Amen.

XIX. Dan decembra alj grudna.

Sveti Timotej in sveta Maura, zakonska, mučenika.

Te dan sta u pričetku štertega stoletja svoje živlenje ko mučenika častito skončala sv. Timotej in sv. Maura. Timotej je bil sin keršanskih starišev, rojen u selu Perape Tebajske dežele. Od otročjih nog se je keršanske postave pridno učil, da bi svojo véro brez straha očitno spoznal, ako se preganjba vzdigne. Živel je tako, da je vse za dobro vnemal. Željel je priložnosti, svoje živlenje za pravo váro dati. Kar željel, je tudi dosegel. Arian, ajdovski oblastnik tiste dežele, je prišel u Perapejo s poveljem keršanstvo tam zatreti. Da torej vse kristiane k sebi sklicati, in jim pokaže cesarjevo zapoved, da imajo namreč véro vnovič sprejeto zapustiti, in nekdajne bogove cesarstva moliti. Hitro od kraja je Timotej

pred oblastnika poklican, in močno nagovarjan, da naj bogove moli. Ko pa serčno terdi, da raji vsako muko prenese, ko to hudobijo stori, ga oblastnik nadleguje, da naj vsaj keršanske knige iz rok da, ki jih shranjene ima. Timotej dobro vedši, da ajdje take bukve posožgejo, kakor jim u pest pridejo, se brani to storiti, ter reče: Keršanske bukve so moji ljubi otroci. Prava pošast bi bil oče, ki bi svoje lastne otroke tolovajem u roke izdal. Te besede so trinoga hudo spekle, in zapovedal je Timoteju razbeleno železo u ušesa vtakniti, kar mu je neizrečeno bolečino naredilo. Pa u tih groznih bolečinah svet mučenik Boga na glas hvali in poveličuje. To trinoga še huje razkači, in on ukaže, keršanskega vojšaka za noge na steber obesiti, mu na vrat velik kamen privezati, u usta pa ojstro kusalo (berzde) djati, da bi Boga kristianov več hvaliti in poveličevati ne mogel.

Med tem mučenjem je trinog zvedel, da se je Timotej še le pred tremi tednami oženil bil. Ukaže, da naj mlada žena pred nja pride; in ker upa, da bo njeno prizadetje več pri možu opravilo, ko vsaka muka, ji zapové, da naj iše moža vsaj u to pripraviti, da bogovam na videz daruje, drugače bo moral še nar grozovitniše muke prestati. Maura, tako je bilo ženi ime, je svojega moža priserčno ljubila, in obljubi vse storiti, da ga smerti otme. Bila je sicer tudi ona kristiana, pa tečas še ni toliko serca imela, da bi pripravlena bila, za prave vére del kaj terpeti. Peljali so jo k možu, in ona, zagledati ga u toliko grozovitni muki, omedli. Ko se spet zavé, so Timoteja od stebra odvezali, in mu kusalo iz ust vzeli, da bi s ženo ložej govoril. Maura pozabi svojega keršanstva, in iše moža pregovoriti, da bi se povelju oblastnikovemu vdal, ter se mu prilizuje in sladka, ga prosi, oplakuje in joče kar more, svoj namen doseči. Alj Timotej ostane stanoviten in nepremakliv, ter ji resno reče: „Kako, moja Maura? Si kristiana alj ajdinja? so to besede človeka, ki je u keršanski véri izrejen bil? Namesti oserčiti me s svojoj besedoj, vse možko terpeti, me išeš le od mojega sklepa odverniti? Se bom kalj za kratko srečo tega sveta večni sreči u nebesah tam odpovedal; alj kratki muki uiti, se prederzno u večne muke pekla sam pokopal?“

To in še mnogo drugega je govoril Timotej, in Bog je dal njegovim besedam tako moč, da Maura vsa ganjena, svoj greh spozna, in ga britko obžaluje. Vergla se je možu pred

noge, in prosila ga odpušenja; tudi ga nagovarjala, muke, ki še pridejo, serčno prestati. „Kaj mi je pa storiti," pravi, „da za svoj storjen greh pokoro storim?" „Idi," reče Timotej, „k oblastniku, ki te je pregovoril, da si to storila, in mu povej, da namesti svojega moža k zatajitvi keršanske vére nagovarjati, sama terden sklep imaš, s njim zavolj te vére vse muke preterpeti." Mauro je zgrozilo nad tem besedami, in je rekla: „Oh, mlada sim še, komej sedemnajst let stara, života rahlega, od natore močno boječa. Ne upam si razkačenimu trinogu pred oči stopiti, še manj pa hude muke prestati." Timotej ji je serce dajal, da naj u Boga zaupa, in ji več izgledov še mlajših mučenikov pred oči postavil, ki so tudi vsi mladi nar grozovitniše muke s veseljem prenesli. Na to jo opomina k molitvi, sam s njoj na tla poklekne, in prosi Boga za moč in pomoč. Med molitvijo zgine u Maurinem serci ves strah in bojezlivost; odveč je toliko gorečo željo za Kristusa terpeti, u sebi občutila, da se brez odloga k trinogu poda, in mu naznani, da ji ni volja, moža od keršanske vére odgovarjati, da je več sama pripravlena, vse muke, ki se izmisliti dajo, s njim serčno prestati. Arian, ki se tega ni nadjal, se zavzame, in napové nargrozovitniše muke. Vkaže sv. Mauri vse lase iz glave popipati, na to ji perste porezati in nje telo s žveplom in smoloj žgati. Poslednič je sodba izgovorjena, da se imata sv. Timotej in sv. Maura križati, pa tako, da si bota križa nasprot, in da se bota u veče terplenje na križih viseča eden drugega gledati morla. Alj nasprot je bila ravno ta muka njima u narvečo tolažbo. Sveta mučenika sta eden drugega k poterpežlivosti serčila, sta Boga na ves glas hvalila, in sta okolj stoječe ljudstvo nagovarjala, da naj malike zapusté in se k pravi véri spreobernejo. In tako sta skončala na denašen dan to svojo toliko častitlivo muko.

Nauk in posnema.

1. Maura je svojemu možu k silno velikemu grehu svetovala, ker ga je nagovarjala, da se naj krivičnemu ukazu oblastnika podverže, in vsaj na videz malikom alduje. Ni redko, da žene možem k raznim greham svetujejo. Eva je to že u paradižu storila, ko je Adamu prepovedan sad podala in mu serce dajala, da naj ga jé. Jecabela je svojega moža, kralja Ahaba nagovarjala, da si naj vinograd Nabota po nedolžno usmertenega, osvoji. Naš

sv. Timotej pa ni storil po nasvetu svoje žene, temuč je njo napeljal, da je svoj greh spoznala in ga iz serca obžalovala; še več, da je sklenila ga s svojoj kervijoj oprati. Kako srečen bi bil Adam, ko bi tudi ne bil svoje Eve vbogal; ko je pa nasprotno ravnal, mu je Bog mnoge kazni naznanil, in ga s Evoj vred iz paradiža pahnul. Kraljici Jecabeli je Bog tudi kakor kralju Ahabu, ki je po njenem nasvetu storil, s grozovitnimi šibami po preroku Eliu zažugal. Modreje pa je ravnal sv. Job, ko mu je žena svetovala, da, ko u svoji narveči stiski in revšini nobene pomoči ne dobi, naj Boga preklinja in umerje. Job je rekel: „Ti si govorila, ko abotnih žen ena. Ko sva dobro iz roke Gospodove prejela, zakaj bi pa hudega ne sprejela?“ Tega izgleda se je sv. Timotej deržal, in ni hudobnemu svetu svoje žene posluha dal. In tega se naj vsi pošteni zakonski možje deržijo, ako jih žene u greh napeljujejo. Kar pa od možev rečem, velja tudi od žen, ker je spričano, da so tudi one od svojih možev k mnogim grehom napeljevane. Reči enkrat pri sodbi: mož mi je u to svetoval, alj žena me je u to napeljala, bo ravno toliko pomagalo, kakor Adamu, ko je rekel: Žena, ki si mi jo tovaršico dal, mi je dala od drevesa, in sim jedel.“ Sodba božja se bo glasila kakor Adamu: „Ko si glas žene poslušal, in jedel od drevesa, od kterega sim ti prepovedal jesti, naj bo zemlja prekleta u tvojem delu.“ Bog namreč kaznuje njega, ki u greh svetuje, in njega, ki se slabega sveta prime, enega ko drujega.

2. Kakor se je sovražnik Maure poslužiti hotel, sv. Timoteja u greh napeljati, tako se posluži hudič svojih pomagačev, ljudi u greh napeljevati in jih pogubiti. Pa ne le on alj ona, ki greh stori, marveč vsak in vsaka, ki u greh svetje, napeljuje, greh hvali, ga zagovarja, greha ne brani, če more, se greha vdeleži, in bo pogubljen, ako ne zadel svojih, pa zavolj ptujih grehov. Sv. Duh pravi: „Kdor komu hudoben svet da, na njega nazaj pade. Kdor drugemu jamo kople, bo sam u njo padel; in kdor bližnemu kamen nastavi, se bode sam na njem spoteknil.“ „Usta slabega svetvavca alj svetvavke, uči sv. Jeronim, so usta hudičeve. En sam hudoben svetvavec je hujši od deset tolovajev.“ In koliko je takih po sveti! Stariši, ki svojim otrokam potuho dajajo; gospodarji in gospodinje, ki slabi družini skoz perste gledajo. Grehi podložnih so tudi grehi predpostavlenih. Taki so hlapci in dekle, ki svojim tovaršem in tovaršicam plajš deržijo, sosedi in sosede, ki molčijo, da se za njih vedenje greh dela. Takih ptujih grehov je po svetu kot listja in trave; za to pa tudi, bi rekel, več zastran ptujih grehov, kakor za lastnih del ljudi pogublenih. „Ti sam za se pravično živiš, pa boš vender zavolj ptujih grehov pogubljen, ako greha ne braniš, kadar bi lehko:“ govori sv. učenik. — Praviš: bi se pa zameril, ako bi koga posvaril, alj pokregal, alj zatožil. Boljše je se ljudem zameriti, kakor pa Bogu.

Molitva.

O Bog, ki si nas le zato stvaril, da tebe iz celega serca ljubimo, po smerti pa od obličja do obličja vekomaj gledamo in vživamo: daj da vsak zapeljiv in grešen nasvet srečno premagamo, ter ti svoje serce za vedno prijetno prebivališe ohranimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, Amen.

XX. Dan decembra alj grudna.

Sveti Vincenci Lerinenski, spoznovavec.

Sv. Vincenci imenovan Lerinenski je bil u Galii, sedajnej Francoskej rojen, in u vsih tedajnih vednostih dobro podučen; zato ga tudi svet veliko obrajtal, in kot svojemu ljublencu se mu je priklanjal. U svojih mladih letih se je k vojaškemu stanu obernul, visoke časti dosegel in je dobrote tega sveta vžival. Pa pri vsej posvetnej časti, vsem poveselenju, ki mu ga je svet ponujal, je bilo njegovo serce nemirno in je vedno drugih dobrot željelo. Potem, ko se je že dolgo s valovi ovega sveta bojeval, kakor sam pravi, in mu je Gospod praznoto in ničemurnost vsih posvetnih reči in nevarnosti, koje so ga obdajale, zmirom očividnejše pokazal, je u mirno in varno zavetje svete katolške vére pribežal, u kterej se o vsakem času pravo in varno pribežališe najde. Jarmu napuha in ničemernosti se hoče odtegnuti, — rešiti potopa pričejočega živlenja, se ovarvati pred večnim plamnom po smerti. Podati se u sladek jarm Gospodov sklene, se u ponižnosti božjej volji podverže in gre u slut Lerinenski samostan, ki je bil na nekem otočju, obmorskemu mestu Antibes nasproti. Tukaj je iskal voljo božjo na tenko spoznati; premišlaval je minjočnost časa, kojega trenleji in ure kakor valovi u hitrem potoku naglo memo odleté, in se nikdar več ne povernejo; ter je sklenul vsak trenlej dragega časa dobro oberniti, da bi enkrat pri sodbi božjej milost dosegel.

Na drugej strani je dobro premislil, da ni zadosti, le čedno in prav živeti, ampak véra mora kakor podloga alj temelj vsih keršanskih čednost u naših sercih biti; zato je bil britko žalosten, viditi toliko krivovercov, kako krilo svete matere katolške cerkve tergajo; povsodí zanjke nastavljajo, priproste goljufajo, in svoje zmote s svetim pismom dopričati išejo: nja neumakliva pokoršina do svete katolške cerkve in

natenčna vednost svete vére ste njega pred strupom krivoverstva scer zavarvale; ne tako pa toliko drugih, ki so u véri omahlivi in manj podučeni bili. Zategadel je u letu 434 bukve pod imenom „Svaritba pred krivoverci“ spisal, polne božje moči in svetega Duha, u kojih je kratko in razumevno, učeno in pobožno zmote vsih krivovercov svojega in prihodnega časa premagoval in overgel. U tih bukvah se iz ponižnosti le Peregrin, to je po našem ptujc, popotnik imenuje, vedoč, da smo le ptujci in popotniki na tej zemlji; tudi se vsih služavnikov božjih on zadnega imenuje rekoč, da še imena: kristian ne zasluži.

U overženje krivoverskih zmot si je že od starih cerkvenih očetov spoznano resnico: „To je resnično in prav za prav katolško, kar so vselej in povsodi in vsi verni vérovali,“ u temeljno ravnalo vzel, po kojem se vse nedoločene verske vprašanja razodeti imajo. „Mi imamo,“ pravi sv. Vincenci, „lehek pripomoček se zoper svojoglavno od krivovercov izmišljeno izlaganje svetega pisma okovariti; namreč izlaganje svetega pisma po ustnem sporočilu cerkve, ktero nas kakor varno vodilo k spoznavi resnice pelja. To od apostolov izvirajoče sporočilo nam prav pomen božjih izrek pokaže; vsako prenovlenje u verskih resnicah pa je gotovo znamnje krivoverstva. Poslušanja novega dosihmal neznanega nauka se mormo skerbno varvati; zakaj oni, ki so se enkrat podstopili eno versko resnico tajiti, napasti alj jo pokvariti, bodo skorej tudi nad druge segli; in kaj bo zadnič iz takošne prenovlave? Vso véro bi podkopali.“ Potem prav jasno in krepko dokazuje, da je cerkva od Boga povelje dobila, izročen zaklad vére u nja pervej čistosti in nepokvarnosti ohraniti. „Krivoverci,“ pravi, „se s svetim pismom ponašajo in hvalijo, in ga skor po vsih listih svojih spisov potikujejo; u tem so enaki sleparjem, ki veliko od gotove moči svojih zdravil vpijejo, da bi jih ložej ljudem izprodali; in otrovnikom (strupomešcom), ki svojim smertnim pivam lažnive imena dajejo, lahkoverne premotiti; očeta laži posnemaje, ki se je pri skušnjavi božjega Sina tudi besede svetega pisma poslužil. Kadar se nad kakoj resnicoj, ki sveto pismo zadeva, dvomi, te čas se moramo razlaganja cerkvenih očetov deržati, ki so u občini svete katolške cerkve do smerti

živeli; kar vsi alj skorej vsi od ene reči terdijo, to je za nedvomlivo sprejeti. Je kako vprašanje vére u kakem vesoljnem cerkvenem sboru določeno bilo, tedaj je ta določba nespremenliva, kojo kot resnico vére sprejeti in se njej podvreči moramo.“

Tako je sv. Vincenci ravnalo postavil, po kojem se pri overženju krivover vsih časov ravnati imamo; močno orožje zoper krivoverce. Ti učen in črez vse ponizen svetnik je pred koncam 450. leta umerl; nja svetinje se u Lerinenskem samostanu u velikej časti znajdejo; nja ime pa je u Rimskih bukvah kakor enega u nauku in svetosti slovitega mašnika zaznamvano, ki se u nebesih u bukvah živlenja večnega sveti.

Nauk in posnema.

1. Iz živlenja sv. Vincenca Lerinenskega si zapomni, da k zveličanju ni zadosti, le čedno in pred svetom pošteno živeti; ampak mormo tudi véro kakor temelj alj podlogo vsih keršanskih čednost imeti; ker nam sv. apostol po veda „brez vére je nemogoče Bogu dopasti.“ In sv. Auguštin pravi: „Vera je temelj vsih dobrot in začetek človeškega zveličanja; brez nje (vére) ne more nobeden u število božjih otrok priti; nobeden na tem svetu milosti opravičenja zadobiti; nobeden po smerti večnega zveličanja doseči.“ Véra, in scer prava véra (kajti neprava alj kriva pri Bogu nič ne velja), prava véra je k izveličanju narprej potrebna. Brez prave vére ni nobenega poštenega živlenja, bodi si kakoršno hoče, da bi k zveličanju zadosti bilo. Vendar tudi prava véra sama za se ni k izveličanju zadosti, marveč potreba je, po pravej véri živeti, to je: zapovedi spolnovati, se greha varvati in dobre dela dopernašati; kdor je pa greh storil, mu je neobhodno potreba, da pokoro stori. Potreba je tudi, da človek u pravej véri in u živlenju, ki je po naukih svete vére vravnano, do konca stanoviten ostane, da se stanovito greha varje in u dobrih delih vadi; če se pred smertjo naveliča, in od dela prave vére alj čednosti odstopi, tedaj nima izveličanja upati, kojega Jezus le tistim obljubi, ki do konca stanoviti ostanejo. To so besede večne resnice, po kojih svoje živlenje vravnati moraš, ako izveličan biti želiš. Kdor ti drugači govori, te olegati alj goljufati hoče; in ali še ne veš, koliko lažnivih goljufov in krivih prerokov je po svetu? Pred takšnimi nas Jezus svari: „Varite se lažnivih prerokov, ki u ovčjih oblačilih k vam pridejo, znotraj pa so zgrablivi volkovi.“ Ne verjami mu, naj bo kdor hoče, ako te kaj napčnega uči. „Če kdo k vam pride in vas svetej véri kaj nasprotnega uči, ne sprejmite ga u svojo hišo, še ne pozdravite ga,“ veli sv. Joanez.

2. Sv. Vincenci u svojih knigah, ki jih je zoper krivoverce spisal, od onih, ki so ob pravo véro prišli, takole govori: „Vsi, ki so tako nesrečni bili, da so temelj katolške vére zgubili, so u svojem sercu vsi nemirni, razdvojeni in s jezero misli, koje se ena zoper drugo vzdiguje, napolnjeni, ter se svojemu pogublenju bližajo. S vsim tem jih Bog opomina, da bi (od svoje prevzetnosti) od svojega napuha odstopili, u varno in mirno zavetje svete katolške cerkve pribežali, svoj razum u ponižnosti večnej resnici podvergli; da bi se tukaj (u katolškej cerkvi) kalnih in grenkih luž svojih zmot osnažili, in se namesto njih resnice sladkih in zveličavnih vod napili, ki u večno življenje tečejo.“ Bog hotel, da bi vsi, ki so tako nesrečni, da so sveto véro zgubili in se u neveri alj krivovéri znajdejo, alj pa samo ime kristiana imajo, po tih besedah storili!

Molitva.

O Jezus, prava luč sveta, razsvetli vse tiste, ki u sedajnih časih po temah nevére, krivovére in po drugih zmotah hodijo; da na priprošnjo svetega Vincenca, tvojega spoznovavca pravo luč resnice želnjo išejo, in srečno najdejo; ki živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

XXI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Tomaž, apostol.

Sv. Tomaž, kar se po našem dvojčič reče, je bil kakor večidel vsi drugi apostoli rojen Galileic, in vbogi ribič.

Bil je tako srečen, da ga je Jezus u število svojih učencov sprejel in u apostola izvolil. Odtihmal je bil Jezusov zvest tovarš in spremlovavec po vsih potih, u vsih nevarnostih. Njegova dobroserčnost in priprostost njegove duše, kakor tudi nja živa gorečost in ljubezen do Jezusa so mu majhno vednost obilno dostavile. Ko je Jezus kratko pred svojim terplenjem iz Galilee u Betanio na Judovsko iti hotel, umerlega Lacara spet k življenju obudit, učenci pa so ga iz strahu, da bi ga Judje umorili, — ker so ga kratko poprej kamnovati hotli, — od tega pota zaderžavali, in nobeden ni prav serca imel ga spremiti; jih je neustrašen Tomaž k temu oserčil, rekoč: „Pojdimo tudi mi, da s njim umerjemo.“ S temi besedami je ti apostol na znanje dal, da ga tudi strah smerti od Kristusa ne loči, marveč da je pripravlen raje umreti, ko Jezusa, svojega Gospoda zapustiti. Pri zadnej večerji, ko je Jezus apostolom od svoje povernitve k Očetu govoril, in jim gori u Očetovej hiši prebivališ pripraviti obljubil, mu je sv. Tomaž rekel: „Mi ne vemo, kamo greš, in kako zamoremo pot vediti?“ In dobrotlivi Jezus mu te lep odgovor da: „Jaz sim pot, resnica in življenje. Nobeden ne pride k Očetu, kakor skoz mene.“ S tim je Zveličar njemu in nam dal zastopiti, da On je, ki je s svojim naukom in izgledom ljudi pot zveličanja učil; On je pa tudi začetnik pota, po kojem se k življenju pride; on deli tudi tukaj na zemlji življenja gnade, in u nebesih večno zveličanje, ktero se le po tem potu, le po tej resnici zadobi — po Jezusu Kristusu, ki je naš Srednik pri Očetu.

Ko se je Gospodovo terplenje na olskej gori pričelo, je bil Tomaž slab kakor drugi apostoli; kakor drugi, je tudi on strahu izbežal, in je bil silno žalosten nad smertjo svojega božjega učenika. Vendar se je hitro po svojem begu spet nazaj povernul in drugim apostolam pridružil.

Ob dnevu odsmertivstaje se je naš Zveličar svojim apostolam prikazal, jih prepričat, da živi; alj sv. Tomaž ni bil pričejoč. Ko mu potem drugi pravijo: „Gospod je vstal,“ in se nam in ženam prikazal, jim reče: „Ako ne vidim na njegovih rokah znamenj žebljev, in svojega persta u njegove rane ne položim, ne bom veroval.“ Ta nevera svetega apostola Tomaža je bila gotovo graje vredna; ker bi se bil lehko spomnil, da je Jezus večkrat poprej svoje odsmertivstajenje prerokoval; ker bi bil imel toliko pričam verjeti, ki so enoglasno terdile, da je resnično od smerti vstal. Vendar Gospod je nevero tega apo-

stola zato dopustil, da je s tim neoverglivo dokazal svojo vstajenje, in toliko bolj poterdil, ter takim, ki bi se kedaj uperali vervati, vsak izgovor odvzel. Sv. Tomaz nam je po besedah svetega Gregoria k véri več pripomogel s svojo nevero, ko vsi drugi apostoli s svojo hitro vero na njegovo odsmertivstajo; kajti poterdil je našo véro, odjemši nam vse pametne dvome nad častitem vstajenjem našega Odrešenika, potem ko je tisti, ki ni verovati hotel, tako očitno in gotovo te resnice prepričan bil.

Svetega Tomaža nevere ozdravit, se Jezus spet osmi dan po svojem odsmertivstajenju apostolam s Tomažem vred u velikej obednici, kder so bili zadno večerjo obhajali, skupej sbranim, pri zapertih durih prikaže, med nje stopi, in vse pozdravi rekoč: „Mir bodi s vami!“ Potem se ves krotek k Tomažu oberne, in ga k sebi pokliče, rekoč: „Vloži svoj perst semkaj, in poglej moje roke; podaj semkaj svojo roko, in deni jo u mojo stran, in ne bodi nevern, ampak veren.“ Kako je Tomažu zdaj, ko je svojega Učenika in Gospoda od smerti vstalega pred seboj vidil, ko je nja prijazno svarjoče besede slišal, pri sercu bilo, naj si vsak sam misli. Ves prepričan in osramoten zavolj tolikega pregrešenja se Jezusu strahoma in ponižno bliža, se s globokim spoštovanjem nja svetih ran dotekne in na glas zakrikne: „Moj Gospod, in moj Bog!“ S temi kratkemi besedami je Tomaž dal na znanje, da mu je poprejna nevera serčno žal; da zdaj vpričo onih, ktere je bil popred s nevero pohujšal, očitno spozna božje bitje Jezusa, ki mu na to serčno spoznanje odgovori: „Ker si me vidil, Tomaž, si veroval; blagor jim, kteri niso vidili, in so verovali.“ Tukaj imenuje Jezus srečne vse one, ki u njega, Odrešenika sveta verjejo, če ga ravno s telesnimi očmi kakor Tomaž ne vidijo.

Ko je Binkoštno nedelo s drugemi apostoli in učenci svetega Duha prejel, je še nekaj časa u oznanovanji svetega evangelia u Jeruzalemu in Judei ostal; potem pa, ko so se drugi apostoli po povelju Gospodovem po celem svetu, narode učit, razišli, se je tudi sv. Tomaž k drugim narodom obernul; in scer pervič med Parte, ki so u velikej Perzii bivali, potem k Medianom, Hirkanom, Baktrianom, in k drugim divjim narodom; zadnič k Indianom in Etiopejcom. Vsim tim je resnice svetega evangelia s čudopolno poterplivostjo, po mogočnej gnadi Jezusa Kristusa poterjen, oznanoval, u tolikih nevarnostih, u tolikih napotlejih, ki mu jih je hudi duh po sovražnikih svete vére nastavljal, hudo preganjan in so-

vražen. Koliko tisuč jih je k Kristusu spreobernul, vé le tisti, kojemu je vse znano. Veliki čudeži, ki jih je delal, so poslušavce prepričali, da nauk, kojega jim oznanuje, je u resnici božji nauk, in to je nar oterpneje neznaboge spreobernilo, da so resnico njegovega nauka spoznali. Prostorno Indio je skorej vso prehodil in ondi jih narveč Kristusu pridobil. Še u šestnajstem stoletju, tedaj 15 sto let po nja smerti so ondi še veliko keršanstva nasledili, kakor tudi u Kitajskem kraljestvu. Gotovo je po mnogih deželah veliko cerkvi postavil, in jih s keršanskemi učeniki oskerbel, da bi se sveta véra po nja smerti ohranila.

Pri zidanju cerkve u Meliapori, glavnem primorskem mestu se je nekaj čudnega zgodilo. Morje je ondi eno silno veliko drevo na suho verglo. Kralj, kojemu so ravno tečas kraljevo poslopje stavili, ga hoče za sebe oberniti, pa nikakor ga ne morejo, ne s ljudmi ne s živino premeziti. Sv. apostol polu zaupanja u Boga pristopi, in se ponudi to strašno težo, kamur hočejo, zavleči, če mu ga kralj k stavbi keršanske cerkve prepusti. Kralj privoli. Sv. Tomaž si pas odveže, ga koncoma na drevo za vejo otvezi, stori sv. križ in celo drevo brez kakega prizadevanja od mesta vleče. Vsi nazoči nad čudom stermijo; njih veliko se je spreobernulo in svetemu apostolu cerkvo staviti pripomagalo. U tej cerkvi je sv. Tomaž na velik kamen kamniti križ s temi besedami postavil: „Kedar bo morje ti kamen doseglo, bodo iz Europe moži prišli ovi nauk oznanovat, kojega sim jaz oznanovati začel.“ Morje je tečas še daleč proč bilo; ko je pa sv. Frančišk Ksaveri ravno na tisti kraj prišel, je že do ondi bilo nastopilo, in dolgo poprej izgovorjeno prerokovanje izpolnilo. In tukaj, kder je ti sv. apostol toliko za čast božjo in duš zveličanje prestal, je zadnič tudi smert mučenikov preterpel.

Malikovavski duhovni, ki so po spreobernenju toliko nevernikov zmirom več ob svoje prihodke prišli, so ga vedili pri kralju tako počerniti, da je smertno sodbo črez njega sklenul. Tako dolgo so s pšicami u njega strelali, da je umerl. Drugi pripovedajo, da so sami malikovavni duhovni, ko je ravno kleče molil, u svojej jezi nad njega planili, in eden njih ga je s sulcoj tako grozno prebodil, da se je sv. Tomož pri priči na tla zgrudil; drugi so ga s buticami tako dolgo tokli in s nogami teptali, dokler so kako znamnje življenja na njem najdli. Še ob času svetega Frančiška Ksaveria so kervave znamnja na križu najdili, pri kojem so ga pagani umorili. Sv. Frančišk Ksaveri se je pri svojem prihodu u Indio k pokopališu sv. Tomaža podal, in veliko dni in noči je ondi

premolil; prosil je namreč goreče Boga, da bi mu duha in gorečosti tega svetega apostola podelil; naj bi zamogel keršansko véro s ravno tolikim pridom oznanovati. Pri vsih večih in imenitejih opravilih je vselj, če mu le mogoče bilo, k grobu sv. Tomaža tekel; in če se to ni moglo zgoditi, se priprošnji tega svetega apostola, kterega je u vsim posnemati sklenul, priporočil.

Nauk in posnema.

1. Tri leta je sv. Tomaž Kristusa spremljal, nja božje nauke poslušal, nja velike čuda gledal, in je vender u pregreho nevere padel. Kar se je apostolu primerilo, se lehko tudi tebi zgodi. Spomin žalostnega padca sv. Tomaža te scer ne sme maloserčnega storiti, ampak uči te naj, nikolj preveč u se zaupati, temuč stanovito u strahu božjem živeti, vsakdan Boga ponižno prositi gnade, da ga ne razžališ in stanovit u njegovej službi ostaneš. Pisano je: „U strahu Gospodovem se hudega ogibljemo," to je: greha varjemo. In Tertulian piše: „Strah je podloga našega zveličanja. Kdor se boji, se varje. Se bomo bali, se bomo ogibali, in ogibljaje se bomo zveličali. Kdor se Boga ne boji, u pogublenje leti, ko bi še u toliki popolnosti živel. To nam sv. Duh pokaže rekoč: „Če ne boš vedno u strahu božjem, bo tvoja hiša hitro na kup padla."

2. Kristus je Tomaža nevernega imenoval, ker ene same resnice, namreč njegove odsmertivstaje ni verovati hotel. Potem takem ne more med verne, prave katoličane prištet biti, ki nad enoj samoj resnicoj naše svete vére dvomi alj jo celo zaverže, če tudi vse druge verje in za gotovo derzi. Katoličan ima vse od Boga razodete resnice brez izjemka verovati, naj si bodo velike alj male, ker Bog u nar manjši kakor u nar veči resnici se ne more zmotiti, ne goljufati. To si imajo tisti dobro zapomniti, ki zdaj nad to, zdaj nad uno resnico sv. vére dvomijo, alj u nekih rečeh celo spoznati dajo, da jo s krivoverci deržijo in njim vse poterdijo. Taki niso več katoličani; njih véra je umerla. Če se kakor sv. Tomaž ne spreobernejo, se bodo pogubili; kajti neverniki so, kakor je tisti nepokornik, ki scer devet zapoved spolnuje, desete pa ne. Kaj pa nevernike čaka, Kristus sam pové: „Kdor Sinu ne verje, ne bo življenja vidil, ampak jeza božja bo ostala nad njim."

Molitva.

Daj nam, prosimo, o Gospod! god tvojega sv. apostola Tomaža s svetim veseljem obhajati, da se nam po njegovih priprošnjah vselej pomaga, in da njegovo véro s spodobno pobožnostjo posnemamo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXII. Dan decembra alj grudna.

Sveti Boštian, bogaboječ hlapec.

U Judini, malej vesi na Španskem je živel nek kmečki fantič po imenu Boštian. Imel je jako pobožne, pa silo vboge stariše, ki so kmetško preprosto in pošteno živeli, in skerbeli se pošteno preživeti, svojim otrokom pa ne časnega premoženja zapustiti, marveč dušnega, večnega blaga jim oskerbeti; torej jih lepo keršansko izredijo. Lepe izglede jim dajajo neutrudno delati, sveto, bogaboječe živeti, vse iz ljubezni do Boga storiti, pobožno in goreče moliti, posebno pa so svoje otroke vadili k volnej pokoršini, k ljubezni in postrežlivosti do sosedov in do vsih drugih ljudi. Kar so dobri stariši rekli in otrokam u djanju pokazali, je mlad Boštianek rad in vse s veseljem storil.

Bil je med svojemi brati naj mlajši, zato mu dajo službo pastirja, da je majhno čedo svojih starišev pasel, kar mu je prav po volji bilo; kajti je imel lepo priložnost, svoje pobožne opravila in molitvice karkoli se jih je bil že ko otrok od svojih starišev naučil, opravljati. S dnevom je bilo nja poželenje veči, prav pobožno živeti. Se je živina pasla, je on lepo pokleknil in molil, in ker je imel veselje do molitve, tako je u molitvi zmirom gorečeji prihajal, in velike gnade zadobil od ljubega Boga, ki pobožno molitev rad usliši in posebno molitvo nedolžnih otrok s dopadjenjem gleda. Kakor na starosti je Boštianek tudi u vsem dobrem rastel, in že u svojem dvanajstem leti bil je prav ljubezniv, priden in voljn fantič; u vseh opravilih natenko zvest, nedolžen in bogaboječ, in tudi pobožneji od veliko odrašenih. —

Kdor ga malega Boštiana vidil, ga je ljubil, in vsi, ki so ga poznali, so djali, da bo še kaj verliga iz tega mladenča. Po primerleju se ljudi domačega kraja neka kugi enaka nalezliva bolezen loti, in se tudi Boštianeka prime. Kojih se je ta bolezen lotila, so jih morli od zdravih varno odločiti, da se jih ni prijela; tudi Boštianek mora iz očetove hiše. Spravijo ga u neko utico na polji; ondi je reven samče prebival; mati pa mu je vsak dan od daleč jesti prinesla in je fanteka vselej zaklicala, ki je iz ute prilezel in povžil, kolikor je revček zamogel. To je nekoliko časa terpelo.

Enega dne mu mati po navadi jesti prinese, postavi dol in fanta iz bajtice kliče. Boštianek je bil tako oslabel, da se ne more ne oglasiti, ne vunkaj prilesti. Mati misli, da je že

umerl in umerlega objokuje. Čez enčas vender vse svoje moči poiše, se isplazi do kraja, kder so ga jedila pripravljene čakale, potem pa spet u uto perpleže. Med tem dereč volk u nja utico pribeži, ki pridšega bolenčika nagloma napade, ga pri glavi zgrabi, mu kužne zatekline, bule alj humpe, ki jih je imel, predere, strupen gnoj izlizuje tako dolgo, da se mu rane sklenejo; potem ga u omedlevci popusti. To je bilo njegovo zdravje. Ko se Boštianek okreva in zdravega čuti, se zdrav na svoj dom poverne. Vsi so ostermeli ga viditi, in božjo previdnost hvalijo, ki ga je tako čudno po divjej zveri ozdravila. U dvajseto leto svoje starosti je še pri svojih starših ostal, pridno delal in se je vsih kmetčkih, hišnih in poljskih del dobro privadil, tako da je u kratkem u službo stopiti zamogel. Še bolj pa si je pobožnost, ljubezen do molitve, pokoršino in vse druge enemu poslu sosebno potrebne čednosti osvojil.

Ker stariši na svoji mali lastini vsih otrok doma rediti zamogli niso, je Boštian iz skrivnega nagiba svoj očetov dom popustil, in si šel dalej kruha iskat, naj bi svojim starišem reven stan in skerbi za živež zlajšal. Brez kakega posebnega namena in sklepa, kamo in kako? se priprosto na pot poda u samem zaupanju na Boga, da ga bo na takšen kraj pripeljal, kder si bo s svojim rokami vsakdajin kruh služiti zamogel. In res, to zaupanje u božjo voditvo Boštiana ne ogoljufa. Priden in bogaboječ posel gre križem svet, in povsodi svoj kruhek pošteno najde, kakor Boštian, ki je do mesta Salamanke u Kastilii na Španskem pripotoval. Ondi je pri bogatej in mladej vdovi u službo stopil. Poleg drugih hišnih opravkov je imel gospej vsakdanje potrebe iz pristave u mesto voziti. Karkolj mu je bilo zapovedanega, je vse tako pridno, zvesto in natenko, s tolikim spoštovanjem do svojé gospe, toliko pripravleno opravljal, da se je gospa iz pervega čudila, kako zamore posel tako pobožno, bogaboječe, priprosto, neutrudno in pa tako voljno služiti. Veliko spoštovanje in nagnenje je do tega hlapca dobila; iz kojega se je zadnič nečista ljubezen vnela. Ko mu enkrat to nesramno zastopiti da, se Boštian vstraši, sebe in njo u tolikej nevarnosti viditi. Sebe in njo rešiti, sklene svojo službo popustiti, ki bi lehko za njega, kakor za gospo tako u pogublenje bila, prosi za plačilo, slovo vzeme in se dalje napoti.

Še ni na pol pota obhoda, kamor se je bil namenil, mu dnarjev zmanjka. Moral je od daljnega potovanja nehati in si službe poiskati pri nekem žlahniku. On je imel hčer, ki je celo hišvanje u oskerbi imela, in njej je ti nov hlapec črez

vse dopadel. In ker se je po njegovej marlivosti hišno stanje u kratkem zboljšalo, mu je svoje nagnenje do njega očito kazati jela. Ko enkrat nekaj platna domu pripelja, mu hčera naproti teče in njemu dobroželjno nekoliko koscov sladkorjeve peke (torte) podá. Boštian pa noče poznati ne te dobre stvari, kojo mu je dala, in ne zastopi ljubezni, katero mu je kazala; torej enemu volu vso sladčino u gobec stlači, in vse skušnjave je bil konec. Takšnim napadom priložnost vzeti, prosi za slovo, in gre u Šent Lukar, čeravno ga je žlahnik nerad ispustil. In komu bi se po tako redkem poslu ne tožilo?

U Šent Lukarju ga spet neka vdova u službo vzeme. Boštian je bil po navadi priden in zvest, zravno pa pobožnega, sramožlivega, čednega zaderžanja. Gospa si je u veliko srečo štela, da ji je Bog tako dobrega hlapca dal. Tudi njene dve hčeri ste tega hlapca radi imele, posebno pa edna mu je vse le mogoče ljubovanje skazovala, in gotovo upala, da bo ljubezen do nje u njem obudila; tudi u zakon vzeti ga mu obljubi. Alj ves ko dervo in kamen neobčuten je bil priprost, pobožen Boštian proti njej. In ker mu pri vsem tem venderle miru ne da, in se tudi prederzne u njegovo spavnico priti, služavnik božji nevarno službo popusti in u begu narboljši pomoček čistost ohraniti iše. Dosihmal je pobožen Boštian službo po mestih bolj obrajtal kakor na deželi, ne zavolj boljšega živeža in plačila, ampak zavolj pobožnosti, ker je lehko večkrat pri svetej maši, pri spovedi in pri svetem obhajilu bil, ker je presvet zakrament altarja, do kojega je posebno pobožnost imel, večkrat obiskati, moliti, in tako tolažbo in moč za vse dobro najti zamogel. Alj toliko nevarnost in zalezovanja po mestih ga je primoralo si tako priliko poiskati, kjer bi lehko varnej Bogu služil. Prevzel je torej od nekega bogatega moža pristavo blizo mesta u svojo skerb, kder njegova pobožnost ni kaj zgubila, nja čistost in mirnost pa veliko pridobila. Sred polja je bila majhna hišica, u kterej ni žive duše bilo; in ta mu je prav po volji, ker je rad na samem lehko svojemu Bogu služil, in polje obdeloval. Bog mu je srečo dal, da je polje tako bogato rodilo, da sta on in njegov gospodar vbogatela.

Ko je gospodar te pristave božji blagoslov in posebno prizadevanje svojega služavnika spoznal, mu je iz serca rad še enkrat toliko plačila dal, kakor mu je bil obljubil. Na to se je obilu blagoslov božji razlil čez tisto polje; bili so ondi tako obilni pridelki, da so se vsi ljudje čudili in še niso pomnili na tem polju tolike žetve. Lastnik je bil črez vse za-

dovolju, in Boštian je u kratkih letih veliko dnarjev prislužil, ker mu je bogatega pridelka poseben del dal.

Služiti mu ni bilo težavno, ne zoperno, in nikoli bi ne bil Boštian tako nizkega in težavnega stanu zapustil, ako bi Bog ne bil njega dalej poklical. Bog mu je u misel dal se u nov svet podati, in ondi še kaj več dobrega storiti. Ko se Boštian na pot napravi, pride proti večeru k njemu nek mlad človek s eno žensko enake starosti, in ga za božjo voljo prosi, naj bi to osebo, ki je u velikih nevarnostih, u svojo hišo sprejeti in njo kakor svojo sestro u nedolžnosti ohraniti hotel; Bog hoče njemu to dobroto obilo poverniti. Več govoriti Boštianu ni potreba; nedolžnost ohraniti iz ljubezni božje bilo je nja vsmiljenemu sercu zadosti. Zavolj Boga ženstvo u svoji priprosti sprejme, ji svojo posteljo pripravi, on pa zvunaj pred hišnemi vratmi na slami leži. Drugi dan mu ta ptujka svojo ljubezn odkrije, ter jokaje prosi, da bi se nje zapušene reve vsmilil in njo u Ameriko seboj vzel. Vse mu obljubi, kar more poskusi, njegovo serce omehčiti; pa nobenega odgovora ne dobi. Ko poskuša svojega pobožnega dobrotnika s svojim ženskim sladkanjem preslepiti, se Boštian svete gorečosti vname, njo serdito vprašaje: kdo in od kodi je? pokaj in kako je tu sem prišla? Vse mu je povedati morla, da je namreč s tim mladim človekom od svojih starišev pobegnula. Zdaj je Boštian vedil, kaj mu je storiti. Pošle njenim žlahnim štaršem povedat, ki so brez odloga po njo poslali, Boštian pa na barki u Ameriko odjadri.

Bog je svojega služavnika na dolgem, nevarnem potu spremljal, pobožen popotnik pa tudi svojega ljubega Boga nikolj iz serca in misel ni spustil. Ko je na barki svet rožnivenec molil, se križal, na persa terkal alj druge pobožne vadbe opravljal, se jih res ni manjkalo, ki so se nja priprostosti debelo smejali; pa pobožen mož je dobro vedel, da moramo pobožne dela le zavolj Boga in ne zavolj ljudi opravljati, in je ne smemo opustiti, če se nam ravno drugi smejijo: zato se u svojej pobožnosti ni dal ostrašiti, in je u tem Bogu toliko bolj dopadel in si toliko veče zusluženje pridobil.

Trideset let star je Boštian srečno u Ameriko prijadril. Bog ga je u Angelopel, novo Mešikansko mesto poklical. Blizo mesta si kos zemlje kupi, in jo pridno obdeluje ne toliko sebi, marveč vsim ondašnim bivatelom u prid in blagor. Poljodelstvo namreč je bilo ondi sila težavno in slabo oskerbljeno, ker niso s živinoj ne orali, ne vozili, čeravno je u celih čedah po gojzdih in pustinah letala. Te divjadi ni hotel nobeden loviti, podomačiti in dela učiti; s volmi orati in voziti je

bilo Indianom neznano. Vse te težave jim je Boštian polajšal, nalovil živine, kolikor je nje za svojo zemljo potreboval; jo je vkrotil, podomačil in delati priučil. Njegovo polje je bilo torej veliko ložej in koristnej obdelano, in veliko bogatej rodilo, ko polje njegovih sosedov. Iz ljubezni in usmilenja do svojega bližnega je še več divje živine nalovil, in s podomačenoj je svojim sosedom u poljodelstvu lepo pomagal; posebno vbogim in potrebnim je te dobrote brez plačila storil. Tako se je poljodelstvo te dežele u kratkem povzdignulo. Pokazal je ljudem tudi voziti; ker so poprej vse le nosili in s velikim trudom semtertje vlačili. Naredil je voze, napravil ceste, in tako je bil Bostian premožen, imenit mož. Pri vsem tem se je s malim zadovolil; kajti ljubil je zmernost in zatajevanje samega sebe, je slab živež ljubil, do visoke starosti le vodo pil, je na golej zemlji spal, malo govoril, in je bil vedno u Boga zamišlen. Svete zakramente je pogosto prejemal; kajti u njih vrednej prejemi je edino tolažbo in veselje najdil. Iz ljubezni do ljudi je bil voznik (furman), pa tudi u tem nevarnem poslu vožnje ni Boga pozabil. Ko je ljudi tudi u tem poslu izučil, se je opet kmetovanja lotil, ker je u tem narveč pokoja imel.

Kupil si je ne daleč od Mešike stanovanje in zemljiša, in si je spet divjo živino podomačil. Iz ljubezni do Boga je svoje težke dela opravljal, in Bog mu je ves trud obilno poplačal. Méd svojmi posli ni nobenega terpel nespodobnega govorjenja alj slabega, pohujšlivega zaderžanja. Je pri kterem kako klafarsko besedo, laž alj kletvo zapazil, ga je vselj resno in pametno pokaral tako, da mu nobeden ni mogel zavolj tega zameriti. Pri vsem tem je bil do vsih ves ljubezniv. Ni je bilo potrebe, u kateri bi ne bili pri njem pomoči iskali in jo tudi najšli. Veliko vbogih je več let s kruhom, in drugim živežem oskerbel. Kakor je vedel in znal, je vsakemu rad pomagal zdaj s žitom, zdaj s volmi, zdaj s svojoj družinoj. Veliko hčeri je s juterno obdaroval, da so se pošteno omožile, jih zapelivosti in razujzdanega živlenja ovarvat. Nikolj ni na lastno škodo gledal, da je le dobro storiti mogel. Imel je u navadi reči: „Bog da nekojim le zato obogateti, da bi naj vboge podpirali in njih število manjšali.“ Ko je Boštian Bogu dopadel, ga je, kakor pobožnega Tobia in Joba s dolgoj, nevarnoj boleznijo poskusil. Že je zadno sporočilo naredil in se za smert pripravil, vbogim sporočil svoje dnarje, druge posestva Dominikanskemu samostanu, ki je blizo ondi bil, in se je u božjo voljo podal. Alj po velikem terplenju mu je Bog živlenje in zdravje opet podelil.

Boštian je bil že 66 let star, torej u svojih težavnih dneh ptuje pomoči potreben; ravno tako potrebna za hišvanje mu je bila zvesta hišnica, ktera bi za družino skerbela. Sklene torej oženiti se po vbogo pobožno osebo s obljuboj u devičnosti živeti. Po enem letu mu Bog to deviško tovaršico po srečnej smerti odvzame. Boštian spet drugo nedolžno osebo vzeme, ki je vboga in zavolj tega u velikej zapelivosti bila, pa s ravno to pogodbo, da bi oba popolnoma čistost ohranila. Osem mescov potem je ta pobožna devica iz drevesa padla, si noge polomila in umerla. Boštian je božje naredbe ponižno molil in se njemu iz serca vdal.

Že delj časa je čutil znotrajno nagnenje še bolj popolnoma za Boga in kolikor mogoče za bližnega živeti, in se posvetnih skerbi iznebiti. Neprenehoma je molil, da bi mu Bog dal spoznati, u kojem stanu ga imeti hoče, ter občuti posebne želje u samostan iti; kar je svojemu spovedniku razodel, in k Frančiškanom ponižno prosil. Ker se pa vikšemu to življenje za 70 letnega starčeka preostro zdi, ga samo u tretji red svetega Frančiška sprejme. Pobožen služavnik božji je vesel kakor tercial Frančiškanom služil. Poznej so ga Klarisenkam u Mešiko u službo odločili. Živel je po takem kakor hišen hlapec in služavnik dveh samostanov, in je hlapčevske dolžnosti tako na tenko dopolnoval, kakor da bi bil še tako veliko plačila imel.

Klarisenski samostan je bil še le na novo pozidan, in redovnice vboge. Boštian spozna, da svojega posestva bolje obernuti ne more, kakor če ga tim služavnicam božjim prepusti. Šel je torej k gosposki in je vse svoje posestva in pristave na te redovnice prepisati in njim prilastiti dal, ki so bile črez 38000 goldinarjev vredne, in je kakor poprej njih sluga ostal. Tudi vse drugo, kar je še gleštal, je med vboge, udove, sirote in šole razdelil in ni drugega zase obderžal, ko redovno obleko na sebi in živež, ki ga je od samostana dobival; svojo prihodnost je previdnosti božjej izročil.

Odzdaj je Boštian le edino mislil, kako bi Bogu prav iz celega serca služil. Prosil je, da so ga Frančiškani u svoj samostan sprijeli, kder je nar poredniši dela opravljal. U službi je svojo mladost začel, u službi se postaral, u službi je hotel tudi svojo sivo starost skleniti. Nobeno delo mu ni bilo preslabo, ne pretežko, nobena pokoršina presitna. Če več je službe imel, ljubše mu je bilo. Skoz to je u ponižnosti, u ojstrosti in zatajevanju svoje volje veliko popolnost dosegel. Njegovo delo je bilo za svoje redovne brate od hiše do hiše vbogaime prositi; kar je s veseljem več let storil.

Čutil je zadnič, da se smert bliža, in je hotel kakor Kristus do smerti pokoren biti. Gre še zadnokrat milošno poberat, se pri vsih dobrotnikih poslovi in obljubi, da jih pri Bogu ne bo pozabil. U kratkem zboli in se u svoj samostan poverne, kjer se u kotec na dvorišu vleže, kder je poprej njegov voz stal. Vikši ga reče u bolnišnico zanesti ter ga ljubeznivemu bratu izroči, naj mu lepo streže. Ta postrežba se je ponižnemu možu preveč zdela, torej prosi, naj bi ga ne u postelo, ampak u en kotec na tla položili, kar mu zadnič tudi dovolijo. Obudovaje vero, upanje, ljubezn, ponižnost, in vdanje u sveto voljo božjo tamkaj leži, opravi zgrivano svojo spoved, in ker zavolj neprenehlivega bluvanja obhajan biti ne more, moli narsvetejši zakrament altarja ponižno in pobožno, potem pa sveto posledno olje prejme. Serce in oči ima nepremaklivo na podobo križanega obernjene, in tako svoje smerti pričakuje.

Drugi dan se vsi njegovi sobratje okolj njega sberejo in pobožno za njega molijo. Tudi Boštian s njimi moli. Kakor hitro pa Amen izgovorijo, na vso moč: „Gospod Jezus!“ zakliče in mertev u naročju postrežnika obleži u 98. letu svoje starosti. Pač draga pred Bogam je bila smert tega blaženega moža! U letu 1789 je bil od papeža Pia VI. slovesno u število blaženih alj zveličanih postavlen.

Nauk in posnema.

1. Izgled dobroserčnega Boštiana nam pokaže, u koliko nevarnost tudi posel lehko pride. Bodite torej, ljubi posli! zmirej modri, in varujte se, da vas ravno tisti ne zapeljajo, ki bi vas greha varvati imeli. Stanovitna molitva, spomin da Bog vse vidi, čuvanje nad svojemi počutki, sosebno nad očmi, ogibanje nevarne prijaznosti s drugim spolom, in resničen sklep Boga bolj ko ljudi ljubiti, pomagajo se skušnjav in greha ovarvati. Nar gotovši pripomoček pa je, da pred hudo priložnostjo bežiš, se osebe zogneš, in če to ne pomaga, službo popustiš. Malo izvzetih, so ženske po gostivnicah alj pivnicah sploh u nar večej nevarnosti svojega dušnega zveličanja; zakaj u sredi toliko pohujšanja, ki se po takšnih hišah rado godi, je skor nemogoče nedolžnost in pobožnost serca ohraniti. „Kdor pa nevarnost ljubi, se u nevarnosti pogubi.“

2. Kedar, moj kristian! kakor sv. Boštian po hudi bolezni po velikem vsmilenju božjem smerti odideš, ne smeš potem tako živeti, da bi Bogu tako rekoč žal bilo, da ti je spet zdravje dal in življenje podaljšal, temuč glej, da u cerkvo prideš in se ondi Očetu nebeškemu za bolezn, pa tudi za ljubo zdravje

zahvališ, kteriga ti je iz milosti dal, da se za boljšo smert pripraviti zamoreš, in ne bodi Bogu nehvaležn, kakor devet gobovih možev. Prejmi pervič ko u cerkvo moreš, prav hvaležno sveta zakramenta pokore in altarja, koja si u svojej bolezni morebiti le slabo pripravlen, alj le iz potrebe prejel. Obljubi Bogu vse svoje žive dni prav zvesto služiti, da ti bo prestana bolezn ne u smert, ampak u večno živlenje.

Molitva.

O Bog, ki si svetega Boštiana vsim poslom u izgled toliko lepih čednost postavil; dodeli po nja priprošnji tudi nam milost, svoje dolžnosti iz ljubezni do tebe in do bližnega voljno in poterpežlivo k svojemu zveličanju dopolniti; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIII. Dan decembra alj grudna.

Sveti Servulj, keršanski berač.

Sveta mati katolška cerkva časti danes blaženega mertvudnika Servulja po imenu, ki je za papeža Gregorja velikega u Rimu kakor vbog berač čudno bogaboječe živel, od kojega čednosti in svetosti sv. Gregor, papež in cerkveni učenik tole spričuje: „Bil je Servulj vbog berač, ki se je vsakdan po dobrih ljudeh dal u predcerkvo svetega Klemena zanesti, da bi ondi memogredoče vbogaime prosil. Že od zibele se je njega mertvudnica lotila in nja telesne ude tako spridila, da noter do svoje smerti ni ne hoditi, ne stati, tudi ne sedeti zamogel; veduo je moral u posteli ležati, ker se ni bil ustan od ene strani na drugo preobernuti. Nikolj ni mogel svoje roke le do ust prinesti; kakor malemu detetu sta mu mati in brat u vsem postreči morla. K temu je bila nja mati toliko vboga, da je sebe in dva sina le s milošnoj preživljala. U tako žalostnem stanu vendar iz ust tega reveža ni bilo nikolj žal besedice slišati, s kojo bi se bil nad svojoj revšinoj, čez velike bolečine kedaj potožil; toliko manj pa, da bi bil zoper Boga alj nja svete naredbe godernjal; velikoveč so ga s začudenjem slišali, kako se je ves božjej volji podvergel, se s božjoj besedoj tolažil, in u svoji narvečej revi ni prehenjal Gospod Boga hvaliti in častiti.

Nar ljubši poslo mu je bilo moliti in svete psalme prepevati, alj branje iz svetega pisma in drugih duhovnih bukev poslušati. U narvečih bolečinah je Bogu hvalo dajal in je bil

nepremaglivo poterpežliv. S drugemi vbožci je veliko vsmilenje imel; zato jim je po materi in bratu vse razdeliti dal, kar je njemu milošne ostajalo; kajti on, s malim zadovoljen, je k temu delu milosti dosti prilike imel, ker so ga ljudje sploh poznali, ter mu radi in obilno milošne dali. Tudi si je milošne toliko prihranil, da si je sveto pismo, do kterega je veliko veselje imel, kupiti dal, dasiravno sam ni brati znal. Imel ga je vedno pri sebe, tako tudi nekoliko drugih duhovnih knig, koje si je od svoje milošne omislil, ter je prosil memogredoče duhovne alj tudi druge pobožne ljudi, ktere je u svoji hišici rad prenočeval, da so mu kaj duhovnega brali. Če ga ni najdel, ki bi mu bil to delo milosti rad in zastonj storil, si je za plačilo kakega vbožca najel, ki mu je eno alj več ur zaporedoma iz kakih duhovnih knig bral; to je storil doma, pa tudi ondi, kder je milošne prosil. Tako se je svetega pisma in več drugih lepih naukov celo iz glave naučil; si vednost svetih pridobil, in se u stanovitnej prav močnodušnej poterpežlivosti do konca ohranil.

Več let je Bog keršanskemu svetu ti čudopoln izgled čednosti u svojem zvestem služavniku Servulju pred očmi deržal, dokler ga je zadnič na večno plačila u nebesa zaklical. Nja bolezen se je iz zvunajnega trupla u znotrajno prestavila, in mu u silo velikih bolečinah življenje končala. To je svet mož zgodaj občutil, in, čeravno vsakdan umreti pripravlen, se je k bližajočej ločitvi vender le še posebno za prav srečno smert pripravljal. Ko je bil že vse storil, kar pobožen kristian u takšnem stanu storiti zamore, pokliče naenkrat sred noči duhovne, ki so tečas pri njemu prenočvali, ter jih prisrčno prosi, da bi nekoje psalme s njim pomolili, ker mu je ravno umreti. Duhovni začnejo peti, in Servulj s njimi, čeravno ga že glas zapuša. Naenkrat obstoji, in tudi duhovnim obstati veli, na glas rekoč: „Postojte! postojte! kaj ne slišite angelov peti? Ne slišite, kak prijetno Gospod Boga hvalijo in časté?“ Na to svoje oči proti nebesom oberne, kakor bi bil svete angele videl, in slišal njih veselo petje; in takrat se je njegov duh telesa ločil.

Sv. Gregor, ki nam je življenje tega svetnika popisal, pravi, da ravno tečas in ondi, kder je ti služavnik božji umerl, se je tak prijeten duh razširil, da so se vsi nazoči nad tim čudili in silno razveselili, kar je terpelo, dokler so ga pokopali. Neki redovnik iz samostana svetega Gregorja, ki je tičas, ko je sv. Gregor to popisoval, živel, je bil priča tega čuda in tako ganjen, da kedar kolj je od njega govoril,

so ga vselj obilne solze polile. Tako pristavi sv. Gregor, je živel človek, kojega je Bog skoz vboštvo in vedno bolezn posvetil; človek, ki je postavo Gospodovo dopolnovati vedil, čeravno ni druge, ko prostost duha imel, in ki je med vsemi svojmi udi le jezika se poslužiti zamogel. Ti vbog mertvudnik, pravi sv. papež, obsodi tiste, ki pri svojem lepem premoženju nič dobrega ne storijo, in tudi zopernosti človeškega živlenja poterpežlivo ne prenesejo. Nja truplo so u ravno tisto cerkvo svetega Klemena pokopali, pred ktero je vsakdan milošne prosil.

Nauk in posnema.

1. Si pazno prebral, kolike težave je sv. Servulj preterpeti imel, in kako jih je od pervih let do konca svojega živlenja preterpel? Te ni sram, če ti u svojem terplenju, u svojej bolezni, ki senca proti temu ni, kar je sv. Servulj preterpel, poterpežlivost zgubiš in toliko tožuješ? Ti morebiti misliš in praviš, da ga ni človeka, ki bi več kakor ti terpel; vsi križi pridejo črez te itd. Alj ti se u tem goljufaš. Sv. Servulj je še več terpel, brez broja veliko svetnikov je več terpelo; in tudi dandenašen jih veliko več terpi, kakor ti. Ko bi pa ti tudi več terpeti moral, kakor vsi drugi, ali bi se zavolj tega potožiti alj zoper Boga godernjati smél? Je Bog morebiti nepravičen, alj ti kako krivico stori, ko te toliko terpeti pusti? Nisi tega in še velikoveč zaslužil? Morebiti pa praviš: Zakaj ravno jaz toliko terpim in drugi ne? Odgovor. Sv. Servulj ni tako govoril. In hočeš kali, da bi ti Bog odgovor alj rajtengo dajal? Oj, gerda prederznost! Terpi le voljno, kar ti Bog naloži, in ne gledaj na druge; Bog je tvoj Gospod. Nimaš ga poprašati, zakaj ti je to alj to storil. Zadosti ti naj bo vediti, da se vse k tvojemu pridu godi. Bi bil sv. Servulj ravnih in zdravih udov, kdo vé, če bi se jih ne bil u svojo pogubo poslužil? In kdo vé, kaj bi ti storil, ko bi brez bolezni, brez križa bil? „Veliko ljudem je zdravje škodlivo,“ pravi sv. Auguštin. Ravno tako jim je tudi škodlivo, če jim je zmirom dobro; nasproti pa jim je zopernost, bolezen, preganjanje k zveličanju. Na to resnico misli, kedar nedolžno terpiš. Ti pa tvoja vest pové, da si grešil, o tečas le tiho terpi; kajti zaslužil si, in več zaslužil, kakor terpiš. „Naj terpimo, kolikor hočemo,“ pravi sv. Salvian, „vender le manj terpimo, kakor pa zaslužimo. Zakaj tožujemo, da Bog ojstro s nami dela; mi, ki ga s grehi žalimo in tak rekoč silimo, da nas strahuje?“

2. Kako domislivna je želja se kaj dobrega naučiti? Ko sv. Servulj ni brati znal in vender se naučiti hotel, kako bi prav pobožno živel, si je duhovnih bukev omislil in druge prosil, da so mu jih brali. Če ga ni naj-

dil, ki bi mu bil to zastonj storil, jih je plačal. Tudi za te se ničesar boljšega ne naide kakor branje alj poslušanje duhovnih bukev, sosebno če se s poslušanjem besede božje združi. Kolikor ti je torej sveta véra, strah božji in tvoje zveličanje na sercu, toliko tudi skerbi za branje pobožnih bukev. Kaj pa tisti, ki brati ne znajo storiti imajo, se naj od svetega Servulja učijo. „Opominam vas, obračajte čas u duhovno branje, in svoje živlenje po tem vravnajte;“ piše sv. Krizostom. Sv. Gregor imenuje duhovne bukve pisma alj liste, koje Gospod Bog svojim stvarem pošilja, da bi k dobremu peljani in zveličani bili. „Nebeški kralj,“ piše on, „Gospod angelov in ljudi ti svoje liste pošilja; in ti bi jih leno preberal?“ Sv. Efrem pravi: „Po njeh govori Bog s ljudmi.“ Kakor peklenski duh po brezbožnih knigah govori in uči, tako tudi sv. Duh po duhovnih. Hočeš torej satana raje ko Boga poslušati?

3. Poglejte svetnika, pravi sv. Gregor, ki je Bogu zvest bil, in učite se od njega, da ena sama bolezen, ki vas stiska, vas, če njo prav po volji božjej prenašate, k svetosti pripeljati zamore. Pač reven človek, mertvuden, ki ne more ne sedeti, ne roke k ustom prinesti, se na nobeden kraj oberniti; človek brez premoženja, brez rok in nog, služi vender Bogu s ljubeznijo; ga hvali s veseljem; daja milošno od milošne, ki mu jo delijo; in mi, ki premoženje imamo, se svojih telesnih udov prosto poslužimo, tako malo za nebesa storimo, si tistih večnih zakladov, ki bodo enkrat vse naše veselje, ne naberamo, kar bi vendar tako lehko storili. Če vbožec in bolnik, ki nič nima, svetnik postati zamore, zamoremo tudi mi, če u svojem stanu vse dolžnosti zvesto dopolnimo, in tiste dobrote lehko zaslužimo, ki jih je Bog njim, ki vse zopernosti s ravno poterpežlivostjo in s veselim sercom prenašajo, obljubil.“

Molitva.

O Bog, ki si svetega Servulja po poti vboštva in britkega terplenja u večno zveličanja pripeljal; dodeli nam, da se tudi mi u zlegih tega živlenja s poterpežlivostjo enakega veličastva vdeležimo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIV. Dan decembra alj grudna.

Adam in Eva. Pričakvanje rojstva Kristusovega.

Srečna in vesela sta Adam in Eva u raji (paradižu) živela, vsa nedolžna kakor angela božja. Sovražna kača, zaveržen duh, zapelja Evo, da prepovedan sad okusi, Eva pa Adama, da sta Bogu nepokorna. Pervi greh je storjen, vesel raj je zgubljen; u solzno dolino se jima zemlja spremeni.

Bog reče kači: „Prekleta bodi, ki si to včinila, med vzemi živalmi zemlje. — Nekdo mlajšev žene ti bo glavo sterl, in ti ga boš u peto zalezovala.“ Evi Bog pravi: „Veliko boš terpela s svojmi otroci; možu boš u oblasti, in on bo tvoj gospod.“ Adamu pa Bog veli: „Prekleta bodi zavolj tebe zemlja; s težavo se boš živel vse svoje žive dni; ternje in oset ti bo rodila. S putom obraza boš svoj kruh jedel, dokler se poverneš u zemljo, iz koje si vzet; kajti prah si, in prah boš.“ Um in pamet pervih starišev sta otemnela, njuna volja oslabela in se u hudo nagnila; prijaznost božja, posvečejoča gnada jima je bila zgubljena; božja otroka poprej sta postala skoz greh sužna hudičeva. Bog ju je iz veseliga raja pahnil zemljo obdelovat, in angel s ognjenim mečem je varval u raj. Kar sta sama zgubila, nista imela svojim otrokam zapustiti; strašni nasledki izvirnega (poerbanega) greha so se razlili čez ves človeški rod. „Kakor je skoz ednega človeka greh na svet prišel, in skoz greh smert,“ uči sv. Paul, „tako je tudi smert na vse človeke prišla (skoz njega), u kojem (Adamu) so vsi grešili.“

U velikih težavah sta Adam in Eva zunaj raja po grehu še veliko sto let u ojstri pokori živela, sta videla greha strašne nastopke in okušala greha grenek sad. Zemljo sta pridno obdelovala, pa ternje med sadjem, oset je rastil med zernjem. Dereča zverina ju je napadala, in le s težavoj sta se je branila. Otroke sta učila Boga spoznati in njemu služiti, pa že pervi sin Kain je hudobno svojega nedolžnega brata Abelna ubil. Kolika žalost je to pervo bratomorstvo za Adama in Evo bilo, gledati kako je zemlja nedolžno kerv ljubega sina popila, videti smert, kazen perve pregrehe! Edina tolažba jima je bila sladka obljuba Mesia alj odrešenika, ktiro jima je usmilen Bog hitro po pervem grehu dal, rekoč, da bode prišel žene Sin, kteri bo kači glavo sterl, hudiču oblast spet vzel, ktero je skoz nesrečen greh nad ljudi dobil. Ta obljuba prihodnega Mesia bila je pervim ljudem svetla, vesela luč u žalostni noči pregrehe in hudobije; radi so jo torej svojim mlajšem pripovedali.

Bog je dal Adamu in Evi dolgo živlenje za pokoro, pa tudi za to, naj bi svoje mlajše učila prave véro, da bi Boga ne pozabili. Adam je učakal 930 let, Set Adamov tretji sin je živel 912 let. Pervo rojeni Setov Enos je bil 905; njegov pervi sin Kainan 910; tega pervi sin Malalel je živel 805, tega sin Jared 962 let. Jaredov sin Henoh je bival 365

let na zemlji, in Bog ga je 987 let po stvarjenju sveta izmed hudobnežev u raj preselil, da bode prišel pred sodnim dnevom ljudi k pokori opominat. Henohov sin Matuzalem je učakal 969, in njegov sin Lameh 777 let, kojega sin je bil pravičen Noe. Bog je dal pervem ljudem tako dolgo življenje, naj bi svoje otroke in vnukov vnuke ustmeno prave vére učili; alj človeški rod se je čedalje pohujšal, tako da je Bogu žal bilo, kajti ga je stvaril. Pokončal je ves pervi svet skoz sploh potop; le Noeta, njega tri sine in pa žene je čudno ohranil; pa tudi med temi sinami bil je hudoben Kam. U kratkem so ljudje Boga svojega stvarnika večidel pozabili, in jeli stvarí, sonce, luno, zvezde, živali, zlate, sreberne, lesene in druge mertve podobe moliti; in to je bilo gerdo malikovanje, ter so jih po božje častili, in jim u žertvo clo ljudi klali. — Kakor neumno je bilo njih bogočastje, tako malopridno in hudobno je bilo tudi njih djanje. Eden drugemu so krivico delali, se sovražili, vojskovali, in u sužnost prodajali svoje brate in sestre, kakti živino pri nas. Nevednost in hudobija sta pokrivale kakor gosta, černa tema ves žalosten svet, jamo zmote in pregrehe.

Naj bi se prava véra na svetu clo ne pogubila, poprej da obljublen Mesia pride, je Bog izvoljil Abrahama, pravičnega moža, ter mu je obljubo ponovil, rekoč: „Množil bom tvoje otroke kakor zvezde na nebu, in po nekomu tvojih mlajšev (po Mesiu) bodo osrečeni vsi narodi na zemlji.“ To veselo obljubo je ponovil očaku Jakobu, in mu naznanil sina Judeta, iz kojega rodu se bo obljuben Mesia rodil. Jakob je torej na smertni posteli dobo napovedal, okorej bo Mesia prišel, rekoč: „Kraljevo žezlo (scepter) ne bo Judetu vzeto, ne vojvodska palica njegovim mlajšim, dokler ga ne bo Tistega, ki ima priti, in ki bodo u njega rodovi upali.“ Bog je ponovil to nadepolno obljubo po Mozesu vsemu Izraelskemu ljudstvu. „Preroka, kakor mene,“ je djal Mozes pred svojoj smertjoj, „vam bo Gospod, vaš Bog, izmed vaših bratov obudil. Poslušajte ga vse, kar vam poreče; kdor ga poslušal ne bo, naj bo izmed ljudstva potreblen.“

Veliko lepši je obljubil Bog kralju Davidu, sinu Jeseta, da bo Mesia rojen iz njegovega, rodu Davida, in ves zamaknjen David u svojih psalmih prepeva in prerokuje, kako bo Mesia živel, terpel in umerl. Prerok Izaia je veliko sto let poprej napovedal, da bo Mesia devica rodila, da bo čudodelc, Bog s nami, mazilenc božji, ki bo ljudem mir prine-

sil. Prerok Daniel je že na leta prerajtal, kdaj bo Mesia rojen, če ravno 550 let pred Kristusom živel; in prerok Mihea je clo mesto njegovega rojstva naznanil, rekoč: „Ti Betlehem na Judovskem nisi naj manje Judovih kraljevih mest; kajti iz tebe izhaja vladar (vižar), ki bode moje ljudstvo vladal, kteriga izhod je od početka in od vekomaj.“ Tako je usmilen Bog obljubo čedalje lepše ponovljal poslati Odrešenika ljudem; je pa tudi poželenje starih očakov in vsih pravičnih čedalje veče bilo po obljublenem Mesiu.

Sveta kat. cerkev obhaja štiri adventne tedne alj nedele u spomin tistih štiri tisuč let žalostnega pričakovanja in pripravlanja na prihod obljubleniga Odrešenika, ter začenja vesele zlate maše (zornice alj svintance), s temi besedami: „Rosite ga nebesa, in oblaki Pravičnega dežite. Zemlja odpri se, in porodi nam Zveličarja.“ Tako so želeli in po Izveličarju hrepeneli angeli božji, naj bi oblast hudiču odvzeta in ljudje iz njegove sužnosti skorej rešeni bili, ter tiste mesta u nebesih med njimi posedli, koje so zaverženi angeli zgubili. Želele in izdihovale so verne duše pravičnih starih očakov, ki so pred Kristusom pomerli, in pred peklom odrešenja čakali, kakor duše Adama in Eve, Noeta in Abrahama, Mozesa, Davida, in veliko jezerov pobožnih mož in žen starega zakona, ki so sicer pravično živeli in srečno umerli, alj zadel izvirnega greha so jim bile nebesa zaperte, dokler ni Odrešenik terpel in umerl, in vsim izvoljenim svet raj odperl, ter jih peljal u večno veselje. Želeli in težko čakali so pa tudi vsi pravični na zemlji obljubleniga Odrešenika, kakor Caharia in Elizabet, Simeon in Ana, posebno pa Maria in sv. Jožef, od svetiga Duha posebno razsvetleni božji ljubeji. Tih bogoljubnih duš priserčne želje sveta kat. cerkva posledne dni adventnega časa od godu pričakovanja Mesijevega rojstva do Božica pri večernicah prelepo popeva. Naj si tih sedem svetih predpevov tudi mi za pripravo na spomin rojstva Jezusovega prav globoko u serce vtisnemo. Oni so:

1. O Modrost! iz ust Najvišega pridši; ti obsežeš vse pokraje cele zemlje, ktero mogočno in milo vladaš. O pridi, in uči nas stezo modrosti. — 2. O Adonai (Gospod) in vojvod Izraelove hiše, ki si se Mojzesu u gorečem germu prikazal in mu na gori Sinai postavo dal; pridi in reši nas s mogočnoj rokoj. — 3. O Korenina Jeseta, narodom u znamnje postavlen, pred kojim bodo kralji vmolknili, in ga narodi častili; pridi nas rešit, in nikar se ne mudi! — 4. O Kluč

Davida in žeslo Izraelskega ljudstva, kteri odkleneš, in ga ni, ki bi zaklenul; zapreš, in ga ni, ki bi odperl; pridi in reši uklenjene iz dolge ječe, nje ki u temah in u senci smerti sedé. — 5. O Svit juterni, svetloba večne luči in sonce pravice, pridi, in razsvetli vse, ki u temah in u smertni senci sedé. — 6. O Kralj narodov, in poželenje njihovo, ti kamen vogelni, ki razdvoje poediniš, pridi in izveličaj človeka, kojega si iz jila vpodobil. — 7. O Emanuel (Bog s nami), kralj in naš postavodajec, poželjenje narodov in Izveličar njih, pridi in izveličaj nas, Gospod, naš Bog!

U ovem gorljivem izdihovanju so leta dotekle, in čas se približal, o kojem je milost božja sklenula svojo veliko obljubo dopolniti, in tako dolgo dočakovanega Odrešenika poslati. Kraljeva oblast bila je vzeta Judovskemu narodu; Rimljanom, neznabogam so bili Judje u oblasti, in Herod, neki hudoben ptujec bil je posilem njih kralj. Po vsem znanem svetu, ki je bil mogočnim Rimljanom večidel pokoren, je bil mir pod cesarjem Augustom. Vse je bilo pripravleno in je čakalo obljubleniga, mogočnega kralja, ter je živo občutilo potrebo Odrešenika, naj bi jih rešil zmot in hudobij, ki so jude in hajde pokrivale. Bog je izvoljil Mario prečisto devico, Jožefu zaročeno nevesto, obljublenimu Mesiu mater, in preteča alj oznanovca Joana kerstnika, ter je poslal Gabriela arhangela rojstvo Joaneza kerstnika Cahariu, prečudno rojstvo Jezusovo pa devici Marii oznanit, ki je spočela od svetega Duha Odrešenika sveta.

Ko Maria po angelu zve, da je njena že priletna teta Elizabet noseča, hiti čez gore njo obiskat in ji srečo vošit, in blizo tri mesce pri njej ostane. Kadar se u Nacaret poverne, zagleda Jožef svojo nevesto nosečo, in jo misli natihem zapustiti; alj angel se mu prikaže, rekoč: „Jožef, Davidov sin! Brez pomiselka vzemi Mario svojo ženo; mati Sina božjega je. Imenuj ga Jezus; svoje ljudstvo bo grehov rešil.“ Jožef se izbudi, vzeme Mario, božjo mater k sebi, in živela sta u Nacaretu blizo šest mescov, polna hvale do Boga, nedolžna kakor dva angela, ter sta čakala božjega rojstva. — Tako je Maria postala druga Eva, nas vsih mati, ki nam je pozadobila, kar je nam Eva zgubila: izveličanje naše. Porodila nam je drugega Adama, Jezusa božega Sina, po kojem smo rešeni iz hudičeve sužnosti, sopet otroci božji in dediči kraljestva nebeškega.

Nauk in posnema.

1. Štiri jezera let so ljudje obljubleniga Odrešenika željno čakali, in veliko miljonov jih je poprej pomerlo, kakor je prišel; le živa véra in terdno upanje u prihodnega Mesia sta jih tolažila, in po njegovem prihodu izveličala. — Nam ni potreba Odrešenika čakati, marveč le Boga hvaliti, da je že rojen, in pa prositi, naj bi hotel pri nas ostati. Izveličar naš je prišel; ali je pa tudi že prišlo izveličanje naše? — Odrešenik je rojen; smo pa tudi mi prerojeni božji otroci? — Ves svet adventni čas nas sveta mati kat. cerkev na to prerojenje opomina, nam stavi veliko potrebo resnične pokore in poboljšanja pred oči, nas kliče se vredno spovedati, zapustiti stare pregrešne navade, isleči starega človeka, po besedah sv. Paula, in obleči novega, ki je po Bogu prerojen u pravičnosti in u resnični svetosti. — Bratje! veli sv. apostol, ura je, da od spanja vstanemo, zakaj naše izveličanje se bliža. Verzimo torej od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevi pošteno hodimo, ne u požrešnosti in pijanosti, ne u nečistosti in nesramnosti, ne u kregu in nevošlivosti, ampak oblecite Gospoda Jezu Krista.“ Ako se tako na rojstvo Jezusovo pripravimo, bomo vidili in dosegli izveličanja božje.

2. Na godovno rojstva Jezusovega se po navadi tri svete maše služijo u spomin trojnega rojstva Jezusovega: perva o polnoči u spomin, da je bil rojen Jezus kakor Bog od Boga Očeta od vekomaj; druga zorna maša o svitancah, u spomin, da je bil rojen kakor človek od Marie prečiste device; tretja velika maša po dné se obhaja u spomin Jezusovega rojstva po duhovsko u človeškem sercu, naj bi s svojoj milostjoj u njem prebival. Oh kako lepo je to! — Pridni otroci novorojenimu Detetu božjemu za božične svetke veselo jaslice delajo, ter se po otroško veselijo Jezusa ljubega u jaslicah gledati in častiti. Naredi tudi ti Jezusu lepe jaslice u svojem sercu, počedi in pometi iz njega vse hudobne navade, nečiste želje in strasti; postelji mu s svetimi čednostmi ponižnosti, sramožlivosti, krotkosti in prave ljubezni do njega; tako hoče Jezus priti, in vekomaj u tvojem serci prebivati.

Molitva.

O Bog, večni Oče vsega usmilenja, kteri nas s obletnim čakanjem našega odrešenja oveseliš, dodeli, naj tvojega edinorojeniga Sina, kakor zdaj odrešenika veseli sprejmemo, tudi enkrat sodnika brez strahu priti vidimo, Gospoda našega, Jezusa Kristusa, ki s teboj in sv. Duhom živi in kraljuje vekomaj. Amen.

Opomin. Sveto noč po navadi kristiani prebedijo, na mizi luč gori, pomožnik (popertnik alj močen kruh) na mizo položijo, in na svet večer vse hra-

me in hleve s blagoslovlenoj vodoj poškropijo, in pokadijo prebivavnice ljudi in živine. Ove stare šege pomenijo veliko skrivnost prihoda Sina božiga na svet, naj bi prišel s svojoj gnadoj, lepo pripravleno prebivališe najšel, in hotel pri nas ostati. — Je pa tudi gerda navada do polnoči igrati, in mnogotere pregrešne burke vganjati. Tako djanje je toliko veče žalenje božje, kolikor svetejši dnevi so. Naj torej očetje in gospodarji skerbé, da se na sveto noč in božične svetke kaj svetega bere alj popeva, in o tem svetem času Bog žalen ne bo; bilo bi to trikrat veči greh.

XXV. Dan decembra alj grudna.

Rojstvo Jezusa Kristusa.

Že štir jezera let je svet u sužnosti greha in satana zdihoval, in se po obljublenem Odrešeniku milo oziral, ko je u 42. letu cesarja Augusta srečen čas prišel, da nam je bil Jezus Kristus, Sin večnega Očeta, ki je s svojim prihodom svet posvetiti hotel, od svetega Duha spočet, in u Betlehemu na Judovem iz Marie Device rojen. Danes tedaj je rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa po mesu. Milosti polno, veselo godvanje rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa nam sveta mati kat. cerkev obhaja, naj bi si to za zveliča-

nje vsih ljudi tak važno prigodbo prav globoko u serce vzeli, in narveče čudo ljubezni in milosti božje u ponižnosti molili, kajti narvikši Gospod nebes in zemlje, kralj vsih kraljev, vladar celega sveta je danes ko revno, slabo človeško dete na svet prišel. To se je pa tako zgodilo.

Oktavian August, rimski cesar je bil vse svoje sovražnike premagal, in vse po nja velikem cesarstvi je zaželjen mir vživalo. O tej priliki hoče cesar zvedeti, koliko podložnikov ima na številu. Razpiše torej na vse svoje uradnike ukaz, da imajo vse bivatele po vsih deželah njegovega kraljestva po imenu popisati. Cirin je popisoval Sirsko in Judovsko. Da bi pa po cesarjevem naukazu toliko ložej ljudi popisali, jim je bilo zapovedano, da se ima vsak u tistem kraju alj mestu po imenu zapisati, iz kojega po svojem rodu izhaja. Maria, naj prečista devica je s svetim Jožefom, svojim zaročnikom tečas u malem Galileiskem mestici Nacaretu prebivala. Oba sta bila kraljeve rodovine Davida, ki je bil u Betlehemu domá. Ravno sta u tihej Nacaretskej hišici božjo obljubo premišlovala s veseljem nje dopolnovanja pričakovaje, kar jima cesarjevo povelje doide, se u svoje rodovinsko mesto k popisovanju podati. Vsa pokorna se Maria in sv. Jožef brez odloga na dolgo in posebno za deviško mater težavno hojo o terdem zimskem času proti Betlehemu odpravita u rojstno mesto kralja Davida, svojega velikega rodovnika in očaka. Bilo je Betlehem malo mestice okolj 3 dni dalječ od Nacareta, in dve mili nad Jeruzalemom na Judovskem.

Pozno na večer svojo dolgo in težavno pot dohodita. Mesto je bilo polno popotnih ljudi, ki so iz vsih krajev k popisovanju prišli. Sv. Jožef iše skerbno, ne toliko za se, kakor za deviško mater stanovanja, kder bi prenočila; pa povsodi ju nekaj zavolj toliko ptujcov, nekaj zavolj njunega očitnega vbožtva odpravijo. Tudi žlahte nobeden ju pod streho ne vzame. Od Betlehemcov zaverženа morta mesto popustiti, in pozno u noč zunaj Betlehema strehe iskati. U sveto voljo božjo vdana in poterpežliva iz Betlehema gresta, in hitro zunaj mesta u hlevu prenočališe najdeta, u prostornej votlini neke skale, ki je ondašnim pastirjem služila u reven hlev živino vganjati. Skrivne sodbe Narvikšega u ponižnosti molita, spoznaje, da edinorojen Sin božji, ki ima na svet priti, nas ponižnosti in vbožtva učit, si je sam ti slab in zaničliv kraj u svoje rojstno mesto izvolil.

Maria deviška mati, kterej je ura bližnega poroda že poprej znana bila, se s svetim Jožefom k molitvi in premišlovanju te neizrečeno velike skrivnosti poda, ki se skoraj

dopolniti ima. O polnoči, ko je vse tiho in mirno počivalo, je brez vsih bolečin Tistega devica porodila, kojega je od svetega Duha pred devet mesci spočela, devica Jezusa Kristusa edinorojenega Sina nebeškega Očeta, Zveličarja sveta. Kakor hitro Maria božjo dete zagleda, polna hvale in veselja pred njega poklekne, in ga u nar globokejši ponižnosti, s narvečim spoštovanjem moli, njeno serce pa materne ljubezni do njega gori. Velikost te njene ljubezni in goreče pobožnosti je le Bogu znana. Potem je božje dete Jezusa u svoje naročje vzela, ga na svoje deviško serce pritisnila, u revne plenice povila in položila ga u jaslice, iz kojih je živina jedla. Volek in osel, ki sta ravno tečas u hlevu bila, sta božjo dete, kakor se pripoveda, s svojoj sapoj ogrevala. Maria in Jožef sopet pred nja poklekneta in ga nar popožnej molita, in angeli nebeški so bili s njima u družbi.

Med tim da Maria in Jožef polna ljubezni in občudovanja pred božjim detetom klečita, je dal Oče nebeški paganom (hajdom) in judom tako dolgo zaželjeno, zdaj pa dopolnjeno rojstvo Zveličarja vsiga sveta oznaniti: pervim skoz zvezdo, drugim po angelu. Tisto noč je namreč nekoliko pobožnih judovskih pastirjev na polju pri svojih čedah čulo. U sredo med nje se nagloma prikaže angel u velikej svetlobi. Pastirji nad to čudno prikaznijo ostermé, in u strahu kaj reči ne vejo. Angel pak jih prijazno nagovori rekoč: „Ne bojte se; zakaj glejte, oznanim vam veliko veselje, katero bo prišlo vsemu ljudstvu; kajti danes vam je u Davidovem mestu rojen Izveličar, kateri je Kristus Gospod. In to vam naj bo znamnje: Najšli bote dete u plenice povito in u jasle položeno.“ Še ni angel tega bil prav izgovoril, kar se da velika truma nebeških angelov slišati, ki so na glas prepevaje Boga hvalili, rekoč: „Čast Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem, kateri so svete volje.“ Stermé so pobožni pastirji to nebeško hvalnico poslušali, in ko vidijo, da se angeli spet u nebo povernejo, so med seboj rekli: „Hodimo do Betlehema, in poglejmo to, kar nam je napovedano, in kar nam je Gospod oznanil.“ Hitro se napotijo in pritečejo do Betlehema, in najdejo Mario in Jožefa in Dete u jaslih položeno. Kadar so pa vse to vidili, so spoznali, da to majhno u revne plenice povito in u jaslih ležoče Dete je on že tako dolgo zaželjeni Izveličar sveta; torej se lehko sklene, da so to božjo Dete tudi oni kakor Maria in Jožef pobožno in s vsim spoštovanjem molili, za toliko jim skazano milost priserčno zahvalili, in ga tudi po svojem

stanu in premoženju lepo obdarovali. Po pobožnem omolenju svojega novorojenega Izveličarja so se pastirci spet k svojim čedam povernuli; so hvalili in častili Boga in s začudenjem pravili od tega, kar so slišali in vidili.

Kar nadalej to čudno prigodbo skrivnega rojstva Jezusovega zadene, se imamo pred vsim čuditi, da je edinorojen Sin božji hotel u tolikem vboštvu, na tako zaničlivem kraju, pozimi, in scer natihem ponoči u enem hlevu rojen biti. Lehko bi bil u Jeruzalemu, slovečem glavnem mestu, u nar imenitejem poslopju, u kakej krasno okinčenej sobi, u obilnosti vsih časnih dobrot in zložnost, u bliščavi in veličastvu na svet prišel, in ga odrešil. Alj On tega ni storil. Zakaj ne?

Pervič zato, pravijo sveti očetje, da bi nam svojo neizmerno ljubezn toliko lepše in občutniši pokazal, nas obuditi in užgati, naj bi tudi mi njega ljubili. Veliko ljubezn bi nam bil Kristus skazal, ko bi bil tudi o prijetnejem času u kakem drugem poslopju, u sredi vsih časnih dobrot rojen; mi bi ga zavolj te velike ljubezni iz serca ljubiti morli. Ko je pa u takšnem mrazu, u tolikem vboštvu, na tako zaničlivem kraju hotel rojen biti, se nja velika ljubezen do nas u resnici ne da izreči, in mi imamo vzroka zadosti, Njega iz celega serca ljubiti, ki nam je svojo neskončno ljubezn s tako ponižnim rojstvom pokazal. „On ki od nas ljublen biti hoče," pravi sv. Peter Krizolog, „je hotel tako in nikakor drugače rojen biti."

Drugič: Kristus nam je že u svojem rojstvu pot u nebesa pokazati, in s svojim izgledom nas vse to učiti hotel, kar je potem s besedami učil. „S djanjem kliče zdaj," pravi sv. Bernard, „kar bo s besedami učil poznej." Pa ne le On sam, tudi Nja reven stan, borni hlev, slabe jasli in plenice nam pravijo in kažejo stezo, ktere se deržati imamo, če od rojstva, terplenja in smerti svojega Izveličarja pravi dobiček imeti hočemo. Sveti očetje po pravici jaslice Jezusove leco alj predišnico božjega Učenika imenujejo. Mi vsi smo dolžni tega nebeškega Učenika poslušati, in po nja svetih naukih svoje življenje vravnati; zakaj: „Ti je moj ljublen Sin, na kojem imam svoje dopadenje," veli Oče nebeški; „Njega poslušajte."

Denašen praznik je med vsemi celega leta naj stareji, nar imenitneji, že od apostolov zapovedan. Jasli, u ktire je novorojen Izveličar bil položen, hlev, u kojem je rojen bil, so vselej u velikej časti imeli. Hudobni malikovavci so na mestu rojstva Jezusovega svojemu maliku Adonu tempel postavili, da bi kristiane od obiskovanja toliko svetega kraja

zaderževali; toda pozneje so ga kristiani razsuli in sveta cesarica Helena je dala ravno ondi veličastno cerkvo pozidati. Pozdnej so samostane ondi postavili, u kojih jednem je sv. Jeronim iz spoštovanja do tega svetega mesta delj časa bival. Sčasom so po Kristusu posvečene jaslice u Rim u cerkvo svete Marie Velike prenesli, kder jih še dan denašni pobožno častijo.

Nauk in posnema.

1. Kdo bo veselo rojstvo Jezusa božjega Sina prav premišloval, in se ne bo veselja, pa tudi usmilenja jokal, gledati preljubeznivo Dete u bornih jaslicah ležati; toliko zime in reve iz ljubezni do nas terpeti? „Tako je Bog svet ljubil, da je svojega Sina dal,“ govori Jezus; in toliko je boži Sin nas ljubil, da je majhno dete za nas postal, naj bi ga tudi mi ljubili. U resnici bi moral biti kamen alj les, ako bi ne ljubil Jezusa nam rojenega. „Ljubimo ga,“ veli sv. Joanez; „saj nas je on poprej ljubil.“ In sv. Bernard nas tako lepo nagovarja: „Ljubimo malo Betlehemsko Dete!“ — Oh neskončno velik Bog! mi tebe hvalimo. Preljubo božje Dete! mi tebe ljubimo. — Naša ljubezn pa ne sme le na jeziku, ona mora u sercu in pa u djanju biti. Hočemo Betlehemsko Dete u resnici ljubiti, mormo njemu u ponižnosti, u vboštvi in u poterplenji podobni biti. Božje Dete nam je pot terplenja u nebesa pokazalo; po tem poti hočmo iz ljubezni do njega hoditi, vse voljno poterpeti iz ljubezni do Jezusa.

2. Kaj bi bil storil, ko bi bil tak srečen s pobožnemi pastirci novorojenega, u jasle položenega Zveličarja videti in moliti? Kako ponižno bi se bil njemu bližal? Ko bi bil celo milost zadobil, božje Dete u svoje naročje vzeti in objeti, koliko veselje bi bil občutil, koliko zahvalo bi bil za to milost dajal? Kdo pa je u presvetem zakramentu altarja nazoč? Ali ni ravno On pod podoboj belega kruha skrit, ki se je tamkaj u jaslicah u podobi malega deteta prikazal? Njega lehko ne samo vidiš in moliš, ampak tudi u svoje serce prejmeš, kedar k svetimu obhajilu greš. Zato je sv. Bernard u svojej denašnej pridgi rekel: „Tudi vi, moji ljubi bratje! bodete danes u jaslicah altarja tisto Dete najdli, ki je bilo enkrat u plenice povito. Zakaj kakor ga je deviška mati u slabe plenice povila, tako ga tudi mi pod malemi podobami skritega imamo.“ S koliko gorečostjo in pobožnostjo bi se imeli potem k vsakemu svetemu obhajilu pripravljati? Kakšine občutleje pred in po svetem obhajilu imeti? Prosi vendar pred svetim obhajilom Mario, božjo mater in svetega Jožefa, naj ti le iskrico tiste ljubezni in pobožnosti izprosita, ktere je njima o pogledu novorojenega Zveličarja serce gorelo. Svojega preljubega Zveličarja pak danes prosi za ravno tisto milost, za kojo ga je sv. Marjeta Kor-

tonska denašni dan prosila, rekoč: „Preljubeznivi Zveličar! dodeli mi to milost, da te nikolj več ne žalim.“

Molitva.

O Gospod, Jezus Kristus, ki si denašni dan iz čistega telesa preblažene device Marie kakor Bog in človek za nas vboge grešnike rojen bil, nas odrešit in s Bogom spravit, hvalimo in častimo te s nebeškemi angeli in s vsim keršanskim svetom. Zahvalimo Očeta, ki te je poslal, pa tudi tebe, da si se toliko ponižal in nas kakor preljubeznivo dete obiskal. Ponižno te prosimo, stori, da bomo tudi mi vredni božji otroci, tvoji bratje in sestre, enkrat pa tudi sodediči tvoji u nebesih, ki živiš in kraljuješ pravi Bog vekomaj. Amen.

XXVI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Štefan, levit, pervi mučenik.

Sv. Štefan, kterega ime po našem toliko pomeni, kakor venec alj krona, u svetem pismi mož poln vére in svetega Duha, poln gnade in moči imenovan, je bil pervi, ki je izmed Jezusovih učencov svojo kerv in življenje za Jezusov nauk daroval; ravno zato ga katolška cerkva pervega mučenika imenuje in vernim sosebno u počešenje postavlja. Imenuje se sv. Štefan tudi diakon alj levit, ker je pervi izmed sedem mož bil, ki so od keršanske množice izvoljeni in od apostolov spokladanjem rok in s molitvoj u levite posvečeni bili. Kô je keršan-

ska občina po prihodu svetega Duha na Binkoštno nedelo s vsakim dnevom bolj rastla in se lepo množila, niso apostoli več zamogli poleg oznanovanja svetega evangelia tudi za časne potrebe keršanske družine kakor prej skerbeti; torej keršanskej občini, ktero so u ti namen skupej sklicali, svetjejo, naj iz svoje srede sedem mož odbere, ki bi dobro sloveli in polni modrosti bili, da jim skerb za časne potrebe, posebno pa oskerblenje vbogih izročijo. Sbrana občina odloči u to opravilo sv. Štefana, sv. Filipa in še pet drugih mož, koje pred apostole postavi, ki so u molitvi roke na nje pokladali, da so svetega Duha prejeli, s oblastjo tudi besedo božjo oznanovati in keršovati. Ti moži, leviti, diakoni imenovani, so bili za edno stopnjo duhovstva manji od mašnikov, ter niso samo časno premoženje cerkve in vbogih na skerbi imeli, tudi u službo altarja in besede božje so bili poklicani; torej še tudi dan denašen pri velikej slovesni maši leviti strežejo, in poddiakon iz svetega pisma list, diakon pa evangeli na glas bere alj poje.

Sv. Štefan je bil rojen Jud, in je s svetim Paulom enega učenika imel, slovitega pismouka Gamaliela. Ali je bil sveti Štefan izmed 72 učencov, ktire je bil Jezus sam izvolil, alj je še le po predgi svetega Petra k Jezusovim učencom pristopil, se za prav ne vé; pa gotovo je, da je že pervo leto po prihodu svetega Duha zavolj svoje gorečosti u véri in posebne pobožnosti, kakor poprej med Judmi zavolj svojega lepega zaderžanja in visoke vednosti veliko slovel. U diakona posvečen je bil u skerbi za vboge, kakor tudi u službi altarja in besede božje ves neutruden. Zavolj delenja milošne ni bilo od zdaj nobene tožbe več slišati, ker jo je s vso ljubeznijo in odkritoserčnostjo delil. S apostoli je neustrašen Jezusov nauk po celem Jeruzalemu oznanoval. Bog mu je k temu opravilu posebno milost dal, velike čude delati, kakor sveto pismo priča: „Štefan poln gnade in moči je delal velike znamnja in čuda med ljudstvom.“ Da se je po njegovih predgah število vernikov vsakdan obiljšalo, ni dvomiti; tudi več judovskih duhovnov je svet evangeli verno sprejelo. To je Židove močno razkačilo, posebno ker so vedili, da je Štefan u Mozesovej postavi dobro podučen, in vender Jezusov nauk oznanuje. Polni serda in maševavnega duha se u svojih shodnicah, kojih so u Jeruzalemu obilno imeli, s njim prepirajo; alj če se ga tudi še tako zvito in prekanjeno lotijo, vender nja modrosti in duhu, ki je iz Štefana govoril, zoperstati ne morejo. Ko vidijo, da Štefana po nikakej zvijači premagati niso kos, ga po navadi hudobnikov iz pota spraviti hočejo. Podkupijo nekih brezbožnih zločincov izmed ljudstva, ki so sv. Štefana pri ljudeh černili, da Mozesa

in Boga preklinja, rekoč, da so to sami iz njegovih ust slišali. S tim so ljudstvo, tudi starešine in pismouke zoper njega nadražili, da ga s velikoj divjostjoj zgrabijo in s siloj u veliki sbor pred velikega duhovna Kaifa ulečejo, ki je s drugemi duhovni in farizeji k njegovej obsodbi prišel. Tožniki ga začnejo krivo tožiti, in lažnive priče terditi rekoč: „Ti človek ne henja govoriti zoper to sveto mesto (tempel) in postavo. Kajti reči smo ga slišali; Jezus Nazarenski bo to mesto razdjal in šege, koje od Mozesa imamo, prenaredil.“ Vsi nazoči toženemu Štefanu s opertmi očmi u obličje gledajo, viditi, ali ga bo kaj spremenil, ali kaj strahu in boječnosti kazal. Pa kar ne pričakajo, se je zgodilo; nja obličje — pravi sveto pismo, — je bilo kakor obličje angela u znamnje njegove nedolžnosti. In zares je bil angel imenovati zavolj svoje angelske čistosti, kakor tudi zavolj neustrašene gorečosti za čast božjo. Kaj čuda torej, da se je angelska lepota po nja obličju svetila. „Ko je bil čist in neomadežan ko devica,“ pravi sv. Auguštin, „zato je obličje angela imel.“

Pa tudi to hudobnih sbornikov u hudobii ne zaderži. Veliki duhoven ga praša, če je vse tako, kakor ga tožijo in priče terdijo? Zdaj jim je sv. Štefan začel poln svetega Duha lepo in dolgo govoriti od dobrot, koje jim je Bog skazal, in od Kristusa; kteri lep govor u apostolskem djanju naidemo. Zadnič jih zavolj terdovratnosti in morije posvari, kojo so na svojem Mesiu dopernesli, ki so ga na križ pribili. „Vi terdovratni in neobrezani na sercih in ušesih!“ jim je rekel, „vi se zmirom svetemu Duhu vstavljate; kakor vaši očetje, tako tudi vi. Kojega prerokov vaši očetje niso preganjali? Tiste so morili, ki so prihod pravičnega oznanovali, kterega zdajavci in morivci ste zdaj vi postali.“ Takšnega posvarjenja sborniki prenesti ne morejo; divja tugota se jih poloti, jeze in serditosti s zobmi nad svetim Štefanom škriplejo. Sv. Štefan dobro vé, da so si ga u klavno žertvo svoje divje tugote namenili; torej svoje oči proti nebesom oberne, pomoč od zgoraj za smèrtno bojvanje zadobiti.

Zdajci se mu Jezus, Sin božji vidno pokaže, stoječ na desnici Očeta nebeškega, u znamnje, da je pripravlen svojemu zvestemu služavniku s posebnoj milostjoj na strani stati. Zato je svet mož poln veselja na glas izrekel: „Glejte! jaz vidim nebesa odperte in Sina človekovega na desnici božjej stati.“ Na to začnejo vsi pričejoči strašno divjati, si ušesa zatikati, kakor da bi ne mogli in notli takšnega bogokletja, kakor so rekli, poslušati; kratko, vsi kmalo nanj planejo, ga kot divji volkovi nedolžno jagne zgrabijo, ga iz sbo-

ra pahnejo, in polni divje tugote iz mesta ulečejo, ga ondi kakor bogokletca kamenvat. Krive priče, ki so po postavi perve morale u zatoženga kamnje zalučati, so svoje zgornje oblačila izslekle, ter jih k nogam mladenča Saula položile, ki je pozneje po spreobernjenju sv. Paul postal, da bi svojo neusmilenost nad svetim Štefanom toliko ložej opravili. Sv. Štefana komaj iz mesta potisnejo, so ga že kamenvati jeli; in kar so krive priče začele, to je za njimi drugo ljudstvo storilo; mali in veliki, stari in mladi so ga kamnjali. Keršanski vitez pa iz pervega s nezgiblivemi očmi u nebesa obernjen stoji, in u Jezusa s temi besedami kliče: „Gospod Jezus, vzemi mojo dušo!“ Potem pa poklekne, in, da bi svojemu Zveličarju, ki je še na križu za svoje morivce molil, bolj podoben bil, na glas zaupije: „Gospod! ne štej jim tega u greh.“ Ko je to izrekel, je s kamenjem posut u Gospodu mirno zaspal.

Neki pobožni možje so telo svetega pervega mučenika spodobno pokopali; med kterimi bogaboječimi moži je bil, kakor terdijo, nja sloveči učitelj Gamaliel nar imenitnej, kteri je temu svetemu levitu na svojej pristavi sedem mil od Jeruzalema pokopališe pripravil. Sveti očetje so veliko u hvalo sv. Štefana govorili, od nja nedolžnosti, od nja angelske čistosti, od njegove neustrašlive gorečosti u oznanovanju Jezusovega nauka, kakor tudi od nja nepremaglive stanovitosti; čez vse lepo pa zavolj nja priserčne ljubezni do sovražnikov, za ktere je u svojej zadnej uri Boga tak ponižno prosil. Brez dvojbe so mnogi izmed njih po molitvi sv. Štefana gnado spreobernjenja zadobili, kakor Saul, po besedah svetega Auguština: „Ko bi sv. Štefan ne bil molil, bi cerkva sv. Paula ne imela. „Priporočimo se taj,“ sklene ti svet učenik, „njegovej molitvi; zakaj toliko bolj ga hoče zdaj Gospod Kristus vslišati, ako za one prosi, ki se nja priprošnji priporočujejo.“

Nauk in posnema.

1. Pokaj so bili Židovi nad svetim Štefanom tako serditi, da so ga iz mesta pahnuli in s kamnjem pobili? Ne naidemo uzroka, zvunaj tega, da jim je ti svet levit ves neustrašen resnico povedal in njih pregrehe in hudobije jim pred oči postavljal. Bi pa ne bili Judje zavolj tega imeli velikoveč njemu hvalo vediti in se svojih grehov pokoriti? saj je to le iz ljubezni do njih storil; hotel jih je k spoznanju njih hudobije, k obžalovanju, in k večnemu izveličanju pripeljati. Neki star učenik pravi: „Dan denašen se veliko predgarjem ravno taka godi, kteri svojim poslušavcom strašne verske resnice pred

oči postavljajo, navadne hudobije po svojej dolžnosti pokarajo, strahujejo, in večno pogublenje nespokorjenim s lehko zastopnemi besedami naznanijo. Oni to storé, ker so to storiti dolžni, pod kaznijo večnega pogublenja. Njih namen je, da bi poslušitelji se od hudobije k keršanskemu življenju obernuli, in tako večno zveličani bili. Kaj pa nekteri poslušavci storijo? Razserdijo se nad takšnemi predgarji, si ušesa zamašijo ter jih nočejo več poslušati, jih ne terpeti. Ko bi smeli, bi jih tudi radi večkrat iz prižnice potisnuli, jih iz svoje fare, iz svoje okolice pahnili, in kdo vé, če bi jih tudi, kakor Židovi sv. Štefana, ne kamenvali? Ko pa kamnja poberati in u nje lučati ne smejo, jih kolnejo, obrekujejo, in s jezikom zveste duhovne in predgarje brez vsega straha preganjajo, ter jih tudi pri drugih osovražiti išejo.“ Premisli vender, kako hudobno djanje je to? In kakšen konec bode imelo? Nobenega drugega, kakor pri terdovratnih Judih. U svojej hudobii so ostali in se vekomaj pogubili. Hočeš tudi ti s njimi potegnuti? Gorje tebi!

2. O preganjanju povzdigne sv. Štefan svoje oči k nebesom, in vidi Jezusa stati na desnici božji. Zapomni si narpred, kamo svoje oči obernuti moreš, kadar kaj terpeti imaš; namreč na podobo križanega Jezusa, alj pa u nebesa, ki ti odperte stojijo, če voljno in Bogu vdano terpiš. Drugič si molitvo svetega Štefana zapomni. Sv. Maksim piše: „O času, ko bi kak drugi še na svoje narboljši prijatele ne bil mislil, misli ti sv. levit na svoje sovražnike in preganjavce, in moli za nje.“ Brez dvojbe je slišal, kako je Kristus Gospod na svetem križu za svoje sovražnike molil: „Oče! odpusti jim; oni ne vejo, kaj delajo.“ Po tem lepem izgledu svojega ljubega učenika je hotel tudi sv. Štefan kakor nja zvest učenec storiti. Kaj pa ti storiš? Če morebiti še kak zastaran serd do koga, ki te je razžalil, u svojem sercu nosiš, o tako odloži ga še danes popolnoma, in moli za vse tiste, ki so te kedaj razžalili. „Porečeš,“ piše sv. Auguštin, „Kristus je to storiti zamogel; jaz ne zamorem, zakaj jaz sim človek: On je bil Bog in človek. Glej torej na Štefana, svojega sohlapca. Je bil Štefan človek ali Bog? Gotovo je bil človek. Bil je, kar si ti. Če torej Gospoda nasledvati ne morete, posnemajte svetega Štefana; posnemajte vse svete mučenike.“

3. Sv. Štefan vidi sveto nebo odperto, u kojo ga je stanovita mučeniška smert pripeljala. Tud tebi stoji in vsim ljudem je odperto sveto nebo, in ni ga, da bi u resnici reči zamogel: ne morem izveličan biti. O kolika tolažba! Vsim ljudem stoji nebo odperto, ker vsi zamorejo s božjo pomočjo to storiti, kar Bog k izveličanju od njih tirja. Pa tudi pekel stoji odpert. Ni ga, da bi lehko ne grešil, torej tudi u grehu umreti in vekomaj pogubljen biti ne mogel. Zamoreš brez strahu na to resnico misliti? Alj tresti se samo še ni zadosti; moraš si tudi prizadevati kolikor moreš, da peklu odideš. Urno stori vse, kar veš, da je k ubežanju pekla potrebno. Reci včasih sam pri sebi: „Nebo in pekel ti odperta stojita.“ Lehko bom izveličan, pa tudi pogubljen. Da se ne pogubim, hočem vse storiti, in to brez odloga, ker nevem, kako dolgo mi nebesa še odperte stojijo. Kedar umerjem, ne morem za zveličanje nič več de-

lati. Se mi bo sveto nebo zaklenilo, se mi ne bo nikdar več odperlo, naj bi si ravno s abotnimi devicami tudi sto in stokrat poterkal in klical: „Gospod, Gospod! odpri mi!“ bi vendar nič ne opravil; temuč zaslišal bi: „Vrata so zaperte; jaz te ne poznam.“

Molitva.

O Gospod, ki si nam že u začetku keršanstva nad pervim mučenikom, svetim Štefanom izgled posebne keršanske ljubezni do svojih sovražnikov pokazal: dodeli nam po nja priprošnji, da tudi mi svoje sovražnike, opravljivce in preganjavce ljubimo, in po tej ljubezni zaslužimo otroci božji biti, kojim sveto nebo odperto stoji; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXVII. Dan decembra alj grudna.

Sveti Joanez, apostol in evangelist.

Sv. Joanez, apostol in evangelist Jezusa Kristusa, brat svetega apostola Jakoba starejega, sin Cebedeia in Salome je bil u Galileiskem mestu Becaidi doma, ribič po svojem delu. Bil je ravno s svojim bratom in očetom ob bregu Galileiskega morja u čolniču, in je mreže kerpal, ko je Gospod njega in njegovega brata za seboj poklical. Brez odloga je Joanez vse popustil, kar je imel, tudi svojega očeta, ter je s svojim bratom za Kristusom šel. Med apostoli je bil on nar mlajši, okolj 25 let star, ko ga je bil Jezus u svoje apostolstvo zaklical;

bil je ves ljubezniv, nedolžen in čist; vse dni svojega življenja je devištvo ohranil; zato je pa tudi Jezusu pred vsemi drugmi dopadel; torej ga sv. evangeli učenca imenuje, kojega je Jezus ljubil. Uzrok te posebne ljubezni Jezusove po misli cerkvenih očetov ni bil nobeden drugi, kakor sv. Joaneza vedno devištvo, u kterem je pervo nedolžnost nepokvarjeno ohranil in Jezusa naj nježneji ljubil. „Bolj ko vsi drugi apostoli je bil od Kristusa ljubljen," piše sv. Tomaž Akvina, „zavolj svoje nepokvarjene čistosti." In sv. Albert Veliki pravi: „Joanez je bolj ljubljen bil, ker je Kristusa bolj ljubil, ko drugi. Ravno zavolj tega mu je Kristus tudi več skrivnost razodel, ko drugim." „Po pravici," piše sv. Anzelm, „je Kristus Gospod narveči skrivnosti temu razodel, ki je s deviško čistostjo vse presegel." Po svetem evangeliu je gotovo, da je eden naj pervih Jezusovih apostolov bil, kojega je Gospod s svetim Petrom in Jakobam večkrat posebej seboj vzel, kder drugi niso smeli biti. Seboj ga je vzel, ko je Petrovo tašo čudno ozdravil, Jairovo hčer obudil, ko se je čudno na gori Tabor premenil. Tudi pri zadnej večerji je sv. Joanez Jezusu u naročju slonel; njemu je naznanil, kdo da ga bo izdal. Tudi u vertu Gecemani na olskej gori, kder je Jezus smertne britkosti terpel, je bil Joanez pri njem. Med vsemi drugmi apostoli je on sam na goro Kalvario za svojim preljubim Odrešenikom šel, in je do njegove smerti pri njem pod križem ostal. Mu to stanovito ljubezen poverniti, ga mesto sebe svojej materi ko sina izporoči, rekoč: „Glej tvoj sin!" nasproti pa tudi svojo nar ljubšo mater njemu za mater da, rekoč: „Glej tvoja mati!" Kristus ni svoje deviške matere po besedah svetega Hieronima nobenemu drugemu izročil, kakor Joanezu, ker je bil devica. Nar ljubši, kar je Kristus na zemlji imel, svojo presveto mater mu je izročil; izvoljil ga je za svojega brata, ker ga je ko sina svoji lastnej materi priporočil. Svojo lastno mater mu je za mater dal. Kdo bi iz tega ne spoznal, da je Kristus svetega Joaneza pred vsimi drugemi ljubil.

Potem ko je Kristus na svetem križu umerl, dolj snet in s vso le mogočo častjo pokopan bil, se je sv. Joanez s božjo in s svojo preljubo materjo Mario domu povernul, in ji ljubeznivo stregel. Gospod mu je tudi po svojej odsmertivstaji posebne znamnja ljubezni skazoval. Sv. Joanez je pervi učencov k praznemu grobu hitel; on je bil tudi, ki je Gospoda, ko se jim je bil na Galileiskem morju prikazal, med vsimi učenci pervi spoznal. Pozneje ko je Jezus u nebesa šel, je bil s božjo materjo, s drugmi apostoli in učenci Gospodovimi na olj-skej gori pričejoč, ter je na Binkoštno nedelo svetega Duha

prejel. Že poprej serčen Joanez je zdaj u oznanovanju Jezusa Nazarenskega ves gorel; svetega Petra, velikega poglavarja cerkve se je zvesto deržal; s njim je pred drugmi to milost zadobil, za Jezusovo ime terpeti.

Ko sta Binkoštno nedelo ta dva apostola, Peter in Joanez pri vratih Jeruzalemskega tempelna hromnika u imenu Jezusa Nazarenskega čudno ozdravila, in skupej hrumečemu ljudstvu oznanovala, da Jezus Nazarenski, u kojega imenu ti hromi berač zdrav pred njimi stoji, je pravi obljubljen Mesia, so nju zgrabili in u ječo vergli. Drugi dan ju vikši duhovni pred svoj sbor postavijo, vprašaje: u kojem imenu alj s kojo oblastjo sta hromega človeka ozdravila? „U imenu Jezusa Nazarenskega, Odrešenika sveta, kojega ste vi zavergli," jim serčno odgovorita. Vikši duhovni, ki se bojé ju delj nadležvati, ju s to ojstro prepovedjo spustijo, ne več od Jezusa Kristusa govoriti. Alj neustrašena jim Peter in Joanez odgovorita: „Sodite sami, če je prav pred obličjem božjim, vam bolj ko Bogu pokornim biti. Ne moremo opustiti govoriti od tega, kar smo vidili in slišali." Šel je sv. Joanez, ki je delj časa u Jeruzalemu bival, s svetim Petrom tudi u Samario, ondi po Filipu diakonu spreobernjene novokeršence s zakramentom svete Birme u véri poterdit in svetega Duha nad nje poklicat. Bil je sv. Joanez tudi o Jeruzalemskem sboru pričejoč, u kojem je bilo sklenjeno, da verni kristiani k spolnovanju Mozesovih šeg niso zavezani.

Ko so se pozneje sv. apostoli po Gospodovem povelju na vse kraje sveta razišli, je sv. Joanez malo Azio u delež dobil. S vsoj gorečostjoj je ondi, sosebno Partianom sv. evangeli oznanoval, in božje kraljestvo med neznabogi razširjal, in Gospod je po njem velike čuda delal. Veliko Judov in nevernikov je k véri u Kristusa pripeljal, veliko škofij po imenitih mestih postavil, in škofov posvetil. S časom se je tudi u druge kraje podal, kder je s enakim vspehom Jezusov nauk oznanoval. Cesar Domician je zapovedal sv. Joaneza, ki je tečas Efežko cerkvo vladal, vjeti in brez odloga u Rim pripeljati. Pripeljajo ga, in neverni cesar mu zapové bogovom darovati. Ko se sv. Joanez temu ustavlja in serčno Jezusov nauk oznanuje, ga da, grozno pretepsti, potem pa u velik kotel, poln vrelega olja vreči. Sv. apostol zaznamnja sebe in kotel s svetim križem, in ves neoškodvan delj časa u njem ostane. Viditi veliko ljudstva okolj sebe sbranega mu Jezusa zveličaven nauk oznanuje. Kervolok tega prenesti ne more, ga reče iz kotla potegnuti, in ga neutegoma na otok Patem, zdaj Palmoza po imenu, ne dalječ od Efeza, kder je poprej stanoval, pošt-

lje, da bi ondi s drugemi kristiani kamnje lomil, rudo kopal in druge težavne dela do smerti opravljal.

Na imenovanem otoku, kder je blizo eno leto s kristiani u ojstrej obsodbi bival, ga je Gospod s velikemi in čudnemi prikazni tolažil, ktere je apostol na božje povelje u posebne bukve spisal, ki se skrivno razodenje svetega Joaneza imenujejo: bukve, ki po besedah svetega Hieronima toliko skrivnost kolikor besed zapopadejo. Po smerti neusmilenega Domiciana je sv. Joanez s vsimi kristiani oprosten, in je spet u Efez prebivat prišel, kder je do svoje smerti ostal. Vse druge apostole je preživel, ker je blizo stoletno starost včakal. Ob njegovem času je veliko krivovercov vstalo, ki so napčno in lažnjivo učili, da Kristus ni Bog, ampak le zgol človek. U tej velikej pogibelji so škofje in verni svetega Joaneza, zdaj edino še živega apostola prosili, da naj jim to, kar je s besedo učil, spisano zapusti, da bi zoper lažnive krivoverce nepremaglivo orožje imeli. Nato je sv. apostol post in molitvo napovedal, da bi Boga potrebne pomoči prosili. Spisal jim je sv. evangeli, u kojem veliko in visoko od božje natore Jezusa Kristusa govori, ter vse krivoverce svojega in prihodnega časa, ki božjo natoro u Jezusu tajé, osramoti, jim jasno pokaza-je: „da Jezus Kristus, Sin božji je pravi Bog od pravega Boga, u kojega vervajoči u njegovem imenu življenje imajo.“ Pisal je vernim tudi tri liste, u kojih nja ljubeznivo dušo ko u kakem serkalu (ogledalu) vidiš; kder skorej nič druzega ne priporoča ko ljubezen in sopet ljubezen; ljubezen do Boga, ki u spolnovanju božjih zapoved obstoji. „To je ljubezn božja,“ so nja besede, „da njegove zapovedi spolnujemo; in njegove zapovedi niso težke;“ ljubezen do bližnega, ki se u djanju pokazati mora; da mu namreč u potrebah pomagamo, u sili tudi po Gospodovem izgledu svoje življenje zanj postavimo. „Otročiči moji!“ piše, „u tem smo spoznali ljubezn božjo, ker je On (Jezus) svoje življenje za nas postavil; tudi mi moramo svoje življenje za brate postaviti.“ In kar je sv. apostol s besedami učil, je tudi u djanju pokazal. Imenito je, kar sveti očetje od njega pripovedajo.

Ko je sv. Joanez še u mestu Efezu živel, je po svojih apostolskih hojah bil u nekem kraju zalega ajdovskega mladenča zagledal, ki mu je silno dopadel. Ko še keršen ni bil, gre in ga škofu tistega mesta u keršansko oskerblenje izroči, rekoč: „U pričo Jezusa Kristusa in cele njegove cerkve ti tega mladenča priporočim, da posebno za njega skerbiš.“ Škof mladenča u svojo hišo vzame, ga skerbno uči, kersti in birma.

Ko je mladenč lepega zaderžanja in ga škof stanovitnega misli, več tak ojstro za njim ne gleda. Mladenč hitro u hude tovaršije zabrede, u kojih zapeljan nedolžnost in strah božji zgubi, zapusti stezo pravičnosti, začne s hudobniki pohajkvati, postane tat, ubijavec, tolovaj, in zadnič tolovajev poglavar. Ko ob priložnosti cerkvenega opravila sv. Joanez spet u tisti kraj pride, po opravilu škofa za mladenča poterja, rekoč: „Škof! daj nama nazaj izročeno blago, ki sva ga tebi s Gospodom zaupala: mladenča, dušo bratovo hočem.“ Zalostno škof izdihne, rekoč: „Umerl je.“ „Kako je umerl?“ ga naglo sv. Joanez popraša. „Dušne smerti je umerl; poglavar tolovajev je tam le u unej gori,“ njemu škof s otožnim sercom odgovori. Ljubeznivemu Joanezu se obilne solze uderejo, ki žalosti zdaj svoje oblačilo preterga in škofu milo jokaje reče: „Oh, slabemu varhu sim mladenča, dušo svojega brata izročil. Hitro mi dajte konja in človeka, ki me za njim med tolovaje popelja.“ Kolikor more, hiti ljubeznivi starček za zgublenoj ovcoj, kamur so mu pokazali. Srečno prijezdi do stanovališa tolovajev, kar ga njih pervi stražnik ustavi. Sv. Joanez mu reče, da pred nja poglavarja želi; naj ga k njemu pelje. S napetim orožjem ga vojvoda tolovajski pričakuje; alj Joaneza spoznati in se u bege podati, je bilo ob ednem. Sv. Joanez za njim hiti, in ga milo kliče: „Moj sin! kaj bežiš pred svojim starim očetom? Usmili se mojih sivih las; nikar se ne boj! Še je upanje zveličanja tebi odperto. Jaz sim tvoj porok pri Jezusu in hočem za tebe prositi, dati tudi življenje, kakor Jezus za te. Počakaj, upaj; Jezus me pošlje po te.“ Tih ljubeznivih besed se mladenču serce stopi; obstoji, orožje od sebe verže, pred Joaneza pade in jokaje svojo desno roko, kojo je s tolikmi hudobijami omadežval, zakriva. Sv. Joanez se ga oklene in s solzami nja pregrehe omiva. Nazaj med verne ga pelja in uči, moli s njim in se posti, dokler se mladenč ves spreoberne in poboljša. Med služavnike svete cerkve je bil vzet; prave pokore bil je potem živ izgled. Kolika ljubezen svetega apostola!

Ko se je bil že zlo postaral, in oslabel, ni mogel več u cerkvo hoditi, ne dolgo učiti. Učenci častitlivega starčika s beloj glavoj u cerkvo nosijo, ter ga prosijo, naj jim kaj svetega pové. On jim te le besede ponavlja: „Otročiči, ljubite se med seboj, otročiči, ljubite se!“ Ko se pa nekteri tega nauka nadovolijo, ga ponižno prašajo, rekoč: „Učenik! kaj nam vedno to praviš!“ Sv. Joanez jim lepo odgovori: „Zato, ker je to zapoved Gospodova; in če se to zgodi, je zadosti.“ „Ti odgovor,“ pravi sv. Hieronim, „je Joaneza ves vreden, in zasluži zlato u serca vsih

kristianov zapisan biti.“ Sv. Joanez je u Efezu mirno u Gospodu, za kojega čast je toliko delal in preterpel, zaspal u letu 104 po Kristusu.

Nauk in posnema.

1. Deviška čistost, ktero je sv. Joanez nepokvarjeno ohranil, ga je Kristusu toliko prikupila; zakaj nobena čednost ni Bogu toliko prijetna ko čednost deviške čistosti, nobena pregreha mu ni tako zoperna, kakor pregreha nečistosti. Kdor angelsko čistost skerbno ohrani, njemu je Bog prijatel in ljubej. Koga bode pa tisti prijatla imel, ki se nečistej pregrehi vda? Gotovo ne Boga, ne angelov, ne drugih svetnikov, temuč nečistega duha; zakaj on ima kakor svinje u blatu, svoje narveči veselje u nečistej pregrehi, ker s njoj več ljudi, ko s vsimi drugemi pregrehami vlovi. Čiga ljubezni in prijatelstva išeš pa ti? Ljubezn Jezusovo alj satanovo? Prostost tvojih oči in tvojega jezika, tista nepotrebna obhoja s drugim spolom, prešernost u zvunajni obnaši, polzki alj očitno nečisti pogovori in petje, tista razpušenost tvojih ust in rok u resnici niso nobeno znamnje čistosti. Poboljšaj se, drugači ne smeš misliti, da bo Jezus tvoj prijatel, alj Maria tvoja mati.

2. „Otročiči! ljubite se med seboj, otročiči, ljubite se!“ S temi besedami je ljubezniv Joanez kristiane vedno k nasprotnej ljubezni opominal. „Če vse njegove spise pregledamo,“ pravi sv. Peter Damian, „komaj verstico u njih naidemo, ki bi se s ljubeznijo ne strinjala; vse strani so s ljubeznijo napolnjene, in povsodi se lep duh te božje čednosti razširja: zdaj se k očetom, zdaj k otrokom, zdaj k starim, zdaj k mladim, zdaj k mali deci oberne. Oberne se k ženam in gospem, kojim u posebnih listih čistost vére in gorečost ljubezni priporoča. Nja dušna gorečost se tako rekoč povsod naide, da bi vse vidil, vse zapazil, cel svet objel; vse stanove opomina, vse umetalnike, vse rokodelce, da bi vender zveličanja svoje duše ne zanemarili. „To je ljubezen božja, da njegove zapovedi spolnujemo.“ Kdor si zapoved božjih spolnovati ne prizadeva, naj ne govori, da Boga resnično ljubi. „Vse, kar želite, da bi ljudje vam storili, to njim tudi vi storite.“ Te besede, pravi sv. Paulin, bi imeli zmirom pred očmi imeti, in se vsakdan popraševati, kako smo zapoved Kristusovo dopolnili. „Nikdo naj ne misli, da bo zveličan, če se tudi posti, moli in druge dobre dela opravlja, če pa Boga in bližnega resnično ne ljubi;“ uči sv. Ciril Aleksandriski

Molitva.

Preljubi učenec Jezusov, sv. Joanez, ki si zavolj svoje deviške čistosti od Gospoda posebno ljubljen pri zadnej večerji na njegovih persih počival, in pod križem stojé od vmirajočega Izveličarja Mario, njegovo mater za svojo

mater dobil: sprosi nam pravo čistost, serčno pobožnost in gorečo ljubezn do Boga in bližnega, zadnič pa srečno smertno uro. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Sv. Joanez evangalist ima na podobi orla u pomén, da se je u popisovanju skrivnosti božje natore Jezusa Kristusa naj višej uzdignul, kakor se orl alj postojna naj višej pod sonce uzdiguje. Tudi kelih s kačoj na kipu ima, kajti so mu neverniki ostrupnjeno pijo podali, da bi ga umorili; alj strup mu škodoval ni. U te spomin sv. cerkev na godovno sv. Joana vino blagoslovi, verne spomniti, da je vino zmerno pito zdravilo; nezmerno pito pa strup.

XXVIII. Dan decembra alj grudna.

Godovno nedolžnih otročičev.

Danes obhaja sveta mati katolška cerkva godvanje nedolžnih otročičev; to je, tistih presrečnih fantičev, ki so na povelje kralja Heroda zato pomorjeni bili, ker je hudoben kralj po takem mislil tudi novorojenega kralja Judov s njimi usmertiti. Herod, zavolj svoje grozovitosti povsodi znan, in ker ni Judovskega rodu bil, od Judov močno sovražen, je ob času Jezusovega rojstva u Jeruzalemu kraljeval. Dobro je vedel, da ga ptujca Judi radi nimajo, in se svoj kraljev pristol (tron) silno boji zgubiti; torej vse imenite osebe, od kojih sumi, da mu po pristolu strežejo, zaporedoma pomori. Ravno zdaj trije modri od zvezde peljani iz Jutrovega u Jeruzalem doidejo, novorojenega kralja Judovskega iskat in molit; ter ne dvomijo, da u glavnem mestu cele Judeie bodo gotov njega zvedeli, ter brez straha poprašujejo: „Kde je rojen kralj Judovski? Kajti njegovo zvezdo smo na Jutrovem vidili in došli, njega molit.“ Čudno se Judom zdi to vprašanje, ktero kakor jek po celem mestu leti in hitro tudi do kralja Heroda pride. Nepopisliv strah ga pri tej vesti obleti; za kraljev prestol in šapelj seboji, da bi mu ga dete vzelo. Si pomagati pismouke skliče, ter jih po kraju poprašuje, kde bi imel Mesia, njih kralj rojen biti? Odgovorijo mu, da po prerokovanju bi se imelo to u Betlehemu zgoditi; kajti pisano je: „In ti Betlehem na Judovem nisi nar manjši mesto, zakaj iz tebe poide vojvoda, ki bo vladal moje ljudstvo Izrael, in njegov izhod je od začetka in iz večnih dni.“ Herod to zaslišati, pokliče modre k sebi, se skrivnej in na videž prijazno s njimi pogovarja; jih skerbno in prekanjeno izprašuje; kedaj, kde in kako se jim je zve-

zdá, od ktere govorijo, prikazala? Ko mu vse dopovejo, jim s hinavsko prijaznostjo naroča, rekoč: „Poidite in skerbno oprašujte po Detetu; kadar ga naidete, mi pridite nazaj povedat, da tudi jaz grem njega molit.“ Alj kar jim je hinavec govoril, je bila sama laž, zvijača in goljufija; kajti za terdno je sklenul novorojeno Dete umoriti.

Trije modri storijo po Herodovem nasvetu, in pridejo po zvezdi, ki se jim je zvunaj Jeruzalemskega mesta opet prikazala, pripeljani do Betlehema, najdejo in s vsim spoštovanjem molijo božjo Dete, ter ga s zlatom, kadilom in miro obdarujejo. Po opravlenej pobožbi se hočejo k Herodu poverniti, mu po nja željih naideno Dete naznanit. Zdaj se jim angel Gospodov u spanju prikaže, jih opominvaje, ne skoz Jeruzalem, ampak po drugem potu u svojo deželo povernuti se; kar tudi zvesto dopolnijo. Herod pa s hudobnim naklepom u svojem sercu ves nepokojen modrih težko pričakuje, in prepozno zapazi, kaj se je bilo zgodilo. Tudi zvé kako je stari Simeon Dete u svoje naročje vzel in ga za pravega Mesia oklical. Neizrečen strah ga nanovo obleti; noč in dan pred vmišlenoj nevarnostjoj pokoja nima; povsodi natihoma po novorojenem Detetu, toda zastonj poprašuje.

Dolgo se sam seboj posvetuje in misli, kako bi se te nevarnosti, svojo kraljestvo zgubiti, rešil; kar mu njegova kervoželjnost grozovitno misel da, koje še kar svet stoji, ni bilo slišati, da sklene vse fantiče u Betlehemu in nja okoljci pomoriti, ki so po dve alj spod dveh let stari bili; mislil je namreč po takem novorojeno, njemu tako strašno Dete gotovo ob življenje spraviti. Strašen naklep! pa vender ga je bil tako neusmileno izpeljal, u tako strašnem joku in žalovanju staršev, da vse popisati, pisavcu besed zmankuje. Število tak nečloveško pomorjenih otrok je neznano, vender pa gotovo, da jih je ti nečlovečji trinoga grozno veliko pomoril. Bilo je u tej moriji nar strašnej ječanje nedolžnih otrok, in neutolaženo jokanje žalostnih mater je daleč okrog donelo. Tedej se je po besedah svetega Mateuža Jeremievo prerokvanje prav za prav dopolnilo: „Glas se je slišal u Rami, velik jok, krik in žalovanje; Rahela je jokala po svojih otrocih, in se vtolažiti ni dala, ker jih več ni.“ Pri vsem tem vendar neusmilen Herod svojega namena ne doseže, zakaj božje u Betlehemu rojeno Dete je bilo pred toj morijoj po božjej previdnosti ovarvano. Kakor svetim 3 kraljem se tudi svetemu Jožefu angel Gospodov prikaže, ki mu veli, neutegoma vstati in na Egiptovsko zbežati, rekoč: „Vstani, vzemi Dete in njegovo mater, ter beži u Egipt, in ostani

tam, dokler ti porečem; kajti Herod bode iskal, Dete končati.“ Ves pokoren angelovemu povelju še tisto noč sv. Jožef vstane, in beži s Detetom in njegovo materjo u ptujo deželo, prej de grozovit nasilnik svoj satanov naklep ispeljati zamore. Tako vé Bog vse brezbožne naklepe hudobnikov u nič storiti, kadar njemu dopade.

Bog u svojem usmilenju hudobnežem scer dolgo prizanaša, in s velikim poterplenjem njih spreobernenja čaka; če pa od svojih hudobnih potov ne odstopijo, jih u svoji ojstrej pravičnosti s namerjeno šibo, kojo si sami spletejo, nagloma zadene, kakor Heroda, kojega je Gospod s neznano, črez vse hudoj boleznijo udaril. Imenit Judovski pisatelj Jožef Flavi nam od nja žalostnega konca pripoveda. Huda ognenica alj vročinska bolezen ga je ko živi ogenj znotraj peklila; vsi udje se mu počasi od te vročine posuše; strašen glad in nevtolažno žejo je moral terpeti. Nar gerši zatekline in gnojne rane so se prikazale, gnusni merčesi so se po celem truplu zaredili; červi so živega jedli. Vrat, roke in noge so bile u skerč zverižene, in persa tako otežene, da je nesrečni kralj komaj dihati zamogel. Od njega je tak smrad puhtel, da ga ne morejo ne okoljstoječi, ne on sam prenesti. U obupnosti je večkrat po nožu in meču segal, si življenje vzeti; kar bi bil gotovo storil, ko bi mu bili domači pripustili. U toliko revnem stanu Herod vender ni od svoje grozovitosti jenjal. Pet dni pred svojo smertjo je svojega lastnega sina Antipatra u vozi (ječi) umoriti ukazal. In ko je po pravici mislil, da bo vse ljudstvo njegove smerti veselo; je hotel storiti, naj bi njih veliko, če ne za njim, saj za svojimi prijateli in žlahtoj jokalo in žalovalo. Torej ukaže nar imenitneje žlahnike vjeti, da bi jih, kakor hitro umerje, njegova sestra Saloma umoriti dala; kar pa Saloma, ki je toliko grozovitost po pravici sovražila, ni dopolnila. U toliko revnem in žalostnem stanu je ti neusmilen, nečlovečki kralj končal, tamkej u večnosti pa toliko strašneje terpeti začel, brez vsega upanja kakega konca; nedolžni, po njem pomorjeni otročiči se pa u nebesih celo večnost veselé, in Gospod Boga hvalijo, da jih je tako čudno u to neskončno veselje pripeljal. Sveta katolška cerkva jih je vselej kot mučenike častila; kajti pervenci in cvetlice mučenikov so, ki so pervi za Jezusa svojo kervi prelili.

Nauk in posnema.

1. Kako srečni so nedolžni otročiči, ki so u nar nježnejši starosti svoje življenje končali! Bi bili delj živeli, lehko bi bili med tistemi, ki so pozneje na dvoru Pilatuža vpili: „Križaj ga, križaj ga!“ in bi se bili vekomaj pogubili. Starši tih otrok so res silno žalovali, ko so jim otroke vzeli in tak neusmileno pomorili; alj oni niso spoznali, kako dobro je Bog s njimi mislil. Če njih smert s očmi vére premislimo, jo mormo srečno in veselo imenovati. Po besedah svetega Auguština bi jim sovražnik nikakor ne zamogel toliko koristiti, kolikor jim je s svojoj grozovitostjoj pomagal u čast Onega darovanim biti, ki je potem tudi za nje in ves človeški rod svojo kerv in življenje daroval. Še dandenašen Bog včasih starišem skoz zgodno smert otroke jemlje. Da tečas stariši takšino zgubo občutijo, jokajo in zdihujejo, je človeško in tudi brez greha. Če pa preveč žalujejo, in celo zoper Boga in nja svete naredbe tožujejo, je pregrešno. Misliti bi imeli: Bog je Gospod življenja in smerti; on nam jih je dal, nam jih lehko tudi vzeme. Dalje náj pomislijo, kolika dobrota božja je zgodna smert za stariše in otroke. Bog je morde previdil alj njih nemarnost u izreji otrok, alj pa, da bi otroci, ko bi pri življenju ostali, hudobno živeli in se vekomaj pogubili. Če jih taj zarano odvzame, staršem in otrokom veliko dobroto skaže, za kojo bi Boga velikoveč zahvaliti imeli, rekoč: „Zgodi se tvoja volja!“

2. Kralj Herod se je bil brez dvojbe močno pregrešil, ki je toliko nedolžnih otrok brez pravičnega uzroka pomoriti dal. Tudi dan denašen jih je veliko, ki mnogo nedolžno dete ob časno alj celo tudi ob večno življenje po hudobnem načinu spravijo, kakor tiste neprevidne matere, ki noseče plešejo, skakajo, s težko nošoj alj vzdigvanjem, s naglo jezoj alj preveliko žalostjoj svoj telesni sad ob življenje spravijo — tisti možje, ki svoje žene u takem stanu pretepajo, suvajo, s nogami teptajo, jih nezmerno jezijo, alj so na kak drug nespodoben način krivi, da se njih telesen sad zamori; — tudi tiste žene, ki svoje še majhne otroke seboj u posteljo jemljejo in u spanju zadušijo. Pred vsim pa so hujše od Herodeža tiste brezbožne ženske, ki svojo storjeno pregreho pred svetom zakriti, otroke že u maternem telu alj hitro po porodu clo brez svetega kersta zamorijo in poskrijejo, ker takšni otroci brez svetega kersta vekomaj od nebes ločeni večnega izveličanja ne dosežejo. Večnega življenja oropajo otroke tudi vsi pohujšlivci in zapeljivci, ki jih s besedoj alj djanjem pohujšajo, ter vpričo njih gerdo govoré, brezbožne pesmi prepevajo, vsesorte nespodobne reči vganjajo; alj jih clo očitno u pregreho nagovarjajo in napeljujejo, posebno kar čistost zadene. Po besedah svetega Krizostoma slišijo med take tudi oni starejši, ki otroke prav ne podučijo alj jim gerde izglede dajejo, ki pregreške svojim otrokom spregledajo, jih spodobno ne kaznujejo alj hudega pri njih ne ustavijo; narbolj pu oni, ki sami svoje otroke u mnoge hudobije napeljujejo. „Vsi taki so, po besedah svetega Krizo-

stoma, še hudobneji in grozovitnejši, kakor detomorci; zakaj detomorci, kakoršnih eden je Herod bil, ločijo le telo od duše; ti pa tela in duše svojih otrok večnemu plamnu izdajo. Po zadolženju starejšev pogubljen otrok nima nobenega upanja več zveličan biti, ampak mora na večno terpeti. Nimam po takem prav, če rečem, da takšni starejši so hujši ko detomorci?“ Tako ti sv. učenik govori. Vsi ki nedolžnost pohujšajo, naj pomislijo, kaj jim Kristus žuga: „Kdor enega tih malih, ki u mene verjejo, pohujša, bi mu boljši bilo, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil in u globočino morja potopil.“ „Gorje mu,“ je rekel enkrat neki umirjoči, „kteri me je zapeljal!“ „Take zapeljane duše,“ pravi sv. Tomaž Vilanovan, „bodo enkrat na sodbi božjej za mašvanje upile,“ u peklu nad njimi divjale, ki so jih pohujšali alj zapeljali. Tudi tisti, ki svoje otroke le na telesu umorijo, imajo strašno kazen pričakovati. Kerv zamorjenih otrok bo zoper nje, kakor nedolžna Abelnova kerv zoper hudobnega Kaina za maševanje vpila.

Molitva.

O Bog, kterega hvalo so današni dan nedolžni mučenčki, ne s besedo, ampak s smertjo oznanovali: zamori u nas vso hudobo grehov, da tvojo véro, kojo naš jezik terdi, tudi naše živlenje u djanju oznanuje. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

XXIX. Dan decembra alj grudna.

Sv. Tomaž, škof in mučenik.

Sv. Tomaž, častit in za ovarvanje cerkvenih pravic močnodušni, in slovit nadškof, je bil u Londonu na Angleškem

žlahnih, pobožnih in bogatih starišev rojen, ki so ga zgodaj k bogaboječosti napeljvali, in u vsih vednostih dobro izučiti dali. Bil je Tomaž prebrisane glave in ognjene natore; zato so skerbni starejši zlo nad njim čuli, da ni u kake zmote zabredil. Ko je 21. leto dosegel, so mu starejši pomerli in veliko lepega premoženja zapustili. Živel je za tem u posvetnih dobrotah nekoliko nepremišleno; alj hitro ga je Bog razsvetil, in mu dal spoznati praznoto posvetniga življenja, hrepeneti pa po dobrih delih. U svojih šolah je bil toliko učenost dosegel, da so ga duhovni in neduhovni veliko obrajtali, in sam kralj ga je za opravnika celega svojega kraljestva postavil, ktero službo je k velikej dopadlivosti kralja in podložnih opravljal noter do smerti Teobalda, nadškofa u Kanterburi, od kojega je že pred u diakona posvečen in za pomagavca u nja težkih opravilih izvolen bil. Zdaj ga kralj Henrik II. ki ga je veliko spoštoval, iz lastnega nagiba naslednika umerlega Teobalda izvoli, in Tomaž, če se ravno u svojej ponižnosti dolgo ín stanovito vstavlja, rekoč: „Se bojim kake razpertije, in da potlej ne bi bila prijatla;“ vender zadnič, ko ga tudi duhovšina in ljudstvo poželjuje, po spoznanej božjej volji to visoko, pa tudi težavno službo vikšega škofa celega kraljestva prevzame. Odzdaj se je vsim telesnim ničemurnostim odpovedal, in u premišlovanju svojih težkih dolžnost je prav apostolsko živeti začel, kar je vsim podložnim k lepemu izgledu bilo. Nja serce je za čast božjo in zveličanje podložnih popolnoma gorelo; ničesar ni opustil, kar je k temu potrebnega alj pristojnega spoznal. Vbogi in potrebni so večidel nja prihodke vživali; u svojo potrebo je le malo obernul, ker se je bil napuhu, in mesenemu poželenju zavsim odrekel, in se je u vednem zatajevanju samega sebe vadil.

Takšino življenje je tega novega nadškofa Bogu in ljudem močno priporočalo; ker je pa neke cerkvi po krivici odvzete posestva krivičnim prilastnikom sopet odvzel, kakor je po svojej vesti dolžen bil, so ti iz sovraštva do njega ljudstvo zoper svojega pastirja nadražili, in mnoge hudobije zoper njega izkovali, jih okolj trosili in tudi kralja premotiti iskali. S tem še nezadovoljni, so kralja tako dalječ pripeljali, da je nove cerkvenej oblasti in prostosti čisto nasprotne postave dal, ktere so imenitneji plemenitaši kraljestva in celo nekteri iz strahu zapeljani škofje podpisali.

Sv. Tomaž pa se neustrašen vsemu temu zoperstavi, pripravlen raj umreti, kakor pa u kaj dovoliti, kar bi svojemu Bogu in cerkvi storjenej zapersegi nasproti bilo. S tem se kralju močno zameri, in ker vidi, da če u deželi ostane, še bo več

hujšega prišlo, se s dvema duhovnima skrivaj iz dežele k svetemu Očetu papežu poda, ter mu vse dopové, kaj se je bilo zgodilo, in papeža ponižno prosi, vikši škofijo drugemu izročiti. Svet Oče njegovo stalnost pohvali, vender njegove prošnje ne usliši, mu svetvaje, kde tako dolgo mirno bivati, da kralj k spoznanju svoje krivice pride. Alj nja odhod je kralja še huje razserdil; vse premoženje njemu in njegovim prijatlom pobere, jih iz dežele ispodi, in svetega Tomaža, kolikor le more preganja. In ko zvé, da se sv. nadškof u Pontiaku, Cistercienzarskem samostanu na Francoskem derži, redovnikom ovega samostana žuga, da hoče po svojem kraljestvu vse samostane tega reda razdjati in pokončati, ako Tomaža, njegovega sovražnika še dalje pri sebi ohranijo. Da bi njegova pričejočost tih redovnikov u toliko nesrečo ne pripravila, se ti svet mož radovoljno proč poda in za svojega razserdenega kralja moliti ne preneha. To zvedeti se Francoski kralj, Ludevit sam k svetemu nadškofu poda, ter ga u Senski samostan svete Kolumbe pelja, kder tak dolgo ostane, da se je Angleški kralj sopet s njim spravil. Francoski kralj in papež sta si med tem veliko prizadjala Henrika potolažiti; kar sta zadnič tudi dosegla. U sedmem letu po svojem odhodu se sv. Tomaž spet u svojo škofijo poverne, in njegove ovčice ga s neizrečenim veseljem sprejmejo. S veliko gorečostjo, kakor popred, sv. škof spet svojo sveto službo opravlja, in se nikolj nad storjenoj krivicoj ne potoži. Alj nja sovražniki ga ne pustijo dolgo pri miru. Ne počivajo tako dolgo, da ga spet pri kralju počernijo in ob njegovo prijaznost spravijo.

Šli so do kralja in ga tožili rekoč: „Škof Tomaž je tvoj sovražnik; vedno govori in dela zoper tvojo čast in oblast, sega u tvoje pravice, in vse tvoje prijatle preganja; še kraljevo krono bo na se spravil.“ Je pa ta tožba še tako očito krivična bila, se je vender kralja, ki je nagle jeze bil, tako prijela, da je večkrat rekel: „Ali u svojem kraljestvu pred enim samim mašnikom ne morem miru imeti? Ali ni nobenega, da bi me tega napuhnenca in svojovoljneža rešil?“ Pri tih nepremišljenih u naglej jezi izrečenih besedah so tožniki mislili kralju ustreči, če ga iz poti spravijo. Pogovorijo se torej in sklenejo ga umoriti. Ravno ko je sv. nadškof s svojemi duhovni večernice molil, morivci s golmi meči prigromijo. Ko jim pa duhovni cerkvene vrata zapreti hočejo, jim sv. škof mirno reče: „Pustite; tempel božji ni noben tabor, da bi se po vojaško s stražo varval in branil. Za pravice voljo, za čast božjo in za prostost katolške cerkve se ne bojim umreti.“ „Kde je Tomaž, kraljev izdaja-

vec?“ zaupije eden njegovih morivcov, kakor hitro u cerkvo stopi: „Tu sim,“ mu sv. mož ves pokojin reče in naprejstopi, „toda ne kraljev izdajavec, ampak mašnik božji, ki je pripravlen za Boga in njegovo cerkvo kerv preliti. To samo vam u imenu božjem zapovem, da nobenemu mojih kaj žalega ne storite.“ Na to pred altar poklekne, roke in oči proti nebesam povzdigne in u gorečej molitvi sebe in svojo cerkvo Bogu, Marii, svetemu Dioniziu in drugim pomočnikom priporoča. Ni še te molitve dokončal, že planejo hudodelci s meči nad njega, in eden nar derzniših ga po glavi tako silno mahne, da mu jo razplati, in se možgani po altarju raztresejo in vse tla okervovijo. Potem so nadškofovo poslopje oropali in oplenili, in kar so mogli pokončali. Duhovni, ki so o tem hudodelstvu od strahu pobegnuli, so k častitem pokopu tega svetega škofa vso duhovšino sbrali. Ta žalostna in grozovita dogodba je bila leta 1170 po Kristusu.

Kralj, ki njegove smerti ni bil zapovedal, ampak s besedami k temu le priložnost dal, se je zato ojstro in očito pokoril. Morivce pa je Bog strašno obiskal. On ki ga je pervi mahnil, je po dolgih znotrajnih mukah zdivjal in u obupanju sam sebe zgrizil in snožmi svoje telo kos za kosom razrezal tako dolgo, da je strašne smerti umerl. Trije drugi deležniki, ki so tudi svoje roke po svetem nadškofu stegnuli, so bili tri leta ob pamet, kot divji okolj letali, se na celem životu tresli in zadnič obupali, ter strašno svoje življenje sklenili. Večkrat so jih upiti slišali: „O sveta kazen božja nas je zadela.“ Grob svetega Tomaža je Bog s veliko čudeži poveličal. Papež Aleksander III. ga je u letu 1173 u število Svetnikov postavil.

Nauk in posnema.

1. Sv. Tomaž je hotel rajši kraljevo prijaznost in vse svoje premoženje zgubiti, iz domačije izgnan in clo umorjen biti, kakor pa to dovoliti, kar ni brez žalenja božjega storiti zamogel. S tem je pokazal, da prijaznost božjo več obrajta, ko pa milost in prijaznost posvetnega kralja; in to je prav. Čimu bi ti prijaznost vsih ljudi bila, ko bi Boga sovražnika imel? Kaj ti neprijaznost vsih ljudi škodvati zamore, če Boga prijatela imaš? Morivci svetega Tomaža so veliko prijaznost in plačilo od kralja pričakovali, če njemu toliko zopernega škofa iz poti spravijo; alj Bog jih je že na tem svetu strašno kaznoval in pokazal, kaj oni zaslužijo, ki se s silo božjih služavnikov, nja

mazilencov lotijo, ki človeku dopasti Boga žalijo. Te pedepse jih kralj ni zamogel rešiti, ko bi bil tudi hotel; Bog bi bil scer svojega služavnika, svetega Tomaža lehko otel in kraljeve jeze ovarval, on pa tega ni storil nam u izgled, da naj rajši umerjemo, ko pa prijaznost in ljubezen božjo zgubiti. Od tega svetnika se uči, iz ljubezni do človeka, alj da bi komu ustregel, nikdar Boga žaliti.

2. Sv. Tomaž se ne prestraši, ko svoje morivce pred seboj vidi. Zakaj ne? Bil je umreti pripravlen. Kdor se za časoma k smerti pripravlja, in u tej pripravi ostane, temu prišla smert straha delala ne bo. Kako bi pa bilo tebi, ko bi še pred koncom tega leta umreti moral? Ne kakor kralju Saulu alj hudobnemu Antiohu, ki straha nista vedila, kamo bi se djala? Oh! gotovo znamnje, da se za smert še nisi pripravil. Zakaj pa ne? Hočeš kali brez priprave umreti? Oh! hočeš morebiti tako ravnati, kakor nespametne device, ki so še le tečas svoje svetilnice pripravljati hotle, ko je že ženin bil blizo? Oj! varji se, da te ravno takšina ne zadene. Ravno zavolj tega, ker niso pripravlene bile, jih ni na ženitvanje vzel; samo one so s njim šle, ki so pripravlene bile. Oh! hoteti se pripravljati, in scer hoteti, ko že smert kluka, je njim veliko že nesrečno smert prineslo.

Molitva.

O Gospod! ki si svetega škofa Tomaža zavolj nja nepremaklive zvestobe za tvojo čast in pravice tvoje sv. cerkve s častjo poveličal: dodeli nam po njegovej priprošnji, naj se za tvojo čast in naše dušno zveličanje tako serčno in stanovito do konca vojskujemo, da venec večne slave srečno dosežemo; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

U kmetškem koledri najdeš 29. grudna Davida kralja, kojega sveto pismo moža po sercu božjem imenuje. Bog ga je iz pastirskega stana Izraelskemu ljudstvu kralja postavil, mu dal vse sovražnike srečno premagati. mu pa tudi obljubil, da bo Mesia iz Davidove rodovine rojen. Maria in sv. Jožef sta bila iz Davidove hiše, in Jezus sin Davidov imenovan. Spisal in prepeval je na harpe tiste prelepe pesme starega zakona, kojim se psalmi pravi, in David ravno po tem tudi kraljevi pevec alj pesnik zove. Strašno hudo se je bil pregrešil, pa je tudi ojstro pokoro delal vse svoje žive dni, in nam je lep izgled pravega spokornika.

XXX. Dan decembra alj grudna.

Sveta Anastazia, mučenica.

Ime sv. Anastazie u celi katolški cerkvi močno slovi, in čast se ji skazuje že od starodavnih časov. Že u četertem

stoletji je bila u Rimu cerkev njej u čast posvečena, ktero je sv. papež Damaz s lepimi obrazi okinčil. U tej cerkvi imajo papeži navado že od časov sv. Gregoria, božični praznik drugo sveto mašo služiti. Verh tega Rimska cerkev svoje spoštovanje do te svetnice s tem razodeva, da vsako leto pervi torek u postu in binkoštni torek u tej cerkvi shod ima; tudi je njeno ime u kanon svete maše postavila, naj bi se ta služavnica božja vsak dan počastila.

Izhajala je iz imenitnega Rimskega rodu. Njenemu očetu je bilo ime Pretekstat, materi pa Flavia, ki je bila kristiana, in je svojo hčer lepo po keršansko izredila. Ko je Flavia umerla, je prevzel sv. Krizogon, pobožen mašnik Rimske cerkve skerb za njeno hčer, ter si je prizadeval, jo u véri poterditi, in u keršanski pobožnosti podučiti. Po volji svojega očeta se je zavezala u zakon s nekim ajdom, Publiom, ki je bil sicer žlahnega stanu pa sirovega obnašanja; bil je ves razvujzdan, in je zapravljal s razberzdanim živlenjem svoje in njeno premoženje. To njegovo živlenje je bogaboječo ženo vedno ko tern u serce bodlo. U tej veliki britkosti je iskala u ponižni in goreči molitvi pomoči pri Bogu, je obiskovala in podpirala vboge kristiane, ki so zavoljo svoje vére po ječah zdihovali, med kterimi se je tudi njeni nekdajni učenik, sv. Krizogon znajšel.

Ko je Publi zagledal živlenje svoje svete žene, mu je grozno nad njo merzelo, in jo da ko copernico zapreti, in skerbno na njo gledati, tako da nihče do nje ne more. Pa u tej veliki težavi še vender najde pot, da sv. Krizogonu svojo revšino razodene, in ga za njegovo molitvo in potrebne nauke prosi. Svetnik ji je odgovoril, jo tolažil, in k poterpežljivosti opominal, ter ji razložil, kako nam samo sveto pismo pové, da so britkostí delež pravičnih, da Bog s njimi svoje zveste služavnike poskuša, in naših molitvi za to vselej hitro ne usliši, da dobroto, za ktero prosimo, toliko višje cenimo, kadar jo sprosimo. Ni tudi več dolgo terpelo, in Bog jo osvobodi njenih stisk, zakaj Publi je umerl na potu, ki ga je na povelje cesarja Diokleciana u Perzio storil; ona je torej iz ječe rešena, in dobi s popolno svobodo tudi vse svoje premoženje nazaj, in spet priteka s njim vbogim kristianom u pomoč, ki zavoljo vére u ječi zaperti zdihujejo. In ko je te čas cesar Dioklecian dal svetega Krizogona iz Rima u Oglej pred se pripeljati, se je tudi sv. Anastazia kje podala in svetemu spoznovavcu ko duhovna hčer spoštljivo stregla.

Ko je sv. Krizogon bil srečno zmagal in venec mučenikov prejel, je svetim spoznovavcom še s večo gorečnostjo

služila, kakor poprej. Kjer je vidila, da je sila narhuji, kje se je podala. Poslednič je bila pa spet vjeta in pred Ilirskega oblastnika Flora prignana, ki jo je u ječo vergel, in neusmileno s njo delal, oberniti jo od svete vére. Ko je pa pod mnogimi vsakoverstnimi mukami stanovitna in svojemu Jezusu u svetem veselji zvesta ostala, je bila s 200 možmi in 70 ženami vred na otok Palmaria odpeljana, tam za nategnjene roke in noge na steber privezana in živa sožgana. Tako je bila nje želja dopolnjena, za Jezusa veliko terpeti in umreti, u letu 304.

Nauk in posnema.

1. Kakor sv. Anastazia, si tudi mi prizadevajmo, vbogim s svojim premoženjem, alj kakor znamo in vemo, u pomoč priteči. Kar vbogim storimo, Jezusu posodimo; on nas bo za to sodni dan pred vsim svetom pohvalil, in nam za časen minljiv dar dal večno nebeško kraljestvo. Brez djavne ljubezni tudi visoke čednosti pred Bogom ničesar ne veljajo; brez nje bi imeli u rokah svetilnice, pa brez olja, in nebeški Ženin bi nam rekel, kadar pride: „Jaz vas ne poznam.“

2. Kdor u Jezusa veruje in ga čez vse ljubi, je srečen tudi u velikem terplenji; On, ki je s križem obložen pred nami šel, in vsakega za seboj kliče, kdor učenec njegov biti hoče, je obljubil, da tamo, kjer On, bo tudi njegov učenec; pa tudi na tem sveti svojih ne pozabi, timveč jih za toliko bolj tolaži, za kolikor težji križe jim nalaga; pod križe tako rekoč svojo roko podlaga, da večkrat teže ne čutijo, se od vsih strani stiskani dobro in zadovoljni počutijo, pod mogočno roko božjo mirni ostanejo, in še za križe, po besedah sv. Magdalene od Pacis, kakor za naj imenitniše darove božje Boga hvalijo. Bi bili u stani drugače služavniki in služavnice božje toliko grozne muke s mirnim obrazom in veselim sercom prestati? On, ki jim je od zunaj križe nalagal, jih je znotraj s nebeškimi tolažbami krepčal; ker so njega čez vse ljubili, jim je tudi On svojo nasprotno ljubezen obilno skazoval. Bodi le njegov zvest učenec, in On bo tvoj gotov pomočnik.

3. Nad sv. Anastazio tudi vidimo, da pravega služavnika božjega slabi izgledi od hoje za Jezusom ne odvernejo, temveč mu toliko bolje serce za Boga vnamejo. Rado se sliši: Jaz ne morem Bogu služiti, ko imam zakonskega tovarša alj tovaršico toliko razvujzdanega alj razvujzdano. Pa slaba je luč, ki jo vsak vetric ugasne: velik ogenj pa za toliko več plamen naredi, za kolikor huji je veter; in zakonski mož alj žena, ki sta u resnici Bogu vdana, za toliko bolj goreče Bogu služita, kolikor več zopernosti morta od svojega alj svoje prestati. Ako se zakonski med sebo ujedajo in prepirajo, je žalostno znamnje, da ne pri možu, ne pri ženi božje ljubezni ni. Job je imel

hudobno ženo, sv. Monika hudobnega moža, pa oba sta vsak svoj zakon u miru ohranila, in se u njem posvetila. Koliko je morla sv. Katarina iz Genue, koliko sv. Anastazia od svojega moža prestati, pa u poterpežljivosti ste te dve božje služavnici, kakor tisuč drugih u poterpežlivosti svoje duše rešile, in se posvetile. „Tim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu (u zveličanje) služi," pravi sv. Paul.

Molitva.

Prosimo te, vsegamogočni Bog, dodeli nam, da po priprošnji tvoje svete mučenice Anastazie tebe čez vse ljubimo, ti to svojo ljubezn s usmilenjem do vbogih in s voljnim prenašanjem svojih križev stanovitno skazujemo, in tako večno izveličanje zadobimo; skoz Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Amen.

XXXI. Dan decembra alj grudna.

Sveti Silvester, papež.

Sv. Silvester je bil sin Rufina in Juste, žene, ki je za svoje pobožnosti del častita bila, in ki je, že vdova, svojega sina dala mašniku Cirinu u vsih znanstvih, sosebno pa u resnicah svetega evangelia dobro podučiti, in ga je s velikoj skerbjoj izredila. Toliko skerbno je u vsih učenostih napredoval, da je še ves mlad bil že med duhovšino Rimske cerkve sprejet; in ko je že vse manjši blagoslove duhovskega stanu bil prejel, je bil od papeža Marcelina mašnik posvečen. Rad je popotni-

kom stregel, ki so na božjo pot u Rim hodili. Tarkvini, mestni poglavar, misli, da ima Silvester veliko dnarjev nabranih, ga pokliče in mu s grozovitimi mukami žuga, če mu vsega dnarja ne prinese. Sv. Silvester mu na to reče: „Nicoj boš umerl; kako boš pa vse to dopolnil, kar mi protiš?“ Tarkviniu je ribja kost u gerlu obtičala, na kteri je končal; Silvestra pa so iz ječe izpustili. Ob hudem proganstvi pod cesarjem Dioklecianom in Maksiminianom, u kterem je papež sv. Marcelin leta 304 kerv za Kristusa prelil, je moral tudi Silvester svojo serčnost in stanovitnost u véri pokazati, in še več prestati, ker so preganjevavci sosebno po cerkvenih služavnikih gledali.

Visoke čednosti mašnika Silvestra so toliko slovele, da je bil po smerti sv. papeža Melhiada od duhovšine in vernega ljudstva enoglasno za papeža oklican in leta 314 posvečen. Njegova perva skerb na stolu svetega Petra je bila, Donatiste, ki so kakih sedem let poprej u Afriki žalostno cerkveno ločitvo bili naredili, sopet u krilo katolške cerkve nazaj pripeljati. Bili so sicer že u Rimskem cerkvenem sboru pod papežem Melhiadom ko razkolniki obsojeni; ker so pa kvasili, da je štévilo škofov u tem sboru bilo premajhino, in da se njih besede niso zadosti pretehtale, je sv. Silvester dovolil nov in večí sbor u mesti Arles na Francoskem, ter je vse škofe večerne strani na-nj povabil, da zadeve Donatistov še enkrat presodijo. To je storil, razkolnikom vsak izgovor hude ločitve odvzeti. Sbor se je obhajal mesca augusta ravno tistega leta u pričo štirih namestnikov papeža, ki so u njegovem imenu vse obravnavali. Pa Donatisti so bili tudi zdaj od mnogih škofov za razkolnike spoznani in obsojeni; vender se je prizaneslivo s njimi ravnalo, jih toliko ložej s katoličani sopet z-ediniti.

Sv. Silvester je doživel veselje, da je malikovanje padlo, preganstvo cerkve zavsem nehalo, in véra Jezusa Kristusa po gorečem prizadetju velikega cesarja Konštantina se po vsih Rimskih deržavah s častjo oznanovala in sprejemala. Minulo je zdaj že nad deset let, od kar je pod cesarjema Dioklecianom in Maksiminianom nar dalejše in narstrašniši preganjanje kristianov bilo, ko je Gospodu dopadlo, vihar vstaviti in svoji cerkvi stanoviten mir podariti, ker je cesarja Konštantina prečudno k pravi véri poklical. Ko se je namreč napravljal nad trinoga Maksencia s vojsko udariti, ki si je Rim, Italio in več dežel osvojil, se mu je prikazal ves svetel križ s napisom: „U tem znamnju boš premagal.“ Ta križ so vidili cesar in vojšaki, in vsi so se zavzeli. Prihodno noč se prikaže Kon-

štantinu Jezus Kristus ravno s tem znamnjem, ki ga je na nebi vidil, in mu zapové, si bandero s enakim znamnjem narediti, ga u vojsko vzeti, pa terdno vérovati, da bo premagal. Cesar dopolni to povelje brez odloga, in zmaga Maksencia in vse svoje sovražnike. Svojo hvaležnost do Jezusa Kristusa razodeti, je sprejel iz celega serca keršansko véro, poverh pa je duhovšini veliko pravic poklonil in svoje podložne po velikem cesarstvi napravljal, se sveti keršanski véri podvreči, in jo očitno spoznati. Prepovedal je hudobne ajdovske šege in malikovavske daritve; dal je malikovavske tempelne podirati alj pozapreti, in je stavil pravemu Bogu povsod, sosebno pa u Rimu, glavnem mesti cesarstva, veličastne cerkve, kakor cerkev sv. Petra u Vatikanu, sv. Paula na Ostianski cesti, sv. Joaneza u Lateranu in več drugih. Češ da je sv. Silvester več ko vsak drugi k temu pripomogel, Konštantina u véri poterdovati, njegovo gorečnost u pobožnih delih podpirati, kterih je toliko dopernesel u blagor katolške cerkve. So ki pravijo, da je sv. Silvester cesarja Konštantina kerstil, drugi pa terdijo, da je poprej umerl.

To veliko veselje, da je vidil cerkev častito poveličano, malikovanje pa pokončano, je svetemu Silvestru gerdo krivoverstvo ogrenilo, ki ga je Arii iz Aleksandrije na Egiptovskem zasejal. Tako daleč ga je napuh zavodil, da mu je luč prave vére vgasnila, in je od božje natore samega Jezusa Kristusa krive nauke trositi začel. Ta peklenski nauk se je okorenil narpoprej u Aleksandrii, kmalo se je pa razširil po celem Egiptu, in od tamo po daljnih deželah na jutrovem. Prijel se je ljudi, ki so le po imenu bili kristiani, po živlenju pa ajdje, kakor Arii prederzni, napuhnjeni in pregreham vdani. Tej strašni krivovéri je sicer hitro od kraja sv. Aleksander, Aleksandriiski patriarh u okom stopil, ker je cerkven sbor sklical. U tem sboru je bila ta gerda krivovera od vsih 100 sbranih škofov Egiptovskega kraljestva prekleta, in Arii s vso svojo druhaljo iz krila svete katolške cerkve pahnjen. Pa napuh se ne podá, krivovéra je le rasla, se čedalje huj ruzširjala, in jih zmirej več za sebo potegnila. Ta grozen zleg zatreti in hud ogenj toliko berž pogasiti, so bili škofje iz vsih dežel keršanstva vzhodnih in zahodnih krajev u letu 325 na vesoljni sbor u Niceo na Bitinskem povableni; in ker sv. Silvester, ko poglavar in pervi pastir cerkve božje zavoljo svoje visoke starosti ni mogel sam pričejoč biti, je poslal u sbor dva svojih mašnikov, Vita in Vincencia, in pa slovitega škofa Ozia iz Kordove, ter jih pooblastil, u njegovem imenu sbor vladati. Bilo jih je sbranih 318 škofov, zavoljo svetosti in visoke uče-

nosti slovečih možev. Med njimi je bilo več spoznovavcev Jezusa Kristusa, takih namreč, ki so o poprejšnem preganjanji dosti muk za véro prestali. Slovesno se je od tega sbora preklinovanje Arijevo preklelo, in nauk katolške cerkve od božanstva Jezusa Kristusa, ki je ene in tiste natore s Očetom, izgovoril. Na ovem toliko slavnem cerkvenem sboru je bilo tudi sklenjeno, kteri dan se ima velika noč (velika nedela) vsako leto obhajati. Tudi cesar Konštantin je hotel sboru priča biti, pa ne soditi duhovskih reči, ampak ohraniti. Posledni je hotel na niski stolici sedeti, ter je duhovnike toliko u časti imel, da je rekel: „Naj bi duhovnika u gotovem pregrešnem djanju naidel, hotel bi ga s svojim cesarskim plajšem odeti in zakriti, spoštovaje mašen stan.“

Po tem slovitem sboru je sv. Silvester še deset let živel. Lehko si je misliti, kako skerbno da je čul nad vesoljno cerkvijo, njegovi skerbi izročenoj. Ukazal je da se tisti, ki se za duhovne posvetijo, u svetih opravilih prijetega blagoslova svoj odločen čas vaditi morajo, preden da se jim višji blagoslov in služba podeli; dalej, da se pri sveti maši le belo platno smé u to vzeti, da se presveto rešnje Telo na-nj polaga, u opomen, da se je Jezusovo telo po njegovi smerti u belo tenčico povilo in tako u grob položilo; — dalej, da se dnevi tedna ne smejo več po ajdovskih malikih imenovati, in da mašniki, ko zakrament sv. kersta delijo, ne smejo keršencu čela s svetim oljem pomaziljati, ker to le škofam gre, kadar zakrament sv. birme delijo. Sv. Silvester je umerl visoke starosti, poln zasluženja 31. dan decembra 335, potem ko je 21 let in 11 mescov ko papež cerkev Jezusa Kristusa vladal.

Nauk in posnema.

1. Grozovitno je bilo preganjanje, ki se je pervih tri sto let tolikokrat zoper verne vzdignilo; alj zastonj pa so se sovražniki poganjali keršansko véro zatreti. Prelita kerv je bila seme, ki je nove kristiane in mučenike rodilo. Spolnilo se je, kar je Kristus prerokoval, da vrata pekla cerkve zmagale ne bodo. Tolažimo se s toj obljuboj pri mnogem preganjanju, ki ga bojo, po besedah sv. Auguština, pobožni, verni kristiani od nevercov, krivovercov in lažnivih bratov do konca sveta terpeti imeli: „Vsi, ki so Gospodu dopadli,“ pravi sv. pismo, „so skoz mnoge britkosti popotovali, in so mu u sredi njih svojo zvestobo ohranili.“

2. Skoz mnoge britkosti moramo u nebeško kraljestvo priti. Ne dajmo tedaj serca zgubiti pri tolikih viharjih in pohujšanju; oživ-

ljajmo si véro in upanje; deržimo se terdno Jezusa Kristusa in resnic njegovega evangelia. On nas bo, kakor sv. Peter pravi, po kratkem terplenju popolne storil, pokrepčal in poterdil. Njemu bodi čast in hvala vekomaj! Amen.

Molitva.

Prosimo te, vsegamogočni Bog, pomnoži na priprošnjo sv. Silvestra našo pobožnost, in vodi nas k pravi svetosti; skoz Jezusa Kristusa Gospoda našega. Amen.

Staro in novo leto.

Minulo je s denašnim dnevom staro leto; nikdar ga več nazaj ne bo. Bilo je tebi, keršanska duša, edno leto bližej svetih nebes, če si po izgledih svetnikov živel; bilo je edno leto bližej pekla za te, ako si se ravnal po šegi pregrešnega sveta. Poprej ko nicoj zaspiš, poprašaj se, po kterej poti hodiš — poglej, ali si na vozkej stezi izveličanja, alj na širokej cesti pogublenja?

Si vidil vse dni pretekliga leta prelepe izglede svetnikov? — si gledal, kako se sveti u njih prava svetost in keršanska popolnost? — Pač lehko spoznaš, kako majhne in skorej nič so vse naše dela proti njim. Joj! kaj je pač naše živlenje, če ga njihovemu primerimo! — Svetniki, prijatli Kristusovi so lačni in žejni, s čuvanjem in postam, u molitvi in u svetem premišlovanji Bogu služili, kako pa mi? — Oh, koliko so apostoli in mučeniki, spoznovavci in device prebili — kako ojstro živeli pušavniki! Koliko skušnjav so imeli, in jih serčno premagali! Po dné so delali, po noči molili, imeli pri delu roke, pri Bogu svoje serce.

Radi so dali bogastvu, imenitnemu stanu in častitim službam slovo, naj bi po tem Bogu bolj zvesto služili; u posvetnem revni in vbogi, bogati pa u božjej gnadi, u svetih čednostih in u dobrih delih, polni dušnega veselja. Ptujci so bili na tem svetu, za toliko bolj pa u nebesih doma; zaničevani od hudobnega sveta, od Boga pa izvoljeni in visoko češeni. Pač lepi razgledi svetega, pa tudi srečnega živlenja! Zakaj se jim ne damo za dobro vneti in oživeti, hudobnim izgledom sveta pa tako lehko in hitro pohujšati? — Oh mlačnost in lenoba! Za nebesa smo merzli ko led, za pekel pa ogenj; u peklenski brezden gladko dirjamo, proti nebesam se pa vedno spotikamo, kajti ne išemo, kar je zgorej, kder Kristus na desnici božjej sedi, marveč kar je na zemlji minlivo in goljufno. Oh, moj brat, sestra moja! ako tako ravnaš, nisi na pravem poti, kteriga nam je Kristus odkazal, po kojem so svetniki hodili. Še danes, še nicoj, poprej ko staro leto mine, se oberni na pravo pot; lehko je to novo leto posledno za te. „Čujte,“ veli Kristus, „ker ne veste ne ure, ne dné.“ Le kviško (naviš) serce; u nebesih smo doma! S novim letom hočemo znovič za nebesa oživeti; in naj velja, kar rado, nebesa morjo naše biti!

„Alj Bog pomagaj! to je težko:“ te čujem milo zdihvati in na poti svetosti onemagati. Da bo tebi lehko, vzemi za novo leto Djanje Svetnikov sopet u roke, in stori kakor sv. Anton, kadar je sveto živeti začel. Obiskaval je svoje svete sosede, posnemat njih svete izglede. Naučil se je od enega prav pobožno moliti, od drugega svete resnice premišlovati, od tretjega pridno delati, se postiti in poterpeti od četertiga, od petiga biti veselega in zadovoljnega serca. Tako je prirastil u kratkem velik božji prijatel. Ako ti vsak dan novega leta tudi u tih bukvah enega svetnika obišes, in le eno, posebno sveto čednost svetnika alj svetnice posnemeš, boš prihodno novo leto s božjoj pomočjoj 365 stopinj bližej svetih nebes.

Vi pa izvoljeni boži Svetniki in Svetnice, srečni prijateli in prijateljce božje! gledajte (ozirajte se) milo na nas, brate in sestre svoje, kteri še u ptuji deželi, u solzni dolini za vami potujemo, se še vojskujemo za veselo domovino, za srečno Očetovo hišo, u koji vi radujete. Podajajte nam roke svoje mogočne priprošnje in podperajte nas, da ne onemoremo. Pomagajte nam, vi blaženi nebeščani, srečno k vam priti, se s vami veseliti in vekomaj hvaliti toliko velikega, toliko dobrotlivega, trojno edinega Boga, Očeta, Sina in svetega Duha, kojemu bodi večna slava, čast in hvala! Amen!

O Maria, kraljica vsih svetnikov, prosi Boga za nas! — Vsi Svetniki in Svetnice božje!. prosite Boga za nas, naj stanovitno za vami hodimo, in srečno k vam doidemo. Amen.

Angelska nedela, alj god svetih angelov varhov.

Denašno častito godovno je sveta katolška cerkva upeljala, nas spomniti posebne dobrote nebeškega Očeta, ki je nam nebeške duhove, svoje svete angele u varstvo duše in telesa odločil. Ti spomin nas naj opomni, se Gospod Bogu za to veliko dobroto spodobno zahvaliti; hvalo skazati pa tudi svetim angelom varhom za vso ljubezen in skerb, kojo do nas imajo.

Prej ko nebo in zemljo je Bog brezbrojno veliko nebeških duhov stvaril, ktere, po natori neumerjoče je s mnogimi izverstnimi lastnostmi obdaril. Njih števila ne moremo povedati ne izreči; po besedah preroka Daniela jih jezer in jezer Bogu streže; in desettisučkrat sto tisuč njemu na službo stoji. U tri rede so razdeleni, in vsak taistih u tri posebne kore; torej štejemo, kakor sv. apostol Paul uči, devet korov angelov. U pervem in naj višem so Serafimi, u drugem Kerubimi, u tretjem Troni, u štertem Gospodstva, u petem Oblasti, u šestem Moči, u sednem Vladarstva, u osmem Arhangeli, u devetem Angeli. Iz vsih devet korov nebeški dvor obstoji, ki

tron večnega Boga obdajajo, neprenehoma hvalijo in častijo Gospod Boga in na nja povelje čakajo. Iz poslednega kora, namreč iz števila angelov je Bog vsakemu človeku enega teh nebeških duhov odločil, in mu ga varvati ukazal. Torej jih zovemo angele varhe, ker jim je človek u varstvo odločen. Tako namreč sveta cerkva uči, da je vsakemu človeku angel, izvolen nebeščan odločen, ki ga na truplu in duši varje, u zopernostih oserči, u britkostih tolaži, u skušnjavah krepča, u nevarnostih podpira, od hudega odvračuje, k dobremu naganja, in tako u večno živlenje pripelja, ako le človek sam resnobno hoče, in svojega angela varha sluša. „Svojim angelom je Bog zavolj tebe (človek) zapovedal, da te varjejo po vsih tvojih potih;“ govori David kraljevi prerok. Če to sveto resnico premisliš, moj kristian, ali se ne bo tvoje serce vnelo do toliko dobrotlivega in vsmileniga Boga? Kar svet stoji, se še ni slišalo, da bi mogočen vladar sveta enemu svojih pervakov alj knezov bil ukazal, naj revnemu in zaničvanemu beraču vedno na strani stoji, zanj neprenehoma skerbi, ga u dalno ptujo deželo pelja in povsodi spremlja. Kar pa posveten kralj še nikdar storil ni, to in še več je storil neskončno dobrotlivi Bog, on kralj in vladar nebes in zemlje. On je vsakemu, tudi naj bornejmu človeku ednega svojih nebeških knezov odločil, da zanj vedno skerbi, ga povsodi spremla in ga naj u srečno večnost pripelja. Kolika neprecenliva dobrota! Kako neizmerna dobrotlivost božja! Naj se vname torej, posebno danes, o kristian, tvoje serce goreče ljubezni in

hvaležnosti do toliko usmileniga, dohotlivega Očeta nebeškega!

Premisli pa tudi, kako angeli to svojo službo s naj večoj ljubeznoj in skerbjoj spolnujejo. „Oni nas ljubijo," veli sv. Bernard, „ker nas je Kristus ljubil." Svojo ljubezn nam pa tudi u djanju skažejo. Mnogo nevarnost trupla in duše od nas odvernejo, alj nas u tistih čudovito branijo. Oni nas plašijo pred grehom, in nas s notrajnim glasom k dobremu opominajo, ter nas krepijo zoper napade peklenskega sovražnika. Smo pa grešili, nas k pokori budijo; tolažijo jezo božjo in zaslužene kazni od nas odvračajo. Veselijo se, ako se spokorimo in k Bogu spreobernemo; kakor nas Jezus uči, da je u nebesih méd angeli božjimi večo veselje nad grešnikom, ki se spokori, kakor nad 99 pravičnimi, ki pokore ne potrebujejo. Oni darujejo naše molitve, poste in druge dobre dela nebeškimu Očetu, in tudi sami za nas prosijo. Naj spimo alj čujemo, smo zdravi alj bolni, vedno so pri nas. Nas podpirajo skoz celo živlenje, posebno pa u smertni uri. Dro, našo dušo pred sodni stol božji spremijo.

Veliko izgledov sv. pisma nam to svedoči; pa tudi zgodovina cerkvena in živlenje svetnikov božih nas te resnice prepriča. Angel je Izmaela, ki je u pušavi žeje umiral, smerti rešil. Angel je pokornemu Izaku živlenje ohranil, kedar ga je hotel Abraham Bogu darovati. Angel je pobožnega Lota iz Sodome otel, da ni u hodobnem mestu zgorel. Angel je Izraelsko ljudstvo zoper nja sovražnike branil. Angel je preroku Eliu kruha prinesil in ga tako u pušavi nahranil. Angel je kralja Ecehia in mesto Jeruzalem otel, ter po noči nja sovražnike pomoril. Angel je levam žrelo zaperl, da niso Daniela u levnjaku požerli, in ga po preroku Habakuku nahranil. Angel je mladega Tobia po poti varval, in ga srečno k očetu nazaj pripeljal. In ravno ta angel Rafael je bil, ki je molitve starega Tobia Bogu daroval, in ga tudi slepote ozdravil. Angel je čisto Judito vsih nevarnost na truplu in duši čudovito obvarval. Angel je stotnika Kornelia podučil, kaj ima storiti, da bo izveličan. Angel je Petra apostola iz ječe in smertne nevarnosti rešil. Angel je apostolu Paulu in nja tovaršem na barki živlenje ohranil. In tako je u sv. pismu, kakor u cerkvenih zgodovinah sto in sto izgledov nježne ljubezni in skerbi angelov varhov do nas. Le spomni se nekoliko, moj kristian, sam na svoje preteklo živlenje nazaj, in boš najdel, koliko ljubezni in skerbi je tudi tebi tvoj svet angel varh skazal. Da u mnogi nevarnosti, u koji si se znajdel, živlenja nisi zgubil; da u mnogo nevarnost zaišel nisi; da u velike, smertne grehe padel nisi; da u svo-

jih grehih nisi umerl, ampak še čas imaš, se spokoriti; da si toliko gnad in dobrot na duši in telesu od Boga sprejel: vse to in še veliko več imaš skoz mogočno brambo, ljubezn in skerb svojega angela varha, in njegovo priprošnjo pri Bogu.

Ako vse to premisliš, boš gotovo spoznal, da si svojemu svetemu angelu varhu posebno hvaležnost dolžen. Pred vsim moreš scer Gospod Boga hvaliti in častiti, ki te je tako žlahnemu in ljubeznivemu nebeškemu duhu izročil; alj sv. Bernard uči, da se mormo tudi hvaležne skazati tistim, ki nas po ukazu božjem tak skerbno varjejo, in nam u vsih potrebah pristopijo. „Najte nas torej," opomina svet učenik, „pobožne in hvaležne biti tim mogočnim in imenitnim varhom. Povernimo ljubezn s ljubeznijoj. Častimo jih po svoji zmožnosti in svoji sveti dolžnosti." — Ker je Bog Izraelskemu ljudstvu obljubil angela poslati, ki ga bo po poti varval in u obljubleno deželo peljal, je pristavil: „Poštuj ga (angela) in poslušaj njegove besede, ter glej, da ga ne zaničuješ: zakaj on tebi ne bo zanesil, kedar boš grešil; u njem je moje ime." Iz tih besed spoznaš svojo dolžnost do svetih angelov varhov, in se uiš, njim hvaležn biti. Spoštuj ga; to je pervo, kar Bog tirja. Spoštuj ga, ker je angel božji, božji poslanec, namestnik bož; spoštuj ga, ker je od Boga u toliko veličastvo povzdignen da obličje božje vedno gledati smé; spoštuj ga, ter ga zaulivo u vsih nevarnostih duše in telesa, u hudih skušnjavah, u žlenju in smerti na pomoč kliči. Komej je mlad Tobia, ker si noge umival, veliko ribo zagledal, ki ga je hotla požreti, je hitro svojega tovarša, angela Rafaela zaklical: „Gospod! rib me napade;" in pomoč je najšel. Ravno tako zauplivo tudi ti vojega angela varha na pomoč kliči, kedar te ruječ lev, hudi duh napade, s skušnjavami u greh napeljuje in te pokonča hoče. Sv. Bernard uči: „Kolikokrat te huda skušnjava napade, alj se ti druga britkost bliža, kliči svojega varha, svojega voditela, rekoč: Gospod! pomagaj mi, inače se pogubim." Glej, tako mu spodobnčast skažeš. Pa to še ni zadosti.

Poslušati tudi nja besede, Gospod zapoveduje. On govori k tebi s znotrajnim glasom. Se znaideš u nevarnosti greš, ti kliče: Beži hudo, varuj se greha! Si u slabi tovaršiji, gšni priložnosti, ti kliče: Zapusti nevarn kraj, beži in reši s Si grešil, ti sopet kliče: Delaj pokoro in oberni se k Bo — Tako te pa tudi k dobremu opomina in vabi, še gorečej gu služiti, in veči skerb za izveličanje duše imeti. Nekcerk u učenik govori: „Svet angel je njeznega, krotke-

ga, sramožlivega, mirnega in milega djanja. Ako u tvojem znotrajnem govori, te hitro opomni na pravičnost, sramožlivost, čistost, dobrotlivost, ljubezen, pobožnost. Kedar ove in enake občutleje u svojem sercu zapaziš, vedí, da je tvoj angel pri tebi.“

Nauk in posnema.

1. Bog ti je u posebno brambo angela odločil. Hvali ga in zahvali se nebeškimu Očetu za toliko dobroto; glej pa tudi, da se temu svojemu zvestemu tovaršu hvaležnega skažeš; ga vsako jutro, ko vstaneš, vsa večer, preden spat greš, pobožno pozdraviš in se nja varstvu priporočiš. Vari se pa tudi, da ga ne razžališ in od svoje strani ne spodiš, kar bi se godilo, ako bi pričo njega grešil. Torej vedno nja pričejočnosti pomni; kar se naj lepše zgodi, ako se greha skerbno varješ. Zakaj spoštovanju, ki njemu gré, čisto nasproti je, če pričo njega grešiš. Sv. Bernard uči: „Povsodi skaj svojemu angelu spodobno čast. Ne podstopi se, pričo njega kaj storiti, kr bi si pričo mene storiti ne upal.“ Gotovo zastopiš, kaj ti reči hoče? Svetučenik dalej govori: „Varvati se mormo, da svetih angelov ne razžalimo; i tudi marlivo se vaditi u tem, kar vemo, da radi imajo, kakor u treznosti, čistosti, ljubezni do vbožtva, u pobožni molitvi.“ — Se torej znajdeš u skrnjavi greh storiti, tako sam sebi reci: Jaz stojim u pričjočnosti nebeškega uha, sv. angela varha, kojega spoštvati in se bati moram, in od kojega sim tolkajn dobrot prejel. On je pri meni, me vidi, in gleda na me; on bo kdaj pred sodnim stolom božjim zoper mene govoril, ter mi vse očital in štel, kar sim zoper božjo postavo storil.

2. Tvoj sv. angel varh je Bogu popolno pokoren, in na božjo zaved je skerb čez tebe prevzel, in da on to svojo prevzeto dolžnost zvesto olnuje, si se že dovolj prepričal. Bodi tudi ti tako svojmu Bogu pokoren. Bog ti je eno, drago, neumerjočo dušo izročil; on ti je zapovedal, za njo sno skerbeti. Glej in skerbi, da ove svoje svete dolžnosti ne zanemariš. S je tvoj lasten dobitek. Imaš deco, posle alj druge podložne, Bog ti je skerčez nje izročil. Glej, da to sveto naročilo in veliko dolžnost zvesto spolniš. Srbi pred vsim za izveličanje njihovih duš. — Tvoj sv. angel varh je čistuh. Naj veči gnus je njemu nečistost, tudi senca te pregrehe. Posnemaj gater se vsega skerbno zogibaj, kar bi tej angelski čednosti nasprotno bilo. I se ti ne smé majhno zdeti, kar sveto čistost oskruni; kajti kar Bogu ingelu varhu ne dopade, gotovo kaj malega ni. — Tvoj sv. angel varh teselo k službi božji u cerkvo spremlja. On u družbi brezbrojno drugih ælov tu u resnici pričejočega Boga s naj večim spoštvanjem moli. Posnemaa.

Hodi rad in pogosto u cerkvo, in tam s angelskim poštovanjem in svetim strahom svojega Boga moli. Opravi tako svojo molitvo, da bo tvoj sv. angel taisto s veseljem Bogu daroval. Glej torej, da svoje molitve s oziranjem, nespodobnim vedenjem u cerkvi, s raztrošenimi misli in enakimi nedostojnostmi neoskruniš. Bog hoče neomadežvan dar, in le takšnega smé tvoj angel varh pred obličje božje prinesti. — Tvoj sv. angel varh je scer vedno pri tebi in te povsodi spremlja; alj poleg tega neprenehoma obličje božje gleda, hvali in časti brez nehanja svojega Gospoda. Tudi u tem ga posnemaj, da pri svojih časnih opravilih obličje božje gledaš, to je, se pričjočosti božje spomniš, svoje dela skoz spomin na njega in nja sveto voljo posvetiš, in ga večbart s kratkimi molitvicami in izdihleji pozdraviš, hvališ in častiš. Če tako svojega svetega angela varha na zemlji posnemaš, se boš tudi nekdaj u nebesih u njegovi tovaršiji veselil. „Ako hočemo," govori cerkven učenik, „s svetimi angeli u nebesih sdruženi biti, mormo, kolikor mogoče, jih na zemlji posnemati."

Molitva.

O Bog! kateri po svoji neizmerni previdnosti svoje svete angele nam za varhe pošiljaš; dodeli nam svojim ponižnim prošnikom, da bomo po njih brambi vselej ohranjeni, in se u njih družbi večno veselili. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Kazalo

godov I. in II. dela.

A.

	Del.	Stran.
Sv. Adalbert, škof	I.	405
„ Adam in Eva	II.	758
„ Adrian, kerš. poslanc	I.	273
„ Afra in tovaršice, mučenice	II.	139
„ Agapit, mučenik	I.	648
„ Agata, devica, mučenica	I.	131
„ Agrikola in Vital, mučenika	II.	547
„ Ahaci in tovarši, mučeniki	II.	18
„ Alban, mučenik	I.	467
„ Albert, kmet	I.	228
„ Albin, škof	I.	215
„ Aleksander, voglar, škof in muč.	II.	148
„ Aleksandra, dekla	I.	495
„ Alekš, berač, spoznovavec	II.	59
„ Aloizi Goncaga	I.	658
„ Amandi, škof	I.	139
„ Ambrož, škof, cerkv. učenik	II.	678
„ Ampeli, kovač	I.	492
„ Ana, mati Marie device	II.	88
„ Anastazia, mučenica	II.	788
„ Andreas, apostol	II.	638
„ Andrej Avelin, spoznov.	II.	556
„ „ Korzinski, spoznov.	I.	103
„ Andronik in Atanazia, zakonska	I.	401
„ Angela, duh. mati Uršulinarc	I.	639
„ „ Folinjska, vdova	I.	6
Angelska nedela, alj god sv. angelov varhov	II.	796
Sv. Anicet, papež	I.	384
„ Anton, apat in pušavnik	I.	58

	Del.	Stran.
Sv. Anton Paduanski	I.	618
„ Antonin, škof	I.	479
„ Anzelm, škof	I.	397
„ Apolinar, škof, mučenik	II.	80
„ Arkadi, mučenik	I.	43
„ Armela, kerš. dekla	II.	706
„ Armogast, kravar	II.	192
„ Arnoldi, godec, spoznov.	II.	21
„ Arnulf, kerš. sluga	II.	28
„ Atanazi, škof, cerkv. učen.	I.	446
„ Atanazia in Andronik, zakonska	I.	401
„ Auguštin, škof, cerkv. učenik	II.	215

B.

Sv. Baldomir, rokodelc	I.	328
„ Barbara, devica, mučenica	II.	663
„ Barlam in Jožafat	II.	631
„ Barnabas, apostol	I.	610
„ Bazili veliki, škof, cerk. učenik	I.	626
„ Bendelin, ovčar	II.	428
„ Benedikt, apat	I.	283
„ „ pastirček	I.	387
„ Beno, škof	I.	636
„ Bernard, cerkv. učenik	II.	180
„ Bernardin Sienski, spoznovavec	I.	513
„ Bibiana, devica, mučenica	II.	649
Binkošti alj prihod sv. Duha	I.	721
Sv. Blandina, dekla, mučenica	II.	733
„ Blaž, škof in mučenik	I.	124
„ Bonaventura, škof, cerkv. učenik	II.	49
„ Bonifac, škof, učenik Nemcov	I.	582
„ „ „ učitelj Rusov	I.	594
„ Bonifaci, mučenik	I.	488
„ Boštian, hlapec	II.	748
„ „ in Fabian, mučenika	I.	70
„ Brigita, devica	I.	187
„ „ vdova	II.	414
„ Brikci, škof	II.	574
„ Bruno, duh. oče menihov	II.	407

C.

	Del.	Stran.
Sv. Cecilia, devica, mučenica	II.	604
„ Celestin (Peter), papež	I.	510
„ Ciprian, škof, mučenik	II.	306
„ Ciril Jeruzalemski, škof	I.	290
„ „ in Maksim, mučenika	I.	549
„ „ in Metodi, škofa	I.	240
„ Cita, devica, dekla	I.	422

D.

Sv. Damian in Kozma, mučenika	II.	359
„ Daniel prerok in tovarši	II.	724
„ Dezideri, škof in mučenik	I.	150
„ Dionizi, škof, mučenik	I.	347
„ Dizmas, spokornik	I.	355
„ Dominik, duh. oče Dominikanov	II.	121
„ Donat, škof, mučenik	II.	130
„ Drago, ovčar	I.	391
„ Dula, keršanska dekla	II.	38
Duš (vernih) spomin	II.	525

E.

Sv. Edmund, nadškof	II.	583
„ Eduard, kralj	II.	699
„ Egidi alj Ilen, apat	II.	233
„ Eligi, zlatar, škof	II.	643
„ Elizabeta, mati vbogih	II.	594
„ Emerik, kralj	II.	540
„ Erazem in tovarši, mučeniki	I.	566
„ Eudoksia, spokornica	I.	299
„ Eufemia in tovaršice, device, mučenice	II.	258
„ Euheri, škof	I.	184
„ Eulalia Barcelonska, devica, mučenica	I.	159
„ „ Emeritanska, „ „	I.	160
„ Eustahi in tovarši, mučeniki	II.	324
„ Eva in Adam	II.	758

F.

		Del.	Stran.
Sv.	Fabian in Boštian, mučenika	I.	70
„	Febronia, devica, mučenica	I.	670
„	Felician in Primuž, mučenika	I.	602
„	Felicita in Perpetua, mučenici	I.	217
„	Feliks, kapucinar	I.	517
„	„ mašnik	I.	52
„	Ferdinand, kralj	I.	552
„	Fideli, mučenik	I.	418
„	Filemon, godec, mučenik	I.	128
„	Filip in Jakob, apostola	I.	441
„	„ Benici, spoznovavec	II.	195
„	„ diakon	I.	607
„	„ Neri, spoznovavec	I.	537
„	Florentin, šivar	I.	342
„	Florian, vojšak, mučenik	I.	453
„	Foka, vertnar, mučenik	I.	393
„	Fortunat in Mohor, mučenika	II.	41
„	Frančišk Borgia, spoznovavec	II.	422
„	„ Paulan, redovnik	I.	323
„	„ Saverjan	II.	653
„	„ Serafiški, duh. oče menihov	II.	395
„	„ Zalezian, škof	I.	106
„	Frančiška Joana	II.	185
„	„ vdova	I.	249

G.

Sv.	Gabriel, arhangel	I.	293
„	Genofefa, devica	I.	9
„	German, škof	I.	545
„	Gervazi in Protazi, mučenika	I.	650
„	Gidon, cerkvenik	II.	286
„	Gol, apat	II.	451
Gospojnica velika alj vnebovzetje M. D.		II.	160
Sv.	Gothard, škof	I.	526
„	Gregori veliki, papež	I.	253
„	Gregor čudodelnik, škof	II.	587
„	„ Nacianski, škof	I.	471
„	„ VII., papež	I.	530

	Del.	Stran.
Sv. Gregor Turonski, škof	II.	624
„ Gvilelm, apat	I.	679

H.

Sv. Hadrian in tovarši, mučeniki	II.	270
„ Helena, cesarica	I.	375
„ Hema izveličana, vdova	II.	1
„ Henrik, cesar	II.	52
„ Hermenegild, mučenik	I.	369
„ Hiacint, spoznovavec	II.	173
„ Hilari, škof	I.	49
„ Hilarion, spoznovavec	II.	466
„ Hipolit, vojšak, mučenik	II.	155
„ Homobon, kupčevavec	II.	565

I.

Sv. Ignaci, škof in mučenik	I.	117
„ „ Lojolan, duh. oče jezuit. reda	II.	105
„ Ilen alj Egidi, apat	II.	233
„ Irenej, mučenik	I.	302
„ Irinej, škof in cerkv. učenik	I.	692
„ Ivo, fajmošter	I.	614
„ Izidor, kmet	I.	476
„ „ Sevilski, škof	I.	332
„ Jadviga, kraljica	II.	454
„ Jakob, apostol	II.	85
„ „ in Filip, apostola	I.	441
„ Januari, škof in tovarši, mučeniki	II.	321
„ Jarnej, apostol	II.	199
„ Jedert, devica	I.	271
„ Jefrem Sirski, spoznovavec	I.	165
„ Jera, keršanska točarica	I.	31
„ Jeronim, cerkveni učenik	II.	374
Jezusa Kristusa rojstvo	II.	764
„ „ vstajenje	I.	709
„ „ vnebohod	I.	715
Sv. Joakim, oče device Marie	II.	170
„ Joan, oče vsmilenih bratov	I.	237
„ Joana Frančiška, vdova	II.	185

		Del.	Stran.
Sv.	Joana Kerstnika obglavitev	II.	222
„	Joanez, apostol in evangelist	II.	774
„	„ Damaščan, spoznovavec	I.	459
„	„ in Paul, mučenika	I.	684
„	„ Frančišk, spoznovavec	II.	10
„	„ Gualbert, „	II.	102
„	„ Kapistran, „	II.	478
„	„ Kenčan, fajmošter	II.	474
„	„ Kerstnik, (rojstvo)	I.	673
„	„ Klimak, pušavnik	I.	312
„	„ Nepomučan, mučenik	I.	498
„	„ od križa, spoznovavec	II.	615
„	„ Krizostom, škof, cerkveni učenik	I.	96
„	„ miloščinar	I.	65
„	„ Terista, spoznovavec	I.	308
„	Jozafat, kraljevič in Barlam	II.	631
„	Jožef, ženin Marie device	I.	275
„	„ Kalazanc, oče pobožnih šol	II.	211
„	„ Kupertinec, spoznovavec	II.	316
„	Jošt, apat	I.	507
„	Julia, devica, mučenica	I.	522
„	Julian, mučenik	I.	37
„	Juliana, devica	I.	653
„	„ „ in mučenica	I.	170
„	Juri, vojšak, mučenik	I.	409
„	Justa in Rufina, keršanski lončarici	II.	72
„	Just in Pastor, šolarja	II.	393
„	Justin, mučenik	I.	381
„	Justina, devica, mučenica	II.	353
„	Juta, vdova	I.	46

K.

Sv.	Kajetan, duh. oče menihov	II.	132
„	Kamilo od Lelis, spoznovavec	II.	45
„	Kancian in tovarši, mučeniki	I.	556
„	Karol Boromej, višiškof	II.	535
„	Kasian, škof in mučenik	II.	177
„	Katarina Adorna, zakonska	II.	301
„	„ devica, mučenica	II.	620
„	„ Sienska, devica	I	435

	Del.	Stran.
Sv. Kazimir, spoznovavec	I.	224
„ Kilian, škof in mučenik	II.	31
„ Klara, devica	II.	150
„ Klemen, papež, mučenik	II.	611
„ „ Anciran, škof	I.	55
„ Klotilda, kraljica	I.	571
„ Koloman, mučenik	II.	435
„ Konrad, strelic	I.	287
„ Korbinian, škof	II.	261
„ Korneli, vojaški stotnik	I.	62
„ Kozma in Damian, mučenika	II.	359
„ Kristiana, dekla	II.	719
„ „ keršanska pasterica	I.	17
„ Kristina, devica, mučenica	II.	95
„ Kristof, mučenik	II.	82
„ Krišpin in Krišpinian, čevlarja	II.	489
„ Krizostom, škof, cerkven učenik	I.	96
„ Križa najdba	I.	449
„ „ povišanje	II.	297
Križevo alj vnebohod Jezusa Kristusa	I.	715
Sv. Kunigunda, cesarica	I.	221
„ Kvirin iz Siska, škof in mučenik	I.	577

L.

Sz. Ladislaj, kralj	I.	687
„ Lambert, škof, mučenik	I.	373
„ Laurenc, levit, mučenik	II.	143
„ „ Justinian, škof	II.	253
„ Laurencia, keršanska hišna	II.	550
„ Lauretanske hiše selitva	II.	695
„ Lazar, škof	II.	728
„ Leon, papež	I.	358
„ Leonard, apat	II.	543
„ Leopold, austrianski nadvojvoda	II.	578
„ Lidvina, devica	I.	378
„ Lihard (zveličana), vdova	I.	174
„ Ljudevit, kralj	II.	203
„ Ljudmila, kraljica	II.	312
„ Longin, stotnik, mučenik	I.	265
„ Lucia, devica, mučenica	II.	710
„ Lukež, evangelist	II.	458

M.

	Del.	Stran.
Sv. Maksim in Ciril, mučenika	I.	548
„ Makselinda, devica, mučenica	II.	604
„ Maksimilian, škof, mučenik	II.	431
„ Malahia, škof	II.	531
„ Malko, pušavnik	II.	493
„ Marie device spočetje	II.	685
„ „ „ rojstvo	II.	265
„ „ „ darovanje	II.	600
„ „ „ poroka	I.	80
„ „ „ oznanenje	I.	296
„ „ „ objiskava	II.	6
„ „ „ očišenje	I.	121
„ „ „ vnebovzetje	II.	160
„ „ „ snežnice	II.	126
„ Maria Egipčanka	I.	351
„ „ spokornica	I.	268
„ „ Magdalena, spokornica	II.	75
„ „ „ Pacis	I.	541
„ Marjeta, devica, mučenica	II.	69
„ „ Kortonska	I.	193
„ Marko, evangelist	I.	414
„ Marta, devica	II.	98
„ Martin, škof	II.	560
„ Martina, devica, mučenica	I.	112
„ Mateuž, apostol, evangelist	II.	331
„ Matia, apostol	I.	196
„ Matilda, kraljica	I.	261
„ Maura in Timotej, mučenika	II.	736
„ Maurici in tovarši, mučeniki	II.	336
„ Medard, škof	I.	598
„ Metodi in Ciril, škofa	I.	240
„ Mihael, arhangel	II.	369
„ Modest (zveličani), škof	I.	314
„ Mohor in Fortunat, mučenika	II.	41
„ Monika, vdova	I.	456
„ Mučeniki keršanske ljubezni	I.	212
„ Mučenikov 40	I.	246

N.

	Del.	Stran.
Najdba sv. Križa	I.	449
Sv. Narcis, škof	II.	506
„ Nedolžnih otročičev	II.	780
„ Neža, devica, mučenica	I.	74
„ Nikolaj Tolentinski, spoznovavec	II.	276
„ Nikolauž, škof	II.	673
„ Nona, zakonska	II.	497
„ Norbert, škof	I.	588
„ Notburga, devica	II.	291
Novo leto	I.	1

O.

Obglavitev sv. Joana kerstnika	II.	222
Objiskava device matere Marie	II.	6
Obreza Jezusova	I.	1
Sv. Onezim	I.	305
„ Otilia, devica	II.	710
„ Otročičev nedolžnih	II.	780
„ Ožbald, kralj	II.	127

P.

Sv. Pamfili, mašnik, mučenik	I.	561
„ Pankraci in tovarši, mučeniki	I.	483
„ Pantaleon, mučenik	II.	91
„ Pastor in Justi, šolca	II.	393
„ Paškal Bailon, pastir	I.	503
„ Patrici, škof	I.	279
„ Paul, apostol	I.	702
„ „ pušavnik	I.	33
„ „ in Joanez, mučenika	I.	684
„ Paula spreobernitva	I.	88
„ Paulin, škof	I.	666
„ Pelagi, mučenik	II.	411
„ Pelagia, spokornica	II.	439
„ Perpetua in Felicita, mučenici	I.	217
„ Peter, apostol	I.	695
„ „ Alkantarjan	II.	462

	Del.	Stran.
Sv. Peter Celestin, papež	I.	510
„ „ Damian, škof	I.	203
„ „ Krizolog, škof	II.	669
„ „ mašnik, mučenik	I.	430
„ „ Nolaščan, spoznovavec	I.	114
„ „ Sienski, glavnikar	II.	692
„ Petra stol	I.	190
„ „ verige	II.	111
„ Placid in tovarši, mučeniki	II.	402
„ Polikarp, škof in mučenik	I.	91
„ Polona, devica, mučenica	I.	146
Porciunkula	II.	114
Sv. Potamiana, devica, mučenica	II.	591
Povišanje sv. Križa	II.	297
Sv. Primuž in Felician, mučenika	I.	602
„ Protazi in Gervazi, mučenika	I.	650

R.

sv. Radegunda, kraljica	II.	157
„ Rafael, arhangel	II.	484
„ Rajmund Nonat, kardinal	II.	229
„ „ Penafortski, spoznovavec	I.	181
Razglašenje Gospodovo	I.	20
Sv. Regina, devica, mučenica	II.	282
„ Remigi, škof	II.	383
Rojstvo Jezusa Kristusa	II.	764
Sv. Rok, spoznovavec	II.	165
„ Roman, apat	I.	209
„ Rotia, devica, mučenica	I.	135
„ Roza Limanska, devica	II.	225
„ Rozalia, devica	II.	248
„ Rufina in Justa, keršanski lončarici	II.	72
„ Rupert, škof	II.	345

S.

Sv. Sabina in Serafia, mučenici	II.	243
„ Sedem očetov, redovnikov	I.	155
„ Sedem bratov, sinov sv. Felicite, mučenikov	II.	34
„ Serafia in Sabina, mučenici	II.	243

	Del.	Stran.
Sv. Seren, vertnar, mučenik	I.	206
„ Servulj, berač	II.	755
„ Severi, kerš. tkavec, škof	I.	143
„ Severin, austrianski apostol	I.	28
„ Silvester, papež	II.	791
„ Simeon, škof, mučenik	I.	177
„ Simforoza in 7 sinov, mučenikov	II.	62
Stol sv. Petra	I.	190
Sv. Suzana, devica, mučenica	I.	345
Svečnica	I.	121
Svetniki brez imena	I.	212
Svetnikov vsih (praznik)	II.	519
Sv. Šimon in Juda, apostola	II.	501
Škapulirja spomin	II.	56
Sv. Špiridion, škof	II.	714
„ Štanislaj, škof, mučenik	I.	463
„ „ spoznovavec	II.	569
„ Štefan, kralj	II.	237
„ „ pervi mučenik	II.	769
„ Štefana (najdenje trupla)	II.	117

T.

Sv. Tajda, spokornica	II.	389
„ Tekla, devica, mučenica	II.	350
„ Telesa Rešniga	I.	731
„ Teodor, vojšak, mučenik	II.	553
„ Teodora, devica, mučenica	I.	427
„ Teodot, kerčmar	I.	362
„ Teodul, hlapec	I.	258
„ Terezia, devica in nun duhovna mati	II.	444
„ Timotej, apostolski škof	I.	84
„ „ in Maura, zakonska, mučenika	II.	736
„ Tit, apostolski škof	I.	13
„ Tomaž Akvinski, cerkveni učenik	I.	232
„ „ apostol	II.	743
„ „ škof in mučenik	II.	781
„ „ Vilanovan, škof	II.	339
„ Trije kralji	I.	20
„ Trojica	I.	727

U.

	Del.	Stran.
Sv. Umbelina, devica	II.	208
„ Urban, papež	I.	533
„ Urh, škof	II.	14
„ Uršula in tovaršice, device, mučenice	II.	471

V.

Sv. Valburga, devica	I.	200
„ Valentin, mašnik in mučenik	I.	163
„ „ škof	I.	24
„ „ „ in mučenik	I.	161
Velika noč	I.	709
Sv. Venceslav, kralj	II.	362
Vernih duš spomin	II.	525
Sv. Veronika, dekla	I.	230
„ Viktor, vojaški častnik, mučenik	II.	635
„ Viktorin, škof, mučenik	I.	319
„ Vilibald, škof	II.	24
„ Vincenc Fereri, spoznovavec	I.	336
„ „ Lerinenski	II.	740
„ „ levit, mučenik	I.	78
„ „ Paulan, vsmilenih sester duhovni oče	II.	66
„ Vinok, kerš. mlinar	II.	598
„ Virgili, škof	II.	627
„ Vit in tovarši, mučeniki	I.	632
„ Vital in Agrikola, mučenika	II.	547
„ Volbang, škof	II.	513

Z.

Sv. Žofia in njene tri hčere, mučenice	II.	137

U.

	Del.	Stran.
Sv. Umbelina, devica	II.	208
„ Urban, papež	I.	533
„ Urh, škof	II.	14
„ Uršula in tovaršice, device, mučenice	II.	471

V.

Sv. Valburga, devica	I.	200
„ Valentin, mašnik in mučenik	I.	163
„ „ škof	I.	24
„ „ „ in mučenik	I.	161
Velika noč	I.	709
Sv. Venceslav, kralj	II.	362
Vernih duš spomin	II.	525
Sv. Veronika, dekla	I.	230
„ Viktor, vojaški častnik, mučenik	II.	635
„ Viktorin, škof, mučenik	I.	319
„ Vilibald, škof	II.	24
„ Vincenc Fereri, spoznovavec	I.	336
„ „ Lerinenski	II.	740
„ „ levit, mučenik	I.	78
„ „ Paulan, vsmilenih sester duhovni oče	II.	66
„ Vinok, kerš, mlinar	II.	598
„ Virgili, škof	II.	627
„ Vit in tovaršj, mučeniki	I.	632
„ Vital in Agrikola, mučenika	II.	547
„ Volbang, škof	II.	513

Z.

Sv. Žofia in njene tri hčere, mučenice	II.	137

Universitätsbibliothek Laibach v Ljubljani Univerzitetna biblioteka

COBISS %042%00
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
00000438861